Danmarks blomstertæger

Lars Skipper

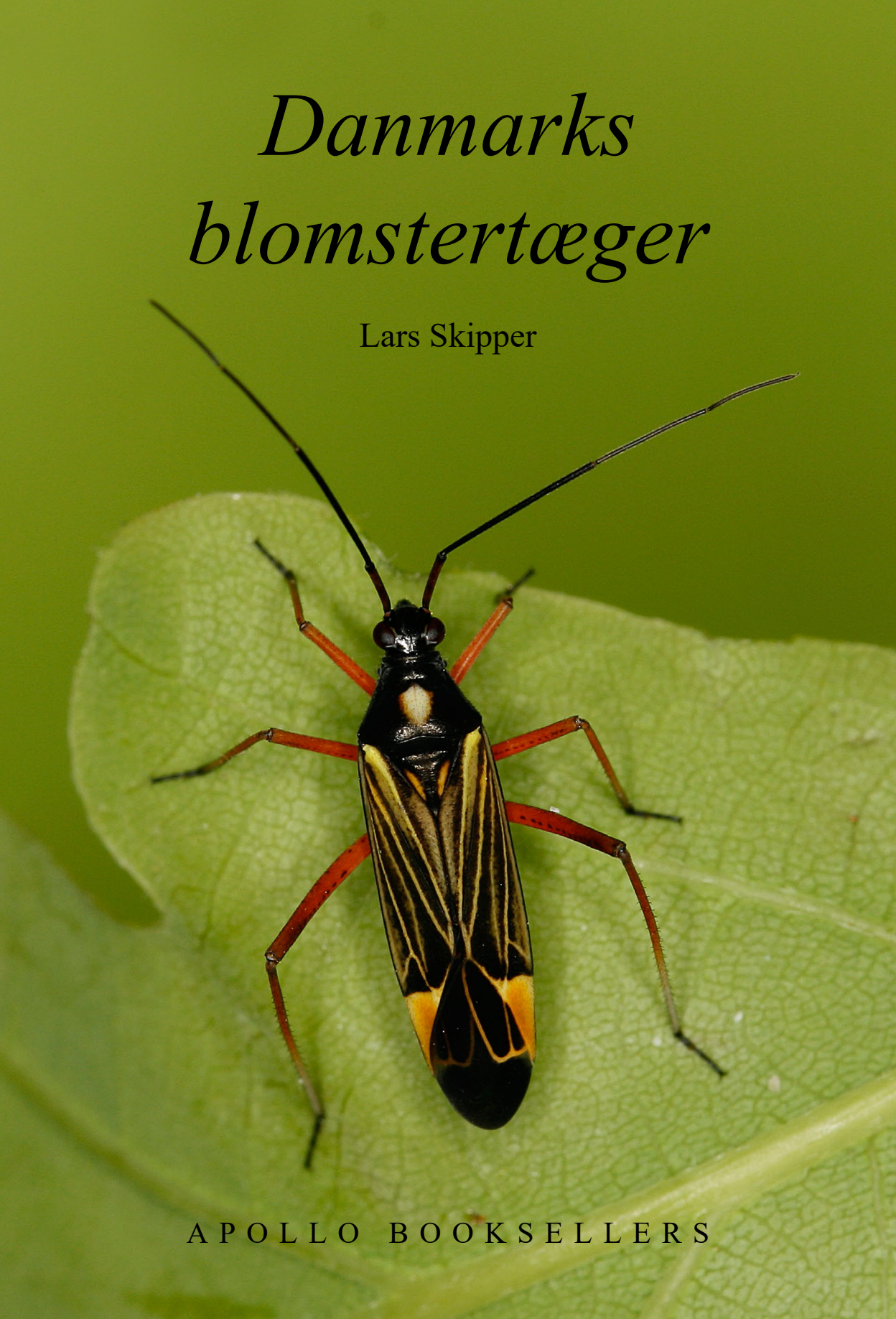

APOLLO BOOKSELLERS

Danmarks blomstertæger

Lars Skipper

Danmarks Dyreliv, Bind 12

APOLLO BOOKSELLERS
Vester Skerninge 2013

(C) 2013 Lars Skipper og Apollo Booksellers

Danmarks Dyreliv, Bind 12

Teknisk redaktion: Peder Skou

Grafisk tilrettelæggelse: Lars Skipper

Fotos: Lars Skipper

Supplerende fotos: R. Ahlburg, T. Bantock, J. Botting, J. Deckert, H. Enghoff, S. Johansson, T. Kehlet, F. Köhler, W. Meng, A. Muinonen, O.F. Nielsen, W. Rabitsch, V. Rinne, E. Wachmann, A. de Wilde

Trykt af: Vinderup Bogtrykkeri ApS

Indbundet af: Jysk Bogbind K/S

Udgivet af:
Apollo Booksellers
Aamosen 1, Ollerup
DK-5762 Vester Skerninge
Tlf. 0045 6226 3737 - Fax 0045 6226 3780
E-mail: info@apollobooks.dk
Hjemmeside: www.apollobooks.com

ISBN 978-87-92832-03-0
ISSN 0109-7174

Bogen er udgivet med økonomisk støtte fra

AAGE V. JENSENS FOND

Omslagets forside: Miris striatus er med sine op til godt 12 mm Danmarks største blomstertæge - og en af de mest farvestrålende.

Omslagets bagside: Mermitelocerus schmidtii - en temmelig almindelig art på store dele af Sjælland, men endnu ikke fundet vest for Storebælt.

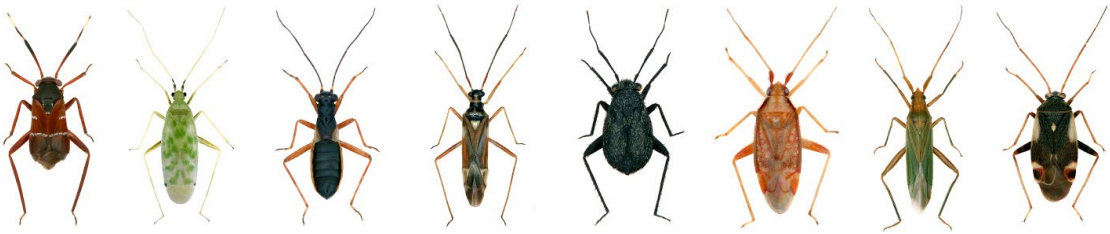

INDHOLD

Forord	6
Indledning	8
Historisk baggrund	12
Udviklingshistorie	14
Systematik	16
Navngivning	22
Udseende	25
Farvevariation	30
Lange vinger - korte vinger	34
Kønsforskelle	36
Ynglebiologi	38
Nymfen	41
Hudskifte	44
Årscyklus	46
Vind, vejr & fluktuationer	54
Adfærd	56
Føde	59
Værtsplanter	62
Levesteder	70
Fjender	78
Forsvar & beskyttelse	82
Skadedyr & nyttedyr	87
Udbredelse	90
Status	94
Distriktskatalog	97
Trusler	102
Spredning	105
Nye danske arter	108
Potentielle arter	111
Om at studere blomstertæger	116
Fotografering	118
Indsamling & præparation	120
Danske samlinger	124
Artsbeskrivelser	128
Supplerende tekst & billeder	374
Danmarks tæger - en oversigt	376
Ordliste	392
Danmarks blomstertæger på nettet	394
Andre links	395
Litteratur & referencer	396
Register	400

Forord

Cyllecoris histrionius i sidste nymfestadie...

Da jeg for nogle år siden kastede min lidenskab på de danske blomstertæger, var det med et ønske om at arbejde med en relativt forsømt gruppe af smådyr, hvor det ville være rimeligt let at bidrage med nye interessante oplysninger, og hvor der ikke var tale om mikroskopiske dyr. Efter en mislykket affære med landsnegle, faldt valget på blomstertæger. Tilgængeligheden af en god håndbog med udførlige beskrivelser og nøgler, kombineret med disse dyrs fascinerende farve- og formrigdom, samt det faktum, at stort set ingen havde beskæftiget sig med gruppen i et par årtier, var afgørende for, at jeg valgte netop denne gruppe.

I 1974 udkom bind 81 i serien Danmarks Fauna omhandlende blomstertæger og forfattet af Sven Gaun - et værk, der vil blive refereret til utallige gange i denne bog. Hvis ikke denne grundige bearbejdelse eksisterede, ville jeg næppe have kastet mig over denne gruppe.

Det viste sig imidlertid hurtigt, at der var nok at tage fat på. Adskillige arter er kommet til siden, mange har bredt sig voldsomt, og atter andre er gået tilbage.

Desuden var der en klar mission i form af at tilvejebringe fotos af så mange danske arter som muligt. Kun få fotos og tegninger af danske blomstertæger er publiceret tidligere, og med fremkomsten af digitalt fotoudstyr lå denne opgave lige for.

Bogen "Danmarks blomstertæger" er kulminationen af mit arbejde med blomstertæger, der tog sin spæde start i 2005. I 2007 gik det for alvor løs, trods en af de værste somre i mands minde. Bl.a. gennemførte jeg en fire ugers koncentreret indsamlingsturné landet rundt med økonomisk støtte fra Schjøtz-Christensens Mindefond. I 2008 blev Bornholm besøgt. Også denne tur, samt indsamlingsture i 2009 og 2011, blev foretaget med støtte fra fonden.

En seks måneders ansættelse på Naturhistorisk Museum i Århus i 2008, med primær fokus på en gennemgang og registrering af museets samling af blomstertæger, styrkede interessen og var medvirkende til, at hjemmesiden www.miridae.dk kunne lanceres ved indgangen til 2009.

Det er mit håb, at denne bog sammen med hjemmesiden kan fungere som appetitvækker og inspirere andre til at dykke ned blandt disse typisk ret små og sarte, men ofte meget smukke dyr.

Der er stadig mange huller i vores viden om arternes udbredelse, levested, værtsplanter m.v., og mange spændende informationer ligger og venter på at blive afdækket.

Siden min entré i heteroptologien i 2005 er 13 arter blomstertæger føjet til den danske liste - og flere banker på.

Eksempler på variation i form og farve hos blomstertægenymfer. Fra venstre mod højre: *Phylus coryli, Phytocoris varipes, Campyloneura virgula, Miris striatus, Capsodes gothicus, Calocoris alpestris* og *Rhabdomiris striatellus*. Fotos: W. Meng.

En bog som denne ville naturligvis ikke blive til noget uden hjælp fra en række personer, som jeg hermed retter en stor og varm tak til.

Først en tak til forlægger Peder Skou for tillid til projektet og for at give en meget stor frihed omkring udarbejdelsen af bogen.

For indføring i entomologiens verden og faglig sparring takkes Ole Fogh Nielsen og Søren Tolsgaard. Ole takkes desuden for korrekturlæsning og Søren for bidraget som medforfatter på kapitlet "Danmarks tæger - en oversigt".

Werner Meng takkes for sit tålmodige arbejde med at genitalpræparere nogle af de vanskelige arter samt for at stille en række fotos til rådighed. Fra Zoologisk Museum i København takkes Henrik Enghoff og Niels Peder Kristensen for adgang til samlingerne og for stor imødekommenhed - Henrik Enghoff desuden for udarbejdelsen af scanning-elektronmikroskopfotos. Thomas Secher Jensen takkes for adgang til samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus, bl.a. i form af ovennævnte ansættelse - en uvurderlig baggrund for denne bog.

Hans Thomsen Schmidt takkes for at have stillet sin meget komplette og enestående smukt opsatte samling til rådighed - en samling, der siden er tilgået Naturhistorisk Museum i Århus. Otto Buhl takkes for at stille sin ligeledes meget omfattende samling til rådighed for gennemsyn - en samling, der bl.a. indeholder et unikt materiale i form af talrige dyr indsamlet på lys.

Bestyrelsen for "Afdelingsleder dr. phil. Børge Schjøtz-Christensen og fru Kit Schjøtz-Christensen Mindefond" takkes for gentagen økonomisk støtte til indsamlingsture rundt i Danmark i perioden 2007-2011.

Også en stor tak til de personer, der velvilligt har stillet billeder til rådighed. For en oversigt over disse, se kolofonen.

...og i imagostadiet (voksenstadiet).

For opdaterede artslister fra vore nabolande takkes følgende: H.J. Hoffmann (Tyskland), C.-C. Coulianos (Sverige, Norge & Baltikum), V. Rinne (Finland), B. Nau (Storbritannien), B. Aukema (Holland), A. Wolski (Polen), P. Tarlap (Estland) og D. Bauys (Litauen).

Sidst, men absolut ikke mindst, takkes Aage V. Jensens Fonde for økonomisk støtte, der gjorde udgivelsen af denne bog mulig.

Desværre nåede jeg ikke at træffe to af de personer, der har betydet mest for udforskningen af den danske tægefauna det sidste halve århundrede, inden de gik bort. Det drejer sig om Sven Gaun, forfatter til bindet om danske blomstertæger i serien Danmarks Fauna, og Nils Møller Andersen, tidligere tæge-kurator på Zoologisk Museum i København.

Silkeborg, august 2013
Lars Skipper

Eksempler på variation i form og farve hos imagines. Fra venstre mod højre: *Phytocoris tiliae, Polymerus unifasciatus, Heterotoma planicornis, Malacocoris chlorizans, Acetropis gimmerthalii, Orthonotus rufifrons* og *Phylus melanocephalus*. Fotos: W. Meng.

INDLEDNING

De fleste kender bredtægerne, ofte kaldet stinktæger, der typisk er store og robuste arter. Også flere af de grupper, som lever i eller på vandet, kendes af de fleste - bl.a. skøjteløberne. Hovedparten af de øvrige tægefamilier er derimod ukendte for flertallet af danskerne - og det gælder også blomstertægerne.

Selv om blomstertæger kan være ganske talrige og hyppigt udgør langt størstedelen af ketsjede dyr, og selv om der ofte er tale om smukke dyr, gør de i kraft af deres lidenhed og diskrete adfærd ikke megen væsen af sig. At farverne ofte forsvinder på indsamlede dyr (se s. 126), og der bl.a. derfor ikke eksisterer en stor samlertradition, som i tilfældet med biller og sommerfugle, har også været medvirkende til manglende interesse og kendskab.

Økonomisk set er de også generelt temmelig uanseelige. Kun få arter optræder som skadedyr her i landet. Tilsvarende er deres rolle i forbindelse med biologisk skadedyrsbekæmpelse også ganske begrænset.

Blomstertæger er med over 11.000 arter på verdensplan den suverænt artsrigeste familie blandt tægerne og rummer over en fjerdedel af samtlige kendte tægearter. De hører til de mest succesfulde insektgrupper, ikke kun hvad angår artsantal, men også hvad angår udbredelse. Stort set overalt i verden kan man støde på dem. Og de er fundet fra strandlinjen til langt over 5 kilometers højde i Himalaya.

I Danmark kendes indtil videre 212 arter. Familien er repræsenteret på langt de fleste biotoptyper, fra marsk og klit til skove og haver, men synes især at trives på frodige og blomsterrige lokaliteter, såsom brakmarker, vejkanter, enge og moser. Deres generelle forkærlighed for frodige, næringsrige områder, der inkluderer enge under tilgroning, pilekrat og nældedominerede skovbryn, gør dem samlet set til en gruppe med stor overlevelseschance i dagens Danmark.

Blomstertægerne hører til de mest farvestrålende og spraglede insekter i Danmark. Farver og tegninger er imidlertid ofte meget variable inden for den enkelte art og kan omvendt være meget ens hos selv fjerntbeslægtede arter. For en sikker atsbestemmelse må der derfor som regel suppleres med andre kendetegn.

En stor procentdel af de danske arter er ret karakteristiske og kan bestemmes i felten med en almindelig håndlup - eller endda uden - eller ud fra et godt foto. Men adskillige arter kan være vanskelige eller endog meget vanskelige eller umulige at sætte korrekt navn på.

Det bliver ikke lettere af, at man ofte finder individer, der afviger fra normen - bl.a. i form af mere eller mindre nyforvandlede (immature) individer. Et andet problem er, at mange blomstertæger nødigt sidder stille - og så kan det være svært f.eks. at vurdere farven eller længden på tornene på skinnebenene!

For enkelte arter kræves en genitalundersøgelse - som regel af hannen - for en sikker bestemmelse, hvilket er en omstændig procedure.

Kønnene er nemme at adskille pga. hunnens læggebrod, der er indlejret i en fold på bugen. Ofte er kønsforskellene endnu mere markante, og hos flere arter optræder hunnerne typisk i en kortvinget form, mens hannerne optræder i en langvinget form. Af og til kan begge køn dog optræde i begge former, og fordelingen af lang- og kortvingede former veksler fra art til art - og kan sågar variere fra år til år og fra sted til sted.

Et lille udvalg af blomstertæger præpareret med udspilede vinger. Fra venstre mod højre: *Grypocoris sexguttatus, Phytocoris tiliae, Liocoris tripustulatus, Leptopterna dolabrata, Notostira elongata, Polymerus unifasciatus, Calocoris roseomaculatus, Capsus ater, Cyllecoris histrionius* og *Rhabdomiris striatellus*. Venligst stillet til rådighed for fotografering af O. Buhl.

Den smukke og karakteristiske lyseblå *Placochilus seladonicus* på værtsplanten blåhat (*Knautia arvensis*).

Der er arter, som leder tankerne hen på biller, myg og hvepse, men mest imponerende er de arter, der efterligner myrer for at nyde godt af myrernes ry som nogen, man bør holde sig fra.

Sommer er højsæson for blomstertægeer, og langt de fleste arter ses i perioden fra juni til august. Hovedparten af arterne overvintrer som æg, kun knap 30 arter overvintrer som voksent insekt - i imagostadiet - og en enkelt som nymfe. Dette står i kontrast til de fleste andre tægefamilier, der primært overvintrer som imago og især ses om foråret samt i en ny generation i sensommeren. På nær nogle få arter optræder blomstertægerne kun med en enkelt generation om året.

Tæger har ufuldstændig forvandling; i stedet for et larve- og puppestadium gennemgår de en række nymfestadier. Alle danske blomstertæger gennemgår fem nymfestadier, der hver afsluttes med et hudskifte.

Føden består overvejende af plantedele, som opløses og opsuges vha. sugesnablen. Animalsk kost udgør dog et vigtigt supplement for mange arter, og enkelte arter er udelukkende rovlevende. Nogle arter er strengt tilknyttet en enkelt værtsplante, mens andre kan benytte indtil flere hundrede forskellige værter.

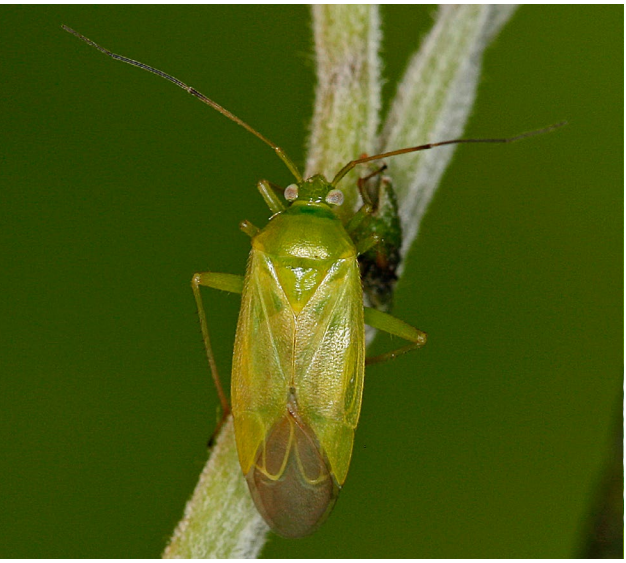

På grund af den store variation er det vanskeligt at tale om en typisk dansk blomstertæge. Det bedste bud vil nok være en aflang ca. 5 mm lang, overvejende ensfarvet grøn art, såsom *Lygocoris pabulinus*.

En anden ret typisk udgave af en dansk blomstertæge er en næsten ensfarvet sortbrun art med lyse hår, som f.eks. *Phoenicocoris obscurellus*.

På dansk har tægerne fået den uheldige skæbne i folkemunde at blive forvekslet med den blodsugende skovflåt, der gør livet surt for os og vores firbenede venner, da den er vært for sygdomme som Borreliose og flåt-båren hjernebetændelse (TBE - Tick-Born Encephalitis). Skovflåterne er imidlertid meget fjernt beslægtet med tægerne. De tilhører miderne, som udgør en del af leddyrklassen spindlere, der desuden omfatter bl.a. edderkopper og skorpioner. Tægerne derimod hører til insekterne, nærmere betegnet ordenen næbmunde.

På engelsk kaldes tæger "true bugs." Ordet "bug" benyttes i flæng om såvel alskens irriterende småkryb som om irriterende småfejl m.v. i forbindelse med bl.a. udvikling af software til computere. Navnet true bugs er med andre ord ikke sønderligt flatterende!

Bogen "Danmarks blomstertæger" rummer dels en række generelle kapitler og dels en gennemgang af samtlige kendte danske arter. Oplysningerne om de enkelte arter er typisk ret basale, da vores viden om arterne oftest er ganske ringe. De generelle afsnit er derimod temmelig omfattende. Artsgennemgangen rummer afsnit om kendetegn og lignende arter, biologi, levested samt udbredelse, men ikke en egentlig bestemmelsesnøgle. For en sådan henvises til Gaun (1974). Håbet er dog, at billederne sammen med angivelsen af kendetegn og forvekslingsmuligheder (og gerne en vis portion erfaring) vil gøre det muligt for læseren at bestemme en stor del af de danske arter.

◄ Navnet tæge giver langt de fleste danskere associationer til dyret på billedet - skovflåten (*Ixodes ricinus*). Denne art har imidlertid intet med tæger eller insekter at gøre, men er en blodmide tilhørende klassen spindlere, der også omfatter bl.a. edderkopper.

Blomstertægernes først og størst

Den største	*Miris striatus* er med sine op til næsten 12 mm den største danske blomstertæge. Kun yderligere fire arter angives at kunne nå en størrelse på 10 mm eller mere: *Adelphocoris quadripunctatus, Calocoris alpestris*, *Megaloceroea recticornis* og *Pantilius tunicatus*.
Den mindste	Slægten *Chlamydatus* rummer tre danske arter, der alle er meget små. Af disse har *C. pullus* en størrelse på blot 2.0-2.7 mm.
Den almindeligste	Et godt bud på Danmarks almindeligste blomstertæge er *Plagiognathus arbustorum*. Den findes især på frodige områder med en god bestand af stor nælde (*Urtica dioica*). Den kan imidlertid træffes på næsten alle tænkelige biotoper og er uhyre almindelig i hele landet. Den optræder dog ikke så talrigt på lokaliteterne som visse andre arter, f.eks. *Leptopterna dolabrata*.
Den sjældneste	*Acetropis carinata* er kun kendt fra et gammelt tvivlsomt fund fra Sjælland i 1800-tallet. Yderligere nogle få arter er kun fundet enkelte gange i landet. Flere af disse må formodes at være forsvundet, se s. 96.
Den mest kræsne	Flere arter er strengt monofage, og lever kun af planter tilhørende én bestemt art. Blandt disse er: *Heterocordylus tumidicornis* (slåen - *Prunus spinosa*), *Apolygus rhamnicola* (tørst - *Frangula alnus*) og *Oncotylus punctipes* (rejnfan - *Tanacetum vulgare*).
Den mindst kræsne	Den mest oplagte kandidat til titlen er *Lygus rugulipennis.* Mindst 387 forskellige planter fra 57 plantefamilier er angivet som værter.
Den tidligst flyvende	Arter, der overvintrer som imago, kan i teorien ses når som helst på året, inkl. i forbindelse med en varm periode midt på vinteren. Hvis vi ser bort fra disse, byder især eg (*Quercus*) på flere tidlige arter - og i særdeleshed *Harpocera thoracica*, der nogle år kan træffes i imagostadiet allerede i begyndelsen af maj.
Den senest flyvende	Bortset fra arter, som overvintrer i imagostadiet, er *Pantilius tunicatus* typisk den art, der kan træffes længst hen på året, af og til så sent som i begyndelsen af november.
Den længst levende	De relativt få arter, der overvintrer i imagostadiet, lever markant længere som imago end arter, der overvintrer i ægstadiet. Sidst på sommeren kan man finde enkelte slidte individer af bl.a. *Stenodema laevigata*, der er et år gamle og optræder sammen med den nye generation.
Den kortest levende	Det måske bedste bud på dette er *Harpocera thoracica.* Især hannerne, der er tidligere på færde end hunnerne og kun lever omkring en uges tid.

▼ Nærportrætter af et lille udvalg af danske blomstertæger. Øverst: *Stenodema calcarata, Pithanus maerkelii, Amblytylus nasutus, Orthocephalus saltator*. Nederst: *Calocoris roseomaculatus, Strongylocoris luridus, Camptozygum aequale* og *Myrmecoris gracilis* (NB: Præparerede dyr).

HISTORISK BAGGRUND

Tre entomologer i felten omkring anno 1900: Robert W.T. Schlick (tv.), Emil Olsen (mf.) og Carl C.R. Larsen. (th.). Især sidstnævnte samlede flittigt blomstertæger, og hans meget omfattende samling findes nu på Naturhistorisk Museum i Århus.

I 1869 udkom den første udførlige fortegnelse over Danmarks tæger. Den indeholdt 309 arter, svarende til knap 60% af de 539 arter vi kender i dag. Fortegnelsen blev udarbejdet af Jørgen Chr. Schiødte og publiceret i Naturhistorisk Tidsskrift. I årene derefter (1870-72) blev den fulgt op af tre supplerende artikler. I 1887-88 udkom endnu et supplement til fortegnelsen. Det blev skrevet af den finske heteropterolog O.M. Reuter og publiceret i tidsskriftet Entomologiske Meddelelser. Et par år senere, i 1890, kom Robert W.T. Schlick, grundlæggeren af Entomologisk Forening, på banen med en artikel om yderligere nye danske arter.

I 1912 blev der udgivet et bind om Danmarks tæger i serien Danmarks Fauna, skrevet af Anders Chr. Jensen-Haarup. Heri blev samtlige kendte danske tæger beskrevet, og beskrivelserne omfattede nøgler, noter om udbredelse m.v. I årene umiddelbart efter blev dette værk fulgt op af en række artikler om nye og sjældne danske arter, alle forfattet af Oluf Jacobsen.

I de 100 år, der er gået siden udgivelsen af Danmarks Fauna, foreligger kun en enkelt samlet bearbejdelse af de danske tæger. Denne blev udarbejdet af Nils Møller Andersen og Sven Gaun og udkom i 1974 i Entomologiske Meddelelser i form af en artsliste med noter til ud-

valgte arter samt nogle betragtninger omkring tægefaunaens sammensætning.

Enkelte grupper er dog behandlet indgående siden 1912. Det gælder ikke mindst bredtæger, randtæger og ildtæger, for hvilke der blev gennemført en atlasundersøgelse i årene 1992-2000 ved Søren Tolsgaard, Naturhistorisk Museum i Århus. Undersøgelsen mundede ud i publikationen "Status over danske bredtæger, randtæger og ildtæger" (Tolsgaard 2001).

Også de vandlevende tæger har været genstand for grundige undersøgelser, senest i form af publikationen "De danske vandtægers udbredelse og status" af Jakob Damgaard (1997).

Blomstertægerne blev af Sven Gaun udsat for en gennemgribende og meget tiltrængt opdatering i 1974 i form af bind 81, "Blomstertæger", i serien Danmarks Fauna.

Senest er en oversigt over forekomsten af de danske barktæger publiceret i Entomologiske Meddelelser (Tolsgaard 2010).

For de øvrige tægefamilier er en ny og revideret gennemgang meget ønskelig.

I 1960'erne og først i 70'erne var der en del fokus på tægerne, bl.a. i form af en række lokalfaunistiske undersøgelser. Blandt disse var: Hanstedreservatet (Andersen & Böcher 1965; Kaiser 1965 & 1966), Molslaboratoriets forskningsareal (Schjøtz-Christensen 1966), Korshage ved Rørvig (Böcher 1967 & 1969) og Læsø

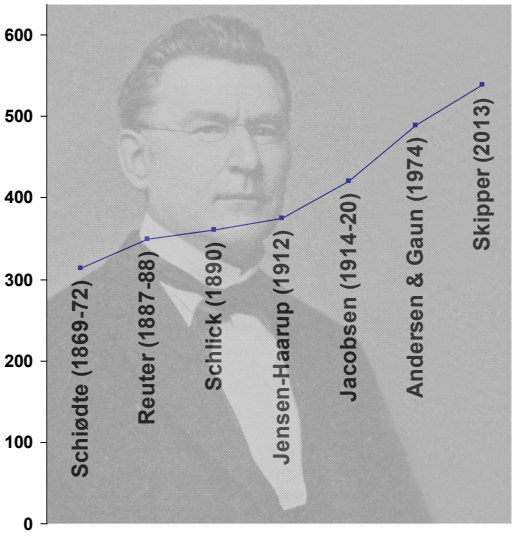

Antal kendte tægearter i Danmark historisk set. Fra den første oversigt i 1869 (med tillæg 1870-72) af J.C. Schiødte (billedet) til oversigten i Danmarks blomstertæger (2013).

Forfatteren i felten anno 2012.

(vandtæger: Jacobsen 1968 - landtæger: Enghoff 1972).

I 1994 blev der publiceret en oversigt over tægerne i Høstemarke Skov (Mahler & Anderson 1994).

På Anholt blev insekter og andre smådyr indsamlet indgående i årene 2001-2004 af en gruppe danske entomologer med støtte fra Schjøtz-Christensens Mindefond. Dele af dette materiale er publiceret - men endnu ikke tægerne.

Sven Gaun foretog primært indsamlinger i perioden 1966-1976. Meget passende tog Hans Thomsen Schmidt over efter Gaun, idet han især foretog indsamlinger i årene 1976-1987.

I de næste godt to årtier var der ingen, der beskæftigede sig indgående med blomstertæger. Enkelte personer har dog foretaget intensive indsamlinger; her skal især nævnes Otto Buhl og Søren Tolsgaard.

En gennemgang af de vigtigste samlere gennem tiderne kan ses i afsnittet "Danske samlinger" s. 127.

For mere detaljerede oplysninger om den historiske baggrund for dansk heteroptologi henvises til Tolsgaard (2001). For oplysninger omkring den historiske baggrund i globalt perspektiv henvises til Schuh & Slater (1995).

Udviklingshistorie

For ca. 400 mio. år siden, i den geologiske periode der kaldes Devon, dukkede de hidtil ældste kendte insekter op. De var uvingede og beslægtede med vore dages klippespringere og sølvkræ. Først ca. 150 mio. år senere, i slutningen af Perm, så de første tæger dagens lys. Den tidligste kendte tæge er navngivet *Paraknightia magnifica* og stammer fra Australien.

Kort tid efter, i overgangen mellem Perm og Trias, oplevede Jorden den alvorligste af flere masseuddøender igennem livets historie. Kun få procent af havets skabninger overlevede, og mere end to tredjedele af de landlevende arter uddøde. Over halvdelen forsvandt på familieniveau.

Blomstertægerne dukkede først op længe efter de første tæger. Det hidtil ældste kendte fund er gjort i det indre Mongoliet og stammer fra midten af jura, for ca. 170 mio. år siden. Det drejer sig om arten *Mirivena robusta*.

Yderligere ca. 25 slægter af fossile blomstertæger fra især Oligocæn er indtil videre beskrevet, størstedelen på grundlag af fund fra USA og Tyskland.

Den primære artsdannelse af blomstertæger foregik sandsynligvis i slutningen af kridttiden eller begyndelsen af tertiær i kølvandet på de dækfrøede planters udbredelse mod dominans i planteverdenen.

Fossile insekter, heriblandt blomstertæger, kendes i Danmark fra hhv. askeserien i NV-Jylland og fra baltisk rav.

Tæger er temmelig sjældne i rav, men ikke ualmindelige i askeserien. Dette skyldes sandsynligvis til dels, at tæger er mere tilbøjelige til at kunne findes i åbne kystområder end i de mere eller mindre lukkede skove, som dominerede i de regioner, hvor rav blev dannet.

Askeserien, opkaldt efter de mange vulkanske askelag, udgøres af hhv. Stolleklint Ler og moler. Disse aflejringer findes primært på Fur og Mors og kan dateres til tidlig Eocæn for ca. 55 mio. år siden. Fossilerne er ofte særdeles velbevarede og i international særklasse. Indtil videre er der fundet ca. 20.000 fossile insekter i moler og ca. 3.000 i Stolleklint Ler.

Den hyppigst repræsenterede insektgruppe er tovingerne (fluer og myg), men også tæger optræder i et anseeligt antal. Blandt de landlevende tæger kendes egentlige bredtæger, tornben, frøtæger, rovtæger - samt blomstertæger. Også vandlevende tæger er repræsenteret, men noget sjældnere. I alt kendes 28 tægearter fra askeserien i Danmark.

Blandt de øvrige næbmundede insekter kendes også cikader og bladlus fra askeserien. De resterende grupper af næbmunde - bladlopper, skjoldlus og mellus - er derimod endnu ikke kendt.

Nogle få millioner år senere, for ca. 50 mio. år siden og nogle få hundrede kilometer længere mod sydøst, blev det baltiske rav dannet. Rav er hærdet harpiks og stammer fra nåletræer i de store blandede nåle- og løvskove i Østersøregio-

Tv. og mf: Molergrav på Fur. I de ca. 55 mio. år gamle askelag i moleret findes mange og ofte meget velbevarede insekter, heriblandt tæger. Th: Ubestemt tæge fra Stolleklint på Fur. Indsamlet af Erling Solbjerg Jensen.

					Alder (mio. år)
Kænozoikum	Kvartær		Holocæn		
			Pleistocæn		1,8
	Tertiær	Neogen	Pliocæn		
			Miocæn		5
			Oligocæn		23
		Palæogen	Eocæn	◄ Fossildannelse i moler og rav	34
			Palæocæn		56
Mesozoikum	Kridt		Øvre		65
			Nedre		95
	Jura		Øvre		146
			Mellem	◄ Den første blomstertæge	
			Nedre		
	Trias		Øvre		200
			Mellem		
			Nedre		
Palæozoikum	Perm			◄ Den første tæge	251
	Karbon			◄ Det første flyvende insekt	299
	Devon			◄ Det første insekt	359
	Silur				416
	Ordovicium				443
	Kambrium				488
Præ-kambrium	Proterozoikum				542

Oversigt over perioderne i Jordens historie med angivelse af nogle af de vigtige historiske begivenheder i relation til blomstertæger og andre insekter.

nen. Hvilke træarter, der er tale om, er imidlertid endnu uvist.

Ligesom i askeserien er tovinger de hyppigste insekter i rav og udgør over 80%. Også årevinger og biller er talrigt repræsenteret. Tæger er kun i mindre grad repræsenteret, men af disse er blomstertæger den dominerende familie og over 30 arter er kendt fra rav.

Med godt 10.000 stykker baltisk rav med indlejrede insekter hører samlingerne på Zoologisk Museum i København til de vigtigste i verden.

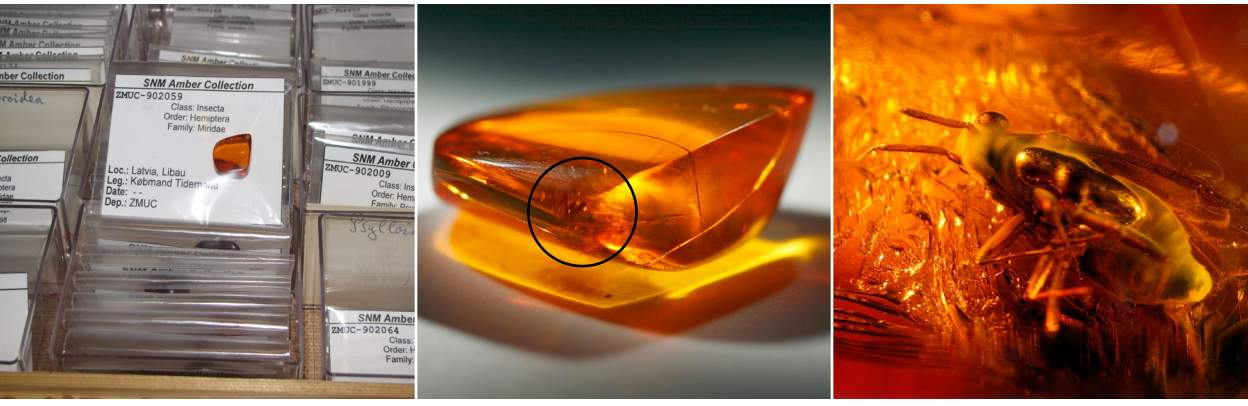

Zoologisk Museum i København rummer en meget omfattende samling af baltisk rav med indlejrede insekter. Tv. ses den del af samlingen, der rummer blomstertæger. Mf. ses et stykke rav med en indlejret blomstertæge af ubestemt art. Th. ses et nærbillede af samme individ.

Systematik

Blomstertæger udgør en familie blandt tægerne, der regnes for en underorden af den insektorden, der kaldes næbmunde. Foruden tæger rummer næbmunde cikader, der i dag ofte betragtes som to selvstændige underordener - samt bladlus, bladlopper, mellus og skjoldlus, der samles i underordenen plantelus.

Næbmunde omfatter i Danmark ca. 1.500 arter. Af disse er lidt over en tredjedel tæger (539 arter). 34 familier af tæger er repræsenteret i Danmark, hvoraf blomstertæger med 212 arter er langt den artsrigeste.

Tidligere inddelte man tægerne i tre sektioner: vandtæger (Hydrocorisae), damtæger (Amphibicorisae) og landtæger (Geocorisae). Det var en ganske praktisk inddeling, der svarer til deres levested, hhv. i vandet, på vandoverfladen og på land, men ikke en inddeling, der afspejler deres slægtsskab.

Over 11.000 arter af blomstertæger er indtil videre opdaget og navngivet på verdensplan. En komplet fortegnelse findes på hjemmesiden for "The Planetary Biodiversity Inventory for Plant Bugs" (PBI) under "The American Museum of Natural History". En ret stor procentdel af disse er kommet til de seneste år, ikke mindst som resultat af indsamlinger i Sydafrika og Australien i regi af PBI.

Blomstertægerne inddeles i 8 underfamilier, hvoraf de 5 er repræsenteret i Danmark. Disse inddeles igen i triber (se tabellen s. 18). Denne inddeling er dog ikke helt fastlagt, bl.a. opereres der af og til med endnu en underfamilie - Palaucorinae.

Inddelingen i underfamilier sker i høj grad på grundlag af nogle vedhæng på kløerne, de såkaldte arolier og pseudoarolier (se s. 28).

De 212 danske arter fordeler sig på 91 slægter og af disse rummer fire slægter over fem arter: *Psallus* (18 arter), *Orthotylus* (16 arter), *Phytocoris* (9 arter), og *Dicyphus* (8 arter). Globalt set er *Phytocoris* den suverænt største slægt med 722 arter.

Foruden tæger omfatter de næbmundede insekter cikader samt plantelus (bladlus, bladlopper, mellus og skjoldlus). Øverst: *Javesella discolor* (sumpgræscikade) (Fulgoromorpha), *Cicadella viridis* (grøn sumpcikade) (Cicadomorpha) og *Megoura viciae* (vikkebladlus). Nederst: *Cacopsylla* sp. (art af bladloppe), Aleyrodidae indet. (art af mellus) og *Pulvinaria regalis* (kongeskjoldlus).

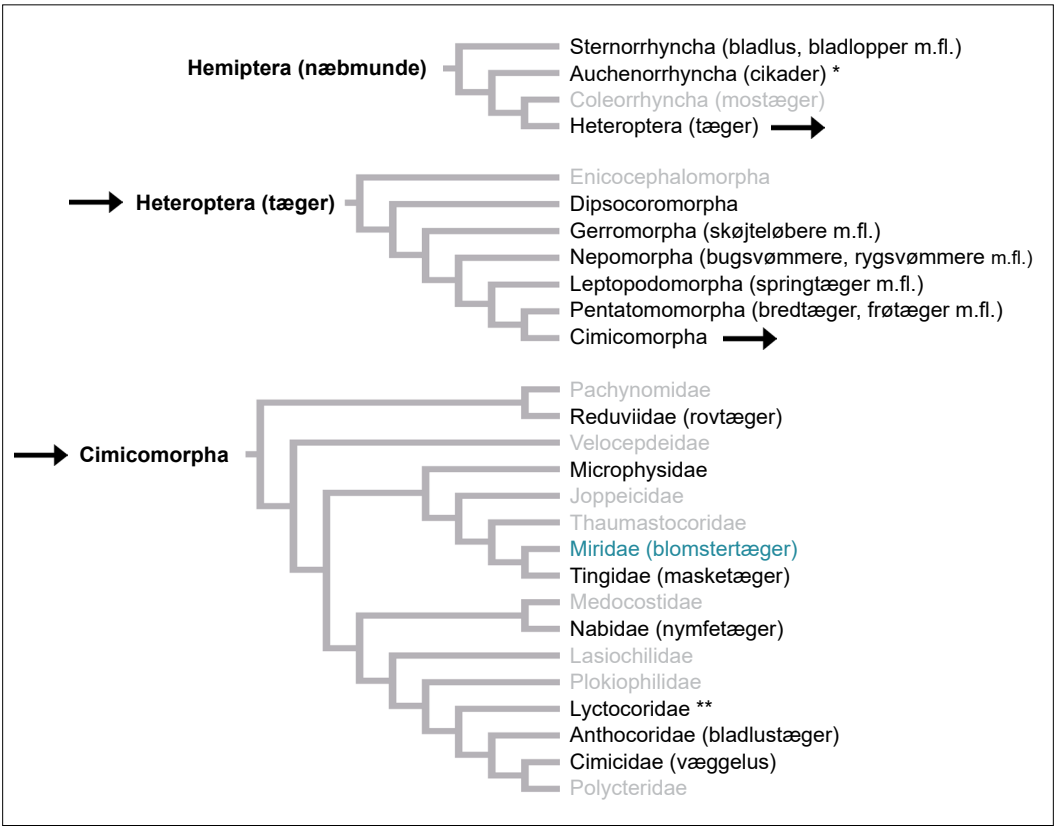

▲ Oversigt over blomstertægernes placering i insektordenen næbmunde (Hemiptera). Fed tekst angiver grupper, der er repræsenteret i Danmark. Den angivne klassifikation følger Tree of Life (www.tolweb.org pr. 10-10-2012) og er blot et af flere bud på gruppernes slægtsskab. *Det bør f.eks. bemærkes, at Auchenorrhyncha (cikader) nu ofte inddeles i to underordener, hhv. Fulgoromorpha og Cicadomorpha (se eksempler på modsatte side). **Omvendt placeres Lyctocoridae som regel i familien Anthocoridae (bladlustæger).

Tidligere blev tægerne inddelt i grupperne vandtæger, damtæger og landtæger. Denne inddeling kan være ganske praktisk, men understøttes ikke af dyrenes slægtsskab.

	Kendte arter	Danske arter
Bryocorinae	**1128**	**13**
Bryocorini	45	2
Dicyphini	435	11
Eccritotarsini	648	
Cylapinae	**397**	**0**
Bothriomirini	19	
Cylapini	78	
Fulviini	261	
Rhinomirini	18	
Vanniini	21	
Deraeocorinae	**775**	**7**
Clivinemini	88	1
Deraeocorini	429	6
Hyaliodini	137	
Saturniomirini	16	
Surinamellini	69	
Termatophylini	36	
Isometopinae	**217**	**0**
Diphlebini	5	
Electromyiommini	7	
Gigantometopini	3	
Isometopini	106	
Myiommini	96	
Mirinae	**3854**	**82**
Herdoniini	100	
Hyalopeplini	80	
Mecistoscelini	10	
Mirini	3083	62
Resthenini	365	
Scutelliferini	1	
Stenodemini	215	20
Orthotylinae	**2006**	**40**
Austromirini	18	
Halticini	265	7
Nichomachini	14	
Orthotylini	1709	33
Phylinae	**2708**	**70**
Auricillocorini	14	
Hallodapini	256	2
Leucophoropterini	116	
Phylini	2127	64
Pilophorini	184	4
Pronotocrepini	11	
Psallopinae	**15**	**0**
Psallopini	15	
I alt	**11100**	**212**

Antal blomstertægearter globalt og i Danmark fordelt på underfamilier og triber. Antal arter i de enkelte slægter fremgår af artsbeskrivelserne. Kilder: Discover Life (www.discoverlife.org) og On-line Systematic Catalog of Plant Bugs (pr. 10-10-2012).

Omvendt er følgende danske slægter monotypiske, hvilket vil sige, at de kun rummer en enkelt art: *Campyloneura (3)*, *Megaloceroea (87)*, *Myrmecoris (88)*, *Fieberocapsus (115)*, *Asciodema (153)* og *Brachyarthrum (157)*. Siden Gaun skrev bindet om blomstertæger i serien Danmarks Fauna, der udkom i 1974, er der sket enkelte systematiske ændringer på underfamilieniveau. De myggelignende *Dicyphus*-arter *(4-11)* m.fl. blev tidligere placeret i deres egen underfamilie, men betragtes nu som en del af Bryocorinae. De to karakteristiske, men meget forskellige arter, *Hallodapus rufescens (147)* og *Systellonotus triguttatus (148)*, blev ligeledes placeret i deres egen underfamilie, men indlemmes nu i underfamilien Phylinae.

På slægtsniveau har flere arter levet en noget omtumlet tilværelse. Især er flere underslægter ophøjet til slægter.

Tilbage i Jensen-Haarups tid, i begyndelsen af 1900-tallet, dækkede slægten *Lygus (49-53)* over en lang række arter, der nu er splittet i mere end en håndfuld slægter. De fem danske arter, der i dag, som de eneste, henføres til slægten *Lygus*, placerede Gaun i en helt anden slægt - *Exolygus*. Disse arter betragtede Jensen-Haarup imidlertid som en enkelt art, *Lygus pratensis (51)*, om hvilken han skrev: "Adskillige af de utallige Varieteter og Afændringer er af flere Forfattere beskrevne som særskilte Arter (...), men alle mulige Overgange imellem dem forbyder en saadan Adskillelse".

Også slægten *Calocoris (30-32)* har været udsat for en gennemgribende opsplitning, så der nu er fem slægter i Danmark. *Plagiognathus (186+188)* er siden Gaun splittet i slægterne *Plagiognathus*, *Europiella (167-169)* og *Parapsallus (181)*, og der er ryddet op i synonymien.

Denne opsplitning er næppe færdig. Underslægten *Pityopsallus*, der i Danmark rummer arten *Psallus luridus (200)*, er f.eks. af nogle eksperter ophøjet til slægt. Det samme gælder underslægten *Mesopsallus*, der i Danmark er repræsenteret af *Psallus ambiguus (192)*.

En enkelt art, *Strongylocoris steganoides (109)*, er ophøjet fra form til art, mens to er nedgraderet og synonymiseret (*Monosynamma nigritula* og *Orthocephalus ferrarii*).

Vandtægebiotop

1. Aphelocheiridae (dybvandstæger)

2. Corixidae (bugsvømmere)

3. Gerridae (skøjteløbere)

4. Hebridae

5. Hydrometridae (nåletæger)

6. Mesoveliidae

7. Naucoridae (vandrøvere)

8. Nepidae (skorpiontæger)

9. Notonectidae (rygsvømmere)

10. Pleidae (dværgrygsvømmere)

11. Veliidae (bækløbere)

Repræsentanter for de 11 familier af vandlevende tæger i Danmark. 1. *Aphelocheirus aestivalis* (dybvandstæge) 2. *Hesperocorixa sahlbergi* 3. *Aquarius najas* (åskøjteløber) 4. *Hebrus pusillus* 5. *Hydrometra stagnorum* (almindelig nåletæge) 6. *Mesovelia furcata* (åkandevandløber) (nymfe) 7. *Ilyocoris cimicoides* (vandrøver) 8. *Nepa cinerea* (skorpiontæge) 9. *Notonecta glauca* (almindelig rygsvømmer) 10. *Plea minutissima* (dværgrygsvømmer) 11. *Velia caprai* (bækløber).

Landtægebiotop

1. Acanthosomatidae (løvtæger)

2. Alydidae (hvepsetæger)

3. Anthocoridae (bladlustæger)

4. Aradidae (barktæger)

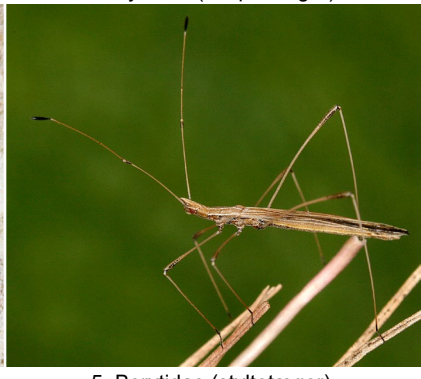

5. Berytidae (styltetæger)

6. Ceratocombidae

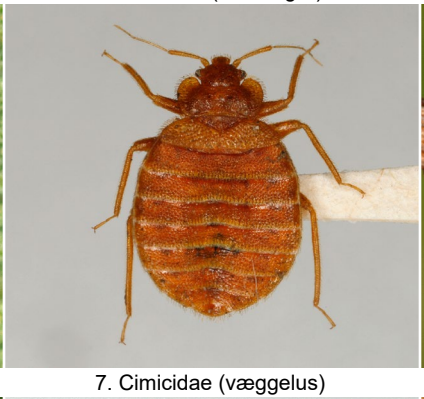

7. Cimicidae (væggelus)

8. Coreidae (randtæger)

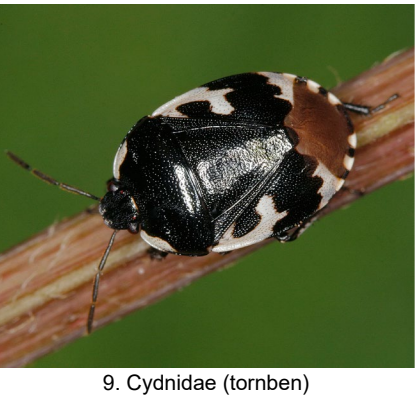

9. Cydnidae (tornben)

10. Dipsocoridae

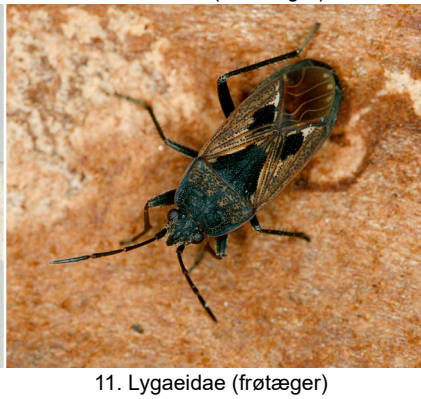

11. Lygaeidae (frøtæger)

Repræsentanter for de 23 familier af landlevende tæger i Danmark. 1 *Acanthosoma haemorrhoidale* (stor løvtæge) 2. *Alydus calcaratus* (hvepsetæge) 3. *Anthocoris nemorum* (skinnende bladlustæge) 4. *Aradus depressus* (almindelig barktæge) 5. *Neides tipularius* (stor styltetæge) 6. *Ceratocombus coleoptratus* 7. *Cimex lectularius* (væggelus) 8. *Coreus marginatus* (skræppetæge) 9. *Tritomegas bicolor* (spættet tornben) 10. *Pachycoleus pusillimus* 11. *Rhyparochromus pini* (stor frøtæge).

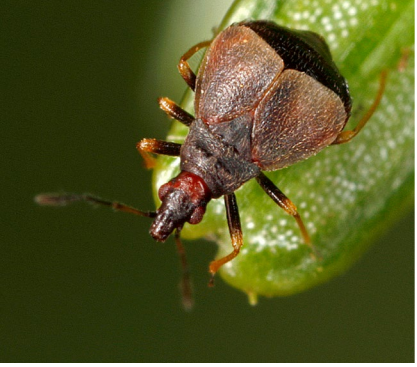

12. Microphysidae

13. Miridae (blomstertæger)

14. Nabidae (nymfetæger)

15. Pentatomidae (egtl. bredtæger)

16. Piesmatidae

17. Pyrrhocoridae (ildtæger)

18. Reduviidae (rovtæger)

19. Rhopalidae (kanttæger)

20. Saldidae (springtæger)

21. Scutelleridae (skjoldtæger)

22. Thyreocoridae

23. Tingidae (masketæger)

12. *Loricula pselaphiformis*. 13. *Closterotomus norwegicus* 14. *Nabis flavomarginatus* (kortvinget nymfetæge). 15. *Dolycoris baccarum* (almindelig bærtæge) 16. *Parapiesma quadratum* 17. *Pyrrhocoris apterus* (ildtæge) 18. *Rhynocoris annulatus* (rødringet rovtæge) 19. *Myrmus miriformis* (lille stråtæge) 20. *Halosalda lateralis* (saltspringtæge) 21. *Eurygaster testudinaria* (græsskjoldtæge) 22. *Thyreocoris scarabaeoides* (blank tornben) 23. *Derephysia foliacea* (blæremasketæge).

Navngivning

Det nuværende videnskabelige navn for familien blomstertæger, Miridae, er givet på grundlag af slægten *Miris*, hvortil den store og markante danske art, *Miris striatus (58)*, hører.

Men forhistorien for det latinske familienavn er temmelig kringlet, som det fremgår af det følgende.

Tidligere blev slægtsnavnet *Miris* benyttet om den slægt, der i dag hedder *Stenodema (92-96)*. Og før i tiden var familiens navn ikke Miridae, men Capsidae, efter slægten *Capsus (35-37)*. Denne slægt dækkede imidlertid over helt andre arter end i dag, nemlig nogle af de arter, som i dag placeres i slægten *Deraeocoris (16-20)*. Et par af arterne i denne slægt blev navngivet af Linné, heriblandt den i Danmark forekommende *D. ruber (20)*. Linné placerede den imidlertid i slægten *Cimex*, der i dag dækker over arter i en helt anden familie - væggelusene (Cimicidae). Nogle år senere beskrev Fabricius to arter, der sidenhen er synonymiseret med *D. ruber*. Den ene af disse placeredes ligeledes i slægten *Cimex* - og for at gøre forvirringen komplet blev den anden placeret i slægten *Lygaeus*, der i dag er knyttet til familien frøtæger (Lygaeidae).

Intet under, at det ofte kan være svært at finde rundt i navngivningen og systematikken!

Det danske navn for familien Miridae, blomstertæger, er ganske velvalgt, da mange arter træffes på blomstrende planter - ofte i stort antal.

På engelsk kaldes familien Plant Bugs (plantetæger). Før i tiden benyttedes navnet Capsid bugs, der refererer til det tidligere videnskabelige navn for familien.

På tysk kaldes familien for weichwanzen (blødtæger) eller blindwanzen (blindtæger). Det første navn hentyder til det svagt sklerotiserede hudskelet, sammenlignet med de fleste andre tægefamilier. Det andet, noget misvisende navn, hentyder til mangelen på biøjne, der er til stede hos samtlige andre tægefamilier (se s. 26), men mangler hos blomstertægerne på nær hos den primitive underfamilie, Isometopinae, der ikke er kendt fra Danmark. På tysk benyttes også navnet blumenwanzen (blomstertæger), men om en helt anden familie, Anthocoridae, på dansk kaldet bladlustæger - eller, især i skadedyrskredse, næbtæger.

Svenskerne benytter navnet ängsskinnbaggar (engtæger) om familien - et navn, der på dansk benyttes specifikt om slægten *Lygus*.

Svenskerne Carl von Linné (1707-1778) - den binominale nomenklaturs fader - og Carl

► Oversigt over de personer, der har beskrevet flest af de danske blomstertæger. På en tredjeplads, efter svenskerne Carl Friedrich Fallén og Carl von Linné (Linnaeus på latin), kommer danskeren Johan Christian Fabricius (billedet).

▼ Fabricius beskrev bl.a. *Orthocephalus coriaceus* - under navnet *Acanthia coriaceus*.

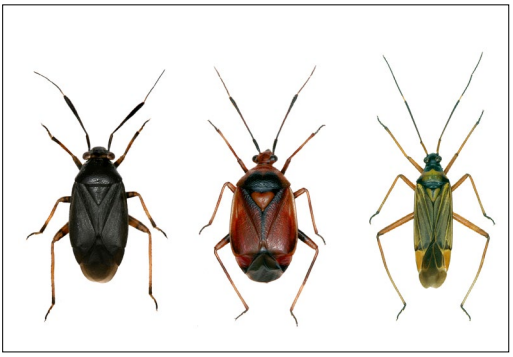

▲ *Capsus ater*, *Deraeocoris ruber* og *Miris striatus* - repræsentanter for tre slægter, der alle har været involveret i det videnskabelige navn for famlien blomstertæger.
▼ Vandmærke: Carl von Linné.

Friedrich Fallén (1764-1830) har navngivet næsten to tredjedele af de danske blomstertæger. Men også danskeren Johan Christian Fabricius (1745-1808) gav navn til en række danske arter (se modsatte side). Hovedparten af de dyr, der ligger til grund for Fabricius' oprindelige artsbeskrivelser, de såkaldte typedyr, findes pt. på Zoologisk Museum i København.

Globalt set har især finnen O.M. Reuter (1850-1913), amerikaneren H.H. Knight (1889-1976) og brasilianeren J.C.M Carvalho (1914-1994) bidraget, idet de hver især har navngivet over 1.000 arter af blomstertæger.

En stor del af de danske arter har været angivet under et eller flere synonymer - i nogle tilfælde endda en hel del. F.eks. er der angivet mindst 27 synonymer for *Deraeocoris ruber*.

Kun i størrelsesordenen halvdelen af de arter, der er nævnt i bind 12 i serien Danmarks Fauna (Jensen-Haarup 1912), har samme navn i dag!

At nævne samtlige synonymer for de enkelte danske arter er uden for denne bogs rækkevidde. Som udgangspunkt medtages de synonymer, der er nævnt i Gaun (1974) samt i Andersen & Gaun (1974). Flere synonymer kan ses på hjemmesiden "On-line Systematic Catalog of Plant Bugs" (http://research.amnh.org/pbi/catalog).

Mindre afvigelser i artsnavnene forekommer ofte, bl.a. på grund af forskellige opfattelser af navnets køn. F.eks. hed *Stenodema calcarata (92)* først *S. calcaratus*, så *S. calcaratum* og nu *S. calcarata* (hhv. hankøn, intetkøn og hunkøn). Et andet eksempel er brugen af enten enkelt "i" eller dobbelt "ii" i endelser, såsom *thunbergi* contra *thunbergii*. Synonymer samt nomenklatoriske variationer i forhold til Gaun (1974) nævnes i artsbeskrivelserne.

Knap en fjerdedel af de danske blomstertægearter er forsynet med et dansk navn i følge Projekt Danske Dyrenavne. Én af en håndfuld publikationer udgivet i regi af dette projekt omfatter tægerne: "Danske navne på danske tæger, cikader, bladlopper, mellus og skjoldlus" (Jørgensen et al, 1999). En del af disse navne er "opfundet til lejligheden" af danske eksperter, og kun relativt få arter har mere etablerede navne, såsom de skadevoldende arter, havetæge (*Lygocoris pabulinus - 47*) og æbletæge (*Lygocoris rugicollis - 48*).

Det ville være oplagt, med en bog som denne, at give samtlige danske arter et dansk navn. Der kan være flere gode argumenter for at udstyre alle arter med et dansk navn - ikke mindst kan det være med til at fremme interessen hos lægmand, da videnskabelige navne kan virke noget fremmedgørende. Omvendt vil man, hvis man ønsker at beskæftige sig indgående med disse dyr, hurtigt have behov for at supplere med udenlandsk litteratur, og her hjælper de danske navne ikke meget. Og dermed bliver de danske navne blot endnu et sæt navne, man skal forholde sig til.

Et problem med gode beskrivende navne er desuden, at de meget let bliver lange - ikke mindst, hvis de skal ende på -blomstertæge. Dette ses bl.a. hos svirrefluerne, der konsekvent er forsynet med danske navne (Torp 1994).

Flere af de danske navne kunne lige så godt være brugt om andre arter, f.eks. kunne navnet gyvelblomstertæge (*Orthotylus virescens - 139*) med lige så stor ret benyttes om en af de fem øvrige danske arter, der lever monofagt på gyvel (*Cytisus scoparius*). Helt galt går det med navnet egeblomstertæge (*Phylus melanocephalus - 185*), da mindst 17 arter lever helt eller overvejende værtsspecifikt på eg (*Quercus*), se s. 63.

En anden uheldig ting ved at benytte værtsplanter i artsnavnet er, at de antyder et nært slægtsskab, som langt fra altid er til stede. F.eks. tilhører stor hasseltæge (*Pantilius tunicatus - 63*) og sart hasseltæge (*Malacocoris chlorizans - 123*) hver sin underfamilie. Navnet salturttæge benyttes om *Orthotylus flavosparsus (130)*, der imidlertid langt overvejende findes på strandmælde (*Atriplex littoralis*). Til gengæld er den sjældne *Orthotylus rubidus (136)*, der ikke har noget dansk navn, primært knyttet til salturt (*Salicor-*

nia) - og på svensk hedder den da også "saltörtskinnbagge".

Navnet sort blomstertæge benyttes om arten *Capsus ater (35)*, der imidlertid typisk er den mindst sorte af de tre danske arter i slægten, og hertil kommer, at også flere andre slægter rummer helt eller næsten helt sorte arter.

Enkelte af de danske navne er direkte misvisende. Det gælder f.eks. pileblomstertæge, (*Adelphocoris seticornis - 23*), en art, der lever på forskellige arter af ærteblomstrede, især sump-kællingetand (*Lotus pedunculatus*), men ikke på pil (*Salix*), hvad derimod en række andre arter gør.

I et enkelt tilfælde er det samme danske navn benyttet i Projekt Danske Dyrenavne om to forskellige arter. Det drejer sig om arterne *Stenodema calcarata* og *S. trispinos*a, der begge bærer det danske navn tornet græstæge. Her ville det være oplagt at benytte navnene totornet og tretornet græstæge, der refererer til antallet af torne på undersiden af baglåret.

Det skal dog retfærdigvis siges, at nogle af de danske navne er ganske velvalgte, f.eks. sortknæet blomstertæge (*Blepharidopterus angulatus - 110*), gulrandet blomstertæge (*Capsodes gothicus - 34*), fingerbølblomstertæge (*Dicyphus pallicornis - 9*) og myregræstæge (*Myrmecoris gracilis - 88*).

Indtil for nylig var nationale navne på blomstertæger stort set ikke benyttet i vore nabolande, men der synes at være en trend mod øget brug af lokale navne. I den seneste finske tægeoversigt (Rintala & Rinne 2011) er samtlige finske arter således forsynet med finske navne. Tilsvarende er der foreslået nationale navne på næsten samtlige tyske arter i det tyske tægetidsskrift, Heteropteron (Hoffmann 2011).

Af de 234 svenske blomstertæger har kun 9 arter svenske navne, og det er alle arter, der optræder på den svenske rødliste. At forsyne forvaltningskrævende arter med et nationalt navn kan der være en god pointe i. På norsk er en del tægearter forsynet med lokale navne (på såvel nynorsk som bokmål), men ingen af disse er blomstertæger. Af de engelske blomstertægearter har kun en håndfuld et lokalt navn.

Af bl.a. grunde nævnt ovenfor, er det besluttet ikke at forsyne alle danske blomstertægearter med danske navne i denne bog. Pga. adskillige intetsigende, uheldige eller direkte misvisende navne vil de allerede "eksisterende" navne imidlertid heller ikke blive benyttet. Disse navne vil dog fremgå af den systematiske oversigt samt i registeret.

Hvorvidt der blandt navnene i de øvrige familier er tilsvarende uheldige navne vil der ikke blive taget stilling til i denne bog. For disse følges grundlæggende de danske navne anbefalet af Projekt Danske Dyrenavne. Dog har Tolsgaard (2001; 2005; 2011) opdateret de danske navne i flere familier og de følges her.

Neolygus viridis - en af flere arter, der har skiftet slægt adskillige gange. Beskrevet af Fallén i 1807 under navnet *Lygaeus viridis*. I Gauns tid blev den placeret i slægten *Lygus*. Siden optrådte den under navnet *Lygocoris viridis*, men placeres nu i slægten *Neolygus*.

Adelphocoris seticornis kaldes pileblomstertæge på dansk - temmelig misvisende, da den lever på arter i ærteblomstfamilien (Fabaceae). Adskillige andre danske arter lever derimod på pil.

Udseende

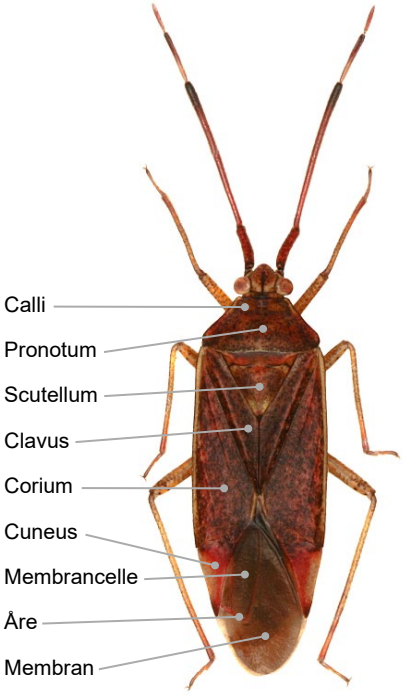

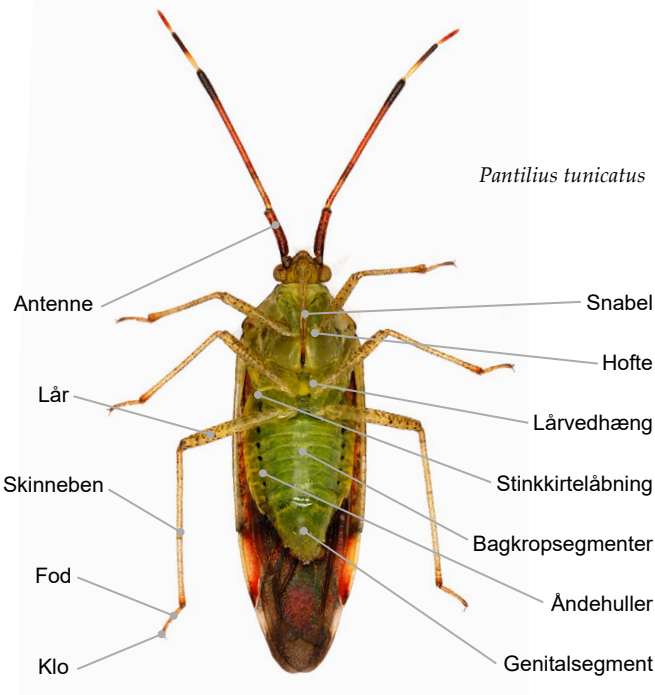

Pantilius tunicatus

Insektordenen næbmunde, som blomstertæger hører til, er en meget forskelligartet gruppe. Arterne i denne gruppe har dog især ét karakteristisk fællestræk - sugesnablen.

Tægernes bedste kendetegn er, at forvingerne, halvdækvingerne, er uigennemsigtige og læderagtige fortil og gennemsigtige og hindeagtige bagtil (se billedet næste side). De ligger som regel vandret og overlapper hinanden i den bageste del. Hos en stor del af arterne forekommer imidlertid kortvingede former, der mangler hele eller dele af den hindeagtige vingemembran m.v. (se s. 34-35).

I forhold til de fleste andre tæger er blomstertæger generelt temmelig sarte og skrøbelige dyr. De karakteriseres ved bl.a. en kombination af følgende kendetegn, der dog alle rummer undtagelser! Blandt de vigtigste kendetegn er tilstedeværelsen af cuneus, et trekantet felt på den bageste del af halvdækvingerne. Dette felt findes kun hos blomstertæger, bladlustæger og familien Microphysidae, men mangler dog på kortvingede individer hos nogle arter. Et andet vigtigt kendetegn er dækvingemembranens udseende, der er karakteriseret ved tilstedeværelsen af to celler, dannet af de eneste årer på

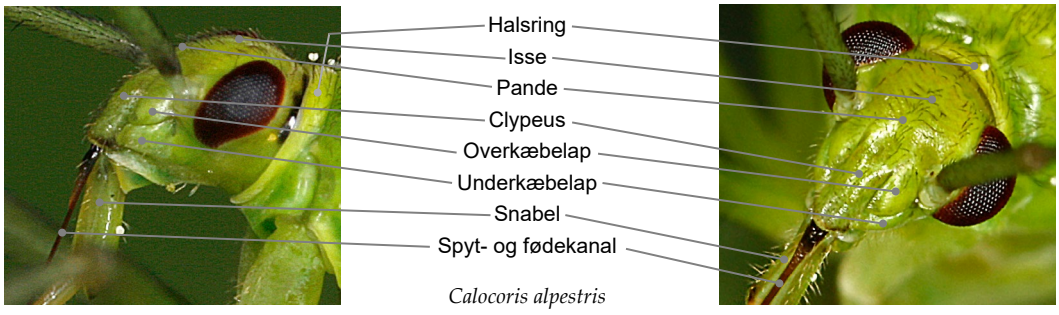

Calocoris alpestris

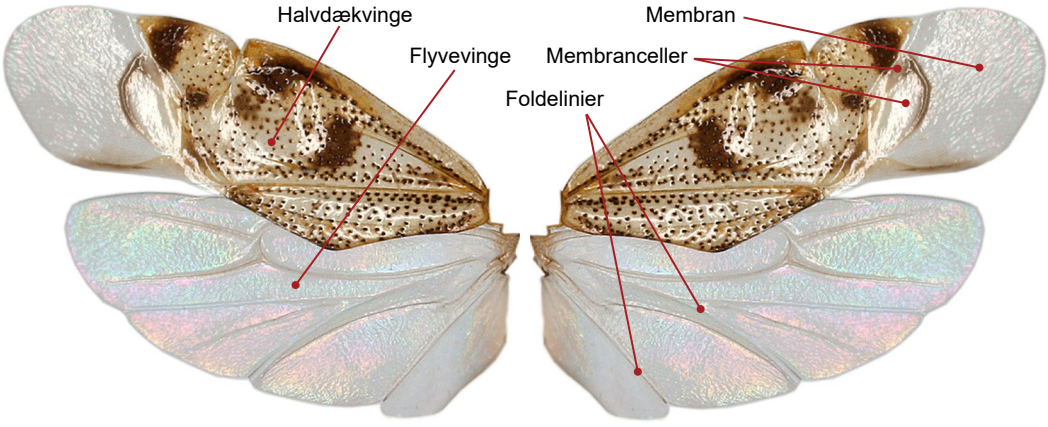

Halvdækvinger og flyvevinger hos *Deraeocoris lutescens*.

membranen (se billederne s. 27). I dele af underfamilien Bryocorinae er der dog kun en enkelt celle (se nærbillede af *Bryocoris pteridis (1)* s. 93 nr. 4). Et andet kendetegn er manglen på biøjne (oceller), hvilket dog ikke gælder underfamilien Isometopinae, som ikke er repræsenteret i Danmark. Biøjne forekommer hos alle øvrige tægefamilier. Kombinationen af 4 antenneled og tre fodled er ligeledes typisk for blomstertæger, dog har nymferne kun to fodled, og det samme gælder voksne individer hos nogle udenlandske arter.

Som det fremgår af billederne i bogen, udviser blomstertægerne en stor form- og farverigdom. Stort set alle farver er repræsenteret blandt de danske arter, og formen varierer fra aflang og flad til næsten rund og stærkt hvælvet. Familien rummer arter, der leder tanken hen på myg, biller, snyltehvepse - og ikke mindst myrer (se s. 84-86).

Størrelsen varierer fra meget små til ret store, men oftest slanke tæger. Globalt varierer de fra 1,5 til 15 mm og i Danmark fra ca. 2 til knap 12 mm - de fleste mellem 3 og 6 mm.

Af vigtige kendetegn for bestemmelse af blomstertæger skal udover størrelse, form og farvetegninger fremhæves følgende: behåring (type, farve og længde) og relative længdeforhold mellem især antenneled, men også mellem ben- og fodled m.v. Også øjebredden benyttes af og til (se bl.a. *Dichrooscytus (43-44)*), angivet i bogen som f.eks. 1,5, svarende til, at afstanden mellem øjnene er halvanden gang bredden af et øje set oppefra. Af andre vigtige kendetegn kan nævnes punktering på især pronotum og dækvinger, samt hvorvidt en halsring er tilstede eller ej (se billederne s. 28).

Det bør bemærkes, at farver og tegninger hyppigt er meget variable og desuden ofte falmer markant på præparerede dyr - især forsvinder de grønne farver. At bestemme individer ud fra farvetegninger alene kan derfor være problematisk. Tørrede dyr skrumper en del, og f.eks. skrumper de enkelte antenneled ikke altid lige

Et karakteristisk kendetegn for blomstertæger er manglen på biøjne (oceller), hvilket har givet dem det tyske navn blindwanzen (blindtæger). Tv. ses blomstertægerne *Adelphocoris quadripunctatus* og *Dicyphus errans*. Til sammenligning ses th. *Acanthosoma haemorrhoidale* (stor løvtæge) og *Stictopleurus abutilon* (tørkekanttæge), der begge har tydelige biøjne.

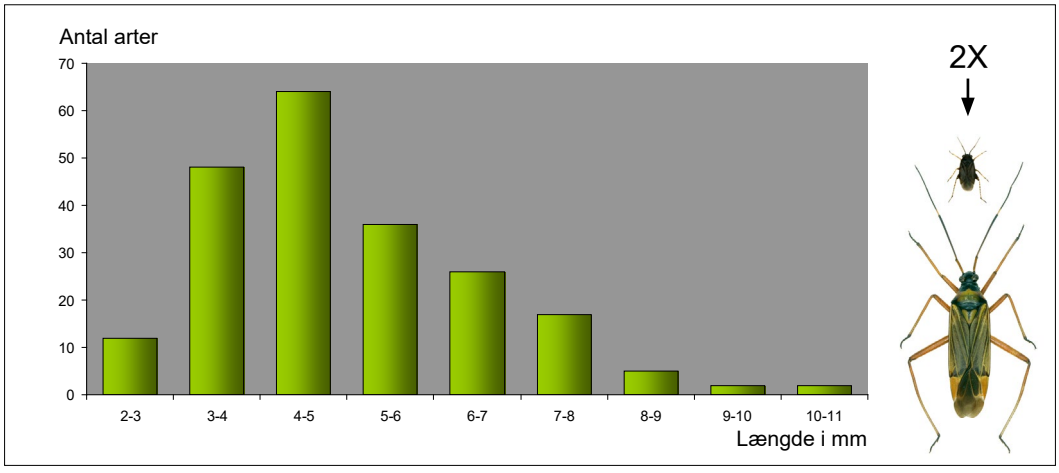

Diagram, der viser størrelsesfordelingen af danske blomstertæger. Gennemsnittet er ca. 5 mm og kun nogle få arter kan nå en længde på 1 cm eller mere.
De to afbildede arter er hhv. *Chlamydatus pullus*, der med sine blot lidt over 2 mm er Danmarks mindste art, og *Miris striatus*, der med en længde på op til næsten 12 mm er Danmarks største art.

meget, hvilket man bør have i baghovedet ved bestemmelse af præparerede dyr. Nogle hårtyper gnides let af, hvilket man også skal være opmærksom på, især hvis der tale om gamle slidte individer eller præparerede dyr - se f.eks. *P. dissimilis (182)*, *Polymerus unifasciatus (79)* og *Macrotylus paykullii* (s. 126). Hårfarven kan desuden af og til være lidt svær at bedømme, da den kan synes lys eller mørk alt efter vinklen på lyset.

Nogle nærtbeslægtede arter kan kun adskilles med sikkerhed på udseendet af hannens genitalier. Hos visse andre nærtbeslægtede arter, bl.a *Lygus*-arterne, er genitaliernes udseende derimod meget ens, og forskellene mellem arterne primært morfologiske.

Hvis man vil beskæftige sig med blomstertæger, bør man kende en række begreber vedrørende dyrenes morfologi. De vigtigste nævnes i det følgende. For uddybende information henvises til Gaun (1974).

På hovedet sidder de 4-leddede **antenner**. 1. led er som regel det tykkeste. 2. led er det længste og i nogle tilfælde stærkt udvidet og tykkere end 1. led. 3. og 4. led er ofte markant tyndere end de første to. De to kanaler, **spyt- og fødekanalen**, til hhv. indsprøjtning af opløsende spytsekret i fødeemnet og opsugning af de opløste væsker, er normalt beskyttet af den 4-leddede **snabel** (rostrum), men kan ofte ses på sugende dyr (se s. 59).

Området mellem øjnene kaldes **issen** (vertex). Foran issen er **panden** (frons) og forrest **clypeus**. Mellem øjet og clypeus findes kæbelapperne, hhv. **overkæbelappen** (gena) og **underkæbelappen** (lora).

Hoved og bryst er hos en del arter adskilt af en **halsring** (se billederne næste side).

Membranen og årerne, der typisk danner to celler, er blandt de vigtige kendetegn for blomstertæger. Tv: Blomstertægerne *Amblytylus delicatus* og *Pantilius tunicatus*. Th: Frøtægen *Ortholomus punctipennis* og bredtægen *Dolycoris baccarum* (almindelig bærtæge).

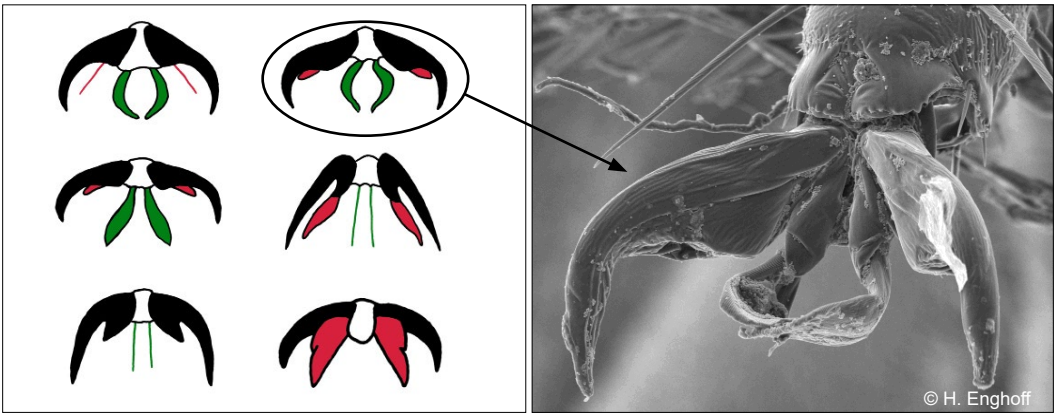

Tv: Klovedhængene, de såkaldte arolier (grønne) og pseudoarolier (røde), er vigtige ved bestemmelse af blomstertæger til underfamilie. De kan mangle, være store eller små, børsteformede eller lappedannende. Øverst: *Orthocephalus saltator* og *Orthotylus marginalis*. I midten: *Orthops kalmii* og *Dicyphus pallidus*. Nederst: *Deraeocoris lutescens* og *Bryocoris pteridis*. Efter Wagner & Weber (1964) og Gaun (1974). Th: Klovedhængene hos *O. marginalis* (fotograferet med scanning-elektronmikroskop).

På oversiden af brystet, nærmest hovedet, findes **pronotum**. Her ses to mere eller mindre hvælvede områder - **calli**. Bag pronotum findes et trekantet felt, som kaldes **scutellum**. På fotocollagen s. 31 ses eksempler på den store variation i behåring og farvetegninger på scutellum. Langs med de to bagudrettede sider af scutellum findes **clavus** - et båndformet område, der danner et stort V. Den største del af dækvingerne kaldes **corium**. Ved bagkanten af corium findes det trekantede parti, **cuneus**, der ofte er kraftigt farvet.

Membranen er mere eller mindre gennemsigtig og forsynet med de for familien karakteristiske to **celler** (undtagelsesvis én), dannet af membranens **årer**. Membranen mangler imidlertid, som nævnt, helt eller delvist hos kortvingede former (se s. 34-35).

Blomstertæger har som alle insekter tre par ben, der udgår fra brystets underside. Det første og ret korte stykke kaldes **hoften** (coxa), efterfulgt af **lårvedhænget** (trochanter), et lille trekantet stykke, der karakteristisk (og unikt) for blomstertæger er delt i to. Dernæst følger **låret** (femur) og herefter **skinnebenet** (tibia). Yderst er **foden** (tarsus), som består af tre led hos alle danske arter. For enden af foden findes en **klo**, der er forsynet med nogle vedhæng - **arolier** og/eller **pseudoarolier**. Tilstedeværelsen og udformningen af disse er en vigtig nøglekarakter til adskillelse af underfamilierne. Det kræver dog en god forstørrelse - en almindelig stereo-

Graden af punktering på pronotum er ofte et vigtigt kendetegn. Pronotum kan være glat som hos *Phylus melanocephalus* (tv.), tværrynket (rastreret) som hos *Lygocoris rugicollis* (mf.) eller groft punkteret som hos *Deraeocoris flavilinea* (th.). Bemærk desuden halsringen hos de to sidstnævnte. Hvorvidt denne er til stede eller ej kan være af stor hjælp til bestemmelsen af især mere eller mindre ensfarvede grønne arter.

Forskellige typer af behåring. Øverst: *Heterocordylus tibialis*, *Calocoris alpestris* og *Orthocephalus saltator*. Nederst: *Macrotylus paykullii*, *Phytocoris tiliae* og *Pilophorus cinnamopterus*.

lup på 20-30 x er ikke tilstrækkelig til tydeligt at se disse strukturer. Funktionen af disse klovedhæng er ikke afklaret, men de tillægges egenskaber som hæfteredskaber og måske sanseredskaber.

Bagkroppen er inddelt i 11 segmenter. Kønsorganerne sidder bagtil på 8. og 9. segment (læs mere s. 36-37). De sidste to led er temmelig små og her findes tarmåbningen.

Behåringen kan være meget forskellig fra art til art. Der skelnes mellem oprette, halvt oprette og tilliggende hår. De oprette og halvt oprette hår er trinde og oftest bløde, men i nogle tilfælde dog med karakter af lange og stive børstehår. De tilliggende hår er mere variable. De kan være normalt udseende, krøllede, krumme, flade, skælagtige eller silkeagtige. Hårene kan være mere eller mindre udbredt på krop, hoved, ben og antenner og være regelmæssigt eller mere pletvist fordelt.

På især skinnebenene suppleres eller erstattes hårene typisk af mere eller mindre kraftige torne.

Nymferne afviger primært fra de voksne dyr ved ikke at have udviklede vinger. De tre sidste af de (hos alle danske arter) fem nymfestadier er dog udstyret med vingeanlæg. I visse tilfælde afviger nymferne så markant fra de voksne dyr, at det kan være svært at tro, der er tale om samme art (se eksempler s. 42).

Tv: Eksempler på forskelligt udformede antenner. Fra oven: *Capsus ater*, *Heterotoma planicornis*, *Calocoris affinis* og *Closterotomus biclavatus*. Th: Tykkelse og farve på torne og hår, samt tilstedeværelse af pletter på skinneben, er ofte vigtige kendetegn. Fra oven: *Lygocoris pabulinus*, *Neolygus contaminatus* og *Apolygus lucorum*. (NB: Præparerede dyr).

Farvevariation

En del blomstertæger er ret uanseeligt farvede, andre er ensfarvet grønne, men samlet set er det en meget forskelligartet og farvestrålende gruppe af insekter. Farver og tegninger varierer imidlertid ikke blot mellem arterne (interspecifik variation), men hyppigt også markant indenfor de enkelte arter (intraspecifik variation). Ikke sjældent er variationen langt større inden for de enkelte arter end mellem nærtstående arter. Farver og tegninger kan derfor kun til en vis grad benyttes til bestemmelse.

Som følge af den store variationsbredde inden for mange arter er en lang række farveformer beskrevet i tidens løb. Gaun (1974) nævner en lang række af disse, f.eks. hele 7 former af *Teratocoris antennatus (98)*.

Farveformer er som udgangspunkt ikke nævnt i denne bog. Kun enkelte markante og karakteristiske former nævnes, heriblandt formen *tyrannus* af *Capsodes gothicus (34)*, der mangler de rødorange tegninger. Et andet eksempel er den brune form (*f. avellanae)* af den gulbenede, men i øvrigt normalt sorte *Phylus coryli (184)*. Tidligere blev denne form betragtet som en selvstændig art. Omvendt blev den typisk brunhovede *Strongylocoris steganoides (109)* tidligere blot betragtet som en farveform af den mere gulhovede *S. leucocephalus (107)*.

Mange af de gennem tiderne beskrevne farveformer beror i virkeligheden blot på immature individer. Umiddelbart efter forvandlingen er hudskelettet meget sart og blegt farvet og hos nogle arter markant afvigende. F.eks. er den røde *Adelphocoris ticinensis (25)* friskgrøn på oversiden de første dage efter forvandlingen. (Se flere eksempler s. 33 og 315). Med alderen bliver farverne hos de fleste arter mørkere og eventuelle kontraster tydeligere. Nogle arter er stort set udfarvet i løbet af få timer, mens andre gradvist bliver mørkere resten af livet. Blandt de sidstnævnte kan nævnes hannen af *Leptopterna dolabrata (85)*, der er bleggul efter forvandlingen, men antager en mere mættet orange farve med tiden.

Ikke-udfarvede dyr kan være et problem i forhold til artsbestemmelse. F.eks. er *Orthotylus nassatus (134)* én ud af en række aflange grønne arter, der ligner hinanden meget. Den har imid-

▲ Farver og farvetegninger varierer ofte markant mellem individer af samme art. Her eksempler på variationen hos den variable *Lygus pratensis*. Fotos: W. Meng.

► Variationen i farver og mønstre blandt danske blomstertæger er stor, som det fremgår af nærbillederne af scutellum hos en række arter. Numrene i boksen th. angiver artens nummer i artsbeskrivelserne.

198	138	78	53
34	82	32	173
210	57	113	165
48	20	41	45
58	120	170	174
187	179	38	90
35	81	63	142

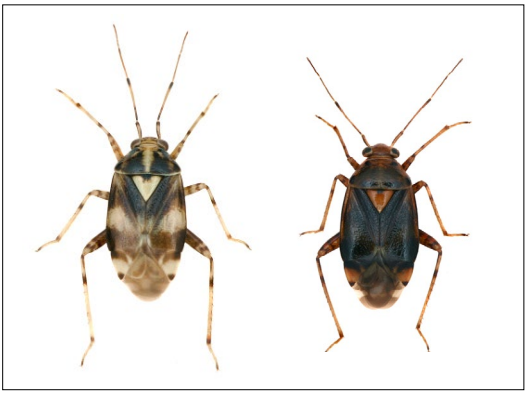

Immature individer af *Liocoris tripustulatus* er lyse og stribede. Med tiden - og især efter overvintring - bliver de markant mørkere og mere ensfarvede med rødorange scutellum og cuneus.

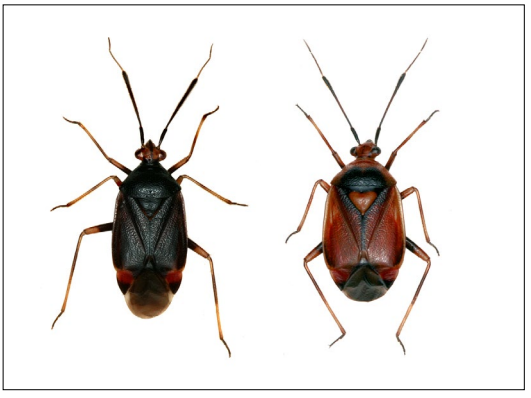

Deraeocoris ruber forekommer i flere farvevarianter fra næsten ensfarvet sort til næsten ensfarvet rød. Hannen (tv.) er som regel mørkere farvet end hunnen (th.).

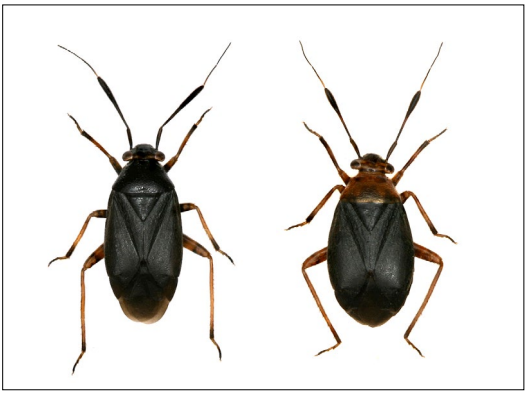

Hos *Capsus ater* ser man af og til individer, hvor hoved og pronotum er rødgule (*f. semiflava*). Kun hunnen optræder i denne farveform.

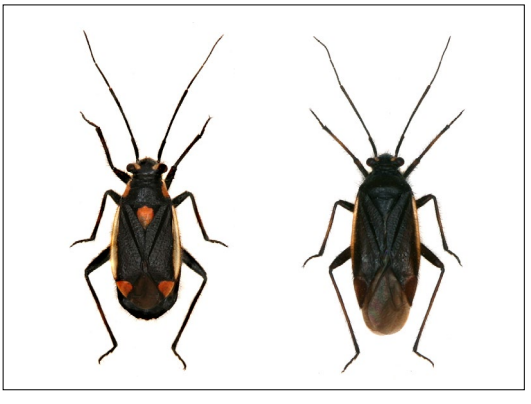

Capsodes gothicus er en karakteristisk og letkendelig art, men ikke sjældent træffes en farvevariant (*f. tyrannus*), der mangler de rødorange tegninger på pronotum, scutellum og cuneus.

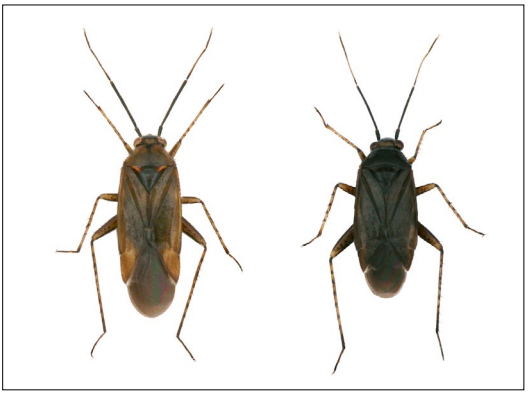

Plagiognathus arbustorum, Danmarks måske almindeligste blomstertæge, er oftest olivenbrun, men mørke farvevarianter ses hyppigt.

Hos *Pinalitus atomarius* kan dækvingerne være ensfarvede, plettede eller forsynet med mørkebrune striber.

▲ Eksempler på farvevariationer hos et lille udvalg af danske blomstertæger.

lertid et meget karakteristisk kendetegn - en sort stribe på undersiden af 1. antenneled, men dette kendetegn ses først nogen tid efter forvandlingen.

Modsat blege immature individer kan gamle dyr sidst på sæsonen være så mørke og kontrastfulde, at de også afviger en del fra "typiske" dyr. Hos arter, der overvintrer i imagostadiet, er individerne ofte markant mørkere farvet, når de kommer frem om foråret end om efteråret. Det ses f.eks. hos *Dicyphus stachydis (11)*. Hos arter i *Stenodema*-slægten *(92-96)* er farveforskellen før og efter overvintring endnu mere udtalt (se s. 82).

Enkelte farveformer forekommer kun hos det ene køn. Det gælder f.eks. en form af *Capsus ater (35) (f. semiflava)* med rødgult hoved og pronotum, der kun optræder hos hunner (se modsatte side og s. 173).

Udover køn, alder og de genetisk betingede farveforskelle kan flere andre faktorer påvirke blomstertægernes farver. Det gælder bl.a. klimaet, såvel temperatur som luftfugtighed og lyseksponering. Bl.a. er det angivet, at områder med lav luftfugtighed og høj temperatur fører til lyse eksemplarer af *Mecomma ambulans (124)*. Også valg af værtsplante kan være årsag til farveforskelle.

Pga. den store variation indenfor mange arter, kan det af og til være nødvendigt at observere/indsamle flere individer på lokaliteten for at lette bestemmelsen.

Nyforvandlede individer afviger ofte stærkt i farverne fra hærdede (sklerotiserede) individer. Øverst ses hhv. et nyforvandlet og et udfarvet individ af *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*. Nederst hhv. et nyforvandlet og et udfarvet individ af *Rhabdomiris striatellus*.

Lange vinger - korte vinger

Variation i vingelængden ses hos flere insektgrupper, såsom biller, græshopper og ørentviste, men ingen andre grupper udviser det i så udpræget grad som tægerne. Og ikke mindst blandt blomstertægerne er det et udbredt fænomen. Ofte er der tale om enten en langvinget (macropter) form eller en kortvinget (brachypter) form, men hos en del arter kan man iagttage overgange mellem lange og korte vinger. Arter med meget reducerede vinger har ofte et billeagtigt udseende. Det gælder f.eks. *Halticus apterus (103)*.

I enkelte tilfælde findes dyr med udviklede vinger, men uudviklet flyvemuskulatur. Det kendes f.eks. hos hunner af *Chlamydatus pullus (161)* i Grønland.

Vingedimorfi er karakteristisk hos mange jordlevende arter. Hos trælevende arter er kortvingede former derimod stort set fraværende.

Fordelingen af langvingede og kortvingede former varierer stærkt fra art til art og næsten fra den ene yderlighed til den anden - fra arter, der altid er langvingede, til arter, der kun undtagelsesvis er langvingede.

Fordelingen varierer også hyppigt de to køn imellem. Hos flertallet af arterne er begge køn dog altid eller næsten altid langvingede. Kortvingede former optræder især blandt hunner, og hvor kun det ene køn er kortvinget, er det altid hunnen. Nedenfor samt på modsatte side ses eksempler på fordelingen af langvingede og kortvingede individer hos en række arter.

Hos arter, der både træffes i kort- og langvingede former, kan fordelingen mellem de to former variere fra sted til sted og fra år til år. I England har man f.eks. registreret 82% kortvingede hunner af *Leptopterna dolabrata (85)* et år mod 92% det næste år. En lignende undersøgelse i Kentucky, USA gav et gennemsnit på 75% kortvingede hunner, mens et enkelt år kun gav 26% kortvingede.

Klimaet udgør en væsentlig faktor, og hos bl.a. *Globiceps*-arterne *(116-117)* er der observeret en tendens mod kortvingethed i mere fugtige habitater. Hos *Bryocoris pteridis (1)* er kortvingede former angivet som værende mere almindelige i bjergegne og i koldere dele af udbredelsesområdet. Modsat dette angives den sjældne langvingede form hos hunnen af *Mecomma ambulans (124)* som værende hyppigst i bjergrige og nordlige områder.

Populationstætheder kan også være afgørende for fordelingen af kort- og langvingede individer. F.eks. har det vist sig, at nymfer af *Leptopterna dolabrata* i tætte bestande, udvikler flere langvingede individer.

Af og til benyttes, udover macropter og brachypter, også begreberne apter og micropter. Formerne defineres groft set således: Apter: Forvinger manglende eller stærkt reduceret til "skæl" rækkende til 2. bagkropsled. Micropter: Forvinger reducerede, men rækkende til 3. eller 4. bagkropsled. Brachypter: Forvinger reducerede, rækkende til mindst 5. bagkropsled. Macropter: Vinger fuldt udviklede.

Langvingede hunner af *Leptopterna dolabrata* er ikke sjældne, men frekvensen varierer i følge udenlandske undersøgelser fra år til år - og fra sted til sted.

Langvingede eksemplarer af *Pithanus maerkelii* er ret sjældne og optræder tilsyneladende kun hos hunner.

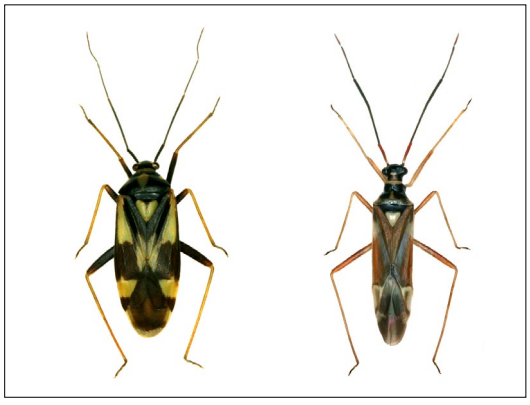

Hos hovedparten af de danske blomstertæger er både han og hun altid langvingede. Her *Grypocoris sexguttatus* og *Cyllecoris histrionius*.

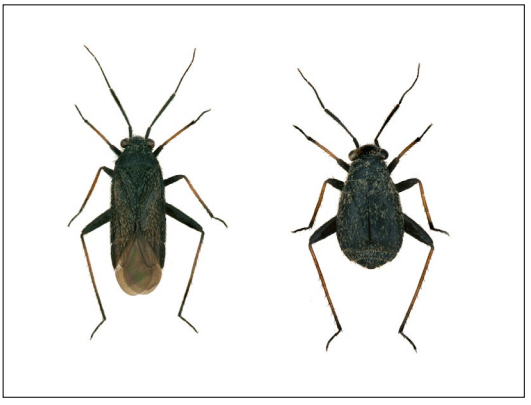

Hos *Orthocephalus saltator* er hannerne altid langvingede og hunnerne oftest kortvingede.

Såvel kortvingede som langvingede former forekommer hyppigt hos begge køn af *Dicyphus pallicornis*.

Langvingede former af *Hallodapus rufescens* er sjældne hos begge køn.

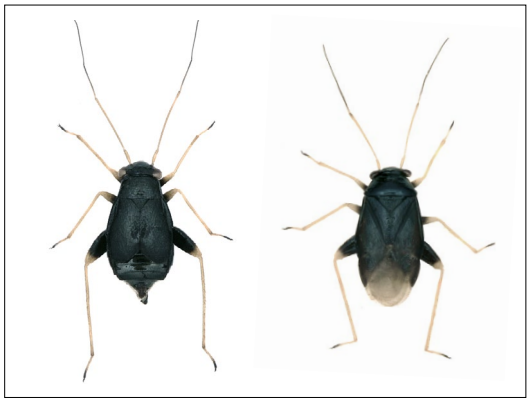

Selv *Halticus apterus*, hvis latinske artsnavn betyder uvinget, forekommer af og til i en langvinget form.

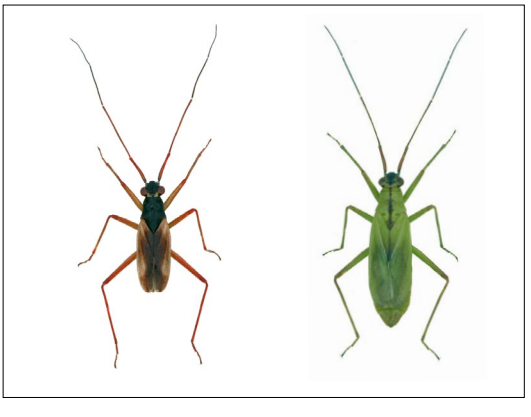

Teratocoris antennatus optræder tilsyneladende altid mere eller mindre kortvinget i Danmark, som de her afbildede individer, men langvingede eksemplarer er kendt fra udlandet.

▲ Fordelingen af langvingede og kortvingede individer, samt mellemformer, varierer meget fra art til art samt kønnene imellem.

Kønsforskelle

Hos de fleste arter af blomstertæger er kønnene i grove træk ens, men hos nogle arter ses en udpræget kønsdimorfi. Af mere markante eksempler kan nævnes *Orthonotus rufifrons (180)* og *Mecomma ambulans (124)* (se billederne nedenfor). Hos disse er såvel farver som kropsform og vingelængde forskellig kønnene imellem. Hos *Systellonotus triguttatus (148)* er forskellen mellem kønnene ekstrem. Hannen har lange brune og sølvfarvede vinger, hvorimod hunnen er kortvinget og myrelignende.

Den mest markante forskel mellem de to køn hos mange arter er vingelængden, som skildret i forrige kapitel.

Kønnene er hyppigt forskelligt farvede. Ofte er der blot tale om små forskelle, som f.eks. de sorte tegninger på antennerne hos *Campylomma annulicorne (158)*. I andre tilfælde er forskellene mere udpræget, som f.eks. hos *Stenotus binotatus (81)* (se øverst modsatte side).

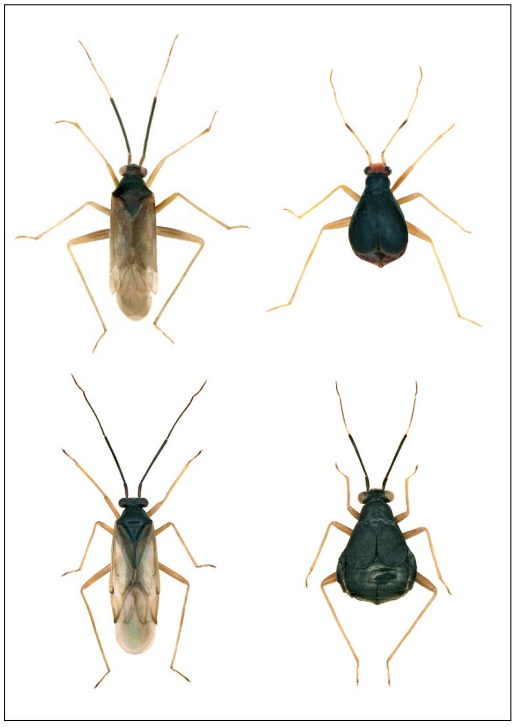

Skønt de tilhører hver deres underfamilie, er hhv. hannerne (tv.) og hunnerne (th.) hos de to arter *Orthonotus rufifrons* (øverst) og *Mecomma ambulans* (nederst) umiddelbart temmelig ens. Til gengæld er der meget stor forskel mellem kønnene.

Selv hos arter med en umiddelbar lille kønsforskel kan hannerne dog let kendes fra hunnerne, hvis man har mulighed for at se undersiden, idet hunnens læggebrod ligger som en foldekniv i en spalte i bagkroppen (se nederst på modsatte side). På s. 40 ses en læggebrod i funktion.

Hannens kønsorganer er som regel mere eller mindre skjult. Hannerne er desuden typisk slankere og lidt mindre end hunnerne, og i en del tilfælde har de lidt større øjne.

Hos visse arter er 2. antenneled tykkere hos hunnen end hos hannen. Det er bl.a. tydeligt hos *Atractotomus magnicornis (155)* (se billederne nedenfor). Hos de tre danske arter af *Capsus (35-37)* er forskellen noget mindre tydelig, men vigtig, da tykkelsen og formen er en vigtig karakter ved bestemmelsen.

En helt speciel kønsforskel ses hos *Harpocera thoracica (170)* (se s. 39).

Som et kuriosum kan det nævnes, at man i meget sjældne tilfælde kan finde såkaldt gynandromorfe insekter - dyr, der har både hanlige og hunlige karaktertræk. Blandt tægerne er det kendt fra bl.a. et engelsk individ af den også i Danmark forekommende frøtæge *Ischnodemus sabuleti* (smaltæge).

Kønsorganerne "munder ud" på oversiden af det 8. segment hos hannen og på bugsiden af 8. og 9. segment hos hunnen.

Hannens kønsorganer er meget komplekst opbygget. Penis er fastgjort til bunden af et sækformet genitalkammer, omgivet af to såkaldte

Hos nogle arter er der forskel på tykkelsen af især 2. antenneled mellem hanner og hunner, her *Atractotomus magnicornis* - hannen tv. og hunnen th. Bemærk desuden den bredere, mere runde hun - karakteristisk for de fleste blomstertæger.

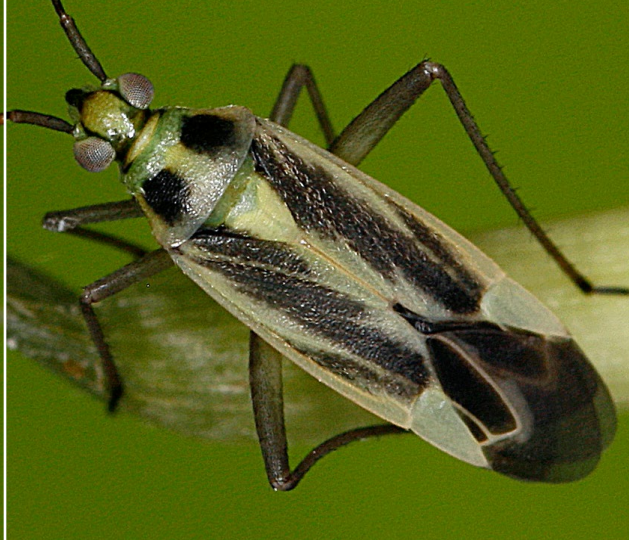

Hos *Stenotus binotatus* er farven forskellig hos de to køn. Hannen (tv.) er orange og hunnen (th.) gulgrøn. Hvad angår form og tegninger er de derimod temmelig ens. Dog er pletterne på pronotum typisk store og kantede hos hannen, mindre og mere runde hos hunnen.

paramerer, der kan bevæges og medvirker til fastholdelse af hunnen under parringen. Som nævnt er kønsorganerne oftest stort set skjulte, men hos nogle arter, f.eks. slægten *Notostira (89-90)*, kan venstre paramer tydeligt ses i en lup.

Den inderste del af penis kaldes theca. Den yderste del kaldes aedagus og består bl.a. af en sækformet del, kaldet vesica. Denne er ofte forsynet med mere eller mindre hærdede (sklerotiserede) dele, med en form, der i mange tilfælde er meget karakteristisk for arten og vigtig ved bestemmelsen af vanskelige artskomplekser, såsom indenfor slægten *Psallus*.

Også paramerernes form er vigtig for bestemmelsen af flere vanskelige arter. De to paramerer er meget forskelligt udformet, og som regel er den venstre større og mere udviklet end den højre. Derfor er det oftest den venstre, der benyttes til adskillelse af nærtstående arter. Paramererne består bl.a. af en sanseknude besat med sansehår.

Som nævnt ses læggebrodden tydeligt hos hunnerne. Denne dannes af to sæt bladformede vedhæng - et indre og et ydre. Hunnernes kønsorganer benyttes kun i ringe omfang til bestemmelse.

En detaljeret beskrivelse af kønsorganerne, såvel generelt som specifikt for en lang række arter, kan findes i Gaun (1974).

► Hhv. højre og venstre paramer hos *Capsus wagneri*. Venstre paramer er den største hos de fleste arter. Paramererne er oftest skjult, men hos visse arter er især venstre paramer stor og synlig.

▼ De to køn hos blomstertægerne er lette at kende fra hinanden. Her ses undersiden af bagkroppen hos hhv. han og hun af *Pantilius tunicatus*. Hunnens læggebrod er normalt foldet ind i en spalte i bagkroppen, der ses tydeligt. Til højre herfor ses *Trigonotylus ruficornis* med udfoldet læggebrod. Yderst til højre ses en han af *Capsus wagneri*, hvor bagkroppen er dissekeret og paramererne udpræpareret.

Ynglebiologi

Få dage efter forvandlingen fra nymfe til imago parrer blomstertægerne sig. Hunnerne lokker hannerne til vha. duftstoffer, de såkaldte feromoner. De benyttede feromoner er imidlertid langt fra altid artsspecifikke og kan lokke hanner af flere arter til. Vha. sansereceptorer på antennerne, primært på 2. led, finder hannerne frem til hunnerne.

Ved parringen hægter de to køn sig sammen. Parringen kan vare fra få minutter til flere timer, og ofte er sammenkoblingen så effektiv, at end ikke en timelang transport-tur i en lille beholder, efterfulgt af en tur i fryseren, afbryder parringsakten. I samlingerne på museerne findes således eksempler på præparerede dyr, der stadig er sammenkoblede (se billedet næste side). Hos visse arter har man iagttaget katalepsi under parringen - en tilstand karakteriseret ved muskelstivhed og manglende respons på omgivelserne.

Hannens venstre paramer (læs mere s. 36-37) er oftest større og mere kompleks end den højre - derfor er hannen som regel til højre for hunnen under parringen.

Hannen hos *Harpocera thoracica (170)* har en helt speciel teknik til at holde fast på hunnen. 2. antenneled er forsynet med et ovalt hæfteorgan besat med små børstehår, der kan gribe fat i hunnens pronotum (se billedet næste side).

Som noget helt unikt blandt danske tæger formerer blomstertægen *Campyloneura virgula (3)* sig ved partenogenese, jomfrufødsel. Den er således ikke afhængig af tilstedeværelsen af hanner for at sikre artens overlevelse. Dette sikrer en mere effektiv spredning, da blot ét individ på afveje er nok til at danne en ny bestand. Partenogenetiske arter har derfor ofte en stor udbredelse. Omvendt er individerne stort set genetisk ens, da de ikke får ikke tilført nye egenskaber fra en mage, hvilket kan svække deres tilpasningsevne. Desuden lægger de ofte færre æg, og æggenes overlevelseschancer kan være ringere. Hanner af *Campyloneura virgula* kendes ikke fra Danmark, men længere mod syd dukker enkelte hanner op. I det nordlige Afrika optræder den i en anden underart, *C. virgula marita*, i bestande med ca. dobbelt så mange hunner som hanner. Her deltager hannen i forplantningen og bidrager til artens genpulje på normal vis

Bevæger vi os i stedet mod nord, til Grønland, optræder *Chlamydatus pullus (161)* partenogenetisk - en art, der formerer sig på normal vis her i Syddanmark.

Generelt optræder partenogenese hyppigere længere mod nord. Mere usædvanligt er det, at frøtægen *Nysius groenlandicus* optræder med såvel partenogenetiske som normale bestande, næsten side om side, på Grønland.

Perioden mellem det sidste hudskifte og tidspunktet, hvor æglægningen indtræffer, kan vare fra under et døgn (!) til godt tre uger, alt efter art, og afhængig af bl.a. temperatur og værtsplante.

Æglægningsperioden kan vare i adskillige uger.

Parringen er ofte langvarig, og hannen og hunnen er "hægtet" godt sammen. Stillingen under parringen varierer fra art til art. Her ses *Heterocordylus tumidicornis* (tv.) og *Teratocoris antennatus* (th.). Se også *Notostira elongata (90)*.

Det 2. antenneled hos hannen af *Harpocera thoracica* er udstyret med et hæfteorgan, med hvilket det hæfter sig fast på hunnens pronotum under parringen.

Af og til er end ikke det voldsomme stress påført dyrene ved indsamling og aflivning nok til at afbryde deres forehavende, som i tilfældet med disse to frøtæger af arten *Kleidocerys resedae* (birkefrøtæge).

Antallet af æg er typisk i størrelsesordenen 30-100, men nogle arter kan producere flere hundrede æg. Antallet kan bl.a. afhænge af den tilgængelige føde. Hos arter med to generationer er antallet af æg ofte forskelligt mellem de to generationer.

Æggene er typisk hvide eller flødefarvede og ofte glinsende. De er i størrelsesordenen 0,6-2 mm og kan antage et utal af former, der leder tanken hen på alt fra bananer til bønner, cigarer, køller, flasker, pærer, sække eller pølser (se billedet næste side).

Stort set alle blomstertæger indlejrer æggene i blade, stængler, kviste m.v. på værtsplanten vha. læggebrodden (se billedet næste side). Undtagelser herfra er *Strongylocoris*-arterne *(107-109)* og *Malacocoris chlorizans (123)*.

Blomstertæger lægger normalt æggene enkeltvist, men nogle gange bliver de lagt i mindre grupper. Indlejret i plantevævet er æggene godt beskyttet mod såvel fjender som vind og vejr.

I modsætning til blomstertægerne lægger bredtæger typisk deres æg på overfladen af f.eks. blade - og hunnerne af disse er derfor ikke udstyret med en lang læggebrod.

Inkubationstiden - den tid det tager, fra et æg bliver lagt, til det klækker - varierer fra under to uger til ca. 10 måneder. Grunden til denne voldsomme forskel er, at æggene hos de arter,

Campyloneura virgula føder som den eneste danske blomstertægeart ved jomfrufødsel (partenogenese) uden forudgående befrugtning af en han. Hanner forekommer kun meget sjældent i Nordeuropa.

Partenogenese er typisk mere udbredt mod nord. *Chlamydatus pullus* optræder således partenogenetisk på Grønland, men ikke i Danmark.

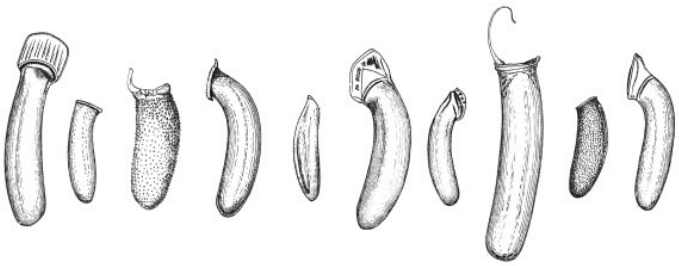

Æggene varierer markant fra art til art - her et lille udpluk. Fra venstre mod højre: 1. *Harpocera thoracica*, 2. *Lygus pratensis*, 3. *Strongylocoris leucocephalus*, 4. *Myrmecoris gracilis*, 5. *Orthotylus flavinervis*, 6. *Leptopterna dolabrata*, 7. *Lopus decolor*, 8. *Megacoelum infusum*, 9. *Malacocoris chlorizans*, 10. *Teratocoris saundersi*.
Efter Kullenberg (1944).

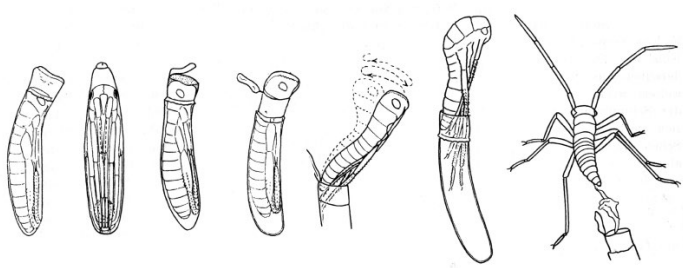

Forskellige stadier af klækningen hos *Notostira erratica*.
Efter Kullenberg (1944).

der overvintrer i ægstadiet, går i en slags dvaletilstand. I denne såkaldte diapause bliver udviklingen sat i stå. For nogle arter med to generationer er inkubationstiden markant længere i 1. end i 2. generation.

Hos nogle arter klækker æggene over en lang periode, der medfører, at man vil kunne finde såvel voksne dyr som nymfer i alle stadier samtidigt. Det gælder f.eks. *Leptopterna dolabrata (85)*. Hos en art som *Harpocera thoracica (170)* er udviklingen derimod langt mere synkron.

Selve klækningen varer i størrelsesordenen et kvarter, alt efter art, temperatur m.v. Æggene er hos alle arter af blomstertæger, på nær *Bryocoris pteridis (1)*, forsynet med operculum - et lille låg, hvorigennem den lille nymfe kommer ud. Ægget hos *B. pteridis* åbner derimod langs en revne.

Ligesom det er tilfældet ved hudskifte, er den rette luftfugtighed vigtig for en succesfuld klækning. For lav fugtighed medfører, at nymfen ikke kan gøre sig fri af æggeskallen.

Adelphocoris quadripunctatus i færd med at lægge æg i en stængel af værtsplanten stor nælde (*Urtica dioica*).

Egentlig yngelpleje, som ses hos et par af vore løvtæger, her *Elasmucha grisea* (almindelig birketæge), forekommer ikke blandt blomstertægerne.

Nymfen

Monalocoris filicis (nymfe)

Insekter deles overordnet i to grupper efter deres livscyklus: Dem med fuldstændig og dem med ufuldstændig udvikling.

Til den første kategori hører de grupper, der gennemlever et larve- og et puppestadium. Hertil hører bl.a. de fire artsrigeste insektordener i Danmark: årevinger (hvepse, bier og myrer), tovinger (fluer og myg), biller og sommerfugle.

Til gruppen med ufuldstændig udvikling hører bl.a. græshopper og guldsmede samt næbmunde, hvor tæger udgør en underorden. Hos disse grupper forekommer ikke larver og pupper, men derimod nymfer, der i større eller mindre grad minder om små udgaver af de voksne dyr.

Guldsmede kan have 10-12 nymfestadier og døgnfluer helt op til 25, men typisk er der tale om 5-7 stadier.

Samtlige danske arter af blomstertæger gennemlever fem nymfestadier, men der findes arter i andre dele af verden, som kan have 3, 4 eller 6 nymfestadier.

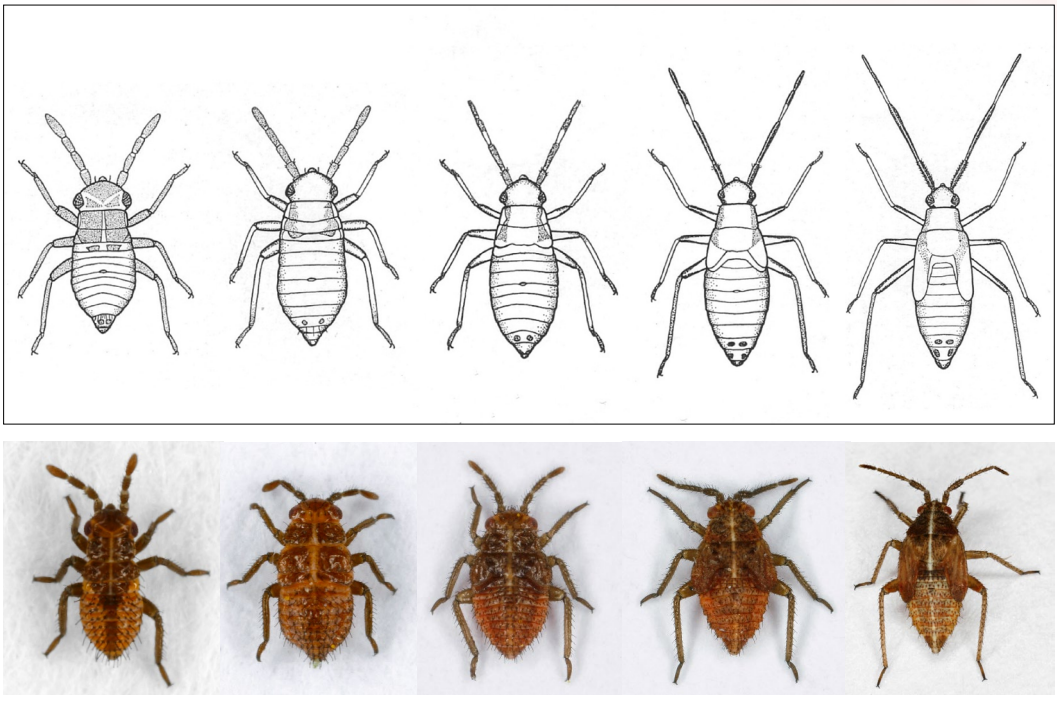

Alle danske blomstertæger gennemlever 5 nymfestadier. Vingeanlæggene dukker op i 3. stadie. Øverst: *Cyllecoris histrionius*. Efter Southwood & Leston (1959). Nederst: *Harpocera thoracica*.

Stort set lige så snart æggene klækker, går de små nymfer i gang med at søge føde, da de ellers hurtigt vil dø af udtørring.

Længden af de enkelte nymfestadier varierer typisk, og det sidste er oftest det længstvarende. Der er også forskel fra art til art. Hos *Megaloceroea recticornis (87)* er det første stadie f.eks. meget kort - kun mellem én og to dage. Typisk er den samlede længde for de fem nymfestadier i størrelsesordenen 12-35 dage.

Varigheden af nymfestadierne er afhængig af klimaet, primært temperaturen, men også føden har betydning for længden af nymfeperioden. Ikke mindst har tilgængeligheden og typen af animalsk føde betydning for mange arter. I et forsøg med opfodring af nymfer af *Atractotomus mali (156)* på hhv. bladlus og bladlopper, varede nymfeperioden hhv. 28,8 dage og 22,2 dage.

Hos visse arter kan nymfer ligne kortvingede voksne individer, f.eks. *Pithanus maerkelii (91)*, men generelt er nymferne lette at kende på de manglende vinger. Vingeanlæg dukker op i 3. stadie og videreudvikles i de to sidste stadier. Nymferne afviger desuden fra de voksne dyr bl.a. ved, at fødderne er toleddede frem for treleddede.

I tiden op til et hudskifte - især det sidste, der fører til forvandlingen til det voksne insekt - bliver spidserne på vingeanlæggene hos mange arter mørke, ofte næsten sorte. Dette er altså ikke artsspecifikt og kan forvirre ved artsbestemmelsen. Eksempler på dette kan ses på billederne nederst på modsatte side. Blandt mange andre

Forskellen mellem nymfe og imago kan være slående, som det fremgår af eksemplerne nedenfor. Tv. ses hhv. nymfe og imago af *Mermitelocerus schmidtii*. Th. ses nymfe og imago af *Grypocoris sexguttatus*.

Eksempler på nymfer i hhv. et af de første og sidste stadier. Fra venstre mod højre: *Adelphocoris seticornis*, *Closterotomus biclavatus* og *Calocoris alpestris*.

eksempler i bogen kan nævnes: *7,22,25,79,129* og *168*.

Nymferne afviger i nogle tilfælde så markant fra de voksne dyr i farver og tegninger, at det kan være svært at regne ud, hvad en nymfe udvikler sig til. Se eksemplerne på modsatte side. Af andre markante eksempler kan nævnes: *1,13,17,38,46,58* og *184*. Nogle nymfer, bl.a. de første stadier af *Notostira elongata (90)*, har næsten grotesk lange antenner.

Det er værd at bemærke, at nymferne i enkelte tilfælde er lettere at artsbestemme end de voksne. F.eks. kan hannerne af *Leptopterna dolabrata (85)* og *L. ferrugata (86)* af og til ligne hinanden temmelig meget, men nymferne er markant forskellige. Også *Calocoris affinis (30)* og *C. alpestris (31)* ligner hinanden meget som voksne, men er lette at kende fra hinanden som nymfer.

Billeder af nymfer i såvel den trykte litteratur som på Internettet er endnu temmelig sparsomme og for enkelte arters vedkommende muligvis ikke-eksisterende. Omfattende beskrivelser og nøgler til bestemmelse af nymfer findes ikke, hverken i dansk eller øvrig europæisk litteratur.

Kort før forvandlingen ses typisk en mørkfarvning af især den bageste del af vingeanlæggene. Det forekommer hos de fleste arter og kan forvirre ved artsbestemmelsen. Her ses *Calocoris affinis* (tv.) og *Plagiognathus arbustorum* (th.).

Hudskifte

Nyforvandlet individ af *Calocoris alpestris* ved siden af den afstødte hud. Nogle arter er - som denne - stort set udfarvet i løbet af få timer, mens andre bliver mere gradvist udfarvet over mange dage eller endda flere uger.

Umiddelbart efter æggene klækker afstødes en embryonalhud. Herudover afsluttes hvert af de fem nymfestadier med et hudskifte. Efter forvandlingen sker der ikke yderligere hudskifter, da de voksne dyr ikke vokser. Der er således tale om i alt seks hudskifter.

Hudskiftet foregår ved, at huden revner langs ryggen, hvorefter dyret "bakker" ud af hullet og trækker ben, antenner m.v. ud. Oftest kommer hovedet først ud, efterfulgt af kroppen, antenner, ben og til sidst snablen. I perioden lige op til hudskiftet bliver nymferne langsommere og ophører med at spise.

Afstødte huder, kaldet exuvier, kender vi især fra guldsmede, hvis store og forbavsende robuste exuvier ofte kan findes i naturen, f,eks, i vegetationen langs søer og åer. Exuvierne er så karakteristiske, at de er tilstrækkelige til at kunne artsbestemme guldsmedene efter.

Blomstertægernes exuvier er rent faktisk også ganske robuste, og som det fremgår nederst på siden, kan de også være meget forskellige. Mange arter vil kunne bestemmes ud fra deres exuvie. På grund af deres ringe størrelse har dette dog ingen praktisk betydning, og man vil kun sjældent lægge mærke til dem i naturen.

Hos flere insekter fortæres æggeskallen efter klækningen, da den er rig på protein. Exuvier består derimod for en stor del af kitin og er uinteressante som fødeobjekter. Kitin er det stof, der giver en lang række insekter, i særdeleshed mange biller, et meget hårdt og uigennemtrængeligt ydre skelet.

Afstødte huder (exuvier) af et udvalg af danske arter. Venstre side: *Hoplomachus thunbergii*, *Polymerus nigrita*, *Cyllecoris histrionius*, *Deraeocoris lutescens* og *Agnocoris rubicundus*. Højre side: *Dicyphus pallidus*, *Harpocera thoracica*, *Grypocoris sexguttatus*, *Phytocoris longipennis* og *Stenodema holsata*.

Tv: Hudskifte mellem 4. og 5. nymfestadie hos *Lygocoris rugicollis*. Th: Hudskiftet går ikke altid helt efter planen. Nogle gange medfører et mislykket hudskifte blot lettere defekte vinger, andre gange dør dyret under anstrengelserne eller bliver et let offer for fjender. Her *Dichrooscytus intermedius*.

Hudskiftet mellem de enkelte nymfestadier går hurtigere end det sidste hudskifte, hvor nymfen gennemgår en voldsom forandring ved forvandlingen til et voksent insekt.

Hastigheden af hudskiftet kan variere efter luftens fugtighed - højere luftfugtighed fører til hurtigere hudskifte. Typisk er hudskiftet overstået i løbet af nogle minutter, men af og til kan det tage noget længere tid, og i nogle tilfælde mislykkes det (se billedet øverst til højre), og dyret vil næppe have mange chancer for at overleve længe. Flere faktorer spiller ind i forhold til et succesfyldt hudskifte - ikke mindst luftfugtigheden - men også andre faktorer, såsom temperatur, føde, dyrets generelle sundhedstilstand, og hvorvidt nymferne har været angrebet af parasitiske hvepse (læs mere s. 79-80).

I tiden umiddelbart efter hudskiftet er hudskelettet blødt. I denne periode er dyret sårbart og udgør en lækkerbidsken for potentielle fjender. Farverne afviger desuden ofte markant fra farverne hos det udfarvede dyr (se f.eks. billederne s. 33). Nogle arter er stort set udfarvede i løbet af nogle få timer, mens det for andre arter kan tage flere dage - og for nogle arter bliver farverne mørkere og kontrasterne større gennem hele livet. Adskillige farveformer er fejlagtigt navngivet på grundlag af unge (immature) individer (læs mere s. 33).

På trods af at jeg under arbejdet med blomstertæger i flere år har bragt hundredevis af blomstertæger til forvandling i små plastikbokse, er det endnu ikke lykkedes mig at fotografere, endsige observere, et hudskifte fra ende til anden. I naturen er det dog lykkedes en enkelt gang at observere rovtægen *Coranus aethiops* (sort rovtæge) forlade den sidste nymfehud - et meget fascinerende skue.

Årscyklus

Modsat størstedelen af de øvrige tæger overvintrer flertallet af blomstertæger i ægstadiet. Kun omkring en ottendedel af de danske arter (ca. 28 arter) overvintrer som imago (se skemaet modsatte side). De tre slægter *Dicyphus (4-11)*, *Lygus (49-53)* og *Stenodema (92-96)* udgør over halvdelen af disse.

Af de arter, der overvintrer i imagostadiet, er kun en lille håndfuld trælevende: *Agnocoris rubicundus (24)*, *Deraeocoris lutescens (17)*, *Pinalitus atomarius (73)* og *Pinalitus cervinus (74)*. Flere af de øvrige søger imidlertid ofte i løbet af efteråret til nåletræer, hvor de tilbringer vinteren.

Macrolophus pygmaeus (12) overvintrer i nymfestadiet. Dette er i Danmark i øvrigt kun observeret hos *Dicyphus pallicornis (9)*. Hos de to arter af *Notostira (89-90)* overvintrer hannen i ægstadiet, mens hunnen overvintrer i imagostadiet.

Hos blomstertægerne optræder voksne individer især om sommeren. Hos flertallet af de øvrige tæger, der overvejende overvintrer i imagostadiet, ses de voksne dyr primært om foråret efter overvintring samt i sensommeren, hvor den nye generation dukker op.

Hvilket stadie en art overvintrer i varierer ofte efter udbredelse og klima. *Orthops campestris (61)* overvintrer f.eks. som imago i Danmark, men i Sverige er den også fundet overvintrende i ægstadiet. *Pinalitus cervinus (74)* er angivet til at overvintre som æg i Sverige, men som imago i England. I Danmark angives det, at den overvintrer i ægstadiet, men fund af såvel voksne dyr som nymfer på usædvanlige tidspunkter i de seneste år indikerer, at den også kan overvintre i imagostadiet. Måske den endda også kan overvintre i nymfestadiet, men det er endnu uafklaret. *Lygus pratensis (51)* angives til at kunne overvintre i såvel æg- som imagostadiet. De ekstreme klimaforhold, vi oplever i disse år, vil utvivlsomt føre til, at flere arter fremover vil afvige fra normen.

Blandt de øvrige danske tæger er der eksempler på arter, der typisk overvintrer i imagostadiet, men som i milde vintre kan overvintre som store nymfer. Det gælder f.eks. *Elasmucha grisea* (almindelig birketæge) (se s. 40). Der findes også eksempler på acykliske arter - arter, der kan træffes i alle stadier året rundt. Dette ses bl.a. hos bark-tægerne (Aradidae) samt hos frøtægen *Ischnodemus sabuleti* (smaltæge) (se s. 48).

Længden af imagostadiet kan variere voldsomt. Voksne hanner af *Harpocera thoracica (170)* lever kun i lidt over en uges tid. I skarp kontrast hertil kan efterårsgenerationen af bl.a. *Stenode-*

	Miris striatus Overvintrer i ægstadiet som langt de fleste danske blomstertæger		***Chlamydatus pullus*** Overvintrer i ægstadiet. Har som en af få danske arter to generationer om året.
	Agnocoris rubicundus Overvintrer i imagostadiet		***Stenodema calcarata*** Overvintrer i imagostadiet. Sidst på sommeren kan der af og til findes individer fra forrige års generation i selskab med den nye generation
	Macrolophus pygmaeus Overvintrer i nymfestadiet. Kan dog muligvis også overvintre i ægstadiet. Udover denne art er kun *Dicyphus pallicornis* registreret som overvintrende i nymfestadiet i Danmark.		***Notostira elongata*** Hos denne art, og slægtningen *N. erratica*, overvintrer hannen som æg og hunnen som imago. Dette kendes ikke fra andre danske arter. To generationer om året.

Eksempler på årscyklus hos danske blomstertæger.

Arter der overvintrer som imago	
Agnocoris rubicundus	*Lygus wagneri*
Charagochilus gyllenhalii	*Monalocoris filicis*
Deraeocoris lutescens	*Notostira elongata*
Deraeocoris punctulatus	*Notostira erratica*
Dicyphus annulatus	*Orthops basalis*
Dicyphus errans	*Orthops campestris*
Dicyphus globulifer	*Orthops kalmii*
Dicyphus pallicornis	*Pinalitus atomarius*
Dicyphus stachydis	*Pinalitus cervinus*
Liocoris tripustulatus	*Stenodema calcarata*
Lygus gemellatus	*Stenodema holsata*
Lygus maritimus	*Stenodema laevigata*
Lygus pratensis	*Stenodema trispinosa*
Lygus rugulipennis	*Stenodema virens*

Tv: Ca. 28 arter (13 % af de danske arter) kan findes overvintrende i imagostadiet. Som det fremgår af teksten er situationen for nogle arter dog lidt mere kompleks end enten/eller. Th: *Deraeocoris lutescens* er en af blot fire trælevende arter, der overvintrer i imagostadiet.

ma laevigata (94) leve i omkring et år. Ligeledes kan længden af ægstadiet variere markant fra art til art, fra få uger til mere end ti måneder. Ægstadiet er kortest hos imago-overvintrende dyr og for æg af 1. generation hos arter med to generationer.

Langt den overvejende del af de danske blomstertæger har kun én generation om året. Kun nogle få arter har to generationer under normale forhold, heriblandt *Lygocoris pabulinus (47)* og *Orthotylus flavosparsus (130)*. Herudover er der yderligere enkelte arter, som i gode år kan, eller forventes at kunne, have to generationer. Eftersom de fleste arter gennemlever samtlige nymfestadier i løbet af få uger og typisk også kun lever som voksne insekter i nogle uger, tilbringer de æg-overvintrende arter størstedelen af livet, ofte 8-10 måneder, i ægstadiet.

For at kunne overleve en så lang periode indtræder æggene i en såkaldt diapause, en form for dvalelignende tilstand, hvor udviklingen sættes i stå. Diapausen styres bl.a. af mængden af dagslys, hvilket kan være med til at forhindre, at en varm periode i løbet af vinteren sætter gang i udviklingen for tidligt. Også værtsplantens saftspænding eller kemiske ændringer i planten kan tænkes at være afgørende for diapausens ophør.

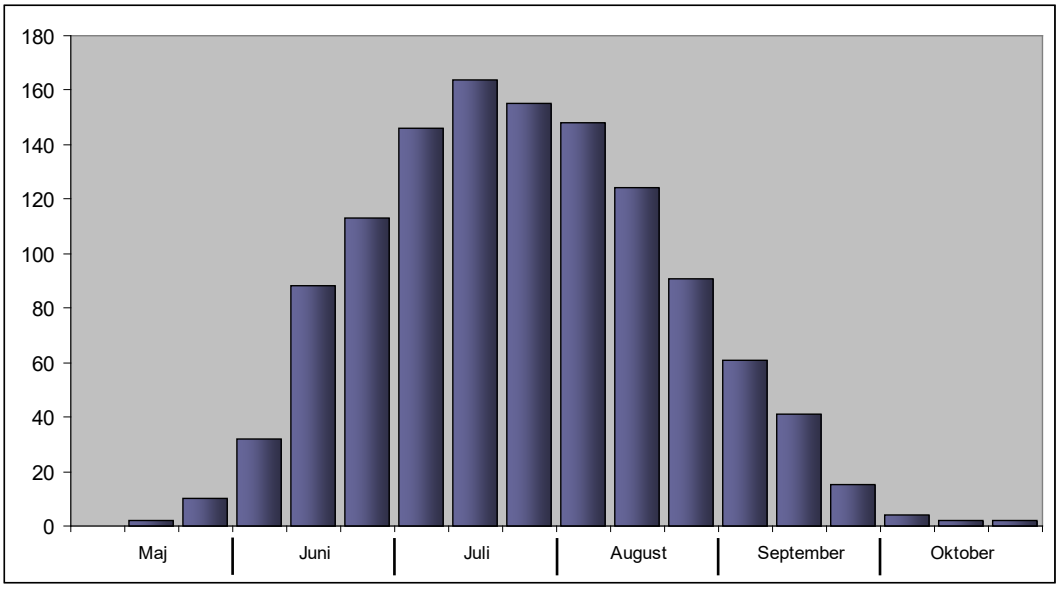

Antal arter, der kan forventes at træffes i imagostadiet, fordelt på (ca.) 10-dages perioder. NB: De imago-overvintrende arter er ikke medtaget.

Orthotylus flavosparsus, en af relativt få arter, der optræder med to generationer i Danmark.

Enkelte danske tægearter, bl.a. frøtægen I*schnodemus sabuleti* (smaltæge), optræder acyklisk, hvilket betyder, at de kan findes i alle stadier på alle tidspunkter af året.

De enkelte arters årscyklus er synkroniseret med værtsplanterne.

Ligesom overvintringsstrategien, varierer også antallet af årlige generationer i forhold til bl.a. udbredelse og klima. *Lygus rugulipennis (52)* har to generationer i det meste af Europa, men typisk én i bl.a. Danmark, Sverige og Finland. I Japan har den to eller endda tre generationer. I det vestlige USA findes *Lygus*-arter, der har helt op til 6 eller 7 årlige generationer.

Adelphocoris lineolatus (21) har én generation i Danmark, men to i det sydlige USA, hvortil den er indslæbt. *Lygocoris pabulinus (47)* har to generationer herhjemme, men én i Sverige.

Chlamydatus pullus (161) har to generationer hos os, men længere mod nord, i Grønland, har den blot en enkelt generation.

Ligesom det er tilfældet for typen af overvintringsstrategi, vil antallet af generationer hos flere arter kunne forventes at byde på afvigelser fra normen som resultat af klimaforandringer.

Lygus pratensis kan overvintre både som æg og imago og kan optræde med såvel én som to generationer om året.

Pinalitus cervinus overvintrede tidligere i ægstadiet i Danmark, men overvintrer nu tilsyneladende også ofte som imago.

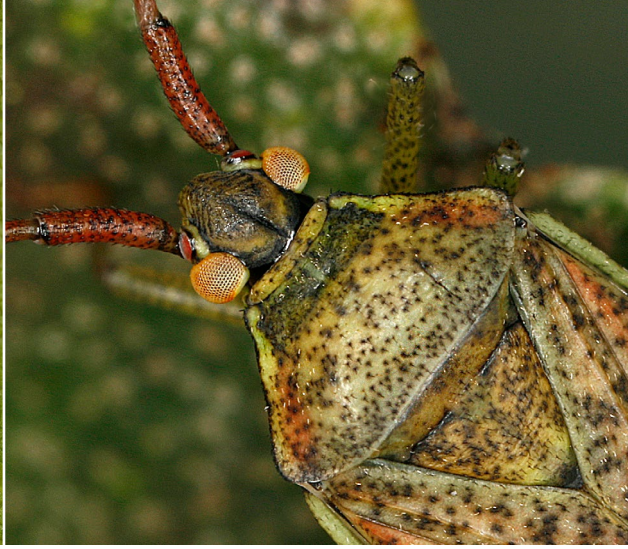

Harpocera thoracica (tv.) er den tidligste af de arter, der overvintrer i ægstadiet. Allerede i begyndelsen af maj kan man træffe voksne individer. *Pantilius tunicatus* (th.) er derimod senest på færde af de æg-overvintrende arter og dukker som regel først op i begyndelsen af september. Til gengæld kan den træffes helt til slutningen af oktober eller endnu længere.

Hunner af arter med mere end én generation lever af og til længe efter sidste æglægning og kan overlappe med næste generation og dermed gøre antallet af generationer vanskeligt at bedømme.

De første arter, man ser om foråret, er arter, der overvintrer som voksne insekter. Typisk dukker de op "for alvor" i løbet af april eller begyndelsen af maj, men enkelte arter er dog som regel allerede godt i gang i marts, hvis vejret arter sig nogenlunde. I princippet kan man se dem hele vinteren, hvis der kommer en meget varm periode, eller hvis de bliver forstyrret på deres overvintringssted. Hvis det sker for tit, vil det kunne blive problematisk, da de vil tære for meget på deres depoter.

Den tidligste blandt de æg-overvintrende arter er *Harpocera thoracica (170)*, der visse år kan ses på vingerne allerede i begyndelsen af maj. En anden tidlig art er *Heterocordylus tibialis (120)*, der lever på gyvel (*Cytisus scoparius*). De letkendelige nymfer af *Calocoris alpestris (31)* kan ses allerede i midten af april, men denne art synes at være noget længere om at nå imagostadiet end flere af de andre tidlige arter. Den senest udviklede art er *Pantilius tunicatus (63)*, der først dukker op i september, men til gengæld kan træffes til slutningen af oktober eller længere.

Hannerne er typisk først på færde og lever generelt kortere tid end hunnerne. Det kan derfor være svært at støve en han op hen mod slutningen af en arts flyvetid.

Flyvetiden varer hos de fleste arter et par måneder eller mindre, og den primære flyvetid er juni-august (jf. oversigten s. 50-53). Indenfor de sidste par årtier er flyvetiden for mange arter fremrykket 2-3 uger i forhold til tidligere, grundet forandringer i klimaet. Dette er et velkendt fænomen hos f.eks. dagsommerfugle og guldsmede. Det er imidlertid forskelligt, hvordan de enkelte arter reagerer, og hvor meget deres flyvetider afviger fra normen i år med usædvanligt klima. Det afhænger bl.a. af værtsplante, biotop og overvintringsstrategi.

Efter den meget hårde vinter 2010/2011, var enge og kær bundfrosne til langt hen på foråret, hvilket forsinkede flere arter. I modsætning hertil sprang egen tidligt ud og flere af blomstertægerne på eg var tidligt på færde.

På de næste sider ses en oversigt over, hvornår de enkelte arter optræder i imagostadiet. Tabellen er stykket sammen ud fra egne observationer, registrerede indsamlinger på museerne, angivelserne i Gaun (1974) samt i litteratur fra vore nabolande. Det er imidlertid vigtigt at pointere, at tabellen kun er vejledende, og at angivelserne for flere arters vedkommende beror på sparsomme oplysninger omkring danske dyr. Der vil således kunne findes enkelte dyr både før og efter de angivne tidsrum og i år med stærkt afvigende klima, vil der kunne forekomme mere radikale afvigelser.

I tabellen angives samtlige imago-overvintrende arter som potentielt forekommende i hele perioden maj-oktober.

FLYVETIDER	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Gen.	Overv.
Acetropis carinata							1	Æg
Acetropis gimmerthalii							1	Æg
Adelphocoris lineolatus							1	Æg
Adelphocoris quadripunctatus							1	Æg
Adelphocoris seticornis							1	Æg
Adelphocoris ticinensis							1	Æg
Agnocoris rubicundus							1	Imago
Alloeotomus gothicus							1	Æg
Amblytylus albidus							1	Æg
Amblytylus brevicollis							1	Æg
Amblytylus delicatus							1	Æg
Amblytylus nasutus							1	Æg
Apolygus limbatus							1	Æg
Apolygus lucorum							1 (2?)	Æg
Apolygus rhamnicola							1	Æg
Apolygus spinolae							1	Æg
Asciodema obsoleta							1	Æg
Atractotomus kolenatii							1	Æg
Atractotomus magnicornis							1	Æg
Atractotomus mali							1	Æg
Blepharidopterus angulatus							1	Æg
Blepharidopterus diaphanus							1	Æg
Bothynotus pilosus							1	Æg
Brachyarthrum limitatum							1	Æg
Bryocoris pteridis							1 (2?)	Æg
Calocoris affinis							1	Æg
Calocoris alpestris							1	Æg
Calocoris roseomaculatus							1	Æg
Camptozygum aequale							1	Æg
Campylomma annulicorne							1	Æg
Campylomma verbasci							2?	Æg
Campyloneura virgula							1	Æg
Capsodes gothicus							1	Æg
Capsus ater							1	Æg
Capsus pilifer							1	Æg
Capsus wagneri							1	Æg
Charagochilus gyllenhalii							1	Imago
Chlamydatus pulicarius							(1?) 2	Æg
Chlamydatus pullus							2	Æg
Chlamydatus saltitans							2?	Æg
Closterotomus biclavatus							1	Æg
Closterotomus fulvomaculatus							1	Æg
Closterotomus norwegicus							1	Æg
Compsidolon salicellum							1	Æg
Conostethus griseus							1	Æg
Conostethus roseus							1	Æg
Criocoris crassicornis							1	Æg
Cyllecoris histrionius							1	Æg
Cyrtorhinus caricis							1	Æg
Deraeocoris flavilinea							1	Æg
Deraeocoris lutescens							1	Imago
Deraeocoris punctulatus							1	Imago
Deraeocoris ruber							1	Æg

FLYVETIDER	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Gen.	Overv.
Deraeocoris scutellaris							1	Æg
Dichrooscytus gustavi							1	Æg
Dichrooscytus intermedius							1	Æg
Dichrooscytus rufipennis							1	Æg
Dicyphus annulatus							1	Imago
Dicyphus constrictus							1	Æg
Dicyphus epilobii							1	Æg
Dicyphus errans							1-2	Imago / æg
Dicyphus globulifer							1	Imago
Dicyphus pallicornis							1-2	Imago / nymfe
Dicyphus pallidus							1	Æg
Dicyphus stachydis							1	Imago
Dryophilocoris flavoquadrimaculatus							1	Æg
Europiella albipennis							2?	Æg
Europiella artemisiae							2	Æg
Europiella decolor							1 (2?)	Æg
Fieberocapsus flaveolus							1	Æg
Globiceps flavomaculatus							1	Æg
Globiceps fulvicollis							1	Æg
Grypocoris sexguttatus							1	Æg
Hallodapus rufescens							1	Æg
Halticus apterus							1	Æg
Halticus luteicollis							1	Æg
Harpocera thoracica							1	Æg
Heterocordylus genistae							1	Æg
Heterocordylus leptocerus							1	Æg
Heterocordylus tibialis							1	Æg
Heterocordylus tumidicornis							1	Æg
Heterotoma planicornis							1	Æg
Hoplomachus thunbergii							1	Æg
Leptopterna dolabrata							1	Æg
Leptopterna ferrugata							1	Æg
Liocoris tripustulatus							1	Imago
Lopus decolor							1	Æg
Lygocoris pabulinus							2	Æg
Lygocoris rugicollis							1 (2)	Æg
Lygus gemellatus							2	Imago
Lygus maritimus							2?	Imago
Lygus pratensis							1-2	Imago / æg
Lygus rugulipennis							1 (2?)	Imago
Lygus wagneri							1 (2?)	Imago
Macrolophus pygmaeus							1 (2?)	Nymfe (/ æg)
Macrotylus paykullii							1 (2?)	Æg
Macrotylus solitarius							1	Æg
Malacocoris chlorizans							1	Æg
Mecomma ambulans							1	Æg
Megacoelum beckeri							1	Æg
Megacoelum infusum							1	Æg
Megaloceroea recticornis							1	Æg
Megalocoleus molliculus							1	Æg
Megalocoleus tanaceti							1	Æg
Mermitelocerus schmidtii							1	Æg
Miris striatus							1	Æg

FLYVETIDER	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Gen.	Overv.
Monalocoris filicis							1	Imago
Monosynamma bohemanni							1	Æg
Monosynamma maritimum							1	Æg
Myrmecoris gracilis							1	Æg
Neolygus contaminatus							1	Æg
Neolygus viridis							1	Æg
Notostira elongata							2	Æg + imago
Notostira erratica							2	Æg + imago
Oncotylus punctipes							1	Æg
Orthocephalus coriaceus							1	Æg
Orthocephalus saltator							1	Æg
Orthonotus rufifrons							1	Æg
Orthops basalis							1	Imago
Orthops campestris							1	Imago
Orthops kalmii							1	Imago
Orthotylus adenocarpi							1	Æg
Orthotylus bilineatus							1	Æg
Orthotylus concolor							1	Æg
Orthotylus ericetorum							1	Æg
Orthotylus flavinervis							1	Æg
Orthotylus flavosparsus							2	Æg
Orthotylus fuscescens							1	Æg
Orthotylus marginalis							1	Æg
Orthotylus moncreaffi							1	Æg
Orthotylus nassatus							1	Æg
Orthotylus prasinus							1	Æg
Orthotylus rubidus							2?	Æg
Orthotylus tenellus							1	Æg
Orthotylus virens							1	Æg
Orthotylus virescens							1	Æg
Orthotylus viridinervis							1	Æg
Pantilius tunicatus							1	Æg
Parapsallus vitellinus							1	Æg
Phoenicocoris dissimilis							1	Æg
Phoenicocoris obscurellus							1	Æg
Phylus coryli							1	Æg
Phylus melanocephalus							1	Æg
Phytocoris dimidiatus							1	Æg
Phytocoris intricatus							1	Æg
Phytocoris longipennis							1	Æg
Phytocoris pini							1	Æg
Phytocoris populi							1	Æg
Phytocoris reuteri							1	Æg
Phytocoris tiliae							1	Æg
Phytocoris ulmi							1	Æg
Phytocoris varipes							1	Æg
Pilophorus cinnamopterus							1	Æg
Pilophorus clavatus							1	Æg
Pilophorus confusus							1	Æg
Pilophorus perplexus							1	Æg
Pinalitus atomarius							1	Imago
Pinalitus cervinus							1-2	Imago / æg
Pinalitus rubricatus							1	Æg

FLYVETIDER	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Gen.	Overv.
Pithanus maerkelii							1	Æg
Placochilus seladonicus							1	Æg
Plagiognathus arbustorum							1	Æg
Plagiognathus chrysanthemi							1	Æg
Plesiodema pinetella							1	Æg
Polymerus brevicornis							1	Æg
Polymerus nigrita							1	Æg
Polymerus palustris							1	Æg
Polymerus unifasciatus							1	Æg
Polymerus vulneratus							(1) 2	Æg
Psallodema fieberi							1	Æg
Psallus albicinctus							1	Æg
Psallus ambiguus							1	Æg
Psallus assimilis							1	Æg
Psallus betuleti							1	Æg
Psallus confusus							1	Æg
Psallus falleni							1	Æg
Psallus flavellus							1	Æg
Psallus haematodes							1	Æg
Psallus lepidus							1	Æg
Psallus luridus							1	Æg
Psallus mollis							1	Æg
Psallus perrisi							1	Æg
Psallus pseudoplatani							1	Æg
Psallus quercus							1	Æg
Psallus salicis							1	Æg
Psallus variabilis							1	Æg
Psallus varians							1	Æg
Psallus wagneri							1	Æg
Pseudoloxops coccineus							1	Æg
Reuteria marqueti							1	Æg
Rhabdomiris striatellus							1	Æg
Salicarus roseri							1	Æg
Stenodema calcarata							1	Imago
Stenodema holsata							1	Imago
Stenodema laevigata							1	Imago
Stenodema trispinosa							1	Imago
Stenodema virens							1	Imago
Stenotus binotatus							1	Æg
Sthenarus rotermundi							1	Æg
Strongylocoris leucocephalus							1	Æg
Strongylocoris luridus							1	Æg
Strongylocoris steganoides							1	Æg
Systellonotus triguttatus							1	Æg
Teratocoris antennatus							1	Æg
Teratocoris paludum							1	Æg
Teratocoris saundersi							1	Æg
Trigonotylus caelestialium							2?	Æg
Trigonotylus psammaecolor							1	Æg
Trigonotylus ruficornis							2?	Æg
Tupiocoris rhododendri							1	Æg
Tytthus pubescens							1	Æg
Tytthus pygmaeus							1	Æg

VIND, VEJR & FLUKTUATIONER

Vinterkulde er normalt ikke et stort problem, dog kan især lange perioder med barfrost øge dødeligheden blandt blomstertæger væsentligt. Omvendt kan milde og fugtige vintre være et problem pga. svampeangreb.

Nogle blomstertægearter optræder typisk i stort antal, mens andre oftest ses enkeltvis hist og her.

En af de mest talrigt forekommende arter er *Leptopterna dolabrata* (85), der med få sving med ketsjeren på egnede lokaliteter ofte kan indsamles i store mængder. *Orthotylus moncreaffi* (133) er kun kendt fra enkelte sydvestjyske lokaliteter, hvor den primært lever på stilkløs kilebæger (*Atriplex portulacoides*), men hvor den findes, kan den forekomme i hundredevis på få kvadratmeter. Arter som *Capsodes gothicus (34)*, *Charagochilus gyllenhalii (38)* samt arter i slægten *Strongylocoris (107-109)* er derimod eksempler på arter, man oftest blot ser et par stykker af.

Der kan imidlertid også være stor forskel inden for de enkelte arter alt efter klima, lokalitetens beskaffenhed, tilgængelighed af føde og tilstedeværelse af konkurrenter og fjender.

Bestandssvingninger fra år til år kan være markante. Nogle arter fluktuerer voldsomt, mens andre synes at være ret stabile. De seneste år har budt på meget forskelligt klima, men uanset vejrforholdene synes nogle arter altid at blive favoriseret, mens andre bliver decimeret.

Dødeligheden kan være stor i kolde vintre med lange perioder med barfrost. Det gælder især for arter, der overvintrer i imagostadiet, og ses f.eks. hos en af vore mest almindeligste arter, *Lygus rugulipennis (52)*. Efter den milde vinter 2006/2007 var den meget almindelig og en art, man næsten altid kunne støde på, uanset hvor man færdedes. Efter de hårde vintre 2009-2012 var den derimod meget fåtallig.

Lav luftfugtighed kan være fatalt for overvintrende imagines. Udover at isolere mod frost, bidrager et snedække til større luftfugtighed. Omvendt kan for høj luftfugtighed om vinteren føre til øget dødelighed pga. svampeangreb. Overvintrende blomstertæger synes at være mere følsomme end de fleste andre insekter. Især synes hanner at udvise stor dødelighed om vinteren.

Arter med en sydlig hovedudbredelse er ikke nødvendigvis de mest udsatte i hårde vintre. Tværtimod er de ofte tilpasset et kontinentalklima, der netop byder på kolde vintre. I Prag, Tjekkiets hovedstad, er gennemsnitstemperaturen i januar f.eks. -5 grader C mod -2 grader C

i København, og også i Berlin er der som regel koldere end i København i januar.

Tørkeprægede somre kan være katastrofale for nogle arter, ligesom regn kombineret med hård vind kan medføre stor dødelighed. Dette gælder ikke mindst små nymfer af trælevende arter, der kan have svært ved at finde tilbage til værtstræet, hvis de bliver blæst eller skyllet væk. Nogle gange vil de dog kunne leve videre i underskoven og gennemføre forvandlingen der.

Blomstertægenymfer har imidlertid et noget usædvanligt værn mod regn og rusk. Deres endetarm kan krænges ud og klæbes fast til underlaget (se billedet øverst på siden). Dette fænomen ses ind imellem på indfangne individer, der klæber sig fast til de beholdere, som benyttes til indsamling.

Af og til kan man opleve, at en art er til stede i stort antal for så efter en periode med dårligt vejr at optræde mere sparsomt. Efter yderligere nogle dage kan den så pludselig være talrig igen.

Udover blomstertægernes direkte respons på vejret er de også afhængige af deres værtsplanters og eventuelle byttedyrs reaktion på vejrforholdene. I 2011 var en hård vinter kombineret med en periode med frostvejr i maj således årsag til, at mange bestande af gyvel (*Cytisus scoparius*) blev slået voldsomt tilbage.

Også fluktuationerne hos fjenderne smitter af på bestandene af blomstertæger. Ofte er en stor procentdel af blomstertægenymfer parasiterede af snyltehvepse, men andelen af parasiterede dyr kan variere markant fra år til år (læs mere s. 79-80).

En anden begrænsende faktor er angreb af skadedyr og sygdomme på værtsplanterne som f.eks. elmesyge og askens toptørre (læs mere s. 104).

Øverst: Som værn mod blæst har blomstertægenymfer et smart trick. De kan krænge endetarmen ud og klæbe sig fast til underlaget! Her har en nymfe af *Psallus lepidus* sikret sig.

I midten: *Leptopterna dolabrata* er en af de danske blomstertæger, der optræder i størst antal, og få slag med ketsjeren kan resultere i et vældigt mylder.

Nederst: *Lygus rugulipennis* - en art, der varierer stærkt i antal fra år til år. Arten, der overvintrer i imagostadiet, kan være en af de mest almindelige arter efter en mild og ikke for fugtig vinter. Efter en hård eller meget fugtig vinter ser man derimod ikke meget til den.

Adfærd

Mange insekter har en karakteristisk måde at bevæge sig på. Det er meget tydeligt, hvis man ketsjer insekter og giver sig lidt tid til at iagttage fangsten.

Mange biller bevæger sig langsomt og tumler af sted - og en del spiller døde. Bladlus stavrer vakkelvornt af sted, cikader hopper uden varsel, og netvinger ligger ubevægelige, men pludselig, i løbet af et splitsekund, flyver de væk. Bier og hvepse er som regel for hurtige til overhovedet at lade sig indfange, men lykkes det, når man knapt at få øje på dem, inden de har forladt nettet. Myrer er konstant på farten og har ofte i løbet af få sekunder forgrebet sig på andre smådyr - ikke sjældent den blomstertæge, som jeg havde tænkt mig at skulle have fingrene i! Er man så uheldig at få snegle med i fangsten, ligger hele molevitten typisk klistret sammen i bunden af nettet.

Blomstertæger kravler typisk hastigt rundt i nettet, men som regel vil man kunne nå at få et kig på dem, inden de flyver bort. På meget varme dage er de dog ofte noget mere flyvske.

Der er imidlertid stor forskel på, hvor aktive de enkelte blomstertægearter er. Af de meget aktive arter kan nævnes arter i slægten *Stenodema (92-96)*. De sidder meget sjældent stille, og for at kunne se lårene, der er basis for de bedste kendetegn, er det af og til nødvendigt at holde dyrene forsigtigt mellem fingrene. Blandt de urolige kan også nævnes *Orthops*-arterne *(60-62)*.

Af mere sindige arter kan nævnes de to *Leptopterna*-arter *(85-86)* samt *Capsodes gothicus (34)*.

Forskellen i temperament ses tydeligt, når man forsøger at fotografere dem. Nogle går meget let på vingerne, andre forsøger at gemme sig, og atter andre virker ret upåvirkede.

Enkelte arter kan springe. Det gælder først og fremmest arter i slægterne *Chlamydatus (160-162)* og *Halticus* (103-104) samt de langbenede *Phytocoris*-arter *(64-72)*.

Den adfærd, som de voksne insekter udviser, kan som regel genfindes hos nymferne.

Blomstertæger bruger meget tid på at holde sig rene for støv, pollen m.v. Skinnebenene og fødderne på det forreste benpar benyttes til rengøring af hoved og snabel samt antenner og forben. Yderst på indersiden af skinnebenene på det forreste benpar findes en særlig kamagtig

► Blomstertæger bruger meget tid på "personlig hygiejne" og ses ofte i færd med at rense ben, antenner, vinger m.v. Øverst: *Orthotylus rubidus* og *Orthonotus rufifrons* (nymfe). I midten: *Oncotylus punctipes* og *Systellonotus triguttatus* (nymfe). Nederst: *Grypocoris sexguttatus* (nymfe) og *Deraeocoris ruber* (nymfe).

▼ Der er stor forskel på arternes temperament. *Orthops campestris* (tv.) er rastløs og urolig (og svær at fotografere!). *Fieberocapsus flaveolus* (th.) er derimod rolig og lader sig ikke så nemt stresse.

Bagbenene benyttes til at rense såvel vingerne som det midterste benpar og det modsatte bagben. Her *Orthotylus virens* (tv.) og *Polymerus vulneratus* (th.) i færd med at rense hhv. vinger og bagben.

anordning, velegnet til at rense med. Bagbenene renser bagkroppen og vingerne samt det midterste benpar og det modsatte bagben.

Denne pudseadfærd kan man ofte være heldig at se. Tilsyneladende benyttes den også som overspringshandling, da stressede dyr i forbindelse med fotografering ofte pludseligt stopper op og begynder at rense kroppen grundigt efter at have pilet frem og tilbage i flere minutter. Efter et minut eller to får flugtinstinktet igen overtaget, og de pisker atter af sted. Stressede dyr afsløres i øvrigt ofte ved, at antennerne bevæger sig livligt.

Blomstertæger kommer ofte til lys, og det gælder en meget stor procentdel af arterne. Dette fremgår med al tydelighed af indsamlinger foretaget af den fynske entomolog Otto Buhl gennem mange år. Ca. en tredjedel af de danske arter indgår i denne samling- hvoraf næsten alle er taget i Buhl's villahave i en forstad til Odense!

Sådanne indsamlinger indeholder typisk arter, der ikke så tit går i nettet såsom *Phytocoris*-arter, der især færdes på stammen og de tykkere grene på deres værtstræer. Blomstertæger, der flyver til lys, ses primært i skumringen og/eller dæmringen - især i forbindelse med varme, fugtige og stille nætter. Hannerne kommer generelt hyppigere til lys end hunnerne.

Langt de fleste arter er primært dagaktive, men søger skjul på kolde, blæsende eller meget varme dage. Enkelte arter er dog først og fremmest aktive i den mørke tid af døgnet. Det gælder bl.a. de fleste *Phytocoris*-arter. Også en art som *Megacoelum infusum (55)* angives til overvejende at være nat- og dæmringsaktiv.

Kommunikation med lyd blandt danske insekter forekommer ikke blot hos græshopper. Også arter af cikader, bladlopper, netvinger og tæger benytter lydsignaler. Blandt tægerne er det primært vandtægerne, der kommunikerer vha. lyd. Men også enkelte landlevende tæger kan frembringe lyde. Af de mere velundersøgte eksempler er arter i familien tornben (Cydnidae). Blandt blomstertægerne kendes kun få eksempler. Et af disse er den i Danmark almindeligt forekommende *Lygocoris pabulinus (47)*. Hos denne har man registreret lavfrekvente vibrationssignaler i serier af et par sekunders varighed med ca. 5 slag i sekundet.

Enkelte blomstertæger kan - udover at flyve eller kravle bort - flygte i hop. Det gælder primært arter i slægterne *Halticus*, *Phytocoris* og *Chlamydatus*. Her ses *Halticus luteicollis*, *Phytocoris intricatus* og *Chlamydatus pulicarius*.

Føde

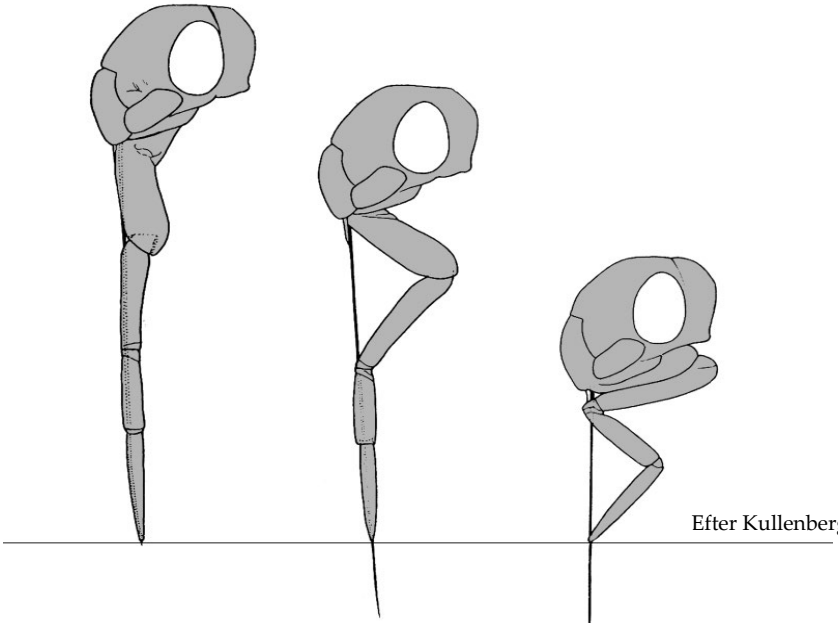

Efter Kullenberg (1944)

Insektordenen næbmunde, som blomstertæger hører til, er opkaldt efter deres sugesnabel. De har ikke bidende munddele, men lever af flydende kost, som suges op gennem snablen

Tæger har de mest specialiserede munddele blandt insekterne og kan skaffe sig føde gennem bark eller andre beskyttende lag.

I modsætning til f.eks. bladlus, der blot suger saften direkte fra planternes kar, sprøjter blomstertægerne en væske ind, som opløser vævet, hvorefter saften suges ud.

De fleste blomstertæger er fytofage, hvilket vil sige, at de lever af plantekost. En stor del supplerer imidlertid deres kost med animalsk føde - enten som ådselsædere (insekter og andre smådyr - ikke hvirveldyr) eller som regulære rovdyr. Kun enkelte arter er zoofage og lever udelukkende af animalsk kost. Som modsætning hertil er næsten alle vandtæger zoofage, og det samme gælder bl.a. rovtæger - som navnet antyder - og nymfetæger. Blandt de såkaldt pentatomorfe tæger, der rummer bl.a. bredtæger og frøtæger, er langt den overvejende del udelukkende fytofage.

Blomstertægearter, der i naturen lever af plantekost, kan imidlertid ofte i fangenskab opfostres på animalsk kost - og omvendt.

Andelen af hhv. plantekost og animalsk kost varierer ofte i forhold til alder og livsstadie. Hos nogle delvist eller overvejende zoofage arter, såsom arter af *Globiceps (116-117)* og *Pilophorus (143-146)*, lever de mindste nymfer i højere grad

Et individ af arten *Pithanus maerkelii* udforsker et potentielt fødeemne. Se også *Criocoris crassicornis* s. 395.

En nymfe af *Psallus betuleti* udsuger en bladlus.

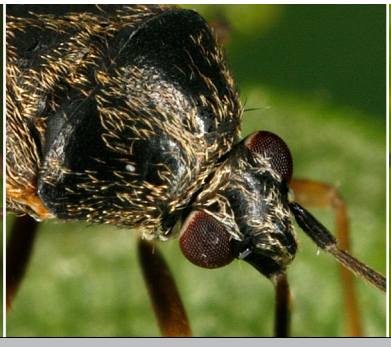
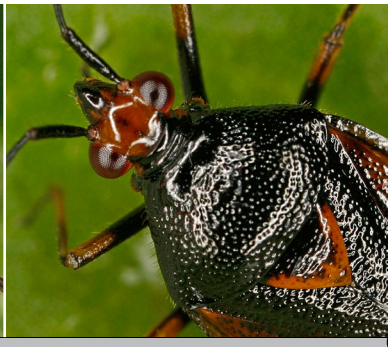

Fytofag	Zoo-fytofag	Zoofag
Capsus spp.	*Heterocordylus spp.*	*Alloeotomus gothicus*
Lygus spp.	*Pilophorus spp.*	*Campyloneura virgula*
Polymerus spp.	*Phytocoris spp.*	*Deraeocoris spp.*
Stenodema spp.	*Psallus spp.*	*Hallodapus rufescens*
Strongylocoris spp.	*Teratocoris spp.*	*Tupiocoris rhododendri*

Eksempler på arter, der lever af plantekost (fytofage arter), animalsk kost (zoofage arter) eller både/og (zoo-fytofage). Langt de fleste hører til kategorien både/og. Meget få arter er rent zoofage. Tv: *Stenodema laevigata*, mf: *Psallus ambiguus*, th: *Deraeocoris ruber*.

af plantekost end de større nymfer og voksne dyr - måske fordi det er sværere at finde fødeemner, der kan overmandes.

Nogle fytofage arter lever udelukkende af en enkelt planteart eller -slægt og kaldes monofage. Andre arter kan leve af et bredt udvalg af plantearter fra adskillige plantefamilier og kaldes polyfage. Midt imellem finder vi de oligofage arter, der udgør langt de fleste arter af blomstertæger. Disse arter begrænser sig til en enkelt eller to familier af værtsplanter eller blot enkelte arter fra flere familier.

Blomstertæger er i højere grad end de øvrige næbmunde, og mange andre insektgrupper, meget alsidige i deres fødevalg. Det er derfor langt sværere at opstille en tabel over mono-/oligo-/polyfagi end for bl.a. cikader eller bladlus. Også blandt monofage arter kan der af og til findes undtagelser, hvor andre værter benyttes.

Blandt de monofage arter er nogle strengt værtsspecifikke og træffes normalt kun på en enkelt planteart. Dette kan være af meget stor hjælp ved bestemmelsen, især i tilfælde med plantearter, der kun er vært for en enkelt eller meget få blomstertægearter. Det gælder f.eks. almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*), der er vært for *Dicyphus pallicornis (9)* og blåhat (*Knautia arvensis*), der er vært for *Placochilus seladonicus (187)*.

I den anden ende af skalaen findes en art som *Lygus rugulipennis (52)*. Den er registreret som sugende på mindst 387 plantearter fordelt på 57 familier!

Mange dele af planterne udsuges afhængig af art, årstid og tilstedeværelse af blomster, frugter etc. Hvilke dele af planten, der foretrækkes, kan også afhænge af tægernes alder og køn.

Det er dog især de dele af planten, der har et højt kvælstofindhold, som udnyttes. Det gælder bl.a. knopper og skudspidser, men især planternes blomster, frugter og frø. Af denne grund findes mange arter kun eller overvejende på planter med mange blomster og god frugtsætning. Rådnende plantedele udnyttes ikke som fødekilde af blomstertæger.

Pollen er rigt på aminosyrer og proteiner. Pollenkorn har imidlertid en næsten unedbrydelig væg og er for store til at suge op, så det er en besværlig fødekilde for insekter med sugende munddele - i modsætning til insekter med bidende munddele.

Enkelte danske blomstertæger kan gøre skade på afgrøder, f.eks. æbletræer og kartofler. Omvendt er visse arter gavnlige som prædatorer på bladlus, mider og andre skadedyr, læs mere s. 87-89.

Underfamilien Cylapinae, som ikke er repræsenteret i Danmark, rummer arter, der regnes som mycetofage - hvilket vil sige, at de lever af svampe.

Monofag	Oligofag	Polyfag
Dicyphus epilobii	*Agnocoris rubicundus*	*Closterotomus norwegicus*
Heterocordylus tibialis	*Amblytylus nasutus*	*Heterotoma planicornis*
Macrotylus paykullii	*Leptopterna dolabrata*	*Lygocoris pabulinus*
Placochilus seladonicus	*Monalocoris filicis*	*Lygus rugulipennis*
Rhabdomiris striatellus	*Orthops campestris*	*Plagiognathus chrysanthemi*

Eksempler på kræsne og mindre kræsne fytofage arter. Tv: *Heterocordylus tibialis* mf: *Agnocoris rubicundus*, th: *Heterotoma planicornis*.

Af foretrukne animalske fødeemner kan nævnes insekter som bladlus og bladlopper, såvel nymfer som voksne, samt trips. Af andre smådyr bør især mider fremhæves. Blomstertæger, der har udsuget mider, kan af og til kendes på røde maver, i modsætning til f.eks. bladlusædende individers grønne maver.

Æg af insekter og andre smådyr er et yndet fødeemne, og det samme gælder larver og pupper - primært arter tilhørende de fire største insektordener: biller, sommerfugle, tovinger og årevinger.

Bladlus parasiteres ofte af årevinger. Når larverne af disse angriber de vitale organer, dør bladlusene og ligger tilbage som indtørrede "mumier". Disse bliver ofte udsuget af blomstertæger.

Kannibalisme er ikke sjældent forekommende og kan forårsages af mangel på føde eller andre stressfaktorer. Kannibalisme kan have en gavnlig selvregulerende effekt på individrige bestande, da det fører til mere føde og mindre konkurrence. Kannibalisme går oftest ud over nymfer, men også æg og imagines kan være ofre.

Honningdug er en yndet fødekilde for blomstertæger og mange andre insekter. Honningdug er afføringen fra bl.a. bladlus, som mange har stiftet bekendtskab med i form af en klistret bil, der har været parkeret under f.eks. et lindetræ. Også skjoldlus, bladlopper samt arter af cikader kan udskille honningdug. Ligesom nektar er honningdug rig på aminosyrer og kulhydrater foruden mineraler og vitaminer.

En del tæger kan stikke, af og til også blomstertæger. Disse kan muligvis i enkelte tilfælde suge en smule blod, men egentlige blodsugere findes ikke blandt blomstertægerne. Væggelusene (Cimicidae), der udgør en familie af tæger, er derimod specialiseret i at suge blod fra mennesker og andre hvirveldyr. På trods af øget hygiejne har disse dyr udvist tegn på fremgang de senere år, og har de først fået snablen indenfor, kan de være særdeles svære at slippe af med igen.

I dele af Latinamerika findes nogle blodsugende rovtæger, der kan overføre en farlig parasit, en flagellat, som kan forårsage Chagas sygdom. Ubehandlet er sygdommen ofte dødelig.

Endnu engang skal det påpeges, at de blodsugende skovflåter, som vi populært kalder tæger, hører til miderne og intet har at gøre med tæger.

Af mere obskure fødeemner kan nævnes ekskrementer af især andre insekter.

Endnu mere specielt er det, at visse arter blomstertæger og andre insekter har en forkærlighed for cantharidin, et forsvarsmiddel, der produceres og udskilles af biller i familien oliebiller (Meloidae). Muligvis benytter de giftstoffet til eget forsvar.

VÆRTSPLANTER

Dicyphus epilobii på en blomst af værtsplanten lådden dueurt (*Epilobium hirsutum*).

Langt de fleste blomstertæger er knyttet til én eller flere plantearter. De benævnes værtsplanter, og det er her man oftest støder på blomstertægerne.

Begrebet værtsplanter dækker både over foderplanter og habitatplanter. Fytofage arter - arter, der lever af plantekost - er direkte afhængige af deres værtsplanter, der kan variere i antal fra en enkelt til flere hundrede potentielle arter. Disse planter kaldes foderplanter.

Arter, der lever af animalsk kost, zoofage arter, er ikke på samme måde direkte afhængige af deres værtsplanter. Derimod er de det ofte indirekte f.eks. i kraft af, at deres foretrukne føde findes her. I disse tilfælde benævnes planterne habitatplanter.

Rovlevende arter kan af og til have en stærk binding til en enkelt værtsplante. F.eks. findes *Brachyarthrum limitatum (157)* altid på bævreasp - en art, der regnes for langt overvejende at leve af animalsk kost, såsom bladlus og muligvis også bladbillelarver.

Udover værtsplanterne kan også andre plantearter opsøges, bl.a. i jagten på nektar, en yndet og næringsrig energikilde. Især kurvplanter og skærmplanter besøges.

Flere af de arter, der overvintrer i imagostadiet, opsøger ofte nåletræer om efteråret for at tilbringe vinteren her. Det gælder f.eks. arter i slægten *Stenodema (92-96)*.

Nogle blomstertæger strejfer en del efter forvandlingen og kan findes mere eller mindre tilfældigt på plantearter, der ikke fungerer som værtsplanter. Det gælder også under spredning til nye lokaliteter.

Uvejr kan også blæse eller skylle dyrene væk fra deres værtsplanter. Trælevende arter kan således ofte findes i urtelaget under værtstræerne.

Værtsplanten kan være af stor hjælp ved bestemmelsen, men af årsagerne nævnt ovenfor, skal man naturligvis tage et vist forbehold - især hvis der blot er tale om et enkelt voksent individ.

Blandt urterne skal det især fremhæves, at mange blomstertæger "gør i nælderne" - primært stor nælde (*Urtica dioica*). Plantens forsvar med nældegift virker fint mod store græssende dyr, men udgør et ringe forsvar mod insekter.

Eg (*Quercus*) er den vigtigste værtsplante-slægt for danske blomstertæger. Hele 17 arter har eg som primær værtsplante

Harpocera thoracica

Dryoph. flavoquadrimaculatus

Rhabdomiris striatellus

Psallus perrisi

Psallus wagneri

Psallus albicinctus

Psallus varians

Psallus quercus

Orthotylus tenellus

Cyllecoris histrionius

Phylus melanocephalus

Psallus variabilis

Psallus confusus

Psallus mollis

Pilophorus perplexus

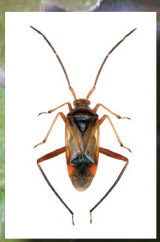

Megacoelum infusum

Deraeocoris lutescens **(th) overvintrer i imagostadiet. Alle de øvrige overvintrer i ægstadiet. Af disse er *Harpocera thoracica* først på færde og *Megacoelum infusum* den, der dukker op senest.**

Deraeocoris lutescens

Eksempler på urter m.v., der er primær vært for to eller flere arter af blomstertæger. Øverst: stor nælde (*Urtica dioica*), skov-galtetand (*Stachys sylvatica*) og gul snerre (*Galium verum*). I midten: dag-pragtstjerne (*Silene dioica*), rejnfan (*Tanacetum vulgare*) og bredbladet mangeløv (*Dryopteris dilatata*). Nederst: blå-klokke (*Campanula rotundifolia*), mark-krageklo (*Ononis repens*) og almindelig røllike (*Achillea millefolium*).

En anden populær urt er skov-galtetand (*Stachys sylvatica*), der er primær vært for en god håndfuld blomstertægearter. På skyggefulde lokaliteter er den ofte vært for myggelignende arter i slægten *Dicyphus (4-11)*. På lidt mere solbeskinnede lokaliteter kan man træffe den lille *Macrolophus pygmaeus (12)* og den østjyske specialitet *Calocoris affinis (30)*. Hvor skov-galtetand vokser helt lysåbent, f.eks. i skovrydninger, kan man være heldig at finde den varmekrævende og smukke *Macrotylus solitarius (174)*.

Også slægten snerre (*Galium*) rummer vigtige værtsplanter for blomstertæger, i særdeleshed for arter i slægten *Polymerus (76-80)*. Især gul snerre (*G. verum*) er populær, men også hvid snerre (*G. mollugo*) benyttes af flere arter. Burresnerre (*G. aparine*) og kær-snerre (*G. palustre*) har "deres egne" arter, hhv. *P. nigrita* (77) og *P. palustris* (78). Trenervet snerre (*G. boreale*) er primær vært for en art, der endnu ikke er fundet i Danmark, men som meget tænkeligt vil kunne findes her - *P. tepastus*, en art, der først blev beskrevet i 1989.

Planteslægten bynke (*Artemisia*) optræder i Danmark med tre vildtvoksende arter, hhv. mark-bynke (*A. campestris*), grå-bynke (*A. vulgaris*) og strandmalurt (*A. maritima*). Disse tre arter er hver især primær vært for en art i slægten *Europiella*, hhv. *E. albipennis (167), E. artemisiae (168)* og *E. decolor (169)*. Og igen - værtsplanten kan være af stor hjælp ved bestemmelsen, men bør ikke benyttes alene.

Den suverænt vigtigste værtsplante finder vi imidlertid blandt træerne - nemlig eg (*Quercus*) - især stilk-eg (*Q. rubur*). Hele 17 arter eller 8% af de danske blomstertægearter lever udelukkende eller langt overvejende på eg (se forrige side).

Pil (*Salix*) er en anden af de vigtigste værtsplanteslægter blandt vedplanterne. Flere blom-

Eksempler på urter, græsser m.v., der er primær vært for blot en enkelt blomstertægeart. Øverst: blåhat (*Knautia arvensis*), harril (*Juncus gerardii*) og farve-visse (*Genista tinctoria*). I midten: strand-malurt (*Artemisia maritima*), blåmunke (*Jasione montana*) og lådden dueurt (*Epilobium hirsutum*). Nederst: sand-hjælme (*Ammophila arenaria*), almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*) og stilkløs kilebæger (*Atriplex portulacoides*).

stertægearter kan træffes på flere forskellige arter af pil, men typisk har de en præference for enten smalbladede eller bredbladede arter.

Blandt nåletræerne er fyr (*Pinus*) den foretrukne vært, men også gran (*Picea*) er en populær slægt og er vært for adskillige arter.

Gyvel (*Cytisus scoparius*) er naturligt forekommende i Danmark, men har i de senere år bredt sig voldsomt i især store dele af Jylland, hvor den ofte optræder invasivt. Dette har gavnet flere af de adskillige arter, der har gyvel som vært, bl.a. *Asciodema obsoleta (153)* og *Orthotylus adenocarpi (125)* - foruden bredtægen gyvelbredtæge (*Piezodorus lituratus*).

Af andre vigtige slægter af vedplanter kan nævnes ask (*Frangula*), el (*Alnus*) og lind (*Tilia*).

Det smukke og meget danske træ, bøgen (*Fagus sylvatica*), er til gengæld ikke et overvældende interessant træ i entomologisk sammenhæng, og ingen danske blomstertægearter har bøgen som primær vært. Enkelte polyfage arter kan dog af og til yngle her.

Blandt træer og buske er det især store individer med god frugtsætning, der er værter for blomstertæger. Det gælder ikke mindst for asketræer. *Psallus luridus (200)*, der som den eneste danske art lever monofagt på lærk (*Larix*), foretrækker dog unge eksemplarer. Hos en meget stor del af de danske asketræer har en trist aktuel problematik i øvrigt gjort sig gældende - asketoptørre (læs mere s. 104).

Mosser og laver benyttes ikke som værtsplanter, dog udgør mosbevoksede områder muligvis den primære habitat for *Bothynotus pilosus (14)*.

Også blandt intoducerede plantearter finder vi værter for blomstertæger. Det gælder f.eks. gran (*Picea*), arter af poppel (*Populus*) og pil (*Salix*) samt almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*).

Inden for de seneste år er der dukket yderligere et par arter af blomstertæger op, som er

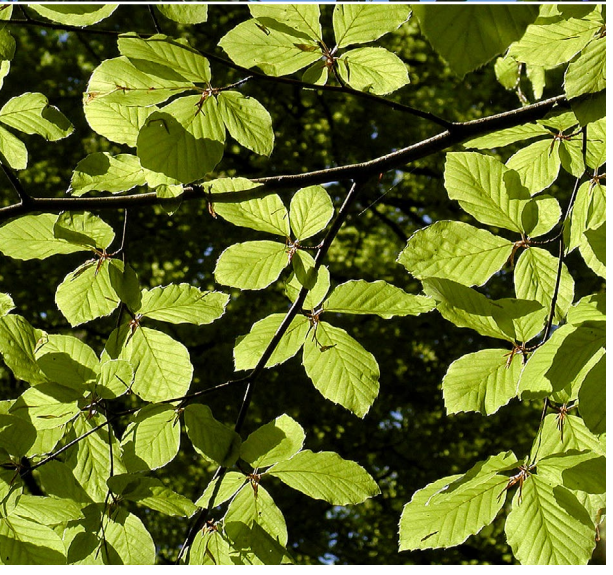

knyttet til introducerede plantearter. Det drejer sig om *Tupiocoris rhododendri (13)*, der er strengt knyttet til danskernes foretrukne haveplante, Rhododendron, samt *Dichrooscytus gustavi (42)*, der er fundet på ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*).

Ædelcypres er desuden vært for en frøtægeart, *Orsillus depressus*, der blev registreret første gang i Danmark i 2008 (se s. 390). Planten er også yndet som vinteropholdssted, da den yder god beskyttelse med sine tætte vintergrønne grene. F.eks. blev der i efteråret 2010 fundet en lille håndfuld individer af den tilsyneladende næsten forsvundne *Stenodema virens (96)* på ædelcypres på en kirkegård i Midtjylland.

Flere arter af blomstertæger knyttet til introducerede plantearter vil næsten med garanti dukke op i Danmark i løbet af de kommende år (læs mere s. 111-112).

Valget af værtsplanter hos de enkelte arter er generelt ret konstant i hele udbredelsesområdet, men af og til kan der være lokale forskelle. F.eks. angives *Psallus ambiguus (192)* til i Tyskland især at foretrække værtsplanter i rosenfamilien (Rosaceae). I Danmark findes den langt overvejende på el (*Alnus*).

Lygocoris pabulinus (47) har i Danmark to generationer. Ganske specielt for denne art er, at de to generationers valg af værtsplanter er forskellige. Arten overvintrer som æg på grene af forskellige løvtræer, især frugttræer og tjørn (*Crataegus*). I april klækker æggene, og nymferne af 1. generation tilbringer en tid her, hvorefter de fortsætter udviklingen i urtelaget under værtstræet.

Efter forvandlingen opsøges en velegnet sommerværtsplante. Det kan f.eks. være stor nælde (*Urtica dioica*) eller andre urter - inkl. kulturplanter som f.eks. kartoffel (*Solanum tuberosum*). Her lægges æggene til 2. generation, der klækker i løbet af sommeren. Sidst på sommeren forlades sommerværtsplanten og vinterværten bliver opsøgt, hvor æggene lægges i løbet af september.

Øverst: Efter eg (*Quercus*) er pil (*Salix*) den slægt af løvtræer, der har størst betydning som værtsplanter for blomstertæger i Danmark.

I midten: Også ask (*Fraxinus excelsior*) er vært for adskillige arter.

Nederst: Det af os mennesker højt skattede træ, bøgen (*Fagus sylvatica*), er derimod ikke et populært værtstræ - ikke en eneste dansk art har bøgen som primær vært.

Ikke kun geografisk og fænologisk, men også historisk, er der eksempler på arter, som har udvist værtsskifte eller udvidelse af sit værtsplante-repertoir. *Dichrooscytus gustavi (42)*, der som nævnt ovenfor for nylig er fundet i Danmark, forekommer naturligt i bl.a. Tyskland på almindelig ene (*Juniperus communis*). I de senere år er den imidlertid også begyndt at optræde på dyrkede nåletræer, såsom ædelcypres, dyrkede arter af ene (*Juniperus*) samt thuja. I forbindelse med denne tilpasning, har den udvidet sit udbredelsesområde til bl.a. Holland og Danmark. I Sverige er den også fundet som ny art inden for de seneste år, men her dog på vildtvoksende almindelig ene.

Closterotomus biclavatus (39) angives til at være særlig hyppig på blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og tyttebær (*V. vitis-idaea*). Det er imidlertid kun lykkedes mig at finde den et par gange på biotoper med blåbær eller tyttebær, og det typiske levested er noget anderledes, nemlig langs skovveje i frodige skove. Meget tænkeligt er der også her er tale om ændringer over tid i præference af værtsplanter.

Også masketægen *Stephanitis oberti* (blåbærtæge) fandtes oprindeligt på blåbær, men ses nu tilsyneladende kun på rhododendron.

Frugtavlere har også stiftet bekendtskab med blomstertægers ændrede valg af værtsplanter. I begyndelsen af 1900-tallet begyndte *Lygocoris rugicollis (48)* flere steder i Europa at optræde som skadedyr i frugtplantager. Noget tilsvarende er sket i nyere tid med *Campylomma verbasci (159)*, en nyopdaget art i Danmark, der endnu kun er kendt fra et par fund, men hvor et af disse netop er gjort i en æbleplantage (læs mere s. 87).

Valg af værtsplante kan også variere fra år til år - og i løbet af den enkelte sæson. F.eks. er det nævnt, at *Leptopterna dolabrata (85)* udviser værtsskifte, når kvælstofmængden daler, og flytter fra blade af blød hejre (*Bromus hordeaceus*) til blomsterhoveder på fløjlsgræs (*Holcus lanatus*).

Øverst: Blandt nåletræerne er fyr (*Pinus*) den vigtigste værtsplanteslægt.

I midten: Gran (*Picea*) huser også flere arter.

Nederst: Lærk (*Larix*) er primær vært for blot en enkelt art. Flere andre arter kan dog af og til findes her.

Værtsplante (latin)	Værtsplante (dk)	Blomstertægearter
Achillea	Røllike	*Calocoris roseomaculatus, Megalocoleus molliculus*
Aira caryophyllea	Udspærret dværgbunke	*Amblytylus brevicollis*
Ammophila arenaria	Sand-hjælme	*Trigonotylus psammaecolor*
Apiaceae	Skærmplantefamilien	*Orthops basalis*, Orthops campestris*, Orthops kalmii**
Artemisia	Bynke	*Apolygus lucorum, Lygus gemellatus*
Artemisia campestris	Mark-bynke	*Europiella albipennis**
Artemisia maritima	Strandmalurt	*Europiella decolor*
Artemisia vulgaris	Grå-bynke	*Europiella artemisiae*
Atriplex littoralis	Strand-mælde	*Orthotylus flavosparsus*
Atriplex portulacoides	Stilkløs kilebæger	*Orthotylus moncreaffi*
Calamagrostis canescens	Eng-rørhvene	*Capsus wagneri*
Campanula	Klokke	*Strongylocoris leucocephalus, Strongylocoris steganoides*
Corynephorus canescens	Sandskæg	*Amblytylus albidus*, Conostethus roseus*
Digitalis purpurea	Almindelig fingerbøl	*Dicyphus pallicornis**
Epilobium hirsutum	Lådden dueurt	*Dicyphus epilobii**
Filago	Museurt	*Amblytylus delicatus*
Galium aparine	Burre-snerre	*Polymerus nigrita*
Galium mollugo	Hvid snerre	*Charagochilus gyllenhalii, Criocoris crassicornis*
Galium palustre	Kær-snerre	*Polymerus palustris*
Galium verum	Gul snerre	*Charagochilus gyllenhalii, Polymerus brevicornis, Polymerus unifasciatus, Polymerus vulneratus*
Genista tinctoria	Farve-visse	*Heterocordylus genistae*
Jasione montana	Blåmunke	*Strongylocoris luridus**
Juncus gerardii	Harril	*Teratocoris saundersi*
Knautia arvensis	Blåhat	*Placochilus seladonicus**
Leucanthemum vulgare	Hvid okseøje	*Calocoris roseomaculatus*
Leymus arenarius	Marehalm	*Trigonotylus psammaecolor*
Lotus pedunculatus	Sump-kællingetand	*Adelphocoris seticornis*
Molinia caerulea	Blåtop	*Capsus pilifer**
Ononis spinosa	Krageklo	*Dicyphus annulatus*, Macrotylus paykullii**
Phragmites australis	Tagrør	*Teratocoris antennatus*
Pilosella officinarum	Høgeurt	*Hoplomachus thunbergii, Orthocephalus saltator*
Pteropsida	Bregner	*Bryocoris pteridis*, Monalocoris filicis**
Salicornia	Salturt	*Orthotylus rubidus*
Schoenoplectus maritimus	Strand-kogleaks	*Teratocoris antennatus*
Silene dioica	Dag-pragtstjerne	*Dicyphus constrictus, Dicyphus errans, Dicyphus globulifer, Dicyphus stachydis*
Silene latifolia	Aften-pragtstjerne	*Dicyphus globulifer*
Stachys sylvatica	Skov-galtetand	*Calocoris affinis, Dicyphus constrictus, Dicyphus errans, Dicyphus pallidus*, Dicyphus stachydis, Macrolophus pygmaeus*, Macrotylus solitarius**
Tanacetum vulgare	Rejnfan	*Megalocoleus molliculus, Megalocoleus tanaceti*, Oncotylus punctipes**
Urtica dioica	Stor nælde	*Adelphocoris quadripunctatus, Apolygus spinolae, Calocoris affinis, Calocoris alpestris, Liocoris tripustulatus, Orthonotus rufifrons, Plagiognathus arbustorum*
Verbascum	Kongelys	*Campylomma verbasci*

Oversigt over værtsplanter 1. Urter, græsser m.v. Oversigten kan være en hjælp til bestemmelse af en lang række arter. Den er dog kun vejledende og rummer kun blomstertægearter, der udelukkende eller typisk træffes på pågældende planteart, -slægt etc. Arter, der "kun" træffes på den/de angivne værtsplanter angives med *.

Værtsplante (latin)	Værtsplante (dk)	Blomstertægearter
Abies	Ædelgran	*Phoenicocoris dissimilis, Phytocoris intricatus, Pinalitus atomarius*
Acer campestre	Navr	*Psallus assimilis**
Acer pseudoplatanus	Ahorn	*Psallus pseudoplatani**
Alnus	El	*Blepharidopterus angulatus, Orthotylus flavinervis, Pantilius tunicatus, Psallus ambiguus, Psallus salicis**
Betula	Birk	*Blepharidopterus angulatus, Neolygus contaminatus, Psallus betuleti, Psallus falleni**
Calluna vulgaris	Hedelyng	*Deraeocoris scutellaris, Orthotylus ericetorum*
Chamaecyparis	Ædelcypres	*Dichrooscytus gustavi*
Corylus avellana	Hassel	*Compsidolon salicellum, Malacocoris chlorizans, Pantilius tunicatus, Phylus coryli**
Crataegus	Tjørn	*Atractotomus mali, Miris striatus*
Cytisus scoparius	Gyvel	*Asciodema obsoleta*, Heterocordylus leptocerus*, Heterocordylus tibialis*, Orthotylus adenocarpi*, Orthotylus concolor*, Orthotylus virescens**
Erica tetralix	Klokkelyng	*Deraeocoris scutellaris, Orthotylus ericetorum*
Frangula alnus	Tørst	*Apolygus rhamnicola*, Neolygus viridis*
Fraxinus excelsior	Ask	*Campyloneura virgula, Mermitelocerus schmidtii, Orthotylus tenellus, Psallus flavellus*, Psallus lepidus*, Pseudoloxops coccineus**
Juniperus	Ene	*Dichrooscytus gustavi*
Larix	Lærk	*Parapsallus vitellinus, Psallus luridus*
Malus	Æble	*Atractotomus mali, Campylomma verbasci, Phytocoris dimidiatus, Phytocoris reuteri*
Picea	Gran	*Atractotomus kolenatii, Atractotomus magnicornis, Dichrooscytus intermedius, Parapsallus vitellinus, Phytocoris intricatus, Pinalitus atomarius, Pinalitus rubricatus*
Pinus	Fyr	*Alloeotomus gothicus, Camptozygum aequale, Dichrooscytus rufipennis, Megacoelum beckeri, Orthotylus fuscescens*, Phoenicocoris obscurellus*, Phytocoris pini, Pilophorus cinnamopterus, Plesiodema pinetella*
Populus	Poppel	*Orthotylus nassatus, Phytocoris populi, Sthenarus rotermundi**
Populus tremula	Bævreasp	*Brachyarthrum limitatum*, Orthotylus bilineatus**
Prunus spinosa	Slåen	*Closterotomus fulvomaculatus, Heterocordylus tumidicornis**
Quercus	Eg	*Cyllecoris histrionius*, Deraeocoris lutescens, Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*, Harpocera thoracica*, Megacoelum infusum, Orthotylus tenellus, Phylus melanocephalus*, Pilophorus perplexus, Psallus albicinctus*, Psallus confusus*, Psallus mollis*, Psallus perrisi*, Psallus quercus*, Psallus variabilis*, Psallus varians, Psallus wagneri*, Rhabdomiris striatellus**
Rhododendron	Rhododendron	*Tupiocoris rhododendri**
Salix	Pil *Primært smalbladede arter*	*Apolygus limbatus, Closterotomus fulvomaculatus, Lygocoris rugicollis, Monosynamma bohemanni*, Monosynamma maritimum*, Orthotylus marginalis, Orthotylus virens*, Pilophorus clavatus, Pilophorus confusus, Psallus haematodes** *Agnocoris rubicundus, Blepharidopterus diaphanus*, Campylomma annulicorne*, Salicarus roseri**
Salix pentandra	Femhannet pil	*Orthotylus virens**
Salix repens ssp. argentea	Gråris	*Monosynamma maritimum**
Tilia	Lind	*Deraeocoris lutescens, Neolygus viridis, Orthotylus nassatus, Phytocoris tiliae, Pinalitus cervinus, Reuteria marqueti*
Ulmus	Elm	*Orthotylus viridinervis, Psallodema fieberi**

Oversigt over værtsplanter 2. Træer, buske og dværgbuske. Som oversigten på modsatte side er den kun vejledende. Det bør bemærkes, at selv strengt værtsspecifikke blomstertægearter i enkelte tilfælde kan træffes på andre værtsplanter. Desuden kan der være lokale forskelle, variationer fra år til år etc.

Levesteder

Brakmarker, vejkanter og andre områder med et alsidigt og frodigt blomsterflor hører til de bedste levesteder for blomstertæger.

Som navnet antyder, holder mange arter af blomstertæger til på blomstrende planter og findes ofte på steder med et rigt blomsterflor, såsom brakmarker og vejkanter.

Rigtig mange arter trives på frodige steder med tæt og høj urtevegetation. Det inkluderer enge og moser under stærk tilgroning samt skovbryn domineret af stor nælde - naturtyper vi ikke normalt forbinder med god naturkvalitet.

Knap halvdelen af de danske blomstertægearter lever på træer eller buske. Disse arter finder man især i soleksponerede skovbryn eller på store solitærtræer med god frugtsætning.

Enkelte arter lever tæt ved jorden og bevæger sig kun sjældent op i vegetationen. Det gælder f.eks. *Hallodapus rufescens (147)* og *Chlamydatus*-arterne *(160-162)*. På meget varme og stille dage kan der dog blive så varmt tæt ved jordoverfladen, at også disse arter søger op i vegetationen.

Tager vi et kig ud i verden, findes der nogle arter med mere specielle levesteder. I Amerika findes nogle arter i slægten *Ranzovius*, der lever i edderkoppespind, hvor de stjæler bytte fra edderkoppen. I Australien findes arter i gruppen Dicyphini, der lever på insektædende planter, hvor de ligeledes nyder godt af værtens bytte.

Eksempler på biotoper, der rummer mange arter: pilekrat, skovbryn og vejkanter i frodige løvskove.

Skyggefulde skove er til gengæld fattige på blomstertæger. Hvor der vokser bregner, som på billedet, finder man typisk de to nærtbeslægtede arter *Bryocoris pteridis* og *Monalocoris filicis*.

Langt de fleste trælevende arter tilbringer størstedelen af tiden på blade, blomster og frugter eller mindre kviste og grene. Enkelte arter, især i slægten *Phytocoris (64-72)*, opholder sig dog typisk på stammen eller de tykkere grene af værtstræet.

Undersøgelser indikerer, at der generelt set ikke er nogen entydig præference i forhold til de fire verdenshjørner og de øvre eller nedre dele af værtstræet. Nogle arter foretrækker f.eks. lavthængende grene, mens andre først og fremmest lever i toppen af træet. *Psallus albicinctus (191)* lever på eg (*Quercus*) og er kun fundet relativt få gange i Danmark. Undersøgelser i England viser imidlertid, at arten især opholder sig højt oppe i egetræerne og derfor kun sjældent fanges ved at banke på grene fra jorden. Denne art og sandsynligvis flere andre må derfor formodes at være mere udbredt, end hvad samlingerne antyder.

Det er også værd at bemærke, at nogle træarter, i særdeleshed poppel (*Populus*), typisk kun har få grene, der kan nås fra jorden. Arter, der lever på disse træer må derfor ligeledes formodes at være underrepræsenteret i samlingerne.

Vældede træer kan ofte fremvise et markant højt individantal. F.eks. blev den nyindvandrede *Campylomma annulicorne (158)* fundet

Eksempler på biotoper, hvor der kun lever få arter: marsk, hvid klit og lynghede.

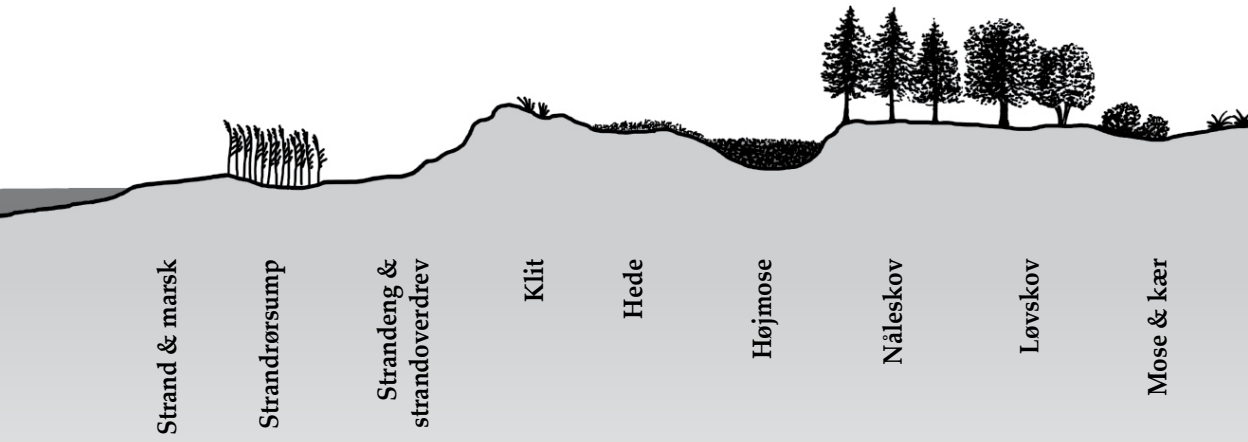

Fiktivt tværsnit af et dansk landskab - fra hav til have.

i hundredevis på nogle væltede individer af hvid-pil (*Salix alba*) - en art, der ellers typisk blot fanges i enkelte eksemplarer på lokaliteterne.

Blomstertæger kan træffes på langt de fleste biotoptyper - fra strandkanten til haver i storbyerne. Nogle arter er meget biotop-specifikke, hvilket naturligvis ikke mindst gælder arter, som er stærkt tilknyttet værtsplanter med strenge krav til biotopen. Andre arter kan findes på mange forskellige biotoper. Det sidste gælder i særdeleshed for en art som *Plagiognathus arbustorum (186)*, som man kan støde ind i stor set hvor som helst.

Der er stor forskel på, hvor stedbundne arterne er. Nogle arter forlader kun sjældent deres værtsplante som f.eks. de arter, der lever monofagt på gyvel (*Cytisus scoparius*). Andre forlader gerne værtsplanten. Det gælder f.eks. *Psallus perrisi (202)*, der som nymfe lever på eg, men som imago flyver meget omkring.

Flere af de arter, der overvintrer som imago, søger til nåletræer i løbet af efteråret og overvintrer her. Andre overvintrer mellem blade, mos eller ved på skovbunden, og atter andre overvintrer på deres værtsplanter eller i hule stængler på andre planter.

I det følgende afsnit vil de vigtigste biotoptyper blive gennemgået og deres vigtighed for blomstertæger blive belyst. Eksempler på karakteristiske arter vil blive nævnt. De karakteristiske arter er imidlertid langt fra altid de almindeligste arter på de pågældende biotoper, da man ofte vil kunne træffe en lang række almindelige arter, der er mindre kræsne i deres biotopvalg. Biotoperne optræder hyppigt som en mosaik mellem hinanden, og det er især i overgangs- og blandingsbiotoper, at der findes mange arter.

Strand & marsk

Ingen insekter har tilpasset sig livet under havets overflade, og tægerne rummer de eneste insekter, som har erobret havets overflade. Det drejer sig om slægten *Halobates* i familien Gerridae (skøjteløbere), der rummer en håndfuld oceaniske arter, som primært findes i Stillehavet.

Man behøver dog ikke bevæge sig mange skridt fra havet, før man kan støde på de første arter af blomstertæger.

Med ret stor sandsynlighed er den første art man vil støde på i Danmark *Orthotylus flavosparsus (130)*, der især findes på strand-mælde (*Atriplex littoralis*) og andre arter i salturtfamilien (Chenopodiaceae). En noget mindre almindelig art, *Lygus maritimus (50)*, findes lignende steder. Begge arter kan desuden i mere sjældne tilfælde findes længere inde i landet.

Hvor havet mødes af marskvegetation, kan man træffe nogle få specialiserede arter. *Tera-*

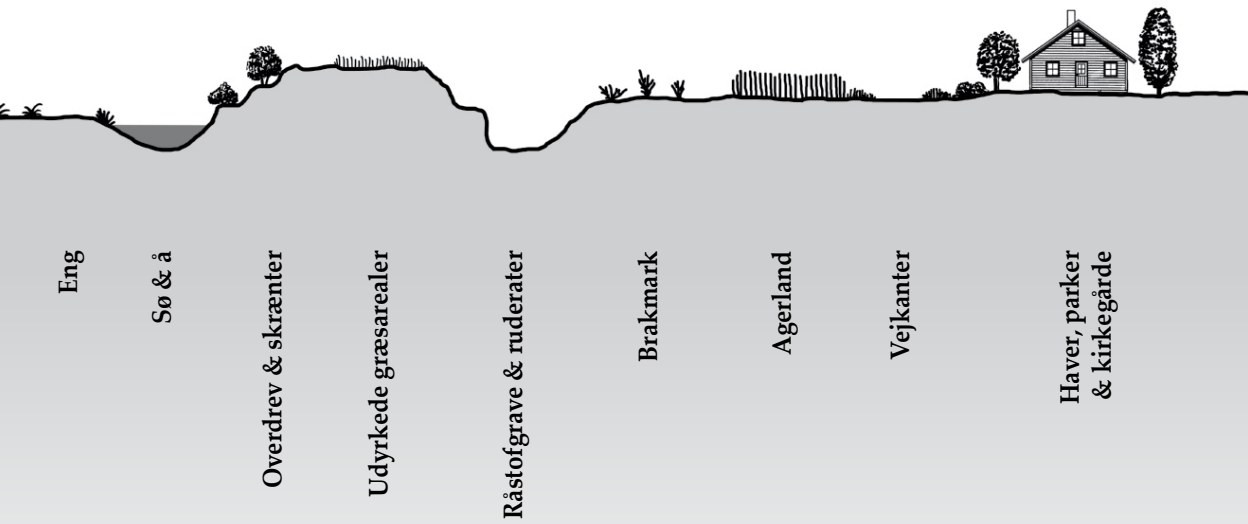

tocoris saundersi (99) lever på harril (*Juncus gerardii*) og findes spredt langs de danske kyster. Langt sjældnere er de to nærtbeslægtede arter *Orthotylus moncreaffi (133)* og *O. rubidus (136)*, der kun er kendt fra enkelte fund i SV-Jylland - samt Skagen for sidstnævntes vedkommende. De lever primært på hhv. stilkløs kilebæger (*Atriplex portulacoides*) og salturt (*Salicornia*).

Det bør også nævnes, at insekter, heriblandt tæger, ofte kan findes i opskylszonen. Man kan sågar være heldig at finde nye arter her. Således blev første danske fund af masketægen *Dictyonota fuliginosa* gjort i opskyl på Rømø.

Flere af de i Danmark kystlevende arter kan findes i saltsumpe og lignende steder på indlandslokaliteter i bl.a. Tyskland.

Strandrørsump

Kun et par arter er knyttet til strandrørsump i Danmark, hhv. den meget variabelt farvede *Teratocoris antennatus (98)* og *Stenodema trispinosa (95)*, der let kendes (under lup) på sine tre torne på baglårene. Førstnævnte findes især i bestande af tagrør (*Phragmites australis*), sjældnere strand-kogleaks (*Bolboschoenus maritimus*) eller andre høje græsser eller græslignende planter. *S. trispinosa* synes noget mere bred i sit habitat- og værtsplantevalg.

Strandeng & strandoverdrev

Den vel nok mest biotoptypiske art for strandenge er *Conostethus griseus (164)*, der kan træffes på forskellige salttolerante plantearter, såsom hindebæger (*Limonium*), annelgræs (*Puccinellia*) og strand-asters (*Aster tripolium*).

Værtsspecifik på strand-malurt (*Artemisia maritima*) er den lille og godt camouflerede sølvgrå *Europiella decolor (169)*.

På de mere tørre strandoverdrev finder vi en art som *Lopus decolor (172)*, men såvel denne som flere andre arter her, vil man også kunne finde længere inde i landet.

Klit

Adskillige arter træffes primært i klitter, hvoraf flere er sjældne eller endog meget sjældne

Længst ude mod havet finder vi *Trigonotylus psammaecolor (101)*, der som den eneste danske art har tilpasset sig det barske klima i den hvide klit, der er voksested for dens primære værtsplante, hjælme (*Ammophila arenaria*).

Lidt længere væk fra havet, hvor vegetationen er mere stabil, finder vi den grå klit og grønsværklitten. Her trives en plante som gul snerre (*Galium verum*). Den er værtsplante for flere arter, bl.a. tre arter i slægten *Polymerus*: *P. unifasciatus (79)*, *P. brevicornis (76)* og *P. vulneratus (80)*. Førstnævnte findes såvel i klitter ved kysten som i vejkanter o.lign. steder inde i landet,

mens *P. brevicornis* synes at foretrække klitter. *P. vulneratus* blev tidligere angivet som "ikke ualmindelig", men kendes i skrivende stund kun fra en enkelt lokalitet i Danmark - en kystlokalitet på Nordfyn.

Pilophorus confusus (145) findes typisk på pilebuske i klitter og klitheder. Også den bemærkelsesværdige, stærkt myrelignende, *Myrmecoris gracilis (88)* lever i klitter. *Monosynamma maritimum (178)* lever på gråris (*Salix repens ssp. argentea*), der især findes i de vestjyske klitter. Også *Systellonotus triguttatus (148)* bør regnes med til de klitlevende arter.

Hvor der vokser sandskæg (*Corynephorus canescens*), også inde landet, bør man kigge efter *Amblytylus albidus (149)* og *Conostethus roseus (165)*. Hvor sandskæg vokser sammen med blåmunke (*Jasione montana*) og museurt (*Logfia/Filago*), bør der kigges efter *Amblytylus delicatus (151)*, der dog endnu kun kendes fra en håndfuld midtjyske fund.

Hede

Heder er frøtægeland. Til gengæld er det kun få blomstertægearter, der træffes på åben lynghede, og af disse er *Orthotylus ericetorum (128)* den mest biotoptypiske. Den findes såvel på hedelyng (*Calluna vulgaris*) som på mere fugtige steder bevokset med klokkelyng (*Erica tetralix*).

En anden og noget sjældnere art, som kan træffes på heder, er *Hallodapus rufescens (147)*. Den fanges sjældent, da den lever tæt ved jorden og derfor vanskeligt går i nettet. *Deraeocoris scutellaris (19)* er også en udpræget hedeart, men er i Danmark kun kendt fra enkelte gamle fund. *Globiceps fulvicollis (117)* bør også nævnes. Denne art foretrækker tørrere og varmere steder end slægtningen *G. flavomaculatus (116)*.

På heder vokser der ofte spredte fyrretræer. De er gode levesteder for arter som *Orthotylus fuscescens (131)* og *Alloeotomus gothicus (15)*.

I fugtige hedekær domineret af græsarten blåtop (*Molinia caerulea*), kan man, i hvert fald i Jylland, være heldig at støde på *Capsus pilifer (36)*.

Højmose

Ingen danske blomstertæger er knyttet til højmoser.

Nåleskov

I tæt nåleskov træffer man næppe nogen blomstertæger. Specielt skyggefulde plantager af rød-gran (*Picea abies*) og andre gran-arter er uegnede for blomstertæger. Skovbryn, skovlysninger og lysåbne bestande af gran (*Picea*), fyr (*Pinus*) eller andre nåletræer kan derimod byde på velegnede habitater.

Af typiske arter på gran kan nævnes *Atractotomus magnicornis (155)*, *Dichrooscytus intermedius (43)* og *Pinalitus rubricatus (75)*.

På fyr findes hyppigt arter som *Camptozygum aequale (33)*, *Pilophorus cinnamopterus (143)*, *Pho-*

Tv: Kun få arter træffes tæt på havet. Hvor vegetationen som her er domineret af strand-mælde (*Atriplex littoralis*), er der dog en meget stor sandsynlighed for, at man vil kunne finde *Orthotylus flavosparsus*. Th: Ingen danske blomstertægearter er knyttet til områder med hængesæk og anden højmosevegetation.

enicocoris obscurellus (183) - samt *Plesiodema pinetella (189)*, der er blevet langt mere almindelig i de senere år.

Løvskov

I tæt løvskov træffer man kun få blomstertæger. Til gengæld hører skovlysninger, skovveje og ikke mindst skovbryn, til de rigtig gode blomstertægebiotoper.

En letkendelig art, der bebor skovvejkanterne, er *Grypocoris sexguttatus (45)*. I Østjylland finder man den store *Calocoris alpestris (31)* stort set overalt, hvor der er frodige skovvejkanter. På lignende steder og ligeledes i Østjylland finder man den nærtbeslægtede art, *Calocoris affinis (30)*. På Sjælland er de erstattet af de smukke og karakteristiske arter *Deraeocoris ruber (20)* og *Mermitelocerus schmidtii (57)*.

Flere af de ofte myggelignende arter i slægten *Dicyphus (4-11)* holder typisk til på hårede planter langs skovveje, såsom skov-galtetand (*Stachys sylvatica*) og dag-pragtstjerne (*Silene dioica*) - begge populære værtsplanter. På mere skyggefulde lokaliteter lever arter som *Mecomma ambulans (124)* og *Orthonotus rufifrons (180)*. Også *Phytocoris longipennis (66)* foretrækker skyggefulde lokaliteter.

På bregner kan man finde de to nærtbeslægtede arter, *Bryocoris pteridis (1)* og *Monalocoris filicis (2)*. De findes ofte på samme værtsplante, men den førstnævnte synes dog generelt at have en lidt større præference for skyggefulde lokaliteter.

Mose & kær

Tilgroede, næringsrige moser med pilekrat og høje stauder er endnu en af de gode og artsrige blomstertægebiotoper. Specielt på pil (*Salix*) kan man træffe en lang række arter, såsom *Agnocoris rubicundus (24)*, *Apolygus limbatus (26)*, *Closterotomus fulvomaculatus (40)*, *Orthotylus marginalis (132)* og *Psallus haematodes (198)*.

Specifikt på femhannet pil (*S. pentandra*) lever *Orthotylus virens (138)*. I mere næringsfattige moser træffer man ofte tørst (*Frangula alnus*), der er vært for *Apolygus rhamnicola (28)*.

Tæt ved jorden, især på fugtige steder mellem græsser, siv og starer, lever arter som *Cyrtorhinus caricis (112)*, *Fieberocapsus flaveolus (115)* og de to *Tytthus*-arter - *T. pubescens (211)* og *T. pygmaeus (212)*.

Eng

Enge er levested for adskillige arter. Det gælder dog især ekstensivt eller ugræssede områder.

På især sump-kællingetand (*Lotus pedunculatus*), ses den store og mørke *Adelphocoris seticornis (23)*. Kær-snerre er vært for *Polymerus palustris (78)*.

Den nyligt tilføjede art til den danske liste, *Adelphocoris ticinensis (25)*, lever på forskellige engplanter, såsom kattehale (*Lythrum salicaria*)

Tv: Råstofgrave med ekstensiv eller opgivet råstofudvinding er ofte glimrende blomstertægelokaliteter. Th: Enge groet til i højstauder - såsom stor nælde (*Urtica dioica*) - og moser groet til i pilekrat, er ikke just, hvad der normalt betragtes som god natur. Sådanne områder er imidlertid levested for mange - også mindre almindelige - arter.

og fredløs (*Lysimachia*). *Teratocoris paludum (97)* træffes på starer, græsser o.lign., gerne på meget fugtige enge med høj vegetation.

På lidt tørrere enge kan man finde den karakteristiske sorte, røde og gule *Capsodes gothicus (34)*, der lever på ærteblomstrede, såsom kællingetand (*Lotus*).

Sø & å

Ingen danske arter lever i umiddelbar tilknytning til åbent vand. Den, der kommer nærmest, er nok *Cyrtorhinus caricis (112)*, der lever på værtsplanter såsom siv og halvgræsser, der af og til står med "fødderne" i vand.

Dicyphus epilobii (6) er værtsspecifik på lådden dueurt (*Epilobium hirsutum*), som typisk træffes langs bredden af grøfter, åer og søer m.v.

Sandede eller dyndede søbredder hører til gengæld til de vigtigste biotoper for springtæger (Saldidae).

Overdrev & skrænter

Disse biotoper er levested for en lang række arter. For overdrevene gælder det dog, ligesom for engene, primært ekstensivt græssede arealer eller områder, hvor græsningen er ophørt. Mere intensivt græssede overdrev kan være af stor botanisk værdi, men har kun ringe værdi som levested for blomstertæger (læs mere s. 103).

Hoplomachus thunbergii (171) og *Amblytylus nasutus (152)* hører til blandt de arter, der typisk findes på overdrev.

Kun få arter lever på meget fugtige habitater, som her et kær med star (*Carex*) og dunhammer (*Typha*), der er levested for *Cyrtorhinus caricis* og *Tytthus pubescens*.

Hvor der vokser krageklo (*Ononis*), er man næsten sikker på at kunne finde den lille, men farveprægtige *Macrotylus paykullii (173)*.

Udyrkede græsarealer

Dette begreb er et temmeligt løst begreb, der her dækker over såvel menneskeskabte som mere naturlige områder, domineret af græs. Det kan f.eks. være områder i forbindelse med bolig- og industrikvarterer eller opgivne marker, enge og overdrev. Det dækker også over naturligt græsbevoksede steder, som f.eks. flere steder ved vores kyster.

Denne type biotop er ofte rig på såvel arter som individer. En af de typiske arter er *Leptopterna dolabrata (85)*, der hyppigt forekommer meget talrigt på lokaliteten. Den findes især på de lidt fugtigere områder. På mere tørre områder afløses den af sin nære slægtning, *Leptopterna ferrugata (86)*. Arter i slægten *Stenodema (92-96)* findes også typisk på græsdominerede biotoper, som det danske navn græstæger indikerer.

En anden karakterart for udyrkede græsarealer er *Megaloceroea recticornis (87)*, der indtil for få år siden kun var kendt fra Anholt, men som nu har vist sig at være ganske almindelig visse steder i landet - særligt på Sjælland.

Råstofgrave & ruderater

Råstofgrave, hvor der ikke længere foregår udvinding af råstoffer, samt ruderater - menneskeforstyrrede områder såsom byggepladser, industrigrunde og baneområder, kan være glimrende lokaliteter. Her genfinder vi bl.a. flere af arterne fra brakmarker.

I 2011 blev *Dicyphus annulatus (4)* opdaget som ny for Danmark på et havneruderat ved Nyborg på Fyn. Året efter blev den fundet på yderligere et par fynske ruderater (læs mere s. 107).

Brakmarker

Brakmarker hører til de mest artsrige blomstertægelokaliteter. De er soleksponerede og rummer ofte en stor diversitet af blomsterplanter.

Typiske brakmark-arter er *Calocoris roseomaculatus (32)* og *Closterotomus norwegicus (41)*. På sandede brakmarker og lignende steder finder

vi bl.a. *Strongylocoris luridus (108)* og *Amblytylus brevicollis (150)*, der lever monofagt på hhv. blåmunke (*Jasione montana*) og udspærret dværgbunke (*Aira caryophyllea*).

På golde brakmarker, med åbne pletter med bar jord, finder vi en art som *Chlamydatus pullus (161)*.

Agerland

Kun få arter kan leve i selve det dyrkede land. En af disse er *Closterotomus norwegicus (41)*, der kan optræde som skadedyr på flere forskellige afgrøder, hvilket det danske navn toplettet bederoetæge antyder. *Adelphocoris lineolatus (21)* er indslæbt til USA, hvor den optræder som et alvorligt skadedyr i primært lucernemarker. Noget tilsvarende synes imidlertid ikke at gøre sig gældende herhjemme.

Småbiotoperne i agerlandet, derimod, såsom vejkanter (se nedenfor), levende hegn, markskel, alléer og stengærder, tiltrækker en lang række arter, og her genfinder vi mange af de arter, der træffes i skovbryn, på enge og overdrev m.v.

Vejkanter

Denne biotoptype fortjener at få sin egen kategori. Blomsterrige vejkanter hører til blandt de allerbedste biotoper for blomstertæger.

På blåhat (*Knautia arvensis*) findes den smukke og karakteristiske lyseblå *Placochilus seladonicus (187)*. På rejnfan (*Tanacetum vulgare*) træffes bl.a. de to strengt monofage arter *Oncotylus punctipes (179)* og *Megalocoleus tanaceti (176)* - af og til i selskab med slægtningen *M. molliculus (175)*.

Blå-klokke (*Campanula rotundifolia*) er værtsplante for den brede og stærkt hvælvede *Strongylocoris steganoides (109)* og den lignende, men sjældnere *S. leucocephalus (107)*. På grå-bynke (*Artemisia vulgaris*) træffes *Europiella artemisiae (168)*.

Haver, parker & kirkegårde

Disse menneskeskabte biotoper kan være fortrinlige lokaliteter for blomstertæger, hvilket afspejles i de danske navne havetæge (*Lygocoris pabulinus - 47)* og parktæge (*Neolygus viridis - 59)*.

Sådanne biotoper er ofte solekponerede og beskyttet mod kraftig vind og rummer typisk et bredt udvalg af værtsplanter, heriblandt store solitærtræer med veludviklet krone og god frugtsætning. En par arter er kun fundet på denne type af biotoper, da de lever på indførte plantearter. Det gælder de nytilkomne arter *Tupiocoris rhododendri (13)* og *Dichrooscytus gustavi (42)* (læs mere s. 65-67).

I 2012 kunne arten *Reuteria marqueti (142)*, noget uventet, føjes til den danske fauna, idet den blev fundet på et par lokaliteter i København, hhv. i Bernstorffparken og på Vestvolden.

Flere andre nytilkomne arter ses hyppigt i bymæssige områder, f.eks. *Deraeocoris lutescens (17)* og dens nære slægtning *D. flavilinea (16)*. Også den nytilkomne *Dicyphus errans (7)* er truffet i haver.

Som overvintringslokalitet er haver, parker og kirkegårde også vigtige biotoper - især i kraft af, at flere indførte nåletræer udgør velegnede vinteropholdssteder.

Chlamydatus saltitans (162) er kendt for at have en forkærlighed for græsplæner og golfbaner.

Strengt synantrope arter - arter, der kun kan overleve i opvarmede boliger, væksthuse o.lign. steder - kendes blandt edderkopper, myrer og tusindben m.fl. Blandt tægerne forekommer det hos væggelusene. Blomstertæger vil næppe være i stand til at overleve i vore boliger.

Store eksponerede solitærtræer udgør ofte gode levesteder for blomstertæger - især træer med god frugtsætning. Her hvid-pil (*Salix alba*).

Fjender

Blomstertægers fjender skal især findes blandt insekter og andre smådyr, såsom edderkopper og mejere. Eftersom få blomstertægearter lever på jorden, er det ikke arter som store rovlevende løbebiller (Carabidae) og rovbiller (Staphylinidae), der udgør de største trusler, men primært arter, der færdes i vegetationen. Blandt billerne er det f.eks. arter i familien blødvinger (Cantharidae).

Fjenderne er også at finde blandt andre tæger, især nymfetæger og rovtæger. Men også helt ind i egne rækker, blandt blomstertægerne, er der potentielle fjender. Dette gælder ikke mindst for æggene, da insektæg udgør en vigtig del af føden for flere arter.

Mange hvirveldyr går heller ikke af vejen for et blomstertægemåltid. Det gælder f.eks. en del fuglearter, firben samt frøer og tudser. Ingen af disse fjender er imidlertid specialiseret i prædation på blomstertæger.

Blomstertæger bliver ofte angrebet af parasitter. De mest iøjnefaldende af disse er blodsugende mider, der er højrøde - og i skarp kontrast til især grønne blomstertæger. De hører til

Eksempler på fjender blandt andre leddyr. Øverst tv: *Xysticus cristatus* (almindelig krabbeedderkop) med *Plagiognathus chrysanthemi*. Øverst th: *Formica rufa* (rød skovmyre) med *Plagiognathus arbustorum*. Nederst tv: *Coranus aethiops* (sort rovtæge) med nymfe af *Stenotus binotatus*. Nederst th: *Dioctria linearis* (art af rovflue) med *Dicyphus pallidus*.

Blomstertæger er hyppigt ofre for blodsugende mider, tilhørende fløjlsmiderne (Prostigmata). Dette eksempel, en nymfe af *Stenotus binotatus*, hører dog til de mere ekstreme. Se også *Dicyphus epilobii (6)*, *Stenodema laevigata (94)* og *Malacocoris chlorizans (123)*.

fløjlsmiderne (Prostigmata). Skovflåten (*Ixodes ricinus*), som vi kender fra os selv og vore husdyr - og som vi fejlagtigt kalder tæger - hører derimod til blodmiderne (Ixodida). Fløjlsmider angriber såvel nymfer som voksne blomstertæger. Det er dog kun midenymferne, der lever som parasitter - de voksne mider er fritlevende rovdyr. Oftest er der blot tale om en enkelt eller et par stykker, der ikke ser ud til at forstyrre værten mærkbart. Af og til sidder de dog på steder, der besværliggør en normal adfærd, som f.eks. på vingerne, hvilket kan forhindre ofret i at kunne flyve. I sjældnere tilfælde kan der være så mange mider, at dyret næppe kan leve et normalt liv (som på billedet ovenfor).

De årevingede insekter (Hymenoptera) rummer adskillige blomstertægeparasitter.

Som ægparasitter nævnes flere familier af snyltehvepse, primært Mymaridae, men også familierne Eulophidae, Scelionidae, Trichogrammatidae og Ichneumonidae rummer ægparasitter. Eftersom stort set alle blomstertæger indlejrer deres æg i værtsplanten, er æggene til gengæld godt beskyttet mod fugle og bidende insekter.

En anden familie af snyltehvepse, Braconidae, rummer arter, der parasiterer nymferne af blomstertæger. Braconidae er med langt over 1.000 arter en af de artsrigeste grupper af organismer i Danmark, på familieniveau. I slægterne *Leiophron* og *Peristenus* finder vi arter, som har specialiseret sig i parasitering af blomstertægenymfer. Når de har udset sig et offer, typisk en nymfe i 2. eller 3. stadium, angriber de det og løfter det med de to forreste benpar, hvorefter et æg deponeres med læggebroden, der stikkes ind mellem bagkropsleddene på undersiden. Nymferne virker ofte temmelig upåvirkede af hændelsen.

Ægstadiet og larvestadiet er stort set lige lange. Efter et par ugers tid klækker ægget og larven går i gang med at mæske sig i blomstertægenymfens kropsvæsker. Larven vokser sig stor og udgør med tiden en betragtelig del af bagkroppens størrelse hos tægenymfen. Inficerede nymfer udvikler sig langsommere end de-

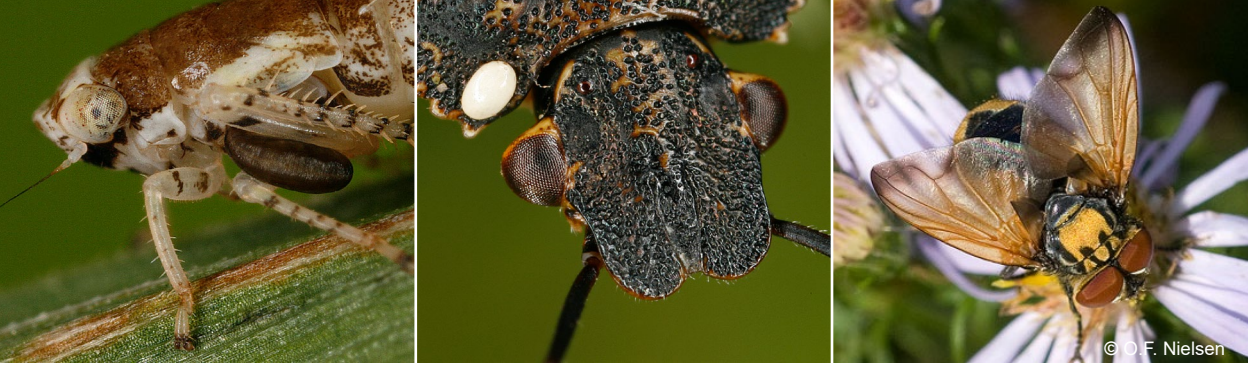

Tv: Cikadenymfe (*Allygus* sp.) parasiteret af en snyltehveps (Dryinidae). Mf: *Arma custos* (kustodetæge) med æg af snylteflue (Tachinidae). Th: Snyltefluen *Phasia aurigera* (gylden pragtsnylteflue). Slægten *Phasia* har specialiseret sig i parasitering af tæger, især bredtæger og nært beslægtede arter.

res artsfæller og kan kendes på den udspilede og ofte skinnende bagkrop (se billedet øverst th. på næste side samt *M. chlorizans (123)*).

På et tidspunkt, som regel i nymfens 4. eller 5. stadie, gnaver hvepselarven hul i siden på nymfen og forlader værten - pudsigt nok oftest i nymfens venstre side. Nymferne efterlades med et stort hul i bagkroppen og en stærkt indskrumpet og ofte krummet bagkrop (se billederne nedenfor). Ikke desto mindre fortsætter nymferne ofte, som om intet var hændt og kan overleve i flere dage. Dette skyldes, at parasitterne lever af værtens kropsvæsker, ikke de vitale organer.

I sjældnere tilfælde gennemføres blomstertægens forvandling, inden larven forlader værten. Den voksne blomstertæge vil dog næppe være fertil og i stand til at få afkom.

Straks efter hvepselarven har forladt sin vært, går den i gang med at konstruere en kokon, hvori den forpupper sig.

Antallet af parasiterede blomstertæger varierer fra år til år, og visse år kan det være en ganske betragtelig del af nymferne, der er parasiterede. F.eks. viste en norsk undersøgelse af de tre blomstertægearter *Lygocoris pabulinus (47)*, *Orthotylus marginalis (132)* og *Psallus ambiguus (192)* en gennemsnitlig parasitteringsgrad på ca. 30% med eksempler på helt op til 50%.

Paradoksalt kan hvepselarverne selv blive udsat for parasitter. F.eks. er snyltehvepse i slægten *Mesochorus* (familien Ichneumonidae) kendt for at optræde som såkaldte hyperparasitter - parasitter, der snylter på andre parasitter!

Blomstertæger, oftest nymfer som her, er hyppigt parasiteret af hvepse tilhørende familien Braconidae. Blot et enkelt æg lægges i værten. Tv: *Agnocoris rubicundus*, th: *Orthotylus marginalis*. Larven har i begge tilfælde forladt værten og har efterladt en sammensunken bagkrop med et stort udgangshul. Utroligt nok kan nymferne ofte leve en dag eller mere efter larvens exit.

Tv: *Leiophron pallipes* - en snyltehvepseart i familien Braconidae, der er kendt for at parasitere blomstertæger. Mf: Efter en snyltehvepselarve forlader værten, spinder den en kokon. På billedet er larven fjernet fra kokonen. Th: Et af naturens mange luner - en nymfe af blomstertægen *Blepharidopterus diaphanus*, der udsuger en indspundet snyltehvepse-larve, som har parasiteret en artsfælle til blomstertægenymfen. Den udspilede og glinsende bagkrop indikerer, at også denne nymfe er parasiteret.

Voksne blomstertæger er i langt mindre grad udsat for parasitter end æg og nymfer.

Phasia er en slægt af snyltefluer (Tachinidae), der har specialiseret sig i tæger. Især voksne dyr parasiteres af disse fluer. Det er dog især bredtæger, løvtæger o.lign., der benyttes som værter - og kun i ringe grad blomstertæger. I modsætning til de årevingede parasitter lægger snyltefluerne deres æg uden på eller kun delvist indlejret i ofret.

Blomstertæger har også fjender fra andre afkroge af dyreriget, bl.a. rundorme, men vores viden om disse er meget ringe.

Patogene organismer, såsom bakterier, protozoer og især svampe, udgør også en trussel mod blomstertægerne. Blandt svampene bør først og fremmest nævnes parasitiske arter af Entomophthoraceae, en familie af koblingssvampe, der typisk parasiterer insekter. Svampeinfektioner spiller sandsynligvis også en temmelig stor rolle i dødeligheden blandt overvintrende dyr - især i milde og fugtige vintre. Af andre trusler fra svamperiget kan nævnes arter af sæksporesvampe, tilhørende slægterne *Beauveria* og *Paecilomyces*.

De øvrige grupper af næbmunde parasiteres af helt andre insektgrupper. Hos cikader er de hyppigste parasitter f.eks. hvepse tilhørende familien Dryinidae, øjefluer (Pipunculidae) samt viftevinger (Strepsiptera).

Også efter døden er der dyr, der efterstræber blomstertægerne - men det er en helt anden sag. Mere om det s. 126-127.

Hhv. et voksent individ af *Lygocoris pabulinus* (tv.) og en nymfe af *Psallus lepidus* (th.) angrebet af svampe tilhørende familien Entomophthoraceae. Disse svampe er relativt ukendte og begge arter er i følge ekspertudsagn meget tænkeligt ubeskrevne for videnskaben.

Forsvar & beskyttelse

▲ De fleste arter i slægten *Phytocoris* er trælevende og færdes især på stammer og grene. De har et broget udseende i brune og grå nuancer, der giver dem en god camouflage på værtsplanten. Her *Phytocoris longipennis*.

Der er mange måder, hvorpå et dyr kan beskytte sig mod fjender. Det kan forsøge at undgå at blive opdaget, og hvis det alligevel bliver opdaget, kan det stikke af, tage kampen op eller undgå angreb vha. f.eks. duftstoffer, advarselsfarver eller ved at ligne andre mere farlige eller ubehagelige dyr.

For at undgå at blive opdaget kan dyr vælge at leve skjult - i f.eks. huler eller sprækker. De kan også opnå beskyttelse vha. camouflage - ved at falde i et med omgivelserne. Arterne i slægten *Phytocoris (64-72)* benytter sig i udpræget grad af camouflage, idet mange arter lever på stammer og grene af træer, hvor deres spraglede gråbrune farvetegninger gør dem svære at se. Mange af de ensfarvede grønne arter lever tilsvarende på blade og andre grønne plantedele.

Voksne individer af *Orthotylus flavosparsus (130)* er grønne med gule pletter og pletvist fordelte sølvhvide hår, hvilket giver en god camouflage på værtsplanterne i salturtfamilien (Chenopodiaceae). Farven hos den beslægtede *O. rubidus (136)*, der lever på salturt (*Salicornia*), angives at kunne variere fra grønlig til rødlig og tilsyneladende være afstemt værtsplanten, der ligeledes varierer fra grøn til rød.

I slægten *Stenodema (92-96)* ses en endnu mere raffineret camouflage, især hos hunnerne, der er

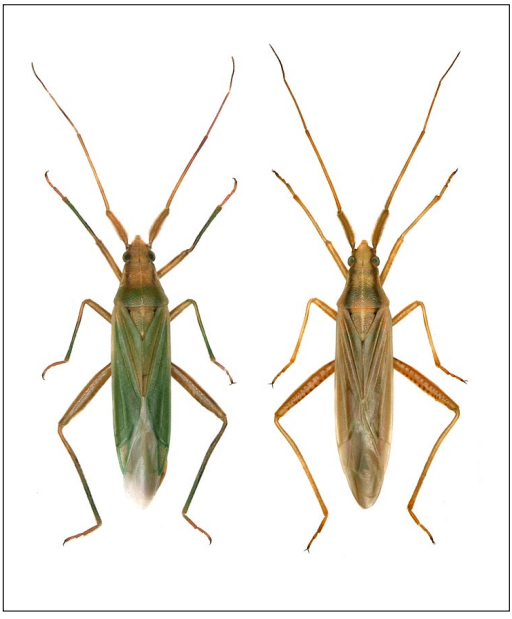

Stenodema-arterne, her *S. laevigata*, skifter farve i løbet af året, så de matcher hhv. grønt græs om foråret og sommeren og vissent græs om efteråret og vinteren.

Nymfen af *Deraeocoris lutescens* ligner til forveksling en fugleklat. Tilfældigt? - måske og måske ikke. Sikkert er det, at fænomenet er kendt fra bl.a. sommerfugle og tropiske frøer.

grønne forår og sommer, men gulbrune efterår og vinter og dermed godt camoufleret i hhv. frisk og vissent græs.

Nymfen af *Reduvius personatus* (skarntæge), der hører til rovtægerne, benytter sig af en helt speciel form for camouflage, idet nymfen udskiller et klistret sekret, som medfører, at den hurtigt bliver dækket af alskens støv og skidt - deraf det danske navn.

Den modsatte strategi af camouflage er at være meget synlig i form af stærke advarselsfarver - typisk rød og sort eller gul og sort, som vi kender det fra f.eks. ildesmagende mariehøns og stikkende hvepse. Der er ingen overbevisende eksempler blandt danske blomstertæger, men enkelte danske arter kan dog tænkes at nyde godt af denne form for beskyttelse, f.eks. *Capsodes gothicus (34)* og *Liocoris tripustulatus (46)*.

Nogle arter af blomstertæger er hurtigt på vingerne, hvis de føler sig truet, og flyver ofte i zigzag, hvilket gør dem svære at fange. Andre løber eller hopper væk. Atter andre lader sig falde ned fra værtsplanten og gemmer sig, hvis de føler sig truet.

Feromoner benyttes i dyreverdenen til at sende kemiske signaler til artsfæller. F.eks. benytter hunnerne sig af sex-feromoner til at lokke hannerne til. Men feromoner benyttes også som alarmstoffer, der stimulerer flugt.

Mange tæger har et aktivt forsvar i form af stinkkirtler, der kan producere en kraftig og meget karakteristisk lugt. Denne evne har givet anledning til, at bredtæger og lignende større tæger ofte kaldes "stinktæger". En enkelt stinktæge i nettet afsløres ofte af lugten før synet.

Lugten er så karakteristisk, at den endda har givet navn til en svamp med en tilsvarende lugt - tæge-mælkehat (*Lactarius subumbonatus*).

Stinkkirtler findes også hos blomstertæger, men "evnen til at stinke" er dog ikke så veludviklet som hos f.eks. bredtægerne.

Blomstertægers lugt kan give ret forskellige associationer. Således nævner Kullenberg (1944) bl.a. lugten af æble, banan, chokolade, kanel og citronskal.

En skarp eller besk smag er dog langt fra altid

Amblytylus albidus lever monofagt på sandskæg (*Corynephorus canescens*). Artens hvidlige og blegt rosa grundfarve kombineret med brunlige længdestriber giver god camouflage på værtsplanten.

Blomstertæger er i stand til at afstøde et ben, hvis de bliver angrebet (autotomi). Benet vokser dog ikke ud igen. Her ses et individ af *Adelphocoris lineolatus*, der har mistet et bagben.

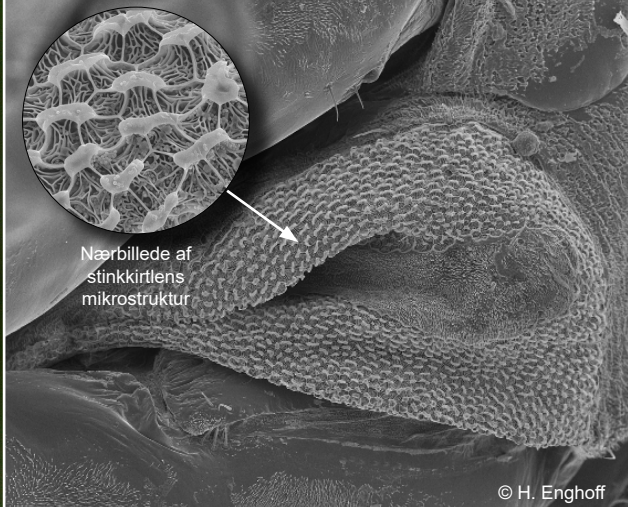

Blomstertæger er udstyret med stinkkirtler, der munder ud på undersiden af dyret - en i hver side. Vha. disse kan de producere ildelugtende stoffer, der kan have en afskrækkende effekt på deres fjender.

nok til at afholde fjender fra at pågribe sig på dem.

For nogle år siden arbejdede jeg som naturformidler og fortalte i den sammenhæng en flok unge skoleelever om dyrs måder at forsvare sig på, hvorefter en af de unge fyre beslutsomt puttede en græstæge i munden, tyggede på den og udbrød, at den smagte af peber!

Adskillige tæger er i stand til at levere et smertefuldt stik med sugesnablen. Det gælder dog især blandt vandtægerne. I Danmark skal specielt *Ilyocoris cimicoides* (vandrøver) nævnes, da den efter sigende skulle kunne levere et mere smertefuldt stik end en hveps. I Asien findes nogle vandtæger af familien Belostomatidae, der kendes under navnet Giant Water Bugs eller Toe-biters. Disse tæger kan levere et yderst smertefuldt stik, der skulle have ry for at være det mest smertefulde blandt ikke-årevingede insekter (årevingede insekter = bier, hvepse og myrer). I sjældne tilfælde kan det endda føre til permanent beskadigelse af vævet omkring stedet, hvor der blev stukket.

Blomstertæger kan af og til stikke, men det sker tilsyneladende ikke i forsvar, men sandsynligvis blot som en udforskning af omgivelserne.

Enkelte tæger stikker af helt andre årsager - nemlig for at suge blod (se s. 61).

Autotomi - evnen til at afstøde legemesdele, som f.eks. firben, der kan smide halen, eller mejere, der kan afstøde sine ben, kendes også hos blomstertæger, og man kan ofte se dyr, der mangler et ben eller to. De vokser dog ikke ud igen, ligesom en firbenehale. Bruddet sker mellem de to led i lårvedhænget.

Dyr, som efterligner andre dyr, er et udbredt fænomen i dyreverdenen, ikke mindst blandt insekterne. Dyrene, der efterlignes, er som regel dyr, der er giftige eller på anden måde farlige eller ubehagelige. De efterlignes for at opnå beskyttelse. Fænomenet kaldes mimicry.

Der findes flere typer af mimicry. De to mest kendte er Bates' og Müller's mimicry. Ved Bates' mimicry efterligner ufarlige dyr mere farlige dyr for at nyde godt af respekten for disse. Betegnelsen Müllers mimicry bruges om arter, der selv er giftige, men som benytter samme advarselsfarver som andre giftige arter, til fælles fordel. Blandt de mere kendte danske eksempler på Bates' mimicry er de harmløse svirrefluer, der efterligner bier og hvepse. Også blandt biller og sommerfugle finder vi arter, der efterligner disse insekter.

Der er ingen danske blomstertæger, der helt indlysende efterligner hvepse eller bier. Dog er det antydet i litteraturen, at de langvingede hanner af *Mecomma ambulans (124)* ligner små snyltehvepse i familien Ichneumonidae. Andre steder i verden findes der mere oplagte eksempler på bi- og hvepselignende blomstertæger.

Myrer er også populære at efterligne, og det finder vi adskillige eksempler på i Danmark, ikke mindst blandt biller, edderkopper og tæger. Blandt tægerne er det først og fremmest hos blomstertægerne, at fænomenet forekommer, og det er især hyppigt i troperne. Fænomenet ses hos fjerntbeslægtede grupper og menes at være opstået mindst 10 gange uafhængigt af hinanden. Blandt danske tæger finder vi fænomenet hos enkelte arter af blomstertæger samt

Det mest imponerende eksempel på efterligning af myrer blandt danske tæger ses hos *Myrmecoris gracilis*. Bl.a. snablen afslører den imidlertid, da myrer har bidende og ikke sugende munddele.

hos nymferne af *Alydus calcaratus* (hvepsetæge) og *Himacerus mirmicoides* (myrenymfetæge).

Flere morfologiske træk medvirker til at skabe en illusion om de frygtindgydende myrer. De vigtigste er reducerede vinger, forstørret bagkrop, modificeret hovedform samt lyse striber eller pletter, der giver en illusion om en myretalje. De myrelignende træk forstærkes ofte af en karakteristisk adfærd i form af en myrelignende gangart og livlige antennebevægelser. Ofte lever de myrelignende arter side om side med myrerne.

Blandt de danske blomstertæger findes flere grader af efterligning af myrer, fra arter, der kun med god vilje leder tanken hen på myrer, til mesteren, *Myrmecoris gracilis (88)*, en sjælden

Hos *Systellonotus triguttatus* er det kun hunnen (th), der efterligner myrer. Bemærk de lyse tegninger, der øger illusionen om en myretalje - et træk, der går igen hos de øvrige tæger, som imiterer myrer.

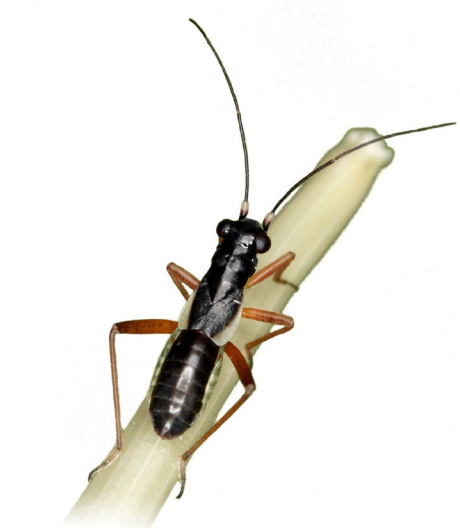

▲ *Pithanus maerkelii* optræder stort set altid i en kortvinget, myrelignende form.

art i Danmark, der især findes i klitter. Kun ved nærmere eftersyn afslører den sig som en tæge - bl.a. på tilstedeværelsen af en sugesnabel.

På andenpladsen blandt danske myre-imiterende blomstertæger kommer den kortvingede hun af *Systellonotus triguttatus (148)*. Modsat hunnen er hannen langvinget og ikke sønderligt myrelignende. Også *Pithanus maerkelii (91)* efterligner myrer.

Hos arter i slægten *Pilophorus (143-146)* er nymferne temmelig myrelignende, de voksne i noget mindre grad. Hos *Miris striatus (58)* minder nymfen ligeledes ret meget om en myre, men det voksne dyr, som er den største og en af de mest farvestrålende danske arter, gør så absolut ikke (se billederne nedenfor).

▼ Hos *Miris striatus* er nymfen (øverst tv.) meget myrelignende, men som det fremgår, er det voksne insekt (øverst th.) ikke beskyttet af effekten af mimicry. Efterligning af myrer ses også i andre tægefamilier, bl.a. hos nymfen af *Himacerus mirmicoides* (myrenymfetæge) (nederst tv.) og nymfen af *Alydus calcaratus* (hvepsetæge) (nederst th.).

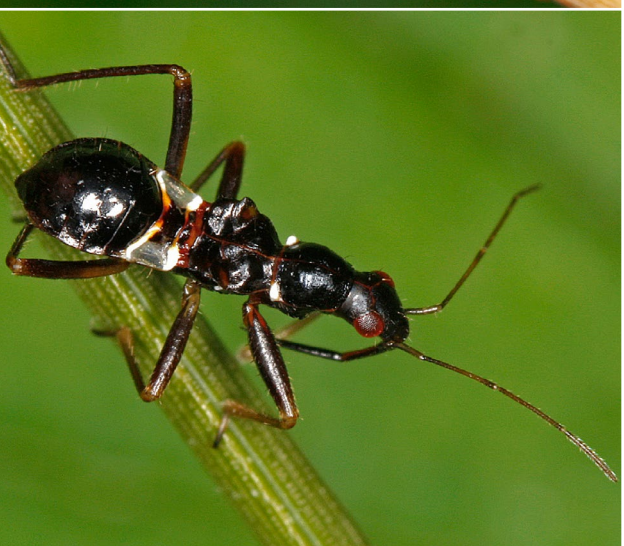

SKADEDYR & NYTTEDYR

Blomstertæger hører generelt set ikke til blandt de værste skadedyr. Mange afgrøder rundt om i verden har dog repræsentanter fra denne familie som vigtige skadedyr. Det gælder f.eks. æble, mango, jordbær, cashew, durra og te. Der er også enkelte eksempler på blomstertæger, som kan forårsage store katastrofer. I Vestafrika findes f.eks. arten *Theobroma kakao*, der, som navnet antyder, lever på kakaotræer og kan gøre stor skade i kakaoplantager. Også bomuld kan være voldsomt plaget af skadedyr blandt blomstertægerne, og der er ofret milliarder af kroner på bekæmpelse af disse i bomuldsplantager.

De fleste afgrøder har mindst én blomstertægeart blandt deres skadedyr, men typisk er skaderne af mindre alvorlig karakter. I mange tilfælde er effekten ikke meget forskellig fra skader forårsaget af naturlige årsager såsom frost, tørke, mangel på næringsstoffer, ringe bestøvning eller mekaniske skader.

Angreb af blomstertæger er dog typisk mere skadeligt for planterne end f.eks. angreb af cikader og bladlus, da blomstertæger opløser og udsuger indholdet af cellerne og ikke blot suger plantesaft direkte fra karrene.

Udover at skade afgrøder direkte, kan de også gøre indirekte skade ved at fungere som vektorer for plantepatogener - mikroorganismer såsom bakterier eller svampe, der er skadelige for planten. Tæger har traditionelt ikke været regnet som vigtige i denne sammenhæng, men nyere forskning har vist, at især blomstertægerne spiller en ikke helt uvæsentlig rolle.

Variationen af symptomer på et angreb af blomstertæger er meget stor. Blandt symptomerne er tab af frugter, krøllede blade, misfarvning af blade og dværgvækst. Nogle arter kan dog findes på værtsplanten i store mængder uden at efterlade synlige spor.

Ingen af de danske arter er alvorlige skadedyr i Danmark, men enkelte arter kan dog udrette en vis skade på én eller flere afgrøder.

En af de vigtigste skadevoldende arter i Danmark er *Closterotomus norwegicus (41)*. Den kan optræde på flere forskellige afgrøder og forårsage mange forskellige symptomer.

Et andet vigtigt skadedyr er *Lygocoris pabulinus (47)*, der især er et problem i æbleplantager. *Lygocoris rugicollis (48)* har fået det danske navn æbletæge, men er et mindre problem i æbleplantager.

Campylomma verbasci (159) blev ikke tidligere regnet som skadedyr, men i løbet af 1990'erne begyndte den at gøre skade på æbler i Holland. Arten er kun registreret et par gange i Danmark, men er bl.a. observeret netop i en æbleplantage. Det er en art, som vi kan forvente at se mere til i fremtiden, og det er nok især i denne sammenhæng, vi skal forvente den.

Den omsiggribende spredning af arter via menneskelige aktiviteter, i form af øget transport og samhandel, har ført til adskillige pro-

Closterotomus norwegicus - en af de arter, der optræder som skadedyr i Danmark, som det danske navn toplettet bederoetæge og det engelske navn kartoffeltæge antyder.

Adelphocoris lineolatus er ikke det store problem som skadedyr i Danmark. I USA, hvortil arten er indslæbt, udretter den derimod ofte stor skade på lucerne (*Medicago sativa*).

Skadedyr blandt blomstertæger er især et problem i æbleplantager. Da blomstertæger ofte lever af såvel plantekost som dyrisk kost, optræder de hyppigt både som skadedyr og nyttedyr. Til venstre ses arter, der primært er skadelige og til højre ses arter, der primært har en gavnlig effekt.

blemer med skadedyr. Således er en lang række europæiske blomstertægearter indslæbt til USA, hvor de optræder som skadevoldere. Dette gælder ikke mindst *Adelphocoris lineolatus (21)*, der udretter stor skade på lucerne (*Medicago sativa*) under navnet alfalfabug. I Danmark, hvor arten forekommer almindeligt, betragtes den derimod ikke som et vigtigt skadedyr. Indtil videre er kun få arter indslæbt den anden vej - fra USA til Europa - men sandsynligvis vil vi se flere arter i de kommende år (læs mere s. 105-107).

Det er imidlertid ikke kun som skadedyr, at blomstertæger har gjort sig bemærket, men også som nyttedyr. Mange arter lever i større eller mindre grad af at udsuge andre smådyr og deres æg. Og det kan være ret betragtelige mængder, der sættes til livs. Laboratorieforsøg har f.eks. vist, at en voksen blomstertæge uden problemer kan udsuge 80 mider på en enkelt dag - hvilket kan blive til over 4.000 i løbet af livet.

Flere arter betragtes som nyttedyr i plantager med æbler og andre kærnefrugter. Blandt de vigtigste er *Atractotomus mali (156)*, *Orthotylus marginalis (132)*, *Psallus ambiguus (192)* og *Blepharidopterus angulatus (110)*.

I 1940'erne begyndte man at sprøjte med DDT i England. Det havde en markant effekt på forekomsten af *Lygocoris rugicollis (48)*, der før sprøjtningen var et alvorligt skadedyr på æbler. Til gengæld fik det en uheldig bivirkning, da det også gik hårdt ud over *Blepharidopterus angulatus (110)*, der er en vigtig prædator på skadedyr i æbleplantager, såsom spindemider.

En metode, der sikkert vil blive mere udbredt i kampen mod skadevoldende blomstertæger i fremtiden, er brugen af feromoner. Man har f.eks. haft held til at forstyrre den naturlige kommunikation med feromoner hos *Campylomma verbasci (159)* vha. syntetiske feromoner.

Flere arter er med held benyttet til biologisk bekæmpelse af skadedyr. I modsætning til de meget værtsspecifikke snyltehvepse, der hyppigt bruges til biologisk bekæmpelse, er de rovlevende blomstertæger typisk generalister, som præderer på flere forskellige byttedyr.

I Danmark benyttes arten *Macrolophus melanotoma* til bekæmpelse af mellus og trips i tomatdrivhuse. Der har imidlertid været nogen forvirring omkring denne art, der primært findes i Middelhavslandene, pga. sammenblanding i markedsføringen med den danske slægtning *M. pygmaeus (12).* Forvirringen har været øget yderligere, da *M. melanotoma* har været markedsført under synonymet *M. caliginosus*. Og for den totale forvirring er den set markedsført under det danske navn mellus-rovtæge, hvilket er uheldigt, da rovtæger er navnet på en særskilt familie af tæger (Reduviidae).

En anden art, der benyttes i flere lande syd for os, er *Dicyphus tamaninii*. Den lever ligeledes i Middelhavslandene, hvor den bl.a. forekommer på udendørs tomater. Også denne art benyttes i drivhuse mod mellus og trips.

En nær slægtning, *Dicyphus errans (7)*, der blev fundet som ny art for Danmark i 2008, bruges til biologisk skadedyrsbekæmpelse i bl.a. Frankrig, hvor den ofte udsættes sammen med bladlus-parasiterende hvepse i tomat-drivhuse.

Macrolophus melanotoma og sandsynligvis også dens danske slægtning *M. pygmaeus* (billedet) benyttes til biologisk bekæmpelse af mellus og trips i danske tomatdrivhuse.

I kraft af at blomstertæger ofte er zoofytofage - altså lever af såvel dyrisk kost som plantekost - optræder flere arter både som skadedyr og nyttedyr, da de ud over selv at skade værten fungerer som prædatorer på andre skadedyr. I hvilken grad de er hhv. det ene og det andet kan variere efter lokalitet, sæson, vært, plantens udviklingsstadie og tilgængelighed af animalsk føde.

Blomstertæger kan fungere som bestøvere, og man ser af og til individer, der er oversået med pollen. Det ses f.eks. hyppigt på *Hoplomachus thunbergii (171)*, der lever monofagt på håret høgeurt. Blomstertæger synes dog at være ret ineffektive bestøvere og er tilsyneladende ikke morfologisk eller adfærdsmæssigt specialiserede til pollination. De skal derfor næppe tillægges den store betydning som bestøvere.

Dicyphus errans bruges til skadedyrsbekæmpelse i gartnerier i bl.a. Frankrig.

Blomstertæger er af og til oversået med pollen, men betragtes ikke som vigtige bestøvere. Her *Orthotylus rubidus*.

UDBREDELSE

Blomstertæger er udbredt over hele verden på nær Antarktis. Diversiteten er størst i troperne, og især i det nordvestlige Sydamerika er familien rigt repræsenteret. De kan findes fra havniveau på værtsplanter, der "står med fødderne i vand", såsom strand-kogleaks (*Bolboschoenus maritimus*), og er fundet i op til 5.400 m's højde i Karakoram-bjergkæden i det nordvestlige Indien.

På europæisk plan findes der flest arter i Middelhavslandene, men familien er ganske pænt repræsenteret i de tempererede egne, inklusive Danmark. På kortet på modsatte side, angives antallet af arter i de enkelte europæiske lande.

Forekomsten af de danske arter i vore nabolande, fremgår af artsbeskrivelserne.

Samtlige 212 kendte danske arter er også kendt fra Tyskland. Sverige og Norge derimod rummer enkelte nordlige og nordøstlige arter, som ikke findes i hverken Danmark eller Tyskland.

Blot tre arter af blomstertæger er fundet på Færøerne: *Pithanus maerkelii (91)*, *Closterotomus norwegicus (41)* og *Lygus rugulipennis (52)*. *Pithanus maerkelii* er den eneste etablerede art, men den er både udbredt og stabilt forekommende og har været kendt længe. De to øvrige er hver især kun kendt fra et enkelt fund i nyere tid.

Fra Grønland er der kun kendt en enkelt blomstertægeart, *Chlamydatus pullus (161)*. Den er imidlertid udbredt mange steder.

På Island forekommer to arter, hhv. *Teratocoris saundersi (99)* og *Pachytomella parallela* - sidstnævnte er ikke kendt fra Danmark. Interessant nok er der ikke sammenfald mellem arterne på Grønland, Færøerne og Island.

Den sjældneste art i Danmark er *Acetropis carinata (83)*, der kun kendes fra et enkelt (tvivlsomt) fund fra 1825. *Dichrooscytus gustavi (42)* kendes indtil videre kun fra to eksemplarer fundet på den samme ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*) i Århus i hhv. 2009 og 2010, men sandsynligvis er det en art, vi vil se mere til i fremtiden.

Yderligere ca. 30 arter kendes kun fra 10 fund eller færre. En håndfuld af disse er ikke set indenfor de seneste ca. 100 år (se s. 96).

I den anden ende af skalaen skal fremhæves den yderst almindelige og allestedsnærværende *Plagiognathus arbustorum (186)*.

Hovedparten af de danske blomstertæger har en hovedudbredelse, der omfatter det europæiske løvskovsområde, herunder Nordtyskland, Danmark og Sydsverige - eller større dele af Europa og Asien.

Arter, der i Danmark lever på grænsen af deres hovedudbredelsesområde, er først og frem-

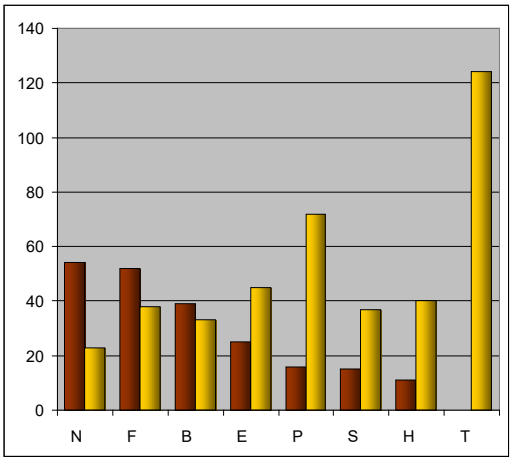

Rød: Antal blomstertæge-arter kendt i Danmark, men ikke i pågældende land. Gul: Antal arter kendt i pågældende land, men ikke i Danmark. N=Norge, F=Finland, B=Baltikum, E=England m.v. (De Britiske Øer), P=Polen, S= Sverige, H=Holland, T= Tyskland.

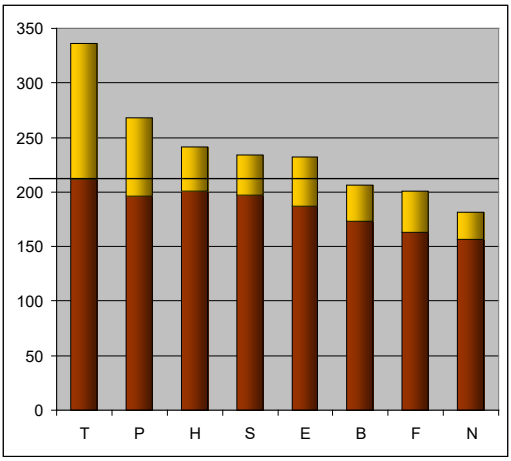

Antal blomstertæge-arter kendt fra vore nabolande. Rød farve angiver andelen af disse arter, der er kendt fra Danmark. Den vandrette streg angiver antallet af arter, der er kendt fra Danmark.

Kort over Europa, der viser antallet af blomstertæger, som er kendt i de enkelte lande/områder. NB: Angivelserne fra vore nabolande er opdateret pr. 2012 (for referencer, se s. 115) og vil derfor generelt være en smule højere end de øvrige, der følger Fauna Europaea (2004) (www.faunaeur.org - pr. 10-10-2012).

Chlamydatus pullus - den eneste registrerede blomstertæge på Grønland.

Pithanus maerkelii - én ud af blot tre registrerede blomstertæger på Færøerne - og den eneste fastboende.

mest arter med sydlig og sydøstlig hovedudbredelse, såsom *Amblytylus albidus (149)*, *Halticus luteicollis (104)* og *Macrotylus solitarius (174)*. Det er også især herfra, at vores blomstertægefauna er blevet beriget med nye arter de sidste par årtier hjulpet på vej af ændringer i klimaet.

Af atlantiske arter med vestlig hovedudbredelse kan nævnes *Orthotylus adenocarpi (125)* og *Lygus maritimus (50)*.

Nogle få arter har deres hovedudbredelse mod nord, i Skandinavien og Rusland, såsom *Fieberocapsus flaveolus (115)* og de to *Tytthus*-arter *(211-212)*.

Enkelte arter har en boreo-montan udbredelse og har deres hovedudbredelse delt mellem Nord- og Centraleuropas bjergegne. Hertil hører bl.a. *Calocoris alpestris (31)* og *Dicyphus constrictus (5)*.

En lang række arter udviser en mere eller mindre udpræget lokal forekomst i Danmark.

Langs den jyske vestkyst findes en række arter, der kun eller primært findes her. Blandt disse kan nævnes: *Orthotylus moncreaffi (133)*, *Pilophorus confusus (145)* og *Monosynamma maritimum (178)*.

Lidt længere mod øst, i Østjylland, finder vi et trekløver af store nærtbeslægtede arter, der især træffes langs skovveje og i skovbryn. Det drejer sig om de friskgrønne *Calocoris affinis (30)* og *C. alpestris (31)* samt den mere brunlige *Closterotomus biclavatus (39)*, der tidligere også placeredes i slægten *Calocoris*. Alle tre er udbredte i Østjylland, især *C. alpestris*, der kan findes i stort set alle frodige skove i store dele af området. Disse arter er ikke eller næsten ikke fundet uden for Østjylland.

På Sjælland finder vi den store og smukke *Mermitelocerus schmidtii (57)*, der er udbredt og ret almindelig i skove. Den er desuden fundet på Falster, men er endnu ikke kendt vest for Storebælt. Den er dog tilsyneladende i fremgang, idet den indtil for få år siden kun var kendt fra et par fund på Sjælland, så måske den også tager turen over Bæltet i nær fremtid. En sådan udvidelse mod vest synes bl.a. at kunne iagttages hos *Adelphocoris quadripunctatus (22)* i disse år.

En anden stor og markant art, *Deraeocoris ruber (20)*, der også er ganske almindelig i mange sjællandske skove, er på nær et par fund på hhv. Vestfyn og i Jylland ikke kendt vest for Storebælt.

Længst mod øst, på Bornholm, finder vi en enkelt art, der endnu kun kendes herfra. Det drejer sig om *Megacoelum beckeri (54)*, der blev fundet som ny for Danmark i 2008. Bortset fra et gammelt fund fra Roskilde er *Halticus luteicollis (104)* også kun kendt herfra. *D. constrictus (5)* er ligeledes kun kendt fra et enkelt fund uden for Bornholm.

De to store naturhistoriske museer i Danmark, hhv. Zoologisk Museum i København og Naturhistorisk Museum i Århus, rummer i størrelsesordenen 30.000 individer af blomstertæger. Hertil kommer nogle få tusinde individer i private samlinger (primært O. Buhl) (læs mere s. 124-127).

Af disse er samlingerne i Århus (inkl. forfatterens indsamlinger) samt O. Buhl's samling registreret. Disse udgør med omkring 15.000 individer knap halvdelen af de danske indsamlinger. Distriktskataloget på s. 97-101 er udarbejdet næsten udelukkende på grundlag af disse registreringer.

Calocoris alpestris - almindelig langs frodige skovveje i store del af Østjylland, men stort set ikke fundet i det øvrige Danmark

Mermitelocerus schmidtii - en østlig pendant til *Calocoris alpestris* - ret almindelig mange steder i frodige skove på Sjælland. Endnu ikke fundet vest for Storebælt.

Kataloget omfatter 1.582 forskellige distriktsfund. Det svarer til ca. 68 % af de teoretisk mulige (hvis alle 212 arter var registreret i samtlige 11 kvadrater = 2.332). Til sammenligning kan det nævnes, at de tilsvarende procenter for teoretisk mulige distriktsfund i katalogerne for biller (Hansen 1996), sommerfugle (Karsholt & Nielsen 1998) og edderkopper (Scharff & Gudik-Sørensen 2006) er på hhv. 68, 74 og 61.

Selv om samlingerne i København mangler at blive registreret, skønnes det, at en supplering med disse kun vil føje i størrelsesordenen 5-10% ekstra distriktsfund til. Desuden rummer samlingerne meget få dyr indsamlet efter 1975. Det er derfor valgt at inkludere et katalog i bogen. En sådan oversigt kan forhåbentlig også inspirere nogen til at være med til at udfylde "hullerne".

Det skal bemærkes, at visse områder af Danmark er stærkt overrepræsenteret - andre stærkt underrepræsenteret. Dette skyldes primært, at indsamlingerne bærer præg af, hvor de relativt få samlere har boet, haft sommerhus, besøgt familie etc. Især store dele af Jylland samt Nordøstsjælland (NEZ) er godt undersøgt. Omvendt foreligger der påfaldende få indsamlinger fra Sydsjælland (SZ) og især Nordvestsjælland (NWZ). Billedet er i øvrigt nogenlunde det samme for samlingerne i København.

For yderligere information og opdateringer henvises til hjemmesiden www.miridae.dk (læs mere s. 394).

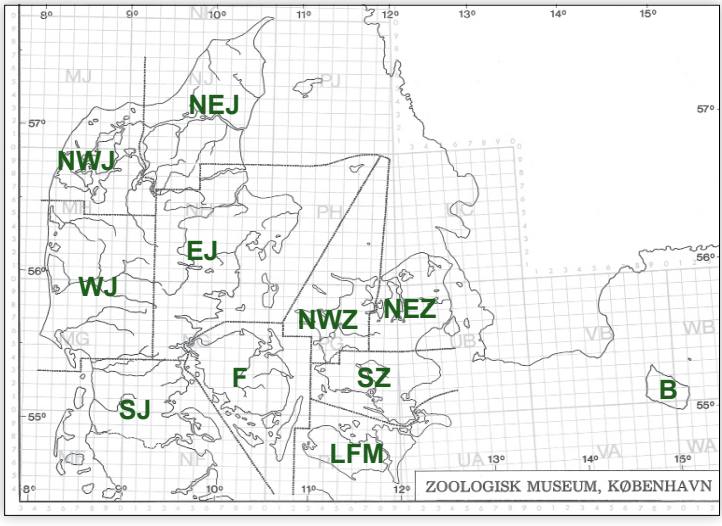

Distrikt	
SJ	Sønderjylland
EJ	Østjylland
WJ	Vestjylland
NWJ	Nordvestjylland
NEJ	Nordøstjylland
F	Fyn
LFM	Lolland-Falster-Møn
SZ	Sydsjælland
NWZ	Nordvestsjælland
NEZ	Nordøstsjælland
B	Bornholm

Opdeling af Danmark i faunistiske distrikter, der benyttes som standard ved entomologiske undersøgelser. Kilde: Enghoff & Nielsen (1977).

Status

Samlet set har blomstertægerne det ganske godt i Dagens Danmark, og en lang række arter er tilsyneladende i fremgang. Da relativt få har beskæftiget sig med disse dyr, er vores viden imidlertid temmelig begrænset.

For sommerfuglenes vedkommende er det velkendt, at der generelt optræder langt færre individer i dag end for blot et par årtier siden. Hvorvidt noget tilsvarende gør sig gældende for blomstertægerne, kan man kun gisne om.

Blomstertægerne er ikke rødlistevurderet i Danmark, og blandt tægerne er der endnu kun foretaget en vurdering af grupperne bredtæger, randtæger og ildtæger (Tolsgaard 2001), vandtæger (Damgaard 2005) og senest barktæger (Tolsgaard 2011).

I distriktskataloget s. 97-101 er der angivet en vurdering af, hvorvidt de enkelte arter er i fremgang, tilbagegang eller holder status quo, kombineret med en angivelse af deres hyppighed på en syvtrins-skala fra meget sjælden/forsvundet til meget almindelig. Denne vurdering er foretaget ud fra angivelserne i Gaun (1974) sammenholdt med egne indsamlinger, samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus og til dels Zoologisk Museum i København samt enkelte private samlinger.

Seks arter er ikke fundet siden Gaun (1974) (se skemaet s. 96). De fleste af disse, måske alle, er meget tænkeligt forsvundet fra landet.

I flere af vore nabolande foreligger der en rødlistevurdering af nogle eller alle tæger. Vurderingerne for de danske arter af blomstertæger fremgår af tabellen på modsatte side.

Forekomsten af visse arter i Danmark er interessant sammenholdt med udbredelsen i vore nabolande. En af de mere bemærkelsesværdige er *Amblytylus delicatus (151)*, der indtil videre er kendt fra 5 danske fund. I de omkringliggende lande er den kun meldt fra England, samt Tyskland, hvor den kun kendes fra et ældre fund fra Slesvig-Holsten.

Adelphocoris ticinensis (25) blev erkendt som ny art for Danmark i 2009. Udover et overset individ fra 1971, opdaget i samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus, er den de seneste år ganske uventet fundet adskillige steder spredt ud over store dele af landet. Denne art angives som sjælden i Tyskland og moderat truet i Sverige.

Megacoelum infusum (55) er rødlistet i de øvrige skandinaviske lande og angives som "ikke hyppig" i Tyskland. Denne art var indtil for få år siden kun kendt fra en mere end 100 år gammel forekomst på Møn, men er de seneste år fundet

Stenodema virens er af uvisse grunde gået drastisk tilbage i Danmark og flere af vore nabolande.

Adelphocoris quadripunctatus - en fremtidssikret art i Danmark, da den trives på frodige lokaliteter med en god bestand af stor nælde (*Dioica urtica*).

Art	T	S	N	F	E	B
Acetropis gimmerthalii	EN	VU	-			
Adelphocoris ticinensis		EN	-	-		
Amblytylus albidus		NT	-	-	-	
Amblytylus brevicollis	CR	-	-	-		-
Amblytylus delicatus	RE	-	-	-		-
Atractotomus kolenatii	EN		-		-	
Calocoris roseomaculatus				VU		
Campylomma verbasci				NT		NT
Capsus pilifer	EN	-	-	-	-	
Closterotomus biclavatus			NT		-	
Conostethus griseus	EN	-	-	-		-
Conostethus roseus	EN	EN	-	-		EN
Cyrtorhinus caricis	EN					
Deraeocoris punctulatus		CR	-	NT	-	CR
Deraeocoris ruber			EN	-		
Deraeocoris scutellaris	CR					
Europiella albipennis	EN	-	-		-	
Fieberocapsus flaveolus	CR		-			
Hallodapus rufescens	EN					
Halticus luteicollis		EN	-	-		
Heterocordylus leptocerus	EN	VU	-	-	-	-
Heterocordylus tibialis		NT	-	-		-
Macrotylus paykullii			VU	-		
Megacoelum infusum		NT	VU	NT		-
Monosynamma maritimum			-	-	NT	-

Art	T	S	N	F	E	B
Myrmecoris gracilis					NT	
Orthocephalus saltator			VU			
Orthotylus adenocarpi		NT	-	-		-
Orthotylus concolor		NT	-	-		-
Orthotylus flavinervis			-	NT		-
Orthotylus prasinus				NT		
Orthotylus rubidus	CR		-	-	NT	-
Phoenicocoris dissimilis	CR	-		-	-	-
Phytocoris populi						NT
Pilophorus confusus			-	RE	EN	
Pinalitus atomarius	CR		-	-		-
Polymerus brevicornis	CR	NT	-	-	-	
Polymerus palustris	EN		-			
Polymerus vulneratus			EN	NT	EN	
Psallodema fieberi	CR		-	-		-
Psallus pseudoplatani	EN	-	-	-		-
Strongylocoris luridus	EN		VU	-		
Strongylocoris steganoides				NT	-	
Systellonotus triguttatus	EN					
Teratocoris antennatus			VU			
Teratocoris paludum	EN				-	
Teratocoris saundersi	EN					
Trigonotylus psammaecolor	EN		VU	-		-
Tytthus pubescens	CR		-			

▲ Oversigt over danske arter, der er rødlistet i et eller flere af vore nabolande. T: Tyskland, S: Sverige, N: Norge, F: Finland, E: England m.v. (De Britiske Øer), B: Baltikum. En vandret streg angiver, at arten ikke er registreret i pågældende land/region. For yderligere detaljer, se boksen nedenfor.

▼ *Acetropis gimmerthalii* har et udbredelsesmæssigt tyngdepunkt i Midtjylland. I resten af Danmark og vores nærmeste nabolande er den sjælden eller manglende.

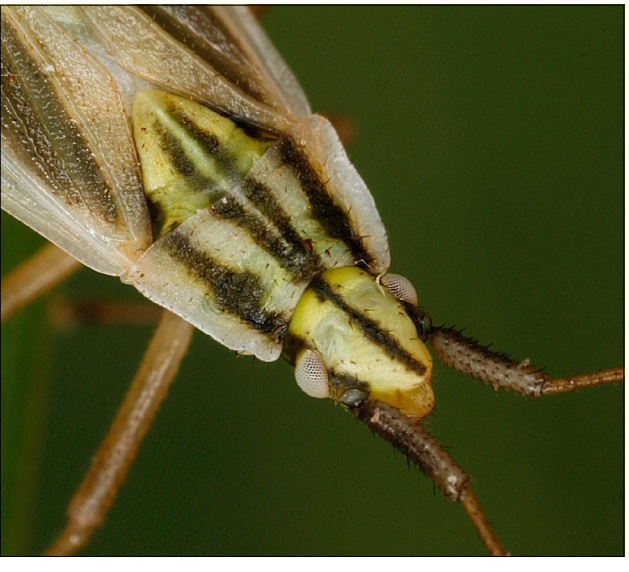

▲ Forklaring til rødlistetabellen

Rødlistekategorierne følger IUCN for Sverige, Norge, Finland samt Baltikum (Estland).
Kategorierne benyttet på rødlisten for Tyskland og De Britiske Øer afviger fra disse, men er i tabellen "oversat" til IUCN's kategorier for overskuelighedens skyld.

Kategorier:
RE: Forsvundet
CR: Kritisk truet
EN: Moderat truet
VU: Sårbar
NT: Næsten truet

Fra Baltikum foreligger kun rødlistevurdering for Estland. Fra Holland foreligger ingen rødlistevurdering. På den polske rødliste indgår kun tre arter, der ikke forekommer i Danmark.

Referencer:
Sverige: ArtDatabanken, 2012
Norge: Artsdatabanken, 2012
Finland: Rintala, T. & V. Rinne, 2011
Tyskland: Günther et al., 1998
De Britiske Øer: Nau, 2012
Baltikum (Estland): Tarlap, 2012

adskillige steder i den sydlige halvdel af Danmark, fra Vestjylland til Bornholm.

I forbindelse med dette bogprojekt er adskillige arter eftersøgt målrettet - flere med held. F.eks. blev de to *Tytthus*-arter *(211-212)* eftersøgt i midtjyske kær, hvilket afslørede, at arterne, i hvert fald i denne del af landet, ikke er så sjældne som ellers antaget.

Heterocordylus genistae (118), der lever på farve-visse (*Genista tinctorum*), blev genfundet i Danmark kort før deadline på bogen. *Calocoris alpestris (31)* er almindelig i de fleste frodige løvskove i Østjylland, men var indtil for et par år siden ikke kendt uden for denne landsdel. Målrettet eftersøgning afslørede imidlertid bestande ved hhv. Varde, på Vestfyn - og mere overraskende blev et enkelt individ fundet ved Lyngby Åmose i København.

Især værtsspecifikke arter eller arter med meget specifikke biotopskrav er lette at eftersøge målrettet.

Den i 2011 nyopdagede art, *Dicyphus annulatus (4)*, blev eftersøgt uden held på adskillige lokaliteter i årene forinden. Den blev eftersøgt på strandenge med bestande af strand-krageklo (*Ononis spinosa ssp. spinosa*), der angives som værtsplante i Gaun (1974). Arten blev imidlertid i stedet fundet på varme, solekponerede ruderater på mark-krageklo (*O. s. arvensis*).

Som tidligere nævnt har kun få personer beskæftiget sig med blomstertæger i Danmark, og mange spørgsmål afventer stadig svar. Det gælder såvel spørgsmål vedrørende udbredelse, som om værtsplanter, flyvetider m.v. For enkelte arter er det uklart, i hvilken grad de optræder i hhv. én eller to generationer, og for nogle få er overvintringsstrategien ikke helt klarlagt. De seneste års ekstreme klima har været medvirkende til at sløre billedet.

Art	Periode
Acetropis carinata	*1825*
Bothynotus pilosus	*1891-1912*
Deraeocoris punctulatus	*1909-1919*
Deraeocoris scutellaris	*? - 1914*
Heterocordylus leptocerus	*? - 1968*
Notostira erratica	*1911-1912*

Seks arter er ikke fundet i Danmark siden Gaun (1974), og for dem alle, på nær *Heterocordylus leptocerus*, gælder det, at de kun er fundet enkelte gange i 1800-tallet eller begyndelsen af 1900-tallet.

Deraeocoris punctulatus er kun set enkelte gange i begyndelsen af 1900-tallet. Er den forsvundet fra Danmark - eller lever den stadig i ubemærkethed et eller flere steder?

Nogle arter har kun været indsamlet enkelte gange herhjemme. Er de reelt meget sjældne eller uddøde - eller er de blot oversete? Andre arter synes at udvise en meget lokal udbredelse. Er det reelt eller vil en intensiveret eftersøgning også kunne føre til fund på egnede lokaliteter i andre egne af landet? Enkelte arter findes af og til på værtsplanter, der ikke nævnes i litteraturen. Er der tale om lokale forskelle, er der et værtsskifte i gang, beror det blot på manglende viden - eller kan der ligefrem være tale om en hidtil ubeskrevet art?

Er du i besiddelse af oplysninger om nye arter, sjældne arter eller supplerende distriktsfund, kan du kontakte forfatteren via hjemmesiden www.miridae.dk. Alle oplysninger vil blive modtaget med stor tak. Dokumentation i form af fotos eller belæg er natuligvis ønskeligt.

Også oplysninger om afvigelser fra det i bogen angivne, vedrørende værtsplanter, flyvetider m.v. er ønskelige.

Distriktskatalog

På denne og de følgende sider bringes et katalog over udbredelsen af de danske blomstertæger fordelt på de 11 faunistiske distrikter. Det skal pointeres, at kataloget er foreløbigt, og primært udarbejdet på grundlag af samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus.

Kataloget rummer ligeledes en vurdering af de enkelte arters hyppighed samt status ift. angivelserne i Gaun (1974). For uddybende kommentarer, distriktskort m.v., se s. 92-94. For opdateringer og yderligere info henvises til hjemmesiden www.miridae.dk.

● Fundet efter 1975
○ Kun fundet før 1975
* Ny art (siden Gaun 1974)
†? Muligvis forsvundet

Status quo / uvis
Fremgang
Tilbagegang / forsvundet

Udpræget lokal forekomst (**L**):
J Jylland **S** Sjælland
F Fyn **B** Bornholm

Meget sj. / forsv.
Sjælden
Temm. sjælden
Hist og her
Temm. almindelig
Almindelig
Meget almindelig

	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	Forekomst	L
Acetropis carinata †?													S
Acetropis gimmerthalii		●	●	●	●								J
Adelphocoris lineolatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Adelphocoris quadripunctatus		●				●	●	●	●				S
Adelphocoris seticornis	●	●	○	●	●	●	●	●	●	○	●		
Adelphocoris ticinensis *	●	●				●	●	●		●	○		
Agnocoris rubicundus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
Alloeotomus gothicus		●	●			●		●		●			
Amblytylus albidus		●	●		●				●		●		
Amblytylus brevicollis		●	●	●									J
Amblytylus delicatus *		●	●										J
Amblytylus nasutus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Apolygus limbatus	●	●	●	●	●								J
Apolygus lucorum	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Apolygus rhamnicola *	●	●	●		●	●		●		●			
Apolygus spinolae	●	●	●	○	●	●	●			●	●		
Asciodema obsoleta	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Atractotomus kolenatii	○		●	○	●	○				○			
Atractotomus magnicornis	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Atractotomus mali	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Blepharidopterus angulatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Blepharidopterus diaphanus	●	●		○	●	●				●			
Bothynotus pilosus †?		○											J
Brachyarthrum limitatum		●	●	●	●	●							J
Bryocoris pteridis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Calocoris affinis	●	●			●	●							J
Calocoris alpestris		●	●	●	●	●				●			J
Calocoris roseomaculatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○			

	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	Forekomst	L
Camptozygum aequale	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Campylomma annulicorne *		●		●		●	●			●			
Campylomma verbasci *						●	●						
Campyloneura virgula	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●		
Capsodes gothicus	●	●			●	●	●	●		●			
Capsus ater	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Capsus pilifer *	●	●	●	●	●								J
Capsus wagneri	●	●	●	●	●					○			J
Charagochilus gyllenhalii	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Chlamydatus pulicarius	●	●	●	●	●	●	●	●		●			
Chlamydatus pullus	●	●	●	●	●	●		●		○	●		
Chlamydatus saltitans	●	●	●	●	●					●	●		
Closterotomus biclavatus		●			●								J
Closterotomus fulvomaculatus	●	●	●	●	●	●		●		●	●		
Closterotomus norwegicus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Compsidolon salicellum	●	●		●	●	●		●		●	●		
Conostethus griseus	●	●	●	●	●	●							
Conostethus roseus		●			●	●							
Criocoris crassicornis	●	●		○	●	●	●	●		●			
Cyllecoris histrionius	●	●	●	●	●	●				●	●		
Cyrtorhinus caricis	●	●	●	●	●					○			
Deraeocoris flavilinea *	●	●			●	●	●	●		●			
Deraeocoris lutescens	●	●				●	●	●		●			
Deraeocoris punctulatus †?										○			S
Deraeocoris ruber	●	●				●	●	●	●	●	●		S
Deraeocoris scutellaris †?	○	○											J
Dichrooscytus gustavi *		●											J
Dichrooscytus intermedius	●	●	●	●	●	●	●	●		○	●		
Dichrooscytus rufipennis		●	●	●	●					●			
Dicyphus annulatus *						●							F
Dicyphus constrictus		○									●		B
Dicyphus epilobii	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Dicyphus errans *		●				●					●		
Dicyphus globulifer	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●		
Dicyphus pallicornis	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●		
Dicyphus pallidus	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●			
Dicyphus stachydis	●	●		●	●	●				●			
Dryoph. flavoquadrimaculatus	●	●	●	●	●	●	●			●			
Europiella albipennis *										●			S
Europiella artemisiae	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●		
Europiella decolor	●	●	●		●	●	●		●	●			
Fieberocapsus flaveolus		●	●	○	●	●							
Globiceps flavomaculatus	●	●	●		●	●					●		
Globiceps fulvicollis		●	●	●	●		●		●	●	○		
Grypocoris sexguttatus	●	●	●	●	●	●	●	●		●			
Hallodapus rufescens		●	●	○	●			●		○			

	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	Forekomst	L
Halticus apterus	●	●		●	●			●		●			
Halticus luteicollis										○	●		B
Harpocera thoracica	●	●	●	●	●	●	●	●		●			
Heterocordylus genistae		●			○								J
Heterocordylus leptocerus †?		○		○									J
Heterocordylus tibialis	●	●	●	●	●	●	●			●			
Heterocordylus tumidicornis	●	●				●	●	●		●	●		
Heterotoma planicornis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Hoplomachus thunbergii	●	●	●	●	●	●	●		●	●			
Leptopterna dolabrata	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Leptopterna ferrugata	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Liocoris tripustulatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Lopus decolor	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Lygocoris pabulinus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Lygocoris rugicollis	●	●	●	○	●	●		●		●			
Lygus gemellatus	●	●	●		●	●			●	●	●		
Lygus maritimus	●	●	●	○	●	●			●	○			
Lygus pratensis	●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●		
Lygus rugulipennis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Lygus wagneri	●	●								○			
Macrolophus pygmaeus	●	●		●	●					●			
Macrotylus paykullii	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Macrotylus solitarius	●	●			●	●	○	●		●	●		
Malacocoris chlorizans	●	●	●	●	●	●			●	○	○		
Mecomma ambulans	●	●	●	●	●	●	○			●	●		
Megacoelum beckeri *											●		B
Megacoelum infusum	●	●	●			●		●		●	●		
Megaloceroea recticornis	●	●	●					●	●	●	●		
Megalocoleus molliculus	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●		
Megalocoleus tanaceti	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Mermitelocerus schmidtii							●	●		●			S
Miris striatus	●	●	●	●	●	●	●			●			
Monalocoris filicis	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●		
Monosynamma bohemanni	●	●	●	●	●				●	●	●		
Monosynamma maritimum					*Angives sammen med M. bohemanni*								J
Myrmecoris gracilis			●	●	●	○					○		J
Neolygus contaminatus	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Neolygus viridis	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Notostira elongata	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Notostira erratica †?		○								○			
Oncotylus punctipes	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●		
Orthocephalus coriaceus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
Orthocephalus saltator	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●		
Orthonotus rufifrons	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●		
Orthops basalis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Orthops campestris	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		

	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	Forekomst	L
Orthops kalmii	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●		
Orthotylus adenocarpi *	●	●	●	●	●	●	●			●			
Orthotylus bilineatus	●	●		●	●	●	●		●	●	●		
Orthotylus concolor	●	●	●	●	●	●		●			●	?	
Orthotylus ericetorum	●	●	●	●	●	●		●			●		
Orthotylus flavinervis	●	●	●	●		●	●				●		
Orthotylus flavosparsus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
Orthotylus fuscescens		●	●							●	●		
Orthotylus marginalis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Orthotylus moncreaffi	●		●										J
Orthotylus nassatus	●	●	●		●					●			
Orthotylus prasinus	●	●		○	●	●		●	●	●	●		
Orthotylus rubidus *	●		●		●								J
Orthotylus tenellus	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Orthotylus virens	●	●	●		●	●		●	●	●			
Orthotylus virescens	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Orthotylus viridinervis	●	●	●	●	●	●	●			●	●		
Pantilius tunicatus	●	●	●	●	●	●	●			●			
Parapsallus vitellinus	●	●	●	●	●	●		●		●	●		
Phoenicocoris dissimilis	●	●	●	○	●	●							J
Phoenicocoris obscurellus	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●		
Phylus coryli	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Phylus melanocephalus	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Phytocoris dimidiatus				●	●		○			○			
Phytocoris intricatus	●	●		●	●	●	●			●			
Phytocoris longipennis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Phytocoris pini										●			S
Phytocoris populi		●	●	●	●	●				●			
Phytocoris reuteri	●			○		●			●	●			
Phytocoris tiliae	●	●	●	●	●	●	○	●		●			
Phytocoris ulmi	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●		
Phytocoris varipes	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●		
Pilophorus cinnamopterus	●	●	●	●	●	●	○	●		●	●		
Pilophorus clavatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Pilophorus confusus	●		●							○			J
Pilophorus perplexus	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●		
Pinalitus atomarius	●	●	●	●	●	●		●		●			
Pinalitus cervinus	●	●	●	○	●	●		●	●	●	●		
Pinalitus rubricatus	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●		
Pithanus maerkelii	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Placochilus seladonicus	●	●	●	●	●	●	●			●	●		
Plagiognathus arbustorum	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Plagiognathus chrysanthemi	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Plesiodema pinetella		●	●							●	●		
Polymerus brevicornis		●		●	●	●	●		●	●	●		
Polymerus nigrita	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			

	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	Forekomst	L
Polymerus palustris	●	●	●	○	●	●	●			●			
Polymerus unifasciatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Polymerus vulneratus						●				○			
Psallodema fieberi	●	●	●	●	●	●				●	●		
Psallus albicinctus	●	●	●			●	○	○		○			
Psallus ambiguus	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●		
Psallus assimilis *		●	●			●		●		●			
Psallus betuleti	●	●	●	●	●	●	●			●	●		
Psallus confusus	●	●	●	●	●	●				●	●		
Psallus falleni	●	●	●	●	●	●		●	●	●	○		
Psallus flavellus	●	●		●		●	●			●	●		
Psallus haematodes	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Psallus lepidus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Psallus luridus	●	●	●	○	●	●				●			
Psallus mollis				●	●								
Psallus perrisi		●	●	●	●	●							
Psallus pseudoplatani *										●			S
Psallus quercus	●	●	●	○	●	●	●				●	?	
Psallus salicis	●	●		●	●	○		●		○			
Psallus variabilis	○	●	●				●			●			
Psallus varians	●	●	●	●	●	●		●		●			
Psallus wagneri				○	●			●					
Pseudoloxops coccineus	●	●			●	●			●	●	○		
Reuteria marqueti *										●			S
Rhabdomiris striatellus	●	●	●	●	●	●	●	●		●			
Salicarus roseri *	●	●				●	●	●		●	●		
Stenodema calcarata	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Stenodema holsata	●	●	●	●	●	●	○	●		●	○		
Stenodema laevigata	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Stenodema trispinosa	●	●	●	●	○	●	●	●		●			
Stenodema virens		●	●	●	●	●				●	○		
Stenotus binotatus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Sthenarus rotermundi	●	●	●	●		●	●	●	●		●		
Strongylocoris leucocephalus	Angives sammen med *S. steganoides*											?	
Strongylocoris luridus		●	●	●		●		●		●			
Strongylocoris steganoides *	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
Systellonotus triguttatus	●	●		○	●	●				○			J
Teratocoris antennatus	●	●	●	●		●	●			●			
Teratocoris paludum	●	●	●	●	●								J
Teratocoris saundersi	●	●	●	●	●	●	●			●			
Trigonotylus caelestialium	●	●	●	●	●	●		●	●	●			
Trigonotylus psammaecolor	●	●	●	●	●						●		J
Trigonotylus ruficornis	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Tupiocoris rhododendri *		●				●				●			
Tytthus pubescens	●	●		●	●								J
Tytthus pygmaeus	●	●	●	●		●		●					J

Trusler

Gødskning, eutrofiering, og deraf følgende tilgroning hører til de mest alvorlige trusler mod den danske flora og fauna. En stor procentdel af de danske blomstertæger lever imidlertid på netop næringsrige områder bevokset med høje urter og krat, og generelt er blomstertæger i mindre grad negativt påvirket af disse trusler end mange andre grupper af såvel tæger som andre dyr og planter.

Der er dog naturligvis også blomstertægearter, som lever på mere næringsfattige områder, og som bliver ofre for ovennævnte faktorer, f.eks. i form af eutrofiering pga. kvælstofnedfald.

På trods af ovenstående har blomstertægerne sandsynligvis det største potentiale blandt tægerne som indikatorer for økologiske forandringer, pga. stor følsomhed overfor insekticider og habitatforstyrrelser.

En af de mest påtrængende trusler i nyere tid er opdyrkning af brakmarker. Brakmarker hører til de vigtigste biotoper for blomstertæger, og det har været umådelig trist at være vidne til oppløjningen af et enormt antal braklagte arealer i de seneste år i forbindelse med ophævningen af braklægningsordningen. Alene i årene 2007-2010 blev 1.320 kvadratkilometer naturrige brakarealer oppløjet - svarende til 12 procent af Danmarks samlede naturareal - eller et areal på størrelse med Bornholm, Langeland, Als og Læsø tilsammen! Et foretagende, der blev udnævnt til "den største naturskandale i 20 år".

Af andre væsentlige trusler, der rammer mange arter, kan nævnes afvanding af enge, moser og skove samt tilplantning af overdrev, skovlysninger m.v.

Intensiv græsning kan ofte være en større trussel mod blomstertæger end tilgroning, da kun få arter trives på græssede områder med "korthåret" vegetation.

Da jeg for nogle år siden startede med at beskæftige mig med blomstertæger, besøgte jeg en del botanisk seværdige enge, overdrev m.v. Gang på gang viste det sig imidlertid, at græsset i bogstaveligste forstand var grønnere på den anden side - ofte kunne de fleste og mest spæn-

Blomsterrige vejkanter hører til de artsrigeste biotoper, hvad angår blomstertæger. Skånsom slåning på det rigtige tidspunkt kan være positivt, men ofte er slåningen hårdhændet og medfører artsfattige, græsdominerede vejkanter.

▲ Opdyrkningen af brakmarker er en katastrofe for mange blomstertæger. Disse soleksponerede områder rummer ofte en stor diversitet af blomsterplanter og er en af de vigtigste biotoper for blomstertæger.

dende arter findes på den anden side af hegnet, hvor vegetationen var højere.

Desværre synes der at være en tendens i tiden til at "frisere og sterilisere" naturen. Havetraktorer hærger ikke blot græsplæner, men også blomsterrige vejkanter og andre grønne oaser. Selv mange skovområder trimmes - og netop de frodige vejkanter i skovene hører til de artsrigeste biotoper.

Blomstertæger har generelt et stort spredningspotentiale, så fragmentering af landskabet er ikke så problematisk som for arter, der har svært ved at sprede sig. Nogle sjældnere arter er dog ret stedbundne og er selvsagt mere truet end arter, der gerne går på vingerne og søger nye græsgange.

▼ Samme mark som ovenfor - et par år efter. Næppe hjemsted for en eneste blomstertæge.

Sygdomsangreb på værtsplanterne kan også udgøre en trussel. Disse angreb kan være såvel naturlige som menneskebetingede. Ofte er det lokalt og forbigående, men i visse tilfælde er problemet af et større omfang. I slutningen af 1970'erne kom elmesygen til landet. Sygdommen, der er forårsaget af svampen *Ophiostoma ulmi*, har bragt bestanden af gamle elmetræer i knæ.

Et andet eksempel er svampesygdommen asketoptørre, der hærger landets asketræer voldsomt i disse år. Sygdommen forårsages af svampen asketoptørre-stilkskive (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*). Et angreb slår ikke nødvendigvis træet ihjel, men fører bl.a. til ringere frugtsætning, og da de arter, som lever på ask, typisk foretrækker træer med god frugtsætning, har det selvsagt en negativ indflydelse på bestanden af disse arter.

Som det vil være mange bekendt, er hestekastanje de senere år blevet offer for kastanieminérmøllet (*Cameraria ohridella*). Hestekastanie har imidlertid meget ringe betydning for blomstertæger, og ingen arter er specielt knyttet hertil.

Skulle det ulykkelige ske, at egen bliver angrebet, vil problemet derimod blive af en helt anden dimension. Mulige kandidater til en sådan katastrofe er arter i slægten *Phytophthora*, en gruppe af ægsporealger (Oomycota), der i de senere år har bredt sig i Danmark, hvor de udgør en trussel mod adskillige træarter, heriblandt eg og el. Rødderne angribes, hvilket forårsager rodråd, der ofte i sidste ende fører til døden.

Klimaforandringer - naturlige som menneskeskabte - kan forårsage voldsomme ændringer i artssammensætningen på kort tid. Dette er måske nok mest tydeligt i form af indvandring af nye arter sydfra, men kan også udgøre en trussel for hjemmehørende arter.

Øverst: Landskabeligt smukt græsset overdrev - men alt for intensivt græsset efter blomstertægernes smag. Kun få arter trives på steder som dette.

I midten: I modsætning til blomstertæger lever en stor del af danske frøtæger på heder, overdrev og andre steder med sparsom vegetation og er som helhed en mere truet gruppe. Her *Pionosomus varius* (håret frøtæge).

Nederst: I de senere år har ask (*Fraxinus excelsior*) været udsat for voldsomme angreb af sygdommen asketoptørre, der forårsages af svampen asketoptørre-stilkskive (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*). Svækkelsen af træerne påvirker naturligvis de arter, der lever på ask.

Spredning

Store kraftige insekter, såsom flere arter af sommerfugle og guldsmede, er i stand til at tilbagelægge meget lange afstande og kan hurtigt spredes til nye områder, hvis f.eks. klimaet ændrer sig i deres favør. Men også blandt de små og ofte sarte og skrøbelige blomstertæger kan spredning ske ganske hurtigt, og de har et ret imponerende spredningspotentiale. Netop i kraft af, at de typisk er lette og spinkle dyr, spredes de let passivt med vindens hjælp. Man har således fundet dem såvel strandet på sne i store højder som op til 600 km fra land.

Generelt set er tæger ret dårlige flyvere, men nogle af de bedste findes netop blandt blomstertægerne. De flyver også typisk mere end arter fra de øvrige tægefamilier.

Det er imidlertid ikke kun størrelsen og flyveevnen, der er afgørende for en arts spredningspotentiale, men også graden af stedbundethed.

For at en art kan kolonisere et nyt område, kræves imidlertid tilstedeværelsen af mindst én han og én hun. Med mindre, naturligvis, der er tale om en gravid hun - eller et individ, der føder ved jomfrufødsel, såsom *Campyloneura virgula (3)* - den eneste danske partenogenetiske art (læs mere s. 38).

Hvordan blomstertæger finder frem til deres værter er dårligt undersøgt, men sandsynligvis er det ved en kombination af syns- og lugtesansen.

Det vel nok mest spektakulære eksempel på spredning blandt de danske arter af blomstertæger er *Deraeocoris flavilinea (16)*. Den blev oprindelig beskrevet fra Sicilien og blev indtil for få årtier siden regnet som endemisk, men i løbet af de seneste årtier har den bredt sig mod nord, og dens udbredelsesområde inkluderer nu også Danmark, hvor den blev registreret for første gang i 2006 (se næste side). Flere mener imidlertid, at den ikke har krydset Alperne ved egen hjælp, men er indslæbt til områder nord for Alperne, hvorfra den så har spredt sig videre nordpå.

Arter der kommer ved egen hjælp, men fra introducerede bestande i andre lande, kaldes sekundært introducerede arter.

Ready to take off... Et individ af *Psallus salicis* har foldet vingerne ud og er måske på vej mod nye græsgange.

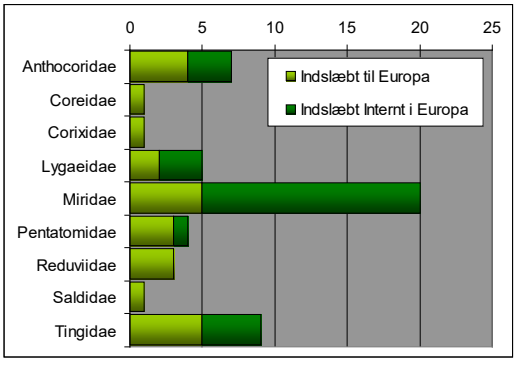

Antal tægearter indslæbt til Europa og internt i Europa. Som det fremgår, byder blomstertægerne på det største antal arter - især blandt de internt indslæbte arter. Omtegnet efter Rabitsch (2010).

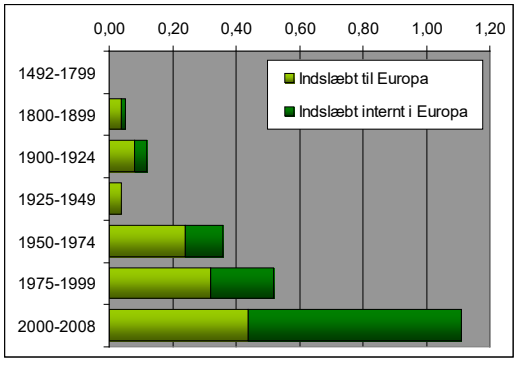

Antal tægearter indslæbt til Europa i gennemsnit pr. år, fordelt på perioder. Tabellen viser med al tydelighed, at det er et hastigt eskalerende problem. Omtegnet efter Rabitsch (2010).

Arter, der spredes ved menneskets hjælp - tilsigtet eller utilsigtet - finder vi overalt i verden og inden for stort set alle organismegrupper.

De fleste af disse overlever ikke, men en del formår at overleve og etablere sig i naturen. Nogle får endda så godt fat, at de optræder invasivt og truer naturligt hjemmehørende arter. Bjørneklo, mink og iberisk skovsnegl er blandt de mere velkendte eksempler i Danmark. Langt de fleste introducerede arter lever dog iblandt os uden at skabe den store opmærksomhed.

Blandt danske tæger er der kun få eksempler på introducerede arter, men det er et fænomen, der forventes at blive markant mere udbredt i de kommende år (se tabellerne forrige side). En af de mere opsigtsvækkende introducerede eller sekundært introducerede tægearter er den store randtæge *Leptoglossus occidentalis*, der er fundet på fyr enkelte steder i landet inden for de seneste år. Et andet eksempel er frøtægen *Orsillus depressus*.

I 2009 fik blomstertægerne (endnu) en repræsentant blandt de sekundært introducerede arter - *Tupiocoris rhododendri (13)*. Arten, der lever på Rhododendron, som navnet antyder, er indslæbt fra USA til England. Her blev den

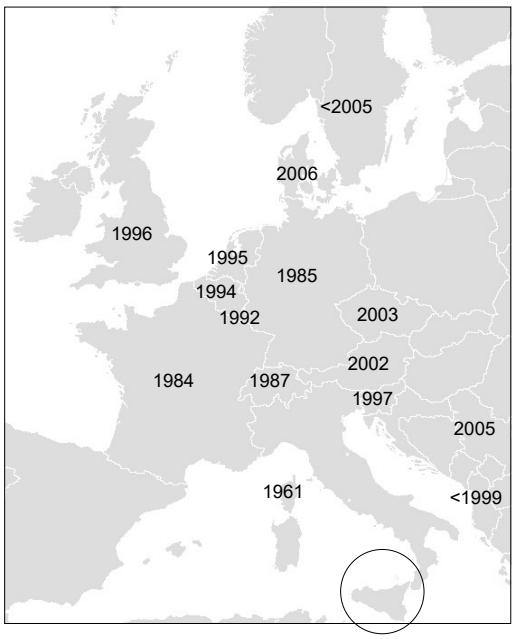

Deraeocoris flavilinea blev indtil for få årtier siden regnet som endemisk for Sicilien. Siden har den bredt sig voldsomt mod nord, inklusive Danmark, hvor den blev registreret første gang i 2006.

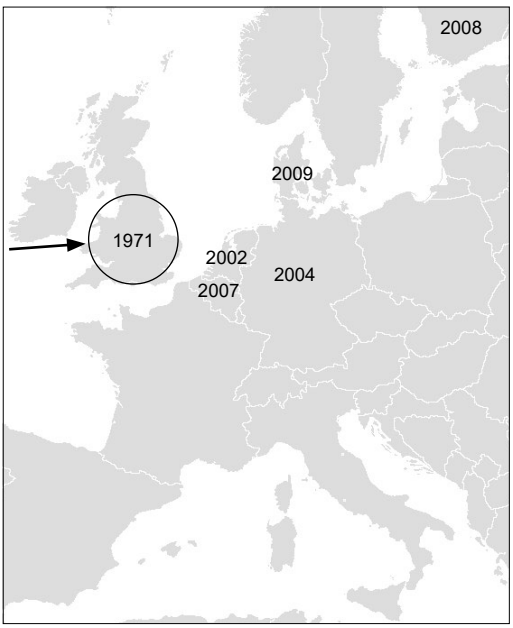

Tupiocoris rhododendri har været kendt fra England siden 1971, hvortil den er indslæbt fra USA. I de senere år er den dukket op i flere lande i Vest- og Nordeuropa, inklusive Danmark, hvor den blev set første gang i 2009.

beskrevet i 1972 på grundlag af fund fra 1971. I 2002 blev den registreret i Holland, og et par år efter blev den fundet i Tyskland. Dens opdukken i Danmark var således forventelig. Allerede i skrivende stund, blot et par år efter det første danske fund i 2009, er den registreret adskillige steder rundt om i landet.

I 2011 blev *Dicyphus annulatus (4)* fundet som ny art for Danmark ved den nedlagte færgehavn i Nyborg. Arten, der lever monofagt på krageklo (*Ononis*), blev året efter fundet yderligere et par steder på Fyn, hhv. på tilgroet banetærræn midt i Odense By og ved den nedlagte Marslev Station ca. 10 km øst for. Disse forekomster indikerer, at arten er kommet til Danmark om bord på et godstog.

Mere end et halvt hundrede europæiske blomstertægearter er indslæbt fra Europa til USA, men indtil videre er der blot et par arter, der har taget turen den anden vej. Udover *T. rhododendri* drejer det sig om *Tropidosteptes pacificus*, der er registreret i Holland og Belgien, og som meget tænkeligt vil kunne dukke op her i landet i løbet af nogle år (læs mere s. 111).

Der er imidlertid flere grader af naturlig contra menneskebetinget forekomst, idet en del arter er kommet til landet på naturlig vis, men er knyttet til planter, der er introducerede. Det gælder arter på gran (*Picea*), ædelgran (*Abies*), poppel (*Populus*) - på nær bæveasp (*P. tremula*) - visse pile-arter (*Salix*), ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*) og almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*).

Hertil kommer naturligvis, at en del arter er knyttet til menneskeskabte biotoper. Det betyder med andre ord, at en stor procentdel af de danske arter er direkte eller inddirekte afhængige af menneskelige aktiviteter.

I 2010 blev der fundet et eksemplar af frøtægen *Rhyparochromus vulgaris*, der ikke tidligere var kendt fra Danmark. Den blev fundet indendøre om vinteren, da den var kommet ind med brænde. Meget tænkeligt er dens forekomst naturlig, men netop denne art er kendt for at blive spredt med brænde, så en menneskebetinget spredning kan ikke udelukkes.

Adskillige grupper af smådyr rummer arter, der kun optræder strengt synantropt i Danmark, hvilket vil sige, at de er helt afhængige af menneskets tilstedeværelse i form af f.eks. opvarmede bygninger. Den eneste repræsentant blandt tægerne er væggelusen (*Cimex lectularius*), der lever af menneskeblod. Den trives i det tørre og varme klima i boliger.

Udover introduktion af nye og fremmede arter sker der naturligvis også en menneskebetinget spredning lokalt i Danmark.

Calocoris alpestris (31) optræder almindeligt i de fleste frodige skove i Østjylland. Herudover er den fundet på en enkelt lokalitet ved hhv. Varde og på det vestligste Fyn. I 2011 blev der desuden fundet et enkelt individ ved Lyngby Åmose nord for København. Det er ikke utænkeligt, at den er bragt hertil med f.eks. haveplanter.

Tilsvarende er *Deraeocoris ruber (20)* ret almindelig flere steder på Sjælland, men kun kendt fra et par spredte forekomster på hhv. Fyn og i Jylland, der ikke utænkeligt har sin oprindelse i indslæbte dyr.

Dicyphus annulatus blev fundet som ny art for Danmark i 2011 ved Knudshoved Gl. Færgehavn, Nyborg. I 2012 blev den fundet yderligere et par steder - på baneterræn i og øst for Odense. Denne udbredelse antyder, at arten kan være indslæbt med jernbanetrafik.

Nye danske arter

Nye arter kommer til, og andre forsvinder. Sådan har det altid været, og sådan vil det fortsætte. Nogle har været her i kortere eller længere tid, men er først blevet opdaget for nyligt. Og andre bliver tilføjet eller sløjfet som resultat af taksonomiske ændringer.

Siden den første samlede danske tægeoversigt (Schiødte 1869) er antallet af kendte danske tægearter forøget med ca. 75 % fra 309 til 539 arter (se s. 13).

Blomstertægerne omfatter i skrivende stund 212 danske arter. 20 af disse er føjet til den danske liste siden Gaun (1974). Omvendt er to arter fjernet fra listen, da de nu betragtes som synonymer. Det drejer sig om *Orthocephalus ferrarii* (nu synonym af *O. saltator - 106*) og *Monosynamma nigritula* (nu synonym af *M. bohemanni - 177*). En enkelt art, *Strongylocoris steganoides (109)*, er ophøjet fra form til selvstændig art.

De nye arter kan henføres til følgende kategorier:

- Naturligt nytilkomne arter
- Oversete arter
- Indslæbte arter
- Sekundært introducerede arter
- Nye arter på grundlag af taksonomiske ændringer

En vurdering af fordelingen af de nye arter på disse kategorier kan ses i skemaet på s. 110. Der vil dog være et vist overlap mellem nogle af disse kategorier for visse arter. Blandt de naturligt nytilkomne arter spiller de seneste års klimaforandringer med al sandsynlighed en væsentlig rolle. Det er derfor typisk blandt sydlige arter, vi finder de nytilkomne arter. Enkelte er allerede veletablerede eller godt på vej til at blive det. F.eks. er *Dicyphus errans (7)*, der først blev meldt i 2008, allerede nu fundet spredt i det meste af landet.

Flere af de nytilkomne arter kendes fra enkelte frontløbere, indsamlet længe inden en egentlig indvandring.

I 2008 blev *Campylomma annulicorne (158)* meldt som ny for Danmark på grundlag af et enkelt individ fundet i 2007. Siden er den fundet adskillige steder i landet. Et kig på det usorterede materiale i samlingerne på Zoologisk Museum i København afslørede imidlertid et eksemplar af arten indsamlet allerede i 1975. *Orthotylus adenocarpi (125)* blev meldt som ny for Danmark på grundlag af et fund i Sønderjylland i 1976. En gennemgang af Zoologisk Museums samlinger i kølvandet på opdagelsen af denne nye art afslørede imidlertid, at museet rummer nogle individer indsamlet ved Vejle i 1913.

Den store og karakteristiske *Adelphocoris ticinensis (25)* blev først erkendt som dansk art i 2009 og er fundet flere steder spredt i landet siden. Det har imidlertid vist sig, at der på Naturhistorisk Museum i Århus findes et enkelt individ af arten indsamlet allerede i 1971. *Capsus pilifer (36)* blev fundet som ny for landet i 1977. Gaun har imidlertid, tilsyneladende upåagtet, indsamlet et par eksemplarer af arten en halv snes år før, i 1968.

Apolygus rhamnicola (28) og *Salicarus roseri (209)* blev begge meldt som nye for Danmark omkring 1980. De har dog været kendt i dele af såvel Sydsverige som Nordtyskland i Gauns tid, så muligvis har der også været enkelte bestande af disse arter i Danmark.

En ændring i valg af værtsplanter kan føre til, at arter udvider deres udbredelsesområde. Det gælder muligvis for *Dichrooscytus gustavi (42)*, der endnu kun kendes fra to danske individer (læs mere s. 67).

Flere af de nye arter må formodes at have været i landet allerede på Gauns tid, men har været overset. Et par år efter udgivelsen af Danmarks Fauna fandt Gaun en bestand af *Orthotylus rubidus (136)*. Formentlig har denne art levet i ubemærkethed i landet længe. Også *Amblytylus delicatus (151)*, der kendes fra en håndfuld jyske fund, har sandsynligvis været i landet i en rum tid.

I kategorien indslæbte arter er der kun en enkelt sandsynlig kandidat. Det drejer sig om *Dicyphus annulatus (4)*, der blev fundet som ny for Danmark i 2011 og endnu kun kendes fra et par ruderater på Fyn, hvortil den med stor sandsyn-

► Et udvalg af nyere danske arter. Øverst: *Salicarus roseri* (nytilkommen) og *Amblytylus delicatus* (overset). I midten: *Orthotylus adenocarpi* (nytilkommen) og *Tupiocoris rhododendri* (sekundært introduceret). Nederst: *Dicyphus annulatus* (indslæbt) og *Strongylocoris steganoides* (form ophøjet til art).

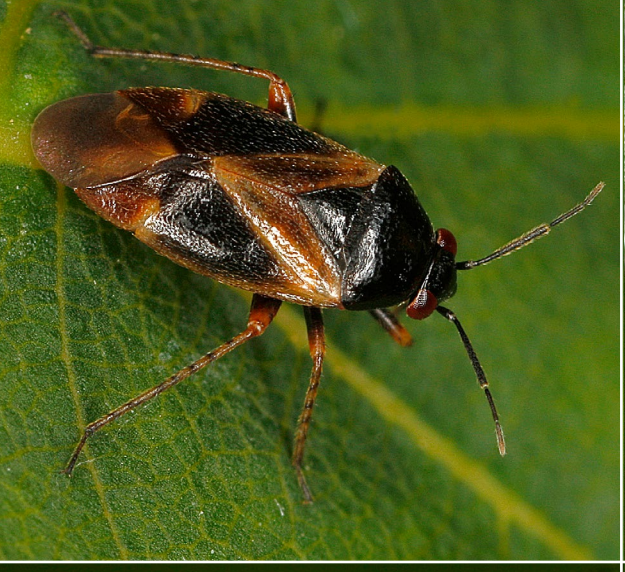

lighed er spredt med jernbanegods (se mere s. 107).

Med sekundært introducerede arter menes arter, der er introduceret i et eller flere af vore nabolande, hvorfra de har spredt sig til Danmark ved egen hjælp. *Tupiocoris rhododendri (13)*, der lever monofagt på rhododendron, hører til denne kategori. Desuden hører *Deraeocoris flavilinea (16)* måske også til denne kategori. Læs mere om disse arters indvandringshistorie s. 105-106.

En enkelt art er føjet til listen på grundlag af taksonomiske ændringer - *Strongylocoris steganoides (109)*, der som nævnt ovenfor har ændret status fra form til art.

Af de 20 nye arter er de 14 nævnt i Gaun (1974) som potentielle arter for Danmark og indgår i nøgler og artsbeskrivelser. Kun følgende 6 arter er ikke medtaget: *Tupiocoris rhododendri (13)*, *Deraeocoris flavilinea (16)*, *Dichrooscytus gustavi (42)*, *Reuteria marqueti (142)*, *Psallus assimilis (193)* og *Psallus pseudoplatani (203)*.

Oversigt over nye danske blomstertæger siden Gaun (1974). I tilfælde, hvor en art først er erkendt eller endeligt bestemt senere end året for 1. fund, angives begge årstal.

Art	1. fund	Finder	Hyppighed	Kategori
Reuteria marqueti	2012	L. Skipper	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Dicyphus annulatus	2011 (2012)	B.K. Stephensen	M. sj.	Indslæbt
Europiella albipennis	2010 (2012)	L. Skipper	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Psallus pseudoplatani	2010 (2012)	L. Skipper	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Dichrooscytus gustavi	2010	L. Skipper	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Tupiocoris rhododendri	2009	B.K. Stephensen	Temm. sj.	Sekundært introduceret
Psallus assimilis	2009	L. Skipper	Temm. sj.	Naturligt nytilkommen
Adelphocoris ticinensis	1971 (2009)	C.F. Jensen	Temm. sj.	Naturligt nytilkommen
Megacoelum beckeri	2008	L. Skipper	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Dicyphus errans	2008	L. Skipper	Temm. sj.	Naturligt nytilkommen
Campylomma verbasci	2007 (2008)	M. Gammelgaard	M. sj.	Naturligt nytilkommen
Campylomma annulicorne	1975 (2008)	K. Schnack	Temm. sj.	Naturligt nytilkommen
Deraeocoris flavilinea	2006	L. Skipper	Temm. alm.	Sekundært introduceret
Amblytylus delicatus	1983	H.T. Shmidt	M. sj.	Overset
Apolygus rhamnicola	1982	H.T. Shmidt	Temm. sj.	Naturligt nytilkommen
Salicarus roseri	1978	H.T. Shmidt	Hist og her	Naturligt nytilkommen
Capsus pilifer	1968 (1977)	S. Gaun	Hist og her	Overset
Orthotylus rubidus	1976	S. Gaun	M. sj.	Overset
Orthotylus adenocarpi	1913 (1976)	O. Jacobsen	Alm.	Naturligt nytilkommen
Strongylocoris steganoides	-	-	-	Taksonomisk ændring

Potentielle arter

Som det fremgår af forrige afsnit, er der føjet adskillige blomstertægearter til den danske liste de seneste år. Yderligere en del arter kan forventes at dukke op i nær fremtid - og enkelte er her sikkert allerede, men venter blot på at blive opdaget. Alene i perioden fra hjemmesiden "Danmarks blomstertæger" lanceredes primo 2009 til i skrivende stund (2013), er otte arter flyttet fra kategorien potentielle arter til listen over danske arter.

I tabellen på s. 114-115 ses en oversigt over arter, der er fundet i mindst ét af vore nabolande, men som ikke er registreret herhjemme. Et bud på nogle af de mere sandsynlige kandidater til den danske liste er markeret med * og ** i tabellen. Flere af disse har bestande ret tæt på os, og enkelte arter er fundet i både Nordtyskland, Sydsverige og det sydlige Norge. Andre er ligeledes fundet i Tyskland, Sverige og Norge, men er primært tilknyttet bjergegne og er ikke forventelige i Danmark. Atter andre er kun kendt fra enkelte fund i et eller flere nabolande, men selv blandt disse kan der være kommende danske arter.

Det er især blandt sydlige arter, at vi får de nye arter. En vigtig årsag til dette influx er de seneste års ændringer i klimaet.

En anden kilde til nye arter, der højst sandsynligt vil få stor betydning i de kommende år, er introduktion som følge af menneskelige aktiviteter.

Enkelte arter er indslæbt til Europa fra andre verdensdele, hvoraf et par stykker har fået fodfæste. En af disse er den oprindeligt nordamerikanske *Tupiocoris rhododendri (13)* (læs mere s. 106-107). En anden art, *Tropidosteptes pacificus*, dukkede op i Holland i 2007. Denne art, der ligeledes stammer fra Nordamerika, er allerede i skrivende stund fundet flere steder i Holland - og for nylig også i Belgien - og det er langt fra usandsynligt, at denne art vil dukke op i Danmark i løbet af nogle år. Det samme gælder *Nesidiocoris tenuis*, der er spredt med gods over det meste af verden. Arten regnes for palæotropisk, men dens nøjagtige oprindelse er ikke kendt. Den ses især i Sydeuropa, hvor den bl.a. invaderer tomatdrivhuse og optræder som både skadedyr og nyttedyr.

Reuteria marqueti (142) blev fundet som ny dansk art i 2012. Denne art har de senere år bredt sig mod nord i Europa. En lignende ekspansion opleves i disse år hos B*rachynotocoris puncticornis*, der lever monofagt på ask. Indtil 1980'erne blev den regnet som en mediterran art. I 1989 dukkede den imidlertid op i Holland, og i 2006 blev den meldt fra England. Så det er en art, der meget tænkeligt vil være at finde på den danske liste om få år.

Cremnocephalus albolineatus - en relativt stor og meget karakteristisk art, der burde kunne findes i Danmark. Som det fremgår af kortet, er den udbredt i vores nærmeste nabolande. Arten kendes desuden fra bl.a. Holland, Polen, Finland og Baltikum. NB: Kortet angiver de distrikter, hvor den er fundet, i hhv. Tyskland, Sverige og Norge - ikke de enkelte fund.

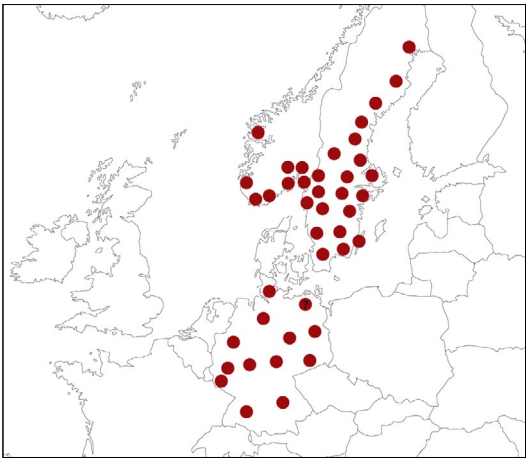

Tuponia mixticolor (tv.) er en af flere potentielle arter i slægten *Tuponia*, der primært lever på tamarisk (*Tamarix*). *Pinalitus viscicola* (th.) lever monofagt på mistelten (*Viscum album*). Såvel tamarisk som mistelten ses ofte indplantet i haver, parker m.v.

Flere af de potentielle arter har dyrkede planter som værtsplanter. *Closterotomus trivialis* dukkede op i Holland i 1998, sandsynligvis indslæbt med plantemateriale. Den er nu etableret i parker og haver i området, hvor den findes på forskellige arter af prydplanter. For få år siden dukkede den op i haver i London, og også her er den på vej til at blive etableret. I 2011 blev den registreret i Tyskland for første gang.

Dicyphus escalerae stammer fra SV-Europa, men er i de seneste år meldt fra bl.a. Tyskland og Schweitz. I Tyskland er der sågar meldt om en eksplosionsagtig forekomst af arten de sidste par år. Den lever monofagt på have-løvemund (*Antirrhinum majus*), der er en almindelig dyrket plante i Danmark. Den dyrkes dog oftest som enårig sommerblomst i Danmark, hvilket kan hindre en etablering af *D. escalerae*. Slægten *Tuponia* rummer flere potentielle arter, der primært lever på Tamarisk (*Tamarix*).

Endelig skal nævnes *Orthotylus caprai*, der primært lever på dyrkede arter af nåletræer. Den har sin oprindelse på Sardinien, men er i de seneste år rapporteret fra bl.a. Tyskland og England.

Det er også tænkeligt, at helt uforudsete arter vil blive indslæbt til Europa og i løbet af kort tid dukke op i flere lande.

Det er også tænkeligt, at én eller flere arter kan gemme sig i samlingerne. Det gælder især samlingerne på Zoologisk Museum i København, der udover den sorterede del af samlingerne rummer en usorteret tilgang på adskillige tusinde dyr, der kun er overfladisk gennemgået.

Det skal i denne sammenhæng nævnes, at samlingerne på såvel Zoologisk Museum som på Naturhistorisk Museum i Århus rummer adskillige individer, der er angivet som *G. salicicola*. Naturhistorisk Museum rummer desuden et individ angivet som *G. woodroffei* (synonym af *G. juniperi*). Disse er dog usikre og er ikke medtaget på den danske liste. Med fremtidige DNA-teknikker vil vanskelige arter som disse meget tænkeligt kunne afsløres hurtigt og effektivt.

Conostehus venustus.(tv.), der især lever på kamille (*Matricaria*), har de sidste par årtier bredt sig fra Middelhavslandene mod nord langs den europæiske Atlanterhavskyst. *Atractotomus parvulus* (th.) er fundet i Tyskland og Sverige og for nylig også meldt fra Norge. Den ligner meget de øvrige danske arter i slægten, men lever monofagt på fyr (*Pinus*).

Flere danske arter har en "tvilling" i et eller flere af vore nabolande. Her ses et par eksempler. Tv: *Agnocoris reclairei*. Th: *Alloeotomus germanicus*. Begge arter vil med stor sandsynlighed kunne findes i Danmark - førstnævnte på pil (*Salix*), sidstnævnte på fyr (*Pinus*).

Afvigelser i valg af værtsplanter kan skyldes lokale forskelle, eller at arten er ved at udvide sit repertoire, men der er også den mulighed, at der er tale om endnu ikke beskrevne arter. To af de tre danske *Capsus*-arter, *C. pilifer (36)* og *C. wagneri (37)*, blev begge udskilt fra *C. ater (35)* af tyskeren E. Wagner i 1950. Så sent som i 1989 beskrev den finske heteropterolog V. Rinne to nye arter i slægten *Polymerus*, hhv. *P. tepastus* og *P. lammesi*, der begge muligvis vil kunne findes her i landet.

Et andet scenarie i forhold til nye arter er taksonomiske ændringer som i tilfældet med *Strongylocoris steganoides (109)*, der er ophøjet fra en form af *S. leucocephalus (107)* til en selvstændig art.

Flere danske arter har en "tvilling" i et eller flere af vore nabolande, som vi bør holde udkig efter. Det gælder bl.a. følgende artspar (den danske art nævnes først): *Agnocoris rubicundus (24) - A. reclairei*; *Alloeotomus gothicus (15) - A. germanicus*; *Phytocoris varipes (72) - P. insignis*, og *Macrolophus pygmaeus (12) - M. rubi.*

Til sidst skal det nævnes, at der også er en chance for, at der dukker repræsentanter op i Danmark for nye familier af tæger. Hele tre familier har repræsentanter med forekomster i bl.a den nordlige halvdel af Tyskland: Plataspidae, Leptopodidae og Stenocephalidae. Til den første familie hører *Coptosoma scutellum*, en lille, rund, mørk og skinnende art. Familien Leptopodidae er beslægtet med springtæger (Saldidae), men arterne i denne familie er meget karakteristiske, idet de er udstyret med meget store og udstående øjne. Af de blot to europæiske arter forekommer *Leptopus marmoratus* i bl.a. Tyskland.

Ligeledes i Tyskland forekommer tre arter i familien Stenocephalidae. Alle tre arter er store randtægelignende arter tilhørende slægten *Dicranocephalus*. *D. agilis* er nok det bedste bud på en repræsentant for en ny familie i Danmark. Den bør eftersøges på varme lokaliteter i den sydlige del af landet på værtsplanten cypresvortemælk (*Euphorbia cyparissias*).

Samlingerne i København og Århus, rummer nogle eksemplarer af slægten *Globiceps*, der muligvis omfatter *G. salicicola* og/eller *G. juniperi*. Disse arter er ikke påvist med sikkerhed i Danmark.

Hvilken art bliver den næste danske art? Se nogle bud på dette på de følgende sider.

Artsnavn	T	S	N	F	E	H	P	B
Actinocoris signatus				x				
Actinonotus pulcher	x						x	
Adelphocoris detritus	x						x	
Adelphocoris hercynicus	x							
Adelphocoris josifovi							x	
*Adelphocoris reichelii**	x						x	
*Adelphocoris vandalicus**	x						x	x
*Agnocoris reclairei***	x				x	x	x	x
Alloeonotus fulvipes	x						x	
*Alloeotomus germanicus***	x	x	x	x		x	x	x
Amblytylus longiceps	x							x
Atomoscelis onusta	x							
Atractotomus marcoi	x							
Atractotomus morio		x		x				
*Atractotomus parvulus**	x	x	x		x	x		
Atractotomus rhodani	x							
*Brachycoleus decolor**	x						x	x
*Brachycoleus pilicornis**	x					x	x	
*Brachynotocoris puncticornis***	x				x	x		
Calocoris nemoralis	x							
Camptozygum pumilio	x							
Capsodes flavomarginatus	x				x			
Capsodes sulcatus					x	x		
Charagochilus spiralifer	x							
Charagochilus weberi	x				x		x	x
Chlamydatus drymophilus				x				
*Chlamydatus evanescens***	x	x	x		x	x	x	
Chlamydatus longirostris							x	
Chlamydatus opacus		x	x	x				
Chlamydatus wilkinsoni		x	x	x	x			
*Closterotomus trivialis***	x				x	x		
Conostethus brevis					x			
*Conostethus venustus***	x				x	x		
*Cremnocephalus albolineatus***	x	x	x	x		x	x	x
*Cremnocephalus alpestris**	x						x	
Criocoris nigricornis	x							
Criocoris nigripes	x						x	
*Criocoris quadrimaculatus**		x	x	x				x
Criocoris sulcicornis	x					x		
*Deraeocoris annulipes**	x					x	x	
*Deraeocoris cordiger**	x				x	x		
*Deraeocoris morio**	x	x	x					x
*Deraeocoris olivaceus**	x				x	x	x	x
Deraeocoris serenus	x							
*Deraeocoris trifasciatus**	x	x				x	x	x
Deraeocoris ventralis	x							

Artsnavn	T	S	N	F	E	H	P	B
Dicyphus botrydis	x							
*Dicyphus escalerae**	x				x			
*Dicyphus hyalinipennis**	x							
Europiella alpina	x					x	x	
Eurycolpus flaveolus	x						x	
Euryopicoris fennicus				x				
Euryopicoris nitidus	x			x			x	x
Excentricus planicornis	x							
*Globiceps juniperi**	x		x		x		x	
*Globiceps salicicola**		x	x	x				x
Globiceps sordidus							x	
Globiceps sphaegiformis	x					x	x	x
Grypocoris stysi					x			
*Hadrodemus m-flavum**	x					x		
Hallodapus montandoni	x				x		x	
Halticus macrocephalus	x				x			
Halticus major	x			x				
Halticus pusillus	x						x	
*Halticus saltator**	x				x	x	x	
Heterocapillus tigripes	x						x	
*Heterocordylus erythropthalmus**	x						x	x
Heterocordylus parvulus					x			
Heterotoma merioptera							x	
*Horistus orientalis**	x						x	
Horwathia lineolata	x							
*Hypseloecus visci**	x				x	x	x	
Icodema infuscata	x							
Isometopus intrusus	x					x	x	
Isometopus mirificus	x							
Labops sahlbergii		x	x	x				x
Lepidargyrus ancorifer	x							
*Lygocoris minor***	x					x		
*Lygus punctatus***	x	x	x	x	x		x	x
Macrolophus melanotoma					x			
*Macrolophus rubi**	x				x	x	x	
Macrotylus cruciatus		x		x				
Macrotylus herrichi	x						x	
Macrotylus horvathi	x				x		x	
Macrotylus quadrilineatus	x						x	
Maurodactylus albidus								x
Mecomma dispar	x	x	x	x	x			x
Megalocoleus exsanguis	x						x	
Miridius quadrivirgatus	x				x	x		
*Monosynamma sabulicola***	x				x	x	x	
Myrmecophyes alboornatus				x				
*Neolygus populi**					x	x		

Oversigt over blomstertægearter, der er registreret i et eller flere af landene omkring os. Kommende danske arter vil sandsynligvis især findes blandt arter angivet med *. ** angiver et bud på de mest sandsynlige af disse.

Artsnavn	T	S	N	F	E	H	P	B
*Neolygus zebei**	x							
Odontoplatys bidentulus							x	
Omphalonotus quadriguttatus	x							
Oncotylus setulosus	x							
*Oncotylus viridiflavus**	x	x			x	x	x	x
Orthocephalus bivittatus							x	
*Orthocephalus brevis**	x			x			x	x
*Orthocephalus vittipennis**	x	x		x			x	x
Orthops forelii	x							
Orthops montanus	x	?					x	
Orthotylus boreellus		x	x	x				
*Orthotylus caprai**	x				x			
*Orthotylus interpositus**	x						x	
Orthotylus junipericola					x			
Orthotylus obscurus	x							
Orthotylus ochrotrichus					x	x		
Orthotylus quercicola	x							
Orthotylus schoberiae	x							
Pachypterna fieberi	x							
*Pachytomella parallela**	x	x		x	x	x	x	
*Phoenicocoris modestus**	x	x	x	x		x	x	x
Phylus plagiatus	x						x	
Phytocoris austriacus	x							
Phytocoris confusus	x						x	
*Phytocoris hirsutulus**	x							x
*Phytocoris insignis***	x			x	x	x	x	x
Phytocoris jordani	x						x	
Phytocoris juniperi	x							
Phytocoris meridionalis	x							
Phytocoris minor	x							
Phytocoris nowickyi	x					x	x	
Phytocoris parvulus	x							
*Pilophorus simulans**	x	x				x	x	
*Pinalitus viscicola***	x	x			x	x	x	
*Pithanus hrabei**	x	x	x	x				

Artsnavn	T	S	N	F	E	H	P	B
Plagiognathus bipunctatus							x	
*Plagiognathus fulvipennis**	x					x	x	
Platycranus bicolor					x			
Polymerus asperulae	x						x	
Polymerus carpathicus	x							
*Polymerus cognatus**	x	x		x			x	x
*Polymerus holosericeus**	x					x	x	x
*Polymerus lammesi**	x	x		x				x
*Polymerus microphthalmus**	x	x		x			x	x
*Polymerus tepastus**		x	x	x				x
Psallus aethiops	x	x	x	x				x
Psallus cruentatus	x							
Psallus graminicola		x	x	x				?
Psallus lapponicus	x	x	x	x			x	
Psallus montanus	x	x		x	x	x		
*Psallus piceae**	x	x		x			x	
Psallus pinicola	x						x	
Psallus punctulatus	x					x		
Psallus vittatus	x						x	
Stenodema algoviensis	x							
Stenodema sericans	x						x	
Stethoconus cyrtopeltis				x				x
Strongylocoris atrocoeruleus	x							
Strongylocoris niger	x			x			x	x
Teratocoris caricis		x		x	x			
Teratocoris viridis		x	x	x	x			
Tinicephalus hortulanus	x				x		x	
Trigonotylus fuscitarsis		x	x	x				
*Trigonotylus pulchellus**	x	x				x	x	
*Tropidosteptes pacificus***					x	x		
Tuponia brevirostris	x				x			
Tuponia hippophaes	x							
Tuponia mixticolor	x				x			
Tuponia prasina							x	
Zygimus nigriceps		x	x		x			

Land /område

T	Tyskland
S	Sverige
N	Norge
F	Finland
E	De Britiske Øer
H	Holland
P	Polen
B	Baltikum (Estland, Letland, Litauen, Kaliningrad)

Referencer

T	Hoffmann (2011a); Schmitz (2011)
S	Coulianos (2012)
N	Coulianos (2012); Artsdatabanken (2012)
F	Rintala & Rinne (2011); Rinne (2012)
E	Nau (2012); Bantock (2012)
H	Aukema (2012)
P	Wolski (2012)
B	Coulianos (2012); Tarlap (2012), Stonis et al. (2010); Baužys (2012)

Om at studere blomstertæger

Blomstertæger er ofte blandt de mest talrige smådyr på f.eks. brakmarker og i vejkanter, og som det fremgår af illustrationerne i denne bog, er der ofte tale om ganske smukke og farvestrålende dyr. Dette til trods er det de færreste, der kender disse dyr. Den primære årsag til dette er størrelsen, idet hovedparten af arterne blot er nogle få mm lange. De gør desuden ikke meget væsen af sig og har ikke en spændende kompleks adfærd som f.eks. sociale insekter såsom bier og myrer. Men det kan være nogle ganske underholdende små væsener at iagttage, når de med deres snabel ivrigt søger efter det bedste sted på værtsplanten at suge næring, eller når de har travlt med at rense ben, antenner, vinger m.v.

Skulle man have lyst til at kigge nærmere på blomstertæger, er et godt udgangspunkt at finde en frodig biotop, gerne med høje urter og mange blomster.

Det er naturligvis muligt at kigge dyrene ud, men et net og en bankepind er uvurderlige redskaber, hvis man vil være bare lidt seriøs.

Juni til august er højsæson, men der er enkelte dyr at finde fra det tidlige forår til det sene efterår. Godt vejr er ikke nødvendigt i samme grad, som hvis målet er f.eks. sommerfugle eller guldsmede. Udbyttet er dog typisk ringere i koldt og blæsende vejr, da dyrene søger ly og læ. Hvis det regner, eller vegetationen er våd af tidligere regnvejr eller dug, bør man ikke indsamle, da såvel blomstertæger som andre smådyr klasker sammen i nettet og bliver voldsomt beskadiget.

En pæn del af de danske arter vil med en håndlup og lidt tålmodighed kunne bestemmes alene efter billederne i denne bog, men for de resterende kræves stereolup og lidt eller megen erfaring. Og selv med en vis portion erfaring må man acceptere, at der vil være dyr, der ikke kan bestemmes sikkert.

Noterer man dato, lokalitet og værtsplante øges sandsynligheden for at kunne sætte korrekt navn på dyrene væsentligt. Læg også mærke til, om der er nymfer på lokaliteten. Disse kan være medvirkende til at lette bestemmelsen, da de i nogle tilfælde afviger mere fra lignende arter end de voksne dyr.

Med tiden og øget erfaring kan mange arter bestemmes vha. "jizz". Dette begreb er slang for en forkortelse for et militærudtryk, GISS (Gene-

En blomsterrig brakmark med spredt buskads stødende op til et skovbryn med flere forskellige træarter. Et godt sted at starte.

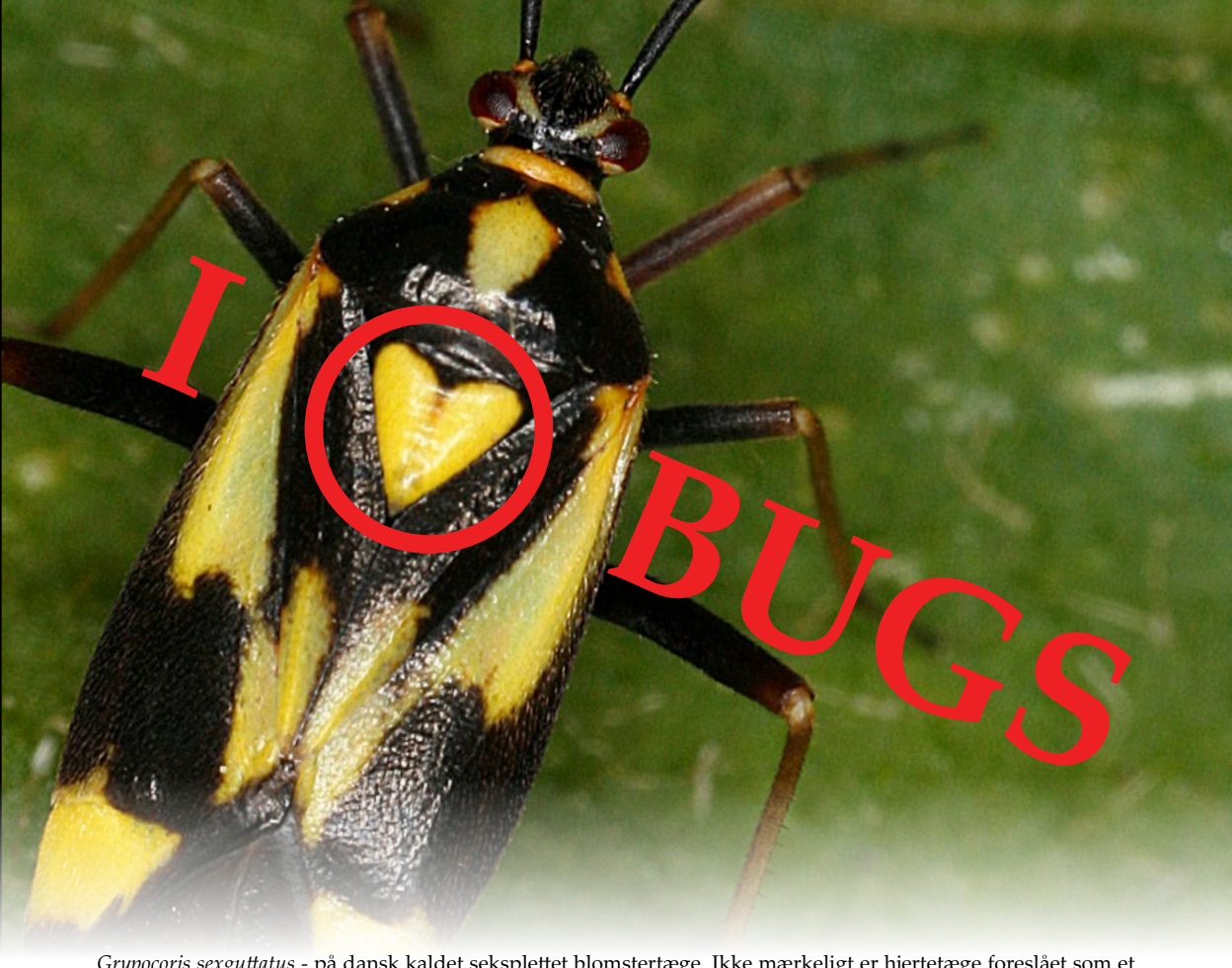

Grypocoris sexguttatus - på dansk kaldet seksplettet blomstertæge. Ikke mærkeligt er hjertetæge foreslået som et alternativt navn til denne smukke og karakteristiske art.

ral Impression of Size and Shape) og hentyder til en helhedsfornemmelse af størrelse, form m.v. Det er også pga. jizz, at erfarne ornitologer kan sætte navn på en sort prik i horisonten.

Til bestemmelse af vanskelige blomstertæger anbefales en kombination af nærværende bog samt nøgler og beskrivelser i Gaun (1974). Enkelte slægter, i særdeleshed slægten *Psallus (191-208)*, er meget vanskelige, og en sikker bestemmelse af nogle af arterne lader sig kun gøre vha. dissektion af især hannens kønsorganer.

Hvis man beskæftiger sig med noget så obskurt som små insekter, bliver man ofte mødt med forundring og nysgerrighed, men sjældent den store interesse.

På et tidspunkt oplevede jeg, at en midaldrende kvindelig motionsløber stoppede ved synet af undertegnede, der stod og bankede løs på kvistene på et træ med en pind i den ene hånd og en paraply i den anden på en bagende varm sommerdag. "Undskyld, men jeg er altså nødt til at spørge dig, hvad du laver?", udbrød hun.

En anden gang, hvor jeg var travlt optaget af at ketsje på en sandet vejkant, kom tre ældre kvinder gående mod mig i resolut stavgang. På en temmelig fordømmende facon spurgte de, hvad jeg lavede og var sandsynligvis allerede kørt i stilling til at moralisere over, hvor synd det er for de små sommerfugle. Da jeg fortalte, at jeg fangede tæger, tabte de mælet og gik igen, lige så hurtigt som de kom.

Året efter hørte jeg følgende udbrud fra en passerende mountainbike-rytter til en anden: "Hold kæft mand, hvor er jeg glad for, at jeg har den hobby her og ikke den, som han har". En ung piges respons på min forklaring på, hvad jeg foretog mig, var kort og godt "nice".

Nogle gange er det fristende ikke at svare "tæger", men i stedet "biller", "cikader" el. andet, når folk spørger til mit forehavende, da tæger i mere end 9 ud af 10 tilfælde kræver en forklaring om, at tæger intet har med blodsugende skovflåter at gøre.

Fotografering

Udstyr benyttet til hovedparten af billederne i denne bog (se teksten).

Blomstertæger har aldrig haft den store interesse blandt samlere. En væsentlig årsag er, som tidligere nævnt, det faktum, at farverne i høj grad forsvinder hos døde og præparede dyr. Dette er derimod uden betydning i forhold til fotografering. Til gengæld er der især to andre forhold, der trænger sig på for fotografer - blomstertæger er ofte små og meget aktive.

Til fotografering af de større arter er et spejlreflekskamera udstyret med en standardmakrolinse ofte tilstrækkeligt. Til fotografering af de allerstørste arter kan endda til nød benyttes et ikke-spejlrefleks-kamera med lille nærgrænse og høj opløsning.

Til små arter, nymfer i tidlige stadier eller til detaljefotos, er selv en standard-makrolinse imidlertid lige i underkanten. F.eks. giver en typisk makrolinse en forstørrelsesgrad på 1:1, hvilket svarer til, at en nymfe på 2 mm blot fylder lidt over 5% af billedbredden. Suppleres makrolinsen med et sæt mellemringe, kan man opnå i størrelsesordenen den dobbelte forstørrelsegrad.

Vil man for alvor tæt på, kan en linse som Canon MP-E 65mm f/2.8 1-5X Macro Lens varmt anbefales. Den starter, hvor de fleste andre slutter og kan klare en forstørrelsesgrad på op til 5:1, hvilket svarer til, at ovennævnte nymfe vil fylde over 25% af billedbredden. Hvis man bevæger sig op i nærheden af disse forstørrelser, er der imidlertid et problem, der trænger sig voldsomt på - skarphedsdybden, eller rettere mangel på samme. Ved mindste blænde (f16) på nævnte linse er dybdeskarpheden kun ¼ mm ved maksimal forstørrelse. Det betyder med andre ord, at hvis man f.eks. tager et frontalt billede af en halvstor blomstertæge, kan man ikke få hele øjet skarpt på én gang! Blomstertæger er imidlertid generelt ret flade, så hvis man sørger for at holde kameraet i den rette vinkel, vil man ofte kunne få en stor del af dyret skarpt - og det er faktisk ikke så umuligt at få gode billeder, som det kunne lyde til.

Et andet problem ved at fotografere meget små dyr er, at en stor forstørrelsesgrad kræver lys - meget lys - og en flash er svær at komme udenom.

En ringflash er let at arbejde med, men giver generelt et ret fladt lys. Flottere optagelser vil kunne opnås ved mere fleksible flash eller ved at benytte slaveflash, der f.eks. kan oplyse baggrunden. En fordel ved flash er, at det ens lys

▼ *Adelphocoris lineolatus*, *Fieberocapsus flaveolus*, *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* (exuvie), *Miris striatus* (nymfe). ► *Phytocoris tiliae*, *Dicyphus pallicornis*, *Trigonotylus caelestialium*, *Stenodema trispinosa*.

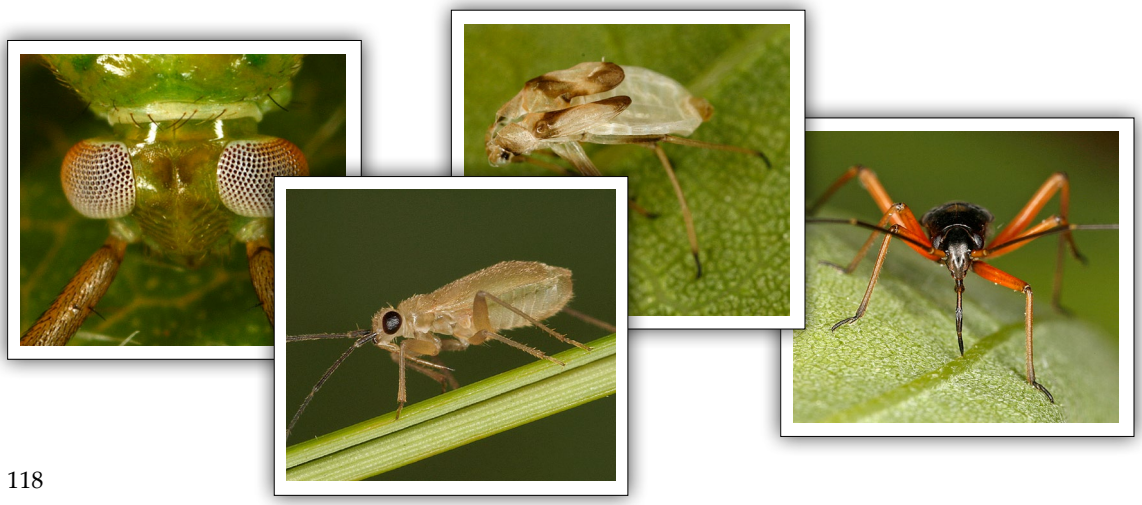

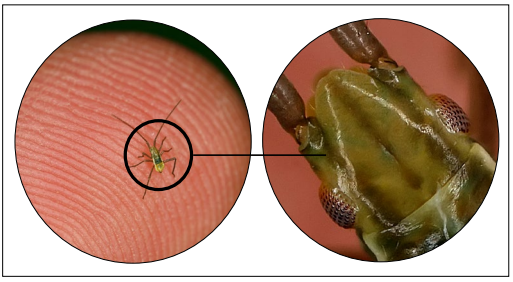

Flere blomstertægearter er blot et par mm lange - og nymferne endnu mindre, så en standard makrolinse kommer hurtigt til kort. Her en nymfe af *Notostira elongata* fotograferet med speciallinsen Canon MP-E 65mm.

gør farverne mere sammenlignelige end i naturlys, der veksler stærkt. Til gengæld er der ofte problemer med farvebalancen. Med udstyret benyttet i denne bog (se nedenfor) er der f.eks. en tendens til farvestik i retning mod det orange.

Et stativ er også svært at undvære. Ikke pga. bevægelsesuskarphed, da det korte flashglimt fryser alle bevægelser, men da den ringe dybdeskarphed gør optagelse i frihånd meget vanskeligt - og umulig, hvis også objektet bevæger sig.

For at maksimere dybdeskarpheden kan man benytte sig af stacking. Ved denne metode tages en serie billeder med forskellig skarphedsplan, hvorefter software kombinerer det skarpeste område fra hvert billede til ét samlet billede. Dette kan naturligvis kun lade sig gøre med døde eller helt passive dyr.

Et velkendt trick, der ofte benyttes ved fotografering af smådyr for at holde dem i ro, er at placere dem i køleskab eller fryser umiddelbart inden fotografering. Fotograferes de i stuetemperatur bliver de imidlertid varmet op og aktive i løbet af få sekunder og vil ofte være stressede. Effekten af et ophold i køleskab er meget ringe og et ophold i en fryser er svært at styre - ét minut har typisk ingen effekt og tre minutter er ofte nok til at slå dyrene ihjel. Det er ikke temperaturen i sig selv, der slår dyrene ihjel - mange dyr overlever selv en hård isvinter med temperaturer lavere end i en fryser. Det, der slår dem ihjel, er de hurtige temperaturforandringer.

En bedre metode er at opbevare dyrene i en lille beholder på dele af deres værtsplanter eller et egnet substrat og så tage dem forsigtigt op på et blad el. andet, så vidt muligt uden at de stresses. Stress afsløres, foruden af hurtige bevægelser og evt. flugt, ofte på kraftigt virrende antenner.

Er dyret aktivt (og det er det meget ofte), synes det oftest utrætteligt. Nogle arter går let på vingerne, mens andre pisker frem og tilbage i én uendelighed og evt. forsøger at gemme sig.

Det mest nærliggende er naturligvis at fotografere blomstertæger "on location", men det er som regel sværere at have kontrol over situationen, og man må indstille sig på, at man ofte ikke får en chance nummer to!

Stort set alle forfatterens tægebilleder i denne bog er derfor studieoptagelser.

Det benyttede kamera er et Canon EOS 400D. De benyttede linser er hhv. Canon EF 100mm f/2.8 USM og den omtalte Canon MP-E 65mm. I en del tilfælde er førstnævnte linse suppleret med én eller flere mellemringe (12, 20, 32 mm). Canons ringblitz MR-14EX er benyttet til så godt som samtlige billeder.

Det nævnte kamera har en opløsning på 10 Mpixels. Et mere tidssvarende kamera på omkring den dobbelte opløsning vil betyde, at man vil kunne fotografere noget mindre dyr uden brug af speciallinser (den dobbelte opløsning svarer f.eks. til ca. 1,4 gange forstørrelse).

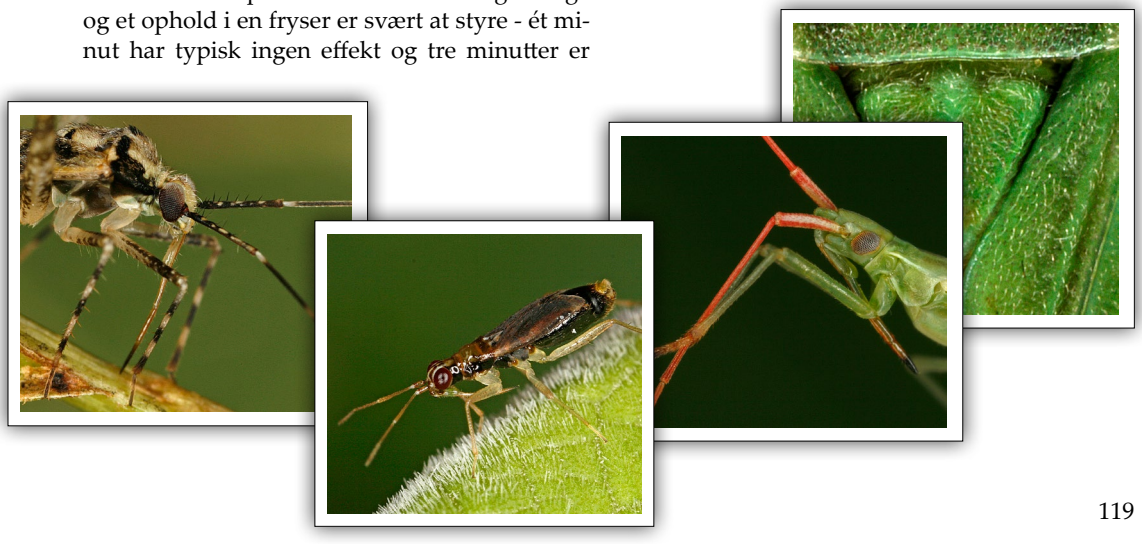

Indsamling & præparation

De to vigtigste metoder til indsamling af blomstertæger er ketsjning i græs- og urtevegetation samt nedbankning fra træer og buske.

Til ketsjning benyttes et fintmasket net af f.eks. bomuldslærred. Et standardsommerfuglenet er ikke velegnet, da de typisk små dyr er svære at få øje på i det ret grovmaskede net, og især fordi det let hænger fast i brombær og andre tornede planter.

Til nedbankning kan fangstnettet også benyttes - alternativt benyttes en paraply eller et lagen, der lægges ud under de træer og buske, som ønskes undersøgt. Med en pind bankes på grene og kviste. Så vidt muligt bør man kun ketsje eller banke på en enkelt planteart ad gangen, da information om værtsplante kan være af stor hjælp til bestemmelsen.

Visse arter af blomstertæger vil sjældent eller aldrig kunne indfanges vha. ketsjning eller nedbankning. Det drejer sig primært om arter, der lever tæt på jorden og kun sjældent bevæger sig op i vegetationen. På meget varme og stille sommerdage kan det dog hænde, at de kravler op i vegetationen, hvor de vil kunne ketsjes. Blandt arter, der lever tæt ved jordoverfladen, kan nævnes *Cyrtorhinus caricis (112)*, *Fieberocapsus flaveolus (115)* samt *Tytthus pubescens (211)* og *T. pygmaeus (212)*. For at finde disse arter må man ned og rode og pille i vegetationen på velegnede lokaliteter og kigge dem ud. Man kan også medbringe en hvid plastbakke el.lign., hvori man ryster klumper af græs, mos, laver etc.

En anden fangstmetode er pitfall-fælder. Dåser, plastkrus eller andre velegnede beholdere graves ned i jorden, så kanten flugter med jordoverfladen. En del af de dyr, som passerer igennem området, vil falde ned i fælderne, der bør tilses og tømmes jævnligt. Kun få blomstertæger vil kunne fanges på denne måde, men f.eks. en art som *Hallodapus rufescens (147)*, der bl.a. lever på heder, er oplagt at eftersøge med denne metode.

Fangbakker samt malaisefælder er populære blandt samlere af tovinger og årevinger, men har ikke den store værdi ved indsamling af blomstertæger. Førstnævnte er typisk hvide eller gule bakker med vand tilføjet lidt opvaskemiddel for at bryde overfladespændingen. Malaisefælder er teltformede fælder, der opsamler de fangede dyr i en beholder med sprit i toppen af fælden. Berlese-apparater er tragtformede fælder, der benyttes til uddrivning af smådyr fra jord, førne etc., ved hjælp af stærk ovenvarme og lys. De er dog ikke velegnet til blomstertæger, da blomstertæger meget sjældent findes i jorden eller førnelaget.

Udstyr til indsamling af blomstertæger: ketsjer, bankepind, sugeslange, lup, indsamlingsdåser, etiketter, eddikeæter samt diktafon

Lysfælde til indsamling af natsværmere opsat på Raghammer Odde, Bornholm. Mange andre insekter, heriblandt blomstertæger, går ofte til lys.

Udstyr til brug ved bestemmelse og præparation af blomstertæger: pensel, pincet, præparernål, insektnåle til montering, håndlup og stereolup. En pensel er velegnet til at flytte rundt på dyrene, da de ofte er meget sarte.

Enkelte trælevende arter, primært arter i slægten *Phytocoris (64-72)*, opholder sig ofte på stammen eller på de tykkere grene på værtsplanten og kan indsamles vha. en støvekost og et net, der er formet, så det følger træets krumning.

En helt anderledes fangstmetode er lyslokning vha. kunstlys. Især sommerfuglesamlere benytter sig af denne metode, men udover sommerfugle søger også en lang række andre insekter hyppigt til lys, heriblandt blomstertæger. En art som *Bothynotus pilosus (14)*, der kun kendes fra tre danske fund, lever en skjult tilværelse i visne plantedele og vil være oplagt at eftersøge med denne metode. Især på lune og varme aftener og først og fremmest i skumringen og i perioden lige efter flyver blomstertæger til lys. Omvendt vil køligt vejr som regel give et noget ringere resultat. Det samme gælder fuldmåne. Et helt unikt materiale, der tydeligt viser værdien af lyslokning, er indsamlet af entomologen Otto Buhl (læs mere s. 58).

Forsøg med at spraye hele træer med insekticider, en metode, der bl.a. er benyttet i tropiske regnskove, kan føre til registrering af arter, man normalt ikke ser meget til. I England har man taget arten *Psallus albicinctus (191)* i usædvanligt stort antal med denne metode, hvilket indikerer, at det er en art, som især lever i værtstræernes kroner og derfor sjældent fanges ved nedbankning. Noget tilsvarende vil højst sandsynligt gøre sig gældende i Danmark for denne art - og sikkert også for flere andre.

Til sidst skal nævnes en mere sofistikeret metode, der benyttes til visse sommerfugle, bl.a. arter af glassværmere (Sesiidae). Det drejer sig om brugen af feromoner - kunstigt fremstillede kemiske forbindelser, der svarer til de duftstoffer, som hunnerne af de pågældende sommerfugle udsender for at lokke hannerne til. Såvel

Forfatteren på "kontoret" - en campingvogn benyttet i forbindelse med et intensivt indsamlingsprojekt i 2007.

Forskellige metoder til opsætning af præparerede dyr.
Til venstre: Insektnål og minutienål. Fordele: Hele dyret kan studeres. Ulemper: Dyret er meget sårbart, især knækker ben og antenner let af. Ben og antenner peger ofte i mange retninger.
Midtfor: Tilspidsede pap- eller plaststrimler. Fordele: Det meste af dyret kan studeres, Ulemper: Som ved brug af nåle.
Til højre: Papskiver. Fordele: Meget hårdføre - ben og antenner bevares. Hele dyret i samme plan. Ulemper: Undersiden kan ikke umiddelbart studeres.

sexferomoner som alarmferomoner er afdækket for visse arter af blomstertæger, primært de, der har betydning som skadedyr, men det er næppe en metode, der har eller vil få nogen praktisk betydning for indsamling af blomstertæger.

Til fangst af blomstertæger kræves som nævnt først og fremmest et net og en bankepind. Til at få dyrene op af nettet er en sugeslange et effektivt og skånsomt redskab. Blomstertæger er meget sarte dyr og kan let blive beskadiget, hvis man tager dem med fingrene eller pincet. Sugeslangen kan evt. kobles på et fangstglas. Filmdåser er velegnede til at opbevare dyrene i, men vil nok efterhånden blive svære at få fat i! Det er en god idé at komme et stykke toiletpapir el.lign. i glasset, da de sarte dyr ellers let klasker sammen eller klistrer sig fast til dåsen ved den mindste smule fugt.

Ønskes dyrene aflivet er den bedste metode at komme dem i fryseren ved hjemkomsten. Det er en human metode, og dyrene bliver fint bevaret. Et alternativ er at dræbe dyrene ved brug af kemikalier. Tidligere benyttedes bl.a. cyankalium, men dette er et potentielt meget sundhedsskadeligt stof, er svært at få fingrene i - og kræver sågar polititilladelse! Ethylacetat, også kaldet eddikeæter, kan anbefales, men det er efterhånden også svært at få fat i, og dyrene har en tendens til at klaske sammen og blive "fedtede", hvilket går ud over farverne. Sprit bør kun benyttes som en nødløsning og helst kun i form af f.eks. et stykke fugtet toiletpapir.

Dåserne forsynes med etiketter påskrevet dato og lokalitet som minimum. Indsamlede dyr uden disse oplysninger er stort set værdiløse i en videnskabelig sammenhæng. Herudover kan suppleres med oplysninger om værtsplante, antal, biotop, fangstmetode m.v. En diktafon kan være en stor hjælp til indtaling af relevante oplysninger, der så kan indtastes i en database ved hjemkomsten.

Det er naturligvis en mulighed at opbevare blomstertæger i sprit, men tørpræparering er langt at foretrække, da farverne bevares bedre, og da det er meget lettere at studere dyrene efterfølgende. Blomstertæger, der svømmer rundt i sprit, har desuden en tendens til at tabe ben og antenner. Tørpræparering foregår ved at nåle dyrene eller lime dem på strimler eller skiver af pap eller plastik.

Det kan være meget frustrerende at præparere blomstertæger, da de generelt er meget skrøbelige. Desuden har benene en tendens til at trække sig sammen under dyret, når dødsstivheden (rigor mortis) sætter ind nogle timer efter døden (se s. 344). Er dyret tørt, knækker såvel ben og antenner uhyre let af, hvis man prøver at rette på dem. Hårene, der tit er vigtige ved bestemmelsen, gnides desuden ofte let af.

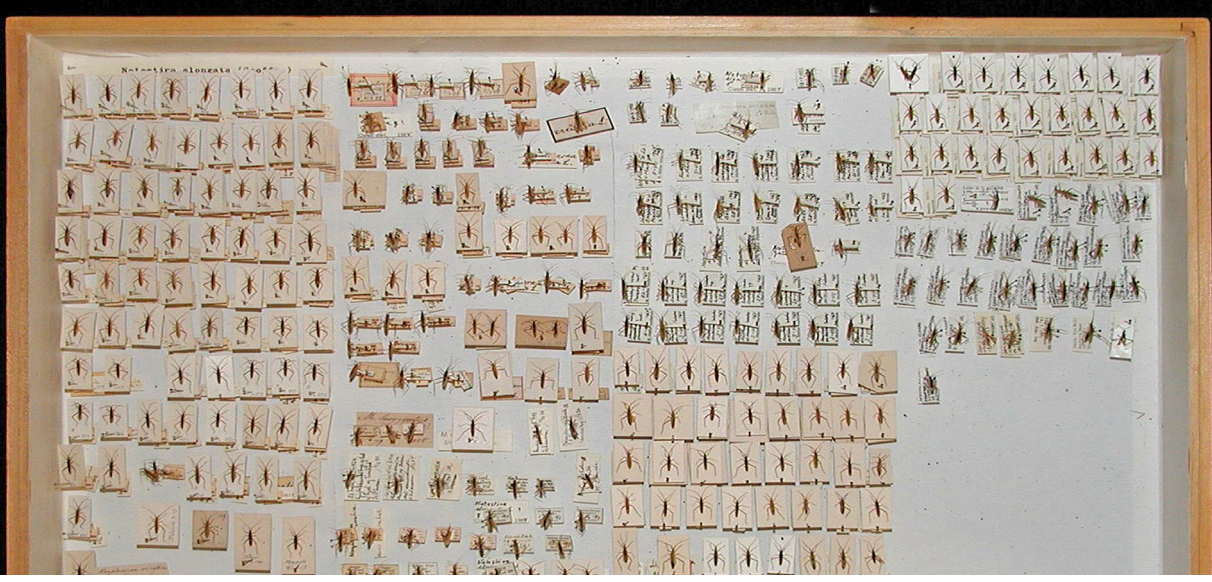

Den samme art, *Notostira elongata*, sat op på forskellige måder. Hver samler har som regel sin egen karakteristiske måde at sætte dyrene op på. Fra samlingerne på Zoologisk Museum i København.

Er dyret helt eller delvist indtørret, kan det blødgøres ved at anbringe det en dags tid eller to i en beholder med vand på f.eks. et stykke polystyren (flamingo). Til at flytte rundt på dyrene og rette dem til benyttes én eller flere pincetter, præparernåle og pensler. På grund af dyrenes skrøbelighed er det ofte at foretrække at flytte på dyrene vha. en pensel frem for en pincet. Især takket være tornene på benene er de som regel lette at samle op med en pensel. Det hele foretages under stereolup.

Der er fire udbredte metoder til at præparere blomstertæger (se billederne på forrige side):

- Insektnåle: En insektnål føres igennem scutellum.
- Minutienåle: Meget tynde nåle føres igennem dyrets scutellum og videre ned i et stykke skumplast. En insektnål føres derefter igennem skumplasten. Benyttes til meget små insekter.
- Trekantede pap- eller plaststrimler: Undersiden af dyret fastgøres til en dråbe lim på spidsen af trekanten.
- Papskiver: Dyrene limes på papskiver med ben og antenner strakt ud

Den bedste metode er montering på papskiver. Dels er dyret godt beskyttet og dels er ben og antenner anbragt i samme plan, hvilket kan være til meget stor hjælp ved bestemmelsen. Det er desuden særdeles praktisk med antenner og ben monteret på denne måde, hvis man vil sammenligne f.eks. relative længdeforhold. En ulempe kan være, at bugsiden kun delvist kan studeres. Til alt held er karakterer på undersiden sjældent vigtige ved bestemmelse af blomstertæger. En vandopløselig lim bør benyttes, så dyret kan afmonteres om nødvendigt. Ved de øvrige metoder stritter ben og antenner ud i luften, og da de er meget sårbare, knækker de let af. Desuden vil det være svært at sammenligne f.eks. relative længdeforhold på ben og antenner, da de typisk peger i forskellige regninger. Omvendt er det let at studere karakterer på undersiden. Nålede dyr har typisk nålen ført gennem scutellum, men da scutellum ofte er ret lille, kan nålen ødelægge vigtige kendetegn.

Mange farver forsvinder desværre med tiden - især de grønne farver, som typisk får en kedelig orangebrun farve (se s. 126). Aflivningsmetoden og tørringsprocessen er afgørende for, i hvor høj grad farverne forsvinder.

For visse arter benyttes det af og til at præparere hannens genitalier og placere dem sammen med dyret, f.eks. pålimet papskiven (se s. 37). Det er en tidskrævende proces og kræver god fingerfærdighed, men for visse vanskelige artsgrupper, i særdeleshed arter af *Psallus*, udgør formen på de hanlige genitalier ofte det eneste sikre kendtegn.

Når dyrene er præpareret, forsynes de med en eller flere etiketter med information om dato, findested og indsamler samt eventuelt yderligere informationer. Derefter placeres de i tætsluttende insektkasser, der forhindrer adgang for skadedyr (se s. 125).

Danske samlinger

To museer i Danmark rummer samlinger af blomstertæger af større betydning, hhv. Zoologisk Museum i København (ZMUC) og Naturhistorisk Museum i Århus (NHMA).

Naturhistorisk Museum rummer færre dyr end samlingerne i København, men huser adskillige af de vigtigste samlinger. Af disse bør især fremhæves samlingerne af Carl C.R. Larsen (primært indsamlet i begyndelsen af 1900-tallet), Sven Gaun (primært 1966-77) og Hans Thomsen Schmidt (primært 1978-90).

Samlingerne i Århus blev gennemgået og registreret af forfatteren i forbindelse med et halvt års ansættelse på museet i 2008. Disse samlinger omfatter nu ca. 12.000 blomstertæger, inkl. forfatterens indsamlinger, der blev implementeret i 2012.

Zoologisk Museum rummer i størrelsesordenen 15-20.000 individer, dels en sorteret hovedsamling og dels en delvist usorteret tilgang på nogle tusinde dyr, primært indsamlet i 1970'erne. Samlingerne i København rummer kun få nyere fund, heriblandt materiale fra Høstemarke Skov indsamlet af Viggo Mahler & Jane Anderson.

Det bør også nævnes, at Zoologisk Museum rummer en del af Johan Christian Fabricius' typeeksemplarer - de individer, der ligger til grund for beskrivelsen af nye arter (læs mere s. 22-23).

Samlingerne i København er kun overfladisk gennemgået og ikke registreret. En grundig gennemgang og registrering af samlingerne i

Carl C.R. Larsens notesbog og nogle af hans præparerede dyr fra begyndelsen af 1900-tallet. Trods alderen er mange af dyrene i meget fin stand.

København er meget ønskelig og vil uden tvivl kunne afsløre spændende fund, men er desværre ikke inden for rammerne af nærværende projekt. Ved en summarisk gennemgang i 2011 blev der bl.a. fundet et individ af *Campylomma annulicorne (158)*, der rykkede første fund for denne nyindvandrede art 32 år tilbage!

I forbindelse med gennemgangen af samlingerne i Århus blev dyrene stukket om og placeret i små plastbokse, såkaldte unit-bokse, en opbevaringsform, der har vundet frem på de to museer. Ud over at dyrene er godt beskyttet, er det nemt at flytte rundt på dem, når flere dyr skal indplaceres - eller hvis der ønskes en anden sortering af arterne. Ydermere kan dyrene i plastboksene let studeres under lup eller mikroskop.

Ud over museumssamlingerne findes enkelte privatsamlinger. Som nævnt tidligere har blom-

Mange dyr kan anbringes på lidt plads - og på mange måder...

Tv: Et kig ind i samlingerne på Zoologisk Museum i København. Th: En insektkasse med unitbokse, fra samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus. Unitboksene gør det let at studere dyrene under stereolup uden at flytte de enkelte dyr. Desuden er det let at flytte rundt på dyrene, hvis der kommer nye arter til, eller systematikken bliver ændret.

stertægerne imidlertid kun i ringe grad været mål for samlere pga. deres lidenhed, skrøbelighed og tendens til at miste farverne.

Den vigtigste privatsamling er uden sammenligning Otto Buhls samling. Det drejer sig langt overvejende om dyr indsamlet på Fyn, og samlingen består for en stor dels vedkommende af individer taget som bifangst ved lyslokning af natsommerfugle og rummer dermed et unikt materiale (læs mere s. 58). Samlingen rummer ca. 3.000 blomstertæger og er venligst stillet til rådighed for gennemsyn og registrering. En del af dyrene er præpareret med udspilede vinger. Eksempler på dette kan ses på s. 8-9 (og flere på www.miridae.dk).

Også i udlandet findes enkelte samlinger, der rummer danske dyr - såvel på museer som i privateje - men ingen af disse er omfattende.

I tabellen på s. 127 ses en oversigt over nogle af de vigtigste danske samlere gennem tiderne.

Samlingerne på de danske museer er af meget svingende kvalitet og rummer alt fra dyr, der er mere eller mindre ædt op af skadedyr eller svampe, miserabelt opsatte dyr og individer stort set uden ben og antenner til hele samlinger af meget smukt opsatte dyr. Til de sidste skal især fremhæves Hans Thomsen Schmidts store og særdeles smukt opsatte samling, der desuden rummer værdifuld information om værtsplanter for så godt som alle de over 2.000 individer.

Da blomstertæger er sarte dyr, der ofte skrumper lidt ind og taber farverne efter døden, kan præparerede dyr afvige markant fra levende dyr. De kan derfor være svære eller umulige at bestemme. Dette bliver ofte yderligere vanskeliggjort, da mange samlingsdyr er i dårlig stand

...Modsat er der nogle gange mindre end ét individ på en nål! Ikke desto mindre er det ofte muligt at bestemme arten. Tv: *Trigonotylus ruficornis*. Mf: *Plagiognathus chrysanthemi*. Th: *Chlamydatus pullus*.

Tv: Præparerede blomstertæger mister ofte en del af farverne med tiden. Det gælder i særdeleshed de grønne arter som her *Lygocoris rugicollis* - i hhv. levende og præpareret tilstand. Th: *Macrotylus paykullii* ligeledes i hhv. levende og præpareret tilstand. Bortset fra farveændringen har det præparerede individ længst til højre mistet de fleste hår, et problem, der ofte yderligere kan vanskeliggøre artsbestemmelsen af dyr i samlinger.

og mangler ben, antenner eller andre vigtige kendetegn. Også immature, ikke-udfarvede individer kan vanskeliggøre bestemmelsen. Der kan dog være en idé i også at bevare selv de mest kummerlige dyr. Højst tænkeligt vil de kunne bestemmes i en ikke fjern fremtid vha. DNA barcoding eller andre avancerede metoder.

Skadedyr er hyppigt et problem i insektsamlinger. Ofte er det dog blot nogle få dyr, der er angrebet. De hyppigste skadedyr er klannere, biller af familien Dermestidae. Også andre insekter kan optræde som skadedyr i samlingerne, bl.a. boglus. Hvis samlingerne opbevares fugtigt, bliver de let angrebet af svampe.

Et pudsigt fænomen, der kan ses på ældre dyr spiddet på nåle med indhold af kobber, er irgrønne, trådformede udvækster (se øverst næste side). De skyldes kemiske reaktioner.

Carl C.R. Larsen. Flittig samler fra primært begyndelsen af 1900-tallet og forfatter til bind 12 i serien Danmarks Fauna om tæger.

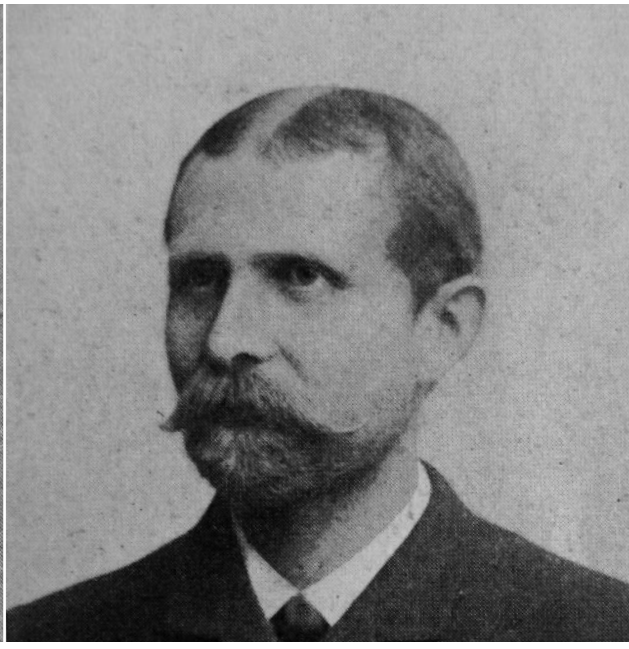

Oluf Jacobsen. Den suverænt største bidragesyder til blomstertægesamlingerne på Zoologisk Museum i København.

▲ Skadedyr og svampe er ikke et sjældent syn i insektsamlinger og kan forårsage alvorlige skader. Yderst tv. og tv. for midten: Larvehuder og afføring fra klannere, sandsynligvis *Attagenus smirnovi* (brun pelsklanner). Til højre for midten: Et individ af arten *Pithanus maerkelii*, der har været opbevaret for fugtigt, hvilket har ført til et kraftigt angreb af skimmelsvamp. Yderst th: Pudsige grønne gevækster forårsaget af en kemisk reaktion mellem kobberet i nålen og det nålede insekt, her ligeledes *Pithanus maerkelii*.

Jørgen Chr. Schiødte	Forfatter til den første samlede tægeoversigt (Schiødte 1869 - med tillæg 1870-72). Den tidligste større samling af blomstertæger på de danske museer, indsamlet i midten af 1800-tallet. ZMUC.
Carl C.R. Larsen	Flittig samler af både tæger og andre insekter. Mange af de ofte mere end 100 år gamle dyr har bevaret farverne i usædvanlig høj grad. Indsamlingerne blev primært foretaget i de første par årtier af 1900-tallet, langt overvejende i det nordøstlige Sælland (NEZ). NHMA.
Anders Chr. Jensen-Haarup	Forfatter til Danmarks Fauna bind 12 (Jensen-Haarup 1912) om tæger, nu stærkt forældet, specielt hvad angår blomstertæger. Indsamlinger primært i begyndelsen af 1900-tallet. ZMUC.
Oluf Jacobsen	Forfatter til en række opfølgende artikler til Danmarks Fauna (Jacobsen 1914,1915,1917 & 1920). Meget flittig samler i perioden omkring år 1900. Sandsynligvis den mest omfattende samling i Danmark. ZMUC.
Nils Møller Andersen	Kurator på Zoologisk Museum i København i årene op til hans død i 2004. Forfatter på den seneste samlede oversigt over danske tæger (Andersen & Gaun 1974). Primær fokus på vandtæger, men også mange indsamlinger af landtæger, heriblandt blomstertæger - især i 1960'erne. ZMUC.
Sven Gaun	Forfatter til Danmarks Fauna bind 81 om blomstertæger. (Gaun 1974) Desuden medforfatter på den seneste samlede tægeoversigt (Andersen & Gaun 1974). Langt hovedparten af indsamlingerne er fra midten af 1960'erne til midten af 70'erne. Samlingen rummer dyr fra det meste af landet, men med en klar overvægt i Nordvestjylland (NWJ). Den største samling på NHMA.
Henrik Enghoff	Kurator for tægerne på Zoologisk Museum i København (2008-). Primær indsamlingsperiode i 1960'erne, bl.a. i forbindelse med en lokalfaunistisk undersøgelse på Læsø (Enghoff 1972). Desuden spredte indsamlinger indtil nu. ZMUC.
Hans Thomsen Schmidt	Meget omfattende og smukt opsat samling. Værdifulde informationer om værtsplanter for næsten samtlige dyr. Den vigtigste samling for arbejdet med denne bog. Indsamlinger er primært foretaget i slutningen af 1970'erne samt i 80'erne og rummer langt overvejende dyr fra Jylland, især Sønderjylland. Samlingen tilgik NHMA i 2006.
Otto Buhl	Meget stor og smukt opsat privatsamling. Samlingen rummer bl.a. et stort og unikt materiale af dyr taget på lys. Desuden mange dyr præpareret med udspilede vinger. Langt den overvejende del indsamlet på Fyn (F). En af meget få samlinger med nyere dyr. Indsamlinger er foretaget fra slutningen af 1970'erne til nu - langt overvejende i 90'erne og igen i de seneste år.
Søren Tolsgaard	Primær fokus på bredtæger m.fl., men også flittig indsamler af blomstertæger. Indsamlinger er foretaget fra slutningen af 70'erne, men især efter 1990. Samlingen er en af de meget få nyere danske samlinger og rummer dyr fra hele landet med hovedvægten på Østjylland (EJ). NHMA.

Oversigt over nogle af de vigtigste samlere i Danmark gennem tiderne.

Artsbeskrivelser

På de næste knap 250 sider sider findes en gennemgang af samtlige kendte danske blomstertæger - i skrivende stund 212 arter. På hvert opslag præsenteres som udgangspunkt to arter med hhv. tekst og billeder. Enkelte arter lægger dog beslag på to sider alene.

Underfamilier og triber er placeret i systematisk rækkefølge. For disse angives det hvor mange arter, der kendes i Danmark og globalt (f.eks. Bryocorinae 13/1128). Slægter og arter er derimod placeret i alfabetisk rækkefølge. I enkelte tilfælde, hvor en art fylder to sider, har det dog været nødvendigt at ændre en smule på den alfabetiske rækkefølge.

Teksten er inddelt i fire afsnit, hhv. kendetegn & lignende arter, biologi, levested samt udbredelse.

De videnskabelige navne følger Hoffmann (2011a). Danske navne benyttes ikke i artsbeskrivelserne (læs mere s. 23-24), men er medtaget i den samlede oversigt over danske tæger (s. 376-387) samt i registret. De angivne synonymer er som udgangspunkt de, der nævnes i Gaun (1974) samt Andersen & Gaun (1974).

Kendetegn & lignende arter

Lad det være sagt med det samme: Det vil ikke alene ud fra billeder og tekst i denne bog være muligt at bestemme en hvilken som helst blomstertæge. Så langt fra! Adskillige arter ligner hinanden meget og kræver en vis erfaring og ekspertise - og evt. adgang til materiale til sammenligning - for at kunne adskilles. Nyforvandlede individer, afvigende former etc. kan yderligere vanskeliggøre bestemmelsen. Nogle få arter, primært i slægten *Psallus (191-208)*, kan kun bestemmes sikkert på genitalierne - og specielt hunnerne kan være yderst vanskelige - eller endda umulige at bestemme.

Der er ikke nogen nøgle i bogen, for en sådan henvises til Gaun (1974), der kan downloades på Dansk Naturhistorisk Forenings hjemmeside (http://snm.ku.dk/dnf). I stedet angives kendetegn og forvekslingsmuligheder ved beskrivelsen af de enkelte arter. Tekst markeret med fed skrift angiver de vigtigste kendetegn.

Størrelsesangivelserne følger Wachmann et al. (2004) og vil muligvis i enkelte tilfælde kunne variere en smule i forhold til danske dyr. Bemærk også, at præparerede dyr typisk skrumper en del.

Samtlige arter er forsynet med en silhuet, der viser artens naturlige størrelse.

Kort over de faunistiske distrikter. For forklaring på de benyttede forkortelser, se s. 93.

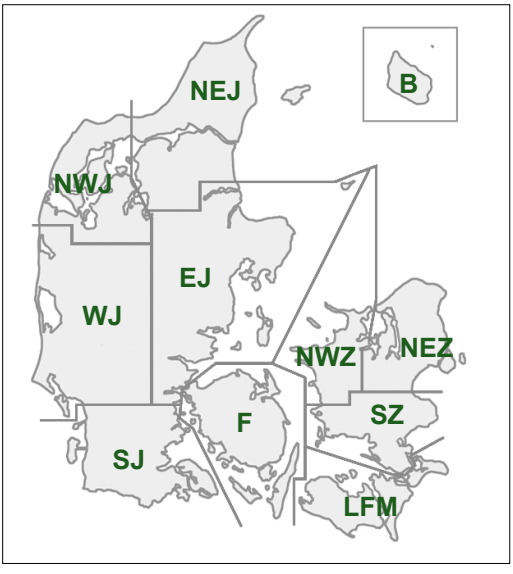

Øverst: Ved samtlige arter findes en silhuet, der viser artens naturlige størrelse.
Nederst: Sværhedsgrader - læs mere i teksten ovenfor.

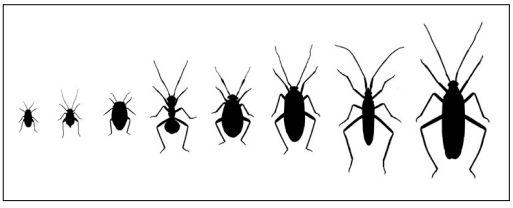

For at overskueliggøre bestemmelsen er sværhedsgraden angivet vha. af en farvet cirkel:

Grøn: Let. Kan artsbestemmes i felten med det blotte øje eller ved hjælp af en håndlup (10x) - ofte også af utrænede personer. Vil også kunne bestemmes ud fra et godt foto. Det kan være såvel arter med en karakteristisk form som f.eks. *Myrmecoris gracilis (88)*, arter med karakteristiske farvetegninger såsom *Rhabdomiris striatellus (82)* eller arter, der umiddelbart ligner flere andre, men som har et karakteristisk (og tydeligt) kendetegn som f.eks. *Plagiognathus arbustorum (186)*, der har en sort stribe på forranden af låret. Det kan også være arter med en karakteristisk kombination af kendetegn.

Gul: Middelsvær. Kan som regel bestemmes vha. en god håndlup - især med nogen erfaring. Kan ligeledes som regel bestemmes på grundlag af et godt foto.

Rød: Vanskelig. Kræver ofte en stereolup og en vis erfaring og/eller materiale til sammenligning. I nogle tilfælde bør genitalierne studeres for en sikker bestemmelse. For en del arters vedkommende må det accepteres, at der kan findes individer, som ikke kan bestemmes med sikkerhed. Kan i nogle tilfælde bestemmes ud fra et godt foto.

Grå: Meget vanskelig eller umulig. For de to artspar *Psallus confusus/mollis (195/201)* og *Psallus perrisi/wagneri (202/208)* er der ingen morfologiske forskelle eller forskelle i farvetegninger. De kan kun bestemmes sikkert ud fra genitalierne - typisk hannernes. Her henvises til Gaun (1974) og Wyniger (2004). *Monosynamma bohemanni (177)* og *M. maritimum (178)* kan ikke adskilles på genitalierne, og deres morfologiske træk er så ens, at de kun kan bestemmes med sikkerhed ud fra serier af dyr. Kan ikke bestemmes ud fra fotos.

Angivelsen af sværhedsgrad dækker typiske individer. Der tages ikke højde for f.eks. farveformer eller immature individer.

I nogle tilfælde er det ene køn lettere at bestemme end det andet. Det gælder f.eks. *Teratocoris*-arterne *(97-99)*, hvor hannerne kan kendes på formen af en tap på genitalsegmenterne - eller mangel på samme (kræver lup). Hunnerne er noget sværere. I sådanne tilfælde angives sværhedsgraden for det nemmeste køn. For nogle få arter, hvor kønsforskellen er meget stor, og hvor sværhedsgraden af de to køn vurderes forskelligt, er arten forsynet med to farvede cirkler for hhv. han og hun.

Selv "grønne" arter kan i praksis være vanskelige at bestemme, f.eks. kan det være svært at se tornene på lårene af *Stenodema calcarata (92)* og *S. trispinosa (95)*, da indfangne eksemplarer sjældent sidder stille. Omvendt vil "røde" arter ofte kunne bestemmes med en ret stor sikkerhed ud fra oplysninger om værtsplante, lokalitet og dato.

Hvilke arter, der er vanskelige, kan være ret subjektivt, og det er ikke nødvendigvis de samme arter, forskellige personer har størst problemer med. Desuden er der ofte forskel på de mest relevante forvekslingsmuligheder, alt efter om man forsøger at bestemme en art ud fra et billede, kigger på et dødt og præpareret individ eller står "on location" med et sprællevende individ.

Med en vis erfaring kan arter, der ligner hinanden meget på billeder, ofte kendes vha "jizz" (læs mere s. 117-118).

Det er ofte en rigtig god idé at tage et nærmere kig på flere individer - gerne både hanner og hunner og evt. nymfer.

(T,S,N,F,E,H,P,B)	Forekomst i vore nabolande: **T**yskland, **S**verige, **N**orge, Finland, **E**ngland m.v. (De Britiske Øer), **H**olland, **P**olen, **B**altikum (Estland, Letland, Litauen & Kaliningrad). For referencer, se s. 115.
📷 28,45,78,375	Sidehenvisninger til yderligere illustrationer af pågældende art
194 (*Lygus pabulinus*)	Sidehenvisning til Gaun (1974). Artsnavn i parantes angiver det videnskabelige navn, hvis det afviger fra "Danmarks blomstertæger". Arter, der ikke var kendt fra Danmark, angives som "Ny for DK".
Dicyphus: 8/60	Antal arter i pågældende slægt i hhv. Danmark og globalt.

For problematiske arter anbefales det at supplere beskrivelser og fotos med nøgler og beskrivelser i Gaun (1974). Her findes også beskrivelser og tegninger af primært de hanlige genitalier af et stort udvalg af de danske arter. Det bør dog bemærkes, at følgende arter ikke omtales: *Tupiocoris rhododendri (13)*, *Deraeocoris flavilinea (16)*, *Dichrooscytus gustavi (42)*, *Reuteria marqueti (142)*, *Psallus assimilis (193)* og *Psallus pseudoplatani (203)*. Herudover har en del arter ændret navn eller taksonomisk status. Nederst i de enkelte artsbeskrivelser findes en henvisning til sidetal og eventuelle synonymer i dette værk.

I nogle tilfælde gives der også en kort karakteristik af nymferne - primært i tilfælde, hvor de er meget karakteristiske - eller hvor de afviger mere fra lignende arter end de voksne dyr.

Nymfer kan variere en del de 5 stadier imellem (se eksempler s. 41 og 43). Der tages udgangspunkt i de sidste stadier, hvor vingeanlæg er mere eller mindre udviklet.

Biologi

I dette afsnit beskrives primært flyvetid (den periode, hvor de voksne dyr træffes), overvintringsstrategi, antal årlige generationer samt hvorvidt pågældende art lever af plantekost, dyrisk kost eller både og. Værtsplanter angives i afsnittet "Levested". Mere detaljerede informationer såsom hvilke dele af værtsplanten, der udnyttes, og/eller hvilke typer animalsk bytte, der eftertragtes, er udeladt, da den tilgængelige viden om disse forhold er temmelig sporadisk for de fleste arter. I stedet henvises til de generelle afsnit om føde og værtsplanter. For flere detaljer om de enkelte arter henvises til Wachman et al. (2004) og Kullenberg (1944).

Som nævnt i afsnittet Årscyklus (s. 46-53) er flyvetiderne kun vejledende, og det vil være muligt at finde voksne dyr uden for den nævnte periode.

Levested

Her angives eksempler på typiske biotoper samt de vigtigste værtsplanter. Nogle arter er stærkt værtsspecifikke og findes kun på en enkelt planteart - såvel arter, der er direkte afhængige af værtsplanten som foderplante, som arter, der lever af animalsk føde. Andre kan findes på mange plantearter tilhørende flere forskellige familier (læs mere s. 60).

Angivelse af såvel biotoper som værtsplanter bygger på forfatterens erfaringer kombineret med angivelser i Gaun (1974), etiket-oplysninger på præparerede dyr i samlingerne samt litteratur fra nabolandene. Det skal imidlertid pointeres, at der kan være lokale forskelle samt forskelle fra år til år og over tid.

Desuden vil blomstertæger naturligvis kunne træffes på andre levesteder og værtsplanter end de angivne, bl.a. i forbindelse med spredning. Danske og videnskabelige plantenavne følger Dansk Flora (Frederiksen et al. 2012).

Udbredelse

Hyppigheden af en art angives som udgangspunkt på en 7-trinsskala fra meget sjælden/forsvundet til meget almindelig. Hvor der er store lokale forskelle angives det efterfølgende. For arter, hvor der i skrivende stund kun er registreret enkelte fund, nævnes som regel samtlige fund med angivelse af lokalitet, distrikt, finder samt årstal. Herudover nævnes evt. andre bemærkelsesværdige fund.

I enkelte tilfælde har det ikke været muligt at finde frem til alle de relevante oplysninger omkring et fund. F.eks. angiver Gaun nogle fund, som det ikke umiddelbart har været muligt at finde i samlingerne. I nogle få tilfælde har det ikke været muligt at tyde etiketterne. Herudover er en del dyr fra ældre tid forsynet med et nummer, der henviser til separate hæfter. Det har ikke i alle tilfælde været tidsmæssigt/praktisk muligt at afkode disse. Manglende oplysninger angives som f.eks. "lokalitet uvis".

Det skal bemærkes, at vores viden om de enkelte arters udbredelse stadig er ret mangelfuld for mange arter.

En del arter er rødlistet i et eller flere af vore nabolande. Dette angives i teksten for de mest relevante arter. Mere info om dette samt en samlet oversigt over rødlistede arter i nabolandene kan ses s. 94-95.

Udbredelsen i europæisk perspektiv gives i nogle tilfælde, primært i forbindelse med arter, som udviser et karakteristisk udbredelsesmønster, f.eks. boreo-montan eller atlantisk udbredelse (se s. 90-92).

Udbredelsen i vore nabolande fremgår til sidst, angivet i parantes med forkortelser for de enkelte lande/områder (se forklaring og kort, hhv. s. 129 og 91).

En foreløbig oversigt over fund af de enkelte arter, fordelt på de 11 danske faunistiske distrikter, kan ses i distriktskataloget s. 97-101.

Der mangler i en del tilfælde fund af selv ganske almindelige arter. Kataloget er således ikke fyldestgørende for beskrivelsen af blomstertægernes udbredelse i Danmark, og distriktsangivelserne er ikke medtaget i artsbeskrivelserne (læs mere s. 92-93).

Illustrationer

Stort set alle 212 danske arter er repræsenteret ved mindst ét billede af levende dyr. Godt 200 arter i imagostadiet samt ca. 187 arter i et eller flere nymfestadier er fotograferet af forfatteren - alle studieoptagelser. For detaljer, se s. 118-119.

For arter det ikke er lykkedes at fotografere, er billeder forsøgt skaffet fra andre fotografer (yderligere 10 i imagostadiet og 3 i et af de sidste nymfestadier). To artspar kan ikke kendes på morfologiske karakterer, hhv. *Psallus confusus/mollis (195/201)* og *Psallus perrisi/wagneri (202/208)*, og er angivet som sådan.

En enkelt art, *Heterocordylus leptocerus*, har det ikke været muligt at skaffe billeder af, og i dette tilfælde findes kun billeder af et præpareret dyr.

I den udstrækning det har været muligt, er en art repræsenteret af mindst ét billede af det voksne insekt samt et billede af en nymfe i et af de sidste stadier. Hvor der er stor forskel på hanner og hunner, vil der typisk være billeder af begge køn. Kønnet angives primært for de arter, hvor kønsforskellen er påfaldende, eller hvor der er små, men vigtige kønsforskelle - f.eks. tykkelsen af 2. antenneled hos de tre *Capsus*-arter *(35-37)*. For arter, der udviser stor farvevariation, eller hvor der findes både kort- og langvingede former, er det tilstræbt også at vise eksempler på dette.

For enkelte arters vedkommende er der suppleret med billeder af typiske levesteder eller værtsplanter.

For langt hovedparten af arterne findes desuden et billede af et præpareret dyr - i enkelte tilfælde to. Bemærk, at farverne på præparerede dyr kan afvige en hel del fra de levende dyr, især forsvinder de grønne farver hyppigt og bliver afløst af orangebrune nuancer (se eksempler s. 126). Billederne i bogen er dog delvist korrigeret for dette.

Det er vigtigt at slå fast, at man for mange arters vedkommende bør være varsom med at bestemme dyr alene på grundlag af billeder, bl.a. fordi en del arter udviser større variation inden for den enkelte art (intraspecifik variation) end mellem nærtstående arter (interspecifik variation).

1 Antal arter i DK/globalt (underfamilie/tribus)
2 Silhuet i naturlig størrelse
3 Sværhedsgrad
4 Foto af præpareret dyr
5 Autornavn
6 Synonymer
7 Kendetegn og lign. arter
8 Biologi
9 Levested
10 Udbredelse
11 Sidehenvisninger til flere billeder af arten
12 Reference til Gaun (1974)
13 Antal arter i DK/globalt (slægt)

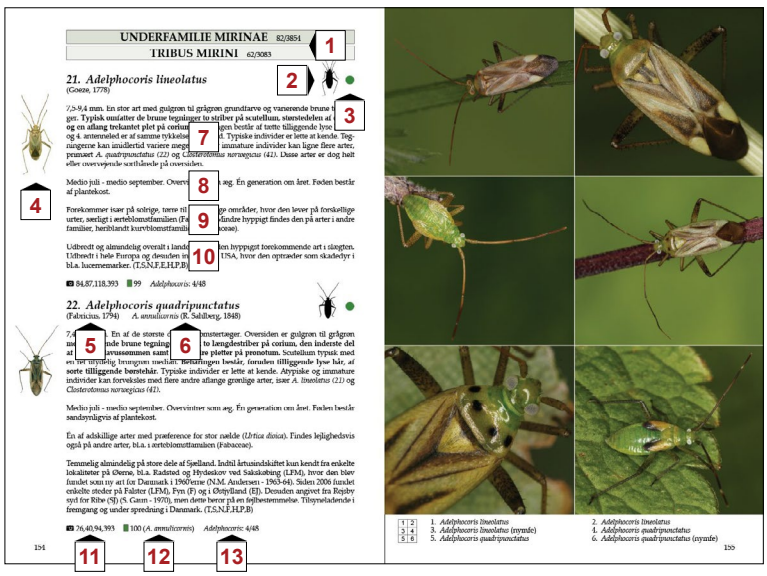

Oversigt over opbygning af artsbeskrivelserne. Yderligere information findes i teksten ovenfor.

1. *Bryocoris pteridis*
(Fallén, 1807)

2,0-4,0 mm. Begge køn optræder i både kort- og langvingede former, der er meget forskellige mht. udseende. Den meget lille og brune, kortvingede form er den hyppigste - især blandt hunnerne. Den har en karakteristisk **pæreformet krop med hvælvede vinger og en ret spids bagkrop**. Kan overfladisk ligne den beslægtede *Monalocoris filicis (2)* (se denne). Den langvingede form kan minde om hannen af *Mecomma ambulans (124)*, men kan bl.a. kendes på, at 1. antenneled er markant længere og lyst - ikke ensfarvet sort. Den langvingede form har, ligesom *M. filicis*, kun én celle på membranen (se billedet s. 93 nr. 4).

Medio juni - ultimo september. Overvintrer som æg. Optræder sandsynligvis med to generationer visse år. Føden består af plantekost - primært sporebærende bregneblade.

Forekommer på skyggede til halvskyggede steder i løv- og nåleskove m.v., hvor den kan findes på forskellige bregnearter. De hyppigste er alm. mangeløv (*Dryopteris filix-mas*) og bredbladet mangeløv (*D. dilatata*). Herudover kan nævnes fjerbregne (*Athyrium filix-femina*) og ørnebregne (*Pteridium aquilinum*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. Ofte talrig på værtsplanterne.
(T,S,N,F,E,H,P,B)

28,393 29 *Bryocoris*: 1/21

2. *Monalocoris filicis*
(Linnaeus, 1758)

2,0-3,1 mm. En **meget lille bredoval, ensfarvet brun** art med fine lyse hår. Pronotum tydeligt punkteret, dækvingerne kun svagt punkteret. 1. antenneled kortere end hovedets bredde. Hos *B. pteridis (1)* er 1. antenneled længere end hovedets bredde. Ligesom hos *Bryocoris pteridis* danner den yderste åre på dækvingerne en dyb fure. Bortset fra den kortvingede form af *B. pteridis*, som hyppigt findes på samme værtsplante, er der ingen andre små, ensfarvede brune arter i Danmark.

Overvintrer som imago. Dukker typisk op i begyndelsen af april. Den efterfølgende generation kan ses på værtsplanten til september eller ind i oktober. Én generation om året. Føden består af plantekost, primært friske sporer på bregneblade.

Forekommer især på skyggede til halvskyggede steder i såvel løv- som nåleskove. Den kan træffes på et bredt udvalg af bregnearter, især arter af mangeløv (*Dryopteris* m.fl.) og fjerbregne (*Athyrium filix-femina*). Optræder ofte i selskab med *B. pteridis*, men træffes i højere grad end denne på mere soleksponerede værtsplanter. Ingen andre danske arter end disse to lever på bregner. Overvintrer primært mellem visne blade, men også i barkrevner, i løv eller på nåletræer.

Udbredt og almindeligt forekommende i hele landet. Optræder ofte i stort antal ligesom *B. pteridis*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

41 28 *Monalocoris*: 1/19

1	2
3	4
5	6

1. *Bryocoris pteridis* (kortvinget)
2. *Bryocoris pteridis* (langvinget)
3. *Bryocoris pteridis* (nymfe)
4. *Monalocoris filicis*
5. *Monalocoris filicis*
6. *Monalocoris filicis* (nymfe)

3. *Campyloneura virgula*
(Herrich-Schaeffer, 1835)

3,9-4,7 mm. En aflang art med en **karakteristisk kombination af røde, gule og brune farvetegninger** samt næsten gennemsigtig corium. Membranen er lysegrå med røde årer. Kan overfladisk ligne den nytilkomne og beslægtede *Tupiocoris rhododendri (13)*, der dog har sort, ikke gul, scutellum og mangler den røde farve. Kan evt. også forveksles med den lyse form af *Cyllecoris histrionius (113)*, men denne er noget større, har orangebrun corium og mørk membran med mørke årer. Nymfen er umiskendelig - bleggrøn med røde striber på antennerne samt røde tegninger på bl.a. pronotum, vingeanlæg og baglår.

Primo juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Både nymfer og imagines lever af dyrisk kost. Helt specielt for denne art er, at den formerer sig ved jomfrufødsel (partenogenese). Kun hunner forekommer i Danmark og det meste af Europa (læs mere s. 38).

Lever i skovbryn, skovlysninger o.lign. steder. Træffes først og fremmest på ask (*Fraxinus excelsior*), men kan også findes på en lang række andre løvtræer. Findes desuden af og til på Rhododendron, hvor den kan træffes i selskab med *Tupiocoris rhododendri*.

Udbredt og almindelig i hele landet. Tidligere havde arten en mere udpræget sydøstlig udbredelse i Danmark. Eneste art i slægten *Campyloneura*. (T,S,N,F,E,H,P)

📷 6,39,393 41 *Campyloneura*: 1/1

4. *Dicyphus annulatus*
(Wolff, 1804)

2,8-3,6 mm. En lille *Dicyphus*-art med **markante sorte og hvide tegninger på antenner, hoved, pronotum og scutellum**. Dette kombineret med sorte torne, der udgår fra store sorte pletter på skinnebenene, adskiller den fra andre danske arter. Nymfen minder om *D. globulifer (8)*, men har kraftigere hår, og tornene på krop og ben udgår fra sorte punkter.

Overvintrer som imago og dukker op i løbet af foråret. Den efterfølgende generation når imagostadiet i løbet af august og er aktiv til september. Én generation om året. Føden består sandsynligvis både af plantekost og dyrisk kost.

Træffes på tørre, varme og soleksponerede lokaliteter med bevoksninger af mark-krageklo (*Ononis spinosa ssp. spinosa*). Overvintrer i de visne blade under værtsplanten.

Meget sjælden. Fundet som ny dansk art i 2011 på et ruderat ved den gamle færgeterminal ved Nyborg (F) (B.K. Stephensen). Eftersøgt uden held flere gange på lokaliteten i 2012. Fundet på yderligere to fynske ruderater i 2012, hhv. på baneterrænet ved Odense Banegård samt ved den nedlagte Marslev Station ca. 10 km øst for (begge B.K. Stephensen). Sandsynligvis indslæbt med jernbanegods. Meget tænkeligt en art, vi vil se en del mere til i de kommende år. Endnu ikke kendt fra de øvrige nordiske lande. (Læs mere s. 107). (T,E,H,P)

📷 107,109 45 (Ny for DK) *Dicyphus*: 8/60

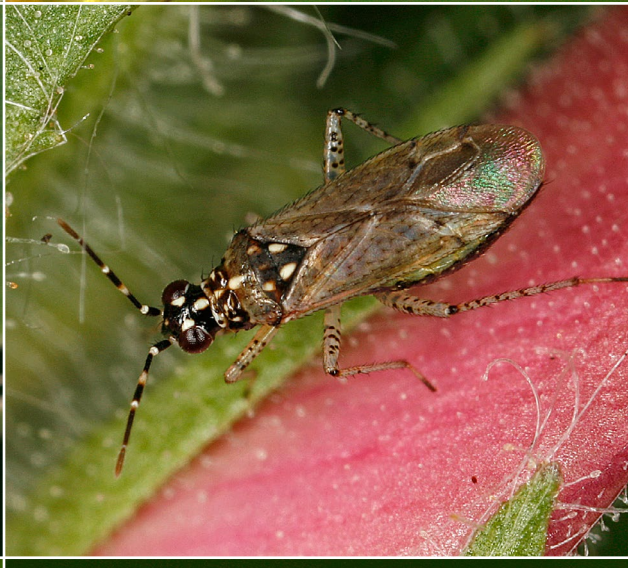

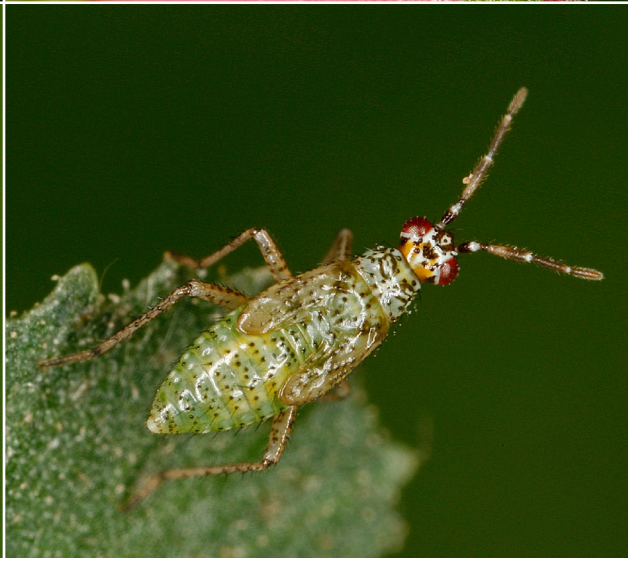

1	2
3	4
5	6

1. *Campyloneura virgula*
2. *Campyloneura virgula*
3. *Campyloneura virgula* (nymfe)
4. *Dicyphus annulatus*
5. *Dicyphus annulatus*
6. *Dicyphus annulatus* (nymfe)

5. *Dicyphus constrictus*
(Boheman, 1852)

3,5-5,0 mm. Oversiden blegt grågrøn med lyse brune hår. Begge køn kan forekomme i både lang- og kortvingede former, men oftest er hannerne langvingede og hunnerne kortvingede. Ligner flere andre arter i slægten, især *D. epilobii (6)* (se denne) og *D. pallidus (10)*. Ligesom hos *D. pallidus* er calli meget store, ca. dobbelt så tykke som halsringen (se s. 375). Den kan imidlertid kendes på, at **2. antenneled er sort eller mørkebrunt proximalt og distalt og markant lysere midt på**, og på, at **undersiden af lårene er lyshårede med kun enkelte lange mørke børstehår** (se s. 140). Hos *D. pallidus* er 2. antenneled mere ensfarvet, og lårenes underside er forsynet med talrige sorte børstehår.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på frodige, halvskyggede steder, især langs skovveje. Her kan den findes på forskellige hårede plantearter, især dag-pragtstjerne (*Silene dioica*). Desuden nævnes bl.a. skov-galtetand (*Stachys sylvatica*), nælde (*Urtica*), hanekro (*Galeopsis*) og salvie (*Salvia*) som værtsplanter.

Bortset fra et gammelt fund fra Vejle (EJ), (O. Jacobsen - 1913), er arten kun kendt fra Bornholm, hvor den forekommer hist og her. Den er desuden angivet fra Hobro (EJ) (S. Gaun - 1966), men dette beror på en fejlbestemmelse. Arten har en boreo-montan udbredelse og er sjælden i Europa. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 140 47 *Dicyphus*: 8/60

6. *Dicyphus epilobii*
Reuter, 1883

4,5-5,4 mm. Oversiden blegt grågrøn med fine brune hår. Begge køn altid langvingede. Bagest på corium ses i hver side en tydelig mørk plet. 1. antenneled oftest rødt. Kan forveksles med flere arter i slægten. Fra *D. constrictus (5)* og *D. pallidus (10)* kendes den bedst på **bredden af calli**, der hos *D. epilobii* samt *D. errans (7)* **er ca. 1,5x tykkelsen af halsringen** - mod ca. 2x hos de to andre (se s. 375). Kan også ligne immature individer af *D. errans* (se denne).

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer ved åbredder, søbredder, i fugtige højstaudeenge og andre steder, hvor værtsplanten lådden dueurt (*Epilobium hirsutum*) findes. Eneste danske art, der lever værtsspecifikt på denne plante.

Udbredt over hele landet og meget almindelig. Forekommer næsten overalt, hvor der findes en bestand af værtsplanten, og typisk i stort antal. Den mest almindelige *Dicyphus*-art. (T,S,F,E,H,P,B)

📷 62,375 48 *Dicyphus*: 8/60

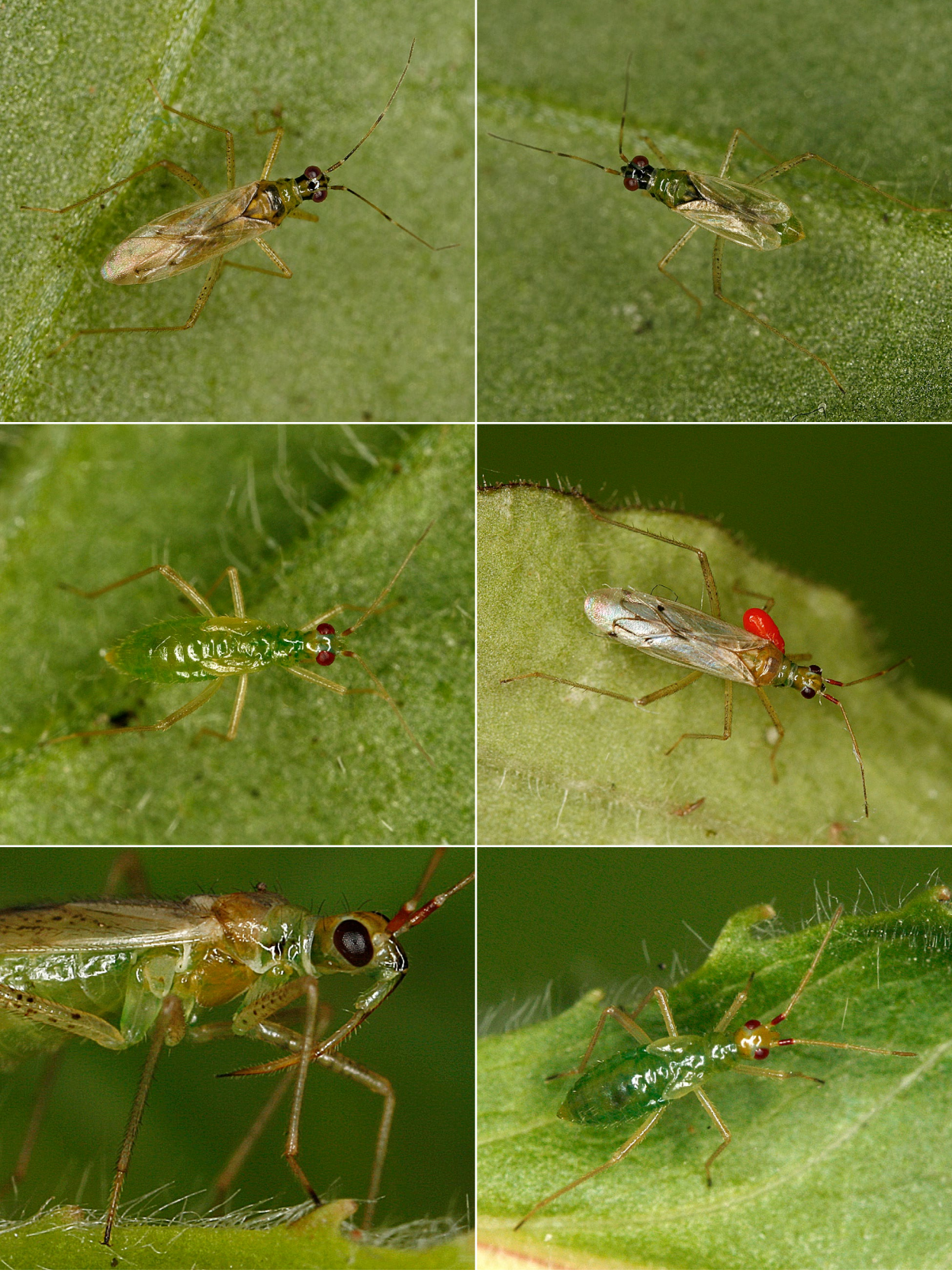

1	2
3	4
5	6

1. *Dicyphus constrictus* (langvinget ♂)
2. *Dicyphus constrictus* (kortvinget ♀)
3. *Dicyphus constrictus* (nymfe)
4. *Dicyphus epilobii* (med mide)
5. *Dicyphus epilobii*
6. *Dicyphus epilobii* (nymfe)

7. Dicyphus errans
(Wolff, 1804)

4,5-5,1 mm. Udfarvede individer af denne art afviger fra de andre danske arter i slægten ved, at **hoved, pronotum, scutellum samt antenner er overvejende sorte eller sortbrune**. Begge køn altid langvingede. Ikke-udfarvede individer ligner *D. epilobii (6)*, men har ikke tydelige pletter bagest på corium. Fra *D. constrictus (5)* og *D. pallidus (10)* kan den bl.a. kendes på bredden af calli, se *D. epilobii*.

Fund af dyr i november indikerer, at arten i hvert fald i nogle tilfælde overvintrer som imago i Danmark. I Tyskland angives det, at det sandsynligvis kun er gravide hunner, der overvintrer. Én til to generationer om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever især på halvskyggede områder langs skovveje. Kan træffes på flere forskellige, gerne hårede, urter. Blandt de vigtigste arter er dag-pragtstjerne (*Silene dioica*), skov-galtetand (*Stachys sylvatica*) og dunet steffensurt (*Circaea lutetiana*). Arten kan også findes i urbane områder, hvor den kan træffes på forskellige arter af kulturplanter. Som overvintringshabitat benyttes bl.a. bladrosetter af forskellige plantearter.

Temmelig sjælden, men tilsyneladende under hastig spredning i landet. Meldt fra Bornholm (B) som ny for Danmark i 2008 (L. Skipper). Her blev den fundet på flere lokaliteter langs med vest- og nordkysten. Siden er den meldt fra spredte fund på både Sjælland og Fyn samt i Jylland. En art, vi sandsynligvis vil se meget mere til i de kommende år. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 26,89 47 (Ny for DK) *Dicyphus*: 8/60

8. Dicyphus globulifer
(Fallén, 1829)

3,5-4,1 mm. En robust, ret bred og kompakt *Dicyphus*-art. Oversiden er brunlig, ofte næsten bronzeskinnende. **Pronotum er meget kraftigt tværrynket, og calli er sorte, glinsende og stærkt fremtrædende**. Hovedet er sort med en lys plet ved hvert øje. Kan evt. forveksles med den langvingede form af *D. pallicornis (9)*.

Overvintrer som imago. De første dyr dukker som regel op i begyndelsen af maj. Voksne dyr i den nye generation ses i løbet af juli og august og er aktive indtil september-oktober. Én generation om året. Føden består sandsynligvis såvel af plantekost som dyrisk kost.

Forekommer især i skovbryn, skovlysninger og langs skovveje, hvor der er en bestand af værtsplanten dag-pragtstjerne (*Silene dioica*). Findes også af og til på aften-pragtstjerne (*S. latifolia*) og er desuden angivet fra bl.a. trævlekrone (*Lychnis flos-cuculi*).

Fundet hist og her i det meste af landet, lokalt temmelig almindelig. Tilsyneladende i fremgang de senere år. (T,S,N,F,E,H,P,B)

44 *Dicyphus*: 8/60

1	2
3	4
5	6

1. *Dicyphus errans*
2. *Dicyphus errans*
3. *Dicyphus errans* (nymfe)
4. *Dicyphus globulifer*
5. *Dicyphus globulifer*
6. *Dicyphus globulifer* (nymfe)

9. *Dicyphus pallicornis*
(Fieber, 1861)

2,6-4,0 mm. Oversiden varierer fra blegt olivengrøn til mørkebrun med en ret fin tilliggende behåring. Både lang- og kortvingede individer er almindelige hos begge køn. **Antennerne er korte, ca. halvt så lange som kroppen. Hårene og tornene på skinnebenene er kortere end diameteren på disse**. Ligner især *D. stachydis (11)*, såvel den kortvingede som den langvingede form, men denne har stivere, mørkere og mere oprette hår - og torne på skinnebenene, der er markant længere end tykkelsen af disse.

Overvintrer primært som imago. I nogle tilfælde kan den dog overvintre i nymfestadiet. Den dukker som regel op i slutningen af april og kan ses til slutningen af oktober. Optræder visse år i to generationer. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i skovlysninger, langs skovveje og i haver. Træffes som eneste danske art udelukkende på almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*). Den synes ret tolerant i forhold til biotopen, så længe blot værtsplanten er til stede, og kan findes fra halvskyggede skove til stærkt sol- og vindeksponerede lokaliteter. Overvintrer i de visne rosetblade på værtsplanten.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet.
(T,S,N,F,E,H,P)

📷 119 ■ 44 *Dicyphus*: 8/60

10. *Dicyphus pallidus*
(Herrich-Schaeffer, 1836)

4,5-6,7 mm. Den største danske *Dicyphus*-art. Slank og med lange ben og antenner. Oversiden blegt grågrøn med lysebrune hår. Begge køn kan være både lang- og kortvingede. Antennerne er næsten lige så lange som kroppen. 2. antenneled er ensfarvet lyst, evt. en anelse mørkere proximalt og distalt. **Undersiden af lårene med lange, sorte børstehår** (se nedenfor). Ligner flere andre arter i slægten, især *D. constrictus (5)* og *D. epilobii (6)* (se disse). *D. stachydis (11)* har kortere antenner og mørkere, mere stive hår på oversiden.

Primo juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer især på skyggede eller halvskyggede lokaliteter langs skovveje, hvor den lever værtsspecifikt på skov-galtetand (*Stachys sylvatica*). En enkelt population er fundet af forfatteren på dunet steffensurt (*Circaea lutetiana*). Findes ofte på samme planter som *D. stachydis*, der imidlertid overvintrer i imagostadiet og har en anden årscyklus.

Vidt udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,E,H,P)

📷 28,45,78,375 ■ 46 *Dicyphus*: 8/60

D. constrictus

D. pallidus

1	2
3	4
5	6

1. *Dicyphus pallicornis* (langvinget ♂)
2. *Dicyphus pallicornis* (kortvinget ♀)
3. *Dicyphus pallicornis* (nymfe)
4. *Dicyphus pallidus* (langvinget ♂)
5. *Dicyphus pallidus* (kortvinget ♀)
6. *Dicyphus pallidus* (nymfe)

11. *Dicyphus stachydis*

J. Sahlberg, 1878

3,3-4,8 mm. Oversiden gråbrun til rødbrun - mørkere efter overvintring - og besat med **kraftige, brunlige, halvtoprette hår**. Begge køn kan være både kort- og langvingede, men langvingede individer er ret sjældne. Ligner især *D. pallicornis (9)* (se denne). Antennerne er mere end halvt så lange som kroppen, men langt fra så lange som hos *D. pallidus (10)* og *D. constrictus (5)*.

Overvintrer som imago og dukker typisk op i slutningen af april. Voksne individer i den efterfølgende generation ses i løbet af juli og er som regel aktive til hen i oktober. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer især på skyggede eller halvskyggede habitater langs skovveje. Angivet som ret værtsspecifik på skov-galtetand (*Stachys sylvatica*), men i hvert fald i visse dele af landet træffes den mindst lige så hyppigt på dag-pragtstjerne (*Silene dioica*). Også bl.a. hanekro (*Galeopsis*) og steffensurt (*Circaea*) er angivet som værtsplanter.

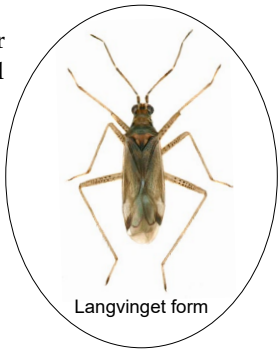
Langvinget form

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet.
(T,S,N,E,P,B)

45 *Dicyphus*: 8/60

12. *Macrolophus pygmaeus*

(Rambur, 1839) *M. nubilus* (Herrich-Schaeffer, 1835)

3,2-3,5 mm. En af de mindste af de mere eller mindre ensfarvede grønne arter i Danmark. **Let kendelig på det sorte 1. antenneled og den sorte stribe bag øjet** (se nærbillede s. 89). Nymfen ensfarvet grøn som hos adskillige andre arter, men som hos det voksne dyr er øjnene røde, små og ret flade.

Medio maj - ultimo juli. Overvintrer i nymfestadiet, hvilket i Danmark i øvrigt kun er registreret hos *Dicyphus pallicornis (9)*. Den kan dog sandsynligvis også overvintre i ægstadiet. I Tyskland angives den til at have to generationer, men dette er endnu ikke påvist i Danmark. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovlysninger samt langs skovveje - især på delvist soleksponerede habitater. Her træffes den på hårede planter, først og fremmest skov-galtetand (*Stachys sylvatica*).

Findes hist og her i det meste af landet, dog hyppigst på Øerne og i det østlige Jylland.
(T,S,N,F,E,H,P,B)

89 50 (*M. nubilus*) *Macrolophus*: 1/27

1	2
3	4
5	6

1. *Dicyphus stachydis* (kortvinget ♂)
2. *Dicyphus stachydis* (kortvinget ♀)
3. *Dicyphus stachydis* (nymfe)
4. *Macrolophus pygmaeus*
5. *Macrolophus pygmaeus* (nyforvandlet)
6. *Macrolophus pygmaeus* (nymfe)

13. Tupiocoris rhododendri
(Dolling, 1972)

4,0-5,0 mm. En langstrakt og ret karakteristisk art. Dækvingerne overvejende gråbrune. Hoved, pronotum og scutellum mørkebrune til sorte, dog med en **markant hvid halsring** og en mere eller mindre tydelig gullig median på pronotum. Den bageste del af corium er mørkfarvet. Cuneus er gul med sort spids. 1. antenneled gulbrunt, 2. led sort. Kan overfladisk ligne lyse individer af *Cyllecoris histrionius (113)*, men denne har hvidgul til orange scutellum. Ikke-udfarvede individer kan overfladisk minde om hannen af *Mecomma ambulans (124)*, der dog mangler halsring og har sort 1. antenneled. Se evt. også den nærtbeslægtede, men noget mindre *Campyloneura virgula (3)*, der ofte kan findes på samme værtsplante. Nymfen er aflang, ensfarvet rød og ligner ikke andre arter.

Medio juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost, primært bladlus.

Træffes i parker, i haver og på kirkegårde samt andre steder, hvor værtsplanten Rhododendron forekommer.

Temmelig sjælden, men på hastig indmarch i landet. Fundet som ny for Danmark i 2009 ved Fruens Bøge i Odense (F) (B.K. Stephensen). Arten er indslæbt fra USA til Europa, hvor den første gang blev truffet i England i 1971. I de seneste år har den imidlertid spredt sig hastigt i Nordvesteuropa (læs mere s. 106-107). I 2010-12 fundet på flere lokaliteter i Østjylland (EJ) og i 2011 i Slotshaven i Hørsholm (NEZ) (alle L. Skipper). Sandsynligvis en art, der vil etablere sig mange steder i løbet af de kommende år. (T,F,E,H)

📷 106,109 Ikke omfattet (Ny for DK) *Tupiocoris*: 1/20

1. *Tupiocoris rhododendri* (lille nymfe)

2. *Tupiocoris rhododendri* (stor nymfe)

1	
2	3

1. *Tupiocoris rhododendri*
2. *Tupiocoris rhododendri*
3. *Tupiocoris rhododendri*

UNDERFAMILIE DERAEOCORINAE 7/775

TRIBUS CLIVINEMINI 1/88

14. Bothynotus pilosus
(Boheman, 1852)

3,6-6,0 mm. Ensfarvet og glinsende, rødbrun til sortbrun overside med lange grålige hår. Hannen er altid langvinget, hunnen oftest kortvinget. Pronotum og dækvinger meget tydeligt og groft punkteret. Scutellum med en grubeagtig fordybning. **Øjnene er meget karakteristiske, idet de sidder helt fremme på det korte og brede hoved**, langt fra pronotums forrand. Benene gulbrune til rødbrune. Adskiller sig fra alle andre danske arter på den særegne hovedform.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af dyrisk kost. Lever normalt skjult, men kommer frem på varme sommeraftener. Er i vore nabolande ofte fanget vha. lysfælder.

Lever mellem løv og mos i bl.a. fugtige enge og moser, især i områder domineret af nåletræer.

Meget sjælden. Kun kendt fra tre danske fund fra omkring år 1900, hver blot repræsenteret af et enkelt dyr. Alle tre fund er fra Midtjylland: Bjerringbro (EJ) (O. Jacobsen - 1891); Jenskær ved Silkeborg (EJ) (O. Jacobsen - 1911) og Silkeborg (EJ) (O. Jacobsen - 1912). Muligvis forsvundet, men da den lever meget skjult, kan den let være overset. (T,S,N,F,E,H,P,B)

30 *Bothynotus*: 1/14

TRIBUS DERAEOCORINI 6/429

15. Alloeotomus gothicus
(Fallén, 1807)

5,0-6,0 mm. En kraftigt punkteret art med rødbrun overside og en **markant behåring af lange og tætte grå hår**. Cuneus og dele af corium, især den bageste del, typisk med uregelmæssige røde pletter/plamager. Pronotums bagrand smalt hvidgul. **Scutellum er forsynet med en lille lys plet i alle tre vinkler**. Ved indervinklen af corium findes en mørk plet. Clypeus karakteristisk "bolsjestribet". Membranen klar og lys med uregelmæssige mørke pletter. Minder overfladisk om *A. rubicundus (24)* og *Camptozygum aequale (33)*, men er let at kende på kombinationen af ovenstående kendetegn. Nymfen kan ligne *Deraeocoris flavilinea (16)*, men kan let kendes på de røde og hvide striber på hovedet.

Primo august - ultimo september. En af de danske arter, der påbegynder flyvetiden senest. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost, muligvis af og til suppleret med plantekost.

Findes især på heder og i hedeplantager, hvor den lever på fyr (*Pinus*), først og fremmest skov-fyr (*Pinus sylvestris*). Kan undtagelsesvis findes på andre nåletræer.

Hist og her i det meste af landet, men spredt forekommende. Endnu ikke meldt nord for Limfjorden. Tidligere kun kendt fra Nordøstsjælland (NEZ). (T,S,N,F,E,H,P,B)

39 *Alloeotomus*: 1/12

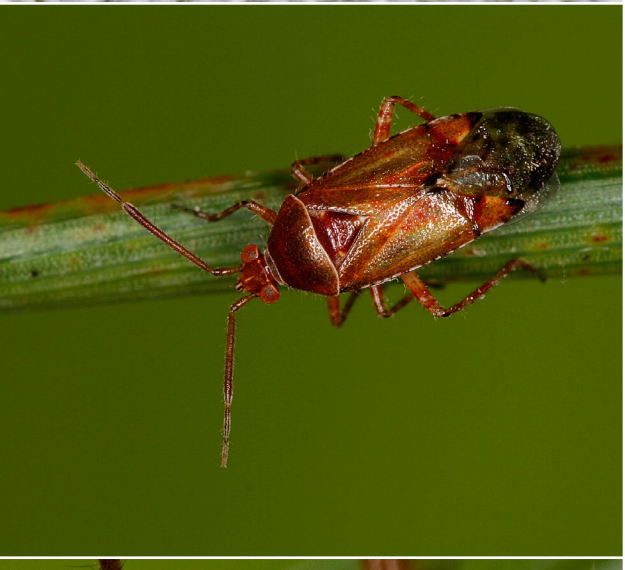

1	2
3	4
5	6

1. *Bothynosus pilosus* (♂)
2. *Bothynosus pilosus* (♀)
3. *Alloeotomus gothicus*
4. *Alloeotomus gothicus* (immatur)
5. *Alloeotomus gothicus*
6. *Alloeotomus gothicus* (nymfe)

16. Deraeocoris flavilinea
(A. Costa, 1862)

6,3-7,2 mm. En stor og meget robust blomstertæge. Som de øvrige danske arter i slægten er den glinsende med en næsten ubehåret og meget kraftigt punkteret overside. Kan variere i grundfarve fra gulbrun til rødbrun og mørkebrun. Pronotum er forsynet med en smal hvidgul bagkant. **Langs kanten af scutellum et hvidgult "V"**. Skinnebenene med mørke og lyse striber. Kan ligne mørke individer af *D. ruber (20)* (se denne). Kan desuden minde overfladisk om *Alloeotomus gothicus (15)* samt visse farvevarianter blandt *Lygus*-arterne, især *L. pratensis (51),* men kan kendes fra disse på de stribede ben. Nymfen er ret karakteristisk med lange hår og en spraglet rødbrun og hvidlig overside. Se dog *A. gothicus*.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost

Lever i skovbryn, levende hegn, parker, haver m.v. Blandt de mange værtsplanter kan nævnes lind (*Tilia*), ask (*Fraxinus excelsior*), hassel (*Corylus avellana*), slåen (*Prunus spinosa*) og ahorn (*Acer pseudoplatanus*).

Fundet som ny art for Danmark i 2006 ved Kasted Mose (EJ) (L. skipper). Her få år efter er den allerede udbredt og temmelig almindelig i det østlige og sydlige Danmark. Endnu ikke meldt fra Vestjylland eller nord for Limfjorden. Indtil for få årtier siden blev arten betragtet som endemisk for Sicilien. Læs mere om artens bemærkelsesværdige ekspansion side 105-106. (T,S,E,H)

28,106 Ikke omfattet (Ny for DK) *Deraeocoris*: 5/216

17. Deraeocoris lutescens
(Schilling, 1837)

3,7-4,5 mm. Oversiden glinsende, næsten nøgen, delvist gennemsigtig og kraftigt punkteret. Grundfarven lysebrun med mørkere tegninger. **Scutellum glat eller kun spredt punkteret** og med hvidgule hjørner samt en mere eller mindre ubrudt hvidgul median. **Hovedet er lyst med varierende mørkere tegninger.** Antennerne overvejende lyse. Membranen klar med korte, rundede celler og mørke årer. Kan forveksles med *D. punctulatus (18)* (se denne).
Fortsættes s. 374. ▶

Overvintrer som imago og dukker frem fra vinterkvarteret i april-maj. Den nye generation når imagostadiet omkring midten af juli og er typisk aktiv til ind i oktober. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost.

Findes i skovbryn, parker, haver o.lign. steder. Her træffes den især på eg (*Quercus*) og lind (*Tilia*), men kan herudover træffes på hassel (*Corylus avellana*), elm (*Ulmus*), løn (*Acer*) og adskillige andre slægter af løvtræer. Overvintrer under store barkflager på ældre løvtræer, ofte i små grupper.

Fundet som ny art for landet i 1970 ved Holstenshus (F) (S. Gaun). Er nu temmelig almindelig i den sydlige og østlige del af landet - og den hyppigst forekommende *Deraeocoris*-art. Ligesom *D. flavilinea (16)* endnu ikke meldt fra Vestjylland eller nord for Limfjorden. (T,S,N,F,E,H,P,B)

26,28,44,47,83 32 *Deraeocoris*: 5/216

1	2
3	4
5	6

1. *Deraeocoris flavilinea*
2. *Deraeocoris flavilinea*
3. *Deraeocoris flavilinea* (nymfe)
4. *Deraeocoris lutescens*
5. *Deraeocoris lutescens*
6. *Deraeocoris lutescens* (nymfe)

18. Deraeocoris punctulatus
(Fallén, 1807)

3,7-4,4 mm. Glinsende, næsten uden hår og med dybe punkteringer på oversiden som de andre danske arter i slægten. Dækvingerne primært gulbrune. **Scutellum er tydeligt punkteret**. Hoved, pronotum og scutellum overvejende sorte. Bagkanten af hoved samt pronotum, hjørnerne på scutellum samt en mere eller mindre udviklet median på pronotum og scutellum er hvidgule. Antennerne er sorte - 1. og 2. led dog af og til lyse på midten. Ligner *D. lutescens (17)*, men hos denne er scutellum uden eller med svage punkteringer, og hovedet og antennerne er lysere. Nymfen er markant mørkere end *D. lutescens*.

Overvintrer som imago. Voksne dyr i den nye generation dukker op medio juli. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost.

Findes på tørre og sandede lokaliteter - på værtsplanterne eller på jorden mellem disse. Værtsplanterne kan udgøres af mange forskellige urter, bl.a. bynke (*Artemisia*), røllike (*Achillea*) og rejnfan (*Tanacetum vulgare*). Overvintrer i tørt førne eller under bark på forskellige træer.

Sandsynligvis forsvundet. Kun kendt fra nogle få gamle fund i Nordøstsjælland (NEZ): Lokalitet uvis (C.C.R. Larsen - 1909), Gribskov (NEZ) (C. Engelhart - 1916) og Tisvilde (O. Jacobsen - 1917-1919). Rødlistet i Sverige, Finland og Estland (se s. 95). I Tyskland er den angivet som en art med begrænset udbredelse. (T,S,F,H,P,B)

32 *Deraeocoris*: 5/216

19. Deraeocoris scutellaris
(Fabricius, 1794)

5,4-6,7 mm. **Ensfarvet sort, scutellum dog ofte rød**. **Oversiden kraftigt punkteret, glinsende og næsten ubehåret** - kun med fine hår langs siderne. Individer med rød scutellum kan ikke forveksles med andre arter. Helt sorte dyr kan kendes fra andre sorte arter på den grove punktering og den glinsende, næsten hårløse overside. Se dog evt. *Bothynotus pilosus (14)*.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost.

Lever i hedemoser samt på heder, særligt på jorden under hedelyng (*Calluna vulgaris*) og klokkelyng (*Erica tetralix*). Kravler sjældent op i vegetationen og fanges derfor kun sjældent med net.

Sandsynligvis uddød. Kun kendt fra enkelte gamle fund i hhv. Midt- og Sønderjylland: Himmelbjerget (EJ) (J.C. Schiødte - årstal uvist), Sottrup (SJ) (W. Wüstnei - 1881) og Toftlund (SJ) (W. Wüstnei - 1889). Jacobsen (1915) nævner desuden et individ indsamlet ved Hald ved Viborg (EJ) (Palitzsch - 1914). Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,N,F,E,H,P,B)

37 *Deraeocoris*: 5/216

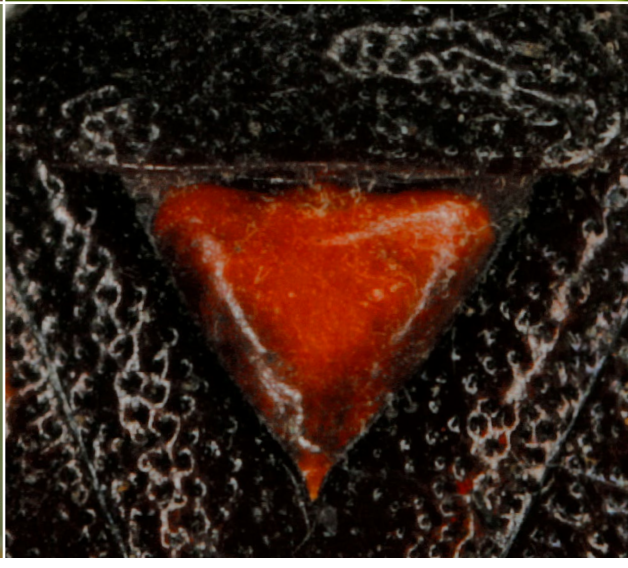

1	2
3	4
5	6

1. *Deraeocoris punctulatus*
2. *Deraeocoris punctulatus*
3. *Deraeocoris punctulatus* (nymfe)
4. *Deraeocoris scutellaris*
5. *Deraeocoris scutellaris*
6. *Deraeocoris scutellaris*

20. Deraeocoris ruber

(Linnaeus, 1758) *D. segusinus* (Müller, 1766)

6,6-7,7 mm. En stor og for blomstertæger meget robust art. Som typisk for slægten er oversiden glinsende, stort set nøgen og kraftigt punkteret. Farven på oversiden varierer fra næsten helt sort til næsten helt rød. De mest sorte er oftest hanner og de mest røde hunner. Lårene er mørke proximalt. **Lårene distalt samt skinnebenene er brungule med karakteristiske brune, længdegående striber**. En let kendelig art. Mørke individer kan dog evt. forveksles med mørke individer af *D. flavilinea (16)*, men de to arter kan let kendes fra hinanden på udbredelsen af mørke tegninger på benene. Desuden er bagranden af pronotum lys hos *D. flavilinea*. Se evt. også *Adelphocoris seticornis (23)* og *Liocoris tripustulatus (46)*. De karakteristiske mørke striber på benene ses også hos nymfen, som især i de tidlige nymfestadier er umiskendelig og temmelig aparte.

Primo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost.

Træffes i skovenge, skovlysninger og langs med skovveje og skovbryn. Som værtsplante har den tilsyneladende en præference for stor nælde (*Urtica dioica*). Herudover er den angivet fra bl.a. brombær m.fl. (*Rubus*), gyvel (*Cytisus scoparius*) og tidsler (*Cirsium* m.fl.). Desuden på frugttræer.

Udbredt og temmelig almindelig øst for Storebælt. Herudover kun kendt fra nogle enkelte fund på Fyn samt et par jyske fund: Hadsund (EJ) (L.E. Bengtsson - 1990) og Rødekro (SJ) (L. Skipper - 2011). (T,S,N,E,H,P,B)

📷 31,57,60 33 *Deraeocoris*: 5/216

1. *Deraeocoris ruber* (lille nymfe)

2. *Deraeocoris ruber* (stor nymfe)

1	
2	3

1. *Deraeocoris ruber* (rød form)
2. *Deraeocoris ruber* (rød form)
3. *Deraeocoris ruber* (sort form)

21. Adelphocoris lineolatus
(Goeze, 1778)

7,5-9,4 mm. En stor art med gulgrøn til grågrøn grundfarve og varierende brune tegninger. **Typisk omfatter de brune tegninger to striber på scutellum, størstedelen af clavus og en aflang trekantet plet på corium**. Behåringen består af tætte tilliggende lyse hår. 3. og 4. antenneled er af samme tykkelse som 2. led. Typiske individer er lette at kende. Tegningerne kan imidlertid variere meget, og især immature individer kan ligne flere arter, primært *A. quadripunctatus (22)* og *Closterotomus norwegicus (41)*. Disse arter er dog helt eller overvejende sorthårede på oversiden.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer især på solrige, tørre til halvfugtige områder, hvor den lever på forskellige urter, særligt i ærteblomstfamilien (Fabaceae). Mindre hyppigt findes den på arter i andre familier, heriblandt kurvblomstfamilien (Asteraceae).

Udbredt og almindelig overalt i landet. Langt den hyppigst forekommende art i slægten. Udbredt i hele Europa og desuden indslæbt til USA, hvor den optræder som skadedyr i bl.a. lucernemarker. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 84,87,118,393 ▮ 99 *Adelphocoris*: 4/48

22. Adelphocoris quadripunctatus
(Fabricius, 1794) *A. annulicornis* (R. Sahlberg, 1848)

7,4-10,4 mm. En af de største danske blomstertæger. Oversiden er gulgrøn til grågrøn **med varierende brune tegninger, typisk to længdestriber på corium, den inderste del af clavus, clavussømmen samt to eller fire pletter på pronotum.** Scutellum typisk med en ret utydelig brungrøn median. **Behåringen består, foruden tilliggende lyse hår, af sorte tilliggende børstehår**. Typiske individer er lette at kende. Atypiske og immature individer kan forveksles med flere andre aflange grønlige arter, især *A. lineolatus (21)* og *Closterotomus norwegicus (41)*.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af plantekost.

Én af adskillige arter med præference for stor nælde (*Urtica dioica*). Findes lejlighedsvis også på andre arter, bl.a. i ærteblomstfamilien (Fabaceae).

Temmelig almindelig på store dele af Sjælland. Indtil årtusindskiftet kun kendt fra enkelte lokaliteter på Øerne, bl.a. Radsted og Hydeskov ved Sakskøbing (LFM), hvor den blev fundet som ny art for Danmark i 1960'erne (N.M. Andersen - 1963-64). Siden 2006 fundet enkelte steder på Falster (LFM), Fyn (F) og i Østjylland (EJ). Desuden angivet fra Rejsby syd for Ribe (SJ) (S. Gaun - 1970), men dette beror på en fejlbestemmelse. Tilsyneladende i fremgang og under spredning i Danmark. (T,S,N,F,H,P,B)

📷 26,40,94,393 ▮ 100 (*A. annulicornis*) *Adelphocoris*: 4/48

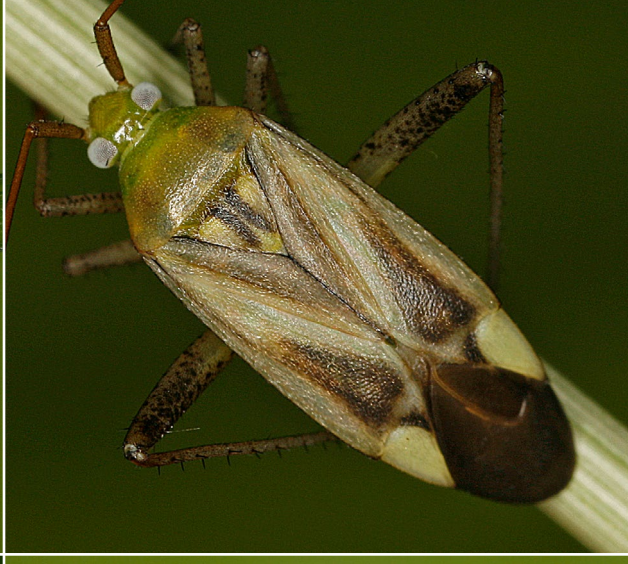

1	2
3	4
5	6

1. *Adelphocoris lineolatus*
2. *Adelphocoris lineolatus*
3. *Adelphocoris lineolatus* (nymfe)
4. *Adelphocoris quadripunctatus*
5. *Adelphocoris quadripunctatus*
6. *Adelphocoris quadripunctatus* (nymfe)

23. Adelphocoris seticornis
(Fabricius, 1775)

6,6-8,4 mm. En stor, markant og let kendelig art. **Oversiden langt overvejende sort eller sortbrun. Cuneus rød til orangegul med sort forrand og spids**. Pronotum med en smal gul bagrand og ofte med en mere eller mindre udbredt rødgul median. **Corium gullig i den forreste del, af og til mere udbredt gullig, især langs yderranden**. Lårene på udfarvede dyr er næsten helt sorte. Kan overfladisk ligne *Polymerus palustris (78)*, men denne er tæt besat med gule hår og har en gul plet på scutellum. Se evt. også *Capsodes gothicus (34)* og *Deraeocoris ruber (20)*. Nymfen er ret let at kende - se dog *Grypocoris sexguttatus (45)*, *Megacoelum (54-55)* og evt. *Polymerus nigrita (77)*.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består langt overvejende af plantekost.

Træffes især på enge, men også i fugtige vejkanter o.lign. Her lever den på forskellige arter i ærteblomstfamilien (Fabaceae). Især synes den at have en forkærlighed for kællingetand (*Lotus*) - i særdeleshed sump-kællingetand (*Lotus pedunculatus*). Af andre slægter angives bl.a. fladbælg (*Lathyrus*), vikke (*Vicia*), kløver (*Trifolium*) og sneglebælg (*Medicago*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 24,43,393 101 *Adelphocoris*: 4/48

24. Agnocoris rubicundus
(Fallén, 1807)

4,4-5,3 mm. En bredoval art med rødbrun grundfarve. Oversiden er tæt besat med korte, lyse og tilliggende hår. Pronotum dog næsten uden hår, skinnende og groft punkteret (se nærbillede s. 61). **Antennerne er meget korte - 2. antenneled kortere end hovedets bredde**. Pronotum og scutellum med en mere eller mindre tydelig hvid median. Bagkanten af pronotum desuden med en smal lys rand. Cuneus med mørkerød spids. Skinnebenene med ret korte lyse torne. Kan overfladisk ligne *Alloeotomus gothicus (15)*, *Pinalitus rubricatus (75)* og visse former af *Lygus*-arterne, især *L. pratensis (51)*, men 2. antenneled er markant længere end hovedets bredde hos disse arter. Se evt. også *Apolygus rhamnicola (28)*.

Overvintrer i imagostadiet. Voksne dyr kan som regel ses fra april til oktober. Den nye generation når imagostadiet i løbet af juli. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes især i pilekrat i enge og moser og på større træer langs søer og åer. Findes især på smalbladede pilearter såsom hvid-pil (*Salix alba*), men kan også træffes på andre pilearter, bl.a. grå-pil (*S. cinerea*), øret pil (*S. aurita*) og femhannet pil (*S. pentandra*). I den nordlige halvdel af Jylland er den fundet flere gange på bævreasp (*Populus tremula*). Også angivet fra Sølv-poppel (*P. alba*). Overvintrer under bark, i mos, førne eller på nåletræer.

Udbredt og almindelig i det meste af landet.
(T,S,N,F,H,P,B)

📷 44,61,80 116 *Agnocoris*: 1/7

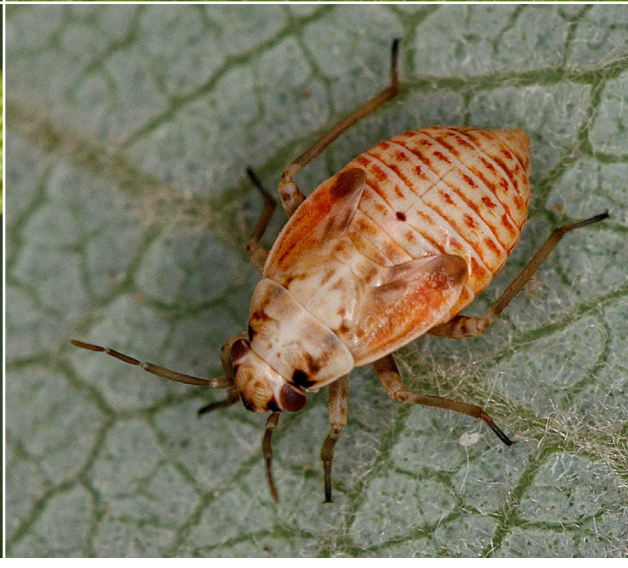

1	2
3	4
5	6

1. *Adelphocoris seticornis*
2. *Adelphocoris seticornis*
3. *Adelphocoris seticornis* (nymfe)
4. *Agnocoris rubicundus*
5. *Agnocoris rubicundus*
6. *Agnocoris rubicundus* (nymfe)

25. *Adelphocoris ticinensis*
(Meyer-Dür, 1843)

7,0-7,6 mm. **Ensfarvet rød art med tilligende lyse hår.** Pronotum hos udfarvede dyr typisk med to sorte pletter. Skinnebenene med kraftige sorte torne. Udfarvede individer er ret let kendelige på den næsten ensfarvede, rødlige grundfarve. Den kan minde noget om immature individer af *Megacoelum beckeri (54)* og *M. infusum (55)*, men disse har nogle karakteristiske rødlige og gullige striber på hovedet og er uden lyse hår på oversiden. Se evt. også *Alloeotomus gothicus (15)*. Immature individer har en gulgrøn overside og er markant anderledes end udfarvede dyr (se billedet nederst th. modsatte side). Ben, hoved og antenner er imidlertid røde allerede umiddelbart efter forvandlingen - og denne farvekombination ses ikke hos andre danske arter. Den røde farve på oversiden udvikles gradvist i løbet af nogle dage.
Nymfen kan variere meget fra næsten ensfarvet grønne individer til mere typiske og let kendelige individer med mere eller mindre mørkt hoved og mørke ben - især baglår - samt røde partier.

Ultimo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis både af plantekost og dyrisk kost.

Træffes på fugtige enge med høj vegetation. Som værtsplanter angives bl.a. kattehale (*Lythrum salicaria*), fredløs (*Lysimachia*) og sump-kællingetand (*Lotus pedunculatus*).

Temmelig sjælden, men tilsyneladende på fremmarch i Danmark. Først erkendt som dansk art i 2009, på grundlag af et fund fra Urup Dam (F) (B.K. Stephensen). Samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus har imidlertid vist sig at rumme et par eksemplarer indsamlet ved hhv. Ølene (B) (C.F. Jensen - 1971) og Ulvshale (LFM) (R. Bygebjerg - 2005). Desuden indgår et eksemplar fra 1996 i O. Buhl's samling, taget ved Storelung (F). I 2009-12 er arten fundet flere steder spredt i landet i distrikterne SJ, EJ, F, LFM, SZ og NEZ. Arten er rødlistet i Sverige (se s. 95). (T,S,E,H,P,B)

102 (Ny for DK) *Adelphocoris*: 4/48

1. *Adelphocoris ticinensis* (nymfe)

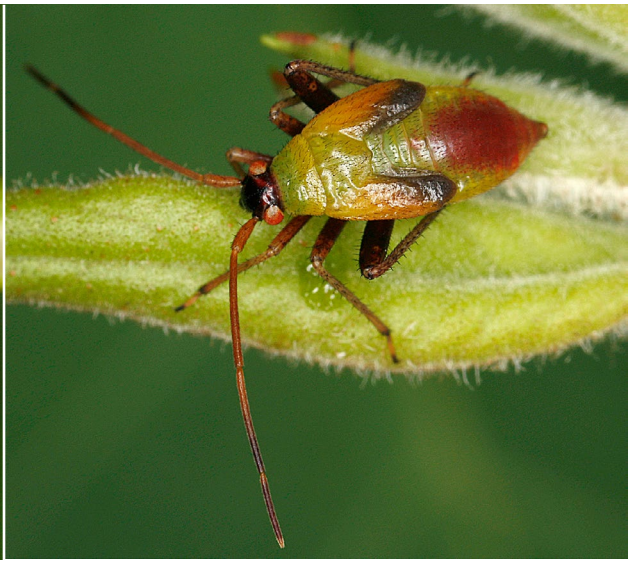

2. *Adelphocoris ticinensis* (nymfe)

1	
2	3

1. *Adelphocoris ticinensis*
2. *Adelphocoris ticinensis*
3. *Adelphocoris ticinensis* (immatur)

26. Apolygus limbatus

(Fallén, 1807) (*Lygus limbatus*)

4,9-5,8 mm. **Oversiden grøn med mere eller mindre udbredte sortbrune partier. Lårene og den proximale del af skinnebenene røde**, den distale del af skinnebenene gulgrønne. Clypeus sort. Ingen andre danske arter har denne farvekombination. Nymferne er uden sortbrune partier på oversiden, men er ligeledes grønne med røde ben, hvilket også ses i støre eller mindre grad hos *Pinalitus*-arterne *(73-75)*.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes især i pilekrat og skovbryn ved enge. Lever hovedsageligt på pil (*Salix*), særlig grå-pil (*S. cinerea*), men også på bl.a. selje-pil (*S. caprea*), øret pil (*S. aurita*) og krybende pil (*S. repens*). Sjældnere på smalbladede pilearter eller poppel (*Populus*).

Endnu kun kendt fra Jylland, hvor den forekommer hist og her. (T,S,N,F,H,P,B)

134 (*Lygus limbatus*) *Apolygus*: 4/64

27. Apolygus lucorum

(Meyer-Dür, 1843) (*Lygus lucorum*)

5,0-5,9 mm. En bredoval art, oftest med ensfarvet grøn overside. Oversiden med tætte, fine og lyse hår og fint punkteret. Indervinklen af cuneus ofte sortbrun. Clypeus af og til sort. Ind i mellem ses individer med mere eller mindre udbredte sorte striber på oversiden. Ligner den nærtbeslægtede *A. spinolae (29)* meget, men denne kendes let på den sorte cuneusspids. Bredere end *Neolygus*-arterne *(56+59)*, fra hvilke den kan kendes på, at **tornene på skinnebenene er kraftige og ikke udspringer fra sorte pletter** (se s. 29). Fra *Lygocoris pabulinus (47)* kan den ligeledes kendes på de kraftige sorte torne. Se evt. også *Lygus maritimus (50)*.

Medio juni - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året, dog sandsynligvis to i gunstige år. Føden består af plantekost.

Træffes typisk på lokaliteter med høje urter. Værtsplanterne udgøres fortrinsvis af kurvblomstfamilien (Asteraceae), især bynke (*Artemisia*), rejnfan (*Tanacetum vulgare*), mjødurt (*Filipendula*) og okseøje (*Chrysanthemum*).

Udbredt og almindelig over hele landet. Den hyppigst forekommende danske *Apolygus*-art. Optræder langt mere selskabeligt end den meget lignende *A. spinolae*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

29 136 (*Lygus lucorum*)
Apolygus: 4/64

1	2
3	4
5	6

1. *Apolygus limbatus*
2. *Apolygus limbatus*
3. *Apolygus limbatus* (nymfe)
4. *Apolygus lucorum*
5. *Apolygus lucorum* (farvevariant)
6. *Apolygus lucorum* (nymfe)

28. *Apolygus rhamnicola*

(Reuter, 1885) (*Lygus rhamnicola*)

5,0-6,0 mm. **Oversiden ensfarvet orangebrun**. Indervinklerne på cuneus ofte sortbrune. **Clypeus sort**. Skinnebenene har kraftige sorte torne, der udspringer i sorte pletter. Kan ligne *Agnocoris rubicundus (24)*, der dog har meget kortere antenner og lyse torne på skinnebenene.

Ultimo juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes typisk langs vejkanter i næringsfattige skove, i skovmoser og i skovbryn ud mod enge, hvor der findes en bestand af værtstræet tørst (*Frangula alnus*). Træffes ofte i selskab med *Neolygus viridis (59)*.

Temmelig sjælden, men fundet spredt over det meste af landet. Fundet som ny for Danmark i 1982 ved Kielstrup Sø (EJ). Samme år blev den fundet i Draved Skov (SJ) (begge H.T. Schmidt). Herudover kendt fra enkelte nyere fund i distrikterne SJ, EJ, WJ, NEJ, F, SZ og NEZ (alle L. Skipper 2007-2012). (T,S,N,F,H,P,B)

135 (*Lygus rhamnicola*) (Ny for DK) *Apolygus*: 4/64

29. *Apolygus spinolae*

(Meyer-Dür, 1841) (*Lygus spinolai*)

5,1-6,0 mm. En bredoval art med ensfarvet grøn overside. **Spidsen af clypeus sort ligesom spidsen af cuneus**. Skinneben med kraftige sorte torne. Kan forveksles med flere ensfarvede grønne arter, især slægtningen *A. lucorum (27)*, men bortset fra *Lygus maritimus (50)* har ingen andre grønne arter en tilsvarende sort cuneusspids.

Ultimo juni - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Lever på urterige lokaliteter, typisk en anelse mere fugtigt end dens nære slægtning *A. lucorum*. Den foretrukne værtsplante er stor nælde (*Urtica dioica*), men den kan træffes på en række forskellige urter fra flere familier.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

136 (*Lygus spinolai*) *Apolygus*: 4/64

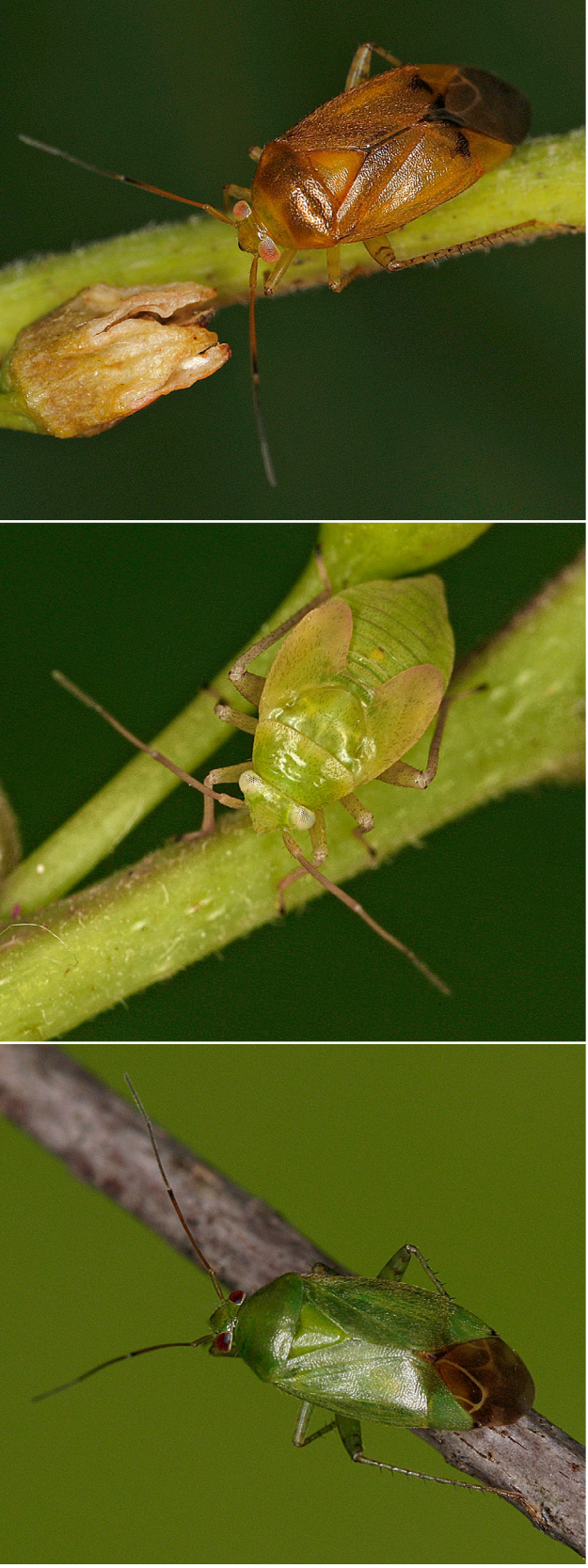

1	2
3	4
5	6

1. *Apolygus rhamnicola*
2. *Apolygus rhamnicola*
3. *Apolygus rhamnicola* (nymfe)
4. *Apolygus spinolae*
5. *Apolygus spinolae*
6. *Apolygus spinolae*

30. Calocoris affinis

(Herrich-Schaeffer, 1835)

6,8-8,2 mm. En aflang art med **friskgrøn overside, der er tæt besat med korte og tilliggende sorte hår**. Kan forveksles med adskillige andre grønne arter fra flere slægter. Ligner især *C. alpestris (31)* (se denne). Også *Lygocoris pabulinus (47)* ligner meget, men denne har fine lyse hår på oversiden. *Closterotomus norwegicus (41)* har talrige små mørke pletter på især den distale del af låret og oftest to sorte pletter på pronotum. Fra arter i slægten *Orthotylus (125-140)* kendes den bl.a. på tilstedeværelsen af en halsring.

Primo juli - primo september. På vingerne meget senere end den nærtstående *C. alpestris*. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende af plantekost.

Lever på frodige steder langs skovveje og i skovbryn. Stor nælde (*Urtica dioica*) og skovgaltetand (*Stachys sylvatica*) er de foretrukne værtsplanter. Ses af og til på blomsterstande af skærmplantefamilien (Apiaceae).

Hist og her i det østlige Jylland i distrikterne SJ, EJ og NEJ. Herudover fundet på et par lokaliteter på Fyn (F): Langesø (O. Buhl - 2009) og Snarup Mose (L. Skipper - 2011). Bør eftersøges på egnede levesteder øst for Lillebælt og i det vestlige Jylland. (T,F,H,P,B)

📷 29,43 94 *Calocoris*: 3/20

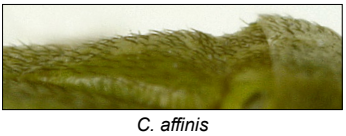

C. affinis

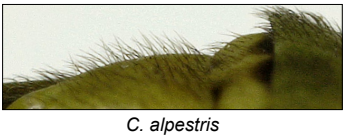

C. alpestris

31. Calocoris alpestris

(Meyer-Dür, 1843) *C. major* (Scholtz, 1847)

9,2-11,1 mm. En af de største danske blomstertæger og en af de få, der kan opnå en størrelse på 10 mm eller mere. En robust art med ensfarvet friskgrøn overside. **Oversiden er tæt besat med sorte hår, der er halvt oprette på scutellum** (se billedet ovenfor). Ligner især *C. affinis (30)*, men denne har tilliggende hår på scutellum. For øvrige forvekslingsmuligheder se *C. affinis*. I modsætning til nymfen af *C. affinis*, der ligner mange andre arter, er nymfen af *C. alpestris* let at kende på de karakteristiske sorte tegninger på vingeanlæg og ben.

Ultimo maj - medio juli. En af de danske blomstertægearter, der først når imagostadiet. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på fugtige, frodige og ofte skyggefulde steder langs skovveje, skovbryn o.lign. steder. Polyfag på høje stauder. Især bør stor nælde (*Urtica dioica*) fremhæves som værtsplante.

Almindelig på egnede lokaliteter i store dele af det østlige Jylland - mod nordvest til Skive-egnen med enkelte afstikkere til Thy. Den mangler dog endnu at blive registreret fra distrikt Sønderjylland (SJ). Herudover kendt fra følgende fund (alle L. Skipper - 2011): Nørholm ved Varde (WJ); Staurby Skov ved Middelfart (F) - og mere bemærkelsesværdigt Lyngby Åmose (NEZ), hvor et enkelt individ blev fundet. Bør eftersøges på egnede lokaliteter øst for Lillebælt. Arten har en boreo-montan udbredelse i Europa. (T,S,N,E,P)

📷 6,25,29,43,44,93 94 *Calocoris*: 3/20

1	2
3	4
5	6

1. *Calocoris affinis*
2. *Calocoris affinis*
3. *Calocoris affinis* (nymfe)
4. *Calocoris alpestris*
5. *Calocoris alpestris*
6. *Calocoris alpestris* (nymfe)

32. Calocoris roseomaculatus

(De Geer, 1773)

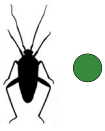

6,5-8,0 mm. En umiskendelig art, der ikke kan forveksles med andre. **Oversiden er grågrøn med udbredte røde tegninger**. Ben og antenner er overvejende røde. Nymfen er også ret let at kende på bl.a. den skarpt afgrænsede gule farve på de forreste bagkropsled. Se dog *Closterotomus biclavatus (39)* og *C. fulvomaculatus (40)*.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden synes udelukkende at bestå af plantekost.

Forekommer på brakmarker, overdrev og tørre enge. Her kan den træffes på en lang række af værtsplanter, primært i kurvblomstfamilien (Asteraceae), og især hvid okseøje (*Leucanthemum vulgare*) og røllike (*Achillea*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet, især i de mere sandede egne. (T,S,N,F,E,H,P,B)

9,11,31 95 *Calocoris*: 3/20

1. *Calocoris roseomaculatus (nymfe)*

2. *Calocoris roseomaculatus*

1	
2	3

1. *Calocoris roseomaculatus*
2. *Calocoris roseomaculatus*
3. *Calocoris roseomaculatus*

33. Camptozygum aequale

(Villers, 1789) *C. pinastri* (Fallén, 1807)

4,0-4,7 mm. En robust art med **tydelig og kraftigt punkteret overside**, der varierer fra næsten sort til rødbrun eller lysebrun. Stærkt glinsende, især pronotum og scutellum. Benenes grundfarve er lys selv på meget mørke individer. Det samme gælder antenner, halsring og til dels hoved. Lårene med mørke pletter distalt og **skinnebenene med karakteristiske mørke længdegående striber**. Såvel rødbrune som næsten sorte individer kan overfladisk ligne flere andre arter, men ingen af disse har lignende tegninger på benene. Nymfen er ret let at kende på den rødbrune grundfarve og de spraglede farvetegninger. Tegningerne på benene svarer til dem hos de voksne dyr.

Ultimo juni - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost suppleret med dyrisk kost.

Træffes i hedeplantager, skovbryn m.v., hvor den lever på fyr (*Pinus*), såvel skov-fyr (*P. sylvestris*) som bjerg-fyr (*P. mugo*). Sjældnere kan den findes på gran (*Picea*) eller andre nåletræer.

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

11 115 *Camptozygum*: 1/2

1. *Camptozygum aequale* (nymfe)

2. *Camptozygum aequale* (nymfe)

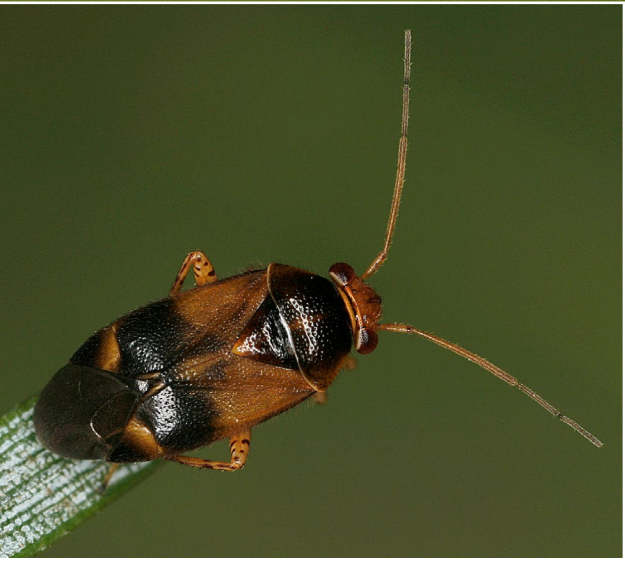

1	
2	3

1. *Camptozygum aequale*
2. *Camptozygum aequale*
3. *Camptozygum aequale*

34. Capsodes gothicus

(Linnaeus, 1758)

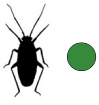

5,7-7,4 mm. En let kendelig art med overvejende sort overside. **I skarp kontrast til den sorte grundfarve er den gul til rødorange på den bageste del af scutellum, siderne af corium, størstedelen af cuneus og oftest også siderne af pronotum**. De orangegule tegninger på corium er ofte noget blegere. Såvel overside som antenner og ben er besat med påfaldende lange og udstående sortbrune hår. Ved øjet er der en hvid plet. Hovedet er kort og bredt. Ret hyppigt ses en farveform (*f. tyrannus*), hvor også pronotum, scutellum og cuneus er sorte (se billedet nedenfor). Kan ikke forveksles med andre arter. Nymfen kan med de karakteristiske farvetegninger og lange udstående hår næppe heller forveksles med andre arter.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost, sandsynligvis suppleret med dyrisk kost.

Findes på overdrev, tørre enge og i vejkanter etc. Flere forskellige værtsplanter benyttes, heriblandt arter i ærteblomstfamilien (Fabaceae) såsom kællingetand (*Lotus*).

Findes hist og her i de østlige dele af landet. Endnu ikke registreret i Vestjylland (WJ) eller nord for Limfjorden - bortset fra Læsø (NEJ). (T,S,E,H,P,B)

📷 6,31 74 *Capsodes*: 1/10

1. *Capsodes gothicus* (nymfe)

2. *Capsodes gothicus* (*f. tyrannus*)

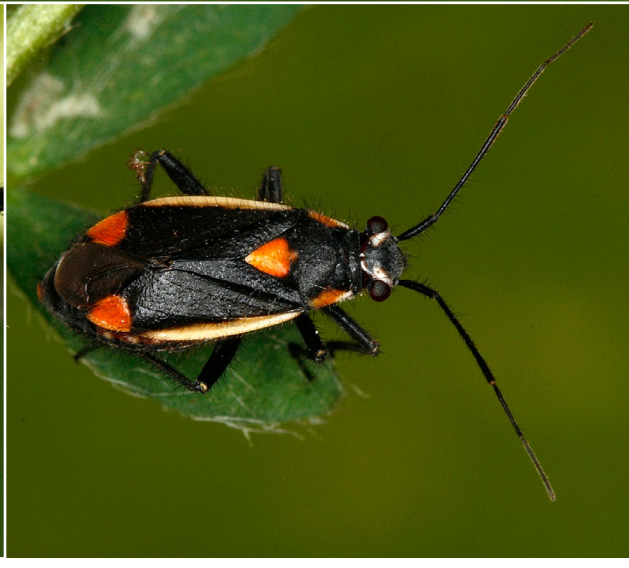

1	
2	3

1. *Capsodes gothicus*
2. *Capsodes gothicus*
3. *Capsodes gothicus*

35. Capsus ater
(Linnaeus, 1758)

5,1-6,3 mm. En bredoval art med sort overside tæt beklædt med korte og tilliggende, lyse hår. Benfarven kan variere fra rødgul med sorte tegninger, ofte i form af bl.a. et par diffuse mørke ringe distalt på låret, til helt ensfarvet sort. **2. antenneled er kølleformet fortykket, især hos hunnen** (se tegningerne nedenfor). Ikke sjældent ses en farveform (kun hunner), hvor hoved, pronotum og ben er rødgule (*f. semiflava*). Ligner meget de øvrige danske *Capsus*-arter *(36-37)* (se disse) og kan i nogle tilfælde være vanskelig at adskille fra disse. For en beskrivelse og tegninger af hannernes genitalier, se Gaun (1974). Kan også ligne arter af *Heterocordylus (118-121)* samt *Orthocephalus (105-106)*, der dog er besat med markante hvide og krumme eller flade, skælagtige hår.

Primo juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes typisk på mere tørre lokaliteter end *C. pilifer* og *C. wagneri.* Som værtsplante benyttes græsser af mange forskellige arter, og der synes ikke at være nogen speciel binding som hos de to andre arter.

Udbredt og almindeligt forekommende overalt i Danmark. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 9,29,31 106 *Capsus*: 3/24

36. Capsus pilifer
(Remane, 1950)

5,0-5,8 mm. En **ensfarvet sort** bredoval art. **Den proximale del af 3. antenneled er dog næsten hvid**. Bagranden på issen er en anelse lysere (hvilket især ses på præparerede dyr!). Kan være vanskelig at adskille fra individer af *C. ater (35)* med mørke ben. 2. antenneled er dog mere gradvist og mindre fortykket i den distale del - forskellen mest tydelig hos hunnen (se tegningerne nedenfor). Ligner også *C. wagneri (37)*, der dog som regel har karakteristiske gule tegninger på benene. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *C. ater*.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på fugtige steder i næringsfattige moser og lavtliggende hedeområder, hvor den lever strengt monofagt på blåtop (*Molinia caerulea*).

Findes hist og her i Jylland. Endnu ikke truffet i det øvrige Danmark. Arten blev først udskilt fra *C. ater* som selvstændig art i 1950. Publiceret som ny art for Danmark i 1978 (Schmidt) på grundlag af et fund fra Røllum (SJ) (H.T. Schmidt - 1977). I samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus findes imidlertid et par individer af arten, indsamlet ved Stoholm i 1968 (EJ) (S. Gaun). Bør eftersøges på egnede lokaliteter i resten af landet. Ikke kendt fra de øvrige nordiske lande. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,H,P,B)

106 (Ny for DK) *Capsus*: 3/24

Efter Wagner & Weber (1964)

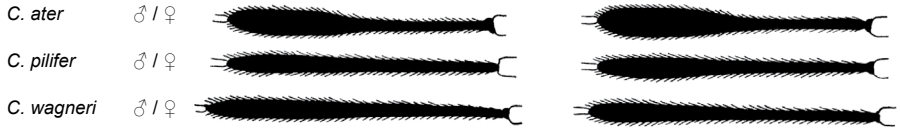

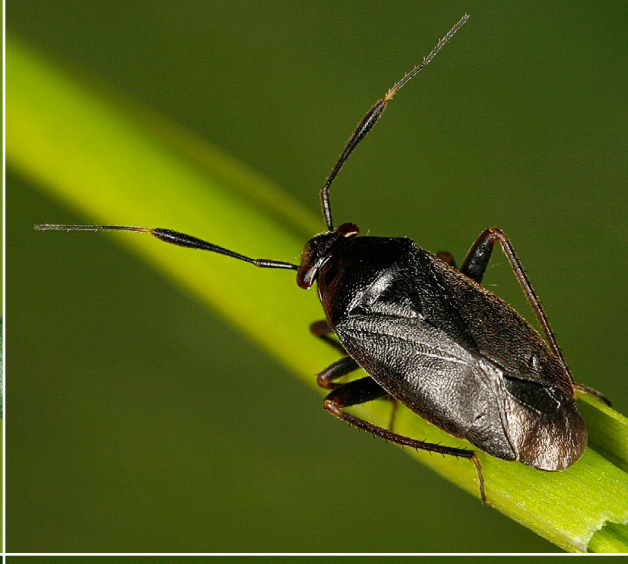
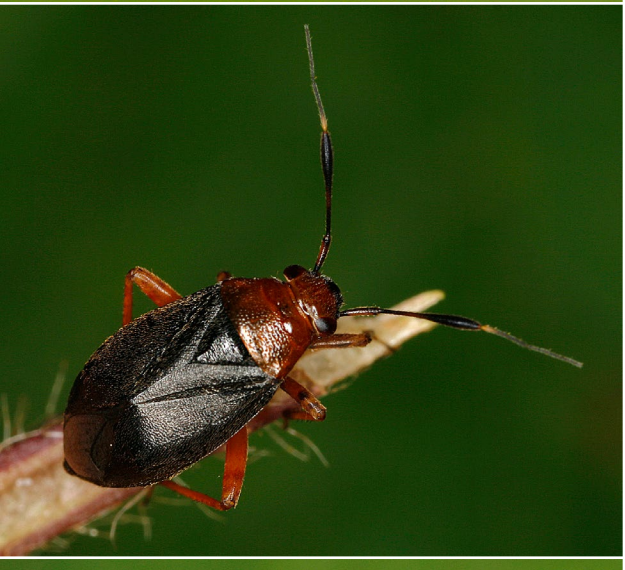

1	2
3	4
5	6

1. *Capsus ater* (♂)
2. *Capsus ater* (♂)
3. *Capsus ater* (*f. semiflava*) (♀)
4. *Capsus ater* (nymfe)
5. *Capsus pilifer* (♀)
6. *Capsus pilifer* (nymfe)

37. Capsus wagneri
(Remane, 1950)

5,4-6,3 mm. En overvejende ensfarvet sort art ligesom de to andre danske arter i slægten, som den ligner meget. Bagranden på issen er sort (også på præparerede dyr). 3. antenneled gulbrunt proximalt. **Benene oftest sorte på nær den distale del af låret samt en ring nedenfor midten af skinnebenet, der er brungule**. Af og til er benene dog mere udbredt lyse. Individer med typiske tegninger på benene er ret lette at kende fra de øvrige arter *C. ater (35)* og *C. pilifer (36)*. *Fra C. ater* kan den desuden adskilles på formen af 2. antenneled (se tegningerne s. 172). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *C. ater*.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på fugtige steder ved enge og søer samt i moser, hvor der findes bevoksninger af rørhvene (*Calamagrostis*). Især eng-rørhvene (*C. canescens*) benyttes som værtsplante. Andre arter i græsfamilien (Poaceae) benyttes også af og til.

Forekommer hist og her i Jylland. Herudover kun kendt fra nogle få fund på Sjælland. Som *C. pilifer* først udskilt som selvstændig art i 1950. Bør som denne eftersøges på egnede steder i den østlige del af landet. (T,S,F,E,H,P,B)

📷 37,172 108 *Capsus*: 3/24

38. Charagochilus gyllenhalii
(Fallén, 1807)

3,1-4,5 mm. En bred og kompakt art, hvis **dækvinger slår et karakteristisk knæk ved bagkanten af corium**, så cuneus og membranen fremstår stærkt nedadbøjet. Oversiden er sort til mørkebrun med kraftige og tætte punkteringer og **besat med såvel sorte, halvt oprette hår som lyse og glinsende, tilliggende hår i pletter**. Sidstnævnte falder let af. Kan overfladisk ligne flere overvejende sorte behårede arter, især *Polymerus nigrita (77)*, men ingen af disse har tilsvarende uregelmæssige behåring.

Overvintrer som imago og dukker som regel op i løbet af april. Den nye generation når imagostadiet i løbet af juli og er aktiv indtil september. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes fortrinsvis på tørre steder på sandet bund. Oftest benyttes snerrearter (*Galium*) som værtsplanter, især hvid snerre (*G. mollugo*) og gul snerre (*G. verum*). I Tyskland angives også rødtop (*Odontites*) og sjældnere kohvede (*Melampyrum*) som værtsplanter. Overvintrer i mos, førne eller på nåletræer.

Udbredt og almindelig over hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 31 109 (*C. gyllenhali*) *Charagochilus*: 1/22

1	2
3	4
5	6

1. *Capsus wagneri* (♂)
2. *Capsus wagneri* (♂)
3. *Capsus wagneri* (nymfe)
4. *Charagochilus gyllenhalii*
5. *Charagochilus gyllenhalii*
6. *Charagochilus gyllenhalii* (nymfe)

39. Closterotomus biclavatus

((Herrich-Schaeffer, 1835) (*Calocoris biclavatus*)

5,9-7,7 mm. Oversiden sort eller sortbrun med tilliggende gyldne hår. Cuneus med en lys plet på tværs af midten. **2. antenneled gulbrunt til rødbrunt proximalt, kølleformet fortykket og sort distalt. 3. led næsten hvidt proximalt**. Benene rødbrune. Ligner *C. fulvomaculatus (40)*, men denne er typisk noget lysere brun med mere ensfarvet krop og ben og har en lys plet ved hvert øje. Desuden er 2. antenneled hos denne kun en anelse tykkere distalt, og 3. led proximalt er mørkere farvet. Nymfen ligner umiddelbart *C. fulvomaculatus*, men er let kende, idet den bageste del af pronotum er næsten hvid - hos *C. fulvomaculatus* er til gengæld den forreste del af vingeanlægget lyst farvet. Se evt. også *C. roseomaculatus (32)*.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost, sandsynligvis suppleret med dyrisk kost.

Træffes langs skovbryn og frodige skovveje, gerne med en god bestand af stor nælde (*Urtica dioica*). Værtsplanter kan være flere forskellige arter af træer og buske. Det er angivet, at den særligt findes på tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*) og blåbær (*V. myrtillus*), men det synes ikke at holde stik.

Indtil videre kun fundet i det østlige Jylland, hvor den forekommer hist og her i distrikterne EJ, NEJ - og i et enkelt tilfælde WJ (Egtved). Bør eftersøges på egnede lokaliteter i bl.a. det sydlige Jylland og på Fyn. (T,S,N,F,H,P,B)

29,43 97 (*Calocoris biclavatus*) *Closterotomus*: 3/33

40. Closterotomus fulvomaculatus

(De Geer, 1773) (*Calocoris fulvomaculatus*)

5,8-7,1 mm. Oversiden orangebrun til sortbrun med tilliggende lyse hår. Hunnen lysere end hannen. Pronotum ofte med to store mørke pletter. Cuneus hvidgul til orange med sort forrand og bred sort spids. **Ved hvert øje findes en lys plet**. Ligner især *C. biclavatus (39)* (se denne). Kan også minde om arter af *Phytocoris (64-72)*. Nymfen er ret let at kende, se *C. biclavatus*.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består både af plantekost og dyrisk kost - muligvis overvejende dyrisk kost.

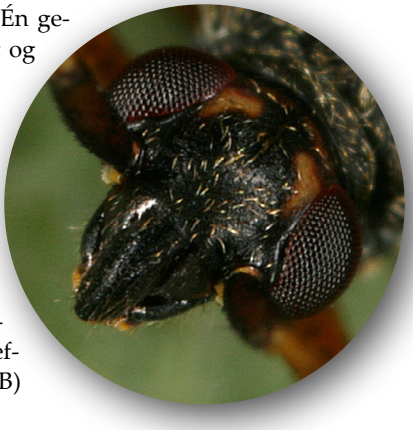

Findes især i urterige moser og kær med pilekrat. Kan forekomme på mange forskellige løvtræer og buske, men er især hyppig på pil (*Salix*). Ikke sjældent kan nymfer bankes på slåen (*Prunus spinosa*).

Udbredt og almindelig i hele landet. En af de nordligst forekommende arter i Skandinavien. Kan træffes helt op til det nordlige Lapland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

97 (*Calocoris fulvomaculatus*) *Closterotomus*: 3/33

1	2
3	4
5	6

1. *Closterotomus biclavatus*
2. *Closterotomus biclavatus*
3. *Closterotomus biclavatus* (nymfe)
4. *Closterotomus fulvomaculatus*
5. *Closterotomus fulvomaculatus*
6. *Closterotomus fulvomaculatus* (nymfe)

41. Closterotomus norwegicus

(Gmelin, 1790) (*Calocoris norvegicus*); *Calocoris bipunctatus* (Fabricius, 1779)

6,2-7,9 mm. Oversiden ensfarvet grøn med en behåring af tætte og tilliggende, sorte hår. Hos ældre hanner er dækvingerne dog ofte delvist rødbrune. **Pronotum oftest med to mørke pletter**, men de kan mangle eller være meget utydelige. **Lårene med små mørke pletter i rækker**, særligt baglårene distalt. Ingen af de øvrige ensfarvet grønne arter har tilsvarende pletter. 3. og 4. antenneled er tyndere end 2. led. Tornene på bagskinnebenene kortere end benenes diameter. Nymfen har en tydelig lys median, der af og til også kan skelnes hos voksne individer. Kan forveksles med adskillige andre aflange, grønne arter, bl.a. *Calocoris (30+31)*, *Lygocoris (47-48)* samt immature individer af *Adelphocoris lineolatus (21)* og *A. quadripunctatus (22)*. *Orthotylus*-arterne *(125-140)* mangler halsring.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på brakmarker, tørre enge og overdrev samt i vejkanter. Mange forskellige urter benyttes som værtsplanter, dog synes der at være en præference for kurvblomstfamilien (Asteraceae) bl.a. kamille (*Matricaria* & *Tripleurospermum*), okseøje (*Chrysanthemum*), rejnfan (*Tanacetum*), røllike (*Achillea*), bynke (*Artemisia*) og brandbæger (*Senecio*). Desuden optræder den som skadedyr i diverse afgrøder, heriblandt kartoffel (*Solanum tuberosum*), raps (*Brassica napus*) - og roer (foder-bede - *Beta vulgaris ssp. vulgaris*), som det danske navn toplettet bederoetæge indikerer. Stort set den eneste art, der træffes på dyrkede marker.

Vidt udbredt og meget almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 21,31,87 95 (*Calocoris norvegicus*) *Closterotomus*: 3/33

42. Dichrooscytus gustavi

Josifov, 1981

3,8-4,3 mm. **Den mindste af de tre danske arter i slægten, der alle er overvejende orangerøde og grønne. Cuneus overvejende gullig, men rød på spidsen og ved forkanten**. 2. antenneled omtrent af længde med bredden af pronotum. Ligner *D. intermedius (43)* og *D. rufipennis (44)* (se førstnævnte), men kan næppe forveksles med andre danske arter.

Medio juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis udelukkende af plantekost.

De indtil videre to danske fund er gjort på ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*) i en bynær park. Læs mere s. 67.

Meget sjælden. Fundet som ny for Danmark i 2010, hvor et enkelt eksemplar blev fundet i Mindeparken i Århus (EJ). I 2011 blev endnu et eksemplar indsamlet på samme plante (begge L. Skipper). Bør eftersøges på såvel ædelcypres i parker, på kirkegårde og lignende steder som på steder med bevoksninger af såvel dyrkede som vilde arter af ene (*Juniperus*). Sandsynligvis en art, vi vil se mere til i de kommende år. (T,S,F,E,H)

Ikke omfattet (Ny for DK) *Dichrooscytus*: 3/75

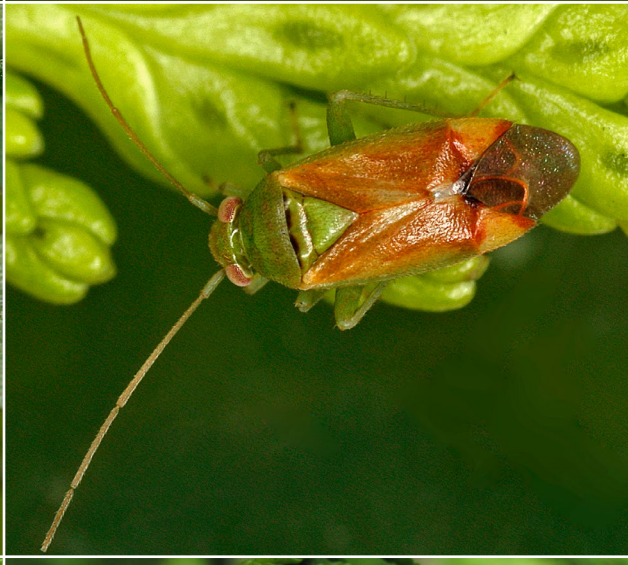

1	2
3	4
5	6

1. *Closterotomus norwegicus*
2. *Closterotomus norwegicus*
3. *Closterotomus norwegicus* (nymfe)
4. *Dichrooscytus gustavi*
5. *Dichrooscytus gustavi*
6. Ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*)

43. *Dichrooscytus intermedius*

Reuter, 1885

4,6-5,0 mm. Oversiden overvejende rød til gulorange, i øvrigt grøn. Ligner *D. rufipennis (44)* meget. **2. antenneled er imidlertid kun lidt længere end bredden af pronotum** - hos *D. rufipennis* er det 1,3-1,5 x pronotums bredde. Desuden er **øjnene mindre med en øjebredde på ca. 2 hos begge køn** mod ca. 1,2 hos hannen og ca. 1,33 hos hunnen af *D. rufipennis* (se billederne nedenfor). Herudover er *D. intermedius* noget mindre og ofte mere grøn langs siderne af dækvingerne. Hos både *D. intermedius* og *D. rufipennis* er **ydersiden af cuneus gulgrøn, og den røde farve strækker sig på langs af indersiden**. Hos *D. gustavi (42)* er cuneus overvejende gullig, men rød på spidsen og ved forkanten

Ultimo juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis udelukkende af plantekost.

Træffes i hedeplantager, skovbryn, læbælter m.v. Her lever den primært på gran (*Picea*), især rød-gran (*P. abies*) og hvid-gran (*P. glauca*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,H,P,B)

📷 45 77 *Dichrooscytus*: 3/75

44. *Dichrooscytus rufipennis*

(Fallén, 1807)

5,5-6,3 mm. **Den største af de tre danske *Dichrooscytus*-arter**. Oversiden domineret af røde, gulorange og grønne nuancer ligesom hos de to andre danske arter i slægten, som den ligner meget. For kendetegn - se *D. intermedius (43)*. Ligner ikke andre danske arter.

Medio juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis udelukkende af plantekost.

Forekommer i hedeplantager, skovbryn o.lign. steder. Træffes først og fremmest på skovfyr (*Pinus sylvestris*), men er også angivet fra andre nåletræer.

Temmelig sjælden og spredt forekommende. Mest hyppig i Jylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

77 *Dichrooscytus*: 3/75

Tv: *D. intermedius* ♀

Th: *D rufipennis* ♀

1	2
3	4
5	6

1. *Dichrooscytus intermedius*
2. *Dichrooscytus intermedius*
3. *Dichrooscytus intermedius*
4. *Dichrooscytus intermedius* (nymfe)
5. *Dichrooscytus rufipennis*
6. *Dichrooscytus rufipennis* (nymfe)

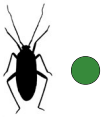

45. *Grypocoris sexguttatus*

(Fabricius, 1777) (*Calocoris sexguttatus)*

6,5-8,2 mm. En ret stor, markant og umiskendelig art med **sort og gul overside**. De gule tegninger kan variere en del, men omfatter bl.a. en stor **hjerteformet plet på scutellum** samt en **diamantformet plet på pronotum**. Herudover er bl.a. dele af corium, clavus og cuneus gulfarvede. Af og til er de gule tegninger mere udbredte og sammenflydende. Kan ikke forveksles med andre arter. Nymfen afviger markant fra det voksne dyr, idet bagkroppen er rød og vingeanlæggene rødbrune - dog med gule pletter hos ældre nymfer. Lårene er mørke og i stærk kontrast til, som minimum, den proximale del af skinnebenene. Nymfen kan minde om *Adelphocoris seticornis (23)* og *Megacoelum (54-55)*.

Primo juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på halvskyggede, ret fugtige lokaliteter, især langs frodige vejkanter i skove. Som værtsplante benyttes ikke mindst stor nælde (*Urtica dioica*), men også flere andre, gerne hårede arter, såsom dag-pragtstjerne (*Silene dioica*) og skov-galtetand (*Stachys sylvatica*) benyttes.

Temmelig almindelig og udbredt i det meste af landet, dog mere spredt forekommende i den vestlige del af Jylland. (T,S,N,F,H,P,B)

📷 8,31,42,45,57,117 96 (*Calocoris sexguttatus*) *Grypocoris*: 1/10

1. *Grypocoris sexguttatus* (lille nymfe)

2. *Grypocoris sexguttatus* (stor nymfe)

1	
2	3

1. *Grypocoris sexguttatus*
2. *Grypocoris sexguttatus*
3. *Grypocoris sexguttatus*

46. Liocoris tripustulatus

(Fabricius, 1781)

3,8-5,0 mm. **Stærkt glinsende og næsten nøgen med sort til sortbrun grundfarve og hvidgule til orange farvetegninger**. Arten er meget variabel, især afhængig af årstiden. De unge dyr i den nye generation, der ses fra midt på sommeren, er overvejende lysegule på scutellum og cuneus og har desuden et lysegult tværbånd midt på dækvingerne (se billedet nederst th. på modsatte side). I løbet af efteråret og vinteren bliver tværbåndet mere utydeligt, og de lyse partier på scutellum og cuneus bliver mørkegule til orange. De ældre udfarvede dyr er ret karakteristiske; de ikke-udfarvede dyr kan forveksles med visse farvevarianter blandt *Orthops*-arterne *(60-62)*. Nymfen er meget spraglet på især ben og antenner. Den minder om *Lygus*-arternes nymfer *(49-53)*, men disse har nogle karakteristiske sorte pletter på pronotum og scutellum.

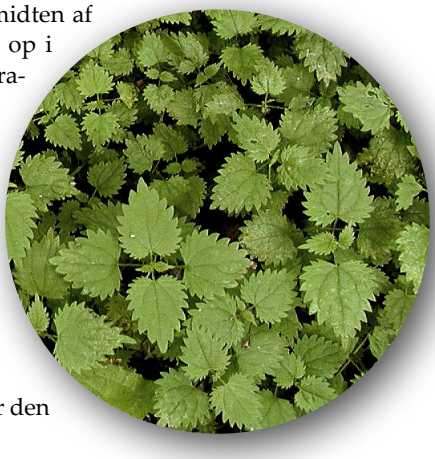

Overvintrer som imago og dukker typisk op i midten af april. Voksne dyr i den nye generation dukker op i løbet af juli og er aktive til hen i oktober. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer i fugtige og frodige skovbryn, langs skovveje, i vejkanter, haver m.m. - oftest på steder med en god bestand af stor nælde (*Urtica dioica*), der er artens primære værtsplante. Overvintrer især i hule plantestængler, såsom vild kørvel; alternativt i vissent løv, græs eller i barkrevner.

Vidt udbredt og almindelig i hele landet. Arten er den eneste i slægten *Liocoris*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

8 108 *Liocoris*: 1/1

1. *Liocoris tripustulatus* (nymfe)

2. *Liocoris tripustulatus*

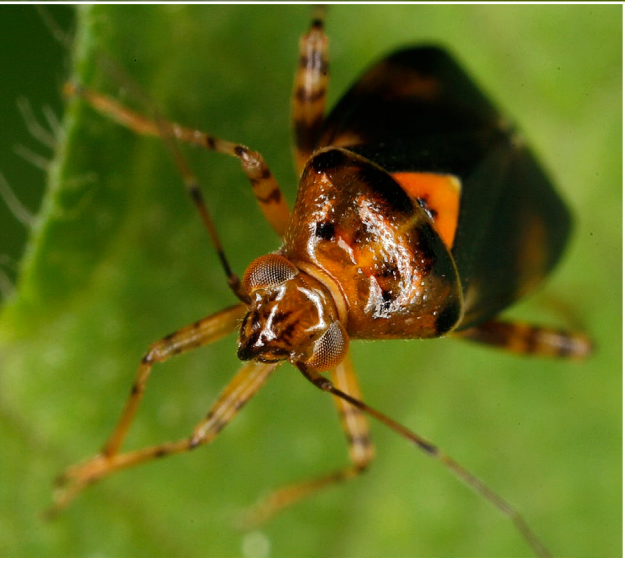

1	
2	3

1. *Liocoris tripustulatus*
2. *Liocoris tripustulatus*
3. *Liocoris tripustulatus* (immatur)

47. Lygocoris pabulinus

(Linnaeus, 1761) (*Lygus pabulinus*)

5,0-6,7 mm. **Ensfarvet grøn art uden markante kendetegn**. Oversiden er meget fint punkteret og besat med fine lyse hår. Pronotum med halsring. **Torne på skinnebenene korte, fine og lyse** (se s. 29). Kan forveksles med adskillige andre aflange grønne arter, primært *Apolygus (27+29)*, *Neolygus (56+59)*, *Calocoris (30+31)*, *Closterotomus norwegicus (41)* og visse *Orthotylus*-arter *(125-140)* (sidstnævnte mangler dog halsring).

Medio juni - ultimo oktober. Overvintrer som æg. To generationer om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på fugtige og frodige steder langs skovveje, på skovenge, i skovlysninger, haver m.v. Arten er usædvanlig, idet den udviser værtsskifte. I løbet af efteråret søger efterårsgenerationen til løvtræer, bl.a. frugttræer, hvor den lægger sine æg. Nymferne i den nye generation ses i løbet af april, og efter nogle uger finder de frem til en velegnet sommerværtsplante, der udgøres af urter såsom nælde (Urtica), mjødurt (Filipendula) eller kartoffel (Solanum *tuberosum*). Her lægges æggene til 2. generation, der klækker sidst på sommeren. Optræder af og til som skadedyr på bl.a. frugttræer og kartoffel (*Solanum tuberosum*).

Vidt udbredt og meget almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 10,29,81 132 (*Lygus pabulinus*) *Lygocoris*: 2/35

48. Lygocoris rugicollis

(Fallén, 1807) (*Plesiocoris rugicollis*)

5,5-6,8 mm. Oversiden grøn og næsten nøgen, oftest gul langs yderkanten af dækvingerne. Pronotum med halsring. Ligner især *Orthotylus marginalis (132)*, trods fjernt slægtsskab, og findes ofte på samme værtsplante som denne. *L. rugicollis* kan dog bl.a. kendes fra denne på tilstedeværelsen af halsring. Fra *L. pabulinus (47)* kendes den på det **kraftigt tværrynkede pronotum**, de oftest gule sider samt den mindre glinsende overside. Kan forveksles med flere andre overvejende ensfarvede grønne arter, se *L. pabulinus*.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Normalt én generation om året, men to kan forekomme. Føden består af plantekost.

Forekommer i moser, pilekrat og langs vejkanter og skovbryn, hvor den primært lever på pil (*Salix*). Arten optræder af og til som skadedyr på bl.a. æble, (*Malus*), ribs og stikkelsbær (*Ribes*).

Udbredt og almindelig i hele landet. En af de nordligst forekommende arter i Skandinavien. Kan træffes helt op til det nordlige Lapland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 28,31,45,126 137 (*Plesiocoris rugicollis*) *Lygocoris*: 2/35

1	2
3	4
5	6

1. *Lygocoris pabulinus*
2. *Lygocoris pabulinus*
3. *Lygocoris pabulinus* (nymfe)
4. *Lygocoris rugicollis*
5. *Lygocoris rugicollis*
6. *Lygocoris rugicollis* (nymfe)

49. Lygus gemellatus

(Herrich-Schaeffer, 1835) (*Exolygus gemellatus*); *L. adspersus* (Schilling, 1837)

5,2-6,2 mm. Meget variabel i farvetegningerne - ligesom de øvrige danske *Lygus*-arter, som den ligner meget. Punkteringen på dækvingerne udgør det vigtigste kendetegn for adskillelse af arterne. Hos *L. gemellatus* og *L. maritimus (50)* er **punkteringen på dækvingerne af varierende grovhed og desuden spredt og uregelmæssig - stedvist næsten manglende** (se s. 375). Det ses tydeligst på den bageste del af corium. Hårene når her maximalt til roden af nabohårene. For punktering hos de øvrige *Lygus*-arter, se *L. pratensis (51)*. Hos *L. gemellatus* ses en **smal sort streg på randen af den proximale del af cuneus**. Denne streg mangler som regel hos *L. maritimus*. Oversiden er hos *L. gemellatus* oftest med udbredte sorte tegninger - *L. maritimus* er som regel mere ensfarvet gulgrøn evt. med røde tegninger på især pronotum. De forskellige farvevarianter af *Lygus*-arterne kan forveksles med flere andre arter, bl.a. *Agnocoris rubicundus (24)*, *Orthops (60-62)* og *Deraeocoris flavilinea (16)* samt *D. lutescens (17)*.

L. gemellatus optræder i to generationer. Der har længe hersket uenighed om, hvorvidt efterårsgenerationen i virkeligheden er en selvstændig art, *L. adspersus*, men der synes efterhånden at være ret bred enighed om, at der blot er tale om en overvintrende form af *L. gemellatus*. Hos denne form (*f. adspersus* - eller *f. autumnalis* i bl.a. Gaun (1974)) findes næsten altid et "W" på scutellum. Dette ses sjældnere hos sommerformen (*f. typica*). Sommerformen er typisk grønlig; den overvintrende form gulbrun - ofte med en rødlig tone. For yderligere info henvises til Aglyamzyanov (2009).

Overvintrer som imago. To generationer om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes primært langs vejkanter, i markskel o.lign. steder, især på lokaliteter med en god bestand af grå-bynke (*Artemisia vulgaris*).

Forekommer hist og her i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 375 129 (*Exolygus gemellatus*) *Lygus*: 5/168

50. Lygus maritimus

Wagner, 1949 (*Exolygus maritimus*)

5,4-6,0 mm. Typisk **overvejende grønlig og mere ensfarvet end de øvrige *Lygus*-arter**. Ofte er den mere eller mindre rødlig på især pronotum. Cuneus med smalt sort spids. For adskillelse fra de øvrige *Lygus*-arter, se *L. gemellatus (49)*. Immature, grønlige individer kan forveksles med flere overvejende ensfarvede grønne arter, især de ligeledes bredovale arter *Apolygus lucorum (27)* og *A. spinolae (29)*. Hos disse er punkteringen dog mere flad og skinnebenene er uden en mørk brun plet på ydersiden proximalt, som hos *Lygus*-arterne.

Overvintrer som imago. Sandsynligvis to generationer om året. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes ved kysten, først og fremmes på salttålende planter som sodaurt (*Salsola kali*) og strandmalurt (*Artemisia maritima*). Kan i sjældne tilfælde også findes inde i landet på bl.a. hvidmelet gåsefod (*Chenopodium album*).

Forekommer hist og her langs kysten, især i Jylland, sjældnere inde i landet. Arten har en vestlig, atlantisk udbredelse i Europa. (T,S,E,H)

📷 375 130 (*Exolygus maritimus*) *Lygus*: 5/168

1	2
3	4
5	6

1. *Lygus gemellatus (f. typica)*
2. *Lygus gemellatus* (*f. adspersus*)
3. *Lygus gemellatus* (nymfe)
4. *Lygus maritimus*
5. *Lygus maritimus*
6. *Lygus maritimus* (nymfe)

51. Lygus pratensis

(Linnaeus, 1758) (*Exolygus pratensis*)

5,8-7,3 mm. Den største af de danske *Lygus*-arter. Yderst variabel (se eksempler s. 30) fra brungrøn til rødlig, ofte med sorte tegninger. Kan især forveksles med de øvrige arter i slægten. **Punkteringen på dækvingerne er regelmæssig, tæt og ret fin** som hos *L. rugulipennis (52)* og *L. wagneri (53)*. Oversiden virker mere glinsende end hos den noget mindre *L. rugulipennis*, idet **hårene er mere spredte og kortere**. Hårene når, som hos *L. wagneri*, ca. til nabohårets rod (se s. 375) - hos den mindre *L. rugulipennis* noget længere. Hos *L. rugulipennis* er punkterne på pronotum ca. dobbelt så store som dem på corium. Hos. *L. pratensis* og *L. wagneri* er de af omtrent samme størrelse og dybde. **De mørke tegninger på scutellum varierer en del hos L. pratensis, men har aldrig form som et "W"** som hos *L. wagneri*. For adskillelse fra *L. gemellatus (49)* og *L. maritimus (50)* og for øvrige forvekslingsmuligheder, se *L. gemellatus*.

Overvintring kan foregå enten som æg eller imago. Er typisk aktiv allerede i marts måned og kan ses til langt hen på efteråret. Optræder nogle gange med to generationer om året. Føden består overvejende af plantekost.

Forekommer i et bredt udvalg af biotoper, hvor den især færdes i urtevegetationen. Hvad angår værtsplanter synes den at have en forkærlighed for kurvblomstfamilien (Asteraceae). Overvintrende individer kan findes mellem vissent løv, græs eller mos - eller på nåletræer.

Udbredt og meget almindelig overalt i Danmark. Fluktuerer tilsyneladende en del, bl.a. afhængigt af temperatur og fugtighed på vinteropholdsstedet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 30,40,48,375 128 (*Exolygus pratensis*) *Lygus*: 5/168

52. Lygus rugulipennis

Poppius, 1911 (*Exolygus rugulipennis); L. pubescens* Reuter, 1912

4,7-5,7 mm. Oversiden med meget varierende farver og tegninger, men **generelt mere domineret af brunlige nuancer** end de øvrige *Lygus*-arter. Desuden med **længere og tættere behåring** end disse (se s. 375), hvilket giver den et mere mat udseende. For adskillelse fra de andre arter i slægten og for øvrige forvekslingsmuligheder, se *L. gemellatus (49)* og *L. pratensis (51)*.

Overvintrer som imago. Typisk den blomstertægeart, der er tidligst på færde om foråret. Allerede midt i marts ses den ofte, og den kan være aktiv på milde dage det meste af vinteren. Én generation om året, muligvis to visse år. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes i mange biotoper og kan leve på en meget bred vifte af værtsplanter. Truffet sugende på mindst 387 plantearter fordelt på 57 familier! (Wachmann et al. 2004). Overvintrer især på nåletræer, men også mellem tørt vissent løv i f.eks. skovbryn, hække eller på lyngheder.

Vidt udbredt og meget almindelig i hele landet. Visse år en af de almindeligste blomstertæger, men ligesom *L. pratensis* fluktuerer den ret markant. Udbredt i hele Europa - i Skandinavien mod nord til det nordlige Lapland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 55,375 127 (*Exolygus rugulipennis*) *Lygus*: 5/168

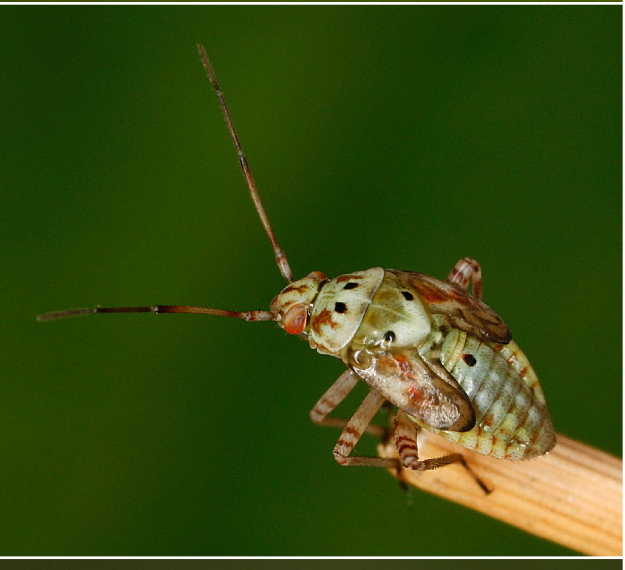

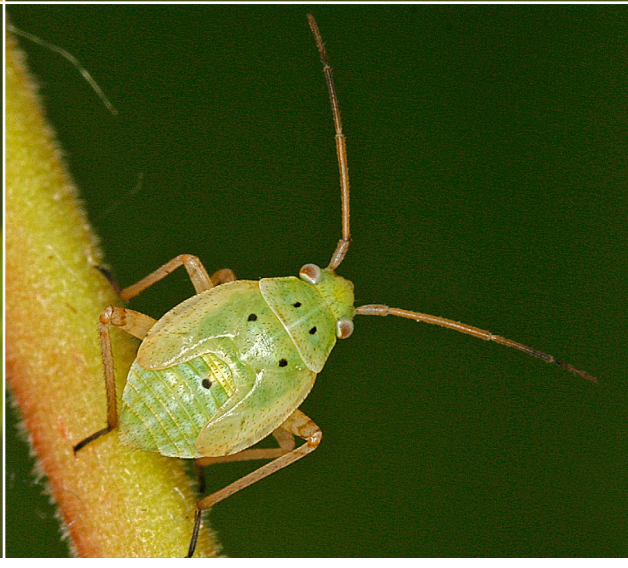

1	2
3	4
5	6

1. *Lygus pratensis*
2. *Lygus pratensis*
3. *Lygus pratensis* (nymfe)
4. *Lygus rugulipennis*
5. *Lygus rugulipennis*
6. *Lygus rugulipennis* (nymfe)

53. Lygus wagneri

Remane, 1955 (*Exolygus wagneri*)

5,5-6,9 mm. En ret stor *Lygus*-art **udstyret med et "W" på scutellum**, der dog kan mangle hos hunnen. Ligner meget de øvrige danske arter i slægten *Lygus*. For adskillelse fra disse og for øvrige forvekslingsmuligheder, se *L. gemellatus (49)* og *L. pratensis (51)*.

Overvintrer som imago. Én generation om året - muligvis to i gunstige år. Føden består af plantekost.

Lever på bl.a. udyrkede græsarealer på en lang række forskellige urter. Overvintrer i visset løv eller på nåletræer.

Sjælden. Indtil videre kun kendt fra enkelte fund - alle på nær ét fra Jylland. Sønderjylland (SJ): Hjelm Skov, Rundemølle og Sønderskov ved Åbenrå (alle H.T. Schmidt - 1983) samt Rødekro (L. Skipper - 2011). Østjylland (EJ): Lilleskoven ved Jelling (E. Torp - 1991) og Kongsted (L. Skipper - 2012). Gaun (1974) nævner desuden et fund fra Vejle. Fra Øerne kendes kun et enkelt fund: Gilleleje (NEZ) (S. Gaun - 1966). Arten har en boreo-montan udbredelse i Europa. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 31,375 128 (*Exolygus wagneri*) *Lygus*: 5/168

54. Megacoelum beckeri

(Fieber, 1870)

6,3-7,3 mm. Orangebrun grundfarve med varierende mørkere tegninger på især pronotum, scutellum og den bageste del af corium. Cuneus overvejende rød. Oversiden glinsende med **spredte, lange, tynde og mørke, oprette hår** (der dog af og til er mere eller mindre slidt af) og med næsten gennemsigtige partier centralt på dækvingerne. Skinnebenene er besat med lange sorte torne. **Indersiden af bagskinnebenene er desuden forsynet med lange sorte hår - længere end benets diameter** (se s. 194). Antennerne er længere end kroppen. Hoved og pronotum (undtagen dyr med mørk pronotum) med karakteristiske røde og gule striber. Ligner meget *M. infusum (55)* (se denne). Se evt. også *Adelphocoris seticornis (23)*. Nymfen er også meget lig *M. infusum*, men ingen andre arter har de nævnte røde og gule striber. Antennerne hos især små nymfer påfaldende lange.

Ultimo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes i lysåbne fyrreskove, skovbryn, klitplantager m.v. på soleksponerede individer af fyr (*Pinus*), især skov-fyr (*P. sylvestris*).

Meget sjælden. Fundet på Bornholm (B) som ny for Danmark i 2008 (L. Skipper). Her blev den fundet på fire kystnære lokaliteter spredt på øen, hhv. Sorthat, Balka, Dueodde og Raghammer Odde. Arten blev målrettet eftersøgt af forfatteren på kendte og nye bornholmske lokaliteter i 2012, men kun en enkelt lille nymfe blev fundet ved Balka. Bør eftersøges på sandede områder med fyrreskov i især den sydøstlige del af landet og tilsvarende i det sydlige Jylland, da arten er udbredt i Slesvig-Holsten. Fundet som ny for Sverige i 1998. Arten har en udbredelse i Europa, der minder om udbredelsen hos *M. infusum*, og vil muligvis lige som denne udvide sit udbredelsesområde i Danmark. (T,S,E,H,P,B)

📷 194 103 (Ny for DK) *Megacoelum*: 2/56

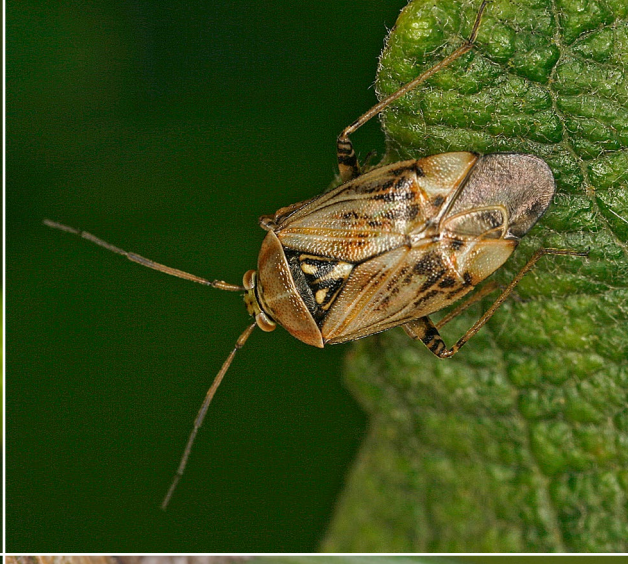

1	2
3	4
5	6

1. *Lygus wagneri*
2. *Lygus wagneri*
3. *Lygus wagneri* (nymfe)
4. *Megacoelum beckeri*
5. *Megacoelum beckeri* (lille nymfe)
6. *Megacoelum beckeri* (stor nymfe)

55. Megacoelum infusum
(Herrich-Schaeffer, 1837)

6,0-7,2 mm. Meget lig *M. beckeri (54)*, men kendes fra denne på, at **oversiden er næsten nøgen,** samt at **hårene på indersiden af bagskinnebenene er få og kortere end benets diameter** (se nedenfor). Se evt. også *Adelphocoris seticornis (23).* Nymfen ligner ligeledes *M. beckeri* meget, men også her ses forskellen i behåringen på skinnebenene.

Primo august - medio september. En af de senest udviklede danske arter. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes især i skovbryn o.lign. steder, hvor den træffes på eg (*Quercus*), sjældnere lind (*Tilia*) eller andre arter af løvtræarter. Er i Sverige angivet som indikator for ædelløvskov. Dette synes ikke at gælde den danske population.

Temmelig sjælden. Indtil 2006 kun kendt fra fire individer indsamlet på lind i 1800-tallet på Ulvshale (LFM) (J.C. Schiødte). Er siden 2006 indsamlet på adskillige lokaliteter i den sydlige halvdel af Jylland, i distrikterne SJ, WJ og EJ mod nord til Vejle Fjord (EJ), samt på Fyn (F), hvor den i 2011 stedvist optrådte temmelig almindeligt. Desuden fundet på en enkelt lokalitet i hvert af distrikterne SZ, NEZ og B, hhv. Faksinge Skov (L. Skipper - 2011), Melby Overdrev (O. Martin - 2012) samt Helligdomsklipperne (L. Skipper - 2012). Tilsyneladende en art i stærk fremgang, men også en art, der er kendt for at fluktuere meget. Rødlistet i Sverige, Norge og Finland (se s. 95). (T,S,N,F,E,H,P)

📷 40 ▮ 103 *Megacoelum*: 2/56

M. beckeri *M. infusum*

56. Neolygus contaminatus
(Fallén, 1807) (*Lygus contaminatus*); *Lygocoris contaminatus* (Fallén, 1807)

5,6-6,9 mm. Én af adskillige aflange, overvejende grønne arter. **Clavus svagt brunlig. Indervinklen af corium og cuneus ofte med en brun plet. Lårene typisk med to brune ringe distalt. Skinnebenene er forsynet med brune torne, der udgår fra små mørkt farvede punkter** (se s. 29). De mørke tegninger kan dog være utydelige hos især immature dyr. Ligner især *N. viridis (59)* (se denne). Også *Apolygus lucorum (27)* og *A. spinolae (29)* ligner en del, men disse har kraftige sorte torne på skinnebenene (se s. 29) og er bredere. *Lygocoris pabulinus (47)* er helt uden brune tegninger og pletter på dækvinger, lår og skinneben.

Medio juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Forekommer i skovbryn, moser og parker. Træffes først og fremmest på birk (*Betula*) - især på træer med god frugtsætning - men kan også findes på el (*Alnus*), pil (*Salix*) og andre løvtræer.

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 29 ▮ 133 (*Lygus contaminatus*) *Neolygus*: 2/111

1	2
3	4
5	6

1. *Megacoelum infusum*
2. *Megacoelum infusum*
3. *Megacoelum infusum* (nymfe)
4. *Neolygus contaminatus*
5. *Neolygus contaminatus* (immatur)
6. *Neolygus contaminatus* (nymfe)

57. *Mermitelocerus schmidtii*

(Fieber, 1836) (*Calocoris schmidti*)

7,4-8,0 mm. En smuk og let kendelig art. Oversiden friskgrøn med sorte tegninger, primært i form af **striber på dækvingernes årer, pletter på pronotums baghjørner, bagrand og calli** samt en median på scutellum. **Benene overvejende grønne, men røde omkring knæene**. *Adelphocoris quadripunctatus (22)* er ligeledes grøn med mørke tegninger på bl.a. dækvinger og pronotum, men har grønne knæ. Nymfen er stærkt afvigende fra den voksne, men ligeledes let at kende på især de sort-hvide tegninger på hoved, pronotum og vingeanlæg.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på frodige og lysåbne steder i skove, navnlig på ask (*Fraxinus excelsior*), men også på bl.a. vrietorn (*Rhamnus cathartica*), elm (*Ulmus*) og hassel (*Corylus avellana*). Findes oftest i urtelaget under værtstræerne, især i krat af stor nælde (*Urtica dioica*). Omkringflyvende dyr kan også træffes på arter i skærmplantefamilien (Apiaceae).

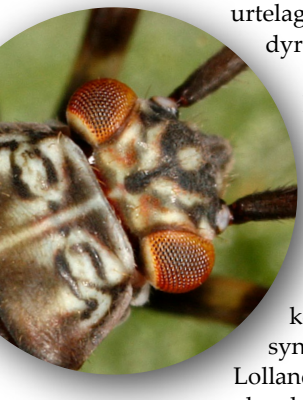

Indtil for nylig kun kendt fra nogle få fund. Et par af disse er gamle fund fra 1800-tallet, hhv. Boserup Skov ved Roskilde (NEZ) (J.C. Schiødte - 1844) samt en uangiven lokalitet (F.V. Christensen - 1879). I sidste halvdel af 1900-tallet blev den indsamlet på et par lokaliteter i Nordsjælland (NEZ), hhv. Folehaven ved Rungsted (O. Jensen - 1968) og Ermelunden (H. Enghoff - 1989). I 2007 blev den genfundet i Boserup Skov (L. Skipper) og siden har det vist sig, at den er udbredt og stedvis temmelig almindelig på store dele af Sjælland. Herudover kendt fra et enkelt fund på Falster (LFM) (F. Krone - 2007). En sydlig art, der tilsyneladende er i fremgang i den østlige del af landet. Bør eftersøges på bl.a. Fyn og Lolland. Ikke kendt fra de øvrige nordiske lande. I Tyskland findes den hovedsageligt mod syd - overalt lokalt forekommende og for det meste sjælden. (T,H,P)

📷 31,42,93,bagside 93 (*Calocoris schmidti*) *Mermitelocerus*: 1/3

1. *Mermitelocerus schmidtii* (nymfe)

2. *Mermitelocerus schmidtii* (nyforvandlet)

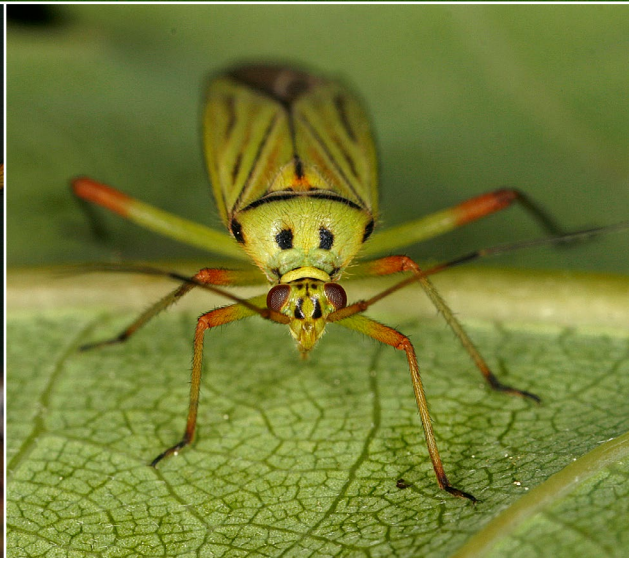

1	
2	3

1. *Mermitelocerus schmidtii*
2. *Mermitelocerus schmidtii*
3. *Mermitelocerus schmidtii*

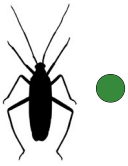

58. Miris striatus
(Linnaeus, 1758)

9,1-11,7 mm. **Den største danske blomstertæge** - og en af de mest iøjnefaldende og farvestrålende arter. **Grundfarven er sort med karakteristiske gule til orange farvetegninger**. Kan overfladisk minde om *Rhabdomiris striatellus (82)*, men er let at kende på farvetegningerne og størrelsen. Nymfen er ligeledes let kendelig, men markant anderledes end det voksne insekt, idet den er myrelignende, De hvidgule tværstriber på bagkroppen hos nymfen forstærker illusionen om en myretalje. Læs mere om efterligning af myrer s. 84-86.

Ultimo maj - ultimo juni. Overvintrer som æg. En af de arter, som først når imagostadiet. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, krat, hegn og på overdrev. Her lever den især på hvidtjørn (*Crataegus*), men den kan også findes på pil (*Salix*), el (*Alnus*), eg (*Quercus*) og andre løvtræer. På hvidtjørn findes den ofte sammen med den noget senere *Atractotomus mali (156)*.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

Forside,6,31,86,118,393 90 *Miris*: 1/8

1. *Miris striatus* (lille nymfe)

2. *Miris striatus* (stor nymfe)

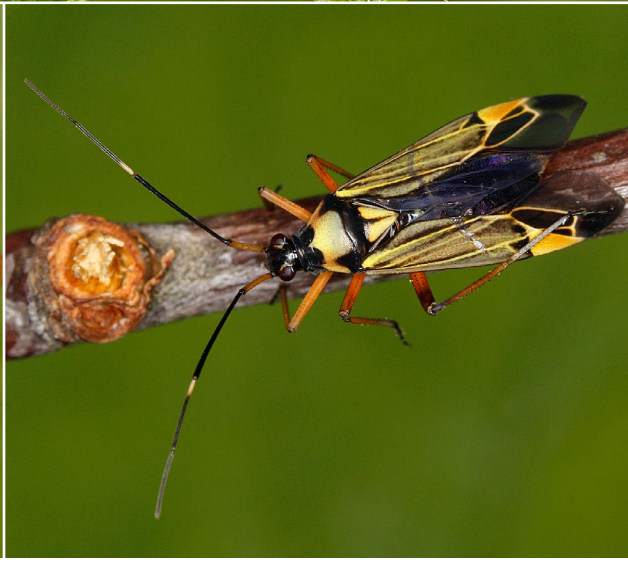

1	
2	3

1. *Miris striatus*
2. *Miris striatus*
3. *Miris striatus* (i færd med at rense vinger)

59. Neolygus viridis

(Fallén, 1807) (*Lygus viridis*); *Lygocoris viridis* (Fallén, 1807)

5,5-6,5 mm. Oversiden overvejende grøn med **brune partier på clavus, bagkanten af pronotum samt indervinklen af corium og cuneus**. Hos immature individer er den brune farve mindre tydelig (se s. 24). Ligesom hos *N. contaminatus (56)* har lårene som regel to brune ringe. Kraftigt udfarvede individer er ret lette at kende - se dog evt. *Orthops campestris (61)*, men immature individer kan være svære at skelne fra kraftigt farvede individer af *N. contaminatus*. Hos *N. viridis* er 2. antenneled som regel meget mørkere distalt end proximalt, hvorimod det hos *N. contaminatus* er ensfarvet eller højst en anelse mørkere distalt. Nymferne hos begge *Neolygus*-arter er grønne, men ligesom de voksne dyr har de mørke ringe på lårene og på skinnebenene torne, der udgår fra sorte punkter. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *N. contaminatus*.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i skovbryn, parker, langs skovveje etc. Kan findes på flere arter af løvtræer, men især på lind (*Tilia*) og tørst (*Frangula alnus*), først og fremmest på træer med god frugtsætning. På sidstnævnte kan den af og til træffes i selskab med *Apolygus rhamnicola (28)*.

Udbredt og almindeligt forekommende i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 24 134 (*Lygus viridis*) *Neolygus*: 2/111

60. Orthops basalis

(A. Costa, 1853)

4,0-5,2 mm. Grundfarven brunlig med varierende mørkere tegninger og med en typisk hjerteformet gul plet på scutellum. **Panden med en helt eller i det mindste foroven todelt mørk plet** (se s. 202). Cuneus med bred rødbrun til sort spids. Ligner især *O. kalmii (62)* og i lidt mindre grad brunlige former af *O. campestris (61)* (se disse). Kan også forveksles med visse farvevarianter af *Lygus*-arter *(49-53)* og lyse individer af *Liocoris tripustulatus (46)*.

Overvintrer som imago og dukker som regel frem fra vinterkvarteret i løbet af april. Den nye generation når imagostadiet i juni-juli og ses til hen på efteråret. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Forekommer langs vejkanter, i skovbryn, haver m.v. - typisk på frodige lokaliteter med gode bestande af værtsplanter, der udgøres af adskillige arter i skærmplantefamilien (Apiaceae), bl.a. skvalderkål (*Aegopodium podagraria*), angelik (*Angelica sylvestris*) og løvstikke (*Levisticum officinale*). Overvintrer i førne, barkrevner eller på nåletræer.

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 202 124 *Orthops*: 3/33

1	2
3	4
5	6

1. *Neolygus viridis*
2. *Neolygus viridis*
3. *Neolygus viridis* (nymfe)
4. *Orthops basalis*
5. *Orthops basalis*
6. *Orthops basalis* (nymfe)

61. Orthops campestris
(Linnaeus, 1758)

3,6-4,5 mm. Grundfarven kan variere markant fra klart grøn til gulbrun med varierende mørkere tegninger. Som regel med to markante og ret skarpt afgrænsede mørke pletter bagtil på corium. Ofte med **halvmåneformede mørke tegninger bag calli**. Panden er som regel uden eller med få mørke tegninger. Hvor disse er mere udbredte, danner de typisk en noget kantet plet. Grønne individer kan overfladisk ligne den noget større og mere aflange *Neolygus viridis (59)*. Brunlige individer kan ligne *O. basalis (60)* og *O. kalmii (62)*, men **cuneus er i reglen helt lys eller kun mørk på spidsen**. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *O. basalis*.

Overvintrer som imago - i Sverige også som æg. Overvintring og livscyklus svarer til *O. basalis*. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes i vejkanter, haver, langs skovbryn, på tilgroede overdrev etc. Her lever den på forskellige arter i skærmplantefamilien (Apiaceae), bl.a. angelik (*Angelica sylvestris*), pastinak (*Pastinaca sativa*) og gulerod (*Daucus*)

Udbredt og almindeligt forekommende over hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 56 122 *Orthops*: 3/33

62. Orthops kalmii
(Linnaeus, 1758)

3,9-5,0 mm. Brunlig grundfarve med varierende mørkere tegninger og med en ofte hjerteformet gul plet på scutellum. Cuneus med bred rødbrun til sort spids. Ligner brunlige individer af *O. campestris (61)* (se denne) og især *O. basalis (60)*, men har typisk en **mere eller mindre udelt plet på panden** (se nedenfor). Øjnene er påfaldende store hos hannen. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *O. basalis*.

Overvintrer som imago. Overvintring og livscyklus svarer til *O. basalis*. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Lever samme steder som de nære slægtninge *O. basalis* og *O. campestris* - på tilgroede steder langs vejkanter, i skovbryn, haver m.v. Ligesom disse træffes den på forskellige arter i skærmplantefamilien (Apiaceae) - såvel vilde som dyrkede former - bl.a. gulerod (*Daucus*), pastinak (*Pastinaca sativa*) og løvstikke (*Levisticum officinale*).

Udbredt og almindelig i hele landet, dog tilsyneladende en anelse mindre hyppig end den meget lignende *O. basalis*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 28 123 (*Orthops kalmi*) *Orthops*: 3/33

O. basalis *O. kalmii*

1	2
3	4
5	6

1. *Orthops campestris*
2. *Orthops campestris*
3. *Orthops campestris* (nymfe)
4. *Orthops kalmii*
5. *Orthops kalmii*
6. *Orthops kalmii* (nymfe)

63. Pantilius tunicatus

(Fabricius, 1781)

8,0-10,2 mm. **En af de største og mest robuste danske blomstertæger**. Oversidens grundfarve varierer fra rødlig (hanner) til mere gulgrøn (hunner) og er **tæt besat med små mørke pletter**. De grønlige sider af corium er dog uplettede. Cuneus varierer fra næsten ensfarvet gulgrøn til næsten ensfarvet rød med sort spids - mest udbredt rød hos hannen. Membranen er gråbrun med røde årer. En umiskendelig art, der ikke kan forveksles med andre. Nymfen er også robust med talrige sorte pletter og med meget kraftige antenner.

Ultimo august - ultimo oktober. Overvintrer som æg. Den danske blomstertægeart, der når imagostadiet senest. Voksne individer ses som regel først fra slutningen af august, men kan til gengæld visse år findes helt ind i november. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes i skovbryn, hegn, skovlysninger og langs med enge, søer og vandløb m.v. Træffes nogenlunde lige ofte på rød-el (*Alnus glutinosa*) og hassel (*Corylus avellana*), men kun sjældent på andre arter af løvtræer.

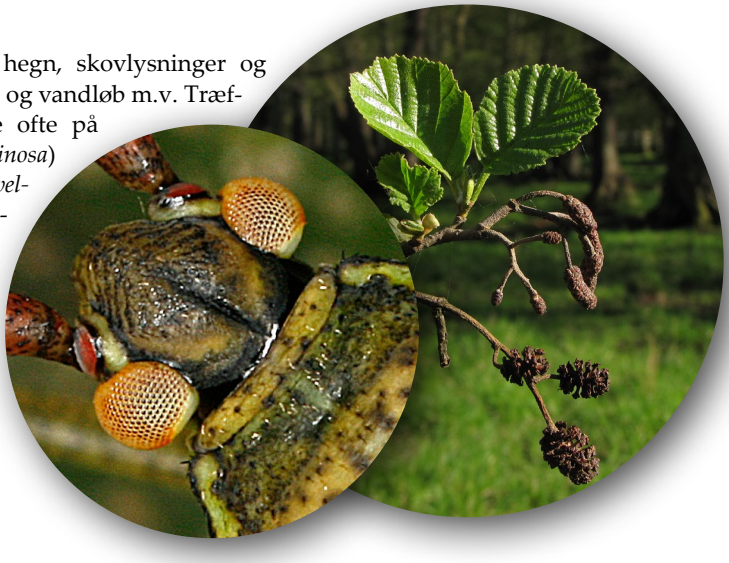

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet.
(T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 25,27,31,37,49
78 *Pantilius*: 1/3

1. *Pantilius tunicatus* (nymfe)

2. *Pantilius tunicatus* (immatur ♀)

1	
2	3

1. *Pantilius tunicatus* (♀)
2 *Pantilius tunicatus* (♂)

3. *Pantilius tunicatus* (♂)

64. *Phytocoris dimidiatus*
Kirschbaum, 1856

5,5-7,2 mm. Som de andre *Phytocoris*-arter udstyret med meget lange antenner og ben. Oversidens grundfarve hvidgul til gulbrun med mørke, gråbrune, ret skarpt afgrænsede tegninger. De mørke partier på midtskinnebenene er længere end de hvide (se nedenfor). **Pronotum tydeligt glinsende,** sortbrunt bagtil og langs siderne, med en smal hvidgul bagrand. **2. antenneled mindre end dobbelt så langt som 1. led** (ca. 1,8 x), lyst proximalt og **med en tydelig lys ring over midten** - og ca. 1,5x pronotums bredde. Arten er typisk ret mørk og kontrastfuld i forhold til de øvrige danske *Phytocoris*-arter. Hos *P. intricatus (65)*, *P. pini (67)* og *P. reuteri (69)* er de mørke partier på skinnebenene ligeledes bredest. Kendes fra disse på bl.a. den mere grålige, kontrastrige overside og glinsende pronotum.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, haver m.v., hvor den især lever på eg (*Quercus*) og frugttræer, bl.a. æble (*Malus*), men den kan også træffes på andre løvtræer. Holder ofte til på gamle træer med lavbevoksede stammer.

Temmelig sjælden. Kun kendt fra spredte fund i Danmark, fra bl.a. Sjælland, Falster og det nordlige Jylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

86 *Phytocoris*: 9/722

65. *Phytocoris intricatus*
Flor, 1861

6,5-7,1 mm. Oversiden gulbrun med diffuse mørkere brune pletter. 1. antenneled brunt med lysere pletter. Pronotum mat glinsende og ret kraftigt afsmalnet fortil. **2. antenneled mere end dobbelt så langt som 1. led, uden tydelig lys ring ved midten** - og længere end 3. og 4. antenneled tilsammen. De mørke partier på midtskinnebenene bredere end de lyse (som hos *P. dimidiatus* nedenfor). Øjebredden er hos hannen under 1 og hos hunnen max. 1,3. Ligner især *P. reuteri (69)* og *P. pini (67)* og kan være vanskelig at adskille fra disse. Fra førstnævnte kendes den på, at 2. antenneled er mere end dobbelt så langt som 1. led og på manglen af en tydelig ring på 2. antenneled. Pronotum hos såvel *P. reuteri* som *P. pini* er mindre afsmalnet fortil, og øjebredden er større end hos *P. intricatus*. Hannerne kan desuden kendes på forskelle i genitalierne (se tegninger og beskrivelser i Gaun (1974)).

Primo juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i nåletræsplantager, skovbryn, hegn m.v., hvor den kan træffes på forskellige arter af nåletræer - især på gamle, gerne skyggevoksende eksemplarer af gran (*Picea*), men også på ædelgran (*Abies*) og lærk (*Larix*).

Hist og her, især i Jylland. Pletvist udbredt. (T,S,N,F,H,P,B)

58 87 *Phytocoris*: 9/722

P. dimidiatus *P. longipennis*

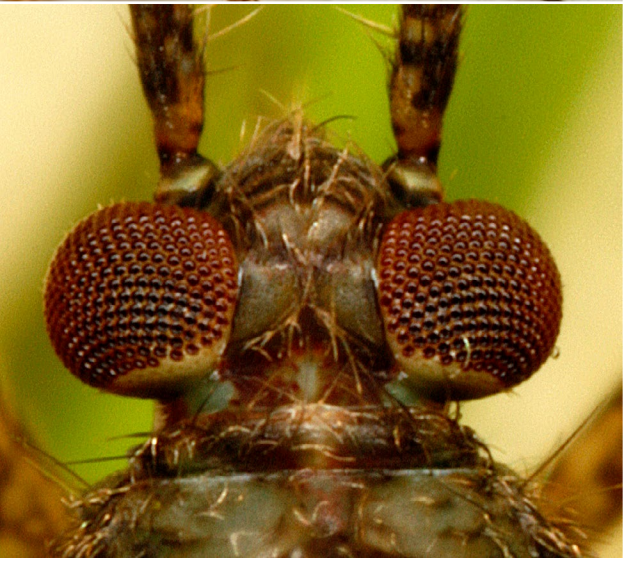

1	2
3	4
5	6

1. *Phytocoris dimidiatus*
2. *Phytocoris dimidiatus*
3. *Phytocoris dimidiatus* (NB: præp. ind.)
4. *Phytocoris intricatus*
5. *Phytocoris intricatus*
6. *Phytocoris intricatus* (nymfe)

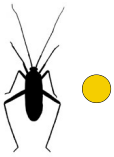

66. Phytocoris longipennis

Flor, 1861

6,6-7,6 mm. Stor, sart og meget langbenet *Phytocoris*-art. Oversiden er spraglet i grå og brune nuancer, der giver et ret lyst helhedsindtryk. Øjnene er hos hannen meget store og udstående. Ligesom hos. *P. tiliae (70)* er **de lyse partier på midtskinnebenene bredere end de mørke** (se detaljebillede s. 206). Kendes dog ret let fra *P. tiliae* på de mere diffuse farvetegninger - især på pronotum. Nymfen er meget lys og med et sart udseende.

Medio juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skove, krat og haver, typisk på ret skyggefulde steder. Arten kan findes på mange forskellige arter af løvtræer og buske, hvor den især færdes på stammen og de tykkere grene.

Udbredt og almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 45,82,206 83 *Phytocoris*: 9/722

Slægten *Phytocoris* er den suverænt artsrigeste slægt af blomstertæger med 722 arter på verdensplan. I Danmark er den repræsenteret med 9 arter, hvilket gør den til den tredje artsrigeste slægt efter *Psallus* og *Orthotylus*.
Slægten er karakteristisk ved de meget lange og tynde ben og antenner og de oftest meget spraglede farver. Disse farver giver god camouflage på levestederne, som ofte er stammer og tykke grene på forskellige træer, såvel løvtræer som nåletræer, gerne gamle træer beklædt med laver og alger.
De lange ben fungerer som springben, og dyrene kan springe adskillige centimeter. Flere af arterne kan være vanskelige at bestemme, da såvel farver som længdeforhold på antenneled m.v. varierer. Udseendet af hannens genitalier kan være af hjælp ved bestemmelsen. Mange arter er overvejende nataktive og kommer ofte til lys.

1. *Phytocoris longipennis* (lille nymfe)

2. *Phytocoris longipennis* (stor nymfe)

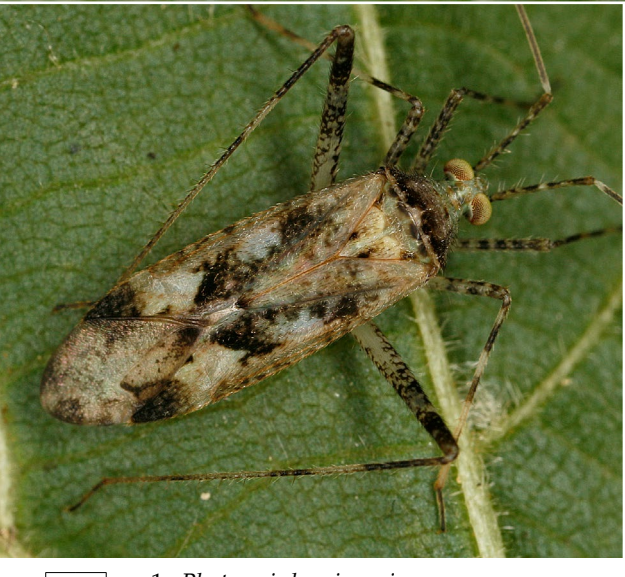

1	
2	3

1. *Phytocoris longipennis*
2. *Phytocoris longipennis*
3. *Phytocoris longipennis*

67. Phytocoris pini
Kirschbaum, 1856

5,5-6,6 mm. Oversiden brungul med mørkere tegninger og tæt besat med sorte, halvt oprette, korte og krumme hår, især på pronotum. 1. antenneled på længde med hovedets bredde hos hannen - en lille anelse længere hos hunnen. **2. led dobbelt så langt som 1. led og højst med en utydelig lys ring over midten**. De mørke partier på midtskinnebenene bredere end de lyse (som *P. dimidiatus* nederst s. 206). Øjebredden ca. 1,1 hos hannen og som regel over 1,4 hos hunnen. Vanskelig at skelne fra nogle af de andre arter i slægten, især *P. intricatus (65),* der har et fortil mindre afsmalnende pronotum og en lidt mindre øjebredde. Fra *P. reuteri (69)* skelnes den på det lidt længere 2. antenneled uden en tydelig ring over midten samt det lidt kortere 1. led.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Arten lever fortrinsvis på fyr (*Pinus*), men er i vore nabolande også fundet på andre nåletræer, bl.a. lærk (*Larix*), ædelgran (*Abies*) og ene (*Juniperus*).

Meget sjælden. Kun kendt fra nogle få lokaliteter i Nordøstsjælland (NEZ). I begyndelsen af 1900-tallet blev den indsamlet i Tisvilde i perioden 1912-19 (O. Jacobsen m.fl.). I nyere tid kun kendt fra Forstbotanisk Have i Charlottenlund (S. Gaun - 1969-70) og Sorgenfri (H.T. Schmidt - 1978). (T,S,N,F,E,H,P,B)

88 *Phytocoris*: 9/722

68. Phytocoris populi
(Linnaeus, 1758)

6,4-7,3 mm. Grundfarven lysebrun med mørkere tegninger. Helhedsindtrykket ret lyst. **1. antenneled karakteristisk længdestribet**. De mørke partier på midtskinnebenene er bredere end de lyse (som *P. dimidiatus* nederst s. 206). Oversiden med tilliggende lyse hår, der især på pronotum er gyldne. Tydelig lys ring over midten af 2. antenneled. Ligner især *P. longipennis (66)* pga. den ret lyse grundfarve, men kendes fra denne og alle andre arter i slægten på striberne på 1. antenneled.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består primært af dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, parker, på solitærtræer langs veje etc. Som navnet antyder, er den primære værtsplante poppel (*Populus*), men også andre løvtræer, bl.a. pil (*Salix*), benyttes af og til som vært.

Forekommer hist og her i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

85 *Phytocoris*: 9/722

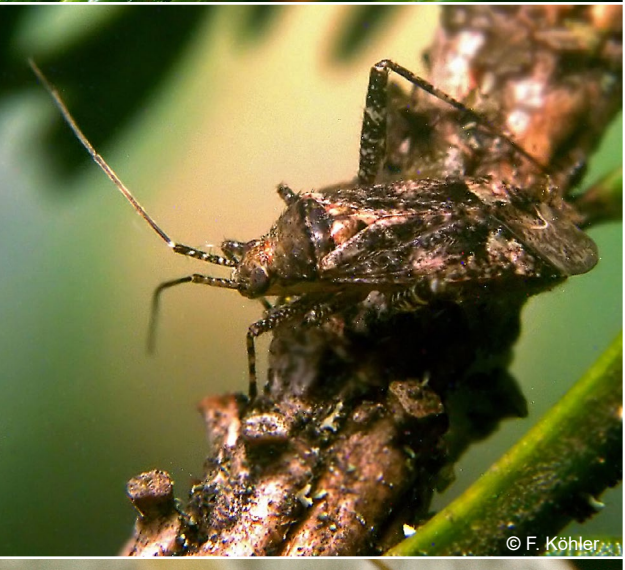

1	2
3	4
5	6

1. *Phytocoris pini*
2. *Phytocoris pini*
3. *Phytocoris pini*
4. *Phytocoris populi*
5. *Phytocoris populi*
6. *Phytocoris populi* (nymfe)

69. Phytocoris reuteri
Saunders, 1876

5,6-7,0 mm. Brunlig overside med diffuse mørkere tegninger. 1. antenneled ca. 1,2x hovedets bredde hos hannen - en lille anelse længere hos hunnen. **2. led ca. 1,8 gange længden af 1. led og med en tydelig lys ring lidt over midten**. De mørke partier på midtskinnebenene bredere end de lyse (som *P. dimidiatus* nederst s. 206). Øjebredden er som hos *P. pini (67)* 1 eller mere hos hannen og som regel over 1,4 hos hunnen. Vanskelig at skelne fra nogle af de øvrige *Phytocoris*-arter. Ligner især *P. intricatus (65)* og *P. pini*. Kendes fra disse på det lidt kortere 2. antenneled samt den mere tydelige lyse ring lidt over midten. Fra *P. intricatus* skelnes den desuden på øjebredden samt det fortil mindre afsmalnende pronotum. Hos *P. pini* er 1. antenneled desuden en anelse kortere.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Findes i skovbryn, krat, haver m.v., hvor den træffes på en lang række af løvtræer, bl.a. æble (*Malus*), hvidtjørn (*Crataegus*) og eg (*Quercus*).

Temmelig sjælden og spredt forekommende. (T,S,N,F,E,H,P,B)

87 *Phytocoris*: 9/722

70. Phytocoris tiliae
(Fabricius, 1777)

6,0-6,9 mm. Oversiden er blegt lysegrøn til lyst gulbrun med stærkt kontrasterende mørke tegninger. De lyse partier på de midterste skinneben er bredere end de mørke ligesom hos *P. longipennis (66)* (se nederst s. 206). 1. antenneled sort med hvide pletter. 2. led sort med en hvid ring ved grunden samt lidt over midten. **Pronotum overvejende lys, men med skarpt afgrænsede sorte kanter og fire mere eller mindre sammenflydende pletter ved bagranden af pronotum**. Kan især forveksles med *P. longipennis* og *P. populi (68)* (se disse), men er en af de lettest kendelige *Phytocoris*-arter pga. pronotums farvetegninger. Også nymfen kendes let på tegningerne på pronotum.

Ultimo juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Typisk den senest udviklede af de generelt sentflyvende *Phytocoris*-arter. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, parker, haver etc. Findes, som det fremgår af artsnavnet *tiliae*, hyppigt på lind (*Tilia*), men forekommer også på mange andre løvtræer såsom eg (*Quercus*), hassel (*Corylus avellana*) og elm (*Ulmus*).

Almindelig og udbredt i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

7,8,29,119 82 (*Phytocoris tilia*) *Phytocoris*: 9/722

1	2
3	4
5	6

1. *Phytocoris reuteri*
2. *Phytocoris reuteri*
3. *Phytocoris reuteri*
4. *Phytocoris tiliae*
5. *Phytocoris tiliae*
6. *Phytocoris tiliae* (nymfe)

71. Phytocoris ulmi
(Linnaeus, 1758)

6,4-8,1 mm. Den største danske *Phytocoris*-art. **Oversiden er ret ensfarvet rødbrun** med lyse tilliggende hår samt mørke oprette hår, primært forrest på pronotum. **1. antenneled er rødligt, plettet og tyndt. 3. led er lyst gulbrunt.** Membranen med grå pletter og røde årer. Det lyst gulbrune 3. antenneled adskiller *P. ulmi* og *P. varipes (72)* (se denne) fra de øvrige *Phytocoris*-arter.

Primo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skovbryn, skovlysninger, haver etc. Træffes på mange forskellige arter af løvtræer, men med en forkærlighed for frugttræer og -buske.

Temmelig almindelig, især i den sydøstlige del af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

81 *Phytocoris*: 9/722

72. Phytocoris varipes
Boheman, 1852

5,7-7,4 mm. Rødbrun grundfarve. 1. antenneled er rødligt, plettet og temmelig tykt. 3. led er bleggult. **På hovedet har den tre karakteristiske lyse striber, der fortsætter et stykke ned ad pronotum**. Lignende striber findes ikke hos de andre danske *Phytocoris*-arter. Ligner mest *P. ulmi (71)*, hos hvilken grundfarven også er rødlig, men noget mere ensfarvet. Hos denne er 1. antenneled desuden tydeligt tyndere. Striberne på hoved og pronotum findes også hos nymfen, og her er de meget tydelige og strækker sig længere ned ad kroppen.

Primo juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer på brakmarker, overdrev, i vejkanter o.lign. steder, særligt på sandet eller stenet bund. I modsætning til de andre danske *Phytocoris*-arter lever den ikke på træer eller buske, men på en lang række forskellige urter og græsser, bl.a. røllike (*Achillea*), kamille (*Matricaria* & *Tripleurospermum)* og svingel (*Festuca*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,E,H,P)

6 81 *Phytocoris*: 9/722

Bagranden af genitalkapslen hos hannen af *P. varipes* er forsynet med en udelt tap. Hos den meget lignende *P. insignis* er denne tap tydelig tvedelt. *P. insignis* er endnu ikke kendt fra Danmark, men vil meget tænkeligt kunne findes på heder i f.eks. det sydlige Jylland.

1	2
3	4
5	6

1. *Phytocoris ulmi*
2. *Phytocoris ulmi*
3. *Phytocoris ulmi* (nymfe)
4. *Phytocoris varipes*
5. *Phytocoris varipes*
6. *Phytocoris varipes* (nymfe)

73. Pinalitus atomarius

(Meyer-Dür, 1843) (*Orthops atomarius*)

4,0-5,2 mm. Oversiden orangebrun, ofte med mere eller mindre udbredte mørke tegninger. Disse kan være i form af talrige, små og skarpt afgrænsede uregelmæssige pletter eller et par længdegående striber på corium. Dækvinger og pronotum tæt punkteret. Scutellum hos hannen med en bred sort median. Hovedet mere eller mindre sort - mest udpræget hos hannen. Skinnebenene med sorte kraftige torne. **Membranen med talrige uregelmæssige mørke pletter**. Mørkplettede og længdestribede individer ligner ikke andre danske arter. Mere ensfarvede individer kan minde om *P. rubricatus (75)*, der dog er mere rød og har lyse torne på skinnebenene. Se også *Plagiognathus arbustorum (186)* og *Parapsallus vitellinus (181)*.

Overvintrer som imago. I løbet af april dukker den frem fra vinterkvarteret. Den nye generation når voksenstadiet i juli og træffes til hen på efteråret. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes i plantager, skovbryn, parker og haver. Arten lever udelukkende på nåletræer, især gran (*Picea*), og gerne på træer med store lavthængende grene. Overvintrer under løse barkflager på nåletræer.

Temmelig sjælden. Tidligere kun kendt fra enkelte danske fund, men siden 2007 fundet på adskillige lokaliteter spredt over hele landet. Tilsyneladende i fremgang i Danmark. Arten blev i 1996 fundet som ny art for Sverige. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,E,H,P)

119 (*Orthops atomarius*) *Pinalitus*: 3/22

74. Pinalitus cervinus

(Herrich-Schaeffer, 1841) (*Orthops cervinus*)

3,8-4,5 mm. Oversidens grundfarve varierende fra gulbrun til mørkere brun. Dækvinger og pronotum tæt og fint punkteret. Pronotum med en smal gullig bagkant. **Scutellum med karakteristiske mørke længdestriber** (se nærbillede s. 48). **Cuneus lys og gennemsigtig med rød eller brun spids**. Tilsvarende kombination af kendetegn findes ikke hos andre danske arter.

Fænologien hos denne art er endnu ikke helt afklaret. Gaun (1974) angiver, at den overvintrer i ægstadiet. Observationer af arten i vintermånederne de senere år indikerer imidlertid, at den i hvert fald delvist har skiftet overvintringsstrategi fra overvintring i ægstadiet til imagostadiet. I hvor høj grad den overvintrer som hhv. æg og imago - måske endda som nymfe - og hvorvidt der er tale om én eller to generationer, er endnu uvist (læs mere s. 46). I England angives den til at overvintre som imago. I Tyskland er situationen uvis som herhjemme. Føden består overvejende af plantekost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, parker, alléer etc. Findes oftest på lind (*Tilia*), men kan også træffes på andre løvtræer, især ask (*Fraxinus excelsior*) og hassel (*Corylus avellana*).

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

48 121 (*Orthops cervinus*) *Pinalitus*: 3/22

1	2
3	4
5	6

1. *Pinalitus atomarius*
2. *Pinalitus atomarius*
3. *Pinalitus atomarius* (nymfe)
4. *Pinalitus cervinus*
5. *Pinalitus cervinus* (immatur)
6. *Pinalitus cervinus* (nymfe)

75. Pinalitus rubricatus

(Fallén, 1807) (*Orthops rubricatus*)

4,2-4,9 mm. **Ensfarvet rødbrun overside**. Dækvinger og pronotum tæt og fint punkteret. Spidsen af cuneus mørkerød - mørkere end resten af cuneus. Membranen klar og lys med røde årer. Skinnebenene med lyse torne. Kan forveksles med ensfarvede individer af *P. atomarius (73)* (se denne). Se evt. også *Alloeotomus gothicus (15)* og *Adelphocoris ticinensis (25)*.

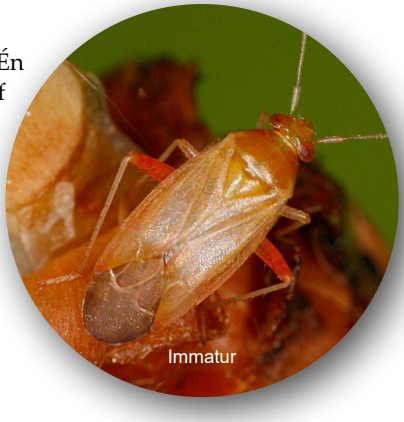

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i nåletræsplantager, hegn, skovlysninger, m.v., hvor den lever på forskellige arter af nåletræer, primært gran (*Picea*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

120 (*Orthops rubricatus*) *Pinalitus*: 3/22

76. Polymerus brevicornis

(Reuter, 1879)

4,0-4,9 mm. Oversiden domineret af gul og sort og tæt besat med tilliggende gyldne hår foruden mere spredte mørke hår. Ligner især *P. unifasciatus (79)*, men er noget mindre. **Desuden strækker den sorte plet på cuneus sig hele vejen på tværs**, hvorimod den røde farve er mere begrænset eller manglende. Hos *P. palustris (78)* er de gule partier på oversiden mere begrænset.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på soleksponerede lokaliteter på sandbund, primært på kystnære lokaliteter. Her lever den på arter af snerre (*Galium*), især gul snerre (*G. verum*).

Hist og her i det meste af landet, især i kystnære områder. I tilbagegang. Rødlistet i Tyskland og Sverige (se s. 95). (T,S,P,B)

113 *Polymerus*: 5/99

1	2
3	4
5	6

1. *Pinalitus rubricatus*
2. *Pinalitus rubricatus*
3. *Pinalitus rubricatus* (nymfe)
4. *Polymerus brevicornis*
5. *Polymerus brevicornis*
6. *Polymerus brevicornis* (nymfe)

77. Polymerus nigrita
(Fallén, 1807)

4,0-4,9 mm. **Ensfarvet sort overside med en kraftig behåring af tætte og tilliggende gyldne hår**. Indimellem disse findes spredte, mørke og halvt oprette hår. Bagranden af corium er dog gullig ligesom forranden og spidsen af cuneus. Membranen er mørkegrå med gullige årer. **Benene er sorte med to mere eller mindre tydelige gule ringe på skinnebenene** - den distale bredest. Afviger fra de øvrige danske arter i slægten, der alle er gule på oversiden i større eller mindre grad. Kan overfladisk ligne flere andre stort set ensfarvede sorte arter med delvist lys behåring. Det gælder bl.a. flere *Psallus*-arter (192+194+202+208). Disse har imidlertid lysere skinneben med sorte pletter. Se evt. også *Orthocephalus (105-106)* og de meget mindre *Atractotomus (154-156)* og *Phoenicocoris (182-183).*

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes typisk i urterige vejkanter og skovbryn samt i frodige, stærkt tilgroede enge, hvor der er gode bestande af burre-snerre (*Galium aparine*). Kan også træffes på andre arter af snerre (*Galium*).

Temmelig almindelig især i de østlige og sydlige dele af landet. Tilsyneladende tiltaget noget i hyppighed de seneste årtier. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 44 111 (*Polymerus nigritus*) *Polymerus*: 5/99

78. Polymerus palustris
(Reuter, 1907)

4,8-5,9 mm. Oversiden overvejende sort - mere sort end hos de lignende *P. brevicornis (76)* og *P. unifasciatus (79)*. **Den gule farve begrænser sig typisk til den forreste del af corium, coriums inder- og ydervinkler, spidsen af scutellum og cuneus samt bagranden af pronotum**. Behåringen er, som typisk hos de danske arter i slægten, domineret af tætte, tilliggende og krumme, gyldne hår.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Arten forekommer i fugtige enge og kær, hvor den som eneste danske art har kær-snerre (*Galium palustre*) som primær vært. Træffes sjældnere på andre snerre-arter (*Galium*).

Forekommer hist og her i det meste af landet. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,F,E,H,P,B)

📷 31 114 *Polymerus*: 5/99

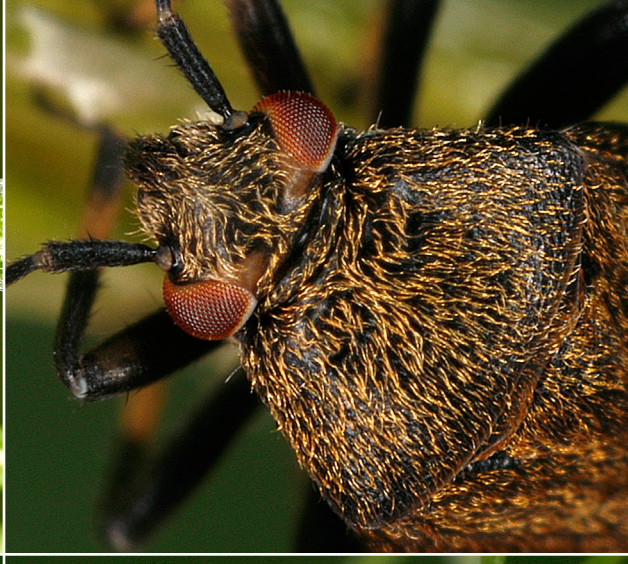

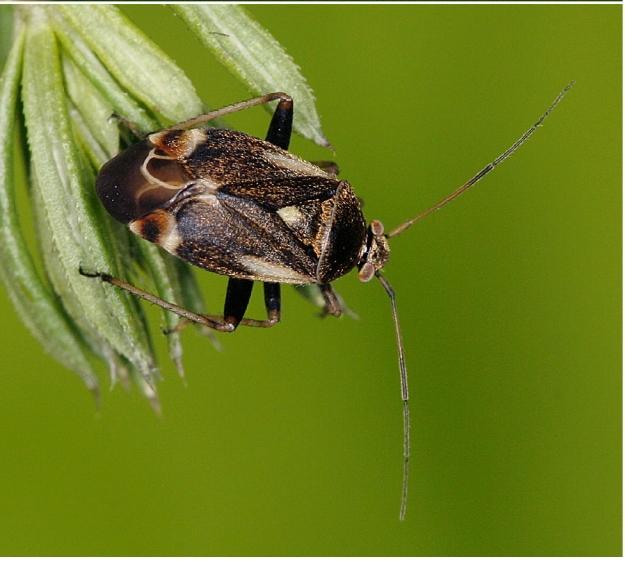

1	2
3	4
5	6

1. *Polymerus nigrita*
2. *Polymerus nigrita*
3. *Polymerus nigrita* (nymfe)
4. *Polymerus palustris*
5. *Polymerus palustris*
6. *Polymerus palustris* (nymfe)

79. Polymerus unifasciatus

(Fabricius, 1794)

4,9-6,9 mm. Den største danske *Polymerus*-art. Oversiden sort med mere eller mindre udstrakte gule partier. Behåringen består dels af gyldne tilliggende hår, dels af mørke, spredte og halvtoprette hår - de sidste især på den bageste del af corium. Kendes fra *P. palustris (78)* på, at den gule farve er mere dominerende på oversiden. **Bl.a. smelter det gule parti forrest på corium typisk sammen med den gule plet ved indervinklen og ofte også med pletten på ydervinklen**. Fra *P. brevicornis (76)* kendes den på størrelsen samt på, at cuneus kun er sort på den yderste del - ikke hele vejen tværs over - og på, at den røde farve på cuneus er mere dominerende. På ældre individer er de gyldne hår af og til slidt delvist af, som det ses på billedet nederst til højre på modsatte side.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på overdrev, strandoverdrev, i vejkanter o.lign. steder, hvor den lever på forskellige arter af snerre (*Galium*), først og fremmest gul snerre (*G. verum*). Ikke så kræsen i valg af levested som de øvrige danske *Polymerus*-arter.

Udbredt og almindelig i hele landet. Den hyppigst forekommende danske *Polymerus*-art. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 7,9 ▮ 114 *Polymerus*: 5/99

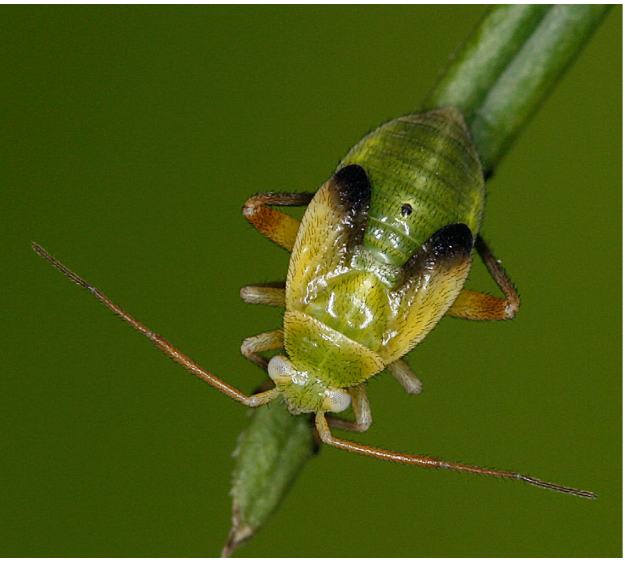

1. *Polymerus unifasciatus* (nymfe)

2. *Polymerus unifasciatus*

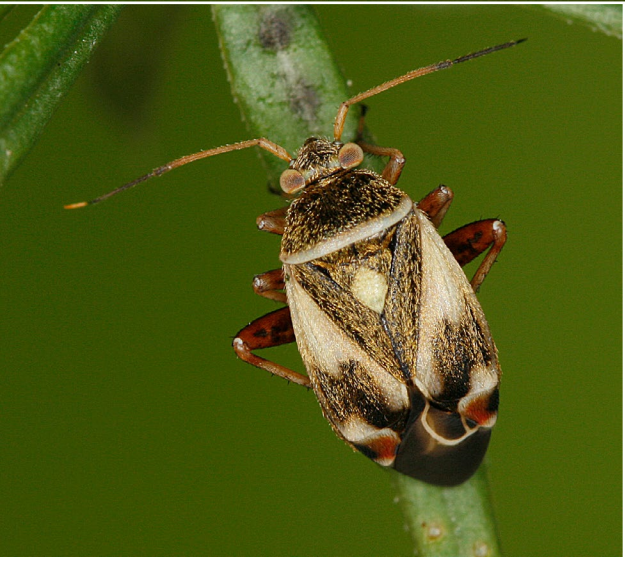

1	
2	3

1. *Polymerus unifasciatus*
2. *Polymerus unifasciatus*
3. *Polymerus unifasciatus*

80. Polymerus vulneratus
(Panzer, 1806)

3,9-5,1 mm. Den lyseste af de danske *Polymerus*-arter. Dækvingerne er gulbrune med mørkere partier. Behåringen er ikke så kraftig som hos de øvrige arter og består af såvel sølvglinsende tilliggende hår som sorte halvt oprette hår. Scutellum er sort med en stor gul plet. **Pronotum er overvejende lys med sorte pletter ved baghjørnerne og ofte også forrest midtpå**. Cuneus er overvejende rød i den centrale del, i øvrigt blegt gulgrøn og typisk med en mere eller mindre tydelig sort plet ved yderranden. Kan forveksles med *P. brevicornis (76)* og *P. unifasciatus (79)* (se disse).

Medio juni - medio september. Overvintrer som æg. I hvert fald visse år to generationer. Føden består af plantekost.

Lever på tørre og solrige områder, bl.a. strandoverdrev, hvor den især træffes på gul snerre (*Galium verum*).

Angivet af Gaun (1974) som "ikke ualmindelig, men ret stedegen" og tidligere kendt fra spredte fund over store dele af landet, bl.a. Skagen (NEJ), Århus (EJ), Flyvesandet ved Agernæs (F), Ulvshale (LFM) og Tisvilde (NEZ). I skrivende stund er Flyvesandet ved Agernæs den eneste kendte recente bestand. Arten er indsamlet ved Liseleje (NEZ) i 1972 (K. Schnack) og ved Asserbo (NEZ) ligeledes i 1972 - og igen i 1979 (hhv. K. Schnack og K. Pedersen). Arten er eftersøgt flere steder langs nordkysten af Sjælland, af forfatteren i 2011, men uden held. Det er dog meget tænkeligt, at den stadig findes her. Rødlistet i Norge, på De Britiske Øer og i Estland (se s. 95). (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 58 ▮ 112 *Polymerus*: 5/99

81. Stenotus binotatus
(Fabricius, 1794)

5,8-7,4 mm. En aflang ret karakteristisk art med forskelligtfarvede køn. Hannens grundfarve er gul til mørk orange - mørkere med alderen. Hunnen er blegere - grågrøn til gulgrøn. **Pronotum med to mørke pletter**, der hos hannen er store og kantede, hos hunnen mindre og mere runde. **Corium med mere eller mindre udbredte mørke længdestriber**. Cuneus ensfarvet - af samme farve som grundfarven på oversiden. Hannen kan overfladisk ligne kraftigt farvede individer af *Leptopterna dolabrata (85)*. Hunnen kan overfladisk minde om *Adelphocoris quadripunctatus (22)*.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på tørre enge og overdrev, i vejkanter, skovbryn m.v. En lang række græsser (Poaceae) benyttes som værtsplanter, bl.a. rottehale (*Phleum*), kvik (*Elytrigia*) og hundegræs (*Dactylis*).

Udbredt og almindelig i det meste af landet.
(T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 31,37,78,79 ▮ 89 *Stenotus*: 1/53

1	2
3	4
5	6

1. *Polymerus vulneratus*
2. *Polymerus vulneratus*
3. *Polymerus vulneratus* (nymfe)
4. *Stenotus binotatus* (♂)
5. *Stenotus binotatus* (♀)
6. *Stenotus binotatus* (nymfe)

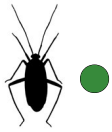

82. Rhabdomiris striatellus

(Fabricius, 1794) (*Calocoris striatellus*);
Calocoris ochromelas (Gmelin, 1790); *Calocoris quadripunctatus* (Donovan, 1794)

7,0-8,5 mm. En spraglet og let kendelig blomstertæge. **Oversiden er gulbrun til orange med sorte længdestriber**. Pronotum med fire mørke pletter fortil og bredt mørk bagtil med en smal lys rand. Scutellum og cuneus overvejende orangegule. Membranen mørk med gullige årer. Kan overfladisk ligne den meget store *Miris striatus (58)* - ellers ingen forvekslingsmuligheder. Nymfen er umiskendelig og til gengæld næsten så langt fra at ligne *M. striatus*, som det er muligt blandt danske blomstertæger.

Ultimo maj - ultimo juni. En af de få arter, som ofte når imagostadiet allerede i slutningen af maj. Dukker op på eg omtrent samtidig med *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus (114)*, men lidt senere end den meget tidlige *Harpocera thoracica (170)*. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af overvejende af plantekost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker m.v. Her lever den på eg (*Quercus*), som regel i selskab med flere andre arter af blomstertæger.

Temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 6,9,31,33
98 (*Calocoris striatellus*)
Rhabdomiris: 1/2

1. *Rhabdomiris striatellus* (lille nymfe)

2. *Rhabdomiris striatellus* (stor nymfe)

1	
2	3

1. *Rhabdomiris striatellus*
2. *Rhabdomiris striatellus*
3. *Rhabdomiris striatellus*

83. Acetropis carinata

(Herrich-Schaeffer, 1841)

Det eneste danske eksemplar

5,5-7,4 mm. Han og hun er ret forskellige. Hannen er overvejende sort til brun med lyse striber. Hunnen er lysere med sorte længdestriber på pronotum. Hannen er altid langvinget, hunnen som regel kortvinget. Pronotum med skarpe, bladagtige sider adskilt fra den øvrige del af pronotum ved en fure. Ribberne på dækvingerne reliefagtigt forhøjede. Panden er trukket ud til en "næse", der dækker clypeus, set oppefra. **Forkanten af pronotum er nedtrykt og danner en krave. Antennerne og lårene er næsten ubehårede**. Ligner meget *A. gimmerthalii (84)*, især hunnen (se denne).

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på overdrev, i vejkanter m.v., især på sandbund. Som værtsplanter benyttes forskellige græsser, bl.a. arter af svingel (*Festuca*) samt katteskæg (*Nardus stricta*) og bølget bunke (*Deschampsia flexuosa*).

Meget sjælden. Kun kendt fra et enkelt (tvivlsomt) fund fra B.W. Westermann's samling. Dyret befinder sig på Zoologisk Museum i København og er mærket "Sielland 1825". Bør eftersøges i Sønderjylland (SJ) og Sydøstdanmark, da arten angives til at være lokalt hyppig i Tyskland - især mod nord. Ikke kendt fra det øvrige Norden. (T,H,P,B)

56 *Acetropis*: 2/7

84. Acetropis gimmerthalii

(Flor, 1860)

4,7-6,7 mm. Oversiden gulgrøn til gulbrun. Hoved, pronotum og scutellum hvidgule til gulgrønne med sorte længdestriber. Hunnen ofte kortvinget. Ligner den nærtbeslægtede *A. carinata (83)*, især hunnen, men kan kendes på, at **antennerne og i mindre grad lårene er besat med oprette hår. Desuden er forranden af pronotum uden krave**.

Medio juni - medio juli. De voksne dyr træffes ret tidligt på sommeren og lever kun kort tid. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på overdrev og strandoverdrev, i vejkanter etc. - især i sandede områder ligesom *A. carinata*. Her lever den på forskellige græsser, muligvis primært vellugtende gulaks (*Anthoxanthum odoratum*). Herudover angives også hejrearter (*Bromus* m.fl.), katteskæg (*Nardus stricta*) og sandskæg (*Corynephorus canescens*) som mulige værtsplanter

Hist og her i Midtjylland. Sjælden eller manglende i det øvrige Jylland og på Øerne. I det øvrige Skandinavien kendes den kun fra et enkelt nyere fund i Finland samt fra Sverige, hvor den er rødlistet. Også i Tyskland er den rødlistet. (se s. 95). (T,S,F,E,H,P,B)

7,95 55 (*Acetropis gimmerthali*) *Acetropis*: 2/7

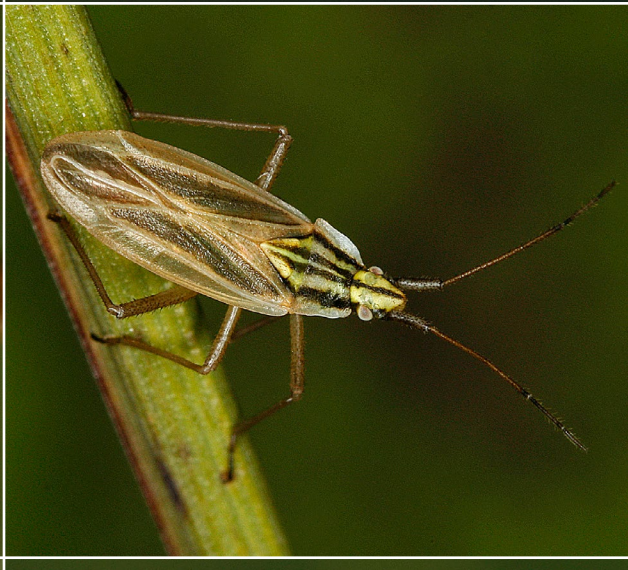

1	2
3	4
5	6

1. *Acetropis carinata* (♂)
2. *Acetropis carinata* (♀)
3. *Acetropis gimmerthali* (♂)
4. *Acetropis gimmerthali* (♀)
5. *Acetropis gimmerthali* (♂)
6. *Acetropis gimmerthali* (nymfe)

85. Leptopterna dolabrata

(Linnaeus, 1758)

7,1-9,5 mm. En stor og robust art. Hannen er altid langvinget, hunnen oftest kortvinget (læs mere s. 34). Oversiden varierer fra lyst gulgrøn hos hunnen og immature hanner til mørk orangerød hos gamle hanner. Blege hanner kan ligne den nærtbeslægtede *L. ferrugata (86)*, men kan kendes på de **noget længere hår på især pronotum, lår og antenner** samt på den **noget større øjebredde** (mindst 2 hos *L. dolabrata* - hos *L. ferrugata* tydeligt mindre) (se s. 375). Gamle orangerøde hanner kan overfladisk minde om *Stenotus binotatus (81)*.

Hunnen kan kendes fra *L. ferrugata* på, at oversiden af bagkroppen er forsynet med små mørke pletter og ikke to brune striber som hos *L. ferrugata.* Dette gælder også hannen, hvor bagkroppen imidlertid er dækket af vingerne. Hunnen har desuden, ligesom hannen, kortere hår og 2. antenneled er langt og cylindrisk. Hos *L. ferrugata* er 2. antenneled kortere, mere kraftigt og smallere mod spidsen. Dækvingerne hos både hanner og hunner af *L. ferrugata* er typisk mere rødbrunt farvede. Nymfen er karakteristisk og let at kende fra *L. ferrugata* (se denne).

Primo juni - primo august. De første imagines ses tidligt på sæsonen, typisk en anelse før *L. ferrugata*. Nymferne udvikles meget forskudt, og en stor del af artens flyvetid kan voksne dyr ses samtidigt med små nymfer. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på ekstensivt og ugræssede enge, overdrev samt andre lokaliteter domineret af højtvoksende græsser. Foretrækker mere fugtig bund end *L. ferrugata*. Som værtsplanter benyttes en række forskellige græsser, bl.a. rottehale (*Phleum*) og rævehale (*Alopecurus*).

Udbredt og almindeligt forekommende overalt i landet. En selskabelig art, der ofte optræder meget talrigt på lokaliteten. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 8,34,40,55,375 72 *Leptopterna*: 2/16

1. *Leptopterna dolabrata* (nymfe)

2. *Leptopterna dolabrata* (♂)

1	
2	3

1. *Leptopterna dolabrata* (udfarvet ♂)
2. *Leptopterna dolabrata* (immatur ♂)
3. *Leptopterna dolabrata* (♀)

86. Leptopterna ferrugata
(Fallén, 1807)

6,7-9,0 mm. En stor og robust art ligesom *L. dolabrata (85)* - dog en anelse mindre. Også hos *L. ferrugata* er hannen altid langvinget og hunnen som regel kortvinget. Især hannerne kan forveksles med *L. dolabrata* (se denne), men er generelt mere **rødbrune på dækvingerne**. Nymfen afviger markant fra nymfen af *L. dolabrata*, idet den er forsynet med to brune striber, der strækker sig fra øjet til spidsen af bagkroppen. Nymfen af *L. dolabrata* er ikke stribet på bagkropsleddene, men derimod besat med små mørke pletter.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på mange typer af udyrkede græsarealer, men generelt på mere tørre levesteder end *L. dolabrata*. Lever på lavtvoksende græsser som rød svingel (*Festuca rubra*), fåre-svingel (*F. ovina*) og bølget bunke (*Deschampsia flexuosa*).

Udbredt og almindelig i hele landet, dog typisk knap så hyppigt og talrigt forekommende som *L. dolabrata*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 375 72 *Leptopterna*: 2/16

87. Megaloceroea recticornis
(Geoffroy, 1785) *Megaloceroea linearis* (Fuessly, 1775)

7,9-10,2 mm. En **meget stor** grøn og langstrakt art - en af de meget få danske arter, der kan opnå en længde på en centimeter eller mere. **Pronotum og scutellum er forsynet med en lys median**. Benene er påfaldende lange og tynde. Kan især forveksles med grønne individer af slægten *Stenodema (92-96)*, men kendes let på, at pronotum og scutellum er glatte - ikke punkterede. Ligner også *Trigonotylus psammaecolor (101)*, men har meget længere 1. antenneled (min. 1,5 x længden af pronotum). Kan også minde om grønne individer af *Notostira (89-90)*, men disse har sorte længdestriber på bl.a. hoved og pronotum samt kløftet "næse".

Primo juli - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes typisk i områder domineret af høj græsvegetation såsom tilgroede overdrev og forskellige andre former for udyrkede græsarealer. Her lever den især på højtvoksende græsser, bl.a. arter af rævehale (*Alopecurus*), rørhvene (*Calamagrostis*) og svingel (*Festuca*).

Indtil 2007 kun kendt fra et par fund på Anholt, hhv. Anholt By (F.W. Bræstrup - 1935) og Søren Tolsgaard (2003). På grundlag af indsamlinger i 2007-2012 (L. Skipper) kan det imidlertid konstateres, at arten i dag er udbredt i dele af Sønderjylland og især på den nordlige halvdel af Sjælland, hvor den flere steder er temmelig almindelig. Et enkelt individ blev desuden indsamlet på Bornholm i 2012. I resten af Danmark sjælden eller manglende. Eneste art i slægten *Megaloceroea*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

63 (*Megaloceraea recticornis*) *Megaloceroea*: 1/1

1	2
3	4
5	6

1. *Leptopterna ferrugata* (♂)
2. *Leptopterna ferrugata* (♀)
3. *Leptopterna ferrugata* (nymfe)
4. *Megaloceroea recticornis*
5. *Megaloceroea recticornis*
6. *Megaloceroea recticornis* (nymfe)

88. Myrmecoris gracilis
(R.F. Sahlberg, 1848)

4,1-6,0 mm. **Myreefterligner** - og den suverænt mest vellignende blandt de danske blomstertæger. Kun i sjældne tilfælde langvinget. **Oversiden er sort til rødbrun og nøgen**. Fra myrer adskilles den bl.a. ved sugesnablen. Myrer har bidende, ikke sugende munddele. Ud over myrer kan den især forveksles med nymfen af *Himacerus mirmicoides* (myrenymfetæge) og nymfen af *Alydus calcaratus* (hvepsetæge) (se s. 86), men disse er behårede og af en anden "konstruktion". Blandt blomstertægerne kan den forveksles med hunnen af *Systellonotus triguttatus (148)*, men denne er besat med lange lyse hår, og corium er rødbrun med en næsten rent hvid tværstribe. Læs mere om myreimiterende tæger s. 84-86.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende eller måske udelukkende af dyrisk kost.

Lever på tørre områder, bl.a. i klitter og heder samt på sandbund i lysåbne skove. Lever ofte i selskab med myrer.

Temmelig sjælden. Kendt fra en halv snes spredte fund i Jylland, primært langs den jyske vestkyst, fra Fanø i syd til Råbjerg Mile i nord samt ved Grenå og på Læsø. På Øerne kun kendt fra Boderne på Bornholm (B) (S. Gaun - 1965) og Enebærodde (F) (Ent. Exp. - 1971). En målrettet eftersøgning, langs med især den jyske vestkyst, vil dog meget tænkeligt vise, at arten er mere almindelig end her angivet. Eneste art i slægten *Myrmecoris*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 11,40,85 51 *Myrmecoris*: 1/1

89. Notostira erratica
(Linnaeus, 1758)

N. elongata

N. erratica

Efter Rintala & Rinne (2011)

6,3-8,9 mm. Farver og tegninger meget varierende og forskellige fra han til hun. Farver og kønsforskelle er som hos den meget lignende *N. elongata (90)*. **Hannerne kan kendes fra denne på formen af den store og fremtrædende venstre paramer** (se tegningen tv.). Hunnerne kan kendes på udformningen af bagvæggen på genitalkammeret. For tegninger og beskrivelser henvises til Gaun (1974). **Hos efterårsgenerationen kan hunnerne desuden kendes på forskelle i membranens udformning** (se tegningerne tv.). Hos *N. elongata* er afstanden mellem membranens spids og bagkanten af den store membrancelle meget kortere end længden af cuneus. Hos *N. erratica* er afstanden omtrent den samme. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *N. elongata*.

Overvintringen for denne art er, ligesom hos slægtningen *N. elongata*, helt speciel, idet hannerne overvintrer i ægstadiet, og hunnerne overvintrer i imagostadiet. Årscyklus og føde ligesom hos *N. elongata*, se denne.

N. elongata

N. erratica

Efter Gaun (1974)

Forekommer på tørre græsdominerede områder, hvor den lever på diverse græsser, bl.a. rørhvene (*Calamagrostis*) og rævehale (*Alopecurus*).

Meget sjælden. Kun kendt fra to danske fund: Silkeborg (EJ) (A.C. Jensen-Haarup - 1911) og Tisvilde (NEZ) (finder uvis - 1912). Det kan dog ikke udelukkes, at samlingerne i især København rummer individer af denne art, da de to arter i slægten tidligere har været sammenblandet. (T,S,N,F,E,P,B)

📷 40 62 *Notostira*: 2/4

1	2
3	4
5	6

1. *Myrmecoris gracilis*
2. *Myrmecoris gracilis* (langvinget)
3. *Myrmecoris gracilis*
4. *Myrmecoris gracilis*
5. *Notostira erratica* (♂)
6. *Notostira erratica* (♀ + ♂)

90. Notostira elongata

(Geoffroy, 1785) *Megaloceraea erratica* Linnaeus

6,0-8,7 mm. Langstrakt, især hannen, med lange antenner og ben. **Panden er trukket frem til en "næse", der er tydeligt kløvet i midten**. Dette adskiller den fra alle andre arter end slægtningen *N. erratica (89)*, som den til gengæld kan være meget vanskelig at skelne fra (se denne). Han og hun er ret forskellige. Hannens farve er ret ensartet året igennem - gulgrøn med store sorte partier - dog kan de gulgrønne partier blive rødbrune hos efterårsgenerationen sidst på året. Hunnens farve varierer markant i løbet af året. I juli dukker voksne individer af sommergenerationen op. Her er hunnerne græsgrønne med sorte striber på hoved og pronotum samt brune partier på corium. Hos efterårsgenerationen, der dukker op i slutningen af august, er hunnerne til at begynde med rødgrå med grøn bug, men i løbet af nogen tid bliver de orangefarvede. Overvintrende hunner bliver i løbet af vinteren blegere og får en mere gulbrun farve. Hannerne er ret karakteristiske og ligner ikke umiddelbart andre arter end *N. erratica*. De grønne hunner kan overfladisk ligne *Trigonotylus*-arterne *(100-102)*, men disse har ikke brune partier på corium. Gulbrune og orange individer kan ligne former af *Stenodema*-arterne *(92-96)*, men disse har punkteret, ikke glat pronotum og scutellum.

Som noget helt specielt for danske blomstertæger gælder det, at overvintringen hos de to *Notostira*-arter foregår i ægstadiet for hannernes vedkommende og i imagostadiet for hunnernes vedkommende. To generationer om året. Voksne dyr af den første nye generation dukker op i begyndelsen af juli, og den næste generation når imagostadiet i slutningen af august. Sidst på efteråret dør hannerne, og hunnerne opsøger et passende overvintringssted, f.eks. vissent græs i skovbryn. Føden består af plantekost.

Træffes på tørre steder domineret af græsser. Værtsplanter udgøres af en lang række græsarter, heriblandt arter af svingel (*Festuca*), rapgræs (*Poa*) og hvene (*Agrostis*).

Udbredt og almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

8,31,119 61 *Notostira*: 2/4

1. *Notostira elongata* (nymfe)

2. *Notostira elongata* (efterårsform ♀)

1	
2	3

1. *Notostira elongata* (♂)
2. *Notostira elongata* (♀)
3. *Notostira elongata* (parring)

91. Pithanus maerkelii

(Herrich-Schaeffer, 1838)

3,7-5,4 mm. **Myreimitator**, dog ikke så overbevisende som *Myrmecoris gracilis (88)* eller hunnen af *Systellonotus triguttatus (148)*. Næsten altid kortvinget - enkelte hunner dog langvingede (se s. 34), og hos disse er siderne af pronotum konkave. Oversiden overvejende sort. Hos begge køn er **siderne på bagkroppen opadbøjede** - hos hannerne er de sorte og hos hunnerne gulgrønne, noget kraftigere og mere udstående. **Den yderste del af dækvingerne er hvidgule**, hvilket fremmer illusionen om en myretalje (læs mere s. 84-86). Kan ikke forveksles med andre danske arter. Nymfen minder en del om det voksne dyr og ligner ligeledes ikke andre arter.

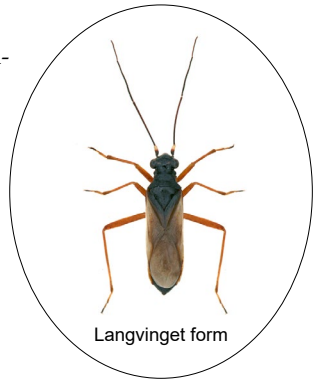

Primo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes i vejkanter, på brakmarker, overdrev m.v. Lever på forskellige arter i græsfamilien (Poaceae) og halvgræsfamilien (Cyperaceae)

Udbredt og almindelig i hele landet. Eneste fastboende blomstertægeart på Færøerne. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 11,34,59,86,92,127 52 (*P. maerkeli*) *Pithanus*: 1/3

1. *Pithanus maerkelii* (nymfe)

2. *Pithanus maerkelii* (♂)

1
2 3

1. *Pithanus maerkelii* (♀)
2. *Pithanus maerkelii*
3. *Pithanus maerkelii* (♀)

92. Stenodema calcarata
(Fallén, 1807)

6,8-7,9 mm. Aflang med punkteret pronotum og scutellum som de øvrige *Stenodema*-arter (se nærbillede af *S. virens - 94*). Farven varierer markant fra klart grøn til gulbrun eller rødbrun afhængig af bl.a. køn og årstid (se boks s. 242). Ligner de øvrige *Stenodema*-arter, men kan kendes på tilstedeværelsen af **to torne på baglårene**. *S. trispinosa (95)* har tre torne, og de øvrige arter er uden torne (se nedenfor). *Stenodema*-arterne kan ligne flere andre nærtbeslægtede aflange arter, men disse har alle upunkteret pronotum og scutellum. Se evt. *Megaloceroea recticornis (87)*, *Notostira (89-90)* og *Trigonotylus (100-102)*.

Overvintrer som imago. I marts-april dukker den frem fra vinterkvarteret. Den efterfølgende generation, der er på vingerne i løbet af sommeren, er aktiv indtil oktober. I Tyskland angives den til normalt at have to generationer om året, men dette er ikke påvist fra Danmark. Føden består af plantekost.

Forekommer på tørre enge og overdrev, i vejkanter m.v. En lang række af græsser (Poaceae) fungerer som værtsplanter, heriblandt hvene (*Agrostis*), rævehale (*Alopecurus*) og svingel (*Festuca*). Også arter i halvgræsfamilien (Cyperaceae) og sivfamilien (Juncaceae) benyttes. Overvintrer enten i vissent græs eller på nåletræer.

Udbredt og meget almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 11 57 (*S. calcaratum*) *Stenodema*: 5/57

93. Stenodema holsata
(Fabricius, 1787)

5,4-7,6 mm. Afviger fra formen hos de øvrige danske *Stenodema*-arter, idet **kroppen er noget bredere**. Kendes desuden fra disse på, at **baglårene er uden torne og enstykke i hele længden** (se nedenfor). Kan overfladisk ligne *Acetropis (83-84)*, men disse er uden punktering på pronotum og scutellum. Se desuden boks s. 242.

Overvintrer som imago. Én generation om året. Føden består af plantekost. Mere træg i sine bevægelser end de øvrige *Stenodema*-arter.

Træffes i skovbryn, skovlysninger og langs skovveje, typisk på mere fugtige og skyggede lokaliteter end de øvrige *Stenodema*-arter. Værtsplanterne udgøres af diverse græsser (Poaceae), bl.a. rottehale (*Phleum*), blåtop (*Molinia caerulea*) og rapgræs (*Poa*). Også arter i sivfamilien (Juncaceae) angives som værtsplanter. Overvintrer typisk i vissent græs eller førne, sjældnere på nåletræer.

Udbredt og almindelig i hele landet. Udbredt mod nord til det nordligste Skandinavien. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 45 60 (*S. holsatum*) *Stenodema*: 5/57

S. calcarata

S. holsata

S. laevigata

S. trispinosa

S. virens

1	2
3	4
5	6

1. *Stenodema calcarata* (forårsform)
2. *Stenodema calcarata* (efterårsform)
3. *Stenodema calcarata* (nymfe)
4. *Stenodema holsata* (forårsform)
5. *Stenodema holsata* (efterårsform)
6. *Stenodema holsata* (nymfe)

94. Stenodema laevigata
(Linnaeus, 1758)

7,6-9,2 mm. Den største af de danske *Stenodema*-arter. **Baglårene er ligesom hos *S. virens (96)* indsnævrede ved knæet og uden torne** (se s. 240). For kendetegn i forhold til *S. virens*, se denne. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *S. calcarata (92)*. Se desuden boks nedenfor.

Overvintrer som imago. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på enge, i vejkanter, på udyrkede græsarealer m.v., oftest på lidt mere fugtige lokaliteter end *S. calcarata*. Som værtsplanter benyttes en lang række græsser, heriblandt rævehale (*Alopecurus*), hundegræs (*Dactylis*) og svingel (*Festuca*). Overvintrer i græstuer, førne eller på nåletræer.

Udbredt og meget almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 60,240 60 (*S. laevigatum*) *Stenodema*: 5/57

95. Stenodema trispinosa
Reuter, 1904

6,9-8,7 mm. Kan især forveksles med de øvrige *Stenodema*-arter, men **kendes let på, at der på baglårene findes tre torne**. Den inderste sidder et stykke fra de øvrige og kan af og til være noget reduceret. *S. calcarata (92)* har to torne - de øvrige arter har ingen torne (se s. 240). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *S. calcarata*. Se desuden boks nedenfor.

Overvintrer som imago. Én generation om året. I Tyskland, hvor dens udbredelse er begrænset til Nordsøkysten, angives den til at have to generationer. Det samme gælder i England, hvorimod den i det sydlige Sverige angives til blot at have én generation. Føden består af plantekost.

Næsten udelukkende en kystbunden art, der forekommer i strandrørsumpe og andre fugtige steder med høje græsser. Værtsplanter udgøres af forskellige græsser, bl.a. tagrør (*Phragmites australis*) samt arter af rørhvene (*Calamagrostis*) og rævehale (*Alopecurus*). Også strand-kogleaks (*Bolboschoenus maritimus*) angives som værtsplante. Karakterart for strandrørsump, hvor den kan findes sammen med *Teratocoris antennatus (98)*. Overvintrer på tørre græsrige lokaliteter.

Udbredt og temmelig almindelig langs kysten i hele landet. Træffes kun sjældent på indlandslokaliteter. Findes i Europa primært langs Atlanterhavskysten. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 119,240 58 (*S. trispinosum*) *Stenodema*: 5/57

Karakteristisk for *Stenodema*-arterne er, at de skifter farve i løbet af deres livscyklus - forskelligt fra han til hun. Det foregår i grove træk således:
Midt eller sidst på sommeren dukker den nye lyst gulbrune generation op. Såvel hanner som hunner antager en mørkere gulbrun til rødbrun grundfarve i løbet af efteråret, og de mørke tegninger udviskes. Alle de danske arter overvintrer i imagostadiet. Når de kommer frem fra vinterkvarteret om foråret, og parringstiden nærmer sig, skifter hunnerne til en græsgrøn nuance. Hannerne derimod antager en mere gulbrun farve, dog evt. med et grønligt skær.
Billedet er dog noget mere kompliceret end som så med nogen variation mellem arterne. For en grundig gennemgang af disse forhold henvises til Kullenberg (1944).

1	2
3	4
5	6

1. *Stenodema laevigata* (forårsform)
2. *Stenodema laevigata* (efterårsform)
3. *Stenodema laevigata* (nymfe med mide)
4. *Stenodema trispinosa* (forårsform)
5. *Stenodema trispinosa* (efterårsform)
6. *Stenodema trispinosa* (nymfe)

96. Stenodema virens
(Linnaeus, 1767)

7,4-8,5 mm. Optræder i forskellige farvevarianter afhængig af køn og årstid som de øvrige arter i slægten (se boks s. 242). Efterårsformen er påfaldende rødlig. Ligesom hos *S. laevigata (94)* er **baglårene indsnævrede ved knæet og uden torne** (se s. 240). Kendes fra denne på, at **panden er trukket frem og danner en lille "tap" over clypeus**. 1. antenneled er desuden kortere og tykkere, og 2. led er tydeligt længere end 3. og 4. led tilsammen - hos *S. laevigata* er længden den samme. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *S. calcarata (92)*.

Overvintrer som imago. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Lever på tørre, udyrkede græsdominerede steder. Flere forskellige græsarter benyttes som værtsplanter. Overvintrer på forskellige arter af nåletræer.

Tidligere angivet som almindelig overalt, særligt i det sydøstlige Danmark. Nu tilsyneladende stort set forsvundet fra landet af ukendte årsager. Siden år 2000 kun kendt fra tre fund, hhv. Østbirk (EJ) (L. Skipper - 2010); Jægersborg Hegn (NEZ) (R. Ahlburg - 2010) og Gjern Bakker (EJ) (O.F. Nielsen - 2012). I Tyskland meldes ligeledes om tilbagegang for arten, og i Holland er den ikke set siden 1974. (T,S,N,F,H,P,B)

📷 94,240 ▮ 58 *Stenodema*: 5/57

97. Teratocoris paludum
J. Sahlberg, 1870

4,4-5,8 mm. Oversiden ensfarvet grøn. Hoved, pronotum og scutellum dog ofte med en sort median hos hannen. Især hos hunnerne i denne slægt er dækvingerne ofte mere eller mindre forkortede. 1. antenneled distalt samt 2. antenneled helt eller delvist rødfarvet. **Knæene, den distale del af især baglårene samt i større eller mindre grad fødderne er ligeledes røde**. Øjebredde ca. 2. **Bagranden på genitalsegmentet med en lav og todelt tap hos hannen** (se nedenfor). Ligner meget *T. saundersi (99)*, se denne. Kan også forveksles med især hunnen af *T. antennatus (98)*, se denne. Se også *Trigonotylus*-arterne *(100-102)*. *Stenodema*-arterne *(92-96)* kan kendes på, at pronotum og scutellum er punkterede.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes på meget fugtige steder ved ferskvand, typisk i højstaudeenge og gerne på oversvømmet bund. Her lever den på forskellige arter af halvgræsser (Cyperaceae), siv (Juncaceae) og græsser (Poaceae).

Forekommer hist og her i Jylland, i øvrigt sjælden eller manglende. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,N,F,H,P,B)

📷 246 ▮ 69 *Teratocoris*: 3/10

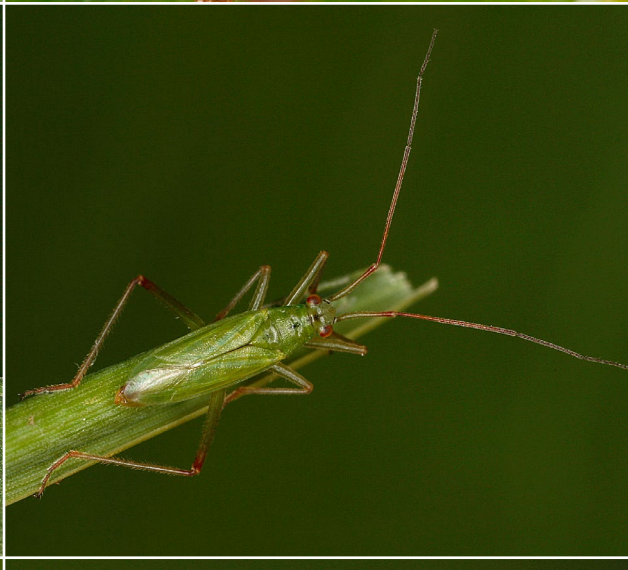

1	2
3	4
5	6

1. *Stenodema virens* (efterårsform)
2. *Stenodema virens* (efterårsform)
3. *Stenodema virens* (efterårsform)
4. *Teratocoris paludum* (♂)
5. *Teratocoris paludum* (♀)
6. *Teratocoris paludum* (nymfe)

98. Teratocoris antennatus

(Boheman, 1852)

3,3-5,7 mm. Meget variabel i farven fra ensfarvet grøn til næsten alle tænkelige blandinger af grøn, sort, gulbrun og rød. Hannen er markant mindre end hunnen og stort set altid mere eller mindre sorttegnet og desuden oftest med rødlige tegninger. Hunnen kan variere fra ensfarvet grøn til spraglet i de ovennævnte farver. Arten optræder altid mere eller mindre kortvinget i Danmark, men langvingede individer er kendt fra udlandet. Spraglede og farvestrålende individer kan næppe forveksles med andre danske arter. Mere ensfarvede individer, især hunner, ligner de øvrige arter i slægten. Kendes fra disse på, at **hårene på 1. antenneled er mere spredte, kortere og langt overvejende nedliggende** (se detaljebilleder nedenfor). Desuden er øjebredden mindre, ca. 1,6, mod ca. 2 hos de øvrige arter. **Bagranden på genitalsegmentet hos hannen er uden tap** (se s. 244). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *T. paludum (97)*. Nymfen er overvejende grøn - med mere eller mindre udbredte røde tegninger.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Arten forekommer langt overvejende på kystnære, fugtige og græsrige lokaliteter Den er karakterart for rørsumpe, især strandrørsumpe af tagrør (*Phragmites australis*) eller strandkogleaks (*Bolboschoenus maritimus*).

Hist og her langs kysten i det meste af landet. Træffes kun sjældent på indlandslokaliteter. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,N,F,E,H,P,B)

38,244 68 *Teratocoris*: 3/10

T. antennatus *T. paludum* *T. saundersi*

1. *Teratocoris antennatus* (nymfe)

2. *Teratocoris antennatus* (♂)

1	
2	3

1. *Teratocoris antennatus* (♀)
2. *Teratocoris antennatus* (♀)
3. *Teratocoris antennatus* (♀)

99. Teratocoris saundersi

Douglas & Scott, 1869 *T. lineatus* Wagner, 1952

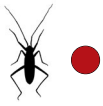

4,3-6,4 mm. Oversiden ensfarvet grøn. Hoved, pronotum og scutellum dog ofte med en mørk median hos hannen. Øjebredde ca. 2. Ligner meget *T. paludum (97)*, men **antenner og ben er delvist brune, ikke røde**. 1. antenneled er 1,2-1,3x hovedbredden hos hannen - lidt mindre hos hunnen - mod ca. 1,4 hos begge køn af *T. paludum*. 2. antenneled er 2,1x pronotums bredde hos hannen og 1,8 hos hunnen, mod hhv. 2,4 og 2,1 hos *T. paludum*. **Genitalsegmentet hos hannen med en lang og smal tap på bagranden** - ikke lav og todelt som hos *T. paludum* (se s. 244). Kan også forveksles med især hunnen af *T. antennatus (98)* (se denne). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *T. paludum*.

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes især på sumpede områder ved salt- eller brakvand, hvor den primært lever på harril (*Juncus gerardii*). Kan i sjældnere tilfælde træffes inde i landet.

Temmelig almindelig ved kysterne i hele landet og desuden fundet på enkelte indlandslokaliteter i bl.a. Midtjylland. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Primært udbredt i den nordlige del af Europa, hvor den kan træffes helt op til det nordlige Lapland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 40,244,246 70 *Teratocoris*: 3/10

100. Trigonotylus caelestialium

(Kirkaldy, 1902)

4,5-7,3 mm. Oversiden grågrøn og svagt håret. Pronotum og scutellum med en lys median og brune længdestriber. Hovedet længere end bredt og med en brun median. **Antennerne overvejende røde, men på 1. led med skarpt afgrænsede hvide striber, der ofte fortsætter mere utydeligt på 2. led proximalt**. 2.-4. led glatte. Ligner *T. ruficornis (102)* meget. For en sikker bestemmelse bør genitalierne i en del tilfælde undersøges (se beskrivelse i Gaun (1974)). *Stenodema calcarata (92)* og *Stenodema trispinosa (95)* er ofte ligeledes grønne med delvist røde antenner, men *Stenodema*-slægten adskiller sig ved, at pronotum og scutellum er punkteret. Hos *Teratocoris*-arterne *(97-99)* er hovedet bredere end langt, og øjnene er mere udstående og runde. *T. psammaecolor (101)* er uden rødt på antennerne.

Medio juni - primo september. Overvintrer som æg. Sandsynligvis to generationer om året. Føden består af plantekost.

Træffes på strandenge, brakmarker, sandmarker m.v. Som værtsplante benyttes diverse græsarter, bl.a. svingel (*Festuca*) og sandskæg (*Corynephorus canescens*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. I fremgang de senere årtier - og nu tilsyneladende mere almindelig end *T. ruficornis*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 119 66 (*T. coelestialium*) *Trigonotylus*: 3/37

1	2
3	4
5	6

1. *Teratocoris saundersi* (♂)
2. *Teratocoris saundersi* (♀)
3. *Teratocoris saundersi* (nymfe)
4. *Trigonotylus caelestialium*
5. *Trigonotylus caelestialium*
6. *Trigonotylus caelestialium* (nymfe)

101. Trigonotylus psammaecolor

Reuter, 1885 *T. elymi* (Thomson, 1896)

5,3-7,0 mm. Oversiden grågrøn og svagt håret. Pronotum og scutellum med en lys median og brune længdestriber. Hovedet med en brun median. **1. antenneled bleggrønt** og maksimalt på længde med pronotum, de øvrige led mere brunlige. Kendes fra *T. caelestialium (100)* og *T. ruficornis (102)* på, at **1. antenneled er uden antydning af røde farver** samt på, at 2.-4. led er fint hårede - ikke glatte. *Megaloceroea recticornis (87)* kendes på, at hoved, pronotum og scutellum er uden brune striber og på, at 1. antenneled er mindst 1,5x længden af pronotum. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *T. caelestialium (100)*.

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Lever i klitter, primært på sand-hjælme (*Ammophila arenaria*), men også marehalm (*Leymus arenarius*) og andre græsser angives som værtsplanter. Forekommer især på grønne og friske skud. Karakterart for den hvide klit og en af de få arter, man træffer her, hvor der ofte hersker ekstreme vejrforhold.

Forekommer hist og her langs den jyske vestkyst. Mere sjælden eller manglende i det øvrige Danmark. Rødlistet i Tyskland og Norge (se s. 95). Findes i Europa primært langs kysterne - fra Polen mod nordøst til Spanien i sydvest. (T,S,N,E,H,P)

64 (*T. elymi*) *Trigonotylus*: 3/37

102. Trigonotylus ruficornis

(Geoffroy, 1785)

4,0-6,5 mm. Grågrøn med svagt håret overside. Antenner røde, dog ofte med hvidlige striber på 1. antenneled. **Disse striber er mindre skarpt afgrænset** end hos den nært beslægtede *T. caelestialium (100)* og fortsætter ikke på 2. led. I nogle tilfælde bør genitalierne undersøges for en sikker adskillelse. En beskrivelse af disse findes i Gaun (1974).

Medio juni - primo september. Overvintrer som æg. Sandsynligvis to generationer om året. Føden består af plantekost.

Findes på overdrev, brakmarker, sandmarker m.v., hvor den lever på forskellige græsser, heriblandt hvene (*Agrostis*), sandskæg (*Corynephorus canescens*) og rød svingel (*Festuca rubra*).

Temmelig almindelig i hele landet. Tidligere angivet som meget almindelig, men synes at være aftaget noget i hyppighed. Tilsyneladende mindre hyppig end *T. caelastialium* som den af og til kan træffes sammen med. (T,S,N,F,E,H,P,B)

37,125 65 *Trigonotylus*: 3/37

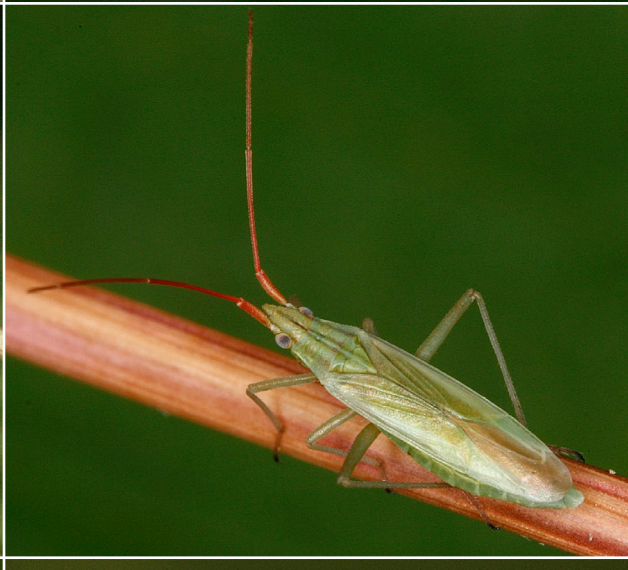

1	2
3	4
5	6

1. *Trigonotylus psammaecolor*
2. *Trigonotylus psammaecolor*
3. *Trigonotylus psammaecolor*
4. *Trigonotylus ruficornis*
5. *Trigonotylus ruficornis*
6. *Trigonotylus ruficornis* (nymfe)

103. Halticus apterus

(Linnaeus, 1758)

2,0-3,3 mm. En meget lille, næsten altid **kortvinget, hvælvet art med sortglinsende overside og kraftige springben**. Lårene er sorte, dog lyse distalt. Skinneben og antenner er gulbrune. Minder overfladisk om jordlopper - biller i familien Chrysomelidae (bladbiller), der ligeledes har kraftige springben. Blandt blomstertægerne kan den overfladisk minde om hunnen af *Mecomma ambulans (124)*, der dog har ensfarvet sort 1. og 2. antenneled. Den ret sjældne langvingede form kan forveksles med *Chlamydatus pulicarius (160)* og *C. pullus (161)*, men hos disse er 1. og 2. antenneled delvist sorte, og skinnebenene er besat med sorte torne, der udgår fra sorte punkter. Nymfen kan ligeledes kendes fra andre arter på kombinationen af formen og fordelingen af sorte og gulbrune farver på krop, antenner og ben.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost. Denne art, samt slægtningen *H. luteicollis (104)*, kan bevæge sig i hop.

Lever på bl.a. brakmarker og i gamle tilgroede råstofgrave - ofte på steder med sandbund og spredt vegetation. Lever på bl.a. arter i ærteblomstfamilien (Fabaceae) samt på snerre (*Galium*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

147 *Halticus*: 2/17

104. Halticus luteicollis

(Panzer, 1804)

2,8-3,6 mm. Er, som den nære slægtning *H. apterus (103)*, udstyret med kraftige springben, men er i modsætning til denne altid langvinget. Bagkroppen og dækvingerne slår et knæk på næsten 90 grader ved bagkanten af corium. **Oversiden er sort på nær hovedet og størstedelen af pronotum, der er orangebrune**. Hovedet er bemærkelsesværdigt langstrakt. Antenner og ben er overvejende orangebrune.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost. Bevæger sig af og til i hop.

En varmekrævende art, der kan findes langs solrige skovbryn og i strandkrat. Som værtsplanter nævnes bl.a. snerre (*Galium*) og skovranke (*Clematis vitalba*).

Meget sjælden. Kun kendt fra to områder, hhv. Bognæs ved Roskilde (NEZ), hvor tre individer blev indsamlet for over 100 år siden (O. Jacobsen - 1888), samt på Bornholm (B) ved kysten mellem Årsdale og Nexø (Hørberg - 1964). Eftersøgt med held af forfatteren i 2012 i sidstnævnte område, hvor en halv snes individer blev fundet på to tætliggende lokaliteter. Rødlistet i Sverige, hvor den sidst er set i 1976 (se s. 95). Gaun (1974) nævner et fund fra Hammeren (B), men det må formodes at være identisk med Hørbergs fund fra 1964. Arten er varmekrævende med en sydlig udbredelse i Europa. (T,S,E,H,P,B)

58 146 *Halticus*: 2/17

1	2
3	4
5	6

1. *Halticus apterus*
2. *Halticus apterus* (langvinget)
3. *Halticus apterus* (nymfe)
4. *Halticus luteicollis*
5. *Halticus luteicollis*
6. *Halticus luteicollis*

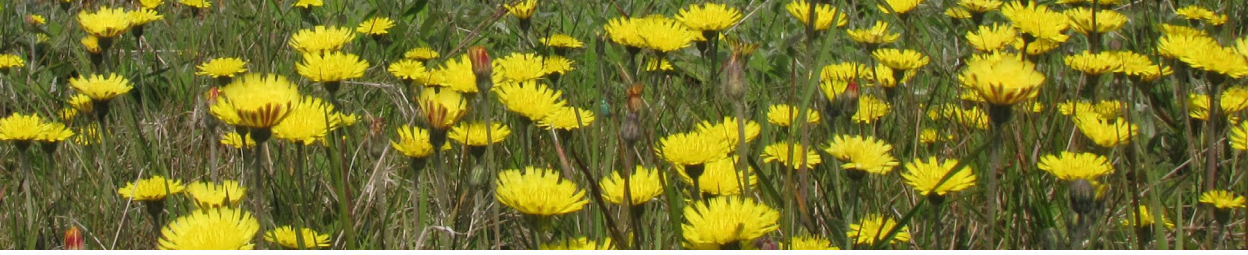

105. Orthocephalus coriaceus

(Fabricius, 1777) *O. mutabilis* (Fallén, 1807)

Han 5,0-5,5 mm; kortv. hun 4,1-5,5 mm. Oversiden sort og glinsende og besat med sorte oprette børstehår samt tillliggende og krumme, sølv- eller guldskinnende hår. **Benene sorte**. Hannen er stort set altid langvinget, hunnen næsten altid kortvinget. **Hos hannen ses en gullig diffus stribe på kanten mellem clavus og corium**. Både hannen og hunnen ligner *O. saltator (106)*, se denne. Se evt. også *Phoenicocoris (182-183)*, *Atractotomus (154-156)* og *Capsus (35-37)*. Hannen kan desuden minde om arter af *Heterocordylus (118-121)*, men disse har på oversiden en meget karakteristisk behåring, der foruden almindelige hår består af hvide, flade og skælagtige hår (se nærbillede s. 29).

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på brakmarker og andre tørre lavtbevoksede områder, hvor den lever på forskellige urter, især i kurvblomstfamilien (Asteraceae).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,E,H,P,B)

22 151 *Orthocephalus*: 2/23

106. Orthocephalus saltator

(Hahn, 1835) *O. ferrarii* Reuter, 1891

Han 4,5-5,6 mm; kortv. hun 3,5-5,0 mm. Ligner *O. coriaceus (105)*, og som hos denne er hannen som regel langvinget og hunnen oftest kortvinget. Begge køn har imidlertid **mørkt rødbrune, ikke sorte, skinneben. Hannens dækvinger er desuden helt sorte**. I enkelte tilfælde kan bagskinnebenene dog være sorte eller sortbrune, en farveform, der tidligere blev betragtet som en selvstændig art, *O. ferrarii*. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *O. coriaceus*.

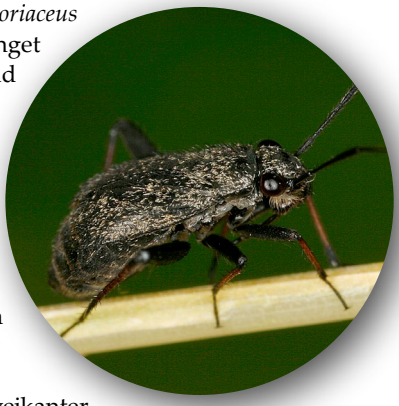

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på overdrev, tørre enge, brakmarker og vejkanter samt andre steder, hvor dens primære værtsplante, håret høgeurt (*Pilosella officinarum*), forekommer.

Almindelig, dog sandsynligvis en anelse mindre hyppig end *O. coriaceus*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

11,28,29 151; 152 (*O. ferrarii; O. saltator*) *Orthocephalus*: 2/23

1	2
3	4
5	6

1. *Orthocephalus coriaceus* (♂)
2. *Orthocephalus coriaceus* (♀)
3. *Orthocephalus coriaceus* (nymfe)
4. *Orthocephalus saltator* (♂)
5. *Orthocephalus saltator* (♀)
6. *Orthocephalus saltator* (nymfe)

107. Strongylocoris leucocephalus
(Linnaeus, 1758)

3,8-4,7 mm. **Kroppen ægformet og stærkt hvælvet**. Oversiden sort, tæt og fint punkteret og tæt besat med brungule hår. **Hoved og ben gulbrune til rødbrune**. Hovedet med spredte, korte og lyse hår. Antennerne kun ca. halvt så lange som kroppen. Hovedet stærkt nedadbøjet og meget kort og bredt set oppefra. Benene korte og tykke. Meget vanskelig at adskille fra lyshovede individer af den gennemgående mindre og mere mørkhovede *S. steganoides (109)*. Adskilles på forskelle på hannens paramerer. For fotos af disse samt yderligere forskelle, se s. 374. Ligner overfladisk *Halticus luteicollis (104)* samt formen *semiflava* af *Capsus ater (35)*, men hos disse er pronotum helt eller delvist af samme farve som hovedet.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes på overdrev, brakmarker, tørre vejkanter m.v. Lever primært på klokke (*Campanula*), men også arter fra flere andre familier angives som værtsplanter.

Tidligere angivet som ret almindelig. Formen *f. steganoides* er imidlertid nu ophøjet til selvstændig art (*S. steganoides*), og denne har vist sig at være langt mere almindelig end *S. leucocephalus*. Udbredelsen er endnu ikke afklaret pga. sammenblanding af de to arter. Muligvis er den endog meget sjælden. (T,S,N,F,E,P,B)

📷 40,374 149 *Strongylocoris*: 3/17

108. Strongylocoris luridus
(Fallén, 1807)

3,3-4,1 mm. **Kroppen ægformet og stærkt hvælvet**. Antennerne korte, kun ca. halvt så lange som kroppen. **Oversiden gullig til rødbrun**, fint punkteret og tæt besat med gule hår. Kan ikke forveksles med andre arter. Nymfen er overvejende gulgrøn, stærkt hvælvet og næsten kuglerund og ligner ikke andre danske arter.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på tørre og sandede brakmarker, overdrev o.lign, hvor den som den eneste danske art lever monofagt på blåmunke (*Jasione montana*).

Træffes hist og her i især de sandede egne af landet, hvor værtsplanten blåmunke er mest almindelig. Rødlistet Tyskland og Norge (se s. 95). (T,S,N,E,H,P,B)

📷 11 149 *Strongylocoris*: 3/17

1	2
3	4
5	6

1. *Strongylocoris leucocephalus?*
2. *Strongylocoris leucocephalus/steganoides* (nymfe)
3. *Strongylocoris luridus*
4. *Strongylocoris luridus*
5. *Strongylocoris luridus* (nymfe)
6. *Strongylocoris luridus* (nymfe)

109. Strongylocoris steganoides

(J. Sahlberg, 1875) *S. leucocephalus f. steganoides* Sahlberg

3,3-4,0 mm. **Kroppen ægformet og stærkt hvælvet**. Oversiden sort, tæt og fint punkteret og tæt besat med brungule hår. **Hoved sortbrunt til rødbrunt med mørke lange hår**. Hos især immature individer kan hovedet dog være noget lysere. Benene gulbrune til rødlige. Lyshovede individer meget vanskelige at skelne fra den gennemsnitligt lidt større *S. leucocephalus (107)*. For detaljer, se fortsættelse s. 374. ▶
Afviger fra alle andre arter ved det korte og brede hoved, den kompakte krop og de korte ben og antenner.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Findes i vejkanter, på overdrev etc., typisk på fugtigere steder end *S. leucocephalus*. Lever fortrinsvis på klokke (*Campanula*).

Temmelig almindelig. Tidligere betragtet som en form af *S. leucocephalus* og først i de senere år anerkendt som en selvstændig art. Langt den mest almindelige af de tre danske arter i slægten og udbredt i det meste af landet. (T,S,N,F,H,P,B)

📷 109,374 149 (*S. leucocephalus f. steganoides*) *Strongylocoris*: 3/17

TRIBUS ORTHOTYLINI 33/1709

110. Blepharidopterus angulatus

(Fallén, 1807) *B. brevicornis* (Wagner, 1947)

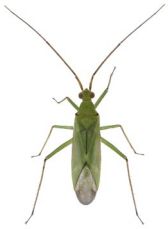

4,9-5,8 mm. En meget slank art med grøn overside besat med fine brune hår. Antenner og ben er meget lange. På pronotum findes bag calli en tydelig tværfure. Øjnene er store hos hannen, der har en øjebredde på under 1 - hos hunnen er den knap 1,7. Ligner overfladisk en del andre grønne arter, især *Orthotylus*-arter *(125-140)*, men kan let kendes på, at **knæene samt de bageste hjørner på pronotum er sorte**. Nymfen er ligeledes let at kende, da knæene (men ikke baghjørnerne på pronotum) er sorte.

Medio juli - primo oktober. Overvintrer som æg. En af de æg-overvintrende arter, der kan træffes til længst hen på efteråret. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes i skovbryn og langs med enge, søer og vandløb. Træffes overvejende på el (*Alnus*), men også hyppigt på birk (*Betula*). Sjældnere benyttes andre arter af løvtræer, bl.a. hassel (*Corylus avellana*), ask (*Fraxinus excelsior*), elm (*Ulmus*) og lind (*Tilia*).

Udbredt og almindeligt forekommende i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

156 *Blepharidopterus*: 2/9

1	2
3	4
5	6

1. *Strongylocoris steganoides*
2. *Strongylocoris steganoides*
3. *Blepharidopterus angulatus*
4. *Blepharidopterus angulatus*
5. *Blepharidopterus angulatus*
6. *Blepharidopterus angulatus* (nymfe)

111. Blepharidopterus diaphanus

(Kirschbaum, 1856) (*Orthotylus diaphanus*)

4,0-4,7 mm. En bleggrøn, halvgennemsigtig art. **Oversiden er foruden lyse oprette hår forsynet med spredte og tilliggende mørke hår**, hvilket dog kan kræve en god lup og godt lys at få øje på. 1. antenneled med højst 4 lange oprette hår. 2. antenneled uden oprette hår. Snablen når kun lidt forbi midthofterne. Undersiden af forlårene med en række lange oprette, lyse hår. Ligner en række andre grønne arter, især i *Orthotylus*-slægten *(125-140)* - hvor den i øvrigt tidligere blev placeret - og mangler ligesom disse halsring. Ligner i særdeleshed *O. nassatus (134)*, *O. prasinus (135)* og *O. viridinervis (140)*. Den kan imidlertid kendes på bl.a. kombinationen af de lyse og mørke hår på oversiden. Desuden er genitalsegmentet hos hannen meget lille ift. genitalsegmentet hos *Orthotylus*-arterne. For flere kendetegn, se beskrivelsen af de nævnte arter.

Ultimo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes langs med enge, søer og vandløb, i parker m.v. Lever på pil (*Salix*), særligt smalbladede arter, såsom hvid-pil (*S. alba*), bånd-pil (*S. viminalis*) og grøn pil (*S. x fragilis*).

Hist og her, spredt forekommende i det meste af landet. (T,S,F,E,H,P,B)

81 185 (*Orthotylus diaphanus*) *Blepharidopterus*: 2/9

112. Cyrtorhinus caricis

(Fallén, 1807)

3,4-4,0 mm. **Dækvingerne overvejende grønne, men clavus og den centrale del af corium mere brunligt farvet**, især hos hannen. Pronotum og scutellum mørkebrune til sorte. **Hovedet er sort med en stor lys plet ved hvert øje**. Antennerne ligeledes sorte eller næsten sorte. Membranen lysebrun med årer, der er brune hos hannen og grønne hos hunnen. Ingen andre grønne arter har ensfarvede mørke antenner og tilsvarende fordeling af grønt og brunt til sort på oversiden. Nymfen grøn med lyse pletter ved øjnene som hos de voksne dyr.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende af dyrisk kost.

Træffes på enge, i fattigkær og på andre fugtige steder ved søer og moser. Lever primært på forskellige arter af siv (Juncaceae) og halvgræsser (Cyperaceae), bl.a. star (*Carex*) og sumpstrå (*Eleocharis*). Findes gerne på planter, der står med "fødderne" i vand.

Fundet hist og her i hele landet, men er sandsynligvis noget overset, da den oftest opholder sig tæt ved jorden og kun i stille vejr bevæger sig op i vegetationen, hvor den kan fanges med net. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). En art med hovedudbredelse i det nordlige Europa. (T,S,N,F,E,H,P,B)

188 *Cyrtorhinus*: 1/10

1	2
3	4
5	6

1. *Blepharidopterus diaphanus*
2. *Blepharidopterus diaphanus*
3. *Blepharidopterus diaphanus* (nymfe)
4. *Cyrthorhinus caricis*
5. *Cyrthorhinus caricis*
6. *Cyrthorhinus caricis* (nymfe)

113. Cyllecoris histrionius

(Linnaeus, 1767)

5,9-8,0 mm. **En lang og smal art med glinsende overside og karakteristiske farvetegninger**. Helhedsindtrykket variabelt, fra lyst orangebrunt til mørkebrunt. Pronotum meget smal fortil, sort med hvidgul til orange bagkant, fra hvilken, der udgår en smal trekant af samme farve. Pronotums forkant, halsringen, størstedelen af cuneus, scutellum samt en plet forrest på corium ligeledes af omtrent samme farve. Lyse individer kan overfladisk ligne *Tupiocoris rhododendri (13)*, men denne kan let kendes på, at scutellum er ensfarvet sort, og at dækvingerne er grålige og halvgennemsigtige. Se evt. også *Campyloneura virgula (3)*. Nymfen er umiskendelig - blank og skinnende, næsten porcelænsagtig.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Nymfer og unge imagines lever overvejende af plantekost, hvorimod ældre dyr næsten udelukkende ernærer sig af dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, parker o.lign. steder, hvor den lever på eg (*Quercus*).

Udbredt og almindelig i hele Danmark. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 6,7,9,31,41,44 165 (*C. histrionicus*) *Cyllecoris*: 1/12

1. *Cyllecoris histrionius* (lille nymfe)

2. *Cyllecoris histrionius* (stor nymfe)

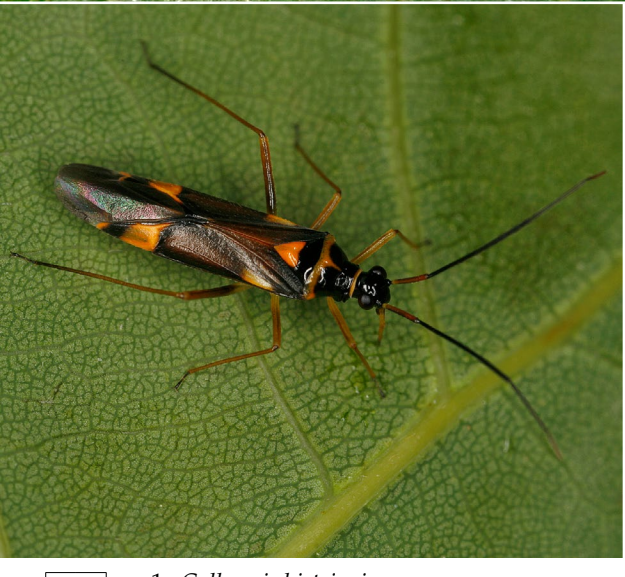

1	
2	3

1. *Cyllecoris histrionius*
2. *Cyllecoris histrionius*
3. *Cyllecoris histrionius*

114. Dryophilocoris flavoquadrimaculatus

(De Geer, 1773) *D. flavonotatus* (Boheman, 1852)

6,0-6,6 mm. En let kendelig art med **overvejende sort overside**. I skarp kontrast hertil er den **forreste halvdel af corium og cuneus samt bagranden af corium og spidsen af cuneus klart gul**. Hos ældre individer er farven som regel mørkt orangegul, og hos især immature individer er den hvidgul. Siderne af pronotum er stærkt konkave. Oversiden med lange udstående, lyse hår, især på pronotum, scutellum og den forreste del af dækvingerne. Kan evt. forveksles med langvingede former af *Globiceps flavomaculatus (116)* og *G. fulvicollis (117)*, der dog er "snavset" hvidgule til gulbrune - aldrig klart gule på corium og cuneus. Desuden har disse korte tilliggende hår på oversiden. Nymfen er spraglet i gule, grønne og brune nuancer og ligner ikke umiddelbart andre arter.

Ultimo maj - ultimo juni. Overvintrer som æg. En af de arter, der er tidligst på færde og som regel også hurtigt forsvundet igen. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skovbryn, skovlysninger, parker etc., hvor den træffes på blomstrende eg (*Quercus*).

Udbredt og almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 33,118 165 *Dryophilocoris*: 1/13

115. Fieberocapsus flaveolus

(Reuter, 1870)

Kortv. 2,4-3,4 mm; langv. 3,2-3,9 mm. **Oversiden ensfarvet bleggul til gulbrun**. Både lang- og kortvingede former forekommer, men kortvingede individer er langt de hyppigste. **Øjnene er mørke, ofte helt sorte. 1. antenneled sort, dog smalt hvidgult proximalt og distalt**. 2. led overvejende mørkt, men lyst helt proximalt. Ben af samme farve som oversiden og resten af kroppen. Arten er karakteristisk ved at være helt ensfarvet gullig med mørke øjne og antenner. Minder overfladisk om de to *Tytthus*-arter *(211-212)*, der kan findes på samme type lokaliteter, men disse har sort hoved.

Medio juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Lever på fugtige steder på enge, i kær samt i klitlavninger. Her færdes den tæt ved jorden, mellem siv (Juncaceae) og græsser (Poaceae).

Temmelig sjælden og spredt forekommende, men sandsynligvis noget overset, da den normalt færdes tæt ved jorden og kun sjældent bevæger sig op i vegetationen. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Især udbredt i den nordlige del af Europa. Eneste art i slægten *Fieberocapsus*. (T,S,F,E,H,B)

📷 56,118 170 *Fieberocapsus*: 1/1

1	2
3	4
5	6

1. *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*
2. *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*
3. *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* (nymfe)
4. *Fieberocapsus flaveolus* (kortvinget)
5. *Fieberocapsus flaveolus* (langvinget)
6. *Fieberocapsus flaveolus* (nymfe)

116. Globiceps flavomaculatus

(Fabricius, 1794) *G. selectus* Fieber, 1858

Han 5,9-6,7 mm; kortv. hun 5,0-6,1 mm. Hannen altid langvinget, hunnen langt overvejende kortvinget, dog oftest med en rest af membranen. Oversiden sortbrun på nær den forreste halvdel og bagranden af corium samt hovedparten af cuneus, der er lyst gulbrune til hvidgule. Udover korte, tilliggende og brune hår har den, på bl.a. pronotum og scutellum, partier med let affaldende sølvhvide hår. Benene er rødbrune til brune. Både hannen og hunnen ligner meget den lidt mindre *G. fulvicollis (117)*. Hannen kendes på, at **2. antenneled er ca. 1,8x pronotums bredde** mod ca. 1,5x hos *G. fulvicollis*. Desuden er **issen hvælvet mellem øjnene og ret skinnende** (se nærbillede s. 375). Hos *G. fulvicollis* er den mere flad og mat. Hos hunnen er **hovedet næsten kugleformet, stærkt hvælvet mellem øjnene og sortglinsende (**se nærbillede s. 375). Hos *G. fulvicollis* er hovedet mindre kugleformet og hvælvet - og mindre glinsende. *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus (114)* har lyse felter stort set samme steder på corium og cuneus, men de er oftest klart gule, og oversiden er besat med lange lyse hår.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer især på fugtige, solrige lokaliteter med yppig vegetation. Blandt værtsplanterne nævnes ærteblomstfamilien (Fabaceae).

Forekommer hist og her i især den østlige del af landet. Mere sjælden i de sandede dele af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 375 161 *Globiceps*: 2/26

117. Globiceps fulvicollis

Jakovlev, 1877 *G. cruciatus* Reuter, 1879

Han 5,4-6,1 mm; kortv. hun 4,4-5,6 mm. Ligner meget *G. flavomaculatus (116)* - såvel hannen som hunnen. For kendetegn og øvrige forvekslingsmuligheder, se denne. Det bør i øvrigt nævnes, at der i samlingerne på såvel Zoologisk Museum i København som Naturhistorisk Museum i Århus findes nogle individer (alle hunner), der er bestemt til hhv. *G. fulvicollis* eller *G. salicola* af forskellige eksperter. Sidstnævnte er ikke angivet fra Danmark i øvrigt. Ligeledes findes der i Århus et tvivlsomt fund angivet som *G. woodroffei* (synonym af *G. juniperi*), der heller ikke er registreret fra Danmark i øvrigt. Siden de ikke er bestemt med sikkerhed til hhv. *G. salicicola* eller *G. juniperi*, omtales de ikke særskilt. Læs mere i Gaun (1974).

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever især på tørre lokaliteter såsom heder og overdrev. Blandt værtsplanterne er bl.a. angivet krybende pil (*Salix repens*), hedelyng (*Calluna vulgaris*), arter af bølle (*Vaccinium*) samt arter i ærteblomstfamilien (*Fabaceae*).

Træffes hist og her, men i modsætning til *G. flavomaculatus* især i den vestlige del af landet, da den primært findes på sandede jorder. (T,S,N,E,H,P,B)

📷 375 161 (*G. f. cruciatus*) *Globiceps*: 2/26

1	2
3	4
5	6

1. *Globiceps flavomaculatus* (♂)
2. *Globiceps flavomaculatus* (♀)
3. *Globiceps flavomaculatus* (nymfe)
4. *Globiceps fulvicollis* (♂)
5. *Globiceps fulvicollis* (♀)
6. *Globiceps fulvicollis* (nymfe)

118. Heterocordylus genistae
(Scopoli, 1763)

3,9-4,9 mm. Som hos de tre øvrige danske arter i slægten er oversiden sort og beklædt med to slags hår, hhv. mørke almindelige hår samt lyse tilliggende, let affaldende og skælagtige hår. **2. antenneled er hos hunnen tenformet fortykket. Hos hannen er det næsten cylindrisk, men tydeligt tykkere end 3. og 4. led** (se s. 375). **Skinneben helt sorte**. Hannen ligner meget *H. leptocerus (119)* og *H. tibialis (120)* (se sidstnævnte for yderligere forskelle). Hos begge køn af *H. tumidicornis (121)* er 2. antenneled fortykket, men tykkest distalt og dermed mere kølleformet. Desuden har pronotum hos denne art konkave sider, og de skælagtige hår er grålige og mere spredte. Hos *Atractotomus mali (156)* samt hunnen af *A. magnicornis (155)* er 2. antenneled også fortykket og tykkest på midten, men disse er noget mindre og har ikke de for *Heterocordylus*-arterne karakteristiske skælagtige hår. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *H. tibialis*.

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på tørre og varme lokaliteter. Den foretrukne vært er visse (*Genista*), navnlig farvevisse (*G. tinctoria*), men også gyvel (*Cytisus scoparius*) nævnes som vært.

Meget sjælden. På nær et enkelt fund fra nyere tid, Glatved Strand (EJ) (O. Buhl - 1996 & L. Skipper - 2013), er denne art kun kendt fra nogle få gamle fund fra 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet: Skagen (NEJ) (J.C. Schiødte - 1839), Lindum ved Hobro (EJ) (O. Jacobsen - 1888), Ulstrup ved Bjerringbro (EJ) (O. Jacobsen - 1891+1911), Vejle (EJ) (O. Jacobsen - 1913), Frijsenborg (EJ) (E.B. Hoffmeyer - 1913) samt et par indsamlinger med uvis lokalitet og årstal (A.C. Jensen-Haarup & O. Jacobsen). Arten er eftersøgt af forfatteren på en lang række lokaliteter med værtsplanten farve-visse i perioden 2007-2012, men er kun (gen)fundet ved Glatved Strand i juni 2013 - på falderebet i forhold til udgivelsen af bogen. Ikke kendt fra de øvrige nordiske lande, men i øvrigt udbredt i det meste af Europa. (T,E,H,P,B)

375 168 *Heterocordylus*: 4/19

119. Heterocordylus leptocerus
(Kirschbaum, 1856)

4,1-4,9 mm. Sort overside med normale tilliggende og mørke hår samt tilliggende og flade, hvide skælhår. 2. antenneled er ikke fortykket hos hverken hannen eller hunnen. **Skinneben helt sorte eller sortbrune**. Kan være meget vanskelig at skelne fra *H. tibialis (120)* og i lidt mindre grad hannen af *H. genistae (118)*. For adskillelse fra disse og øvrige forvekslingsmuligheder, se *H. tibialis*.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på gyvel (*Cytisus scoparius*) som dens nære slægtning *H. tibialis*.

Meget sjælden. Kun kendt fra to midtjyske fund. På Naturhistorisk museum i Århus står et enkelt individ indsamlet på Hjerl Hede (NWJ) (S. Gaun - 1968). Gaun (1974) nævner desuden et fund fra Funder (EJ). Rødlistet i Tyskland og Sverige (se s. 95). (T,S,H,P)

167 *Heterocordylus*: 4/19

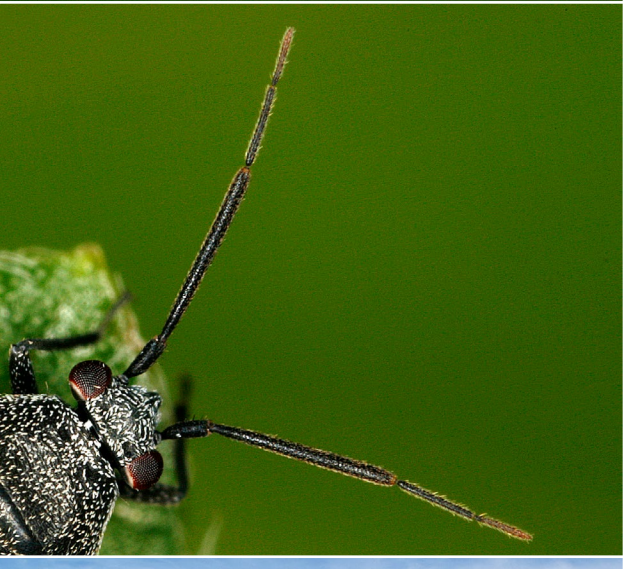

1	2
3	4
5	6

1. *Heterocordylus genistae* (♂)
2. *Heterocordylus genistae* (♀)
3. *Heterocordylus genistae* (♂)
4. *Heterocordylus genistae* (nymfe)
5. *Heterocordylus genistae* (biotop)
6. *Heterocordylus leptocerus*

120. Heterocordylus tibialis
(Hahn, 1833)

4,6-5,2 mm. Oversiden sort med hhv. mørke normale hår og tilliggende flade og hvide skælagtige hår (se nærbillede s. 29). **Skinnebene rustrøde, dog sorte proximalt og distalt**. Kan være meget svær at skelne fra *H. leptocerus (119)*, der dog har ensfarvet sorte eller sortbrune skinneben og generelt er en lille anelse mindre. Desuden er 2. antenneled hos hannen af denne art en anelse kortere end bredden af pronotum - hos *H. tibialis* er det en smule længere. Hos hunnerne af begge arter er det lidt kortere. Øjebredden er ca. 2,4 hos hannen af *H. tibialis* - en smule mindre hos *H. leptocerus*. Ligner også meget hannen af *H. genistae (118)*, der dog har helt sorte skinneben. Hos denne er 2. antenneled markant tykkere end 3. og 4. led og tydeligt kortere end bredden af pronotum. 4. led er 0,75x længden af 3. led mod 0,6x hos *H. tibialis* og *H. leptocerus*. Der er desuden forskel på hannens genitalier hos de tre arter. For en grundig beskrivelse af disse henvises til Gaun (1974). *Atractotomus (154-156)* og *Phoenicocoris (182-182)* er langt mindre og har ikke skælagtige hår. Se evt. også *Orthocephalus (105-106)*, *Capsus (35-37)*, *Polymerus nigrita (77)* samt *Psallus (192+184+202+208)*. Nymfen med en karakteristisk rød/hvid/sort-stribet bagkrop ligesom *H. genistae* og sandsynligvis også *H. leptocerus*.

Ultimo maj - primo juli. Overvintrer som æg. En af de tidligst udviklede arter. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes på områder, hvor værtsplanten gyvel (*Cytisus scoparius*) forekommer, hvilket vil sige heder, overdrev, strandkrat, vejkanter m.v. Her findes den ofte sammen med *Asciodema obsoleta (153)* og arter af *Orthotylus (125, 127 og 139)*.

Udbredt og almindelig i det meste af landet, hvor værtsplanten gyvel forekommer - især i dele af Jylland, hvor gyvel optræder invasivt. Rødlistet i Sverige (se s. 95). (T,S,E,H,P)

📷 29,31,61,375 167 *Heterocordylus*: 4/19

121. Heterocordylus tumidicornis
(Herrich-Schaeffer, 1835)

4,2-4,8 mm. Sort overside med såvel almindelige lyse hår som grålige skælagtige hår. Den lettest kendelige af de danske arter i slægten pga. det **kølleformet fortykkede 2. antenneled** hos begge køn kombineret med det **klokkeformede pronotum med konkave sider** og de mere grålige og sparsomme skælagtige hår på oversiden. Kan især forveksles med arter i slægten *Capsus (35-37)*, men disse har halsring og mangler skælhår. Kan desuden forveksles med hunnen af *H. genistae (118)* (se denne). Se *H. tibialis* for yderligere forvekslingsmuligheder.

Ultimo juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes på overdrev, i hegn, strandkrat og på andre steder, hvor værtsplanten slåen (*Prunus spinosa*) forekommer. Findes især på lokaliteter med tætte soleksponerede krat af værtsplanten.

Træffes hist og her, især i den østlige og sydlige del af landet. (T,S,H,P,B)

📷 38 166 *Heterocordylus*: 4/19

1	2
3	4
5	6

1. *Heterocordylus tibialis*
2. *Heterocordylus tibialis*
3. *Heterocordylus tibialis* (nymfe)
4. *Heterocordylus tumidicornis*
5. *Heterocordylus tumidicornis*
6. *Heterocordylus tumidicornis* (nymfe)

122. Heterotoma planicornis
(Pallas, 1772)

4,6-5,5 mm. En let kendelig og særpræget art. Oversiden er sort, med såvel oprette mørke hår som sølvhvide tilliggende hår. **1. og i særdeleshed 2. antenneled er voldsomt fortykkede og beklædt med sorte børstehår. 2. led er desuden fladt**. 3. og 4. antenneled er påfaldende tynde i forhold til 1. og 2. led. **Lårene er grønne og skinnebenene gulbrune**. 3. fodled mørkt. Med de karakteristiske antenner og de grønne og gulbrune ben kan den ikke forveksles med andre danske arter. Nymfen ligner meget det voksne dyr og er ligeledes let at kende.

Primo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, krat, parker, haver m.v., hvor den især lever på buske i bl.a. rosenfamilien (Rosaceae). Sjældnere findes den på større løvtræer. Blandt urterne træffes den især på stor nælde (*Urtica dioica*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,E,H,P,B)

En lidt usædvanlig opsætning af belægsmateriale fra 1930. Bemærk i øvrigt navnet *Heterotoma merioptera*, der nu benyttes om en anden art, der ikke kendes fra Danmark.

📷 7,29,61 155 *Heterotoma*: 1/4

123. Malacocoris chlorizans
(Panzer, 1794)

3,7-4,2 mm. En karakteristisk og sart blomstertæge med en **næsten gennemsigtig gul- og grønbroget overside** med fine, hvide hår. Hovedet er påfaldende lille. Øjnene ligeledes små og langt fra pronotum. **På ydersiden af 1. antenneled er der en karakteristisk sort stribe. 2. led er smalt sort proximalt**. Lårene blegt lysegrønne, skinnebenene lyst gulbrune. Kan overfladisk ligne *Reuteria marqueti (142)*, der kan findes på samme værtsplante, men denne har en næsten renhvid grundfarve, hovedet og øjnene er større, og den har desuden en mørkegrøn stribe og pletter på oversiden af især baglårene.

Ultimo juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skovbryn, parker, hegn, langs skovveje m.v. Lever oftest på hassel (*Corylus avellana*), men kan også forekomme på elm (*Ulmus*), lind (*Tilia*) og andre løvtræer.

Udbredt og almindelig, især på Øerne og i det østlige Jylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 7,40 155 *Malacocoris*: 1/3

1	2
3	4
5	6

1. *Heterotoma planicornis*
2. *Heterotoma planicornis*
3. *Heterotoma planicornis* (nymfe)
4. *Malacocoris chlorizans*
5. *Malacocoris chlorizans* (med mide)
6. *Malacocoris chlorizans* (nymfe)

124. Mecomma ambulans
(Fallén, 1807)

Han 4,4-4,8 mm; kortv. hun 2,4-3,5 mm. Han og hun meget forskellige. Hannen altid langvinget. Dækvinger brune, halvgennemsigtige og meget længere end bagkroppen. Clavus noget mørkere end corium. Hoved, pronotum og scutellum sortbrune. **Årerne på dækvingerne er fremtrædende. Membranen er klar med mørke årer. Antenner sorte**, 3. og 4. led dog evt. en anelse lysere. Hunnen med en **dråbeformet krop. Næsten altid kortvinget helt uden cuneus og membran**. 1. og 2. antenneled sorte, 3. og 4. led noget lysere, især 3. led proximalt. Hannen kan forveksles med hannen af *Orthonotus rufifrons (180)*, men hos denne er 3. og 4. antenneled lysegule, membran og årer er ensfarvet mørke, og dækvingerne er mindre gennemsigtige og uden fremtrædende årer. Se evt. også den langvingede form af *Bryocoris pteridis (1)*. Ligesom hannen ligner hunnen *O. rufifrons*, men hovedet er sort, ikke rødt. 1. og 2. antenneled er desuden helt sorte - ikke både gule og sorte. Se evt. også *Chlamydatus saltitans (162)* og *Halticus apterus (103)*.

Ultimo juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes typisk i frodige og fugtige skove, hvor den færdes på ret skyggefulde steder ved skovlysninger, langs skovveje m.v. Her lever den på diverse urter, græsser m.v.

Udbredt og almindelig i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

186 *Mecomma*: 1/32

125. Orthotylus adenocarpi
(Perris, 1857)

3,8-4,9 mm. Oversiden ensfarvet lysegrøn og tæt besat med **lyse tilliggende og enkelte sorte oprette hår**. Membranen grå med gule årer. **3. antenneled ca. halvt så langt som 2. led og knap dobbelt så langt som 4. led** (se s. 375). Snablen når til de midterste hofter. Ligner især *O. concolor (127)* og *O. virescens (139)*, der ofte kan findes på samme værtsplante (se disse). Kan også forveksles med flere andre arter af *Orthotylus.*

Ultimo juni - medio august. Overvintrer som æg. Den tidligste af de tre *Orthotylus*-arter på Gyvel. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes på tilgroede heder og overdrev, i vejkanter og andre steder, hvor værtsplanten gyvel (*Cytisus scoparius*) forekommer.

Almindelig. Meldt som ny for landet i 1978 på grundlag af fund i Sønderjylland (SJ), hhv. Årtoft Plantage (1976) og Søgård (1977) (begge H.T. Schmidt). Nogle individer af arten, indsamlet ved Vejle i 1913 (O. Jacobsen), blev imidlertid i denne forbindelse fundet i samlingerne på Zoologisk Museum. Arten har bredt sig voldsomt de seneste årtier og forekommer nu i hele landet - ofte meget talrigt. Muligvis er den blevet almindelig på bekostning af slægtningen *O. concolor*, se denne. Rødlistet i Sverige (se s. 95). Arten har en atlantisk udbredelse i Europa. (T,S,E,H,P)

109,375 176 (Ny for DK) *Orthotylus*: 16/380

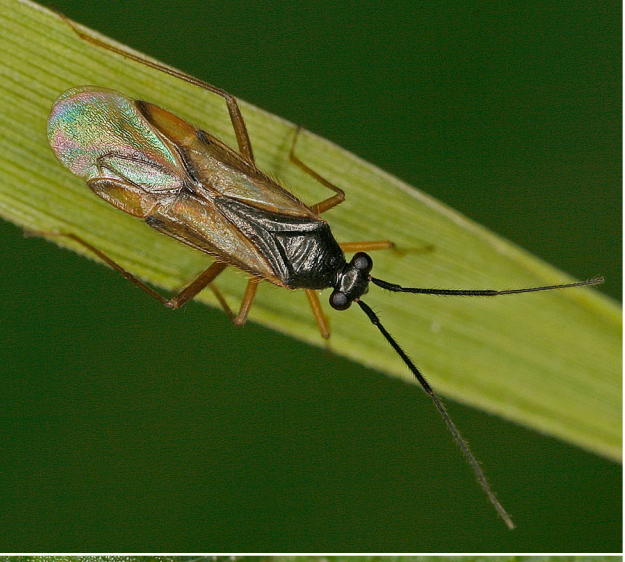

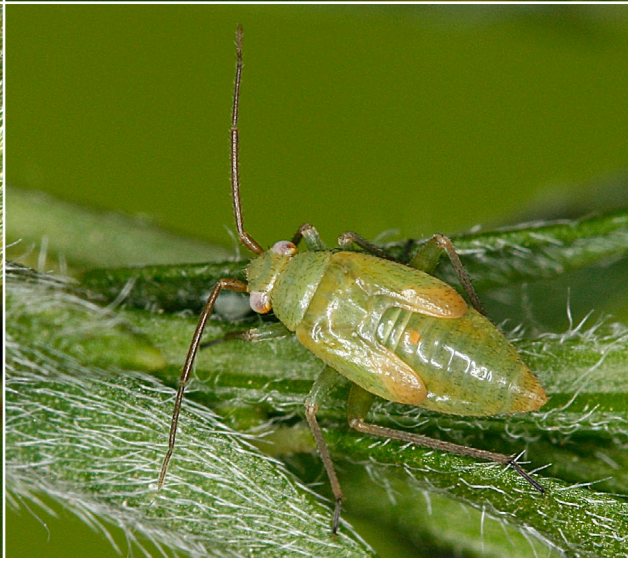

1	2
3	4
5	6

1. *Mecomma ambulans* (♂)
2. *Mecomma ambulans* (♀)
3. *Mecomma ambulans* (nymfe)
4. *Orthotylus adenocarpi*
5. *Orthotylus adenocarpi*
6. *Orthotylus adenocarpi* (nymfe)

126. Orthotylus bilineatus
(Fallén, 1807)

4,6-5,3 mm. Oversiden grågrøn til brunlig med mørkebrune tegninger på hoved, pronotum scutellum og clavus samt indervinklerne af corium. **Scutellum med en lysere brun stribe på hver side**. Cuneus er ensfarvet og mere grønlig end resten af oversiden. Membranen gråbrun med brunlige årer. Lårene grønne, skinnebenene gulbrune. Arten afviger markant fra de øvrige arter i slægten, og ingen andre danske arter har lignende tegninger. Nymfen ligner heller ikke umiddelbart andre danske arter.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Træffes typisk i skovbryn, hvor den udelukkende lever på bævreasp (*Populus tremula*). Her kan den af og til findes i selskab med *Brachyarthrum limitatum (157)*.

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet, især i Jylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

179 *Orthotylus*: 16/380

127. Orthotylus concolor
(Kirschbaum, 1856)

3,6-4,9 mm. Oversiden ensfarvet grøn og besat med såvel lyse tilliggende hår og mørke oprette hår. Membranen grå med gule årer. **Snablen når til de midterste hofter**. Ligner især *O. adenocarpi (125)* og *O. virescens (139)*. Fra førstnævnte kendes den på, at **3. antenneled er ca. 3/4 så langt som 2. led og ca. 3 gange så langt som 4. led** (se s. 375). Desuden er oversiden med flere mørke hår. *O. virescens* kan især kendes på, at snablen er meget kort og højst når til mellem for- og midthofterne (se nærbillede s. 288). Se denne for flere kendetegn.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes på tilgroede heder og overdrev, i vejkanter m.v. Lever udelukkende på gyvel (*Cytisus scoparius*), hvor den ofte kan træffes i selskab med flere andre blomstertægearter, bl.a. de nære slægtninge *O. adenocarpi* og *O. virescens*.

Tidligere almindelig, men i de seneste år stort set fraværende muligvis pga. konkurrence fra slægtningen *O. adenocarpi*, der har været i voldsom fremgang de sidste par årtier. Det er også muligt, at de hårde vintre i perioden 2009-2012, der flere steder har sat hele bestande af gyvel voldsomt tilbage, påvirker denne art i højere grad end de øvrige arter på gyvel. Muligvis vil den igen blive almindelig efter en række milde vintre. Såvel denne art som *O. adenocarpi* angives i øvrigt i Sverige (hvor de er rødlistede, se s. 95) som ekstremt fluktuerende. Arten har en vestlig udbredelse i Europa. (T,S,E,H,P)

375 175 *Orthotylus*: 16/380

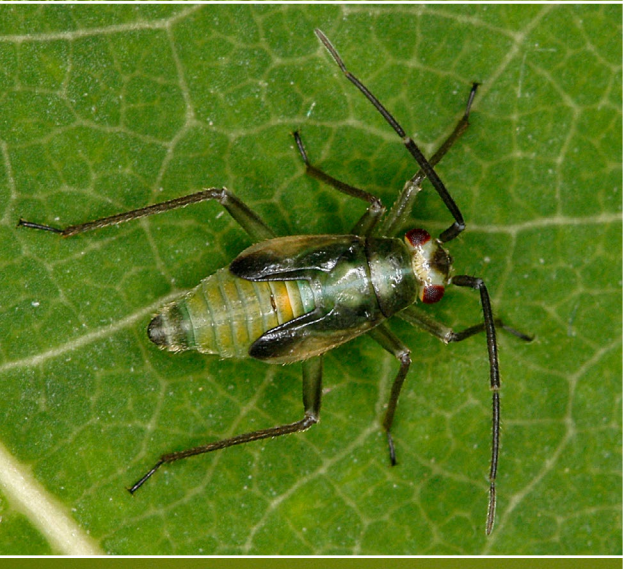

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus bilineatus*
2. *Orthotylus bilineatus*
3. *Orthotylus bilineatus* (nymfe)
4. Bævreasp *(Populus tremula)*
5. *Orthotylus concolor*
6. *Orthotylus concolor* (biotop)

128. Orthotylus ericetorum

(Fallén, 1807)

3,0-3,8 mm. En lille art med **grøn glinsende overside og sorte oprette hår**. Eneste art i slægten med udelukkende sorte hår på dækvingerne. **Cuneus klart gul**, på immature individer dog mere blegt lysegrønne. Baglårene meget kraftige. Den lille størrelse, de spredte og kraftige sorte hår og den typisk klart gule cuneus adskiller den fra andre arter.

Medio juli - primo oktober. Overvintrer som æg. En af de senest udviklede danske arter. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Et udpræget hededyr. Træffes såvel på tørre lyngheder med hedelyng (*Calluna vulgaris*) som på mere fugtige områder med klokkelyng (*Erica tetralix*). En af meget få danske blomstertæger, der er knyttet til heder.

Udbredt og temmelig almindelig i det vestlige og nordlige Jylland. Mindre hyppig i resten af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

174 *Orthotylus*: 16/380

129. Orthotylus flavinervis

(Kirschbaum, 1856)

5,2-6,1 mm. Oversiden grøn og glinsende med lyse hår. **Membranen grå med gule årer. Hovedet hos begge køn er gult. 1. antenneled er sort hos hannen - de øvrige brunlige**. Hos hunnen er alle led brunlige. Hannen er karakteristisk med det gule hoved og det sorte 1. antenneled. Hunnen ligner meget hunnen af *O. virens (138)*, der ligeledes har gule årer på membranen, men denne er noget mindre. *O. marginalis (132)* har grønne årer på membranen og er som regel gul langs kanten af corium. Især immature hunner kan evt. også forveksles med andre aflange grønne arter, især i slægten *Orthotylus*.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Forekommer især i skovbryn ved fugtige enge og ved kysten. Her lever den på el, primært rød-el (*Alnus glutinosa*). Kan undtagelsesvis findes på andre løvtræer, bl.a. birk (*Betula*).

Temmelig sjælden og spredt forekommende, men muligvis i fremgang, idet Gaun (1974) kun nævner en forekomst fra Nykøbing Falster. Fundet adskillige steder på Bornholm (B) i 2008 (L. Skipper), hvor den måske bør anses for temmelig almindelig. (T,S,F,E,H,P)

40 182 *Orthotylus*: 16/380

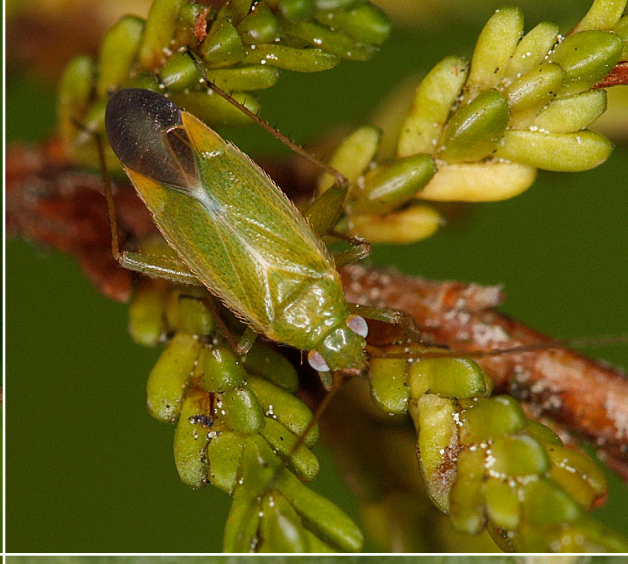

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus ericetorum*
2. *Orthotylus ericetorum*
3. *Orthotylus ericetorum* (nymfe)
4. *Orthotylus flavinervis* (♂)
5. *Orthotylus flavinervis* (♀)
6. *Orthotylus flavinervis* (nymfe)

130. Orthotylus flavosparsus
(C.R. Sahlberg, 1841)

3,5-4,1 mm. Grøn med gule pletter på dækvingerne og en meget **karakteristisk behåring bestående af sorte oprette hår med pletter af tilliggende sølvhvide hår**. **Membranen grå med helt eller delvist grønne celler** og hvide til grønne årer. 1. antenneled grønt, de øvrige brune. Ingen andre danske arter har en tilsvarende kombination af kendetegn. Nymfen er også ret let at kende. En hvid streg strækker sig langs næsten hele længden af dyret - på hovedet og bagkroppen dog mere eller mindre opløst i pletter. På især hoved og bagkrop findes yderligere en del hvide pletter. 1. antenneled er grønt som hos det voksne dyr.

Ultimo maj - medio september. Overvintrer som æg. En af de tidligst udviklede arter og bl.a. i kraft af to generationer også en af de æg-overvintrende arter med den længste flyvetid. Føden består af plantekost.

En kystbunden art, der især findes på arter af mælde (*Atriplex*) og gåsefod (*Chenopodium*), først og fremmest strand-mælde (*Atriplex littoralis*) og typisk i tanglinjen få meter fra havet. Kan af og til træffes inde i landet, bl.a. ved gårde, på ruderater og brakmarker.

Almindelig ved kysterne i hele landet - sjælden på indlandslokaliteter. (T,S,N,F,E,H,P,B)

48 176 *Orthotylus*: 16/380

131. Orthotylus fuscescens
(Kirschbaum, 1856)

4,1-5,0 mm. **En ensfarvet brunlig art. Oversiden er tæt besat med lysebrune tilliggende hår og mere spredte, oprette mørkebrune hår**. Hovedet og den forreste del af pronotum er olivengrønt. Ligner især *Parapsallus vitellinus (181)* og i lidt mindre grad *Plagiognathus chrysanthemi (188)*, men disse kan bl.a. kendes på tilstedeværelsen af en stor sort plet lige under knæet. Kan også minde om immature individer af *Phoenicocoris obscurellus (183)*, der ofte kan findes på samme værtstræ. *Orthotylus rubidus (136)* er mere rødlig og har røde øjne. Alle de nævnte arter er dog markant mindre. Nymfen har en karakteristisk blåduget overside og er tæt besat med mørke pletter. Se dog *Atractotomus magnicornis (155)*.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Forekommer på heder, overdrev o.lign., hvor den lever på fyr (*Pinus*). Den eneste *Orthotylus*-art på nåletræer i Danmark.

Temmelig sjælden. Indtil 2008 kun kendt fra to lokaliteter i Nordøstsjælland (NEZ), hhv. Tisvilde (O. Jacobsen & A.C. Jensen-Haarup - 1917-19) og Sorgenfri (H.T. Schmidt - 1978). I 2008 blev den fundet ved hhv. Balka og Sorthat på Bornholm (B) (L. Skipper). I 2011 og 2012 blev den, noget uventet, fundet på en håndfuld midtjyske lokaliteter. Herudover blev den i 2011 fundet på Kallesmærsk Hede (WJ) og Rusland (NEZ) (alle L. Skipper). (T,S,N,F,E,H,P,B)

174 *Orthotylus*: 16/380

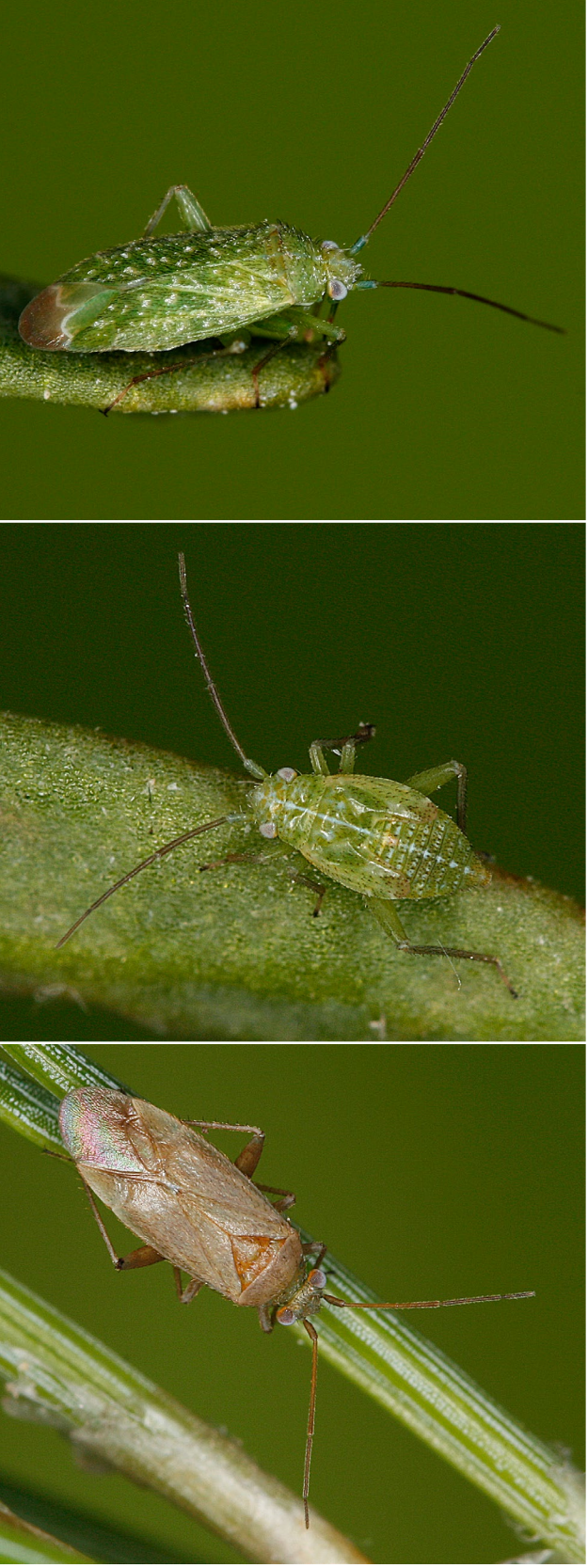

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus flavosparsus*
2. *Orthotylus flavosparsus*
3. *Orthotylus flavosparsus* (nymfe)
4. *Orthotylus fuscescens*
5. *Orthotylus fuscescens*
6. *Orthotylus fuscescens* (nymfe)

132. Orthotylus marginalis

Reuter, 1883

5,8-6,9 mm. Den største danske art i slægten. Oversiden er friskgrøn, **ofte med gule partier** på hoved og pronotum og i form af længdestriber **på siderne af corium og clavussømmen.** Membranen med grønne årer. Udfarvede individer med gule sider ligner især *Lygocoris rugicollis (48)*, der ofte forekommer på samme værtsplante. Denne har imidlertid halsring (se nærbillede s. 28) og tværrynket pronotum. Immature, mere blege individer kan forveksles med flere grønne arter, især andre *Orthotylus*-arter.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i pilekrat, moser, tilgroede enge, skovbryn m.v. Her træffes den især på arter af pil (*Salix*), men kan også findes på flere andre arter af løvtræer, bl.a. el (*Alnus*) og æble (*Malus*).

Almindelig og udbredt i hele landet. Vel nok den hyppigst forekommende *Orthotylus*-art i Danmark. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 28,80,393 ▮ 180 *Orthotylus*: 16/380

133. Orthotylus moncreaffi

(Douglas & Scott, 1874)

2,6-3,3 mm. **En lille art med mat grøn overside**. Behåringen består af hhv. sorte oprette hår og lyse tilliggende, lange og tynde hår. Øjnene er rødlige. Ligner meget den normalt rødlige *O. rubidus (136)* i form og størrelse (se denne). Kan ligne flere andre grønne arter, men den ringe størrelse adskiller den fra disse.

Primo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Træffes langs kysten i marskområder. Her lever den på arter i salturtfamilien (Chenopodiaceae), primært stilkløs kilebæger (*Atriplex portulacoides*) - men også bl.a. sodaurt (*Salsola kali*), strandgåsefod (*Suaeda maritima*) og salturt (*Salicornia*) angives som værtsplanter. Findes på samme type biotop som den nære slægtning *O. rubidus*.

Sjælden, men typisk meget talrig på lokaliteten. Meget lokal - kun kendt fra nogle få lokaliteter i Sydvestjylland: Mandø Ebbevej (SJ) (S. Gaun - 1969+71); Skallingen (WJ) (H. Enghoff og E. Rald - 1971); Nordby på Fanø (WJ) (H.T. Schmidt - 1978); Tvismark på Rømø (SJ) (H.T. Schmidt - 1979 og L. Skipper - 2010); Rømødæmningen (SJ) (L. Skipper - 2010); Oksby (WJ) (L. Skipper - 2011) samt Sønderho på Fanø (WJ) (L. Skipper - 2012). Ikke kendt fra det øvrige Norden. Findes langs de europæiske kyster fra Danmark mod syd til Middelhavet. Forekommer ikke som *O. rubidus* på saltpåvirkede indlandslokaliteter i bl.a. Tyskland. (T,E,H)

▮ 179 *Orthotylus*: 16/380

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus marginalis*
2. *Orthotylus marginalis*
3. *Orthotylus marginalis* (nymfe)
4. *Orthotylus moncreaffi*
5. *Orthotylus moncreaffi*
6. *Orthotylus moncreaffi* (nymfe)

134. Orthotylus nassatus
(Fabricius, 1787)

4,6-5,1 mm. Oversiden ensfarvet bleggrøn med gullige hår. Dækvingerne næsten gennemsigtige. 1. antenneled med tilliggende hår samt ca. 2 oprette lyse hår. 2. antenneled uden oprette hår. **Undersiden af 1. antenneled med en karakteristisk sort stribe**, der ikke findes hos lignende arter. Denne stribe kan dog mangle hos helt unge individer. Forlårene uden lange, oprette og lyse hår på undersiden. Snablen når ikke forbi midthofterne. Kan især forveksles med *O. prasinus (135)* og *O. viridinervis (140)*, se disse. Ligner også meget *Blepharidopterus diaphanus (111)*, men denne har foruden lyse hår også mørke hår på dækvingerne.

Ultimo juli - primo september. Overvintrer som æg. En sentflyvende art. Én generation om året. Føden består sandsynligvis både af plantekost og dyrisk kost.

Findes i skovbryn, parker m.v. Angives til især at træffes på lind (*Tilia*) og eg (*Quercus*), men synes også at have en forkærlighed for poppel (*Populus*). Også angivet fra andre slægter, heriblandt el (*Alnus*) og pil (*Salix*).

Temmelig sjælden, men fundet spredt over det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

183 *Orthotylus*: 16/380

135. Orthotylus prasinus
(Fallén, 1826)

4,4-5,3 mm. Oversiden ensfarvet bleggrøn med lyse hår. Dækvingerne næsten gennemsigtige. **1. antenneled typisk med 1-2 lyse oprette hår. 2. led uden oprette hår. Forlårene uden lange, oprette og lyse hår på undersiden. Snablen når baghofterne**. Ligner især *O. nassatus (134)*, *O. viridinervis (140)* og *Blepharidopterus diaphanus (111)* og kan i nogle tilfælde være vanskelig at adskille fra disse.

Medio juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Forekommer i skovbryn, levende hegn, parker etc. Lever fortrinsvis på hassel (*Corylus avellana*) og elm (*Ulmus*), men kan også træffes på andre løvtræer.

Udbredt og almindelig i den sydlige og østlige del af landet. Mindre hyppig i Vest- og Nordjylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

185 *Orthotylus*: 16/380

Orthotylus er med 16 arter den artsrigeste slægt efter *Psallus*. Valget af værtsplanter varierer meget fra art til art, hvilket er af stor hjælp ved bestemmelsen.
Flertallet af arterne er aflange og mere eller mindre ensfarvet grønne. De kendes imidlertid fra en stor del af de øvrige grønne arter på manglen af halsring (se s. 28). Af slægter, der rummer overvejende grønne arter, har følgende halsring: *Adelphocoris, Apolygus, Calocoris, Closterotomus, Lygocoris, Mermitelocerus* og *Neolygus*. Hannernes genitalier er meget forskellige fra art til art, og desuden er de ofte store og synlige fra siden af bagkroppen. For tegninger og beskrivelse af disse, se Gaun (1974).

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus nassatus*
2. *Orthotylus nassatus*
3. *Orthotylus nassatus*
4. *Orthotylus prasinus*
5. *Orthotylus prasinus*
6. *Orthotylus prasinus* (nymfe)

136. Orthotylus rubidus

(Puton, 1874)

2,7-3,5 mm. **En lille ensfarvet orangebrun til rødlig art**. Behåringen består af hhv. sorte oprette hår og lyse, tilliggende, brede og flade hår. **Øjnene er typisk klart røde**. Kan minde i farven om *Parapsallus vitellinus (181)* og *O. fuscescens (131)*. Førstnævnte har imidlertid en tydelig stor sort plet lige under knæet og på skinnebenene kraftige sorte torne, der udgår fra sorte pletter - samt små sorte pletter på låret. *O. fuscescens* er markant større, og behåringen er anderledes. Mere grønlige individer angives at kunne forekomme, og de vil især kunne forveksles med *O. moncreaffi (133)*. Hos denne er de tilliggende hår imidlertid lange og tynde. Nymferne hos de to arter har omtrent samme farve som de voksne dyr. Hos *O. rubidus* er oversiden dog mere marmoreret og oversået med små mørke pletter, og pronotum, scutellum og vingeanlæg er forsynet med en lys median.

Primo juli - medio september. Overvintrer som æg. Muligvis to generationer om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Kystbunden art, der træffes på salttolerante planter i marskområder, primært salturt (*Salicornia*). Også angivet fra andre arter i gåseurtfamilien (Chenopodiaceae), såsom sodaurt (*Salsola kali*), mælde (*Atriplex*) og strandgåsefod (*Suaeda maritima*). Kan træffes sammen med den nærtstående *O. moncreaffi*.

Meget sjælden. Fundet som ny art for landet i 1976. Indtil videre kun kendt fra tre jyske lokaliteter, hhv. Skagen (NEJ) (S. Gaun - 1976), Tvismark på Rømø (H.T. Schmidt - 1979 og L. Skipper - 2010) samt Sønderho, Fanø (L. Skipper - 2011). Rødlistet i Tyskland (se s. 95), hvor den primært er knyttet til saltpåvirkede indlandslokaliteter. (T,S,E,H)

📷 57,89 178 (Ny for DK) *Orthotylus*: 16/380

137. Orthotylus tenellus

(Fallén, 1807)

4,2-4,7 mm. **En blegt gulgrøn til orangegul art med halvgennemsigtige dækvinger** og lyse, ret korte hår. Membranen klar og lys med gullige årer. **Øjnene er påfaldende mørke, ofte helt sorte**, og udstående hos især hannen. Skinnebenene med fine, lyse torne. Ligner *Psallodema fieberi (190)*, men denne er noget mindre og har lange sorte torne på skinnebenene.

Medio juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, parker etc. Findes især på eg (*Quercus*), men også hyppigt på ask (*Fraxinus excelsior*). Sjældnere på andre løvtræer, heriblandt elm (*Ulmus*).

Temmelig almindelig og udbredt i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

182 *Orthotylus*: 16/380

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus rubidus*
2. *Orthotylus rubidus*
3. *Orthotylus rubidus* (nymfe)
4. *Orthotylus tenellus*
5. *Orthotylus tenellus*
6. *Orthotylus tenellus* (nymfe)

138. Orthotylus virens

(Fallén, 1807)

4,7-5,3 mm. Oversiden grøn, besat med lyse hår. **Hos hannen er hoved, pronotum, scutellum og antenner mere eller mindre sorte**. Hos hunnen er pronotum og scutellum grønlige, hovedet er grønt eller gulligt og antennerne gulbrune. **Årerne på membranen er hos begge køn gule.** Hannen er karakteristisk, men hunnen ligner *O. flavinervis (129)*, der dog er en anelse større. For andre forvekslingsmuligheder, se denne.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende eller udelukkende af plantekost.

Træffes i pilekrat, moser og tilgroede enge m.v., hvor den lever på pil (*Salix*), langt overvejende femhannet pil (*Salix pentandra*).

Forekommer hist og her i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 31,58,393 ▮ 181 *Orthotylus*: 16/380

139. Orthotylus virescens

(Douglas & Scott, 1865) *O. chloropterus* (Kirschbaum, 1856)

3,9-4,9 mm. Oversiden ensfarvet grøn med såvel sorte oprette hår som tilliggende lyse hår. Membranen grå med gule årer. Ligner især *O. adenocarpi (125)* og *O. concolor (127)*, som ligeledes lever på gyvel, men er mere kraftigt farvet, og **snablen er meget kort og når kun en smule forbi de forreste hofter**. Øjebredden er desuden mindre - hos hannen ca. 1,6 og hos hunnen ca. 2,3 mod hhv. ca. 2 og ca. 2,5 hos de to andre arter. Fra især *O. adenocarpi* kan den desuden kendes på, at der er langt flere sorte end lyse hår. For en detaljeret beskrivelse af hannernes genitalier hos de tre arter henvises til Gaun (1974). Kan også forveksles med flere andre arter af *Orthotylus*.

Primo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer de fleste steder, hvor der er en god bestand af værtsplanten gyvel (*Cytisus scoparius*), såsom tilgroede heder, overdrev, vejkanter o.lign.

Udbredt og almindelig i hele landet. Den almindeligste af de blomstertægearter, der lever på gyvel, og ofte meget talrig. (T,S,N,E,H,P)

▮ 175 *Orthotylus*: 16/380

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus virens* (♂)
2. *Orthotylus virens* (♀)
3. *Orthotylus virens* (nymfe)
4. *Orthotylus virescens*
5. *Orthotylus virescens*
6. *Orthotylus virescens* (nymfe)

140. Orthotylus viridinervis
(Kirschbaum, 1856)

4,9-5,6 mm. Oversiden ensfarvet bleggrøn med gullig behåring. **1. antenneled med tilliggende hår samt omkring 6-8 mørke oprette hår**, set oppe- eller nedefra. **2. led med såvel tilliggende hår som oprette hår**, sidstnævnte især proximalt. På undersiden af forlårene findes en række af oprette lyse hår. Snablen når midthofterne. Ligner især *O. nassatus (134)*, *O. prasinus (135)* og *Blepharidopterus diaphanus (111)*, se disse.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, parker etc. Her findes den på løvtræer med en præference for elm (*Ulmus*) og i mindre grad lind (*Tilia*). Sjældnere på andre arter af løvtræer.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

184 *Orthotylus*: 16/380

141. Pseudoloxops coccineus
(Meyer-Dür, 1843)

4,1-4,5 mm. En umiskendelig art med orangebrun til **rødorange overside med små rødbrune pletter og store, hvide og uregelmæssige pletter. Pronotum med en mørkere stribe langs kanten**. Oversiden beklædt med lange lyse hår. Membranen er gråbrun med røde årer. Kan ikke forveksles med andre arter. Nymfen kan minde lidt om *Campyloneura virgula (3)*, men har ikke lange rød- og lysegrønstribede antenner som denne.

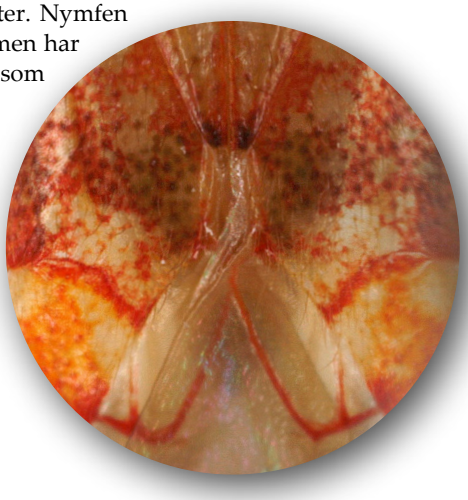

Medio juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes ved gårde, langs veje, i skovbryn m.v. Lever på ask (*Fraxinus excelsior*), især på store fritstående træer med god frugtsætning.

Temmelig sjælden, men fundet i de fleste distrikter. (T,S,N,F,E,H,P,B)

169 *Pseudoloxops*: 1/41

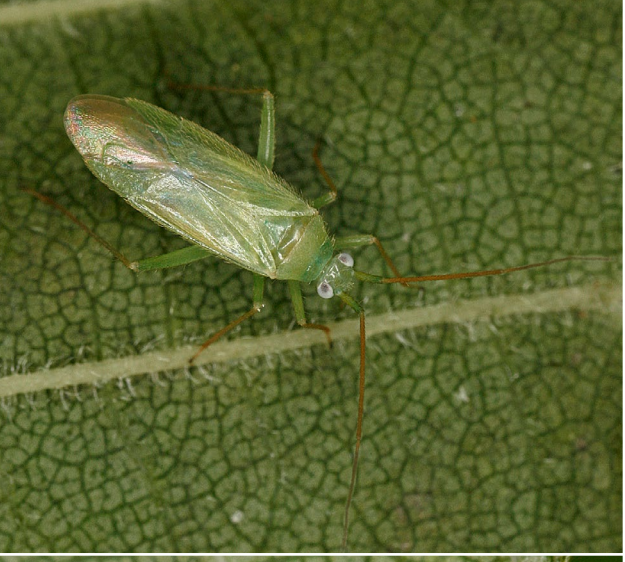

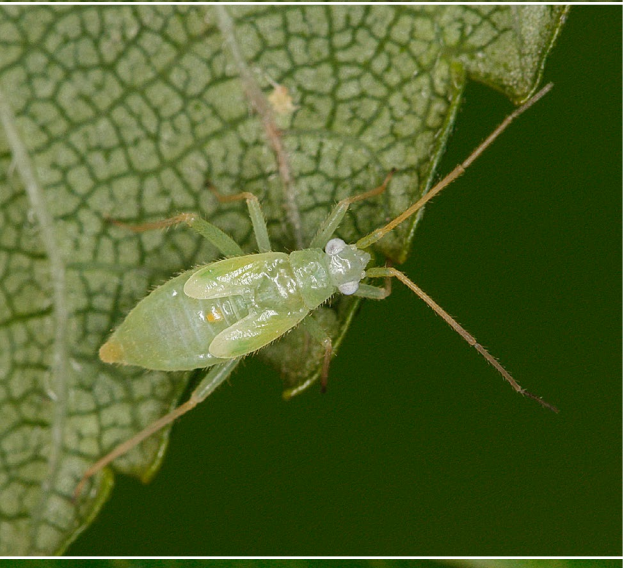

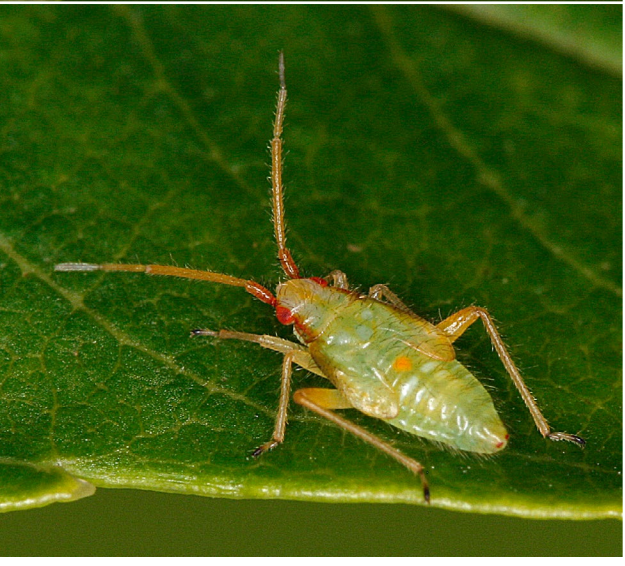

1	2
3	4
5	6

1. *Orthotylus viridinervis*
2. *Orthotylus viridinervis*
3. *Orthotylus viridinervis* (nymfe)
4. *Pseudoloxops coccineus*
5. *Pseudoloxops coccineus* (nymfe)
6. Ask (*Fraxinus excelsior*)

142. Reuteria marqueti

Puton, 1875

4,0-4,6 mm. **Oversiden næsten rent hvid med uregelmæssige blågrønne pletter. 1. antenneled næsten hvidt med en sort stribe på hver side**. 2.-4. antenneled brungule - 2. led dog sort proximalt. **Lårene blegt grønne med mørkegrønne striber og pletter på oversiden**, især på baglårene. Skinnebenene lyst gulbrune med en sort plet ved knæet. Membranen overvejende hvidlig med mørke tegninger og grønne årer. Kan overfladisk minde om den mere gulgrønne *Malacocoris chlorizans (123)* (se denne). Kan ikke forveksles med andre arter. Nymfen let at kende på den sarte bleggrønne farve kombineret med de mørkegrønne striber og pletter på oversiden af især baglårene.

Ultimo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

De indtil videre få danske fund er gjort på lind (*Tilia*) - og et enkelt på hassel (*Corylus*), men arten angives til at kunne leve på en lang række af løvtræer, bl.a. eg (*Quercus*) og elm (*Ulmus*).

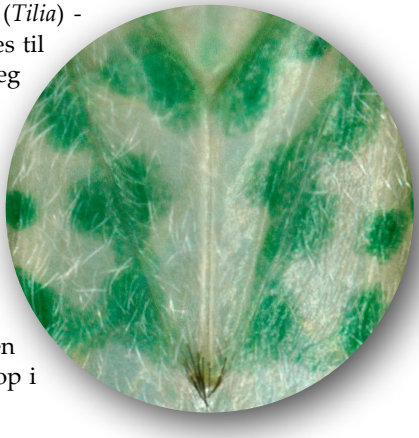

Meget sjælden. Fundet som ny dansk art i 2012 i København (NEZ). Indtil videre fundet i Bernstorffparken og flere steder på Vestvolden (L. Skipper). Arten har siden midten af 1980'erne spredt sig mod nord i Europa fra Syd- og Centraleuropa. Fra Holland blev den således meldt som ny art i 1987, fra England i 2006 og fra Belgien i 2009. I 2012 dukkede den, ligesom i Danmark, op i Finland. (T,F,E,H,P)

31 Ikke omfattet (Ny for DK) *Reuteria*: 1/15

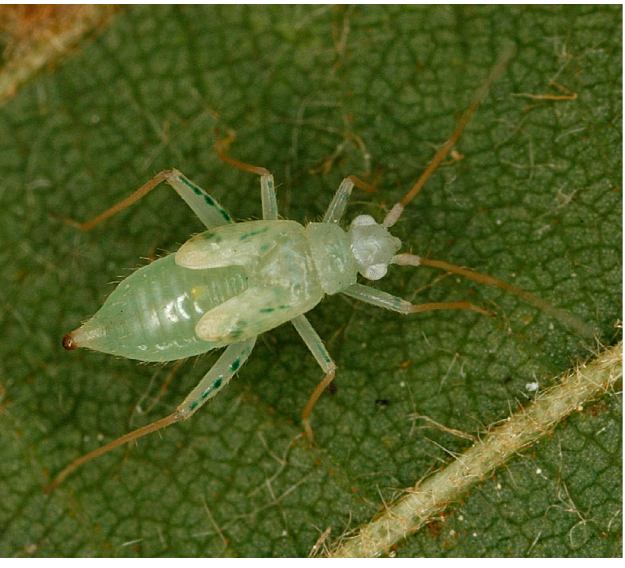

1. *Reuteria marqueti* (nymfe)

2. *Reuteria marqueti* (immatur)

1	
2	3

1. *Reuteria marqueti*
2. *Reuteria marqueti*
3. *Reuteria marqueti* (nyforvandlet)

143. Pilophorus cinnamopterus

(Kirschbaum, 1856)

4,1-5,1 mm. De fire danske arter i slægten *Pilophorus* ligner hinanden en del, men kan næppe forveksles med andre arter, bl.a. pga. de sølvhvide striber af silkehår på dækvingerne og scutellum. Alle fire arter minder en del om myrer, især nymferne (læs mere s. 84-86). *P. cinnamopterus* kan **kendes på dækvingernes varmt kastanjebrune farve og på, at corium er glinsende over hele området bag den tværgående sølvhvide stribe**. Den mest lignende art, *P. perplexus (146)*, har en mere chokoladebrun farve på dækvingerne, og kun den yderste halvdel af corium, bag den sølvhvide stribe, er glinsende (se s. 296). Se desuden *P. clavatus (144)* og *P. confusus (145)*.

Primo juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost. *Pilophorus*-arterne løber ofte i små ryk. Som de øvrige *Pilophorus*-arter findes den ofte sammen med myrer og præderer på de bladlus, som myrerne beskytter og malker for honningdug.

Træffes i klitplantager, skovbryn, på heder m.v. Lever på fyr (*Pinus*), såvel skov-fyr (*P. sylvestris*) som bjerg-fyr (*P. mugo*). Sjældnere træffes den på andre nåletræer, bl.a. gran (*Picea*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 29,296 ▮ 144 *Pilophorus*: 4/105

1. *Pilophorus cinnamopterus* (nymfe)

2. *Pilophorus cinnamopterus*

1
2 3

1. *Pilophorus cinnamopterus*
2. *Pilophorus cinnamopterus*
3. *Pilophorus cinnamopterus*

144. Pilophorus clavatus
(Linnaeus, 1767)

4,0-5,0 mm. Oversiden mørkebrun. Den mørkeste af de danske arter i slægten. Kendes let fra de øvrige *Pilophorus*-arter på, at **den tværgående sølvhvide stribe bagest på corium er brudt**, idet striben på clavus ligger længere fremme end striben på corium (se nedenfor).

Primo juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Findes som regel på fugtige steder langs med enge, i moser, klitheder m.v. Hyppigst benyttes pil (*Salix*) som værtsplante, men den kan også træffes på andre arter af løvtræer. Findes ofte sammen med myrer, som den efterligner, især nymferne (læs mere s. 84-86).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

143 *Pilophorus*: 4/105

145. Pilophorus confusus
(Kirschbaum, 1856)

3,4-4,5 mm. Den mindste danske *Pilophorus*-art. Mere bred bagtil end de øvrige arter i slægten, fra hvilke den let **adskilles ved, at dækvingerne overalt er beklædt med lange, oprette og lyse hår**. Hos de øvrige arter er hårene kortere og tilliggende. Hunnen ofte kortvinget.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Findes primært i kystnære områder, i bl.a. klitter og klitheder, hvor den især træffes på pil (*Salix*), bl.a. krybende pil (*Salix repens*), men den er også angivet fra bl.a. poppel (*Populus*) og el (*Alnus*). Findes ofte sammen med myrer, som især nymferne efterligner (læs mere s. 84-86).

Sjælden. Kun kendt fra en halv snes fund. Stort set alle disse er gjort ved den jyske vestkyst, fra Rømø i syd til Skagen i nord - med hovedvægten mod syd. Øst for Storebælt er den kun kendt fra et enkelt fund, Gurre Vang (NEZ) (finder og årstal uvis). (T,S,F,E,H,P,B)

143 *Pilophorus*: 4/105

P. cinnamopterus *P. clavatus* *P. confusus* *P. perplexus*

1	2
3	4
5	6

1. *Pilophorus clavatus*
2. *Pilophorus clavatus*
3. *Pilophorus clavatus* (nymfe)
4. *Pilophorus confusus*
5. *Pilophorus confusus*
6. *Pilophorus confusus* (nymfe)

146. Pilophorus perplexus
Douglas & Scott, 1875

4,0-5,0 mm. Oversiden chokoladebrun. Ligner de øvrige danske arter i slægten, men kan ikke forveksles med andre arter. Ligner især *P. cinnamopterus (143)*, men **corium er kun glinsende i den ydre halvdel af området bag den tværgående sølvhvide stribe** (se s. 296), og dækvingerne er mørkere farvet. Hos *P. clavatus (144)* er den tværgående sølvhvide stribe brudt, og hos *P. confusus (145)* er dækvingerne besat med lange oprette, lyse hår.

Medio juli - ultimo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, parker etc. Findes oftest på eg (*Quercus*), men kan træffes på mange forskellige arter af løvtræer. Findes ofte sammen med myrer.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 296 144 *Pilophorus*: 4/105

TRIBUS HALLODAPINI 2/256

147. Hallodapus rufescens
(Burmeister, 1835)

2,5-5,0 mm. **Dækvingerne er brune med mørkere partier bag midten samt lysere partier på den forreste og bageste del af corium**. Oversiden beklædt med lange, lyse og spredte hår. Hoved, pronotum og scutellum mørkebrune. Både kort- og langvingede former forekommer, men sidstnævnte er ret sjældne. **Cuneus hos kortvingede individer er kun sjældent fuldt udviklet. Ben og antenner røde til rødbrune**. Såvel kortvingede som langvingede individer kan minde lidt om *Globiceps flavomaculatus (116)* og *G. fulvicollis (117)*.

Primo juli - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost.

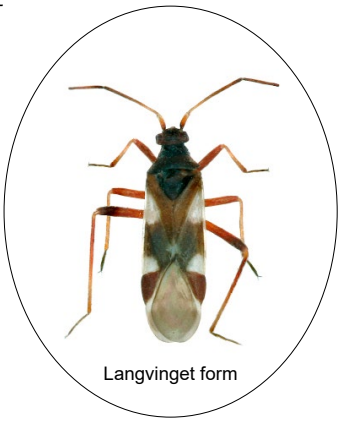
Langvinget form

Findes på tørre og varme biotoper, bl.a. strandoverdrev og heder. Færdes oftest tæt på jorden mellem mos og lav. Lever ofte i selskab med myrer.

Temmelig sjælden, men fundet spredt over det meste af landet. Sandsynligvis underrepræsenteret i samlingerne, da den tilbringer størstedelen af tiden tæt ved jorden og kun sjældent bevæger sig op i vegetationen, hvor den kan ketsjes. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,N,F,E,H,P,B)

140 *Hallodapus*: 1/47

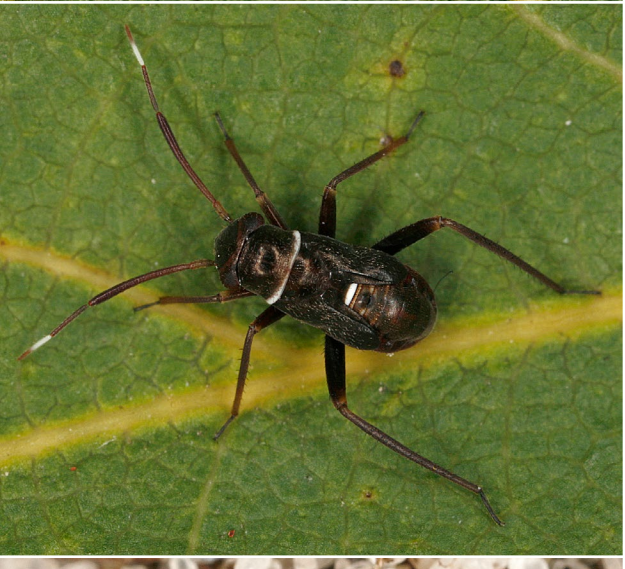

1	2
3	4
5	6

1. *Pilophorus perplexus*
2. *Pilophorus perplexus*
3. *Pilophorus perplexus* (nymfe)
4. *Hallodapus rufescens* (♂)
5. *Hallodapus rufescens* (♀)
6. *Hallodapus rufescens* (nymfe & biotop)

148. Systellonotus triguttatus

(Linnaeus, 1767)

3,3-4,7 mm. Han og hun yderst forskellige. Hannen er langstrakt og overvejende mørkebrun med lange udstående hår. **Corium er delvist rødbrun med en stor sølvhvid plet i hver side lidt over midten og en tilsvarende plet langs bagranden**. Clavus er også delvist rødbrun og forsynet med en typisk halvmåneformet, sølvhvid plet i hver side. Hannen er altid langvinget og ligner ikke andre danske arter. Hunnen er derimod altid kortvinget, **meget myrelignende** og næst efter *Myrmecoris gracilis (88)* den mest overbevisende danske myreimitator. Hunnen kan næppe forveksles med andre blomstertæger end *M. gracilis* (se denne), men kan ligne nymfen af *Myrmecoris mirmicoides* (myrenymfetæge) samt nymfen af *Alydus calcaratus* (hvepsetæge), der begge ligeledes er myreimitatorer (se s. 86). Nymfen kan minde lidt om de ligeledes myrelignende *Pilophorus*-nymfer *(143-146)*, men har et lyst tværbånd midt på vingeanlæggene og er uden hvidt på antennerne.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Lever på tørre solrige biotoper, såsom sandmarker, klitter og i råstofgrave. Findes ofte i selskab med myrer. Der er ikke kendskab til nogen værtsplante-præferencer.

Sjælden, hyppigst i Jylland. Tilsyneladende i tilbagegang.
Rødlistet i Tyskland (se s. 95).
(T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 57 ▮ 140 *Systellonotus*: 1/21

1. *Systellonotus triguttatus* (nymfe)

2. *Systellonotus triguttatus* (♂)

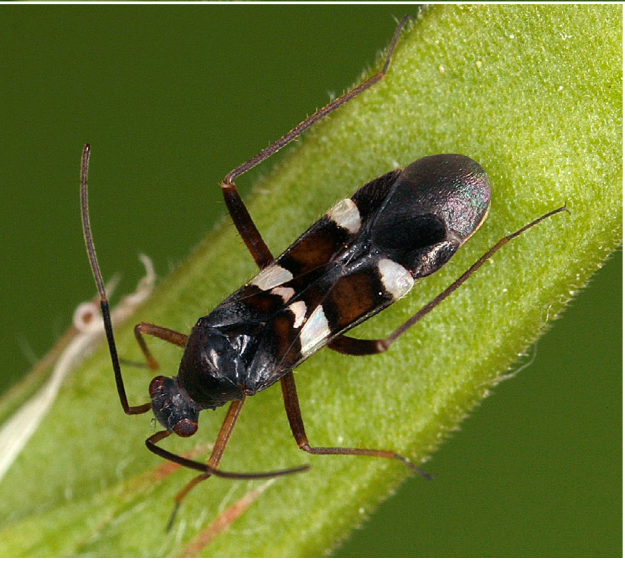

1	
2	3

1. *Systellonotus triguttatus* (♀)
2. *Systellonotus triguttatus* (♂)
3. *Systellonotus triguttatus* (♀)

149. Amblytylus albidus

(Hahn, 1834)

5,0-5,9 mm. Mere langstrakt end de øvrige arter i slægten. **Oversiden er overvejende hvidlig til blegt rosa** med tætte og fine hvide hår og forsynet med **to brune, diffuse længdestriber, der strækker sig fra hovedet ned over dækvingerne og membranen**. Membranen med hvidlige årer. Dyrets farver giver god camouflage på værtsplanten. Karakteristisk for slægten er det fremstrakte hoved med markant fremstående clypeus og tydelige overkæbelapper (se forklaring s. 25). Kan overfladisk ligne *Lopus decolor (172)* (se denne).

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på sandmarker, i råstofgrave, klitter og på andre tørre soleksponerede lokaliteter med bevoksninger af sandskæg (*Corynephorus canescens*). Muligvis kan arter af hejre (*Bromus* m.fl.) også benyttes som værtsplanter.

Optræder hyppigst i de næringsfattige dele af landet, hvor værtsplanten sandskæg er mest udbredt, såsom store dele af Jylland samt det nordøstlige Sjælland. Her findes den hist og her. I øvrigt sjælden eller manglende. Rødlistet i Sverige (se s. 95). (T,S,H,P,B)

📷 83 193 *Amblytylus*: 4/22

1. Typisk biotop

1	
2	3

1. *Amblytylus albidus*
2. *Amblytylus albidus (nymfe)*
3. *Amblytylus albidus*

150. Amblytylus brevicollis
Fieber, 1858

4,0-4,5 mm. **Oversiden lyst gullig eller grålig med lyse hår. Hovedet typisk orange**. En lys median strækker sig fra hovedet til pronotum og scutellum. Dækvingerne halvtransparente. Ligner de nærtstående *A. delicatus (151)* og *A. nasutus (152)* (se disse). Kan også forveksles med *Lopus decolor (172)* (se denne).

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på tørre sandede lokaliteter med sparsom vegetation. Her lever den på dværgbunke (*Aira*), først og fremmest udspærret dværgbunke (*A. caryophyllea*).

Temmelig sjælden i Jylland, sjælden eller manglende i resten af landet. Ikke kendt fra det øvrige Norden. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Overvejende udbredt i det vestlige Europa. (T,E,H)

194 *Amblytylus*: 4/22

151. Amblytylus delicatus
(Perris, 1857)

4,3-4,8 mm. En gulgrøn til gulbrun art med tæthåret overside af både lyse og mørke hår. **Membranen mælkehvid med gråbrune partier og gule årer** (se nærbillede s. 27). Hovedet og forranden af pronotum er grønlige. Hoved, pronotum og scutellum med en lys median. Ligner de nære slægtninge *A. brevicollis (150)* og *A. nasutus (152)*, men er ret let kendelig på den delvist hvide membran med gule årer. Se også *Megalocoleus (175-176)* og *Plagiognathus chrysanthemi (188)*. Nymfen er ret karakteristisk og markant anderledes end de øvrige arter i slægten, idet den er forsynet med talrige små, mørke pletter.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på varme og soleksponerede lokaliteter med sparsom vegetation, såsom sandmarker, brakmarker og klitter, hvor den især lever på arter af museurt (*Logfia & Filago*). Også evighedsblomst (*Gnaphalium & Helichrysum*) angives som vært.

Meget sjælden. Indtil videre kun registreret på en håndfuld midtjyske lokaliteter. Fundet som ny art for landet i 1983 i Ø Bakker (EJ). Året efter blev den fundet ved Løvel Bro ved Viborg (EJ) (begge H.T. Schmidt). I perioden 2009-2011 er den fundet på yderligere tre lokaliteter, hhv. Hvidbjerg ved Fredericia (EJ), Brårup Grusgrav ved Bjerringbro (EJ) og Hoverdal Plantage (WJ) (alle L. Skipper). Bør eftersøges på egnede lokaliteter i andre dele af landet. I Tyskland er den rødlistet og kendes kun fra et enkelt ældre fund fra Slesvig-Holsten. Arten forekommer spredt og sporadisk i Europa og er udover Danmark og Tyskland kun meldt fra England, Frankrig og Grækenland. (T,E)

27,109 194 (Ny for DK) *Amblytylus*: 4/22

1	2
3	4
5	6

1. *Amblytylus brevicollis*
2. *Amblytylus brevicollis*
3. *Amblytylus brevicollis* (nymfe)
4. *Amblytylus delicatus*
5. *Amblytylus delicatus*
6. *Amblytylus delicatus* (nymfe)

152. Amblytylus nasutus

(Kirschbaum, 1856)

3,9-4,8 mm. Oversiden gulbrun med **både kraftige mørke hår og blødere lysere hår**. En lys median strækker sig fra hovedet til pronotum og scutellum. Membranen brun med hvide årer. Ligesom de andre arter i slægten er dens hoved fremstrakt med markant fremstående clypeus og tydelige overkæbelapper (se nærbilledet øverst til højre på modsatte side og forklaring s. 25). Ligner *A. brevicollis (150)*, men denne er typisk lysere og har kun lyse hår. *A. delicatus (151)* kan kendes på den delvist hvide membran med gule årer. Se også *Plagiognathus chrysanthemi (188)*.

Primo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Lever på tørre til halvfugtige græsbevoksede områder. Mindre kræsen mht. valg af værtsplante end de øvrige danske arter i slægten. Værtsplanterne udgøres af forskellige græsser, bl.a. eng-rapgræs (*Poa pratensis*) samt arter af hvene (*Agrostis*).

Almindelig i størstedelen af landet, dog ret sjælden i det nordlige Jylland. Den almindeligste danske art i slægten og tilsyneladende i fremgang de seneste årtier. Ofte talrig på lokaliteten. (T,S,F,E,H,P,B)

📷 11 193 *Amblytylus*: 4/22

153. Asciodema obsoleta

(Fieber, 1864)

3,6-5,0 mm. **En meget lys art med ensfarvet grågrøn til gråblå overside** tæt beklædt med lange hvide hår og enkelte sorte hår. **Dækvingerne halvgennemsigtige og skinnende**. Hovedet, den forreste del af pronotum samt den forreste og midterste del af scutellum typisk mere grøn end resten af dyret. Benene lyse med kraftige sorte torne. Snablen når forbi baghofterne. Mørke individer kan evt. forveksles med *Megalocoleus molliculus (175)*, men denne er mere broget og uden hvide hår på oversiden og har en række lysebrune børster langs forranden af forhofterne. Kan også ligne immature individer af *Psallodema fieberi (190)*, men oversiden hos denne er kun med lyse hår, og snablen når højst til baghofterne.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes på overdrev, tilgroede heder, i vejkanter o.lign. steder, hvor værtsplanten gyvel (*Cytisus scoparius*) forekommer. Her findes den ofte sammen med *Heterocordylus tibialis (120)* og arter af *Orthotylus (125, 127 og 139)*. Kan også, i hvert fald i flere af vore nabolande, træffes på tornblad (*Ulex europaeus*).

Vidt udbredt og temmelig almindelig i hele landet. Indtil først i 1970'erne kun kendt fra Bornholm, hvor den var almindelig mange steder på sydkysten, samt fra enkelte spredte fund i landet i distrikterne EJ, F og LFM. Er nu udbredt i samtlige distrikter. Rødlistet i Sverige (se s. 95). Overvejende udbredt i det vestlige Europa. Eneste art i slægten *Asciodema*. (T,S,E,H,P)

219 (*A. obsoletum*) *Asciodema*: 1/1

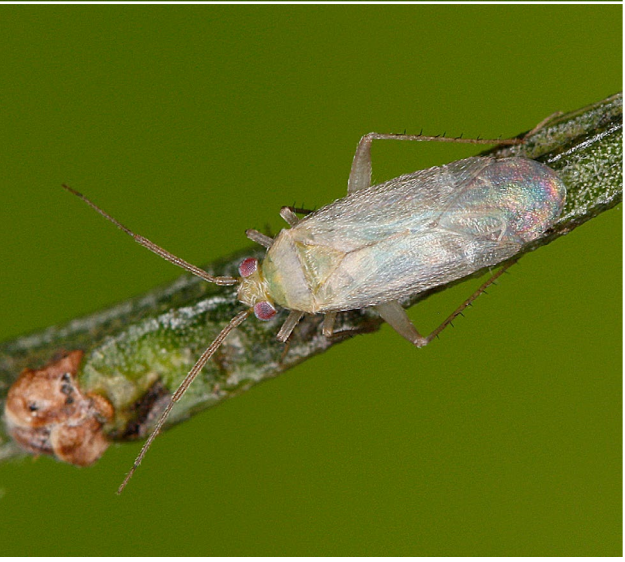

1	2
3	4
5	6

1. *Amblytylus nasutus*
2. *Amblytylus nasutus*
3. *Amblytylus nasutus* (nymfe)
4. *Asciodema obsoleta*
5. *Asciodema obsoleta* (immatur)
6. *Asciodema obsoleta* (nymfe)

154. Atractotomus kolenatii

(Flor, 1860) (*Psallus kolenatii*)

2,7-3,1 mm. En lille ensfarvet sort eller sortbrun art. Behåringen består af såvel sorte oprette hår som lyse tilliggende og krumme hår. **1. og 2. antenneled sorte, 3. og 4. led tynde og hvidgule. 2. led svagt kølleformet fortykket**. Benene ensfarvede sorte til sortbrune, lårene dog lysere distalt. Ligner især hannen af *A. magnicornis (155)* og *Phoenicocoris dissimilis (182)* - se disse for yderligere kendetegn og forvekslingsmuligheder. Blev tidligere placeret i slægten *Psallus*.

Primo juli - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn m.v. Lever på nåletræer, især rød-gran (*Picea abies*), men også bl.a. hvid-gran (*P. glauca*) og skov-fyr (*Pinus sylvestris*).

Sjælden. Fundet spredt i landet, men tilsyneladende i tilbagegang, idet den ikke er registreret siden 1982. Fra begyndelsen af 1900-tallet foreligger enkelte indsamlinger fra Nordøstsjælland (NEZ), Fyn (F) og Sønderjylland (SJ). Herudover kendes fire fund fra anden halvdel af 1900-tallet, hhv. Sparkær ved Viborg (NWJ) (S. Gaun - 1969) samt Fristrup (NEJ) (1980), Nørholm (WJ) (1981) og Sønder Hostrup (SJ) (1982) (alle H.T. Schmidt). Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,S,F,P,B)

225 (*Psallus kolenatii*) *Atractotomus*: 3/46

155. Atractotomus magnicornis

(Fallén, 1807)

2,8-3,4 mm. En lille art med mørkebrun til sort overside med såvel tilliggende lyse og krusede hår som mørke oprette hår. **1. og 2. antenneled mørkebrune til sorte, 3. og 4. led lyst gulbrune**. 2. antenneled er hos hannen cylindrisk, noget tykkere end 3. og 4. led. Hos hunnen er det kortere og tenformet, meget tykkere end 3. og 4. led. Skinnebenene med sorte torne, der ofte udgår fra små diffuse sorte pletter. Hannen ligner meget *A. kolenatii (154)*, men hos denne er 2. antenneled svagt kølleformet fortykket, og 3. og 4. antenneled er meget lyse. Ligner også meget *Phoenicocoris dissimilis (182)* (se denne). Se evt. også *P. obscurellus (183)*, *Psallus ambiguus (192)* og *P. betuleti (194)*, *Polymerus nigrita (77)* samt *Orthocephalus (105-106)*. Hunnen ligner meget *A. mali (156)*, hos hvilken 2. antenneled hos begge køn er tenformet. *A. magnicornis* er ofte lysere og kendes på, at **1. antenneled er næsten cylindrisk og mindre kraftigt** (se detaljebillede på modsatte side). Desuden er øjebredden ca. 1,4 hos hannen og ca. 1,6 hos hunnen, mod hhv. 2 og lidt over 2 hos *A. mali*. Nymfen har grålige vingeanlæg og rødlig bagkrop, overalt med lange, kraftige, og sorte børstehår. Kan minde om *Orthotylus fuscescens (131)*.

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel dyrisk kort som plantekost.

Træffes i skovbryn, plantager, hegn og på heder m.v., hvor den lever på nåletræer, især rød-gran (*Picea abies*), hvid-gran (*P. glauca*) og ædelgran (*Abies*). Forekommer sjældnere på andre nåletræer, f.eks. fyr (*Pinus*), lærk (*Larix*) og thuja.

Udbredt og almindelig over hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

201 *Atractotomus*: 3/46

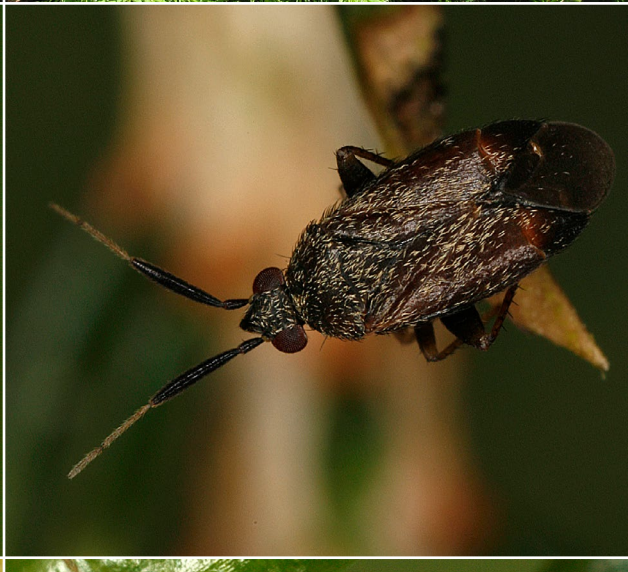

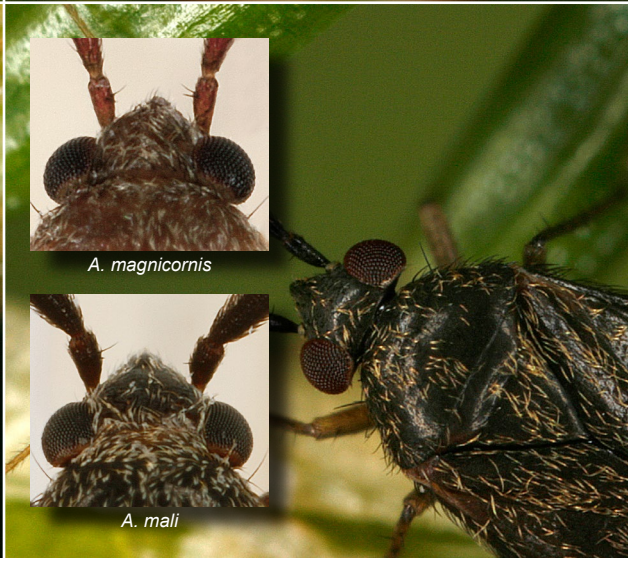

1	2
3	4
5	6

1. *Atractotomus kolenatii*
2. *Atractotomus kolenatii*
3. *Atractotomus magnicornis* (♂)
4. *Atractotomus magnicornis* (♀)
5. *Atractotomus magnicornis* (nymfe)
6. *Atractotomus magnicornis* (♂)

156. Atractotomus mali
(Meyer-Dür, 1843)

3,0-3,8 mm. Oversiden sort til mørkebrun med både mørke oprette hår og tilliggende, lyse og krusede hår. 1. og 2. antenneled sorte. 3. og 4. led lyst brungule. **1. led kraftigt og næsten trekantet** (se detaljebillede på foregående side). **2. led tenformet fortykket hos begge køn**. Tornene på skinnebenene udgår ikke fra sorte pletter. Ligner meget især hunnen af *A. magnicornis (155)*, men er generelt en anelse større og mere sort end denne. For yderligere kendetegn samt øvrige forvekslingsmuligheder, se denne. Nymfen markant anderledes end *A. magnicornis*, såvel i farve som behåring.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består såvel dyrisk kort som plantekost.

Findes i skovbryn og hegn, på overdrev m.v. Den har to primære værter - hhv. hvidtjørn (*Crataegus*) og æble (*Malus*). På førstnævnte ses den ofte sammen med *Miris striatus (58)*. Sjældnere kan den findes på pære (*Pyrus*), blomme (*Prunus*) og røn (*Sorbus*). Kan gøre skade på æbletræer, men gør samtidig nytte ved at æde andre skadedyr (læs mere s. 87-89).

Udbredt og almindelig i hele landet. Forekommer typisk talrigt på lokaliteten. (T,S,N,F,E,H,P,B)

309 201 *Atractotomus*: 3/46

157. Brachyarthrum limitatum
Fieber, 1858

4,3-4,8 mm. **Oversiden gulbrun til brun**, hannen mørkere end hunnen. **Hovedet mørkebrunt til sort. Antennerne sorte**. Benene brunorange. Især hannen kan ligne hannen af *Orthonotus rufifrons (180)*, men hos denne er 3. og 4. antenneled lyse. *Plagiognathus arbustorum (186)* kendes på den sorte stribe på forranden af låret. Kan også minde om den brune form af *Phylus coryli (184)*, men denne har lyse antenner.

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende af dyrisk kost.

Findes i skovbryn, hegn m.v., hvor den træffes på bævreasp (*Populus tremula*), ofte i selskab med den noget mere almindelige *Orthotylus bilineatus (126)*.

Forekommer hist og her i Jylland. Herudover registreret på en enkelt lokalitet på Fyn (F), Jordløse Bakker (L. Skipper - 2007). Endnu ikke registreret øst for Storebælt. Eneste art i sin slægt. (T,S,N,F,E,H,P,B)

197 *Brachyarthrum*: 1/1

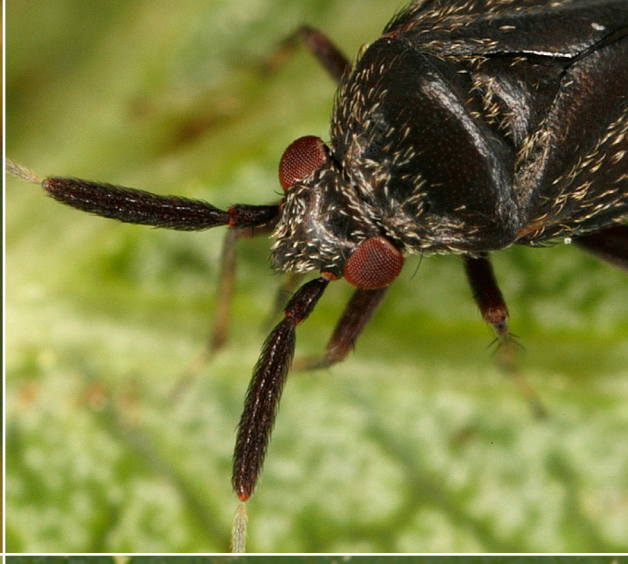

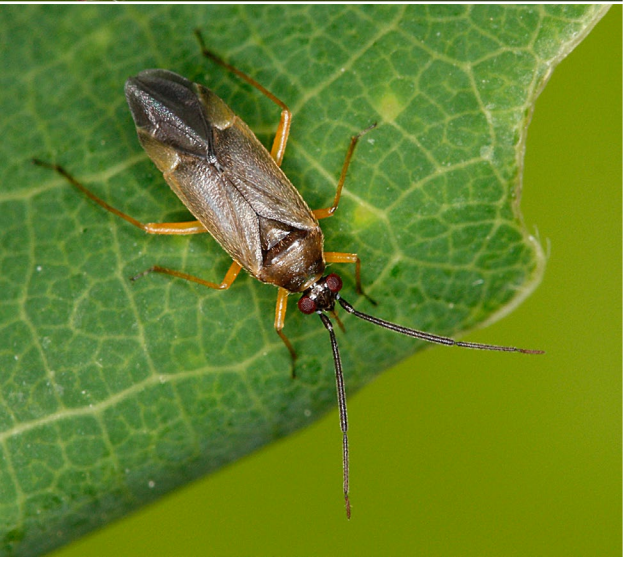

1	2
3	4
5	6

1. *Atractotomus mali*
2. *Atractotomus mali*
3. *Atractotomus mali* (nymfe)
4. *Brachyarthrum limitatum*
5. *Brachyarthrum limitatum*
6. *Brachyarthrum limitatum* (nymfe)

158. Campylomma annulicorne
(Signoret, 1865)

2,6-3,1 mm. **En meget lille, meget bleg art med et blågrønt skær.** Oversiden er primært beklædt med kraftige sorte hår, der fremstår tydeligt mod den lyse overside. **Clypeus ensfarvet lys. Snablen når til midthofterne**. 1. antenneled hos hannen med en bred sort ring, **hos hunnen med en plet på indersiden,** der dog af og til kan nå næsten hele vejen rundt om leddet. **2. antenneled er hos hannen helt sort**, hos hunnen sort proximalt. Skinnebenene og lårene distalt med lange sorte torne i sorte pletter. Hannen er ret let at kende på ovennævnte kendetegn. Hunnen ligner meget den nærtstående *C. verbasci (159)*, der dog er noget mørkere med mørk clypeus og længere snabel. Fortsættes s. 374. ▶

Medio juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes langs veje og søer og andre steder, hvor dens primære værtstræ, hvid-pil (*Salix alba*), forekommer. Kan også træffes på andre smalbladede pilearter som f.eks. bånd-pil (*S. viminalis*). Træffes kun sjældent på bredbladede pilearter.

Temmelig sjælden. Fundet som ny art for landet i 2007, hvor et enkelt individ blev indsamlet på Bognæs ved Roskilde (NEZ) (L. Skipper). Er siden fundet flere steder spredt i landet, og det er højst sandsynligt en art vi vil komme til at se meget mere til i de kommende år. En granskning af det usorterede materiale på Zoologisk Museum i København afslørede, noget uventet, et individ indsamlet på Ulfshale (LFM) i 1975 (K. Schnack). Fundet som ny art for Sverige i 1996. (T,S,E,H,P,B)

247 (*C. annulicornis*) (Ny for DK) *Campylomma*: 2/134

159. Campylomma verbasci
(Meyer-Dür, 1843)

2,8-3,2 mm. Oversiden blegt gulbrun og besat med såvel lyse som noget kraftigere mørke hår. **Clypeus sort**. **Snablen når til baghofterne.** Minder meget om især hunnen af *C. annulicorne (158)*, der dog er noget lysere og blågrønlig. For yderligere kendetegn, se denne. Kan desuden forveksles med *Plagiognathus chrysanthemi (188)* (se denne). Se evt. også *Psallus luridus (200)*.

Medio juni - medio september. Overvintrer som æg. To generationer om året i bl.a. England - i Tyskland endda tre generationer i gunstige år. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Fra Holland er det angivet, at denne art har værtsskifte og veksler mellem løvtræer: æble (*Malus*) og eg (*Quercus*) - og urter: kongelys (*Verbascum*), natskygge (*Solanum*) og stokrose (*Althaea*). I de senere år har den optrådt som skadedyr på æble i flere lande.

Meget sjælden. Indtil videre kun kendt fra to danske fund, fra hhv. 2007 og 2008: Guldborg (LFM) (M. Gammelgaard) og Måle Strand (F) (B.K. Stephensen). Det første fund er gjort på æble i en æbleplantage og det andet på filtbladet kongelys (*Verbascum thapsus*). Eftersøgt af forfatteren, uden held, på utallige lokaliteter med kongelys og æble. (T,S,N,F,E,H,P,B)

247 (Ny for DK) *Campylomma*: 2/134

1	2
3	4
5	6

1. *Campylomma annulicorne* (♂)
2. *Campylomma annulicorne* (♀)
3. *Campylomma annulicorne* (nymfe)
4. *Campylomma annulicorne*
5. *Campylomma verbasci*
6. *Campylomma verbasci*

160. Chlamydatus pulicarius
(Fallén, 1807)

2,3-2,7 mm. En meget lille art med ensfarvet sort overside besat med korte mørke hår. Hovedet er meget bredt. 1. og 2. antenneled helt eller delvist sorte, antennerne i øvrigt gule. **Benene er gulbrune**, dog kan lårene være mørkere proximalt. **Skinnebenene har kraftige sorte torne, der udgår fra sorte punkter, som er mindre end diameteren på skinnebenet** (se nærbillede nedenfor). Ligner meget *C. pullus (161)* (se denne). Kan desuden forveksles med den ret sjældne langvingede form af *Halticus apterus (103)*, der imidlertid har ensfarvede gulbrune antenner. Kan også ligne mørke individer af *Monosynamma (177-178)*.

Primo juni - medio september. Overvintrer som æg. Sandsynligvis to generationer om året. Føden består formentlig overvejende af plantekost.

Træffes på solekponerede og tørre brakmarker, sandmarker o.lign. steder. Her lever den polyfagt på forskellige urter, bl.a. bynke (*Artemisia*) og røllike (*Achillea*).

Udbredt hist og her i hele landet. En af de mest udbredte arter i det nordlige Skandinavien, hvor den kan træffes op til det nordlige Lapland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 58 208 *Chlamydatus*: 3/32

C. pulicarius

C. pullus

161. Chlamydatus pullus
(Reuter, 1870)

2,0-2,7 mm. Kandidat til titlen som **Danmarks mindste blomstertæge**. Ligner *C. pulicarius (160)* meget og har som denne ensfarvet sort overside besat med korte mørke hår. **Lårene er imidlertid sorte eller brune på nær den distale del, der er gulbrun**. Skinnebenene er gulbrune og ligesom hos *C. pulicarius* besat med **kraftige sorte torne, der udgår fra sorte punkter. Disse punkter er typisk markant større** end hos denne (se nærbillede ovenfor). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *C. pulicarius*.

Ultimo maj - ultimo september. Overvintrer som æg. En af de arter, som når imagostadiet tidligst på sæsonen. Optræder med to generationer om året. Føden består sandsynligvis overvejende af plantekost. *Chlamydatus*-arterne kan ofte ses løbende på jorden, hvilket er ret atypisk for blomstertæger. De hopper også gerne adskillige cm, hvis de bliver forstyrret.

Lever på solrige og tørre lokaliteter med sparsom vegetation, såsom brakmarker, sandmarker etc. Den synes at have en præference for ærteblomstfamilien (Fabaceae), heriblandt hvid-kløver (*Trifolium repens*) og humle-sneglebælg (*Medicago lupulina*) samt kurvblomstfamilien (Asteraceae).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. Den eneste registrerede blomstertægeart på Grønland, hvor den er ret udbredt langs kysten på primært den sydlige halvdel af øen. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 39,92,125 209 *Chlamydatus*: 3/32

1	2
3	4
5	6

1. *Chlamydatus pulicarius*
2. *Chlamydatus pulicarius* (immatur)
3. *Chlamydatus pulicarius* (nymfe)
4. *Chlamydatus pullus*
5. *Chlamydatus pullus*
6. *Chlamydatus pullus* (nymfe)

162. Chlamydatus saltitans
(Fallén, 1807)

Kortv. 2,1-2,6 mm; langv. 2,6-3,1 mm. Som de øvrige danske arter i slægten en meget lille art. **Begge køn er næsten altid kortvingede og helt uden cuneus og clavus**. Oversiden brunlig med en bronzeagtig glans. Dækvingerne lysere fortil. **Oversiden af bagkroppen sort eller sortbrunt glinsende med en rødorange stribe langs siderne**. Hovedet er meget bredt og sort på nær den bageste del af issen, der er noget lysere. Kortvingede individer ligner ikke umiddelbart andre danske arter. Langvingede eksemplarer kan forveksles med visse farvevarianter af *Europiella (167-169)* og *Monosynamma (177-178)*. Nymfen afviger, ligesom det voksne insekt, markant fra de andre danske arter i slægten.

Primo juni - medio september. Overvintrer som æg. Sandsynligvis to generationer om året. Føden består formentlig overvejende af plantekost.

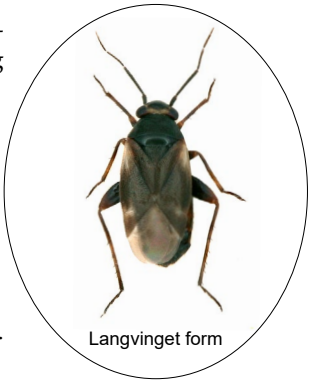
Langvinget form

Findes på meget tørre brakmarker, sandmarker, strandoverdrev m.v. og optræder desuden i tørkeplagede græsplæner og på golfbaner. Findes ofte under vej-pileurt (*Polygonum aviculare*), men synes ikke at have en klar tilknytning til bestemte værtsplanter.

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

210 *Chlamydatus*: 3/32

163. Compsidolon salicellum
(Herrich-Schaeffer, 1841)

3,4-4,0 mm. Oversiden er lyst gulgrå, tæt besat med **små, runde og skarpt afgrænsede brune pletter, mest talrige bagest på corium**. Dækvingerne med tilliggende sølvglinsende hår og lange, halvt oprette mørkere hår. Cuneus er meget lys, næsten gennemsigtig, af og til med en lille rød plet på midten af indersiden. **Baglårene mørkebrune, de øvrige lår gulbrune**. Let at kende på de brune pletter på oversiden - tilsvarende pletter findes ikke hos andre danske arter. Den lyse form af *Psallus haematodes (198)* har også mørkere pletter på dækvingerne, men de er ikke så klart og skarpt defineret som hos *C. salicellum*.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost muligvis suppleret med dyrisk kost.

Findes i skovbryn, skovlysninger, hegn m.v. Træffes hovedsageligt på hassel (*Corylus avellana*), sjældnere pil (*Salix*) eller brombær m.fl. (*Rubus*). Fra Tyskland nævnes desuden gedeblad (*Lonicera*) og flere arter af løvtræer som værtsplanter.

Forekommer hist og her i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

220 (*C. salicellus*) *Compsidolon*: 1/56

1	2
3	4
5	6

1. *Chlamydatus saltitans*
2. *Chlamydatus saltitans*
3. *Chlamydatus saltitans* (nymfe)
4. *Compsidolon salicellum*
5. *Compsidolon salicellum*
6. *Compsidolon salicellum* (nymfe)

164. Conostethus griseus

Douglas & Scott, 1870 *C. frisicus* Wagner, 1952; *C. salinus* J. Sahlberg, 1870

4,0-4,6 mm. Oversiden gulbrun til gulgrøn og næsten nøgen. **Pronotum ca. dobbelt så bred som lang og tydelig konkav på alle fire sider**. Hoved, pronotum og scutellum med mørke tegninger og en lys median. **Calli er tydelige og fint mørkprikkede**. Kan evt. forveksles med *Lopus decolor (172)*, men denne er mere ensfarvet gråbrun, og pronotum er kun svagt konkav.

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Kystbunden art, der kan træffes på diverse salttolerante plantearter (halofytter), såsom annelgræs (*Puccinellia*), strand-vejbred (*Plantago maritima*), hindebæger (*Limonium*), strandasters (*Aster tripolium*) og strandgåsefod (*Suaeda maritima*). Karakterart for strandenge.

Udbredt hist og her langs kysterne i det meste af landet. Ikke kendt fra det øvrige Norden. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Forekommer i Europa primært langs kysten fra Nordskandinavien til den Iberiske Halvø. Træffes i indlandet i bl.a. Tyskland især på saltpåvirkede lokaliteter. (T,E,H)

217; 218 (*C. frisicus; C. salinus*) *Conostethus*: 2/9

165. Conostethus roseus

(Fallén, 1807)

2,7-3,3 mm. En lille og let kendelig art med form som *C. griseus (164)*, men en del mindre og **med næsten hvid grundfarve og store dele af oversiden kraftigt rødfarvet**. Ligesom *C. griseus* med mørke tegninger og en lys median på hoved, pronotum og scutellum. Kan ikke forveksles med andre danske arter. Nymfen er ligeledes let at kende - på kombinationen af røde og grønne farver samt den lyse median.

Primo juni - primo juli. Overvintrer som æg. En tidlig art - allerede i begyndelsen af juli er den som regel forsvundet. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Træffes på tørre og varme områder såsom sandmarker og klitter. Arten er ikke kystbunden som *C. griseus*. Blandt værtsplanterne skal især fremhæves sandskæg (*Corynephorus canescens*), men også andre græsser såsom svingel (*Festuca*) og hvene (*Agrostis*) er angivet. Gaun (1974) nævner desuden fliget vejbred (*Plantago coronopus*) som en vigtig værtsplante.

Sjælden. Tidligere ret almindelig i store dele af landet, men er nu gået kraftigt tilbage. Der foreligger således kun enkelte nyere fund, hhv. Rømø (SJ) (H.T. Schmidt - 1979), Oksbøl (WJ) (L. Skipper - 2011) samt Silkebjerg og Sønderho på Fanø (WJ) (L. Skipper - 2012). Rødlistet i Tyskland, Sverige og Estland (se s. 95). Arten er kendt for at kunne udvise store bestandssvingninger. (T,S,E,H,P,B)

31 217 *Conostethus*: 2/9

1	2
3	4
5	6

1. *Conostethus griseus*
2. *Conostethus griseus*
3. *Conostethus griseus* (nymfe)
4. *Conostethus roseus*
5. *Conostethus roseus*
6. *Conostethus roseus* (nymfe)

166. Criocoris crassicornis
(Hahn, 1834)

2,9-3,8 mm. Oversiden ensfarvet sort undtagen coriums bagrand og spidsen af cuneus, der er smalt hvidgule. Behåringen består dels af tilliggende lyse hår og dels af lange sorte, almindelige hår. **Lårene er sorte undtagen den distale del, der ligesom skinnebenene er lyst hvidgule**. Hannen har som regel sorte antenner - hos hunnen er de langt overvejende gulbrune. **2. antenneled er fortykket og udadkrummet hos hannen**. Skinnebenene er besat med lange sorte torne, der ikke udgår fra sorte pletter. Adskillige danske blomstertæger er sorte med en behåring delvist bestående af lyse hår, men kombinationen af sorte lår og ensfarvede næsten hvide skinneben ses ikke hos lignende arter. Flere overvejende sorte *Psallus*-arter *(192+194+202+208)* har mørke lår og lyse skinneben, men hos disse udgår tornene på skinnebenene fra sorte pletter. Se evt. også *Atractotomus (154-156), Phoenicocoris (182-183), Orthocephalus (105-106) og Polymerus nigrita (77).*

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost, muligvis suppleret med dyrisk kost.

Træffes i vejkanter, på overdrev, udyrkede græsarealer m.v. Lever på snerre (*Galium*), især hvid snerre (*G. mollugo*). Værtsplanten deles af og til med *Charagochilus gyllenhalii (38)*.

Træffes hist og her i det meste af landet. (T,S,F,H,P,B)

395 199 *Criocoris*: 1/12

167. Europiella albipennis
(Fallén, 1829) *Plagiognathus arenicola* Wagner, 1941;
*Plagiognathus collinus (*Wagner, 1941)

E. albipennis

2,5-3,2 mm. En lille lyst gråbrun art med tæt hvid behåring. Både mht. størrelse og farve ligger den gennemsnitligt imellem de to øvrige danske arter i slægten, *E. artemisiae (168)* og *E. decolor (169)*, men ligesom disse varierer den en del. **For en sikker bestemmelse bør hannens genitalier undersøges** (se tegning tv.). For en uddybende beskrivelse af disse, henvises til Dolling (1999). For øvrige forvekslingsmuligheder, se *E. artemisiae*.

E. artemisiae

Primo juni - medio september. Overvintrer som æg. Arten optræder med to generationer i Tyskland. Meget tænkeligt gør det samme sig gældende i Danmark. Føden består overvejende af plantekost.

Fundet i kystklitter på mark-bynke (*Artemisia campestris*). Fra Tyskland desuden angivet fra sodaurt (*Salsola kali*).

E. decolor

Fundet som ny for landet i 2010 ved Trylleskoven nord for Køge (NEZ) (L. Skipper). Endnu et fund af arten er indtil videre bekræftet - Liseleje (NEZ) (L. Skipper - 2011). Flere *Europiella*-bestande er imidlertid fundet på mark-bynke i 2010 og 2011 ved bl.a. Hornbæk Plantage og Tisvildeleje, og det er meget tænkeligt, at arten er udbredt flere steder langs Sjællands nordkyst. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,F,P,B)

Efter Dolling (1999)

255 (*Plagiognathus arenicola*; *P. collinus*) (Ny for DK) *Europiella*: 3/31

1	2
3	4
5	6

1. *Criocoris crassicornis* (♂)
2. *Criocoris crassicornis* (♀)
3. *Criocoris crassicornis* (nymfe)
4. *Europiella albipennis*
5. *Europiella albipennis*
6. *Europiella albipennis* (nymfe)

168. Europiella artemisiae

(Becker, 1864) *Plagiognathus albipennis* auct. non Fallén, 1829

2,7-3,4 mm. En lille gråbrun art med tæt hvidlig behåring, der dog, hos især ældre individer, kan være slidt delvist af. De forreste hjørner på scutellum ofte med en orange plet. Den forreste del af cuneus lys. Lårene brune, især baglårene mørkt brune. Skinnebenene lysere gulbrune med sorte torne og mørke pletter, inkl. en **stor plet lige under knæleddet.** Ligner meget de øvrige arter i slægten, *E. albipennis (167)* og *E. decolor (169)* - især førstnævnte - fra hvilken den **kun med sikkerhed kan adskilles på udseendet af hannens genitalier**. Pga. overlap i størrelse og farvetegninger anbefales det, at der for alle tre *Europiella*-arters vedkommende iagttages/indsamles en serie af dyr. Kan ligne *Monosynamma*-arterne *(177-178)* en del, men disse har en finere behåring og har ikke den mørke plet lige under knæet. Visse *Psallus*-arter *(191-208)* ligner også, men mangler ligeledes pletten under knæet og har desuden både mørke og lyse hår.

Medio juni - medio september. Overvintrer som æg. Optræder tilsyneladende to overlappende generationer om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i vejkanter, på brakmarker og ruderater samt omkring gårde - typisk på steder med en god bestand af værtsplanten grå-bynke (*Artemisia vulgaris*). Kan i sjældnere tilfælde træffes på andre arter af bynke (*Artemisia*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. Arten har en meget vid udbredelse og findes i næsten hele det Palæarktiske område samt i Nordamerika. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 320 256 (*Plagiognathus albipennis*) *Europiella*: 3/31

169. Europiella decolor

(Uhler, 1893) *Plagiognathus litoralis* Wagner, 1949

2,2-3,1 mm. En meget lille art med gråhvid til lyst gulbrun overside. **Tæt besat med lyse hår, der sammen med den lyse grundfarve giver god camouflage** på værtsplanten. Ligner meget de øvrige arter i slægten, *E. albipennis (167)* og *E. artemisiae (168)*, og er som disse meget variable. Gennemsnitligt er *E. decolor* dog noget lysere og en anelse mindre end de øvrige arter. For en sikker bestemmelse bør hannens genitalier undersøges. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *E. artemisiae*.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Optræder muligvis i to generationer i gunstige år. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes langs kysterne - på strandoverdrev, langs sandstrande og andre steder, hvor værtsplanten strandmalurt (*Artemisia maritima*) forekommer. I mere sjældne tilfælde kan den træffes på andre arter af bynke (*Artemisia*).

Træffes hist og her ved kysterne over hele landet. Findes ved Europas kyster fra Nordskandinavien til Den Iberiske Halvø. (T,S,N,E,H)

📷 320 257 (*Plagiognathus litoralis*) *Europiella*: 3/31

1	2
3	4
5	6

1. *Europiella artemisiae*
2. *Europiella artemisiae*
3. *Europiella artemisiae* (nymfe)
4. *Europiella decolor*
5. *Europiella decolor* (immatur)
6. *Europiella decolor* (nymfe)

170. Harpocera thoracica
(Fallén, 1807)

6,0-6,8 mm. En robust og karakteristisk art. Ligner ikke andre danske arter. Han og hun er ret forskellige. Grundfarven hos hannen er sortbrun til gråbrun. Hoved, pronotum og scutellum er overvejende sorte. Hunnens grundfarve er gulbrun over rødbrun til sortbrun, og pronotum er oftest rødbrun med sorte calli. På hoved, pronotum og scutellum findes hos begge køn en mere eller mindre brudt lys median. Bagranden af pronotum er konkav. **Benene er overvejende gulbrune, dog er baglårene sorte i den distale halvdel og bagskinnebenene sorte proximalt**. Skinnebenene med talrige sorte torne, der udgår fra sorte pletter. **En helt speciel kønsforskel er 2. antenneled, der hos hannen er fortykket distalt** og forsynet med små tætsiddende hår (se detaljebillede). Denne konstruktion benyttes til at hæfte sig fast på hunnens pronotum under parringen. Nymfen er som det voksne insekt let at kende. Oversiden er rødbrun og ligesom ben og antenner besat med meget kraftige sorte børstehår/torne. En lys median strækker sig mere eller mindre tydeligt hele vejen fra hovedet til spidsen af bagkroppen. Se billeder af samtlige nymfestadier s. 41.

Medio maj - ultimo juni. Overvintrer som æg. Nymferne udvikles hurtigt og næsten samtidigt. Som regel er det den første æg-overvintrende blomstertæge, der er på vingerne. De voksne dyr, især hannerne, lever ultrakort tid - ofte ikke meget mere end en uges tid. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skovbryn, hegn, parker etc., hvor den træffes på eg (*Quercus*).

Almindelig og udbredt over hele landet. (T,S,N,E,H,P,B)

📷 31,39,40,41,45,49 219 *Harpocera*: 1/7

1. *Harpocera thoracica* (lille nymfe)

2. *Harpocera thoracica* (stor nymfe)

1	
2	3

1. *Harpocera thoracica* (♂)
2. *Harpocera thoracica* (♀)
3. *Harpocera thoracica* (♀)

171. Hoplomachus thunbergii
(Fallén, 1807)

3,8-4,5 mm. **Oversiden orangebrun med såvel mørke partier som lysere striber på dækvingerne - sidstnævnte bl.a. på de ophøjede årer**. Oversiden er tæt besat med sorte oprette hår. Hoved, pronotum (primært calli) og scutellum er forsynet med mørkebrune eller sorte tegninger og en lys median. Antennerne kraftige og korte. Lårene er mørkplettede, især distalt, og skinnebenene er besat med korte sorte torne. En karakteristisk art, der ikke ligner andre danske arter. Nymfen har gråblå grundfarve og er markant anderledes end det voksne dyr. Den kan overfladisk minde om nymfen hos *Macrotylus solitarius (174)* og *Placochilus seladonicus (187)*.

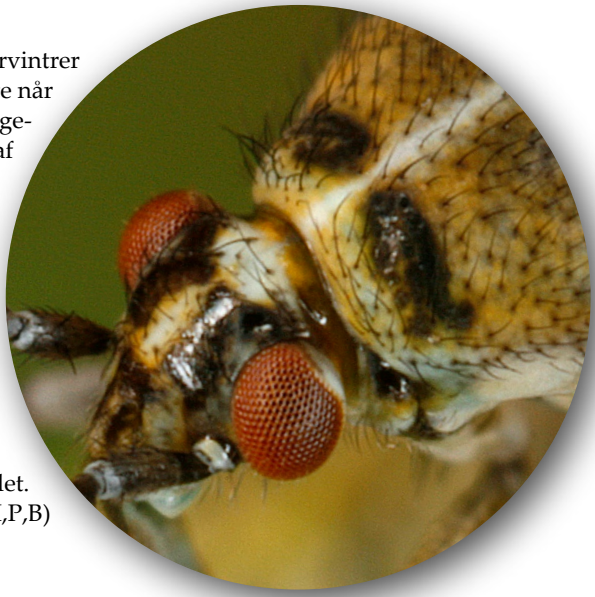

Ultimo maj - medio juli. Overvintrer som æg. En af de få arter, som ofte når imagostadiet allerede i maj. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Forekommer på tørre sandede steder såsom overdrev, brakmarker og vejkanter. Her lever den på håret høgeurt (*Pilosella officinarum*), sjældnere på andre arter i kurvblomstfamilien (Asteraceae).

Udbredt og almindelig i hele landet. Optræder ofte talrigt. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 44 214 (*H. thunbergi*)
Hoplomachus: 1/4

1. *Hoplomachus thunbergii*

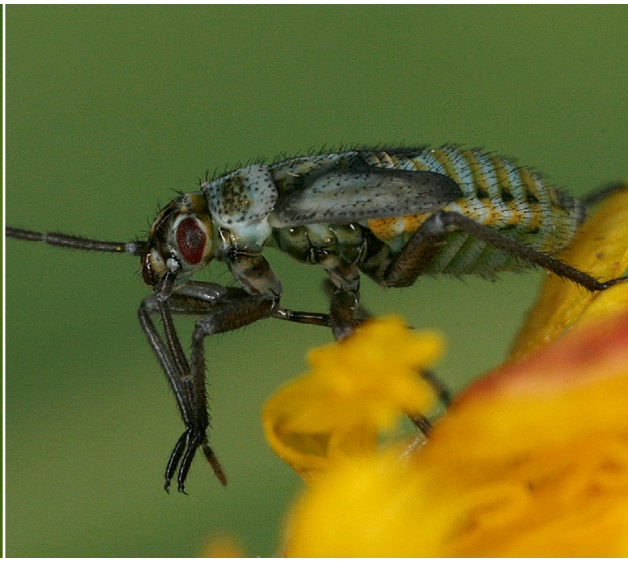

2. *Hoplomachus thunbergii* (nymfe)

1	2
3	

1. *Hoplomachus thunbergii*
2. *Hoplomachus thunbergii*
3. *Hoplomachus thunbergii* (nymfe)

172. Lopus decolor
(Fallén, 1807)

3,8-4,8 mm. **En ret uanseelig, ensfarvet gråbrun art**. Oversiden er mat med fine lyse hår. Øjnene er ret små og noget fjernet fra pronotum. **Hovedet med mørke tegninger, inkl. en mørk plet ved hvert øje**. Pseudoarolierne er meget store. Kan forveksles med *A. albidus (149)* og *Amblytylus brevicollis (150)*, men disse har en anderledes karakteristisk hovedform. Se evt. også *Conostehus griseus (164)*.

Primo juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost.

Lever på tørre græsmarker, strandoverdrev m.v. Værtsplanterne udgøres af forskellige græsser, heriblandt bølget bunke (*Deschampsia flexuosa*) og arter af hvene (*Agrostis*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 40 ▮ 205 *Lopus*: 1/3

173. Macrotylus paykullii
(Fallén, 1807)

2,8-3,7 mm. En lille, men karakteristisk og let kendelig art. **Oversiden blegt lysegrøn til blågrøn med en særpræget behåring af sorte, letaffaldende hår, uregelmæssigt fordelt i pletter**, hvilket giver den et broget udseende. Hoved, pronotum og scutellum er mørkere og mere grønlige end dækvingerne. Membranen er overvejende mørkegrå med hvide årer. Kan overfladisk ligne den meget større *M. solitarius (174)*.

Medio juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året - muligvis to visse år. Føden består overvejende af plantekost.

Lever på overdrev, strandoverdrev, strandskrænter, vejkanter etc. Værtsplanten er krageklo (*Ononis spinosa*) og arten kan findes på såvel varme og tørre lokaliteter med markkrageklo (*Ononis spinosa ssp. spinosa*) som på mere fugtige strandenge med bevoksninger af strand-krageklo (*O. s. maritima*). På førstnævnte biotoptype er den fundet i selskab med den nytilkomne *Dicyphus annulatus (4)*.

Udbredt og almindelig i hele landet. Optræder ofte talrigt på lokaliteten. (T,S,N,E,H,P,B)

📷 29,31,126 ▮ 206 *Macrotylus*: 2/69

1	2
3	4
5	6

1. *Lopus decolor*
2. *Lopus decolor*
3. *Lopus decolor* (nymfe)
4. *Macrotylus paykullii*
5. *Macrotylus paykullii*
6. *Macrotylus paykullii* (nymfe)

174. Macrotylus solitarius
(Meyer-Dür, 1843)

5,0-5,8 mm. Markant større end slægtningen *M. paykullii (173)*, men ligesom denne med en **bleg blågrøn grundfarve**. De sorte hår på oversiden er imidlertid mindre dominerende og knap så pletvist fordelt. Dækvingerne er noget lysere end resten af oversiden. Membranen er gråbrun med hvide årer og såvel mørkere som lysere tegninger. Kan evt. forveksles med *Placochilus seladonicus (187)*. Denne er imidlertid mere ensfarvet lyseblå og besat med kortere sorte hår, der er meget regelmæssigt fordelt og mere ensrettede, hvilket giver den et mere "velfriseret" udseende. Nymfen hos *M. solitarius* ligner *P. seladonicus* meget, men mangler dennes store brune plet midt på oversiden af bagkroppen.

Primo juli - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

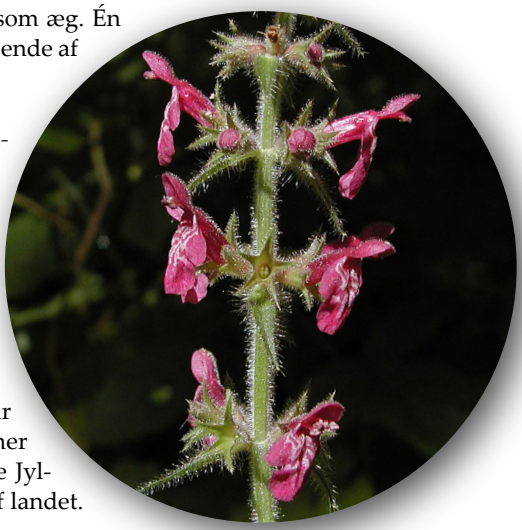

Lever på skov-galtetand (*Stachys sylvatica*), typisk hvor denne plante vokser soleksponeret såsom i skovbryn, skovrydninger, vejkanter etc.

Fundet første gang i Danmark i Guldborgland Storskov (LFM) i 1964 (N.M. Andersen). I de efterfølgende år blev den fundet på adskillige lokaliteter i distrikterne LFM, F og NEZ. Arten har siden bredt sig yderligere og forekommer nu hist og her på Øerne og i det østlige Jylland. Sjælden eller manglende i resten af landet. (T,S,E,H,P)

📷 31 207 *Macrotylus*: 2/69

1. *Macrotylus solitarius*

2. *Macrotylus solitarius* (lille nymfe)

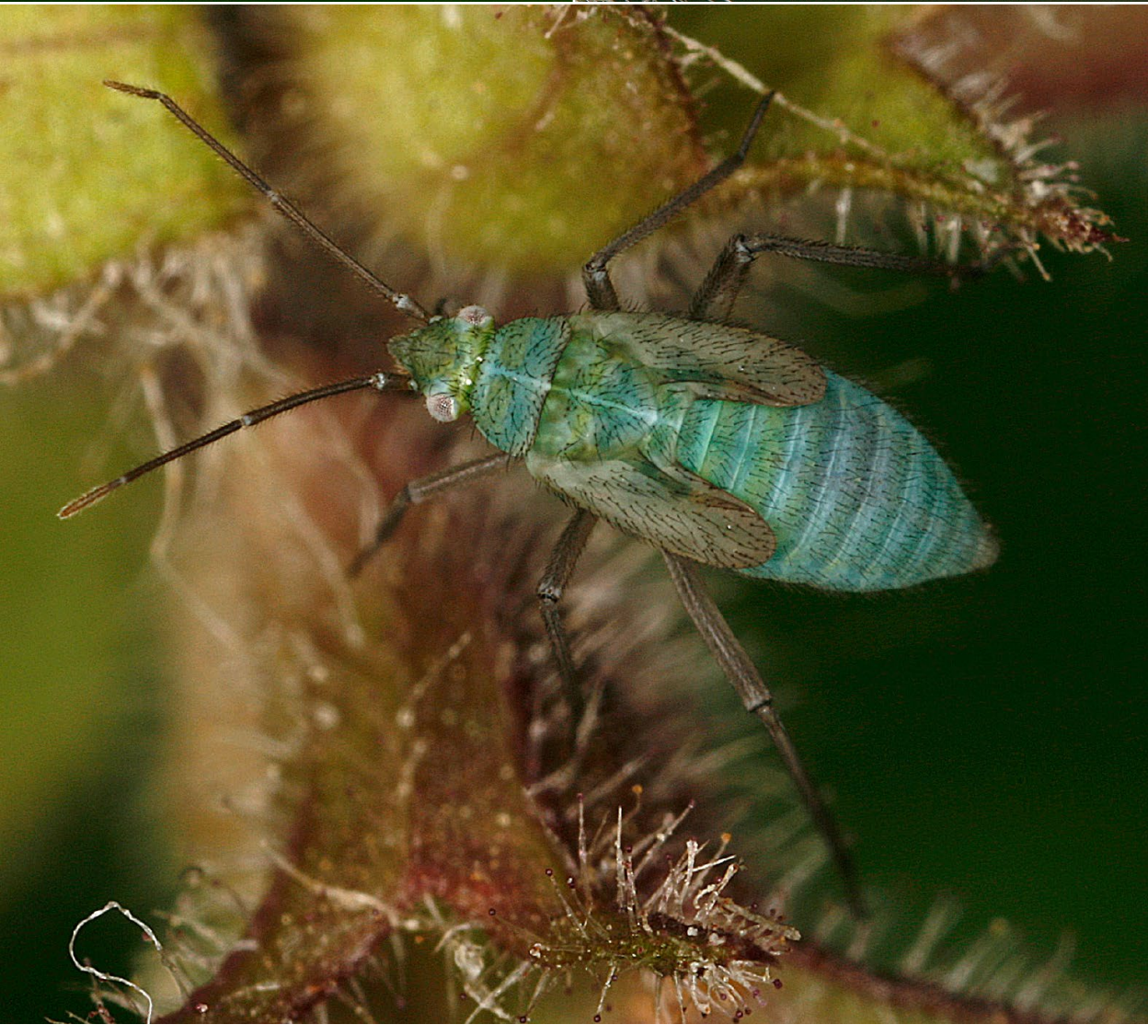

1	2
3	

1. *Macrotylus solitarius*
2. *Macrotylus solitarius*
3. *Macrotylus solitarius* (stor nymfe)

175. Megalocoleus molliculus

(Fallén, 1807) *M. ochroleucus* (Kirschbaum, 1856)

3,9-5,1 mm. Bleg gulgrøn overside med **diffuse mørkere tegninger på dækvingerne**. Hunnen er gennemgående mere gullig end hannen. **Oversiden besat med lange bløde, brune hår**. Skinnebenene med kraftige sorte torne. Lårene er distalt forsynet med små mørke, ret utydelige pletter. Langs randen af forhofterne findes en række brune børstehår. Ligner især hannen af *M. tanaceti (176)*, men er blegere, mere gennemsigtig og med lysere, blødere og mere spredte hår (se detaljebillede). **Desuden når snablen helt til midten af bagkroppen**. Herudover er de diffuse mørke tegninger på dækvingerne typisk mere udbredte og tydelige. Kan også forveksles med arter af *Amblytylus (149-152)*, men disse har lysere og mindre kraftige torne på skinnebenene og en karakteristisk hovedform. Se også *Plagiognathus chrysanthemi (188)*.

Ultimo juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende eller udelukkende af plantekost.

Forekommer på brakmarker, tilgroede overdrev, i vejkanter o.lign. steder. Lever især på almindelig røllike (*Achillea millefolium*), men findes også ret hyppigt på rejnfan (*Tanacetum vulgare*) - sjældnere på andre arter i kurvblomstfamilien (Asteraceae). På rejnfan træffes den ofte i selskab med *M. tanaceti* og den noget tidligere *Oncotylus punctipes (179)*.

Udbredt og almindeligt forekommende i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

215 *Megalocoleus*: 2/17

176. Megalocoleus tanaceti

(Fallén, 1807) *M. pilosus* (Schrank, 1801)

4,3-5,2 mm. Oversiden gulgrøn med mørkere tegninger på dækvingerne og beklædt med **oprette sorte hår**. Hunnen ofte orangegul. **Snablen når ikke forbi baghofterne**. Ligesom *M. molliculus (175)*, som den ligner meget, har den kraftige sorte torne på skinnebenene, små utydelige pletter distalt på lårene og børstehår på hofterne. For yderligere forskelle og forvekslingsmuligheder, se *M. molliculus*.

Primo juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende eller udelukkende af plantekost.

Træffes i vejkanter, på tilgroede overdrev, brakmarker o.lign. steder. Lever på rejnfan (*Tanacetum vulgare*), og deler ofte værtsplante med *Oncotylus punctipes (179)* og af og til *M. molliculus*.

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,F,E,H,P,B)

215 (*M. pilosus*) *Megalocoleus*: 2/17

1	2
3	4
5	6

1. *Megacoelum molliculus* (♂)
2. *Megacoelum molliculus* (♀)
3. *Megacoelum molliculus* (nymfe)
4. *Megacoelum tanaceti* (♂)
5. *Megacoelum tanaceti* (♀)
6. *Megacoelum tanaceti* (nymfe)

177. Monosynamma bohemanni

(Fallén, 1829) *M. nigritula* (Zetterstedt, 1838)

3,1-3,7 mm. En relativt lille art, der varierer kraftigt i brune, sorte og grå nuancer. Nogle individer er ret lyse og brogede, andre næsten ensfarvet sorte eller mørkebrune. Oversiden med fine lyse hår. Små, næsten ensfarvet mørke individer blev tidligere regnet som en selvstændig art (*M. nigritula*). Ved hvert øje findes typisk en gullig plet, der ofte er forbundet af en lys stribe langs issens bagrand. Lårene er mørkebrune, skinnebenene lysere med store mørke pletter og sorte torne. Yderst vanskelig at skelne fra den nærtstående *M. maritimum (178)* (se denne). Nogle individer ligner *Europiella*-arterne *(167-169)*, men disse har lange lyse hår og en stor mørk plet lige under knæet. Ensfarvede mørke individer kan ligne arter i slægten *Chlamydatus (160-162)*, men disse er meget små og har mørkere, mindre tydelige hår.

Ultimo juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Forekommer i pilekrat, moser, tilgroede enge m.v., hvor den lever på arter af pil (*Salix*), heriblandt krybende pil (*Salix repens*) og bredbladede arter, såsom grå-pil (*Salix cinerea*). I Tyskland angives den primært fra smalbladede pilearter, såsom hvid-pil (*S. alba*) og båndpil (*S. viminalis*).

Findes hist og her i det meste af landet. Se dog bemærkningen under *M. maritimum*. Ofte talrig på lokaliteten. (T,S,N,F,E,H,P,B)

249 (*M. bohemani*; *M. nigritula*) *Monosynamma*: 2/3

178. Monosynamma maritimum

(Wagner, 1947)

2,5-3,3 mm. Ligesom *M. bohemanni (177)* meget variabel og yderst vanskelig at skelne fra denne. Gennemsnitligt er *M. maritimum* noget mindre. Bredden af pronotums bagrand i forhold til bredden af hovedet er oftest mindre end 1,35 - hos *M. bohemanni* er den typisk større end 1,35. **Arter i denne slægt bør bestemmes på grundlag af hele serier og ikke blot et enkelt dyr**. Genitalierne kan ikke benyttes til adskillelse af arterne. For øvrige forvekslingsmuligheder, se *M. bohemanni*.

Ultimo juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes i klitter og klitheder. Lever primært på gråris (*Salix repens ssp. argentea*), en uldhåret underart af krybende pil (*S. repens*), der fortrinsvis forekommer i klitter ved Jyllands vestkyst. I Tyskland angives arten som forekommende på smalbladede pilarter langs bredden af større floder.

Findes hist og her langs den jyske vestkyst, i øvrigt sjælden eller manglende. Optræder ligesom *M. bohemanni* ofte talrigt på lokaliteten. Billedet af udbredelsen er imidlertid uklart pga. forveksling med *M. bohemanni*, pga. den nu nedlagte art *M. nigritula* (se *M. bohemanni*) samt pga. den potentielle art *M. sabulicola.*

Fortsættes s. 374. ▶

249 (*M. maritima*) *Monosynamma*: 2/3

1	2
3	4
5	6

1. *Monosynamma bohemanni*
2. *Monosynamma bohemanni* (*"nigritula"*)
3. *Monosynamma bohemanni* (nymfe)
4. *Monosynamma maritimum*
5. *Monosynamma maritimum* (nymfe)
6. *Monosynamma maritimum* (biotop)

179. Oncotylus punctipes

Reuter, 1875

4,4-5,3 mm. **Oversiden frisk grøn med tætte og kraftige sorte hår**. Membranen meget mørk med gulgrønne årer. Minder lidt om *Megalocoleus tanaceti (176)*, som den ofte deler værtsplante med, men er mere klart grøn. Desuden er benene tæt besat med tilliggende mørke hår, og de mørke pletter på lårene er større og mere tydelige. Kan også forveksles med flere andre grønne arter, bl.a. i slægten *Orthotylus (125-140)*. Nymfen er let at kende på den friskgrønne farve kombineret med oversidens meget kraftige, sorte og oprette børstehår, der udgår fra sorte pletter.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i vejkanter, på brakmarker o.lign. steder, hvor den lever på rejnfan (*Tanacetum vulgare*). Træffes ofte i selskab med *Megalocoleus tanaceti (176)* og af og til *M. molliculus (175)*, der begge er noget senere på færde.

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. Optræder ofte talrigt på værtsplanten. (T,S,N,F,H,P)

31,57 246
Oncotylus: 1/20

1. *Oncotylus punctipes* (nymfe)

2. *Oncotylus punctipes*

1	
2	3

1. *Oncotylus punctipes*
2. *Oncotylus punctipes*
3. *Oncotylus punctipes*

180. Orthonotus rufifrons

(Fallén, 1807)

Han 3,9-4,6 mm; hun 3,0-3,4 mm. De to køn er yderst forskellige. **Hannen er altid langvinget** med mørkebrun overside. **1. og 2. antenneled er sorte, 3. og 4. antenneled lysere**. Pronotum markant bredere bagtil med konkave sider og bagrand. Cuneus lysere end resten af oversiden, især fortil. Membran og årer ensfarvet gråbrune. Kan forveksles med *Brachyarthrum limitatum (157)*, der dog har ensfarvet sorte antenner. Den lyse form af *Phylus coryli (184)* har ensfarvet lyse antenner. *Mecomma ambulans (124)* har klar og lys membran med mørke årer og halvgennemsigtige dækvinger med fremtrædende årer. *Plagiognathus arbustorum (186)* har en sort stribe på forranden af låret. Modsat hannen er **hunnen altid kortvinget**, helt uden cuneus og membran. **Kroppen er dråbeformet med sort overside** og tilliggende gulbrune hår. **Hovedet er rødt**. Antennerne er overvejende lyst gulbrune, 1. og 2. led proximalt og 2. led distalt dog sorte. Kan ikke forveksles med andre arter. Trods fjernt slægtskab udviser *O. rufifrons* og *M. ambulans* en konvergent kønsdimorfi (se s. 36).

Ultimo juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer især på fugtige, gerne skyggefulde steder i frodige skove - ofte på samme type biotoper som den lignende, men ikke nært beslægtede *Mecomma ambulans*. Her lever den på stor nælde (*Urtica dioica*).

Udbredt og almindelig på Øerne og i Østjylland, sjælden eller manglende i Vest- og Nordjylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 7,57 195 *Orthonotus*: 1/22

1. *Orthonotus rufifrons* (nymfe)

2. *Orthonotus rufifrons* (nymfe)

1	
2	3

1. *Orthonotus rufifrons* (♀)
2. *Orthonotus rufifrons* (♂)
3. *Orthonotus rufifrons* (♀)

181. Parapsallus vitellinus

(Scholtz, 1847) (*Plagiognathus vitellinus*)

2,7-3,4 mm. **En lille ensfarvet gulbrun art** med fine lysegule hår. Lårene, især de bageste, med større og mindre mørke pletter. Skinnebenene med sorte torne og tydelige sorte pletter inklusive en **stor plet lige under knæet**. Ligner P*lagiognathus chrysanthemi (188)*, men denne har sorte hår på oversiden. Kan også minde om den noget større *Orthotylus fuscescens (131)*, men denne har ikke mørke pletter på benene og har en anderledes behåring. Kan også minde overfladisk om *Orthotylus rubidus (136)* og ensfarvede individer af *Pinalitus atomarius (73).*

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i læhegn, hedeplantager, skovbryn etc. Lever fortrinsvis på hvid-gran (*Picea glauca*), men kan også træffes på andre arter af gran, bl.a. rød-gran (*P. abies*) samt på lærk (*Larix*) og mindre hyppigt på andre nåletræer.

Udbredt og almindelig i Jylland, mindre hyppig på Øerne. Eneste art i sin slægt (NB: Placeres stadig i slægten *Plagiognathus* i følge visse kilder). (T,S,N,F,E,H,P,B)

252 (*Plagiognathus vitellinus*) *Parapsallus*: 1/1

182. Phoenicocoris dissimilis

(Reuter, 1878)

3,3-3,6 mm. En ret lille sort art besat med såvel mørke halvtoprette hår som **lyse, tilliggende og krumme hår, der mangler på pronotum. 1. og 2. antenneled sorte eller sortbrune, 3. og 4. led brungule. 2. led er tykkere distalt og krummer svagt udad**. Øjebredden er ca. 1,5 hos hannen og ca. 1,8 hos hunnen. Lårene sortbrune til sorte. Skinnebenene gulbrune til sortbrune - de bageste noget mørkere end de øvrige - og med lange sorte torne. Ligner meget den noget mindre *Atractotomus kolenatii (154)* og hannen af *A. magnicornis (155)*, men hos disse er de lyse hår også udbredt på pronotum. Hos hannen af *A. magnicornis* er 2. antenneled cylindrisk, tykkere og mere håret - og tornene på skinnebenene udgår ofte fra diffuse sorte pletter. Hos *Phoenicocoris obscurellus (183)* er antennerne langt overvejende gule. Se også *Psallus ambiguus (192)*, *Psallus betuleti (194)*, *Polymerus nigrita (77)* samt *Orthocephalus (105-106).*

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost, muligvis suppleret med dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, hegn etc. Lever på forskellige arter af nåletræer, ikke mindst ædelgran (*Abies*), men også gran (*Picea*) og fyr (*Pinus*) m.fl.

Sjælden. Kun kendt fra nogle få fund. Jylland: Grønkær og Thorsø ved Stoholm (EJ) (S. Gaun - 1968); Stursbøl Plantage (SJ) (S. Gaun - 1970); Årtoft Plantage (SJ) (H.T. Schmidt - 1977); Stanghede (WJ) (H.T. Schmidt - 1984); Hammer Bakker (NEJ) (O. Buhl - 1993) og Ry (L. Skipper - 2012). Indtil videre kun kendt fra et enkelt fund på Øerne: Mynderup (F) (H.T. Schmidt - 1978). Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Arten har en pletvis udbredelse i primært det centrale og østlige Europa. (T,N,P)

204 *Phoenicocoris*: 2/15

1	2
3	4
5	6

1. *Parapsallus vitellinus*
2. *Parapsallus vitellinus*
3. *Parapsallus vitellinus* (nymfe)
4. *Phoenicocoris dissimilis*
5. *Phoenicocoris dissimilis* (NB: De fleste hår slidt af)
6. *Phoenicocoris dissimilis* (nymfe)

183. Phoenicocoris obscurellus
(Fallén, 1829)

2,5-3,6 mm. **En lille sort til mørkebrun art** med en behåring af såvel tilliggende lyse hår som lange, halvtoprette sorte hår. **Antennerne gule**, 1. led samt 2. led proximalt dog af og til brune til sortbrune. 2. led cylindrisk og ikke udadkrummet. Skinnebenene med sorte torne og uden sorte pletter. Øjebredden er ca. 1,1 hos hannen og ca. 1,5 hos hunnen mod hhv. ca. 1,5 og 1,8 hos den beslægtede og lignende *P. dissimilis (182)*. Kan også minde om mørke individer af *Plesiodema pinetella (189)*, som den ofte deler værtstræ med. Denne er imidlertid besat med fine grålige hår, og tornene på skinnebenene er sarte, korte og gulbrune. For yderligere forvekslingsmuligheder, se *P. dissimilis*.

Medio juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af plantekost, muligvis suppleret med dyrisk kost.

Træffes i hedeplantager, læhegn, skovbryn etc. Lever på arter af fyr (*Pinus*), såvel skov-fyr (*P. sylvestris*) som bjerg-fyr (*P. mugo*).

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

10 204 *Phoenicocoris*: 2/15

184. Phylus coryli
(Linnaeus, 1758) *P. avellanae* (H. Meyer-Dür, 1841)

4,4-5,4 mm. **Eneste danske blomstertæge med ensfarvet sort overside og lysegule ben og antenner**. 1. antenneled dog sort proximalt. Membranen mørk med en lys plet ved spidsen af cuneus. Den typiske form kan ikke forveksles med andre arter. Imidlertid ses ofte en farveform (*f. avellanae*) med ensfarvet brun eller rødbrun overside og rød cuneus. Den blev tidligere betragtet som en selvstændig art. Denne form kan forveksles med hannen af *Orthonotus rufifrons (180)*, hos hvilken 1. og 2. antenneled dog er sorte. *Brachyarthrum limitatum (157)* har mørkt hoved og helt sorte antenner. Nymfen er markant forskellig fra den voksne, idet den har en sart bleg, blågrøn farve. Omtrent samme farve ses hos nymferne hos *P. melanocephalus (185)*, *Psallodema fieberi (190)* og *Campylomma annulicorne (158)*, men *P. coryli* kendes let fra disse på de sort- og gulstribede antenner.

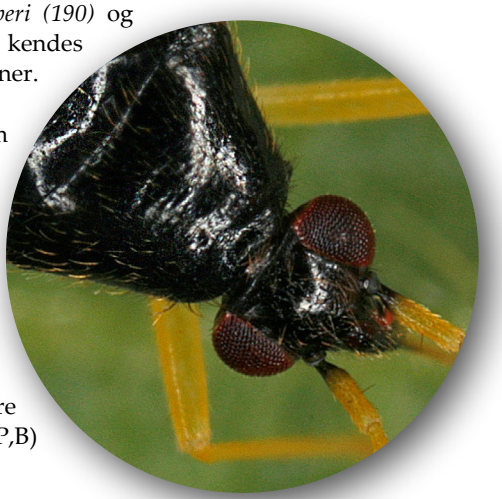

Medio juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Findes i skovbryn, skovlysninger, hegn, parker m.v. Arten lever på hassel (*Corylus avellana*), især hvor denne forekommer talrigt.

Almindelig på Øerne og i Østjylland, mindre hyppig i Vest- og Nordjylland. (T,S,N,F,E,H,P,B)

6 196 *Phylus*: 1/8

1	2
3	4
5	6

1. *Phoenicocoris obscurellus*
2. *Phoenicocoris obscurellus*
3. *Phoenicocoris obscurellus* (nymfe)
4. *Phylus coryli*
5. *Phylus coryli* (*f. avellanae*)
6. *Phylus coryli* (nymfe)

185. Phylus melanocephalus
(Linnaeus, 1767)

4,6-6,0 mm. Karakteristisk og let kendelig art. Minder i form om den nære slægtning *P. coryli (184)*, men er markant anderledes farvet. **Eneste danske blomstertæge med ensfarvet orange overside og sort hoved samt underside.** Ben og antenner orangegule, 1. antenneled dog mørkt proximalt. Kan overfladisk ligne immature individer af *Brachyarthrum limitatum (157)*, men denne har ensfarvet sorte antenner. Nymfen har en sart og bleg blågrøn farve. Den ligner nymfen hos *Psallodema fieberi (190)*, men denne har lange sorte torne på skinnebenene. *Campylomma annulicorne (158)* har mørke pletter på lår og skinneben og *Phylus coryli* har sort- og gulstribede antenner.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes på samme type biotoper som foregående - skovbryn, skovlysninger, hegn, parker m.v. - men lever på eg (*Quercus*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 7,28 196 *Phylus*: 1/8

186. Plagiognathus arbustorum
(Fabricius, 1794)

3,6-4,5 mm. Oversiden typisk lyst olivenbrun, men såvel mere kraftigt orangefarvede som mørkere, næsten sorte, individer forekommer ofte. Hovedet samt 1. og 2. antenneled sort, 3. og 4. led lysere. Grundfarven på benene er gulbrun. **Lårene er forsynet med mørke pletter og en tydelig sort længdestribe på forranden** og ofte også på bagranden. Skinnebenene med kraftige sorte torne og sorte pletter, inkl. en stor plet lige under knæet. *P. chrysanthemi (188)* og *Parapsallus vitellinus (181)* har tilsvarende pletter på lår og skinneben. Kan også ligne *Brachyarthrum limitatum (157)*, den lyse form af *Phylus coryli (184)* og hannen af *Orthonotus rufifrons (180)*, men **ingen andre danske arter har tilsvarende sorte længdestriber på lårene**, så på trods af stor variation er arten ganske let at kende. Hos nymfen er de nævnte striber og pletter på lår og skinneben endnu tydeligere, hvilket gør den umiskendelig.

Medio juni - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

En uhyre alsidig art, der forekommer på en lang række forskelligartede biotoper og som kan leve på et bredt udvalg af værtsplanter fra mange familier. Findes dog især på frodige områder med en god bestand af stor nælde (*Urtica dioica*).

Meget almindelig. Udbredt overalt og ofte talrig. Oplagt kandidat til titlen som den mest almindelige blomstertægeart i Danmark. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 43,78 254 *Plagiognathus*: 2/121

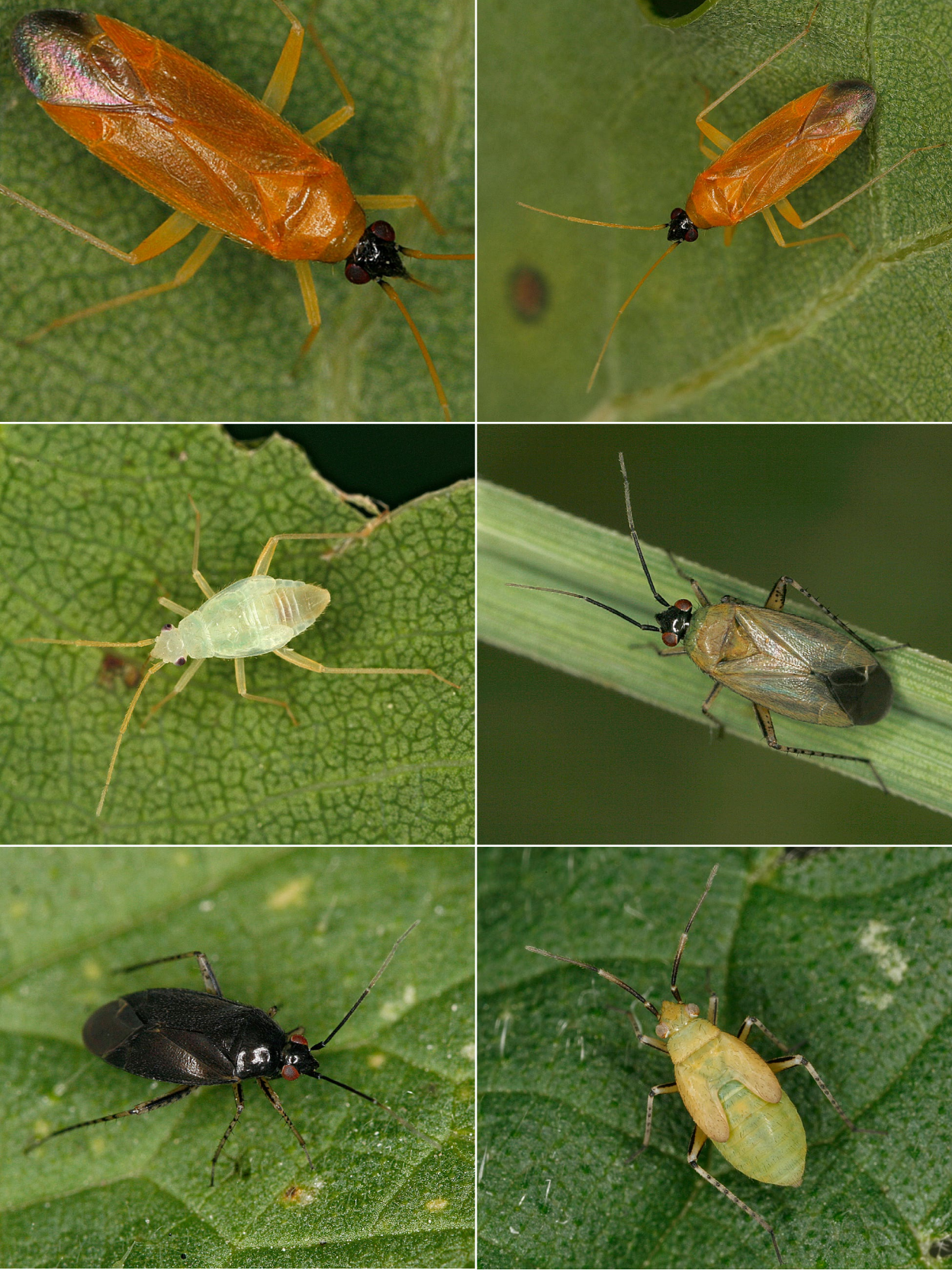

1	2
3	4
5	6

1. *Phylus melanocephalus*
2. *Phylus melanocephalus*
3. *Phylus melanocephalus* (nymfe)
4. *Plagiognathus arbustorum*
5. *Plagiognathus arbustorum* (farvevariant)
6. *Plagiognathus arbustorum* (nymfe)

187. Placochilus seladonicus

(Fallén, 1807)

4,5-5,9 mm. En robust art med en unik **ensfarvet lyseblå overside tæt besat med sorte hår**, som er i skarp kontrast til den lyse grundfarve. Øjnene er store og kugleformet udstående. Antennerne er kraftige, gulbrune med sorte hår. Benene med sorte tilliggende hår. Lårene med mørke pletter distalt. Skinnebenene med sorte torne. Membranen gråbrun med lyseblå årer. *Campylomma annulicorne (158)* kan ligne en bleg udgave af *P. seladonicus*, men er kun lidt over halvt så stor. *Macrotylus solitarius (174)* er mere grønlig, og de sorte hår på oversiden er mere uregelmæssigt fordelt og orienteret, så de giver et mere rodet indtryk. Nymfen har omtrent samme farve som det voksne insekt, dog er vingeanlæggene ofte noget brunlige. Ligner meget nymfen af *Macrotylus solitarius*, men kan kendes på, at den har en stor brun plet midt på oversiden af bagkroppen. Se evt. også *Hoplomachus thunbergii (171)*.

Medio juni - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Findes i vejkanter, på overdrev og tørre enge samt andre steder, hvor der findes en bestand af værtsplanten blåhat (*Knautia arvensis*).

Udbredt og almindelig i Jylland, noget mindre hyppig på Øerne. (T,S,N,F,E,P,B)

📷 9,31 ▮ 216
Placochilus: 1/2

1. *Placochilus seladonicus* (nymfe)

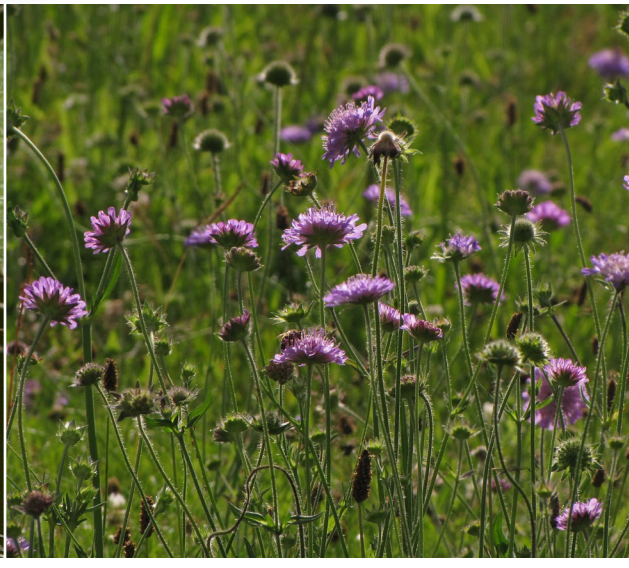

2. Blåhat (*Knautia arvensis*)

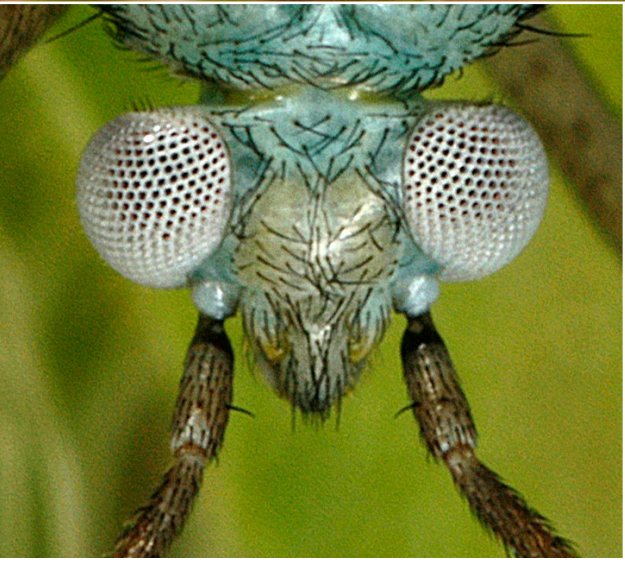

1	
2	3

1. *Placochilus seladonicus*
2. *Placochilus seladonicus*
3. *Placochilus seladonicus*

188. Plagiognathus chrysanthemi
(Wolff, 1804)

3,1-4,1 mm. Grågrøn til gulgrøn overside tæt besat med sorte hår. Antennerne er overvejende gulbrune, men med sorte tegninger på 1. og 2. led. Benene er gulbrune. Lårene med tydelige mørke pletter, der på undersiden er ordnet i rækker. Skinnebenene med sorte torne og sorte pletter, inkl. en **markant stor plet lige under knæet**. Ligner flere andre arter, men af disse har kun *P. arbustorum (186)* og *Parapsallus vitellinus (181)* en tilsvarende mørk plet under knæet (se disse). Se evt. også *Amblytylus (149-152)*, *Campylomma verbasci (159)* og *Megalocoleus (175-176)*. Nymfen har tilsvarende sorte tegninger og pletter på antenner, lår og skinneben og kan kendes fra andre arter på disse. Se evt. *Europiella (167-169)*.

Medio juni - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer på mange forskellige, men især tørre biotoper. Arten er, som den nære slægtning *P. arbustorum*, udpræget polyfag og kan leve på en lang række forskellige værtsplanter. De foretrukne familier er kurvblomstfamilien (Asteraceae) og ærteblomstfamilien (Fabaceae).

Meget almindelig overalt i landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

78,125 252 *Plagiognathus*: 2/121

189. Plesiodema pinetella
(Zetterstedt, 1828)

2,6-3,4 mm. En lille art, hvis overside varierer fra gulbrun til mørkebrun, og som er **besat med fine grålige hår**. Hunnen er gennemgående lysere end hannen. Hoved, pronotum og scutellum er sortbrune. **Den forreste kant af cuneus er lys. Membranen gråbrun med gulbrune årer**. Benene gulbrune til brune. Skinnebenene med sarte, korte og gulbrune torne. Lyse individer er lette at kende pga. farveforskellen mellem hhv. hoved, pronotum, scutellum - og resten af oversiden. Mørke individer kan være næsten ensfarvede og kan forveksles med *Phoenicocoris obscurellus (183)*, som den ofte deler værtstræ med (se denne).

Primo juni - primo juli. Overvintrer som æg. Tidligt på færde - den tidligste art på fyr - og hurtigt væk igen. Én generation om året. Føden består af plantekost, sandsynligvis suppleret med dyrisk kost.

Lever i skovbryn, fyrreplantager og hegn, på overdrev etc. Lever på nåletræer, primært skov-fyr (*Pinus sylvestris*).

Indtil årtusindskiftet kun kendt fra to lokaliteter i Nordøstsjælland (NEZ), hhv. Tisvilde (O. Jacobsen - 1917-19) og Sorgenfri (H.T. Schmidt - 1978). Siden år 2000 er den fundet ved Sorthat (B) og på adskillige lokaliteter i Øst- og Midtjylland (EJ + enkelte WJ) samt Nordøstsjælland (NEZ) (alle L. Skipper 2008-12). Tilsyneladende en art i stærk fremgang. Angives indtil videre som hist og her i Østjylland og Nordøstsjælland, sjælden eller manglende i resten af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

198 (*P. pinetellum*) *Plesiodema*: 1/7

1	2
3	4
5	6

1. *Plagiognathus chrysanthemi*
2. *Plagiognathus chrysanthemi*
3. *Plagiognathus chrysanthemi* (nymfe)
4. *Plesiodema pinetella*
5. *Plesiodema pinetella*
6. *Plesiodema pinetella* (nymfe)

190. Psallodema fieberi

(Fieber, 1864) (*Asciodema fieberi*)

3,5-4,0 mm. En sart udseende art. **Oversiden ensfarvet blegt gulgrøn til lyst orangegul** besat med lyse hår. Øjnene mørkerøde til sorte. **Skinnebenene er besat med lange sorte torne** i stærk kontrast til de i øvrigt blege, sarte farver. Snablen når højst til baghofterne. Kan forveksles med *Orthotylus tenellus (137)*, men denne har ikke sorte torne på skinnebenene. Arten blev tidligere placeret i slægten *Asciodema*, og blege (immature) individer kan forveksles med den nu eneste danske art i slægten - *Asciodema obsoleta (153)*. Denne er dog mere kraftigt håret og har, udover lyse hår, også enkelte sorte hår. Desuden når snablen forbi baghofterne. Nymfen er meget sart med en lys blågrøn farve. For forvekslingsmuligheder, se *Phylus melanocephalus (185)*.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, læhegn, parker etc. Lever på elm (*Ulmus*), først og fremmest på træer med god frugtsætning.

Hist og her i det meste af landet, men spredt forekommende. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). I Europa primært fundet i Sydskandinavien samt i de vestlige, centrale dele. (T,S,E)

219 (*Asciodema fieberi*) *Psallodema*: 1/4

191. Psallus albicinctus

(Kirschbaum, 1856)

2,6-3,3 mm. En lille art - og den mindste i slægten *Psallus*. Dækvingerne er gulgrå fortil, mere rødlige bagtil og oversået med røde pletter. **Hoved og pronotum også med pletter - såvel røde som brune**. På hoved, pronotum og scutellum findes en lys median. **Lårene korte og tykke og tæt besat med små uregelmæssige gråbrune pletter** (se billede nedenfor). Cuneus rødlig med bred hvid forkant. Kan ligne flere andre *Psallus*-arter, især *P. confusus (195)* og *P. mollis (201)*, men adskiller sig fra disse på bl.a. pletterne på lårene og den ringe størrelse.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Arten foretrækker solrige lokaliteter, hvor den lever på eg (*Quercus*). Angives til især at holde til i kronelaget og fanges derfor relativt sjældent.

Temmelig sjælden. I 1900-tallet kendt fra enkelte ældre fund i distrikterne LFM, SZ og NEZ samt et nyere fund fra Røllum (SJ) (H.T. Schmidt - 1977). Siden år 2000 fundet en håndfuld steder i Østjylland (EJ) (alle L. Skipper 2007-2012) samt på en enkelt lokalitet på Fyn (F): Batteriplantage ved Middelfart (L. Skipper - 2009). Arten er dog sandsynligvis overset - jf. ovenstående. (T,S,N,E,H)

240 *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallodema fieberi*
2. *Psallodema fieberi*
3. *Psallodema fieberi* (nymfe)
4. *Psallus albicinctus*
5. *Psallus albicinctus*
6. *Psallus albicinctus* (nymfe)

192. Psallus ambiguus
(Fallén, 1807)

3,8-4,9 mm. **En stor Psallus-art - og den eneste med delvist sorte antenner**. Oversiden sortbrun, hunnen dog ofte mere rødbrun. Cuneus er delvist orangerød - mest udbredt hos hunnen. 1. antenneled er sort hos begge køn. 2. led er helt sort hos hannen, lyst i den proximale halvdel hos hunnen. 3. og 4. led er lyse hos begge køn. Membranen er mørkegrå med gulbrune årer. Ligner især *P. betuleti (194)*, men denne har helt sorte antenner. Alle øvrige *Psallus*-arter har helt lyse antenner. Repræsentanter fra flere andre slægter har ligeledes mørk overside med kontrasterende lyse hår. Af disse ligner den især de noget mindre *Phoenicocoris (182-183)* og *Atractotomus (154-156)*. Se evt. også *Polymerus nigrita (77)*, *Criocoris crassicornis (166)* og *Orthocephalus (105-106)*. Tilhører underslægten *Mesopsallus*, der af nogle forskere betragtes som en selvstændig slægt. Nymfen er meget forskellig fra den ellers meget lignende *P. betuleti*.

Primo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn og skovlysninger, på enge og langs søer og vandløb. I Tyskland angives det, at arten især forekommer på træer og buske i Rosenfamilien (Rosaceae), bl.a. æble (*Malus*), hvidtjørn (*Crataegus*) og slåen (P*runus spinosa*), men herhjemme findes den langt overvejende på el (*Alnus*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 60 226 *Psallus*: 18/150

193. Psallus assimilis
Stichel, 1956

3,3-3,9 mm. Dækvingerne gulbrune til rødbrune - mørkere og mere rødlige bagtil. **Cuneus rød - uden hvid forkant eller spids. Lårene orangerøde til mørkerøde eller næsten sorte med diffuse mørke pletter**. Ligner adskillige af de øvrige *Psallus*-arter, især *P. variabilis (206)*. Se boks. s. 354.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, hegn m.v. Lever udelukkende på navr (*Acer campestre*) - på planter med god frugtsætning.

Fundet som ny art i Danmark i 2009, hhv. i Århus (EJ) og i Vintersbølle Skov (SZ). Yderligere en håndfuld spredte fund er gjort i 2010-2012 i distrikterne EJ, WJ, F og NEZ (alle L. Skipper), så det tyder på, at arten er godt i gang med at etablere sig i landet. Meldt som ny art for Sverige i 1999. (T,S,E,H,P)

Ikke omfattet (Ny for DK) *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus ambiguus* (♂)
2. *Psallus ambiguus* (♀)
3. *Psallus ambiguus* (nymfe)
4. *Psallus assimilis* (♂)
5. *Psallus assimilis* (♀)
6. *Psallus assimilis* (nymfe)

194. Psallus betuleti
(Fallén, 1826)

4,5-5,6 mm. **Den største af de danske *Psallus*-arter**. Oversiden varierer fra sort til rødbrun. Hannen er oftest ensfarvet sort. Hunnen er som regel mere rød, typisk med sorte partier på corium. Cuneus altid med lys forkant - også hos helt mørke individer. **Som den eneste *Psallus*-art har den helt sorte antenner**. En af de lettest kendelige arter i slægten pga. de sorte antenner og pga. størrelsen. De ensfarvede mørke individer kan imidlertid forveksles med adskillige andre arter, se *P. ambiguus (192)*.

Primo juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovmoser, parker m.v. Lever på birk (*Betula*), sjældnere pil (*Salix*) eller el (*Alnus*).

Udbredt og temmelig almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

59 226 *Psallus*: 18/150

195. Psallus confusus
Rieger, 1981 *P. diminutus* (Kirschbaum, 1856)

3,1-3,8 mm. **En ret lille *Psallus*-art med en lys grågul til spraglet orangerød overside**. Dækvingerne mest rødlige hos hunnen, især i den bageste del. **Pronotum og scutellum oftest med en lys median, der typisk ender i en lys spids på scutellum.** Som regel med kun 5 torne på ydersiden af midtskinnebenene. Snablen når baghofterne. **Kan kun bestemmes med sikkerhed fra *P. mollis (201)* på genitalierne**. For en detaljeret beskrivelse af disse henvises til Gaun (1974) og Wyniger (2004). Kan også forveksles med flere andre arter af *Psallus*.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, parker etc. Lever på eg (*Quercus*), i selskab med bl.a. den meget nærtstående *P. mollis*.

Sandsynligvis udbredt og almindelig overalt i landet, men billedet er uklart pga. forveksling med den meget lignende *P. mollis*. (T,S,N,E,H,P,B)

245 (*P. diminutus*) *Psallus*: 18/150

Slægten *Psallus* er med 18 arter den artsrigeste slægt af blomstertæger i Danmark. Adskillige af arterne er meget vanskelige at artsbestemme, og nogle kan kun bestemmes sikkert ud fra udseendet af hannens genitalier. For tegninger og beskrivelser af disse henvises til Gaun (1974) og Wyniger (2004).
Alle de danske arter lever på træer - og alle på nær *P. luridus* på løvtræer. Især eg er en yndet værtsplante, og adskillige arter kan ofte træffes på det samme træ. Værtsplanten kan være af stor hjælp ved bestemmelsen, dog skal man være opmærksom på, at mange arter ofte strejfer en del og kan ses på andre arter end værtsplanterne. Man bør derfor kigge efter flere dyr og helst både nymfer og voksne.

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus betuleti* (♂)
2. *Psallus betuleti* (♀)
3. *Psallus betuleti* (nymfe)
4. *Psallus confusus/mollis*
5. *Psallus confusus/mollis*
6. *Psallus confusus/mollis* (nymfe)

196. Psallus falleni

Reuter, 1883

3,6-4,2 mm. Oversiden ensfarvet rød til orange. **Cuneus med en tydelig og ret bred hvid forkant og smal hvid spids**. Ofte rødplettet på den forreste del af dækvingerne. 1. antenneled med to små mørke pletter. Snablen når til midthofterne. Ligner meget flere af de øvrige *Psallus*-arter, bl.a. *P. flavellus (197)*, *P. lepidus (199)* og *P. salicis (205)*. Se boks. s. 354.

Ultimo juli - ultimo august. Overvintrer som æg. Sammen med *P. salicis* den senest udviklede blandt *Psallus*-arterne. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, parker m.v., hvor den lever på birk (*Betula*).

Temmelig almindelig og udbredt i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

243 *Psallus*: 18/150

197. Psallus flavellus

Stichel, 1933 *P. minor* Saunders, 1892

3,5-3,9 mm. Oversiden orangegul til rødlig. Af og til med små brune til røde pletter på hoved, pronotum og scutellum og røde pletter på clavus. Cuneus med hvid forkant. Snablen når til baghofterne. **Undersiden af baglåret primært med mørke pletter på den distale del** (se nedenfor). Ofte findes den på samme værtstræ som *P. lepidus (199)*. Denne er imidlertid noget større og mørkere, de mørke pletter på baglåret er regelmæssigt fordelt, og snablen når kun til midthofterne. Ligner flere andre arter i slægten *Psallus*. Se boks. s. 354.

Medio juli - medio august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, langs veje m.v. Træffes på ask (*Fraxinus excelsior*) - primært på træer med god frugtsætning, ofte sammen med den større og mørkere *P. lepidus*.

Udbredt og almindelig i hele landet. De sidste par år synes den dog at have optrådt langt mindre hyppigt, sandsynligvis pga. angreb på værtstræet i form af svampesygdommen asketoptørre (læs mere s. 104). (T,S,N?,F,E,H,P)

244 *Psallus*: 18/150

P. flavellus (tv.) *P. lepidus (th.)*		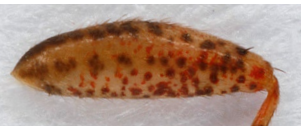

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus falleni*
2. *Psallus falleni*
3. *Psallus falleni* (nymfe)
4. *Psallus flavellus*
5. *Psallus flavellus*
6. *Psallus flavellus* (nymfe)

198. Psallus haematodes

(Gmelin, 1790) *P. roseus* (Fabricius, 1777); *P. alni* (Fabricius, 1794)

3,0-3,8 mm. En meget variabel, men karakteristisk *Psallus*-art. Oversiden er tæt besat med lysegule hår samt mindre dominerende sorte hår. Farven på oversiden varierer meget og kan være næsten ensfarvet hvid, hvid med diffuse røde til brunlige pletter eller næsten ensfarvet rød, . **Cuneus altid helt hvid - også hos røde former**. Antennerne ensfarvet lyse. Lårene med samme farve som dækvingerne, skinnebenene altid lyse. Lårene distalt med sorte pletter. Skinnebenene med kraftige sorte torne, der udgår fra sorte pletter. Snablen er lys, men har en mørk spids. Ingen af de øvrige *Psallus*-arter har ensfarvet hvid cuneus - undtagen i sjældne tilfælde *P. varians (207)*. Ensfarvede lyse individer kan minde om *Campylomma annulicorne (158)*, men denne har mørke partier på 1. og 2. antenneled og en overvejende mørk behåring. *Compsidolon salicellum (163)* kan minde overfladisk om lyse, plettede individer af *P. haematodes*, men har små skarpt afteg-nede mørke pletter på dækvingerne samt mørke baglår. Røde individer kan ikke forveksles med andre arter pga. den markante overgang mellem farven på dækvingerne og cuneus.

Medio juli - medio september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i pilekrat, i moser og ved enge. Lever som den eneste danske *Psallus*-art på pil (*Salix*), især bredbladede arter, såsom grå-pil (*S. cinerea*), selje-pil (*S. caprea*) og øret pil (*S. aurita*).

Udbredt og almindelig i hele landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

31 237 *Psallus*: 18/150

1. *Psallus haematodes* (nymfe)

2. *Psallus haematodes* (rød farvevariant)

1	
2	3

1. *Psallus haematodes* (rød farvevariant)
2. *Psallus haematodes* (lys farvevariant)
3. *Psallus haematodes* (lys rødplettet farvevariant)

199. Psallus lepidus

Fieber, 1858

3,7-4,3 mm. Oversiden mørkebrun til rødlig - ofte med røde pletter. Snablen når til midthofterne. **Undersiden af baglåret med regelmæssigt fordelte mørke pletter** (se detaljebillede s. 356). Svær at kende fra flere af de andre *Psallus*-arter. *P. flavellus (197)* findes ofte på samme værtsplante, men er mindre og lysere. For øvrige forskelle, se denne. Ligner også bl.a. *P. falleni (196)* og *P. salicis (205)*, der er noget senere på vingerne. Se boks s. 354.

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, parker, langs veje m.v. Her lever den på ask (*Fraxinus excelsior*), ofte sammen med den mindre og lysere *P. flavellus*.

Almindelig i hele landet, men sandsynligvis gået noget tilbage de seneste år pga. sygdommen asketoptørre (læs mere s. 104). (T,S,N,F,E,H,P,B)

55,81,356 242 *Psallus*: 18/150

200. Psallus luridus

Reuter, 1878

3,5-4,1 mm. Oversiden gulgrå til gråbrun, hunnen lysere end hannen. Lårene er gulbrune med mørke pletter, især på den distale halvdel. Cuneus med bred lys forkant. **Afviger fra de øvrige *Psallus*-arter ved farven på oversiden**. Tilhører underslægten *Pityopsallus*, som af nogle eksperter betragtes som en selvstændig slægt. Ligner *Europiella (167-169)*, der dog har mørke lår og en mørk plet lige under knæleddet. *Plagiognathus chrysanthemi (188)* har en tilsvarende plet under knæet. Se evt. også *Amblytylus (149-152)* og *Campylomma verbasci (159)*.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består sandsynligvis overvejende af dyrisk kost.

Træffes på lærk (*Larix*), især i lysåbne bestande af unge træer. Kan lejlighedsvis findes på gran (*Picea*). Lever som den eneste danske *Psallus*-art på nåletræer.

Forekommer hist og her, især i Jylland. Arten har en boreo-montan udbredelse i Europa. (T,S,N,F,E,H,P,B)

230 *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus lepidus*
2. *Psallus lepidus*
3. *Psallus lepidus* (nymfe)
4. *Psallus luridus*
5. *Psallus luridus*
6. *Psallus luridus* (nymfe)

201. Psallus mollis

(Mulsant & Rey, 1852) *P. masseei* Woodroffe, 1957

3,2-3,8 mm. **Kan ikke adskilles fra *P. confusus (195)* på morfologiske karakterer eller farvetegninger**. For bestemmelse kræves dissektion af genitalierne, se Gaun (1974) og Wyniger (2004). Kan også forveksles med flere andre arter af *Psallus*.

Ultimo juni - primo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Forekommer i skovbryn, skovlysninger, parker etc. Træffes på eg (*Quercus*) som adskillige andre arter i slægten, bl.a. den meget lignende *P. confusus*.

Sandsynligvis temmelig sjælden og pletvist udbredt, men muligvis mere almindelig end som så pga. forveksling med *P. confusus*. (T,S,N,F,E,H,P,B)

245 *Psallus*: 18/150

202. Psallus perrisi

(Mulsant & Rey, 1852)

3,2-4,0 mm. Oversiden ensfarvet sort til sortbrun hos hannen. Hos hunnen er hoved, pronotum og scutellum sorte eller sortbrune. Ligeledes hos hunnen er clavus og den forreste del af corium brungule og den bageste del af corium mørkebrun, dog ofte mere rødlig langs yderranden. De tilligende lyse hår på oversiden er hos begge køn gyldne. Antennerne er lyse. 2. antenneled tydeligt kortere end bredden af pronotum. **Lårene sorte.** Sjældent over 8 torne på bagskinnebenene. Snablen når til baghofterne eller længere. **Kan kun skelnes med sikkerhed fra *P. wagneri (208)* på udformningen af hannens genitalier**, se Gaun (1974) og Wyniger (2004). Hunnerne kan ikke bestemmes sikkert. Ligner også meget *P. quercus (204)* og *P. variabilis (206)* - se disse. Hannen ligner desuden *P. ambiguus (192)* og *P. betuleti (194)*, men disse har helt eller delvist sorte antenner. For øvrige forvekslingsmuligheder for hannens vedkommende, se *P. ambiguus*. De øvrige *Psallus*-arter med lyse antenner har lysere lår med mørke pletter og er mere rødlige. Hunnen kan overfladisk minde om *Salicarus roseri (209)*, der dog har korte, mørke antenner.

Primo juni - medio juli. En af de tidligste *Psallus*-arter. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker etc., hvor den lever på eg (*Quercus*). Flyver meget omkring, og enlige individer ses ofte på andre træer eller buske.

Udbredt og almindelig i hele landet. Den hyppigste *Psallus*-art på eg - og ofte meget talrig. (T,S,N,F,E,H,P,B)

234 *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus confusus/mollis*
2. *Psallus confusus/mollis*
3. *Psallus confusus/mollis* (nymfe)
4. *Psallus perrisi/wagneri* (♂)
5. *Psallus perrisi/wagneri* (♀)
6. *Psallus perrisi/wagneri* (nymfe)

203. Psallus pseudoplatani
Reichling, 1984

3,5-4,2 mm. Oversiden overvejende brunlig, lidt mere rødlig hos hunnen. **Lårene har typisk en mere gråbrun tone end hos lignende arter**. Kan forveksles med adskillige andre arter af *Psallus*, og for en sikker bestemmelse bør hannens genitalier undersøges, ligesom det gælder for flere af de øvrige *Psallus*-arters vedkommende. For en beskrivelse af genitalierne henvises til Wyniger (2004).

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

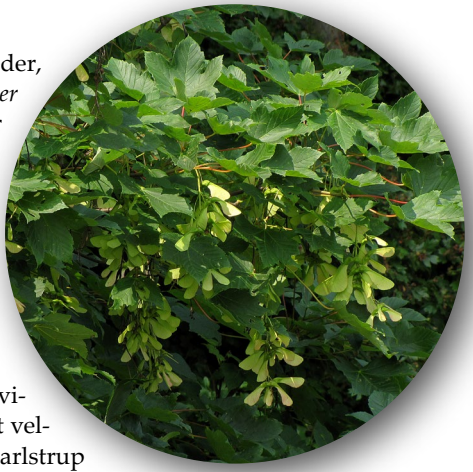

Forekommer i skovbryn, langs veje o.lign. steder, hvor der findes eksemplarer af ahorn (*Acer pseudoplatanus*) med god frugtsætning. Har som den eneste danske blomstertægeart ahorn som primær værtsplante. Det er tillige angivet, at den i sjældnere tilfælde kan findes på navr (*Acer campestre*) og elm (*Ulmus*). På navr kan den meget lignende og ligeledes nytilkomne slægtning, *P. assimilis (193)*, findes.

Fundet som ny art for Danmark i 2010. Indtil videre kun kendt fra en enkelt population på et velvoksent ahorntræ på en græsset mark ved Karlstrup Mose (NEZ) (L. Skipper). Endnu ikke meldt fra de øvrige nordiske lande. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). (T,E,H)

Ikke omfattet (Ny for DK) *Psallus*: 18/150

204. Psallus quercus
(Kirschbaum, 1856)

3,5-4,6 mm. Oversiden sortbrun til rødbrun, dækvingerne ofte lysere og mere rødlige på den forreste del. **Oversiden besat med hvide, uregelmæssigt fordelte, tilliggende hår**. Hoved, pronotum og scutellum oftest sorte. Antennerne er lyse. 2. antenneled på længde med pronotums bredde. Som regel 9-11 torne på ydersiden af bagskinnebenene. Kendes fra de lignende *P. perrisi (202)*, *P. variabilis (206)* og *P. wagneri (208)* på, at de tilliggende hår er helt hvide, ikke gyldne, samt på det længere 2. antenneled. Kan også minde om flere andre arter i slægten.

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker etc., hvor den lever på eg (*Quercus*).

Angivet af Gaun (1974) som pletvis almindelig. I 2007 og 2008 kunne den findes hist og her, men den er ikke registreret siden. Hvorvidt den reelt er blevet markant sjældnere, eller om det primært skyldes nogle ugunstige år, er uklart i skrivende stund. (T,S,N,F,E,H,P)

232 *Psallus*: 18/150

1	
2	3

1. *Psallus pseudoplatani*
2. *Psallus pseudoplatani*

3 *Psallus quercus*

205. Psallus salicis

(Kirschbaum, 1856) *P. alnicola* Douglas & Scott, 1871; *P. scholtzi* Fieber, 1861

3,5-4,2 mm. Oversiden rødlig - ofte kraftigt farvet. Hyppigt rødplettet, især på pronotum. **Tæt besat med lyse hår, der typisk er pletvis fordelt**. Forkanten af cuneus ofte smalt hvid, spidsen ligesom den øvrige del rød. 1. antenneled med to små mørke pletter. Svær at skelne fra flere af de øvrige *Psallus*-arter. Ligner især *P. falleni (196)* og *P. lepidus (199)*, men er gennemgående mere ensfarvet rød og mere kraftigt håret end disse. Hos *P. falleni* er cuneus bredt hvid fortil og smalt hvid på spidsen. Se boks s. 354.

Ultimo juli - primo september. Overvintrer som æg. Denne art samt *P. falleni* er de senest udviklede arter i slægten. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn og langs enge, søer og vandløb. Arten lever på el (*Alnus*), såvel rød-el (*A. glutinosa*) som grå-el (*A. incana*).

Træffes hist og her i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

105 242 (*P. alnicola; P. scholtzi*) *Psallus*: 18/150

206. Psallus variabilis

(Fallén, 1807)

3,5-4,3 mm. Dækvingerne mørkebrune til rødlige. De tilliggende lyse hår på oversiden gyldne. Hoved, pronotum og scutellum oftest sorte hos hannen. Hunnen typisk lysere og mere rød end hannen. 2. antenneled tydeligt kortere end bredden af pronotum. Lårene røde til næsten sorte hos især gamle hanner. **Snablen kort, når kun til midthofterne**. Som regel 9-11 torne på ydersiden af bagskinnebenene. Ligner flere af de andre *Psallus*-arter meget. Den er typisk mere rød end *P. perrisi (202)* og *P. wagneri (208)*, især er lårene mere røde - mest udpræget hos hunnen. Desuden er snablen noget kortere. Fra *P. quercus (204)* kendes den på de gyldne, ikke hvide, tilliggende hår. Ligner også meget *P. assimilis (193)*. Se boks s. 354.

Medio juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker etc., hvor den lever på eg (*Quercus*).

Hist og her, pletvist forekommende i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

233 *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus salicis*
2. *Psallus salicis*
3. *Psallus salicis* (nymfe)
4. *Psallus variabilis* (♂)
5. *Psallus variabilis* (♀)
6. *Psallus variabilis* (nymfe)

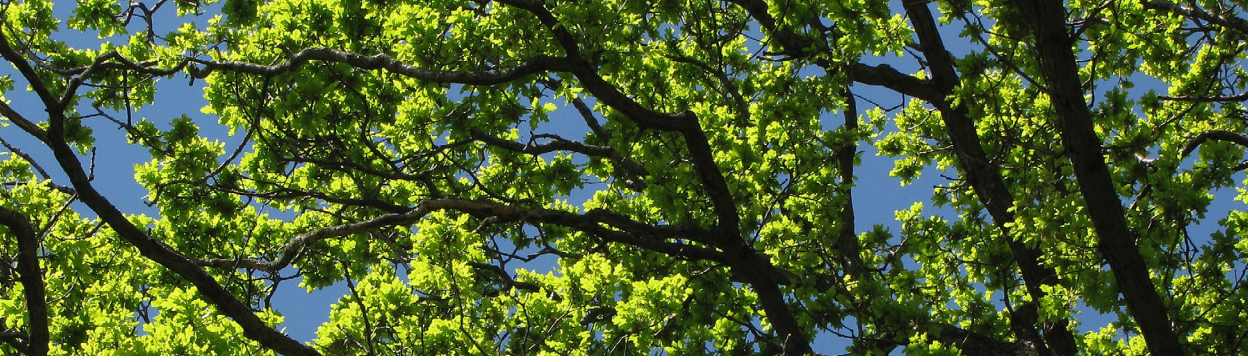

207. Psallus varians

(Herrich-Schaeffer, 1841)

3,8-4,7 mm. **Oversiden mere lyst brunlig end hos de øvrige *Psallus*-arter på eg**. Dækvingerne hyppigt med mørkere brune partier på den bageste halvdel af corium. Af og til med en ret utydelig lys median på hoved og pronotum. Cuneus lys fortil, rødlig bagtil - i sjældne tilfælde helt hvid. Som regel med 6-7 torne på ydersiden af de midterste skinneben. Ligner flere andre *Psallus*-arter, bl.a. de noget mindre og senere *P. confusus (195)* og *P. mollis (201)*. Se boks s. 354.

Primo juni - primo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker m.v. Som så mange andre arter i slægten *Psallus* benytter denne art eg (*Quercus*) som vært, men også flere andre løvtræer angives som værtsplanter.

Almindelig i det meste af landet. (T,S,N,F,E,H,P,B)

238 *Psallus*: 18/150

208. Psallus wagneri

Ossiannilsson, 1953

3,0-4,1 mm. **Meget lig *P. perrisi (202)*. Kun hannerne kan skelnes med sikkerhed fra denne og kun på udformningen af genitalierne**. *P. quercus (204)* ligner også meget, men hos denne er de tilliggende hår helt hvide, ikke gyldne. Desuden er 2. antenneled på længde med bredden af pronotum - hos *P. wagneri* er det tydeligt kortere. *P. variabilis (206)* har typisk lysere, rødlige lår og en kort snabel, der ikke når forbi midthofterne. Hos *P. wagneri* når snablen til baghofterne eller længere. For yderligere kendetegn og forvekslingsmuligheder, se *P. perrisi*.

Primo juni - medio juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, skovlysninger, parker etc. Her lever den på eg (*Quercus*).

Muligvis sjælden, men meget tænkeligt mere almindelig end som så pga. forveksling med den almindeligt forekommende *P. perrisi*. Indtil videre kendt fra Dybdal ved Stoholm (NWJ) (S. Gaun - årstal uvist), Ølst og Snæbum (NEJ) (begge H.T. Schmidt - 1985) samt Vintersbølle Skov (SZ) (L. Skipper - 2009). (T,S,N,F,E,H,P)

234 *Psallus*: 18/150

1	2
3	4
5	6

1. *Psallus varians*
2. *Psallus varians*
3. *Psallus varians* (nymfe)
4. *Psallus perrisi/wagneri* (♂)
5. *Psallus perrisi/wagneri* (♀)
6. *Psallus perrisi/wagneri* (nymfe)

209. Salicarus roseri

(Herrich-Schaeffer, 1838) (*Sthenarus roseri*)

3,5-4,2 mm. Oversiden varierer fra ensfarvet gråbrun til rødbrun med et par mere eller mindre udbredte sorte partier på corium. **Oversiden glinsende med spredte, korte og lyse hår. Hoved og calli mørkebrune til sorte hos selv lyse dyr**. Den øvrige del af pronotum samt scutellum varierer fra gulbrun til helt sort. Antennerne er påfaldende korte. Skinnebenene gule til røde med sorte torne i sorte pletter. Lårene mørkere, især proximalt. Kan overfladisk ligne visse *Psallus*-arter *(191-208)*, men disse er tæt besat med såvel lyse som mørke hår. Blege mere ensfarvede individer kan ligne ditto individer af *Monosynamma (177-178)*.

Ultimo juni - ultimo juli. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består overvejende af plantekost.

Træffes især på fugtige lokaliteter, såsom pilekrat, moser, enge og søbredder. Lever på pil (*Salix*), først og fremmest smalbladede arter såsom hvid-pil (*S. alba*).

Fundet som ny art for landet i 1978 ved Vester Skerninge (F). Året efter indsamlet ved Hostrup Sø (SJ) (begge H.T. Schmidt). Siden 2007 indsamlet på adskillige lokaliteter i især den sydlige del af landet, hvor den nu forekommer hist og her. (T,S,N,F,E,H,P,B)

📷 109 222 (*Sthenarus roseri*) (Ny for DK) *Salicarus*: 1/10

210. Sthenarus rotermundi

(Scholtz, 1847)

3,3-4,2 mm. Oversiden er grålig med mere eller mindre udbredte mørkebrune partier, men arten kan virke **næsten sølvskinnende pga. en meget tæt behåring af hvidlige, glinsende og tilligende hår**. Langs den yderste del af corium findes desuden en række sorte hår. De mørkere partier ses især på ældre indvider, hvor en del af hårene ofte er slidt af. På hovedet og pronotum, primært calli, findes også mørke partier. Clypeus sort. Cuneus overvejende rød eller rødbrun. **Benene er grågule, dog røde omkring knæet på især det bageste benpar**. Lårene med mørke pletter distalt. Skinnebenene med kraftige sorte torne, der udgår fra sorte pletter. En lidt særegen art, der ikke umiddelbart ligner andre danske arter. Nymfen er sart blågrøn, overalt besat med lange lyse hår. Skinnebenene og lårene distalt med sorte pletter. Ingen andre sart blågrønne nymfer har en lignende kombination af behåring og pletter.

Ultimo juni - ultimo august. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af såvel plantekost som dyrisk kost.

Træffes i skovbryn, langs veje etc, hvor den lever på arter af poppel (*Populus*), især sølvpoppel (*P. alba*) og grå-poppel (*P. x canescens*). Den sølvgrå farve giver god camouflage på disse værtsplanter.

Udbredt og temmelig almindelig i det meste af landet. (T,S,F,E,H,P,B)

📷 31,393 222 *Sthenarus*: 1/4

1	2
3	4
5	6

1. *Salicarus roseri*
2. *Salicarus roseri*
3. *Salicarus roseri* (nymfe)
4. *Sthenarus rotermundi*
5. *Sthenarus rotermundi*
6. *Sthenarus rotermundi* (nymfe)

211. Tytthus pubescens

(Knight, 1931) *T. geminus* (Flor, 1860)

Kortv. 2,3-2,8 mm; langv. 3,0-3,3 mm. **Meget lille** art med grågrøn til brungul overside. Begge køn ofte mere eller mindre kortvingede - mest udpræget hos hunnen. Hovedet er sort med en lysere plet ved hvert øje. Pronotum brungul til sort med enkelte lange sorte hår langs forranden. **1. antenneled gulbrunt, de øvrige sorte** - 2. led dog i sjældne tilfælde gulbrunt. Skinnebenene med kraftige sorte torne. Ligner den beslægtede *T. pygmaeus (212)*. For adskillelse og øvrige forvekslingsmuligheder, se denne.

Medio juli - primo september. Overvintrer som æg. Begge *Tytthus*-arter er blandt de senest udviklede arter. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost, suppleret med plantekost. *Tytthus*-arterne er angivet som ægspecialister - særligt æg af cikader er et yndet fødeemne.

Lever på fugtige, sumpede steder, hvor den næsten udelukkende træffes tæt ved jordoverfladen, typisk ved roden af siv (Juncaceae), græsser (Poaceae) eller halvgræsser (Cypreaceae).

Temmelig sjælden. Målrettet eftersøgning af denne såvel som den følgende art indikerer imidlertid, at den - i hvert fald i dele af Jylland - sandsynligvis forekommer mere almindelig end angivet her. Rødlistet i Tyskland (se s. 95). Arten har en nordlig udbredelse i Europa. (T,S,F,E,H,B)

213 (*T. geminus*) *Tytthus*: 2/19

212. Tytthus pygmaeus

(Zetterstedt, 1838)

2,4-3,0 mm. Ligesom forrige art **meget lille**. Dækvingerne grågrønne til brungule. Til forskel fra *T. pubescens (211)* er den næsten altid langvinget. Hovedet er sort med en lysere plet ved hvert øje. Pronotum og scutellum mere eller mindre mørke. **Antennerne sorte på nær 1. antenneled, der er hvidgult distalt**. Skinnebenene med kraftige sorte torne. Ligner *T. pubescens*, men kan kendes på farven på 1. antenneled. Desuden har den ikke lange sorte hår på forranden af pronotum. Kan også minde om *Fieberocapsus flaveolus (115)*, der kan findes på samme habitat. Denne har dog har brungult hoved og sarte brune torne på skinnebenene. Nymfen afviger fra *T. pubescens*, ligesom det voksne insekt, ved farven på 1. antenneled. Desuden er *T. pygmaeus* sort lige under knæet.

Medio juli - primo september. Overvintrer som æg. Én generation om året. Føden består af dyrisk kost suppleret med plantekost.

Forekommer ligesom *T. pubescens* tæt ved jordoverfladen på fugtige og sumpede steder, såsom enge og moser. Her kan den bl.a. findes i tuer af lyse-siv (*Juncus effusus*).

Temmelig sjælden - de fleste fund fra Jylland. Ligesom *T. pubescens* meget tænkeligt underrepræsenteret i samlingerne pga. levestedet og dyrets ringe størrelse. En målrettet eftersøgning på en håndfuld egnede lokaliteter i Midtjylland i 2008 (L. Skipper) førte f.eks. til tre nye fund. Arten har en videre udbredelse i Europa end *T. pubescens*, men som denne med tyngdepunkt mod nord. (T,S,N,F,E,H,P,B)

407 213 *Tytthus*: 2/19

1	2
3	4
5	6

1. *Tytthus pubescens*
2. *Tytthus pubescens*
3. *Tytthus pubescens* (nymfe)
4. *Tytthus pygmaeus*
5. *Tytthus pygmaeus*
6. *Tytthus pygmaeus* (nymfe)

Supplerende tekst & billeder

Af pladshensyn fortsættes artsbeskrivelserne i forrige afsnit her for en lille håndfuld arter. Desuden ses et udvalg af detaljebilleder, der kan være til hjælp ved bestemmelsen af de pågældende arter. Forklaring til billederne ses under artsbeskrivelserne af de respektive arter.

17. Deraeocoris lutescens

Kan evt. også forveksles med arter af *Lygus*, især former af *L. rugulipennis (52)*. Kan desuden minde overfladisk om visse former af *Orthops basalis (60)* og *O. kalmii (62)*, men disse har en stor hjerteformet gul plet på scutellum. Nymfen er umiskendelig med sin overvejende hvidlige grundfarve og meget lange hår - og ligner en fugleklat (se s. 83).

109. Strongylocoris steganoides

Hos *S. steganoides* er den venstre paramer bredere på den hårede del midtpå. Desuden er den mere vinklet. Spidsen af højre paramer angives til at være lysere end resten af den eksponerede del hos *S. steganoides* - ensfarvet hos *S. leucocephalus*. Andre forskelle er angivet, men synes ikke at være afklarede. Af disse kan nævnes følgende: Hos *S. leucocephalus* skulle den gule farve på hovedet fortsætte på brystet. Hårene på hovedet skulle være kortere, lysere og mere spredte og hovedet mere fladt og mindre konvekst.

Venstre og højre paramer hos:

S. leucocephalus (tv. og mf.)
S. steganoides (th.)

Fotos: V. Rinne

158. Campylomma annulicorne

Desuden når den sorte plet på 1. antenneled hos *C. verbasci* hele vejen rundt om leddet og former en ring. Kan også ligne immature individer af *Plagiognathus chrysanthemi (188)*, der dog let kendes på den sorte plet lige under knæet, som er markant større end de øvrige pletter på benene. *Asciodema obsoleta (153)* samt lyse farvevarianter af *Psallus haematodes (198)* er også blegt blågrønne, men de kan begge kendes på, at 2. antenneled er ensfarvet lyst proximalt samt på, at oversiden langt overvejende er lyshåret. Især førstnævnte er desuden en del større.

178. Monosynamma maritimum

M. sabulicola, er fundet i bl.a. Tyskland, England, Holland og Polen og vil meget tænkeligt kunne findes langs den vestjyske kyst eller på de sydvestjyske øer. Gyldigheden af dette taxon er imidlertid omdiskuteret. Indtil videre må status for slægten *Monosynamma* i Danmark betragtes som temmelig uafklaret. *M. maritimum* har en begrænset udbredelse i Europa. Udover Danmark er den kun kendt fra Tyskland, Sverige, De Britiske Øer og Holland. (T,S,E,H)

► Nederst til højre: *Heterocordylus genistae (118)* og *H. tibialis (120)* samt *Orthotylus adenocarpi (125)* og *O. concolor (127)*.

Leptopterna dolabrata (♂) (85)

Leptopterna ferrugata (♂) (86)

Dicyphus epilobii (6)

Dicyphus pallidus (10)

Globiceps flavomaculatus (♂) (116)

Globiceps fulvicollis (♂) (117)

Globiceps flavomaculatus (♀) (116)

Globiceps fulvicollis (♀) (117)

Lygus gemellatus (49)

Lygus maritimus (50)

Lygus pratensis (51)

Lygus rugulipennis (52)

Lygus wagneri (53)

(118) (120) (125) (127)

Se nederst modsatte side

DANMARKS TÆGER - EN OVERSIGT

Lars Skipper & Søren Tolsgaard

Dette afsnit er en oversigt over kendte tægearter i Danmark - ikke blot blomstertæger, men samtlige 539 arter fordelt på 34 familier.

Den seneste samlede fortegnelse over danske tæger blev publiceret i tidsskriftet Entomologiske Meddelelser (Andersen & Gaun 1974).

Det skal dog nævnes, at man på hjemmesiden www.miridae.dk har kunnet se en opdateret liste siden 2009. For en gennemgang af tidligere fortegnelser, se s. 12-13.

Arter, der er føjet til listen (Ny), har skiftet navn (Syn.) eller er flyttet til en anden familie (Fam.) siden Andersen & Gaun (1974) er angivet under "Komm." i oversigten. For uddybende kommentarer henvises til artsbeskrivelserne for blomstertægernes vedkommende (angivet med artens nummer); for de øvrige familier henvises til kommentarene umiddelbart efter oversigten (angivet med #).

Siden Andersen & Gaun (1974) er 53 nye arter føjet til den danske liste. Fire af disse er udskilt fra eksisterende danske arter.

Omvendt er tre arter udgået af listen, idet de nu er nedgraderet til synonymer (se s. 391). Det giver en netto tilgang på 50 arter (ca. 10 %). Herudover nævnes fire arter, der regnes som tilfældigt indslæbte i Danmark (se s. 391).

Det skal bemærkes, at også fotodokumenterede nye arter meldt på hjemmesiden www.fugleognatur.dk er medtaget på listen.

Systematik og nomenklatur følger med enkelte undtagelser Hoffmann (2011a). Kun for blomstertægerne angives underfamilier og triber.

De danske navne følger grundlæggende Projekt Danske Dyrenavne (Jørgensen et al. 1999). Herudover har Tolsgaard (2001; 2005; 2011) opdateret de danske navne i flere familier

Acanthosoma haemorrhoidale (stor løvtæge), *Phimodera humeralis* (klitsandtæge), *Coreus marginatus* (skræppetæge) (nymfe) og *Graphosoma lineatum* (stribetæge).

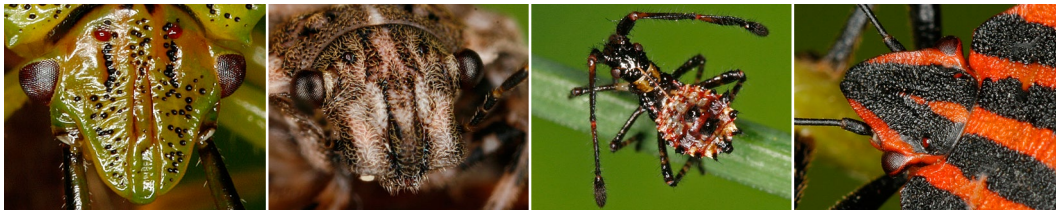

Videnskabeligt navn	Autor	Dansk navn	Komm.
Familie CERATOCOMBIDAE (1)			
Ceratocombus coleoptratus	(Zetterstedt, 1819)		#1 Fam.
Familie DIPSOCORIDAE (2)			
Pachycoleus pusillimus	(J. Sahlberg, 1870)		
Pachycoleus waltli	Fieber, 1860		
Familie NEPIDAE (2)		**SKORPIONTÆGER**	
Nepa cinerea	Linnaeus, 1758	Skorpiontæge	
Ranatra linearis	(Linnaeus, 1758)	Stavtæge	
Familie CORIXIDAE (31)		**BUGSVØMMERE**	
Arctocorisa germari	(Fieber, 1848)	Klitbugsvømmer	
Callicorixa praeusta	(Fieber, 1848)	Sortbenet bugsvømmer	
Callicorixa producta	(Reuter, 1880)		
Corixa affinis	Leach, 1817		#2 Ny
Corixa dentipes	Thomson, 1869	Tandet bugsvømmer	
Corixa panzeri	Fieber, 1848	Strandbugsvømmer	
Corixa punctata	(Illiger, 1807)	Stor bugsvømmer	
Cymatia bonsdorffii	(C.R. Sahlberg, 1819)	Stor rovbugsvømmer	
Cymatia coleoptrata	(Fabricius, 1777)	Lille rovbugsvømmer	
Glaenocorisa propinqua	(Fieber, 1860)	Mosebugsvømmer	
Hesperocorixa castanea	(Thomson, 1869)	Brun bugsvømmer	

Hesperocorixa linnaei	(Fieber, 1848)	Dambugsvømmer		
Hesperocorixa moesta	(Fieber, 1848)			
Hesperocorixa sahlbergi	(Fieber, 1848)			
Micronecta griseola	Horváth, 1899			
Micronecta minutissima	(Linnaeus, 1758)			
Micronecta poweri	(Douglas & Scott, 1869)			
Paracorixa concinna	(Fieber, 1848)			
Sigara distincta	(Fieber, 1848)			
Sigara falleni	(Fieber, 1848)			
Sigara fossarum	(Leach, 1817)			
Sigara hellensii	(C.R. Sahlberg, 1819)	Bækbugsvømmer		
Sigara iactans	Jansson, 1983		#3	Ny
Sigara lateralis	(Leach, 1817)	Lille bugsvømmer		
Sigara limitata	(Fieber, 1848)			
Sigara longipalis	(J. Sahlberg, 1878)			
Sigara nigrolineata	(Fieber, 1848)			
Sigara scotti	(Douglas & Scott, 1868)			
Sigara semistriata	(Fieber, 1848)	Stribet bugsvømmer		
Sigara stagnalis	(Leach, 1817)	Brakvandsbugsvømmer		
Sigara striata	(Linnaeus, 1758)	Almindelig bugsvømmer		
Familie NAUCORIDAE (1)		**VANDRØVERE**		
Ilyocoris cimicoides	(Linnaeus, 1758)	Vandrøver		
Familie APHELOCHEIRIDAE (1)		**DYBVANDSTÆGER**		
Aphelocheirus aestivalis	(Fabricius, 1794)	Dybvandstæge		
Familie NOTONECTIDAE (6)		**RYGSVØMMERE**		
Notonecta glauca	Linnaeus, 1758	Almindelig rygsvømmer		
Notonecta lutea	Müller, 1776	Gul rygsvømmer		
Notonecta maculata	Fabricius, 1794	Vandrerygsvømmer		
Notonecta obliqua	Thunberg, 1787			
Notonecta reuteri	Hungerford, 1928			
Notonecta viridis	Delcourt, 1909	Brakvandsrygsvømmer	#4	Ny
Familie PLEIDAE (1)		**DVÆRGRYGSVØMMERE**		
Plea minutissima	Leach, 1817	Dværgrygsvømmer		
Familie MESOVELIIDAE (1)				
Mesovelia furcata	Mulsant & Rey, 1852	Åkandevandløber		
Familie HEBRIDAE (2)				
Hebrus pusillus	(Fallén, 1807)			
Hebrus ruficeps	Thomson, 1871	Sphagnumtæge		
Familie HYDROMETRIDAE (2)		**NÅLETÆGER**		
Hydrometra gracilenta	Horváth, 1899			
Hydrometra stagnorum	(Linnaeus, 1758)	Almindelig nåletæge		
Familie VELIIDAE (4)		**BÆKLØBERE**		
Microvelia buenoi	Drake, 1920			
Microvelia reticulata	(Burmeister, 1835)	Dværgskøjteløber		
Velia caprai	Tamanini, 1947	Bækløber		
Velia saulii	Tamanini, 1947			
Familie GERRIDAE (9)		**SKØJTELØBERE**		
Aquarius najas	(De Geer, 1773)	Åskøjteløber		
Aquarius paludum	(Fabricius, 1794)	Søskøjteløber		
Gerris argentatus	Schummel, 1832	Lille skøjteløber		
Gerris gibbifer	Schummel, 1832	Vorteskøjteløber		
Gerris lacustris	(Linnaeus, 1758)	Almindelig skøjteløber		
Gerris lateralis	Schummel, 1832			
Gerris odontogaster	(Zetterstedt, 1828)			
Gerris thoracicus	Schummel, 1832	Gulbrystet skøjteløber		

Limnoporus rufoscutellatus	(Latreille, 1807)	Vandreskøjteløber		
Familie SALDIDAE (17)		**SPRINGTÆGER**		
Chartoscirta cincta	(Herrich-Schaeffer, 1841)			
Chartoscirta cocksii	(Curtis, 1835)			
Chartoscirta elegantula	(Fallén, 1807)			
Chiloxanthus pilosus	(Fallén, 1807)			
Halosalda lateralis	(Fallén, 1807)	Saltspringtæge		
Micracanthia marginalis	(Fallén, 1807)	Mosespringtæge		
Salda littoralis	(Linnaeus, 1758)	Strandtæge		
Salda morio	Zetterstedt, 1838			
Salda muelleri	(Gmelin, 1790)			
Saldula arenicola	(Scholtz, 1847)			
Saldula c-album	(Fieber, 1859)			
Saldula opacula	(Zetterstedt, 1838)			
Saldula orthochila	(Fieber, 1859)	Tørbundsspringtæge		
Saldula pallipes	(Fabricius, 1794)			
Saldula palustris	(Douglas, 1874)			
Saldula pilosella	(Thomson, 1871)			
Saldula saltatoria	(Linnaeus, 1758)	Almindelig springtæge		
Familie TINGIDAE (20)		**MASKETÆGER**		
Acalypta carinata	(Panzer, 1806)			
Acalypta gracilis	(Fieber, 1844)			
Acalypta nigrina	(Fallén, 1807)			
Acalypta parvula	(Fallén, 1807)			
Acalypta platycheila	(Fieber, 1844)			
Agramma laetum	(Fallén, 1807)			
Campylosteira verna	(Fallén, 1826)			
Derephysia foliacea	(Fallén, 1807)	Blæremasketæge		
Dictyla convergens	(Herrich-Schaeffer, 1835)			
Dictyla echii	(Schrank, 1782)			
Dictyonota fuliginosa	A. Costa, 1853		#5	Ny
Dictyonota strichnocera	Fieber, 1844			
Kalama tricornis	(Schrank, 1801)		#6	Syn.
Physatocheila costata	(Fabricius, 1794)			
Physatocheila dumetorum	(Herrich-Schaeffer, 1838)			
Stephanitis oberti	(Kolenati, 1857)	Blåbærtæge		
Stephanitis rhododendri	Horváth, 1905	Rododendrontæge		
Tingis ampliata	(Herrich-Schaeffer, 1838)			
Tingis cardui	(Linnaeus, 1758)	Tidseltæge		
Tingis reticulata	Herrich-Schaeffer, 1835			
Familie MICROPHYSIDAE (5)				
Loricula bipunctata	(Perris, 1857)		#7	Ny
Loricula elegantula	(Baerensprung, 1858)			
Loricula pselaphiformis	Curtis, 1833			
Loricula coleoptrata	(Fallén, 1807)		#8	Syn.
Loricula exilis	(Fallén, 1807)		#9	Syn.
Familie MIRIDAE (212)		**BLOMSTERTÆGER**		
Underfamilie BRYOCORINAE (13)				
Tribus BRYOCORINI (2)				
Bryocoris pteridis	(Fallén, 1807)	Bleg bregnetæge	1	
Monalocoris filicis	(Linnaeus, 1758)	Mørk bregnetæge	2	
Tribus DICYPHINI (11)				
Campyloneura virgula	(Herrich-Schaeffer, 1835)		3	
Dicyphus annulatus	(Wolff, 1804)		4	Ny
Dicyphus constrictus	(Boheman, 1852)		5	

Dicyphus epilobii	Reuter, 1883	Dueurtblomstertæge	6	
Dicyphus errans	(Wolff, 1804)		7	Ny
Dicyphus globulifer	(Fallén, 1829)		8	
Dicyphus pallicornis	(Fieber, 1861)	Fingerbølblomstertæge	9	
Dicyphus pallidus	(Herrich-Schaeffer, 1836)		10	
Dicyphus stachydis	J. Sahlberg, 1878		11	
Macrolophus pygmaeus	(Rambur, 1839)		12	Syn.
Tupiocoris rhododendri	(Dolling, 1972)		13	Ny
Underfamilie DERAEOCORINAE (7)				
Tribus CLIVINEMINI (1)				
Bothynotus pilosus	(Boheman, 1852)		14	
Tribus DERAEOCORINI (6)				
Alloeotomus gothicus	(Fallén, 1807)		15	
Deraeocoris flavilinea	(A. Costa, 1862)		16	Ny
Deraeocoris lutescens	(Schilling, 1837)		17	
Deraeocoris punctulatus	(Fallén, 1807)		18	
Deraeocoris ruber	(Linnaeus, 1758)		20	
Deraeocoris scutellaris	(Fabricius, 1794)		19	
Underfamilie MIRINAE (82)				
Tribus MIRINI (62)				
Adelphocoris lineolatus	(Goeze, 1778)	Lucernetæge	21	
Adelphocoris quadripunctatus	(Fabricius, 1794)		22	Syn.
Adelphocoris seticornis	(Fabricius, 1775)	Pileblomstertæge	23	
Adelphocoris ticinensis	(Meyer-Dür, 1843)		25	Ny
Agnocoris rubicundus	(Fallén, 1807)		24	
Apolygus limbatus	(Fallén, 1807)		26	Syn.
Apolygus lucorum	(Meyer-Dür, 1843)		27	Syn.
Apolygus rhamnicola	(Reuter, 1885)		28	Ny
Apolygus spinolae	(Meyer-Dür, 1841)		29	Syn.
Calocoris affinis	(Herrich-Schaeffer, 1835)		30	
Calocoris alpestris	(Meyer-Dür, 1843)		31	
Calocoris roseomaculatus	(De Geer, 1773)	Rølliketæge	32	
Camptozygum aequale	(Villers, 1789)		33	
Capsodes gothicus	(Linnaeus, 1758)	Gulrandet blomstertæge	34	
Capsus ater	(Linnaeus, 1758)	Sort blomstertæge	35	
Capsus pilifer	(Remane, 1950)		36	Ny
Capsus wagneri	(Remane, 1950)		37	
Charagochilus gyllenhalii	(Fallén, 1807)		38	
Closterotomus biclavatus	(Herrich-Schaeffer, 1835)		39	Syn.
Closterotomus fulvomaculatus	(De Geer, 1773)		40	Syn.
Closterotomus norwegicus	(Gmelin, 1790)	Toplettet bederoetæge	41	Syn.
Dichrooscytus gustavi	Josifov, 1981		42	Ny
Dichrooscytus intermedius	Reuter, 1885		43	
Dichrooscytus rufipennis	(Fallén, 1807)		44	
Grypocoris sexguttatus	(Fabricius, 1777)	Seksplettet blomstertæge	45	Syn.
Liocoris tripustulatus	(Fabricius, 1781)	Treplettet nældetæge	46	
Lygocoris pabulinus	(Linnaeus, 1761)	Havetæge	47	Syn.
Lygocoris rugicollis	(Fallén, 1807)	Æbletæge	48	Syn.
Lygus gemellatus	(Herrich-Schaeffer, 1835)		49	Syn.
Lygus maritimus	Wagner, 1949	Strandengtæge	50	Syn.
Lygus pratensis	(Linnaeus, 1758)	Almindelig engtæge	51	Syn.
Lygus rugulipennis	Poppius, 1911	Håret engtæge	52	Syn.
Lygus wagneri	Remane, 1955		53	Syn.
Megacoelum beckeri	(Fieber, 1870)		54	Ny
Megacoelum infusum	(Herrich-Schaeffer, 1837)		55	

Mermitelocerus schmidtii	(Fieber, 1836)		57	Syn.
Miris striatus	(Linnaeus, 1758)	Gulstribet egetæge	58	
Neolygus contaminatus	(Fallén, 1807)	Birkeblomstertæge	56	Syn.
Neolygus viridis	(Fallén, 1807)	Parktæge	59	Syn.
Orthops basalis	(A. Costa, 1853)		60	
Orthops campestris	(Linnaeus, 1758)	Skærmplantetæge	61	
Orthops kalmii	(Linnaeus, 1758)	Selleritæge	62	
Pantilius tunicatus	(Fabricius, 1781)	Stor hasseltæge	63	
Phytocoris dimidiatus	Kirschbaum, 1856		64	
Phytocoris intricatus	Flor, 1861		65	
Phytocoris longipennis	Flor, 1861		66	
Phytocoris pini	Kirschbaum, 1856		67	
Phytocoris populi	(Linnaeus, 1758)		68	
Phytocoris reuteri	Saunders, 1876		69	
Phytocoris tiliae	(Fabricius, 1777)		70	
Phytocoris ulmi	(Linnaeus, 1758)		71	
Phytocoris varipes	Boheman, 1852		72	
Pinalitus atomarius	(Meyer-Dür, 1843)		73	Syn.
Pinalitus cervinus	(Herrich-Schaeffer, 1841)		74	Syn.
Pinalitus rubricatus	(Fallén, 1807)		75	Syn.
Polymerus brevicornis	(Reuter, 1879)		76	
Polymerus nigrita	(Fallén, 1807)		77	
Polymerus palustris	(Reuter, 1907)		78	
Polymerus unifasciatus	(Fabricius, 1794)	Gulhåret blomstertæge	79	
Polymerus vulneratus	(Panzer, 1806)		80	
Rhabdomiris striatellus	(Fabricius, 1794)		82	Syn.
Stenotus binotatus	(Fabricius, 1794)		81	
Tribus STENODEMINI (20)				
Acetropis carinata	(Herrich-Schaeffer, 1841)		83	
Acetropis gimmerthalii	(Flor, 1860)		84	
Leptopterna dolabrata	(Linnaeus, 1758)	Almindelig græstæge	85	
Leptopterna ferrugata	(Fallén, 1807)	Rødbrun græstæge	86	
Megaloceroea recticornis	(Geoffroy, 1785)		87	
Myrmecoris gracilis	(R.F. Sahlberg, 1848)	Myregræstæge	88	
Notostira elongata	(Geoffroy, 1785)	Tofaset græstæge	90	
Notostira erratica	(Linnaeus, 1758)		89	
Pithanus maerkelii	(Herrich-Schaeffer, 1838)	Sort græstæge	91	
Stenodema calcarata	(Fallén, 1807)	Tornet græstæge	92	
Stenodema holsata	(Fabricius, 1787)	Skovgræstæge	93	
Stenodema laevigata	(Linnaeus, 1758)	Slank græstæge	94	
Stenodema trispinosa	Reuter, 1904	Tornet græstæge	95	
Stenodema virens	(Linnaeus, 1767)		96	
Teratocoris antennatus	(Boheman, 1852)		98	
Teratocoris paludum	J. Sahlberg, 1870		97	
Teratocoris saundersi	(Douglas & Scott, 1869)	Strandgræstæge	99	
Trigonotylus caelestialium	(Kirkaldy, 1902)		100	
Trigonotylus psammaecolor	Reuter, 1885		101	Syn.
Trigonotylus ruficornis	(Geoffroy, 1785)	Rødhornet græstæge	102	
Underfamilie ORTHOTYLINAE (40)				
Tribus HALTICINI (7)				
Halticus apterus	(Linnaeus, 1758)	Kløvertæge	103	
Halticus luteicollis	(Panzer, 1804)		104	
Orthocephalus coriaceus	(Fabricius, 1777)		105	
Orthocephalus saltator	(Hahn, 1835)		106	
Strongylocoris leucocephalus	(Linnaeus, 1758)		107	

Strongylocoris luridus	(Fallén, 1807)		108	
Strongylocoris steganoides	(J. Sahlberg, 1875)		109	Ny
Tribus ORTHOTYLINI (33)				
Blepharidopterus angulatus	(Fallén, 1807)	Sortknæet blomstertæge	110	
Blepharidopterus diaphanus	(Kirschbaum, 1856)		111	Syn.
Cyllecoris histrionius	(Linnaeus, 1767)		113	
Cyrtorhinus caricis	(Fallén, 1807)		112	
Dryophilocoris flavoquadrimaculatus	(De Geer, 1773)	Fireplettet blomstertæge	114	
Fieberocapsus flaveolus	(Reuter, 1870)		115	
Globiceps flavomaculatus	(Fabricius, 1794)		116	
Globiceps fulvicollis	Jakovlev, 1877		117	
Heterocordylus genistae	(Scopoli, 1763)		118	
Heterocordylus leptocerus	(Kirschbaum, 1856)		119	
Heterocordylus tibialis	(Hahn, 1833)		120	
Heterocordylus tumidicornis	(Herrich-Schaeffer, 1835)		121	
Heterotoma planicornis	(Pallas, 1772)	Køllehornet blomstertæge	122	
Malacocoris chlorizans	(Panzer, 1794)	Sart hasseltæge	123	
Mecomma ambulans	(Fallén, 1807)		124	
Orthotylus adenocarpi	(Perris, 1857)		125	Ny
Orthotylus bilineatus	(Fallén, 1807)		126	
Orthotylus concolor	(Kirschbaum, 1856)		127	
Orthotylus ericetorum	(Fallén, 1807)	Lyngblomstertæge	128	
Orthotylus flavinervis	(Kirschbaum, 1856)		129	
Orthotylus flavosparsus	(C.R. Sahlberg, 1841)	Salturtblomstertæge	130	
Orthotylus fuscescens	(Kirschbaum, 1856)		131	
Orthotylus marginalis	Reuter, 1883		132	
Orthotylus moncreaffi	(Douglas & Scott, 1874)		133	
Orthotylus nassatus	(Fabricius, 1787)		134	
Orthotylus prasinus	(Fallén, 1826)		135	
Orthotylus rubidus	(Puton, 1874)		136	Ny
Orthotylus tenellus	(Fallén, 1807)		137	
Orthotylus virens	(Fallén, 1807)		138	
Orthotylus virescens	(Douglas & Scott, 1865)	Gyvelblomstertæge	139	
Orthotylus viridinervis	(Kirschbaum, 1856)	Elmeblomstertæge	140	
Pseudoloxops coccineus	(Meyer-Dür, 1843)		141	
Reuteria marqueti	Puton, 1875		142	Ny
Underfamilie PHYLINAE (70)				
Tribus PILOPHORINI (4)				
Pilophorus cinnamopterus	(Kirschbaum, 1856)		143	
Pilophorus clavatus	(Linnaeus, 1767)		144	
Pilophorus confusus	(Kirschbaum, 1856)		145	
Pilophorus perplexus	Douglas & Scott, 1875		146	
Tribus HALLODAPINI (2)				
Hallodapus rufescens	(Burmeister, 1835)		147	
Systellonotus triguttatus	(Linnaeus, 1767)		148	
Tribus PHYLINI (64)				
Amblytylus albidus	(Hahn, 1834)		149	
Amblytylus brevicollis	Fieber, 1858		150	
Amblytylus delicatus	(Perris, 1857)		151	Ny
Amblytylus nasutus	(Kirschbaum, 1856)		152	
Asciodema obsoleta	(Fieber, 1864)		153	
Atractotomus kolenatii	(Flor, 1860)		154	Syn.
Atractotomus magnicornis	(Fallén, 1807)		155	
Atractotomus mali	(Meyer-Dür, 1843)		156	
Brachyarthrum limitatum	Fieber, 1858		157	

Campylomma annulicorne	(Signoret, 1865)		158	Ny
Campylomma verbasci	(Meyer-Dür, 1843)		159	Ny
Chlamydatus pulicarius	(Fallén, 1807)	Græsplænetæge	160	
Chlamydatus pullus	(Reuter, 1870)		161	
Chlamydatus saltitans	(Fallén, 1807)		162	
Compsidolon salicellum	(Herrich-Schaeffer, 1841)		163	
Conostethus griseus	Douglas & Scott, 1870		164	Syn.
Conostethus roseus	(Fallén, 1807)		165	
Criocoris crassicornis	(Hahn, 1834)		166	
Europiella albipennis	(Fallén, 1829)		167	Ny
Europiella artemisiae	(Becker, 1864)		168	Syn.
Europiella decolor	(Uhler, 1893)		169	Syn.
Harpocera thoracica	(Fallén, 1807)		170	
Hoplomachus thunbergii	(Fallén, 1807)		171	
Lopus decolor	(Fallén, 1807)		172	
Macrotylus paykullii	(Fallén, 1807)		173	
Macrotylus solitarius	(Meyer-Dür, 1843)		174	
Megalocoleus molliculus	(Fallén, 1807)		175	
Megalocoleus tanaceti	(Fallén, 1807)		176	Syn.
Monosynamma bohemanni	(Fallén, 1829)		177	
Monosynamma maritimum	(Wagner, 1947)		178	
Oncotylus punctipes	Reuter, 1875		179	
Orthonotus rufifrons	(Fallén, 1807)	Rødhovedet blomstertæge	180	
Parapsallus vitellinus	(Scholtz, 1847)		181	Syn.
Phoenicocoris dissimilis	(Reuter, 1878)		182	
Phoenicocoris obscurellus	(Fallén, 1829)		183	
Phylus coryli	(Linnaeus, 1758)		184	
Phylus melanocephalus	(Linnaeus, 1767)	Egeblomstertæge	185	
Placochilus seladonicus	(Fallén, 1807)		187	
Plagiognathus arbustorum	(Fabricius, 1794)	Almindelig nældeblomstertæge	186	
Plagiognathus chrysanthemi	(Wolff, 1804)		188	
Plesiodema pinetella	(Zetterstedt, 1828)		189	
Psallodema fieberi	(Fieber, 1864)		190	Syn.
Psallus albicinctus	(Kirschbaum, 1856)		191	
Psallus ambiguus	(Fallén, 1807)		192	
Psallus assimilis	Stichel, 1956		193	Ny
Psallus betuleti	(Fallén, 1826)		194	
Psallus confusus	Rieger, 1981		195	
Psallus falleni	Reuter, 1883		196	
Psallus flavellus	Stichel, 1933		197	
Psallus haematodes	(Gmelin, 1790)		198	
Psallus lepidus	Fieber, 1858		199	
Psallus luridus	Reuter, 1878		200	
Psallus mollis	(Mulsant & Rey, 1852)		201	
Psallus perrisi	(Mulsant & Rey, 1852)		202	
Psallus pseudoplatani	Reichling, 1984		203	Ny
Psallus quercus	(Kirschbaum, 1856)		204	
Psallus salicis	(Kirschbaum, 1856)		205	Syn.
Psallus variabilis	(Fallén, 1807)		206	
Psallus varians	(Herrich-Schaeffer, 1841)		207	
Psallus wagneri	Ossiannilsson, 1953		208	
Salicarus roseri	(Herrich-Schaeffer, 1838)		209	Ny
Sthenarus rotermundi	(Scholtz, 1847)		210	
Tytthus pubescens	(Knight, 1931)		211	Syn.
Tytthus pygmaeus	(Zetterstedt, 1838)		212	

Familie NABIDAE (13)		**NYMFETÆGER**		
Himacerus apterus	(Fabricius, 1798)	Stor nymfetæge		
Himacerus boops	(Schiødte, 1870)	Storøjet nymfetæge	#10	Syn.
Himacerus major	(A. Costa, 1842)	Klitnymfetæge	#11	Syn.
Himacerus mirmicoides	(O. Costa, 1834)	Myrenymfetæge	#12	Syn.
Nabis brevis	Scholtz, 1847			
Nabis ericetorum	Scholtz, 1847	Lyngnymfetæge		
Nabis ferus	(Linnaeus, 1758)	Almindelig nymfetæge		
Nabis flavomarginatus	Scholtz, 1847	Kortvinget nymfetæge		
Nabis limbatus	Dahlbom, 1851	Bred nymfetæge	#13	Syn.
Nabis lineatus	Dahlbom, 1851	Lang nymfetæge	#14	Syn.
Nabis pseudoferus	Remane, 1949	Almindelig nymfetæge		
Nabis punctatus	A. Costa, 1847		#15	Syn.
Nabis rugosus	(Linnaeus, 1758)			
Familie ANTHOCORIDAE (29)		**BLADLUSTÆGER**		
Acompocoris alpinus	Reuter, 1875			
Acompocoris pygmaeus	(Fallén, 1807)			
Anthocoris amplicollis	Horváth, 1893			
Anthocoris butleri	Le Quesne, 1954		#16	Ny
Anthocoris confusus	Reuter, 1884			
Anthocoris gallarumulmi	(De Geer, 1773)	Elmegallebladlustæge		
Anthocoris limbatus	Fieber, 1836		#17	Ny
Anthocoris nemoralis	(Fabricius, 1794)			
Anthocoris nemorum	(Linnaeus, 1761)	Skinnende bladlustæge		
Anthocoris sarothamni	Douglas & Scott, 1865		#18	Ny
Anthocoris simulans	Reuter, 1884			
Brachysteles parvicornis	(A. Costa, 1847)			
Dufouriellus ater	(Dufour, 1833)			
Elatophilus stigmatellus	(Zetterstedt, 1838)			
Lyctocoris campestris	(Fabricius, 1794)	Redetæge		
Orius horvathi	(Reuter, 1884)			
Orius laticollis	(Reuter, 1884)			
Orius majusculus	(Reuter, 1879)			
Orius minutus	(Linnaeus, 1758)			
Orius niger	(Wolff, 1811)			
Orius vicinus	(Ribaut, 1923)			
Scoloposcelis pulchella	(Zetterstedt, 1838)			
Temnostethus gracilis	Horváth, 1907			
Temnostethus pusillus	(Herrich-Schaeffer, 1835)			
Tetraphleps bicuspis	(Herrich-Schaeffer, 1835)			
Xylocoris cursitans	(Fallén, 1807)			
Xylocoris formicetorum	(Boheman, 1844)			
Xylocoris galactinus	(Fieber, 1836)			
Xylocoris lativentris	(J. Sahlberg, 1870)			
Familie CIMICIDAE (4)		**VÆGGELUS**		
Cimex columbarius	Jenyns, 1839	Duevæggelus	#19	Ny
Cimex dissimilis	(Horváth, 1910)	Flagermusevæggelus		
Cimex lectularius	Linnaeus, 1758	Væggelus		
Oeciacus hirundinis	(Lamarck, 1816)	Svalevæggelus		
Familie REDUVIIDAE (8)		**ROVTÆGER**		
Coranus aethiops	Jakovlev, 1893	Sort rovtæge	#20	Ny
Coranus subapterus	(De Geer, 1773)	Grå rovtæge		
Coranus woodroffei	P.V. Putshkov, 1982	Mørkgrå rovtæge	#21	Ny
Empicoris culiciformis	(De Geer, 1773)	Lille myggetæge		
Empicoris vagabundus	(Linnaeus, 1758)	Stor myggetæge		

Pygolampis bidentata	(Goeze, 1778)	Tandet rovtæge		
Reduvius personatus	(Linnaeus, 1758)	Skarntæge		
Rhynocoris annulatus	(Linnaeus, 1758)	Rødringet rovtæge		
Familie ARADIDAE (11)		**BARKTÆGER**		
Aneurus avenius	(Dufour, 1833)	Flad risgærdetæge	#22	Fam.
Aneurus laevis	(Fabricius, 1775)	Puklet risgærdetæge	#22	Fam.
Aradus betulae	(Linnaeus, 1758)	Birkebarktæge		
Aradus betulinus	Fallén, 1807	Mørk barktæge	#23	Ny
Aradus brenskei	Reuter, 1884	Langsnablet barktæge		
Aradus brevicollis	Fallén, 1807	Bjergbarktæge	#24	Ny
Aradus cinnamomeus	Panzer, 1806	Fyrrebarktæge		
Aradus conspicuus	Herrich-Schaeffer, 1835	Stor barktæge	#25	Syn.
Aradus corticalis	(Linnaeus, 1758)	Skyggebarktæge		
Aradus depressus	(Fabricius, 1794)	Almindelig barktæge		
Aradus truncatus	Fieber, 1860	Poppelbarktæge		
Familie LYGAEIDAE (71)		**FRØTÆGER**		
Acompus rufipes	(Wolff, 1804)	Baldrianfrøtæge		
Aphanus rolandri	(Linnaeus, 1758)		#26	Ny
Chilacis typhae	(Perris, 1857)	Dunhammertæge		
Cymus aurescens	Distant, 1883		#27	Ny
Cymus claviculus	(Fallén, 1807)			
Cymus glandicolor	Hahn, 1832	Starfrøtæge		
Cymus melanocephalus	Fieber, 1861		#28	Ny
Dimorphopterus spinolae	(Signoret, 1857)			
Drymus brunneus	(R.F. Sahlberg, 1848)			
Drymus ryeii	Douglas & Scott, 1865			
Drymus sylvaticus	(Fabricius, 1775)	Skovfrøtæge		
Emblethis denticollis	Horváth, 1878		#29	Ny
Eremocoris abietis	(Linnaeus, 1758)			
Eremocoris plebejus	(Fallén, 1807)			
Gastrodes abietum	Bergroth, 1914	Grankogletæge		
Gastrodes grossipes	(De Geer, 1773)	Fyrrekogletæge		
Geocoris ater	(Fabricius, 1787)	Storøjet frøtæge		
Geocoris grylloides	(Linnaeus, 1761)			
Gonianotus marginepunctatus	(Wolff, 1804)			
Graptopeltus lynceus	(Fabricius, 1775)			
Heterogaster urticae	(Fabricius, 1775)	Nældefrøtæge		
Ischnocoris angustulus	(Boheman, 1852)			
Ischnodemus sabuleti	(Fallén, 1826)	Smaltæge		
Kleidocerys resedae	(Panzer, 1797)	Birkefrøtæge		
Lamproplax picea	(Flor, 1860)			
Lasiosomus enervis	(Herrich-Schaeffer, 1835)			
Ligyrocoris sylvestris	(Linnaeus, 1758)			
Lygaeus equestris	(Linnaeus, 1758)	Soldatertæge		
Macrodema microptera	(Curtis, 1836)			
Megalonotus antennatus	(Schilling, 1829)			
Megalonotus chiragra	(Fabricius, 1794)	Klitfrøtæge		
Megalonotus dilatatus	(Herrich-Schaeffer, 1840)			
Megalonotus praetextatus	(Herrich-Schaeffer, 1835)			
Nysius ericae	(Schilling, 1829)			
Nysius helveticus	(Herrich-Schaeffer, 1850)			
Nysius senecionis	(Schilling, 1829)			
Nysius thymi	(Wolff, 1804)	Timianfrøtæge		
Orsillus depressus	(Mulsant & Rey, 1852)		#30	Ny
Ortholomus punctipennis	(Herrich-Schaeffer, 1838)			

Pachybrachius fracticollis	(Schilling, 1829)			
Pachybrachius luridus	Hahn, 1826			
Peritrechus angusticollis	(R.F. Sahlberg, 1848)			
Peritrechus convivus	(Stål, 1858)		#31	Syn.
Peritrechus geniculatus	(Hahn, 1832)			
Peritrechus lundii	(Gmelin, 1790)			
Peritrechus nubilus	(Fallén, 1807)			
Pionosomus opacellus	Horváth, 1895			
Pionosomus varius	(Wolff, 1804)	Håret frøtæge		
Plinthisus brevipennis	(Latreille, 1807)			
Plinthisus pusillus	(Scholtz, 1847)			
Pterotmetus staphyliniformis	(Schilling, 1829)			
Raglius alboacuminatus	(Goeze, 1778)			
Rhyparochromus phoeniceus	(Rossi, 1794)			
Rhyparochromus pini	(Linnaeus, 1758)	Stor frøtæge		
Rhyparochromus vulgaris	(Schilling, 1829)		#32	Ny
Scolopostethus affinis	(Schilling, 1829)	Jordbærfrøtæge		
Scolopostethus decoratus	(Hahn, 1833)			
Scolopostethus grandis	Horváth, 1880		#33	Ny
Scolopostethus pilosus	Reuter, 1875			
Scolopostethus puberulus	Horváth, 1887		#34	Ny
Scolopostethus thomsoni	Reuter, 1875	Jordbærfrøtæge		
Sphragisticus nebulosus	(Fallén, 1807)			
Stygnocoris fuligineus	(Geoffroy, 1785)			
Stygnocoris rusticus	(Fallén, 1807)			
Stygnocoris sabulosus	(Schilling, 1829)	Brun frøtæge		
Trapezonotus anorus	(Flor, 1860)			
Trapezonotus arenarius	(Linnaeus, 1758)	Sandfrøtæge		
Trapezonotus desertus	Seidenstücker, 1951			
Trapezonotus dispar	Stål, 1872			
Tropistethus holosericus	(Scholtz, 1846)			
Xanthochilus quadratus	(Fabricius, 1798)			
Familie PIESMATIDAE (5)				
Parapiesma quadratum	(Fieber, 1844)	Mældetæge		
Parapiesma salsolae	(Becker, 1867)		#35	Ny
Parapiesma variabile	(Fieber, 1844)			
Piesma capitatum	(Wolff, 1804)			
Piesma maculatum	(Laporte, 1833)			
Familie BERYTIDAE (8)		**STYLTETÆGER**		
Berytinus clavipes	(Fabricius, 1775)			
Berytinus crassipes	(Herrich-Schaeffer, 1835)	Lille styltetæge		
Berytinus minor	(Herrich-Schaeffer, 1835)	Lille styltetæge		
Berytinus montivagus	(Meyer-Dür, 1841)			
Berytinus signoreti	(Fieber, 1859)			
Gampsocoris punctipes	(Germar, 1822)	Krageklotæge	#36	Syn.
Metatropis rufescens	(Herrich-Schaeffer, 1835)	Steffensurttæge		
Neides tipularius	(Linnaeus, 1758)	Stor styltetæge		
Familie PYRRHOCORIDAE (1)		**ILDTÆGER**		
Pyrrhocoris apterus	(Linnaeus, 1758)	Ildtæge		
Familie ALYDIDAE (1)		**HVEPSETÆGER**		
Alydus calcaratus	(Linnaeus, 1758)	Hvepsetæge		
Familie COREIDAE (10)		**RANDTÆGER**		
Arenocoris fallenii	(Schilling, 1829)	Rynket randtæge		
Bathysolen nubilus	(Fallén, 1807)	Lille randtæge		
Ceraleptus lividus	Stein, 1858	Glat randtæge		

Coreus marginatus	(Linnaeus, 1758)	Skræppetæge		
Coriomeris denticulatus	(Scopoli, 1763)	Langtornet randtæge		
Coriomeris scabricornis	(Panzer, 1809)	Fintornet randtæge		
Gonocerus acuteangulatus	(Goeze, 1778)		#37	Ny
Leptoglossus occidentalis	Heidemann, 1910		#38	Ny
Spathocera dalmanii	(Schilling, 1829)	Rødknærandtæge		
Syromastus rhombeus	(Linnaeus, 1767)	Rudetæge		
Familie RHOPALIDAE (10)		**KANTTÆGER**		
Brachycarenus tigrinus	(Schilling, 1829)	Bleg kanttæge	#39	Syn.
Chorosoma schillingii	(Schilling, 1829)	Lang stråtæge		
Corizus hyoscyami	(Linnaeus, 1758)	Rød kanttæge		
Liorhyssus hyalinus	(Fabricius, 1794)		#40	Ny
Myrmus miriformis	(Fallén, 1807)	Lille stråtæge		
Rhopalus maculatus	(Fieber, 1837)	Mosekanttæge		
Rhopalus parumpunctatus	Schilling, 1829	Almindelig kanttæge		
Rhopalus subrufus	(Gmelin, 1790)	Skovkanttæge		
Stictopleurus abutilon	(Rossi, 1790)	Tørkekanttæge	#41	Ny
Stictopleurus crassicornis	(Linnaeus, 1758)	Bjergkanttæge		
Familie CYDNIDAE (6)		**TORNBEN**		
Adomerus biguttatus	(Linnaeus, 1758)	Toplettet tornben		
Legnotus limbosus	(Geoffroy, 1785)	Hvidrandet tornben		
Legnotus picipes	(Fallén, 1807)	Lille tornben		
Sehirus luctuosus	Mulsant & Rey, 1866	Mørk tornben		
Sehirus morio	(Linnaeus, 1761)	Stor tornben		
Tritomegas bicolor	(Linnaeus, 1758)	Spættet tornben		
Familie THYREOCORIDAE (1)				
Thyreocoris scarabaeoides	(Linnaeus, 1758)	Blank tornben	#42	Fam.
Familie SCUTELLERIDAE (6)		**SKJOLDTÆGER**		
Eurygaster austriaca	(Schrank, 1776)	Stor skjoldtæge		
Eurygaster maura	(Linnaeus, 1758)	Græsskjoldtæge		
Eurygaster testudinaria	(Geoffroy, 1785)	Starskjoldtæge		
Odontoscelis fuliginosa	(Linnaeus, 1761)	Stor sandtæge		
Odontoscelis lineola	Rambur, 1839	Lille sandtæge		
Phimodera humeralis	(Dalman, 1823)	Klitsandtæge		
Familie PENTATOMIDAE (30)		**EGENTLIGE BREDTÆGER**		
Aelia acuminata	(Linnaeus, 1758)	Almindelig bispetæge		
Aelia klugii	Hahn, 1833	Lille bispetæge		
Aelia rostrata	Boheman, 1852	Stor bispetæge		
Arma custos	(Fabricius, 1794)	Kustodetæge	#43	Ny
Carpocoris fuscispinus	(Boheman, 1851)	Glat bredtæge		
Carpocoris purpureipennis	(De Geer, 1773)	Purpurbredtæge	#44	Ny
Chlorochroa juniperina	(Linnaeus, 1758)	Enebærbredtæge	#45	Syn.
Chlorochroa pinicola	(Mulsant & Rey, 1852)	Fyrrebredtæge	#46	Syn.
Dolycoris baccarum	(Linnaeus, 1758)	Almindelig bærtæge		
Eurydema dominulus	(Scopoli, 1763)	Karsetæge		
Eurydema oleracea	(Linnaeus, 1758)	Almindelig kåltæge		
Eurydema ornata	(Linnaeus, 1758)	Rød kåltæge		
Eysarcoris venustissimus	(Schrank, 1776)	Gylden urtetæge	#47	Syn.
Graphosoma lineatum	(Linnaeus, 1758)	Stribetæge	#48	Ny
Holcostethus strictus	(Wolff, 1804)	Lille bærtæge	#49	Syn.
Jalla dumosa	(Linnaeus, 1758)	Stregtæge		
Neottiglossa pusilla	(Gmelin, 1790)	Præstetæge		
Palomena prasina	(Linnaeus, 1761)	Grøn bredtæge		
Pentatoma rufipes	(Linnaeus, 1758)	Rødbenet bredtæge		
Picromerus bidens	(Linnaeus, 1758)	Torntæge		

Piezodorus lituratus	(Fabricius, 1794)	Gyvelbredtæge	#50	Ny
Pinthaeus sanguinipes	(Fabricius, 1781)	Stor bredtæge		
Podops inunctus	(Fabricius, 1775)	Krogtæge		
Rhacognathus punctatus	(Linnaeus, 1758)	Mosebredtæge		
Sciocoris cursitans	(Fabricius, 1794)	Lille kranstæge		
Sciocoris homalonotus	Fieber, 1851	Stor kranstæge	#51	Ny
Sciocoris macrocephalus	Fieber, 1851	Stilkøjet kranstæge		
Stagonomus bipunctatus	(Linnaeus, 1758)	Toplettet urtetæge	#52	Syn.
Troilus luridus	(Fabricius, 1775)	Skovbredtæge		
Zicrona caerulea	(Linnaeus, 1758)	Blå bredtæge		
Familie ACANTHOSOMATIDAE (8)		**LØVTÆGER**		
Acanthosoma haemorrhoidale	(Linnaeus, 1758)	Stor løvtæge		
Cyphostethus tristriatus	(Fabricius, 1787)	Slank enebærtæge		
Elasmostethus brevis	Lindberg, 1934	Pilebredtæge	#53	Ny
Elasmostethus interstinctus	(Linnaeus, 1758)	Almindelig løvtæge		
Elasmostethus minor	Horváth, 1899		#54	Ny
Elasmucha ferrugata	(Fabricius, 1787)	Bølleløvtæge		
Elasmucha fieberi	Jakovlev, 1865	Tandet birketæge		
Elasmucha grisea	(Linnaeus, 1758)	Almindelig birketæge		

Picromerus bidens (torntæge), *Scolopostethus affinis* (jordbærfrøtæge), *Gampsocoris punctipes* (krageklotæge) (nymfe) og *Holcostethus strictus* (lille bærtæge) (nymfe).

Ceratocombidae

#1 *Ceratocombus coleoptratus*

Slægten *Ceratocombus* var tidligere placeret i familien Dipsocoridae.

Corixidae

#2 **Corixa affinis*

Indtil videre kun kendt fra et enkelt eksemplar fra Rømø (SJ), indsamlet i 2007. (Damgaard 2008).

#3 **Sigara iactans*

Udskilt fra *S. fallén*. Har længe været vidt udbredt i Danmark, men først erkendt som dansk art i 1994. (Damgaard & Mahler 1995; Damgaard 1997).

Notonectidae

#4 **Notonecta viridis* (brakvandsrygsvømmer)

Fundet som ny art for Danmark i distrikt SJ i 1994. Er siden fundet over hele landet. (Damgaard & Mahler 1995; Damgaard 1997).

Tingidae

#5 **Dictyonota fuliginosa*

Fundet som ny dansk art i 2001, hvor et enkelt individ blev indsamlet i opskyl på Rømø (SJ). I 2005 blev der fundet en population på gyvel ved Højer (SJ). (Bygebjerg 2005).

#6 *Kalama tricornis*

Synonym: *Dictyonota tricornis*

Microphysidae

#7 **Loricula bipunctata*

Indtil videre kun kendt fra to fund i en have i Skagen (NEJ), hhv. 1979 og 1980. Nuværende status uvis. (Enghoff 1980).

#8 *Loricula coleoptrata*

Synonym: *Myrmedobia coleoptrata*

#9 *Loricula exilis*

Synonym: *Myrmedobia exilis*

Metatropis rufescens (steffensurttæge), *Aradus depressus* (almindelig barktæge), *Nabis lineatus* (lang nymfetæge) og *Neides tipularius* (stor styltetæge).

Nabidae
#10 *Himacerus boops* (storøjet nymfetæge)
Synonym: *Stalia boops*

#11 *Himacerus major* (klitnymfetæge)
Synonym: *Stalia major*

#12 *Himacerus mirmicoides* (myrenymfetæge)
Synonym: *Aptus mirmecoides*

#13 *Nabis limbatus* (bred nymfetæge)
Synonym: *Dolichonabis limbatus*

#14 *Nabis lineatus* (lang nymfetæge)
Synonym: *Dolichonabis lineatus*

#15 *Nabis punctatus*
Synonym: *N. feroides*

Anthocoridae
#16 **Anthocoris butleri*
Fundet som ny art for Danmark i Forstbotanisk Have (NEZ) i 1978. I 1979 desuden fundet i Østre Anlæg (NEZ), hvor den blev genfundet i 2011. Ligeledes i 2011 blev den fundet på en enkelt lokalitet i distrikt F.

#17 **Anthocoris limbatus*
Kendes fra en håndfuld fund fra distrikterne SJ og EJ i perioden 1976-82. Herudover indsamlet i distrikt EJ i 2011. (Schmidt 1978).

#18 **Anthocoris sarothamni*
Fundet som ny art for Danmark i 2008, hvor den blev fundet ved Sorthat (B). I 2009 desuden fundet ved Øer (EJ). (Skipper 2009).

Cimicidae
#19 **Cimex columbarius* (duevæggelus)
Denne art er nu udskilt fra *C. lectularius* (væggelus). Begge arter forekommer i Danmark. (Hallas & Mourier 1987; Mourier 1995).

Reduviidae
#20 **Coranus aethiops* (sort rovtæge)
Udskilt fra *C. subapterus* (grå rovtæge) Lokal, men vidt udbredt i Jylland. (Tolsgaard 2005).

#21 **Coranus woodroffei* (mørkgrå rovtæge)
Indtil videre kun kendt fra et enkelt eksemplar, indsamlet på Rømø (SJ) i 1983. (Tolsgaard 2005).

Aradidae
#22 *Aneurus avenius* (flad risgærdetæge) & *Aneurus laevis* (puklet risgærdetæge)
Slægten *Aneurus* var tidligere placeret i familien Aneuridae, der nu er nedgraderet til en underfamilie i Aradidae.

#23 **Aradus betulinus* (mørk barktæge)
Endnu kun kendt fra et enkelt eksemplar taget ved Store Gribsø (NEZ) i 2008. (Bjerg 2010; Tolsgaard 2011).

Lygaeus equestris (soldatertæge), *Aphelocheiris aestivalis* (dybvandstæge), *Troilus luridus* (skovbredtæge) (nymfe) og *Tritomegas bicolor* (spættet tornben).

Nepa cinerea (skorpiontæge), *Empicoris vagabundus* (stor myggetæge), *Pentatoma rufipes* (rødbenet bredtæge) og *Gastrodes grossipes* (fyrrekogletæge) (nymfe).

#24 **Aradus brevicollis* (bjergbarktæge)
Kun kendt fra tre eksemplarer indsamlet ved Hillerød (NEZ) i 1951. Dyrene står på Zoologisk Museum i Helsinki, Finland (MZHF), og først for nylig, via den svenske tægeekspert C.-C. Coulianos, er danske entomologer blevet gjort bekendt med artens forekomst i Danmark. (Tolsgaard 2010, 2011).

#25 *Aradus conspicuus* (stor barktæge)
Synonym: *A. crenatus*

Lygaeidae

#26 **Aphanus rolandri*
Fundet som ny for Danmark ved Svanninge Bakker (F) i 2004. Er siden registreret på yderligere nogle få lokaliteter i dstrikt F samt EJ. (Fugle og Natur 2008a; Skipper 2009).

#27 **Cymus aurescens*
Fundet som ny for Danmark i 1977, ved Åbenrå (SJ). Er nu vidt udbredt i det meste af landet. (Schmidt 1978).

#28 **Cymus melanocephalus*
Indtil videre kun kendt fra et enkelt eksemplar fra Fanø (WJ) indsamlet i 2009.

#29 **Emblethis denticollis*
Kun kendt fra to danske eksemplarer, indsamlet ved Slusegård (B) i 1984. (Skipper 2009).

#30 **Orsillus depressus*
Første danske fund blev gjort i Århus (EJ) i 2008. Er siden kendt fra distrikterne EJ, F og NEZ, hvor den forekommer på ædelcypres (*Chamaecyparis lawsoniana*), og muligvis andre dyrkede nåletræer, i parker, haver og på kirkegårde. (Tolsgaard 2008; Skipper 2009).

#31 *Peritrechus convivus*
Synonym: *P. distinguendus*

#32 **Rhyparochromus vulgaris*
Indtil videre kun kendt fra et enkelt eksemplar fra 2011, overvintrende i en brændestabel på Djursland (EJ).
Det kan ikke udelukkes, at der er tale om et indslæbt individ, da denne art er kendt for at spredes netop med brænde. (Fugle og Natur 2011).

#33 **Scolopostethus grandis*
Fundet som ny for Danmark ved Kielstrup Sø (EJ) i 1985. I 1986 og 1987 desuden fundet ved Sevel (NWJ). Ikke fundet siden.

#34 **Scolopostethus puberulus*
Denne art nævnes ikke i Andersen & Gaun (1974), men samlingerne på Naturhistorisk Museum i Århus (NHMA) rummer adskillige eksemplarer indsamlet i begyndelsen af 1900-tallet. Desuden er den i nyere tid indsamlet på mindst to lokaliteter.

Dictyla convergens (nymfe), *Rhynocoris annulatus* (rødringet rovtæge), *Himacerus apterus* (stor nymfetæge) (nymfe) og *Hydrometra stagnorum* (almindelig nåletæge).

Piesmatidae
#35 **Parapiesma salsolae*
Fundet på Samsø (EJ) i 1983. I 2011 fandtes den igen på lokaliteten, der indtil videre rummer den eneste kendte danske forekomst.

Berytidae
#36 *Gampsocoris punctipes* (krageklotæge)
Synonym: *Metacanthus punctipes*

Coreidae
#37 **Gonocerus acuteangulatus*
Fundet som ny art for landet i 2008, hvor nogle få eksemplarer blev fundet på Rømø (SJ). I 2009 er den desuden meldt fra distrikt F. (Fugle og Natur 2008b; Skipper 2009).

#38 **Leptoglossus occidentalis*
Denne art stammer oprindeligt fra Nordamerika, men er indslæbt til Europa. I 2009 og 2010 er den fundet i Danmark i distrikterne NWJ, F, LFM og NEZ. Sandsynligvis sekundært introduceret - kommet hertil ved egen hjælp fra bestande i et eller flere af vore nabolande (Buhl & Stephensen 2009; Fugle og Natur 2010).

Rhopalidae
#39 *Brachycarenus tigrinus* (bleg kanttæge)
Synonym: *Rhopalus tigrinus*

#40 **Liorhyssus hyalinus*
Fundet som ny art for Danmark i 2010, hvor den forekom i antal ved Århus (EJ) og Nærum (NEZ). (Ahlburg 2010).

#41 **Stictopleurus abutilon* (tørkekanttæge)
Meldt som ny for den danske fauna i 1993 fra distrikt B. Er nu vidt udbredt, pga. den massive invasion af værtsplanten brandbæger (*Senecio*) på brakmarker. (Trolle 1993; Tolsgaard 2001, 2009).

Thyreocoridae
#42 *Thyreocoris scarabaeoides* (blank tornben)
Var tidligere placeret i familien Cydnidae (tornben).

Pentatomidae
#43 **Arma custos* (kustodetæge)
Meldt som ny art for Danmark i 1992, hvor to eksemplarer blev fundet i opskyl på Dueodde (B). Er nu etableret på adskillige lokaliteter i distrikterne SJ, EJ, F, SZ og B. (Trolle 1992; Tolsgaard 2001, 2009).

#44 **Carpocoris purpureipennis* (purpurbredtæge)
Fundet som ny for landet i 1997, i distrikterne LFM og B. Er siden tillige fundet i distrikterne EJ, F og SZ. (Trolle 1998; Tolsgaard 2001, 2009).

Rovtægen *Coranus aethiops* (sort rovtæge) er udskilt fra den noget lysere *Coranus subapterus* (grå rovtæge). Den er kun kendt fra Jylland, hvor den til gengæld er ret udbredt.

Frøtægen *Orsillus depressus* blev fundet som ny for Danmark i 2008 i Botanisk Have i Århus. Er siden fundet i parker, haver og på kirkegårde flere steder i landet.

#45 *Chlorochroa juniperina* (enebærbredtæge)
Synonym: *Pitedia juniperina*

#46 *Chlorochroa pinicola* (fyrrebredtæge)
Synonym: *Pitedia pinicola*

#47 *Eysarcoris venustissimus* (gylden urtetæge)
Synonym: *E. fabricii*

#48 **Graphosoma lineatum* (stribetæge)
De første danske fund blev gjort i 1992, i flere distrikter. Er nu vidt udbredt i Danmark, især i den sydlige del af landet. (Trolle 1992; Tolsgaard 2001, 2009).

#49 *Holcostethus strictus* (lille bærtæge)
Synonym: *H. vernalis*

#50 **Piezodorus lituratus* (gyvelbredtæge)
Fundet som ny art for landet på Mols (EJ) i 1976. Har siden spredt sig voldsomt og er nu udbredt og almindelig i stort set hele landet. (Bech 1977; Tolsgaard 2001, 2009).

#51 **Sciocoris homalonotus* (stor kranstæge)
Et enkelt eksemplar blev fundet i opskyl ved Kandestederne (NEJ) i 1996. Herudover blev en population fundet ved Svenskehavn (B) i 2003. (Tolsgaard 2001, 2009; Trolle 2004).

#52 *Stagonomus bipunctatus* (toplettet urtetæge)
Synonym: *S. pusillus*

Acanthosomatidae
#53 **Elasmostethus brevis* (pileløvtæge)
Først erkendt som dansk art i 1983, hvor den blev fundet på tre lokaliteter i distrikt B. Den har sandsynligvis levet upåagtet i landet i længere tid. Forekommer spredt, men ikke almindeligt, over store dele af landet. (Trolle 1984; Tolsgaard 2001, 2009).

#54 **Elasmostethus minor*
Fundet som ny for Danmark i 2012, ved Gudhjem (B). Et enkelt individ blev desuden fundet samme år ved Utterslev Mose (NEZ).

* Angiver nye arter siden Andersen & Gaun (1974).

Lygaeidae (frøtæger)
Stygnocoris pygmaeus R.F. Sahlberg, 1848
(nu: *S. sabulosus* (Schilling, 1829))
Miridae (blomstertæger)
Monosynamma nigritula
(nu: *M. bohemanni* (Fallén, 1829))
Orthocephalus ferrarii
(nu: *O. saltator* (Hahn, 1835))

▲ Tre arter udgår fra listen i Andersen & Gaun (1974), da de nu betragtes som synonymer.

Lygaeidae (frøtæger)
Eremocoris fenestratus (Herrich-Schaeffer, 1839). Et enkelt individ blev fundet ved Padborg Station (SJ) i 2011 (Enghoff, pers. medd.)
Pentatomidae (egentlige bredtæger)
Eurydema ventralis Kolenati, 1846. Fundet en enkelt gang, ved Aarhus Havn (EJ) i 1972 (Tolsgaard 2001).
Nezara viridula (Linnaeus, 1758). Adskillige eksemplarer er fundet gennem årene, men indtil videre enkeltvis og formentlig indslæbt (Tolsgaard 2001, 2009; Fugle og Natur 2008c)
Rhaphigaster nebulosa (Poda, 1761). Kendt fra et enkelt individ fundet indendørs i Lille Lyngby (NEZ) i 2009. (Skipper 2009)

▲ En lille håndfuld arter er fundet tilfældigt indslæbt. i Danmark

Pentatomidae (egentlige bredtæger)
Eysarcoris aeneus (Scopoli, 1763)
Palomena viridissima (Poda, 1761)
Rubiconia intermedia (Wolff, 1811)
Plataspididae
Coptosoma scutellatum (Geoffroy, 1785)
Scutelleridae (skjoldtæger)
Phimodera flori Fieber, 1863

▲ Ovenstående arter er angivet fra Danmark, hvilket må formodes at bero på fejltagelser (kilde: Aukema & Rieger 1995-2006)

ORDLISTE

- **Arolier** - klovedhæng (se s. 28).
- **Atlantisk udbredelse** - udbredelsesmønster for arter, der foretrækker fugtigt kystklima
- **Boreo-montan udbredelse** - benyttes om arter, der er udbredt såvel i nordlige områder som i bjergegne længere sydpå
- **Brachypter** - kortvinget (se s. 34-35)
- **Calli** - forhøjede og glatte, runde eller ovale felter forrest på pronotum (se s. 25)
- **Clavus** - et V-formet bånd på dækvingerne (se 25).
- **Clypeus** - aflang forhøjet del ("næse") mellem panden og snablen (se s. 25)
- **Corium** - udgør den største del af dækvingerne (se s. 25)
- **Cuneus** - et trekantet parti bagest på dækvingerne (se s. 25)
- **Diapause** - dvalelignende tilstand, hvor udviklingen midlertidigt går i stå (se s. 47-48)
- **Dimorfi** - "med to former". Benyttes om arter, der optræder i hhv. lang- og kortvingede former, og arter, hvor kønnene er markant forskellige
- **Distal** - det yderste af f.eks. antenneled, lår eller skinneben. Det modsatte af proximal.
- **Feromon** - duftstof, der benyttes som signalstof til artsfæller. Der findes flere former for feromoner, bl.a. sexferomoner og alarmferomoner
- **Foderplante** - planteart, der fungerer som føde for en given art (se s. 62)
- **Fytofag** - benyttes om arter, der kun lever af plantekost (se s. 59-61)
- **Fænologi** - benyttes om en arts optræden i forhold til årstiden
- **Førne** - endnu ikke nedbrudt organisk materiale, der ligger på jorden, såsom blade, blomster bark etc.
- **Genitalier** - kønsorganer (se s. 36-37)
- **Habitatplante** - planteart, der er levested for en given art, men ikke benyttes som fødekilde (se s. 62)
- **Hofte** (Coxa) - (se s. 25).
- **Imago** (flertal imagines) - det voksne insekt
- **Immatur** - ung endnu ikke udfarvet imago
- **Interspecifik variation** - variation mellem arter
- **Intraspecifik variation** - variation indenfor den enkelte art
- **Isse** (vertex) - området mellem øjnene (se s. 25)
- **Lår** (femur) - (se s. 25)
- **Lårvedhæng** (trochanter) - (se s. 25)
- **Macropter** - langvinget (se s. 34-35)
- **Median** - midtlinie, typisk benyttet om en lys eller mørk stribe på især pronotum og scutellum
- **Membran** - den bageste og mere eller mindre gennemsigtige del af dækvingerne. Som regel forsynet med to celler dannet af ophøjede årer (se s. 25)
- **Mimicry** - benyttes om dyr, der efterligner andre dyr - for tægers vedkommende primært myrer (se s. 84-86)
- **Monofag** - benyttes om arter, der udelukkende lever af en enkelt planteart eller -slægt (se s. 60-61)
- **Morfologi** - studiet af organismers former
- **NHMA** - Naturhistorisk Museum i Århus
- **Oligofag** - mellemting mellem monofag og polyfag (se s. 60-61)
- **Overkæbelap** (gena) - lappeformet struktur på siden af hovedet, hvorfra antennerne udgår (se s. 25)
- **Pande** (frons) - Området mellem issen og clypeus (se s. 25)
- **Palæarktis** - Dyregeografisk område omfattende Europa, Nordafrika samt de ikketropiske dele af Asien
- **Paramerer** - dele af de hanlige genitalier (se s. 36-37)
- **Polyfag** - benyttes om arter, der kan leve af planter fra flere forskellige familier (se s. 60-61)
- **Pronotum** - oversiden af forbrystet. Ses som et rektangulært og mere eller mindre hvælvet område bag hovedet (se s. 25)
- **Proximal** - det inderste del af f.eks. antenneled, lår eller skinneben Det modsatte af distal
- **Pseudoarolier** - klovedhæng (se s. 28)
- **Punktering** - benyttes om fordybninger på især pronotum, scutellum og dækvinger (se s. 28)

- **Scutellum** - trekantet parti på oversiden, bag pronotum (se s. 25)
- **Sekundær introduktion** - benyttes om arter, der er introduceret i et eller flere af vore nabolande, hvorfra de har spredt sig til Danmark uden menneskets hjælp
- **Skinneben** (tibia) - (se s. 25)
- **Sklerotisering** - processen, hvor hudskelettet hærder efter hudskifte
- **Snabel** (rostrum) - (se s. 25)
- **Synonym** - navn, der har været benyttet om en art, men som ikke længere regnes for gyldigt
- **Taxon** (flertal taxa) - taksonomisk enhed, f.eks. en art, underart, familie eller orden
- **Underkæbelap** (lora) - lappeformet struktur mellem øjet og clypeus (se s. 25)
- **Vesica** - del af de hanlige genitalier (se s. 36-37)
- **Værtsplante** - plante, der fungerer som vært for en given art. En værtsplante kan være såvel foderplante som habitatplante (se s. 62-69)
- **ZMUC** - Zoologisk Museum i København
- **Zoofag** - benyttes om arter, der kun lever af animalsk kost (se s. 59-61)
- **Zoofytofag** - benyttes om arter, der både lever af plantekost og animalsk kost (se s. 59-61)
- **Øjebredde** - bredden mellem øjnene i forhold til bredden af det enkelte øje

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Den bageste del af vingerne hos et lille udvalg af danske blomstertæger. 1. *Adelphocoris lineolatus* 2. *Adelphocoris quadripunctatus* 3. *Adelphocoris seticornis* 4. *Bryocoris pteridis* 5. *Campyloneura virgula* 6. *Miris striatus* 7. *Orthotylus marginalis* 8. *Orthotylus virens* 9. *Sthenarus rotermundi.*

DANMARKS BLOMSTERTÆGER PÅ NETTET

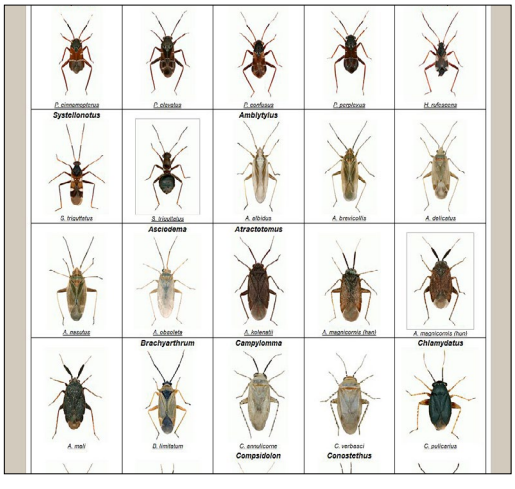

I 2009 lanceredes en hjemmeside af samme navn som denne bog, "Danmarks blomstertæger", på adressen www.miridae.dk. Her findes mange af de samme billeder og informationer som i bogen. I mange tilfælde rummer hjemmesiden desuden en del ekstra billeder - både af nymfer og voksne insekter samt af typiske biotoper, værtsplanter, udspilede præparerede dyr m.v.

I sagens natur vil en bog som denne meget hurtigt blive forældet. Bogen vil derfor blive fulgt op af hjemmesiden, der bl.a. rummer et afsnit specifikt relateret til bogen. Her vil der kunne findes en oversigt over ændringer siden trykning af bogen - i form at informationer om nye arter, ny viden om kendte arters forekomst og biologi m.v. - samt rettelser etc.

En opdateret oversigt over distriktsfund vil også være at finde på hjemmesiden. Ydermere vil der kunne downloades en oversigt, hvori det angives hvilke individer, der ligger til grund for distriktsangivelserne for de enkelte arter. Her indgår information om lokalitet, dato, finder samt hvilken samling individet indgår i.

Det anbefales at downloade en PDF-version af den i denne bog meget omtalte "Blomstertæger" (Gaun 1974), der indeholder nøgler til stort set alle danske arter samt en række potentielle arter. Det tilrådes, for især mere vanskelige arter, at bruge disse nøgler samt artsbeskrivelserne sammen med artsbeskrivelser og billeder i nærværende bog. Bogen kan downloades via Dansk Naturhistorisk Forenings hjemmeside på adressen: http://snm.ku.dk/dnf.

Oplysninger om nye arter eller nye distriktsfund for kendte arter modtages med stor tak. Det samme gælder informationer vedrørende levesteder, værtsplanter, flyvetider m.v., som ikke falder i tråd med det i bogen angivne. Også oplysninger om fejl eller mangler i bogen modtages meget gerne. Benyt venligst email-adressen på hjemmesiden.

Det bør slutteligt nævnes, at pga. Internettets dynamiske og flygtige natur, er det tænkeligt, at hjemmesiden er flyttet til et andet site eller ikke længere eksisterer, når du læser dette.

◀ Skærmdumps fra www. miridae.dk (pr. 10-10-2012).

ANDRE LINKS

British Bugs
http://www.britishbugs.org.uk

Omfattende fotogalleri med artsbeskrivelser af en lang række britiske tægearter.

Fugleognatur.dk
http://www.fugleognatur.dk

Her har du mulighed for at se og uploade billeder, få sat navn på dyrene og udveksle oplysninger.

Heteroptera - Foto Galerie Wanzen
http://www.koleopterologie.de/heteroptera

Tysk fotogalleri med billeder af et stort udvalg af tægearter.

Heteropteron
http://www.heteropteron.de

Medlemsblad for "Der Arbeitsgruppe Mitteleuropäischer Heteropterologen". Adskillige relevante artikler om bl.a. forventelige danske tægearter.

HetNews
http://www.hetnews.org.uk

Nyhedsbrev med artikler, litteraturlister mv. vedrørende britiske tæger. Udgivet siden 2003. Fra 1985-1999 udgivet som Heteropterists' Newsletter.

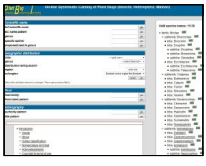

On-line Systematic Catalog of Plant Bugs
http://research.amnh.org/pbi/catalog

Komplet oversigt over alle kendte blomstertæger. Rummer også et meget omfattende digitalt bibliotek o.m.a.

En hun af *Criocoris crassicornis* i færd med at finde et velgenet sted at stikke snablen i værtsplanten hvid snerre (*Galium mollugo*).

Litteratur & referencer

Samtlige kendte danske tæger, samt en lang række forventelige arter, blev behandlet af A.C. Jensen-Haarup i bind 12 i serien Danmarks Fauna fra 1912. Afsnittet om blomstertæger er dog stærkt forældet, og det var derfor en kærkommen opdatering, som Sven Gaun lancerede ved udgivelsen af "Blomstertæger" i 1974, bind 81 i samme serie. Skønt denne bog snart har 40 år på bagen, og der er sket en del systematiske og nomenklatoriske ændringer siden - foruden at en snes arter er kommet til - er den stadig yderst brugbar.

En række oversigter over kendte danske tægearter er publiceret i perioden 1869-1974. I især 1960'erne blev der publiceret en række lokalfaunistiske undersøgelser (læs mere s. 13).

Udover ovennævnte er udvalget af dansk litteratur om blomstertæger ganske ringe.

På europæisk plan er udvalget af litteratur om nord- og vesteuropæiske blomstertæger også ret begrænset. Af værker, der er udgivet om nord- og vesteuropæiske blomstertæger siden Gaun, rummer kun Rintala & Rinne (2011) artsbeskrivelser med angivelse af kendetegn og bestemmelsesnøgler. Der er imidlertid temmelig stor forskel på den danske og den finske blomstertægefauna (og bogen er skrevet på finsk). Af ældre bestemmelsesværker skal nævnes: Southwood & Leston (1959 - De Britiske Øer), Stichel (1955-62 - Europa), Wagner (1952 & 1967 - Tyskland m.m.) samt Wagner & Weber (1964 - Frankrig).

Wanzen bind 2, i serien Die Tierwelt Deutschlands (Wachmann et al, 2004), rummer en gennemgang af biologi og forekomst for samtlige blomstertægearter kendt fra Tyskland, Østrig samt den tysktalende del af Schweiz, hvilket inkluderer alle danske arter.

Herudover skal nævnes Kullenbergs "Studien über die Biologie der Capsiden", der rummer en imponerende indgående beskrivelse af ca. 100 svenske blomstertægearter samt generelle kapitler om blomstertægernes biologi - i særdeleshed ynglebiologi.

En komplet fortegnelse over palæarktiske tæger findes i Aukema & Rieger (1995-2006). Der arbejdes i skrivende stund på en opdateret online version.

Globalt skal Wheeler (2001) fremhæves. Dette uhyre omfattende værk rummer et hav af oplysninger om blomstertægers biologi - med en litteraturliste på over 4.000 titler! Mange oplysninger i "Danmarks blomstertæger" er hentet i dette værk. Også Schuh & Slater (1995) skal nævnes. Dette værk rummer en gennemgang af samtlige tægefamilier samt generelle afsnit om bl.a. historisk baggrund og morfologi.

- Aglyamzyanov, R. 2009. Revision der paläarktischen Arten der Gattung *Lygus* Hahn, 1833 (Heteroptera: Miridae). Entomologische Zeitschrift mit Insekten-Börse Vol. 119(6): 249-276. http://ubm.opus.hbz-nrw.de
- Ahlburg, R. 2010. Ny art i Danmark *Liorhyssus hyalinus*. http://www.fugleognatur.dk
- Andersen, N.M. & J. Böcher. 1965. Hanstedreservatets Entomologi. 12. Landtæger (Heteroptera, Geocorisae). Entomologiske Meddelelser 30: 289-300.
- Andersen, N.M. & S. Gaun. 1974. Fortegnelse over Danmarks tæger (Hemiptera, Heteroptera). Entomologiske Meddelelser 42: 113-134.
- ArtDatabanken. 2012. Artfakta. Søg rødlistede arter i 2010. http://www.artfakta.se
- Artsdatabanken. 2012. Norsk rødliste for arter 2010. http://www.artsdatabanken.no
- Aukema, B. (ed). 2004. Heteroptera, True Bugs. Fauna Europaea Version 1.0. http://www.faunaeur.org
- Aukema, B. & C. Rieger (ed). 1995-2006. Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Bd. I-V. The Netherlands Entomological Society.
- Aukema, B. 2010. Nieuwe zeldsame Belgische wantsen IV (Hemiptera: Heteroptera). Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E., 146: 181-183.
- Aukema, B. 2012. Naamlijst nederlandse heteroptera. Version 1-1-2012. Upubl.
- Bantock, T. 2012. Pers. medd.
- Baužys, D. 2012. Pers. medd.
- Bech, C. 1977. Pie*zodorus lituratus* (F.) (Hemiptera, Pentatomidae) ny for Danmark. Entomologiske Meddelelser 45: 164-165.
- Bjerg, M. 2010. *Aradus betulinus* Fallén 1829 en ny barktæge for Danmark. http://www.fugleognatur.dk

- Bonde, N., S. Andersen, N. Hald & S. Jakobsen. 2010. Danekræ - Danmarks bedste fossiler. Gyldendal.
- Buhl, O. & B.K. Stephensen. 2009. Heteroptera: Coreidae. "Western Conifer Seed Bug", Vestlig Nåletræs-frøtæge *Leptoglossus occidentalis* (Heidemann, 1910) – ny art i Danmark. Meddelelser fra Entomologisk Selskab for Fyn 41(2): 13–16.
- Bygebjerg, R. 2005. Masketægen *Dictyonota fuliginosa* Costa, 1853 – ny for Danmark (Heteroptera: Tingidae). Entomologiske Meddelelser 73: 131-133.
- Böcher, J. 1967. The Heteroptera fauna of Korshage, Zealand in relation to vegetation in late summer. Entomologiske Meddelelser 35: 27-84.
- Böcher, J. 1969. The Heteroptera fauna of Korshage, Zealand. II. A comparison July-August of the fauna of the herb stratum. Entomologiske Meddelelser 37: 289-312.
- Coulianos, C.-C. 1998. Annotated Catalogue of the Hemiptera-Heteroptera of Norway. Fauna norvegica Serie B45: 11-40.
- Coulianos, C.-C. 2012. Heteroptera nya för Norge sedan Coulianos 1998 Annotated Catalogue of the Hemiptera-Heteroptera of Norway. Sammanställt av Coulianos november 2011 med angivande av faunistiska distrikt. Upubl.
- Coulianos, C.-C. 2012. Heteroptera nya för Sverige sedan Coulianos & Ossiannilsson 1976 Catalogus Insectorum Sueciae. Sammanställt av Coulianos november 2011 med angivande av fyndlandskap. Upubl.
- Coulianos, C.-C. 2012. Miridae kända från Baltikum: Estland (EN) Lettland (LA), Litauen (LT) och Ryssland, Kaliningrad-distriktet (KA). Lista sammanställd av Carl-Cedric Coulianos jan. 2012. Upubl.
- Coulianos, C.-C. & Ossiannilsson, F. 1976. Catalogus Insectorum Sueciae. Hemiptera-Heteroptera. 2nd Ed. Ent. Tidskr. 97: 135-173.
- Damgaard, J. 1997. De danske vandtægers udbredelse og status. Entomologiske Meddelelser 65: 49-108.
- Damgaard, J. 2005. Vandtæger (Gerromorpha & Nepomorpha). I: Wind, P. (ed): Den danske rødliste. Danmarks Miljøundersøgelser. http://www2.dmu.dk
- Damgaard, J. 2008. Første danske fund af bugsvømmeren *Corixa affinis* Leach, 1817 (Hemiptera-Heteroptera: Nepomorpha: Corixidae). Entomologiske Meddelelser 76: 49-53.
- Damgaard, J. & V. Mahler. 1995. To nye danske vandtæger. Entomologiske Meddelelser 63: 101-105.
- Dolling, W.R. 1991. The Hemiptera. Oxford University Press, New York.
- Dolling, W.R. 1999. *Europiella* Reuter (Hem., Miridae) in Britain. Entomologist's Monthly Magazine 135: 103-6.
- Enghoff, H. 1972. Landtæger fra Læsø (Heteroptera, Geocorisidae). Entomologiske Meddelelser 40: 45-59.
- Enghoff, H. 1980. *Loricula bipunctata* (Perris) ny for Danmark (Heteroptera: Microphysidae). Entomologiske Meddelelser 48: 14.
- Enghoff, H. 2011. Pers. medd.
- Enghoff, H. og E. Schmidt Nielsen. 1977. Et nyt grundkort til brug for faunistiske undersøgelser i Danmark, baseret på UTM-koordinatsystemet. Entomologiske Meddelelser 45: 65-74.
- Frederiksen, S., F.N. Rasmussen & O. Seberg (red.). 2012. Dansk flora. 2. udgave. Gyldendal.
- Fugle og Natur. 2008a. *Aphanus rolandri*. http://www.fugleognatur.dk
- Fugle og Natur. 2008b. *Gonocerus acuteangulatus*. http://www.fugleognatur.dk
- Fugle og Natur. 2008c. *Nezara viridula*. http://www.fugleognatur.dk
- Fugle og Natur. 2010. *Leptoglossus occidentalis*. http://www.fugleognatur.dk
- Fugle og Natur. 2011. *Rhyparochromus vulgaris*. http://www.fugleognatur.dk
- Gaun, S. 1974. Blomstertæger. Danmarks Fauna, bind 81.
- Gärdenfors, U. (ed). Sveriges rödlistade arter. 2010. ArtDatabanken SLU 2010. http://www.artfakta.se
- Günther, H., H.J. Hoffmann, A. Melber, R. Remane, H. Simon & H. Winkelmann 1998. Rote Liste der Wanzen (Heteroptera) der BRD. – In: Bundesamt für Naturschutz (Hrsg.), Rote Liste gefährdeter Tiere Deutschlands. – Schriftenreihe für Landschaftspflege und Naturschutz, Bonn-Bad Godesberg 55: 235–242.
- Hallas, T. E. & H. Mourier. 1987. Stik og kløe. Polyteknisk Forlag.
- Hansen, M. 1996. Katalog over Danmarks biller (Catalogue of the Coleoptera of Denmark). Entomologiske Meddelelser 64: 1-231.
- Heteropterists' Newsletter. 1985-1999. Issue 1-14. http://www.hetnews.org.uk
- Heteropteron. Mitteilungsblatt der Arbeitsgruppe Mitteleuropäischer Heteropterologen. 1996-2011, Heft 1-35. http://www.heteropteron.de

- HetNews. 2003-2012. Newsletter of the Heteroptera Recording Schemes. Issue 1-18. http://www.hetnews.org.uk
- Hoffmann, H.J. 2011a. Artenliste der in Deutschland vorkommenden Wanzen-Arten (Heteroptera). http://www.heteropteron.de
- Hoffmann, H.J. 2011b. Die Namen der Wanzen – lateinisch und deutsch, sowie deren Betonung. Heteropteron 34: 17-33. http://www.heteropteron.de
- Hoffmann, H.J. & A. Melber. 2003. Verzeichnis der Wanzen (Heteroptera) Deutschlands. In: Klausnitzer, B. (Hrsg.). Entomofauna Germanica. Bind 6. Entomologische Nachrichten und Berichte (Dresden) Beiheft 8: 209-272.
- Jacobsen, J.H. 1968. Fund af vandtæger på Læsø. Heteroptera aquatica. Flora og fauna 74: 52-54.
- Jacobsen, O. 1914. Nye og sjældne danske Tæger. Entomologiske Meddelelser 10: 89-95.
- Jacobsen, O. 1915. Nye og sjældne danske Tæger II. Entomologiske Meddelelser 10: 246-250.
- Jacobsen, O. 1917. Nye tæger siden 1912. Flora & Fauna 23: 54-57.
- Jacobsen, O. 1920. Fund af nye og sjældne Tæger i 1915-19, samt Bemærkninger om nogle Arter, der hidtil stod upaaagtede eller ubestemte i afdøde Konservator Schlicks Samling. Entomologiske Meddelelser 13: 128-135.
- Jensen-Haarup, A.C. 1912. Tæger. Danmarks Fauna bind 12. Gad, København.
- Jørgensen, J., S. Breiting, K. Schnack & B. Troen. 1999. Danske navne på danske tæger, cikader, bladlopper, mellus og skjoldlus. Projekt Danske Dyrenavne. Entomologisk Forening og Danmarks Lærerhøjskole.
- Karsholt, O. & P.S. Nielsen. 1998. Revideret katalog over de danske sommerfugle. Entomologisk Forening & Lepidopterologisk Forening.
- Kullenberg, B. 1944. Studien über die Biologie der Capsiden. Zoologiska Bidrag från Uppsala, band 23.
- Larsson, S.G. 1978. Baltic amber - a palaeobiological study. Scandinavian Science Press. Klampenborg.
- Mahler, V. & J. Anderson. 1994. Tæger (Heteroptera) i Høstemark. Høstemark-Status 1994: 90-93.
- Mourier, H. 1995. Husets dyreliv. Gads Forlag.
- Nau, B. 2012. Checklist of Heteroptera of the British Isles. Version 13-03-2012. Upubl.
- On-line Systematic Catalog of Plant Bugs (Insecta: Heteroptera: Miridae). The Planetary Biodiversity Inventory (PBI) for Plant Bugs. http://research.amnh.org
- Rabitsch, W. 2008. Alien True Bugs of Europe (Insecta: Hemiptera: Heteroptera). Zootaxa 1827: 1–44. http://www.mapress.com
- Rabitsch, W. 2010. True Bugs (Hemiptera, Heteroptera). Chapter 9.1. In: Roques A et al. (eds) Alien terrestrial arthropods of Europe. BioRisk 4(1): 407–433.
- Rald, E. 1987. Tæger (Heteroptera) fra Skallingen. Entomologiske Meddelelser 54: 66.
- Ravn, H.P., A.N. Rasmussen & D.V. Alford. 1995. Tægeproblemer i kærnefrugt. SP-rapport 4: 209-222. Statens Planteavlsforsøg.
- Reuter, O. M. 1887-88. Nya Tillägg til Professor Schiødtes „Fortegnelse over de i Danmark levende Tæger". Entomologiske Meddelelser 1(1): 101-113.
- Rinne, V. 2012. Atlas of the Heteroptera of Finland. http://www.sci.utu.fi
- Rintala, T. & V. Rinne. 2011. Suomen luteet. 2. painos. Hyönteistarvike Tibiale Oy. Helsinki.
- Sauer, F. 1996. Wanzen und Zikaden nach farbfotos erkannt. Fauna Werlagg, Karlsfeld.
- Schaeffer, C.W & A.R. Pinazzi (eds). 2000. Heteroptera of Economic Importance. Boca Raton, Florida. CRC Press.
- Scharff, N. & O. Gudik-Sørensen. 2006. Katalog over Danmarks edderkopper (Araneae). Entomologiske Meddelelser 74: 3-71.
- Schiødte, J. C. 1869. Fortegnelse over de i Danmark levende Tæger. Naturhistorisk Tidsskrift 3(6): 161-231.
- Schiødte, J. C. 1870. Tillæg til fortegnelsen over de i Danmark levende Tæger. Naturhistorisk Tidsskrift 3(6): 399-401.
- Schiødte, J. C. 1871. Tillæg til fortegnelsen over de i Danmark levende Tæger. Naturhistorisk Tidsskrift 3(7): 540.
- Schiødte, J. C. 1872. Tillæg til fortegnelsen over de i Danmark levende Tæger. Naturhistorisk Tidsskrift 3(8): 480-481.
- Schjøtz-Christensen, B. 1966. Flora og Fauna på Molslaboratoriets forskningsareal (Tæger, Heteroptera). Natura Jutlandica 12: 116-118.
- Schlick, R. W. T. 1890. Nye danske Tæger (Hemiptera) I. Entomologiske Meddelelser 1(2): 280-282.
- Schmidt, H. T. 1978. Nye danske tæger (Hemiptera, Heteroptera). Entomologiske Meddelelser 46: 63-64.

- Schmitz, S. 2011. *Closterotomus trivialis* A. Costa, 1853 (Heteroptera: Miridae) – Erstfund für Deutschland. Heteropteron 35: 18-19.
- Schuh, R.T. & J.A. Slater. 1995. True Bugs of the World (Hemiptera: Heteroptera). Classification and Natural History. Cornell University Press, Ithaca, New York.
- Skipper, L. 2008. Tæger – en miskendt dyregruppe. Gejrfuglen 44 (1): 14-34. http://www.miridae.dk
- Skipper, L. 2009. Elleve nye tæger. Gejrfuglen 45 (1): 15-23. http://www.miridae.dk
- Southwood, T. R. E. & D. Leston. 1959. Land and Water Bugs of the British Isles. Frederick Warne & Co. Ltd. London.
- Stichel, W. 1955-62. Illustrierte Bestimmungstabellen der Wanzen. II:1-4 (Europa). Berlin.
- Stonis, J.R., A. Remeikis, A. Auksoriūtė, D. Baužys & A. Vilkas. Sunorminti ir nauji lietuvoje aptinkamų straubliuočių būrio, blakių pobūrio (Insecta: Hemiptera: Heteroptera). Vabzdžių Vardai. Acta Zoologica Lituanica, 2010. Volumen 20, Numerus 3: 264-274.
- Tarlap, P. 2012. Checklist of Estonian Hetereoptera. Upubl.
- Tolsgaard, S. 2001. Status over danske bredtæger, randtæger og ildtæger (Heteroptera: Pentatomoidea, Coreoidea & Pyrrhocoroidea). Entomologiske Meddelelser 69: 3-46. http://www.naturhistoriskmuseum.dk
- Tolsgaard, S. 2005. Revision af danske rovtæger af slægten *Coranus* Curtis, 1833 (Heteroptera: Reduviidae). Entomologiske Meddelelser 73: 17-24. http://www.naturhistoriskmuseum.dk
- Tolsgaard, S. 2008. Cypresfrøtæge (*Orsillus depressus*) – en ny frøtæge for Danmark. http://www.fugleognatur.dk
- Tolsgaard, S. 2009. Bredtæger og randtæger (Pentatomoidea, Coreoidea & Pyrrhocoroidea). I: Wind, P. (ed): Den danske rødliste. http://www2.dmu.dk
- Tolsgaard, S. 2010. Barktæger (Aradidae). I: Wind, P. (ed): Den danske rødliste. http://www2.dmu.dk
- Tolsgaard, S. 2011. Status over danske barktæger (Heteroptera: Aradidae). Entomologiske Meddelelser 79: 45-56. http://www.naturhistoriskmuseum.dk
- Torp, E. 1994. Danmarks svirrefluer. Danmarks Dyreliv bind 6. Apollo Books.
- Trolle, L. 1984. *Elasmostethus brevis* Lindberg, 1934 – en ny dansk bredtæge (Hemiptera, Acanthosomatidae). Entomologiske Meddelelser 51: 127-128.
- Trolle, L. 1992. Bredtæge-sommeren 1992. Bornholms Natur (Fjælstaunijn) 16: 78-82.
- Trolle, L. 1993. Tægeprojektet, sommeren 1993. Bornholms Natur (Fjælstaunijn) 17: 52-54.
- Trolle, L. 1998. Tægeglæder. Bornholms Natur (Fjælstaunijn) 22: 78-81.
- Trolle, L. 2004. Dansk population af stor kranstæge (*Sciocoris homalonotus* Fieb.). Natur på Bornholm 2: 48-50.
- Wachmann, E. 1989. Wanzen beobachten - kennenlernen. Melsungen.
- Wachmann, E., A. Melber & J. Deckert. 2004. Wanzen. Band 2. Die Tierwelt Deutschlands (Teil 75). Goecke & Evers. Keltern.
- Wachmann, E., A. Melber & J. Deckert. 2006. Wanzen. Band 1. Die Tierwelt Deutschlands (Teil 77). Goecke & Evers. Keltern.
- Wachmann, E., A. Melber & J. Deckert. 2007. Wanzen. Band 3. Die Tierwelt Deutschlands (Teil 78). Goecke & Evers. Keltern.
- Wachmann, E., A. Melber & J. Deckert. 2008. Wanzen. Band 4. Die Tierwelt Deutschlands (Teil 81). Goecke & Evers. Keltern.
- Wachmann, E., A. Melber & J. Deckert. 2012. Wanzen. Band 5. Die Tierwelt Deutschlands (Teil 82). Goecke & Evers. Keltern.
- Wagner, E. & H.H. Weber. 1964. Héteroptères Miridae. Faune de France 67.
- Wagner, E. 1952. Blindwanzen oder Miriden. Die tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile. 41. Teil. Gustav Fischer, Jena.
- Wagner, E. 1967. Wanzen oder Heteropteren. II. Cimicomorpha. Die Tierwelt Deutschlands 55 Teil. Jena.
- Wheeler, A. G. Jr. 2001. Biology of the plant bugs (Hemiptera: Miridae). Pests, Predators, Opportunists. Cornell University Press. Ithaca and London.
- Wolski, A. 2012. Hemiptera Poloniae. Database Browser. Version 23-02-2012. http://hemiptera.ksib.pl
- Wyniger, D. 2004. Taxonomy and phylogeny of the Central European bug genus "*Psallus*" (Hemiptera, Miridae) and faunistics of the terrestrial Heteroptera of Basel and surroundings (Hemiptera). PhD Thesis, University of Basel, Faculty of Science. http://edoc.unibas.ch
- Ødegaard, F., A. Endrestøl, S. Hågvar & S. Roth. 2010. Nebbmunner. Hemiptera p. 241-250. I: J.A Kålås, Å. Viken, S. Henriksen & S. Skjelseth (eds) Norsk Rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Trondheim. http://www.artsdatabanken.no

REGISTER

Acetropis 228-229
Acetropis carinata 11,90,96,**228** - ill. **229**
Acetropis gimmerthalii 95,**228** - ill. 7,95,**229**
Adelphocoris 154-159
Adelphocoris annulicornis - se *Adelphocoris quadripunctatus*
Adelphocoris lineolatus 48,77,88,**154**,178 - ill. 84,87,118,**155**,393
Adelphocoris quadripunctatus 11,68,92,**154**, 178,196,224 - ill. 26,40,94,**155**,393
Adelphocoris seticornis 24,68,75,152,**156**,182, 192,194 - ill. 24,43,**157**,393
Adelphocoris ticinensis 30,75,94,95,108,110,**158**, 218 - ill. **158**,**159**
Agnocoris 156-157
Agnocoris reclairei 113,114
Agnocoris rubicundus 47,69,75,113,146,**156**,162, 188 - ill. 44,46,61,80,156,**157**
Alloeotomus 146-147
Alloeotomus germanicus 113,114
Alloeotomus gothicus 60,69,74,113,**146,**148,156, 158,218 - ill. **147**
Almindelig birketæge - se *Elasmucha grisea*
Almindelig engtæge - se *Lygus pratensis*
Almindelig græstæge - se *Leptopterna dolabrata*
Almindelig nældeblomstertæge - se *Plagiognathus arbustorum*
Alydus calcaratus 85 - ill. 20,85
Amblytylus 302-307
Amblytylus albidus 68,74,92,95,**302**,328 - ill. 83,**303**
Amblytylus brevicollis 68,77,95,**304**,306,328 - ill. **305**
Amblytylus delicatus 68,74,94,95,108,110,**304**,306 - ill. 27,109,**305**
Amblytylus nasutus 61,76,304,**306** - ill. 11,**307**
Aneurus avenius 388
Aneurus laevis 388
Anthocoris butleri 388
Anthocoris limbatus 388
Anthocoris sarothamni 388
Aphanus rolandri 389
Apolygus 160-163
Apolygus limbatus 69,75,**160** - ill. **161**
Apolygus lucorum 68,156,200,**160**,162,188,194 - ill. 29,**161**
Apolygus rhamnicola 11,69,75,108,110,156,**162**, 200 - ill. 162,**163**
Apolygus spinolae 68,160,**162**,188,194 - ill. **163**
Aptus mirmecoides - se *Himacerus mirmicoides*
Aradus betulinus 388
Aradus brevicollis 389
Aradus conspicuus 389
Aradus crenatus - se *Aradus conspicuus*
Arma custos 390 - ill. 80
Asciodema 306-307
Asciodema fieberi - se *Psallodema fieberi*
Asciodema obsoleta 65,69,270,**306**,350,374 - ill. **307**
Atractotomus 308-311
Atractotomus kolenatii 69,95,**308**,340 - ill. **309**
Atractotomus magnicornis 36,69,74,268,280, **308**,310,340 - ill. 36,**309**
Atractotomus mali 42,69,88,198,268,308, **310** - ill. 88,309,**311**
Atractotomus parvulus 115 - ill. 112
Birkeblomstertæge - se *Neolygus contaminatus*
Bjergbarktæge - se *Aradus brevicollis*
Blank tornben - se *Thyreocoris scarabaeoides*
Bleg bregnetæge - se *Bryocoris pteridis*
Bleg kanttæge - se *Brachycarenus tigrinus*
Blepharidopterus 258-261
Blepharidopterus angulatus 24,69,88,**258** - ill. 88,**259**
Blepharidopterus brevicornis - se *Blepharidopterus angulatus*
Blepharidopterus diaphanus 69,**260**,284,290 - ill. 81,**261**
Blåbærtæge - se *Stephanitis oberti*
Bothynotus 146-147
Bothynotus pilosus 65,96,121,**146**,150 - ill. **147**
Brachyarthrum 310-311
Brachyarthrum limitatum 62,69,276,**310**,338,342, 344 - ill. **311**
Brachycarenus tigrinus 390
Brakvandsrygsvømmer - se *Notonecta viridis*
Bred nymfetæge - se *Nabis limbatus*
Bryocorinae (underfamilie) 132-145
Bryocorini (tribus) 132-133
Bryocoris 132-133
Bryocoris pteridis 26,34,40,68,71,75,**132**,274 - ill. 28,**133**,393
Calocoris 164-167
Calocoris affinis 43,64,68,75,92,**164** - ill. 29,43, 164,**165**
Calocoris alpestris 11,43,44,49,68,75,92,96,107,**164** - ill. 6,25,29,43,44,93,164,**165**
Calocoris biclavatus - se *Closterotomus biclavatus*

Calocoris bipunctatus - se *Closterotomus norwegicus*
Calocoris fulvomaculatus - se *Closterotomus fulvomaculatus*
Calocoris major - se *Calocoris alpestris*
Calocoris norvegicus - se *Closterotomus norwegicus*
Calocoris ochromelas - se *Rhabdomiris striatellus*
Calocoris quadripunctatus - se *Rhabdomiris striatellus*
Calocoris roseomaculatus 68,76,95,**166**,176 - ill. 9,11,31,**166**,**167**
Calocoris schmidti - se *Mermitelocerus schmidtii*
Calocoris sexguttatus - se *Grypocoris sexguttatus*
Calocoris striatellus - se *Rhabdomiris striatellus*
Camptozygum 168-169
Camptozygum aequale 69,74,146,**168** - ill. 11, **168**,**169**
Camptozygum pinastri - se *Camptozygum aequale*
Campylomma 312-313
Campylomma annulicorne 36,69,71,108,110,124, **312**,342,344,346,358,374 - ill. **313**
Campylomma verbasci 67,68,69,87,89,95,110,**312**, 348,360,374 - ill. 88,**313**
Campyloneura 134-135
Campyloneura virgula 38,60,69,105,**134**,144,162, 290 - ill. 6,39,**135**,393
Capsodes 170-171
Capsodes gothicus 24,30,54,56,76,83,156,**170** - ill. 6,31,32,**170**,**171**
Capsus 172-175
Capsus ater 24,33,113,**172**,174,256 - ill. 9,23,29,31,32,172,**173**
Capsus pilifer 68,74,95,108,110,113,**172**,174 - ill. 172,**173**
Capsus wagneri 68,113,172,**174** - ill. 37,172,**175**
Carpocoris purpureipennis 390
Ceratocombus coleoptratus 387 - ill. 20
Charagochilus 174-175
Charagochilus gyllenhalii 47,54,68,**174**,320 - ill. 31,**175**
Chlamydatus 314-317
Chlamydatus pulicarius 252,**314** - ill. 58,314,**315**
Chlamydatus pullus 11,34,38,48,77,90,252, **314** - ill. 27,39,46,92,125,314,**315**
Chlamydatus saltitans 77,274,**316** - ill. **317**
Chlorochroa juniperina 391
Chlorochroa pinicola 391
Cimex columbarius 388
Cimex lectularius 388 - ill. 20
Clivinemini (tribus) 146-147
Closterotomus 176-179
Closterotomus biclavatus 67,92,95,166,**176** - ill. 29, 43,**177**
Closterotomus fulvomaculatus 61,69,75,166,**176** - ill. 176,**177**
Closterotomus norwegicus *61*,76,77,87,90,154,164, **178** - ill. 21,31,87,178,**179**
Closterotomus trivialis 112,114
Compsidolon 316-317
Compsidolon salicellum 69,**316**,358 - ill. 316,**317**
Conostethus 318-319
Conostethus frisicus - se *Conostethus griseus*
Conostethus griseus 73,95,**318**,328 - ill. **319**
Conostethus roseus 68,74,95,**318** - ill. 31,318,**319**
Conostethus salinus - se *Conostethus griseus*
Conostehus venustus 115 - ill. 112
Coptosoma scutellatum 113,391
Coranus aethiops 45,388 - ill. 78,390
Coranus subapterus 388
Coranus woodroffei 388
Criocoris 320-321
Corixa affinis 387
Cremnocephalus albolineatus 111,114
Criocoris crassicornis 68,**320**,352 - ill. **321**,395
Cyllecoris 262-263
Cyllecoris histrionius 69,134,144,**262** - ill. 6,7,9,31, 35,41,44,63,**262**,**263**
Cymus aurescens 389
Cymus melanocephalus 389
Cyrtorhinus 260-261
Cyrtorhinus caricis 75,76,95,120,**260** - ill. **261**
Deraeocorinae (underfamilie) 146-153
Deraeocorini (tribus) 146-153
Deraeocoris 148-153
Deraeocoris flavilinea 77,105,110,130,146,1**48**,152, 188 - ill. 28,106,**149**
Deraeocoris lutescens 46,47,69,77,**148**,150,188, 374 - ill. 26,28,44,47,63,83,**149**
Deraeocoris punctulatus 47,95,96,148,**150** - ill. 96,**151**
Deraeocoris ruber 22,23,75,92,95,107,148,**152**,156 - ill. 23,31,32,57,60,**152**,**153**
Deraeocoris scutellaris 69,74,95,96,**150** - ill. **151**
Deraeocoris segusinus - se *Deraeocoris ruber*
Dichrooscytus 178-181
Dichrooscytus gustavi 66,67,69,77,90,108,110,130, **178**,180 - ill. **179**
Dichrooscytus intermedius 69,74,178,**180** - ill. 45, 180,**181**
Dichrooscytus rufipennis 69,**180** - ill. 180,**181**
Dicranocephalus agilis 113
Dictyonota fuliginosa *73*,387
Dictyonota tricornis - se *Kalama tricornis*

Dicyphini (tribus) 134-145
Dicyphus 134-143
Dicyphus annulatus 47,68,76,96,107,108,110,**134**, 328 - ill. 107,109,**135**
Dicyphus constrictus 68,92,**136**,138,140,142 - ill. **137**,140
Dicyphus epilobii 61,68,76,**136**,138,140 - ill. 62, **137**,375
Dicyphus errans 47,68,77,89,108,110,136,**138** - ill. 26,89,**139**
Dicyphus escalerae 112,114
Dicyphus globulifer 47,68,134,**138** - ill. **139**
Dicyphus pallicornis 24,46,47,60,68,138,**140**,142 - ill. 35,119,140,**141**
Dicyphus pallidus 68,136,138,**140**,142 - ill. 28,45,78,140,**141**,375
Dicyphus stachydis 33,47,68,140,**142** - ill. **143**
Dicyphus tamaninii 89
Dolichonabis limbatus - se *Nabis limbatus*
Dolichonabis lineatus - se *Nabis lineatus*
Dryophilocoris 264-265
Dryophilocoris flavoquadrimaculatus 69,226,**264**, 266 - ill. 33,63,118,264,**265**
Dryophilocoris flavonotatus - se *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*
Dueurtblomstertæge - se *Dicyphus epilobii*
Duevæggelus - se *Cimex columbarius*
Egeblomstertæge - se *Phylus melanocephalus*
Elasmostethus brevis 391
Elasmostethus minor 391
Elasmucha grisea 46 - ill. 40
Elmeblomstertæge - se *Orthotylus viridinervis*
Emblethis denticollis 389
Enebærbredtæge - se *Chlorochroa juniperina*
Eremocoris fenestratus 391
Europiella 320-323
Europiella albipennis 64,68,95,110,**320**,322 - ill. 320,**321**
Europiella artemisiae 64,68,77,320,**322** - ill. 320,**323**
Europiella decolor 64,68,73,320,**322** - ill. 320,**323**
Exolygus gemellatus - se *Lygus gemellatus*
Exolygus maritimus - se *Lygus maritimus*
Exolygus pratensis - se *Lygus pratensis*
Exolygus rugulipennis - se *Lygus rugulipennis*
Exolygus wagneri - se *Lygus wagneri*
Eurydema ventralis 391
Eysarcoris aeneus 391
Eysarcoris fabricii - se *Eysarcoris venustissimus*
Eysarcoris venustissimus 391
Fieberocapsus 264-265
Fieberocapsus flaveolus 75,92,95,120,**264**,372 - ill. 56,118,**265**
Fingerbølblomstertæge - se *Dicyphus pallicornis*
Fireplettet blomstertæge - se *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*
Flad risgærdetæge - se *Aneurus avenius*
Fyrrebredtæge - se *Chlorochroa pinicola*
Gampsocoris punctipes 390 - ill. 387
Globiceps 266-267
Globiceps cruciatus - se *Globiceps fulvicollis*
Globiceps flavomaculatus 74,264,**266**,298 - ill. **267**,375
Globiceps fulvicollis 74,264,**266** - ill. **267**,375
Globiceps juniperi 112,114,266 - ill. 113
Globiceps salicicola 112,114,266 - ill. 113
Globiceps selectus - se *Globiceps flavomaculatus*
Globiceps woodroffei - se *Globiceps juniperi*
Gonocerus acuteangulatus 390
Graphosoma lineatum 391 - ill. 376
Grypocoris 182-183
Grypocoris sexguttatus 75,**182** - ill. 8,31,42,45,57, 117,**182**,**183**
Græsplænetæge - se *Chlamydatus saltitans*
Grå rovtæge - se *Coranus subapterus*
Gulhåret blomstertæge - se *Polymerus unifasciatus*
Gulrandet blomstertæge - se *Capsodes gothicus*
Gulstribet egetæge - se *Miris striatus*
Gylden urtetæge - se *Eysarcoris venustissimus*
Gyvelblomstertæge - se *Orthotylus virescens*
Gyvelbredtæge - se *Piezodorus lituratus*
Halobates 72
Hallodapini (tribus) 298-301
Hallodapus 298-299
Hallodapus rufescens 18,60,70,74,95,120,**298** - ill. 35,**299**
Halticini (tribus) 252-259
Halticus 252-253
Halticus apterus 34,**252**,274,314 - ill. 35,**253**
Halticus luteicollis 58,92,95,**252**,256 - ill. 58,**253**
Harpocera 324-325
Harpocera thoracica 11,36,38,40,46,49,69,226,**324** - ill. 31,39,40,41,45,49,63,**324**,**325**
Havetæge - se *Lygocoris pabulinus*
Heterocordylus 268-271
Heterocordylus genistae 68,96,**268**,270 - ill. **269**,375
Heterocordylus leptocerus 69,95,96,131,**268**,270 - ill. **269**
Heterocordylus tibialis 49,69,95,268,**270**,306 - ill. 29,31,61,**271**,375

Heterocordylus tumidicornis 11,69,268,**270** - ill. 38,**271**
Heterotoma 272-273
Heterotoma planicornis **272** - ill. 7,29,61,272,**273**
Himacerus boops 388
Himacerus major 388
Himacerus mirmicoides 85,388 - ill. 86
Holcostethus strictus 391 - ill. 387
Holcostethus vernalis - se *Holcostethus strictus*
Hoplomachus 326-327
Hoplomachus thunbergii 23,68,76,89,**326**,346 - ill. 44,326,**327**
Hvepsetæge - se *Alydus calcaratus*
Håret engtæge - se *Lygus rugulipennis*
Ilyocoris cimicoides 84 - ill. 19
Ischnodemus sabuleti 36,46 - ill. 36,46
Kalama tricornis 387
Klitnymfetæge - se *Himacerus major*
Kløvertæge - se *Halticus apterus*
Krageklotæge - se *Gampsocoris punctipes*
Kustodetæge - se *Arma custos*
Køllehornet blomstertæge - se *Heterotoma planicornis*
Lang nymfetæge - se *Nabis lineatus*
Leptoglossus occidentalis 106,390
Leptopterna 230-233
Leptopterna dolabrata 11,30,34,40,43,54,61,67,76,224,**230**,232 - ill. 8,34,40,55,**230**,**231**,375
Leptopterna ferrugata 43,76,230,**232** - ill. **233**,375
Leptopus marmoratus 113
Lille bærtæge - se *Holcostethus strictus*
Liocoris 184-185
Liocoris tripustulatus 47,68,83,152,**184**,200 - ill. 8,32,**184**,**185**
Liorhyssus hyalinus 390
Lopus 328-329
Lopus decolor 73,302,304,318,**328** - ill. 40,**329**
Loricula bipunctata 387
Loricula coleoptrata 387
Loricula exilis 387
Lucernetæge - se *Adelphocoris lineolatus*
Lygocoris 186-187
Lygocoris contaminatus - se *Neolygus contaminatus*
Lygocoris pabulinus 23,47,48,58,61,66,77,80,87,160,164,**186**,194 - ill. 10,29,81,88,**187**
Lygocoris rugicollis 23,67,69,87,88,**186**,282 - ill. 28,31,45,88,126,**187**
Lygocoris viridis - se *Neolygus viridis*
Lygus 188-193
Lygus adspersus - se *Lygus gemellatus*
Lygus contaminatus - se *Neolygus contaminatus*
Lygus gemellatus 47,68,**188**,190,192 - ill. **189**,375
Lygus limbatus - se *Apolygus limbatus*
Lygus lucorum - se *Apolygus lucorum*
Lygus maritimus 47,68,72,92,160,162,**188**,190 - ill. **189**,375
Lygus pabulinus - se *Lygocoris pabulinus*
Lygus pratensis 18,46,47,148,156,188,**190**,192 - ill. 30,40,48,**191**,375
Lygus pubescens - se *Lygus rugulipennis*
Lygus rhamnicola - se *Apolygus rhamnicola*
Lygus rugulipennis 11,47,48,54,55,60,61,90,**190**, 374 - ill. 55,**191**,375
Lygus spinolai - se *Apolygus spinolae*
Lygus viridis - se *Neolygus viridis*
Lygus wagneri 47,190,**192** - ill. 31,**193**,375
Lyngblomstertæge - se *Orthotylus ericetorum*
Macrolophus 142-143
Macrolophus melanotoma 89,114
Macrolophus caliginosus - se *Macrolophus melanotoma*
Macrolophus nubilus - se *Macrolophus pygmaeus*
Macrolophus pygmaeus 64,68,89,113,**142**,330 - ill. 46,89,**143**
Macrolophus rubi 113,115
Macrotylus 328-331
Macrotylus paykullii 27,61,68,76,95,126,**328** - ill. 29,31,126,**329**
Macrotylus solitarius 64,68,92,326,**330**,346 - ill. 31,**330**,**331**
Malacocoris 272-273
Malacocoris chlorizans 23,39,69,80,**272**,292 - ill. 7,40,272,**273**
Mecomma 274-275
Mecomma ambulans 33,34,36,75,84,132,144,252,**274**,338 - ill. 36,**275**
Megacoelum 192-195
Megacoelum beckeri 69,92,110,158,**192**,194 - ill. **193**,194
Megacoelum infusum 58,69,94,95,158,192,**194** - ill. 40,63,194,**195**
Megaloceraea erratica - se *Notostira elongata*
Megaloceroea 232-233
Megaloceroea linearis - se *Megaloceroea recticornis*
Megaloceroea recticornis 11,42,76,**232**,240,250 - ill. **233**
Megalocoleus 332-333
Megalocoleus molliculus 68,77,306,**332**,336 - ill. 332,**333**
Megalocoleus ochroleucus - se *Megalocoleus molliculus*
Megalocoleus pilosus - se *Megalocoleus tanaceti*
Megalocoleus tanaceti 68,77,**332**,336 - ill. 332,**333**

Mermitelocerus 196-197
Mermitelocerus schmidtii 69,75,92,**196** - ill. 31,42, 93,**196**,**197**,bagside
Mesopsallus 18
Metacanthus punctipes - se *Gampsocoris punctipes*
Mirinae (underfamilie) 154-251
Mirini (tribus) 154-227
Miris 198-199
Miris striatus 11,22,69,86,**198**,226,310 - ill. Forside,6,23,27,31,46,86,118,**198**,**199**,393
Mirivena robusta 14
Monalocoris 132-133
Monalocoris filicis 47,61,68,71,75,**132** - ill. 41,**133**
Monosynamma 334-335
Monosynamma bohemanni 69,108,129,**334**,391 - ill. **335**
Monosynamma maritimum 69,74,92,95,129,**334**, 374 - ill. **335**
Monosynamma nigritula - se *Monosynamma bohemanni*
Monosynamma sabulicola 114,334,374
Myregræstæge - se *Myrmecoris gracilis*
Myrenymfetæge - se *Himacerus mirmicoides*
Myrmecoris 234-235
Myrmecoris gracilis 24,74,85,95,129,**234**,238,300 - ill. 11,40,85,**235**
Myrmedobia coleoptrata - se *Loricula coleoptrata*
Myrmedobia exilis - se *Loricula exilis*
Mørk barktæge - se *Aradus betulinus*
Mørk bregnetæge - se *Monalocoris filicis*
Mørkgrå rovtæge - se *Coranus woodroffei*
Nabis feroides - se *Nabis punctatus*
Nabis limbatus 388
Nabis lineatus 388 - ill. 388
Nabis punctatus 388
Neolygus 194-195,200-201
Neolygus contaminatus 69,**194**,200 - ill. 29,**195**
Neolygus viridis 69,77,162,194,**200**,202 - ill. 24,**201**
Nesidiocoris tenuis 111
Nezara viridula 391
Notonecta viridis 387
Notostira 234-237
Notostira elongata 43,47,234,**236** - ill. 8,31,46,119, 123,234,**236**,**237**
Notostira erratica 46,47,96,**234**,236 - ill. 40, 234,**235**
Nysius groenlandicus 38
Oncotylus 336-337
Oncotylus punctipes 11,68,77,332,**336** - ill. 31,57, **336**,**337**
Orsillus depressus 66,106,389 - ill. 390
Orthocephalus 254-255
Orthocephalus coriaceus 22,**254** - ill. 22,**255**
Orthocephalus ferrarii - se *Orthocephalus saltator*
Orthocephalus mutabilis - se *Orthocephalus coriaceus*
Orthocephalus saltator 68,95,108,**254**,391 - ill. 11, 28,29,35,254,**255**
Orthonotus 338-339
Orthonotus rufifrons 36,68,75,310,**338** - ill. 7,36, 57,**338**,**339**
Orthops 200-203
Orthops atomarius - se *Pinalitus atomarius*
Orthops basalis 47,68,**200**,202,374 - ill. **201**,202
Orthops campestris 46,47,61,68,200,**202** - ill. 56,**203**
Orthops cervinus - se *Pinalitus cervinus*
Orthops kalmii 47,68,200,**202**,374 - ill. 28,202,**203**
Orthops rubricatus - se *Pinalitus rubricatus*
Orthotylinae (underfamilie) 252-293
Orthotylini (tribus) 258-293
Orthotylus 274-291
Orthotylus adenocarpi 65,69,92,95,108,110,**274**, 276,288 - ill. 109,**275**,375
Orthotylus bilineatus 69,**276**,310 - ill. **277**
Orthotylus caprai 112,115
Orthotylus chloropterus - se *Orthotylus virescens*
Orthotylus concolor 69,95,274,**276**,288 - ill. **277**,375
Orthotylus diaphanus - se *Blepharidopterus diaphanus*
Orthotylus ericetorum 69,74,**278** - ill. **279**
Orthotylus flavinervis 69,95,**278**,288 - ill. 40,**279**
Orthotylus flavosparsus 23,47,68,72,74,82,**280** - ill. 48,**281**
Orthotylus fuscescens 69,74,**280**,286,308,340 - ill. 280,**281**
Orthotylus marginalis 69,75,80,88,186,278,**282** - ill. 28,80,88,**283**,393
Orthotylus moncreaffi 54,68,73,92,**282**,286 - ill. **283**
Orthotylus nassatus 30,69,260,**284**,290 - ill. **285**
Orthotylus prasinus 95,260,**284**,290 - ill. **285**
Orthotylus rubidus 23,68,73,82,95,108,110,280, 282,**286**,340 - ill. 57,89,**287**
Orthotylus tenellus 63,69,**286**,350 - ill. **287**
Orthotylus virens 69,75,278,**288** - ill. 31,58,**289**,393
Orthotylus virescens 23,69,274,276,**288** - ill. 288,**289**
Orthotylus viridinervis 69,260,284,**290** - ill. **291**
Pachytomella parallela 90
Palomena viridissima 391

Pantilius 204-205
Pantilius tunicatus 11,23,49,69,**204** - ill. 25,27,31, 37,49,**204**,**205**
Paraknightia magnifica 14
Parapiesma salsolae 390
Parapsallus 340-341
Parapsallus vitellinus 69,216,280,286,**340**,344,348 - ill. **341**
Parktæge - se *Neolygus viridis*
Peritrechus convivus 389
Peritrechus distinguendus - se *Peritrechus convivus*
Phimodera flori 391
Phoenicocoris 340-343
Phoenicocoris dissimilis 27,69,95,308,**340**,342 - ill. **341**
Phoenicocoris obscurellus 69,75,280,308,340,**342**, 348 - ill. 10,**343**
Phylinae (underfamilie) 294-373
Phylini (tribus) 302-373
Phylus 342-345
Phylus avellanae - se *Phylus coryli*
Phylus coryli 30,69,310,338,**342**,344 - ill. 6, 342,**343**
Phylus melanocephalus 23,69,342,**344**,350 - ill. 7,28,63,344,**345**
Phytocoris 206-215
Phytocoris dimidiatus 69,**206**,210,212 - ill. 206,**207**
Phytocoris insignis 113,115,214
Phytocoris intricatus 69,**206**,210,212 - ill. 58,**207**
Phytocoris longipennis 75,**208**,210,212 - ill. 45,82,206,**208**,**209**
Phytocoris pini 69,206,**210**,212 - ill. **211**
Phytocoris populi 69,95,**210**,212 - ill. **211**
Phytocoris reuteri 69,206,210,**212** - ill. **213**
Phytocoris tiliae 69,208,**212** - ill. 7,8,29,119, 212,**213**
Phytocoris ulmi **214** - ill. **215**
Phytocoris varipes 113,**214** - ill. 6,214,**215**
Piezodorus lituratus 65,391
Pileblomstertæge - se *Adelphocoris seticornis*
Pileløvtæge - se *Elasmostethus brevis*
Pilophorini (tribus) 294-299
Pilophorus 294-299
Pilophorus cinnamopterus 69,74,**294**,298 - ill. 29, **294**,**295**,296
Pilophorus clavatus 69,294,**296**,298 - ill. 296,**297**
Pilophorus confusus 69,74,92,95,294,**296**,298 - ill. 296,**297**
Pilophorus perplexus 69,294,**298** - ill. 63,296,**299**
Pinalitus 216-219
Pinalitus atomarius 46,47,69,95,**216** - ill. 32, 216,**217**
Pinalitus cervinus 46,47,69,**216**,218,340 - ill. 48,**217**
Pinalitus rubricatus 69,74,156,216,**218** - ill. 218,**219**
Pinalitus viscicola 115 - ill. 112
Pitedia juniperina - se *Chlorochroa juniperina*
Pitedia pinicola - se *Chlorochroa pinicola*
Pithanus 238-239
Pithanus maerkelii 42,86,90,**238** - ill. 11,34,59,86, 92,127,**238**,**239**
Pityopsallus 18
Placochilus 346-347
Placochilus seladonicus 60,61,68,77,326,330,**346** - ill. 9,31,**346**,**347**
Plagiognathus 344-345,348-349
Plagiognathus albipennis - se *Europiella artemisiae*
Plagiognathus arbustorum 11,68,72,90,129,216, 310,338,**344**,348 - ill. 32,43,78,344,**345**
Plagiognathus arenicola - se *Europiella albipennis*
Plagiognathus chrysanthemi 61,204,280,306,312, 332,340,344,**348**,360,374 - ill. 78,125,348,**349**
Plagiognathus collinus - se *Europiella albipennis*
Plagiognathus litoralis - se *Europiella decolor*
Plagiognathus vitellinus - se *Parapsallus vitellinus*
Plesiocoris rugicollis - se *Lygocoris rugicollis*
Plesiodema 348-349
Plesiodema pinetella 69,75,342,**348** - ill. **349**
Polymerus 218-225
Polymerus brevicornis 68,73,74,95,**218**,220,222, 224 - ill. 218,**219**
Polymerus lammesi 113,115
Polymerus nigrita 64,68,156,174,**220**,270,308,320, 340,352 - ill. 44,**221**
Polymerus palustris 64,68,75,95,156,218,**220**,222 - ill. 31,**221**
Polymerus tepastus 64,113,115
Polymerus unifasciatus 27,68,73,218,220,**222**,224 - ill. 7,9,**222**,**223**
Polymerus vulneratus 68,73,74,95,**224** - ill. 58,**225**
Psallodema 350-351
Psallodema fieberi 69,95,**350** - ill. **351**
Psallus 350-369
Psallus albicinctus 69,71,121,**350** - ill. 63,350,**351**
Psallus alni - se *Psallus haematodes*
Psallus alnicola - se *Psallus salicis*
Psallus ambiguus 18,80,88,308,340,**352**,354,362 - ill. 60,**353**
Psallus assimilis 69,110,130,**352**,364,366 - ill. **353**
Psallus betuleti 69,308,340,352,**354**,362 - ill. 59,**355**
Psallus confusus 69,129,131,350,**354**,362,368 - ill. 63,**355**

Psallus diminutus - se *Psallus confusus*
Psallus falleni 69,**356**,360,366 - ill. **357**
Psallus flavellus 69,**356**,360 - ill. 356,**357**
Psallus haematodes 69,75,316,**358**,374 - ill. 31,**358**,**359**
Psallus kolenatii - se *Atractotomus kolenatii*
Psallus lepidus 69,356,**360**,366 - ill. 55,81,356,**361**
Psallus luridus 18,65,69,312,354,**360** - ill. **361**
Psallus masseei - se *Psallus mollis*
Psallus minor - se *Psallus flavellus*
Psallus mollis 69,129,131,350,354,**362**,368 - ill. 63,**363**
Psallus perrisi 69,72,129,131,**362**,364,366,368 - ill. 63,**363**
Psallus pseudoplatani 69,95,110,130,**364** - ill. **365**
Psallus quercus 69,362,**364**,366,368 - ill. 63,**365**
Psallus roseus - se *Psallus haematodes*
Psallus salicis 69,356,360,**366** - ill. 105,**367**
Psallus scholtzi - se *Psallus salicis*
Psallus variabilis 69,352,362,364,**366**,368 - ill. 63,**367**
Psallus varians 69,358,**368** - ill. 63,**369**
Psallus wagneri 69,129,131,362,364,366,**368** - ill. 63,**369**
Pseudoloxops 290-291
Pseudoloxops coccineus 69,**290** - ill. 290,**291**
Puklet risgærdetæge - se *Aneurus laevis*
Purpurbredtæge - se *Carpocoris purpureipennis*
Ranzovius 70
Reduvius personatus 83
Reuteria 292-293
Reuteria marqueti 69,77,110,111,130,272,**292** - ill. 31,**292**,**293**
Rhabdomiris 226-227
Rhabdomiris striatellus 61,69,129,198,**226** - ill. 6,9,31,33,63,**226**,**227**
Rhaphigaster nebulosa 391
Rhopalus tigrinus - se *Brachycarenus tigrinus*
Rhyparochromus vulgaris 107,389
Rubiconia intermedia 391
Rødbrun græstæge - se *Leptopterna ferrugata*
Rødhornet græstæge - se *Trigonotylus ruficornis*
Rødhovedet blomstertæge - se *Orthonotus rufifrons*
Rølliketæge - se *Calocoris roseomaculatus*
Salicarus 370-371
Salicarus roseri 69,108,110,362,**370** - ill. 109,**371**
Salturtblomstertæge - se *Orthotylus flavosparsus*
Sart hasseltæge - se *Malacocoris chlorizans*
Sciocoris homalonotus 391
Scolopostethus grandis 389
Scolopostethus puberulus 389
Seksplettet blomstertæge - se *Grypocoris sexguttatus*
Selleritæge - se *Orthops kalmii*
Sigara iactans 387
Sigara fallén 387
Skarntæge - se *Reduvius personatus*
Skovgræstæge - se *Stenodema holsata*
Skærmplantetæge - se *Orthops campestris*
Slank græstæge - se *Stenodema laevigata*
Smaltæge - se I*schnodemus sabuleti*
Sort blomstertæge - se *Capsus ater*
Sort græstæge - se *Pithanus maerkelii*
Sort rovtæge - se *Coranus aethiops*
Sortknæet blomstertæge - se *Blepharidopterus angulatus*
Stagonomus bipunctatus 391
Stagonomus pusillus - se *Stagonomus bipunctatus*
Stalia boops - se *Himacerus boops*
Stalia major - se *Himacerus major*
Stenodema 240-245
Stenodema calcarata 23,24,47,129,**240**,242,244,248 - ill. 11,46,240,**241**
Stenodema holsata 47,**240** - ill. 45,240,**241**
Stenodema laevigata 11,47,**242**,244 - ill. 60,82,240,**243**
Stenodema trispinosa 24,47,73,129,240,240,**242**,248 - ill. 119,**243**
Stenodema virens 47,66,240,242,**244** - ill. 94,240,**245**
Stenodemini (tribus) 228-251
Stenotus 224-225
Stenotus binotatus 36,**224**,230 - ill. 31,37,78,79,224,**225**
Stephanitis oberti 67
Sthenarus 370-371
Sthenarus roseri - se *Salicarus roseri*
Sthenarus rotermundi 69,**370** - ill. 31,**371**,393
Stictopleurus abutilon 390 - ill. 26
Storøjet nymfetæge - se *Himacerus boops*
Stor barktæge - se *Aradus conspicuus*
Stor hasseltæge - se *Pantilius tunicatus*
Stor kranstæge - se *Sciocoris homalonotus*
Strandengtæge - se *Lygus maritimus*
Strandgræstæge - se *Teratocoris saundersi*
Stribetæge - se *Graphosoma lineatum*
Strongylocoris 256-259
Strongylocoris leucocephalus 30,68,77,113,**256**,258,374 - ill. 40,**257**,374
Strongylocoris leucocephalus f. steganoides - se *Strongylocoris steganoides*
Strongylocoris luridus 68,77,95,**256** - ill. 11,**257**

Strongylocoris steganoides 18,30,68,77,95,108,110,113,256,**258**,374 - ill. 109,**259**,374
Stygnocoris pygmaeus 391
Stygnocoris sabulosus - *Stygnocoris pygmaeus*
Systellonotus 300-301
Systellonotus triguttatus 18,36,74,86,95,**300** - ill. 57,85,**300**,**301**
Teratocoris 244-249
Teratocoris antennatus 30,68,73,95,242,244,**246**,248 - ill. 35,38,244,**246**,**247**
Teratocoris lineatus - se *Teratocoris saundersi*
Teratocoris paludum 76,95,**244**,246,248 - ill. 244,**245**,246
Teratocoris saundersi 68,72,73,90,95,244,**248** - ill. 40,244,246,**249**
Theobroma kakao 87
Thyreocoris scarabaeoides 390 - ill. 21
Tofaset græstæge - se *Notostira elongata*
Toplettet bederoetæge - se *Closterotomus norwegicus*
Toplettet urtetæge - se *Stagonomus bipunctatus*
Tornet græstæge - se *Stenodema calcarata & S. trispinosa*
Treplettet nældetæge - se *Liocoris tripustulatus*
Trigonotylus 248-251
Trigonotylus caelestialium **248**,250 - ill. 119,**249**
Trigonotylus elymi - se *Trigonotylus psammaecolor*
Trigonotylus psammaecolor 68,73,95,232,**250** - ill. **251**
Trigonotylus ruficornis 248,2**50** - ill. 37,125,**251**
Tropidosteptes pacificus 107,111,115
Tupiocoris 144-145
Tupiocoris rhododendri 60,66,69,77,106,107,110,111,130,134,**144**,262 - ill. 106,109,**144**,**145**
Tuponia mixticolor 115 - ill. 112
Tytthus 372-373
Tytthus geminus - se *Tytthus pubescens*
Tytthus pubescens 75,76,95,120,**372** - ill. **373**,407
Tytthus pygmaeus 75,120,**372** - ill. **373**
Tørkekanttæge - se *Stictopleurus abutilon*
Vandrøver - se *Ilyocoris cimicoides*
Væggelus - se *Cimex lectularius*
Æbletæge - se *Lygocoris rugicollis*

Tytthus pygmaeus

Danmarks blomstertæger omhandler en gruppe af relativt små insekter, der lever en diskret tilværelse og er ukendte for de fleste.
Ikke desto mindre har de en farve- og formrigdom, som kun få andre grupper af danske dyr kan matche.

Bogen henvender sig til såvel alment naturinteresserede som til insekt-kyndige.

Samtlige 212 kendte danske blomstertæge-arter gennemgås - med en beskrivelse af kendetegn og lignende arter, biologi, levested samt udbredelse.

Herudover rummer bogen generelle afsnit, der beskriver en lang række emner såsom udviklingshistorie, ynglebiologi, værtsplanter, fjender og forsvar - samt meget andet.

I bogen findes desuden en samlet opdateret oversigt over alle Danmarks pt. 539 kendte tægearter.

Danmarks blomstertæger indeholder langt over 1.000 fotos. Blomstertæger har kun været sporadisk illustreret i dansk litteratur, men det er der nu rådet bod på med denne bog.

Apollo Booksellers
www.apollobooks.com

ISSN 01097174

Lars Skipper

Danmarks blomstertæger

APOLLO BOOKSELLERS

Danmarks blomstertæger

Lars Skipper

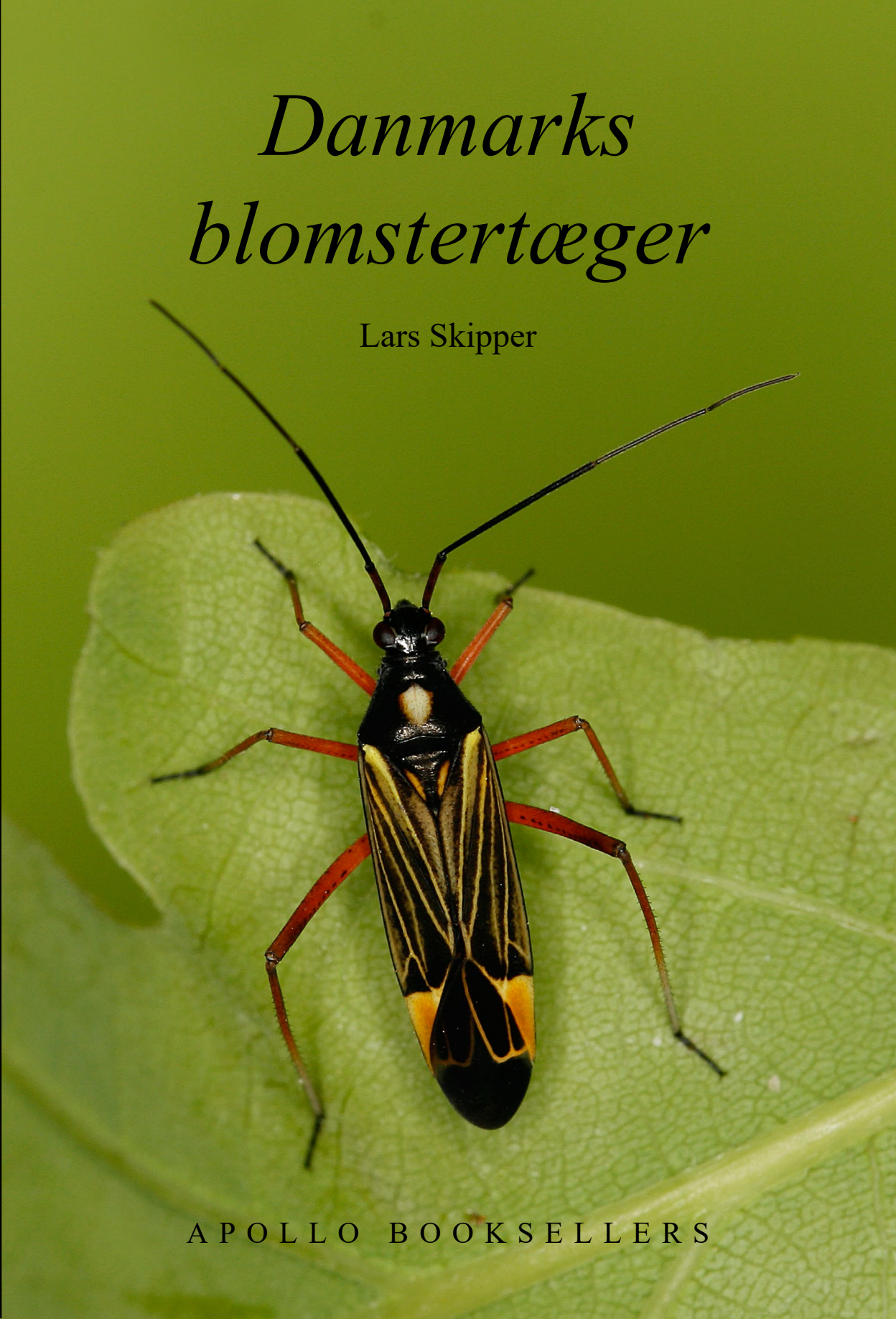

APOLLO BOOKSELLERS